A mai magyar börtönszleng (1996–2005)

Értekezés a doktori (Ph.D.) fokozat megszerzése érdekében
a nyelvtudomány tudományágban

Írta: Szabó Edina okleveles magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár

Készült a Debreceni Egyetem Nyelvtudományi doktori iskolája
(Modern nyelvészeti doktori programja) keretében

Témavezető: Dr. . . . . .
(olvasható aláírás)

A doktori szigorlati bizottság:
elnök: Dr. ……
tagok: Dr. ……
Dr. ……

A doktori szigorlat időpontja: 200… . …… … .

Az értekezés bírálói:
Dr. .....
Dr. ……
Dr. .....

A bírálóbizottság:
elnök: Dr. .....
tagok: Dr. ……..
Dr. ……..
Dr. ……..
Dr. ……..

A nyilvános vita időpontja: 200… . …… … .

Tartalom

Bevezetés 5
A szleng általános kérdései 8
A börtönszleng kutatásáról 13
Tolvajnyelv és/vagy börtönszleng? 18
A börtönügy kérdései 31
Zárt közeg csoportjai, csoportszerveződés a börtönben 37
A kutatás módszere, anyaggyűjtés 47
A börtönszleng nyelvi vizsgálata 53
A börtönszlenghez kapcsolódó nyelvi attitűdök 85
Börtönszleng és értékhierarcia 96
Összegzés 107
Kérdőív a börtönszleng gyűjtéséhez 109
Irodalom 124
A magyar börtönszleng szótára 133
Tájékoztató a szótárhasználatához 134
Rövidítések 136
Jelek 137
A szótárban használt szakirodalom 138
A—Z 140

Bevezetés

Munkámban a börtönszleng általános kérdéseivel kívánok foglalkozni, és a mai magyar börtönszleng szó- és kifejezéskészletének szótárba foglalásán túl kísérletet teszek ennek az eddig alig kutatott csoportnyelvnek a nyelvi-szociolingvisztikai leírására. Feladatomnak tekintem azt is, hogy a börtönszleng anyagát felhasználva megcáfoljam azt az általános vélekedést, mely szerint a szlengek olyan nyelvváltozatok, melyek csak szókészletükben különböznek más nyelvváltozatoktól, elsősorban a köznyelvtől (DEME 1978: 156, A. JÁSZÓ 1995: 182). E szerint a vélemény szerint a szleng jelensége csak a szókincset érinti, a nyelvtani szerkezetet és a rendszernyelvészeti értelemben vett belső nyelv egyéb vonatkozásait nem. Ezzel a vélekedéssel ellentétben én abból a feltételezésből indulok ki, hogy a szlengnek mint nyelvi viselkedésnek nem elsősorban a köznyelvtől való szókészletbeli eltérései a lényegesek, hanem azok a körülmények, amelyek akár a szleng keletkezésére, akár a működésére adnak magyarázatot. Ezek a jelenségek viszont nem lexikális kérdésként kerülnek elő, hanem a szlengnek mint sajátos beszédmódnak (vö. PÉTER 1999: 32) a felfogása kapcsán. A szleng mint beszédmód vizsgálata természetesen nem lehetséges a beszélőktől elszakított (akárcsak szótárba zárt) nyelvi anyagon, ezért vizsgálatom kiterjed a zárt csoportban élő börtönszlenghasználók, azaz a fogvatartottak közösségére, arra, hogy milyen mértékben meghatározó tényezője a börtönszlengnek, a börtönben zajló nyelvi eseményeknek az efféle társas környezet. A szlengkutatásban hagyományos szókincsvizsgálat mellett bemutatom azokat a nyelvi viselkedésbeli jegyeket, amelyek a szlengbeszédet jellemzik, kiemelem azokat a jelenségeket is, melyek éppen a nonverbális elemeknek köszönhetően hordoznak szlengjelentést.

Egy ilyen vizsgálat nagyban hozzásegíthet ahhoz, hogy ne csak a különböző szlengek vizsgálatában leggyakrabban használt lexikográfiai (esetleg grammatikai) módszert próbáljuk ki, hanem az egyes szlengtípusok szótárazása és az adatolt szlengszavak grammatikai elemzése mellett, a nálunk még gyerekcipőben járó kommunikatív megközelítést is alkalmazzuk (vö. NEKVAPIL 1997: 83).

A börtönszlengre vonatkozó vélemények és a használók nyelvi viselkedése iránt azért kezdtem érdeklődni, mert munkám során természetszerűen felvetődött az a kérdés, hogy egy szociolingvisztikai keretbe ágyazott vizsgálatban, amely a nyelvet dinamikus rendszerként szemléli (vö. SÁNDOR 2001a), mennyiben és hogyan van értelme egy látszólagosan statikus szótár elkészítésének. Ezzel kap

csolatosan azt kell leszögezni, hogy a szótár készítését csak a vizsgálni kívánt csoportnyelv megismeréséhez vezető út kezdetének tekintem, és korántsem szeretnék abba a tipikus hibába esni, amelyről DRAKE úgy szól, hogy „a szleng legtöbb tanulmányozója egyszerűen csak gyűjti és megfelelő osztályokba rendezi a szlengszavakat, hasonlóan ahhoz, ahogy az amatőr lepkegyűjtők színük és mintázatuk szerint tűzik gombostűre a különböző fajokat, ahelyett, hogy rovartanilag tanulmányoznák őket" (DRAKE 2002: 293).

Hipotézisem igazolásához és a feltárni kívánt területek kérdéseinek megválaszolásához nélkülözhetetlen, a lehetőségek miatt pedig törvényszerű volt, hogy a nyelvi anyagból szótár készült. Természetesen tudatában kell lennünk annak, hogy ez a szótár nem más, mint az önmagában, kiszakítottan is megragadható szleng, az a kívülállók számára is hozzáférhető empirikus anyag, amely jelen esetben az egyetlen út a vizsgálandó csoport nyelvi megismeréséhez. A kutatás azonban elsősorban a nyelvet használó emberek vizsgálatára irányult, az elhangzott szavak, kifejezések ilyen formájú adatolására pedig azért volt szükség, mert ebben a formában juthattam hozzá leginkább az adott nyelvváltozat használatának jellemzőihez (vö. LIHACSOV 2002: 28; a beszédmű és a beszédtevékenység nyelvészetére vonatkozóan ld. SZILÁGYI N. 1999).[1]

A kutatómunka során, a szó- és kifejezéskészlet szótárazása mellett végig azt tartottam szem előtt, hogy hol van az ember a szlengben, miért alakítja úgy beszédét, hogy abban feltűnnek a szleng sajátosságai. A vizsgálataim révén kimutatható, hogy milyen okokból folyamodnak a beszélők a szlenghez, miért és mikor érzik fontosnak egy belső nyelvváltozat használatát.

A szociolingvisztikai kutatások a legtöbb országban, így Magyarországon sem szenteltek komoly figyelmet a szlengnek (vö. ANDROUTSOPOULOS 1999: 109), a számos megjelent szótár mellől is sorra elmaradtak az azokat valóban értelmező tanulmányok.[2] Így igazából az olvasó azon túl, hogy kapott egy számára idegen és talán érdekes szókészletet, magyarázatot nem olvashatott a feltárt szavak működésére. A dolgozatom egyben próbálkozás ennek a hiánynak az enyhítésére is.

Egyetértve ANDROUTSOPOULOSszal az én tapasztalataim is azt mutatják, hogy a szlengtanulmányokat komolyabb figyelem illetné meg a szociolingvisztikai kutatások és az elmélet alkotás terén is (ANDROUTSOPOULOS

[1] Kiválóan elemezhető, és bizonyára számos új összefüggést feltáró adatokhoz lehetne jutni természetesen a diskurzuelemzés módszereivel. Az ehhez szükséges, hangzó élőnyelvi adatgyűjtésre azonban a börtönszleng vizsgálata során különféle jogi akadályok miatt nem volt lehetőségem, ugyanis az adatgyűjtő nem készíthet a fogvatartottakkal magnós interjút.

[2] Ennek fontosságáról SZILÁGYI MÁRTON így írt: „Illúzió ugyanis azt hinni, hogy az interpretáció ugyanolyan gondossággal és részletességgel végezhető el jóval később és más által, mint ha a gyűjtő tenné meg — gyakorlatilag már a gyűjtés pillanatában. Olyan megfigyelések is elveszhetnek e mulasztás miatt, amelyeket lehetetlen pótolni." (1992: 429–30).

1999: 130). A szlengből ugyanis olyan információkat nyerhetünk (például a nyelvkeletkezés tekintetében vagy a nyelv eredeti funkcióinak feltérképezésében), amelyekhez nagyon nehezen vagy egyáltalán nem juthatnánk hozzá más nyelvi jelenségek elemzése alkalmával.

A börtönszleng bemutatása során célom az adott szlengjelenség lehető legtöbb oldalról való megközelítése, illetve hipotézisem igazolása a feltárt nyelvi adatok elemzése segítségével.

A szleng általános kérdései

1. Egészen az 1980-as évek végéig általános volt az a nyelvtudományi vélekedés, amely a szlenget a nyelv deviáns hajtásaként értékelte, amit nemhogy kutatásra nem tartott érdemesnek, de legjobb megoldásnak az kínálkozott volna, ha nem is veszünk tudomást erről a nyelvi változatról. Ma már, a korábbi állapothoz viszonyítva, egyre több nyelvész figyel fel nyelvünknek erre a területére, és nem mint káros „fattyúhajtást" értékelik, hanem a szociolingvisztika körébe tartozó jelenségként foglalkoznak vele. A szleng a magyar nyelv egyik fontos részét képezi, nyelvünk bővülésének jelentős eszköze, amely nemcsak mint csoportnyelvi szinten meglévő tényező érdemel figyelmet, hanem egyre nagyobb tért hódít a köznyelv területén is. Ennek ellenére természetesen mégsem kezelhető egyszerűen köznyelvi jelenségként. A „szleng bonyolult és elválaszthatatlan része nem csupán az emberi életnek, az emberi viselkedésnek, hanem a »magas« kultúra mindazon sajátos jegyeinek is, amelyek a köznapi tudatban egyáltalán nem kapcsolódnak az olyan »alacsonyrendű« matériához, mint a szleng" (JELISZTRATOV 1998: 13).

Az elmúlt évek néhány szlengtanulmánya azt bizonyítja, hogy a szleng jelentős kutatási terep, hiszen nemcsak a nyelvészetnek tud új ismereteket nyújtani, hanem a szociológusok, pszichológusok is meríthettek hasznos információkat az új kutatási eredményekből. A szleng ugyanis nyelvünknek az a területe, amely a legtisztábban őrzi a nyelv eredeti funkcióit (vö. SÁNDOR 2002a), miközben megmutatja a nyelv legfontosabb tulajdonságait, és mindezek mellett rendkívül érzékenyen reagál a nyelv és a társadalom, a nyelv és az egyén kapcsolatára is (KIS 1997: 239).

2. Maga a *szleng* szakszó mint terminus technicus 1980-ban jelent meg a magyar szakirodalomban, és PÉTER MIHÁLY „Szleng és költői nyelvhasználat" című tanulmánya révén vált egyre közkeletűbbé.[3] Ettől kezdve egyre gyakrabban szerepel mind a szó, mind pedig az adott szakterület a magyar nyelvészeti kutatásokban. Meghatározására viszont még nem született olyan definíció, amely ál

[3] Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ugyanebben az évben a *szleng* szintén szakszóként használva SZILÁGYI N. SÁNDORnak a pedagógiai líceumok IX–X. osztálya és a filológia–történelem szakprofilú líceumok XI. osztálya számára készült magyar nyelvtan tankönyvében is felbukkant (SZILÁGYI N. 1980), ennek a munkának magyarországi „felfedezése" azonban csak évekkel később következett be.

talánosan elfogadott lenne, mondhatni híres arról, hogy nehéz definiálni (STENSTRÖM 1999: 90). „Mindenki felismeri a szlengszavakat, de senki nem tudja pontosan meghatározni, hogy mi a szleng" (KÖVECSES 1997: 7). Ennek az egyik oka az lehet, hogy folyton változik a jelenségbe sorolt szavak és kifejezések köre, ezért a nyelvészek általában a szleng tulajdonságainak leírásával közelítik meg problémát, hiszen így lehet legjobban körülírni a magyarázandó jelenséget. A szleng tömör definiálása szinte lehetetlen sokrétűsége, születésének és működésének bonyolultsága, illetve szerteágazó típusai következtében.[4] A szleng sokoldalú, egyetlen ismérv alapján nem meghatározható, leghatásosabban viszont úgy lehetne körülírni, mint ahogyan azt az AYTO–SIMPSON szerzőpáros tette a „The Oxford Dictionary of Modern Slang"-ben: „az angol nyelv feltűrt ingujjal, rendetlenül lobogó inggel és sáros cipővel" (STENSTRÖM 1999: 91).

2.1. A konkrét meghatározást az is nehezíti, hogy a szleng két irányból is megközelíthető. Egyfelől ugyanis szó- és kifejezéskészletről van szó, másfelől pedig sajátos nyelvhasználati-stilisztikai formát is jelölhet. Így két eltérő jelenségként is értékelhető (KIS 1997: 244). Ezen kívül a szlengnek még számos nagyban eltérő megközelítése létezik. Tekintik az alvilág nyelvének, közeli ismerősök, barátok közötti bizalmas nyelvhasználatnak, amit főleg informális közegben használnak. Sokan az ifjúsági nyelvvel való azonosságát vallják. Azt azonban szinte mindenki elfogadja, hogy a szleng a többé-kevésbé zárt csoportok nyelve (KÖVECSES 1997: 7). Az újabb kutatások szerint a szleng elsősorban beszédmód, amelynek szüksége van egy olyan közösségre, ahol működtethető. A magyar szlengkutatás eddigi eredményei alapján röviden összefoglalva a szleng tehát olyan „csoportnyelv (szociolektus), mely kis létszámú, hosszú időt együtt töltő, azonos foglalkozású vagy érdeklődési körű csoportokban születik,

[4] Az más kérdés, hogy a „ M i a szleng?" típusú, definíciót firtató kérdések valószínűleg eleve hibásak, hisz mint ahogy JELISZTRATOV írja: „A szóalkotás egy módját, a szavak, kifejezések és szövegek keletkezésének a rendszerét tekintjük szlengnek, a poétikai művészet eljárásainak rendszerét, röviden, a p o é t i k á t , annak egy válfaját. Amint a (…) szimbolizmus nem azonos a szimbolisták többkötetes szótárával, a (…) szleng sem azonosítható a (…) szleng szókincsével. A szimbolizmust nem csak a szimbolisták versei alkotják, ez túlságosan szűk értelmezés lenne. A szimbolizmus magában foglalja mindazt, a h o g y a n a szimbolisták verset írtak, a h o g y a n éltek, benne van ebben a magatartásuk, a fényképeik, benne önvallomásaik és másokról írt értekezéseik is. Tehát egy összetett kulturális kozmosz ez, melynek a középpontjában a szövegek állanak, míg a perifériáin a különböző leágazások. Ugyanez mondható el a szlengről is. A *hogyan* a fontos, nem a *mi.* A *mi* a szlengben halandó, elfolyó és labilis, míg a *hogyan* állandó, és ezredévről ezredévre változatlan marad. Jegyezzük meg: itt nem a forma és a tartalom viszonyáról van szó. Felfogásunk szerint mind a *hogyan,* mind a *mi* a forma különböző megvalósulásai: a *mi* az eredmény, az adottság, a *hogyan* pedig az alkotás folyamata, módozata. A szlenget tehát olyan poétikai (a szöveg felé nyitott, tehát retorikai) rendszernek tekintjük, amely a számtalan variáns generálásának invariáns rendszere." (JELISZTRATOV 1998: 17).

és fontos társadalmi szerepet is betölt ezekben a közösségekben: erősíti az összetartozás érzését, és elkülöníti az adott közösséget a többitől" (KIS 1997: 246).

2.2. Különböző kutatók különféleképpen közelítik meg a szleng fogalmát. LUMÍR KLIMEŠ például a szleng kapcsán hangsúlyozza az azonos érdeklődési körű embercsoport szerepét, és felfigyel arra, hogy a szlengnek társadalmilag kettős értékelése lehetséges. A szlenget ugyanis a társadalom pozitívan vagy negatívan értékelheti. Ez a megfigyelés a szlengnek egyik fontos ismérve, és szinte mindegyik társadalomban jelen van ez a kettős ítélet, függetlenül területi hovatartozástól. HUBÁČEK a szlenget félhivatalos vagy nem hivatalos érintkezésként tünteti fel, CHLOUPEK szerint pedig a szleng nyelvi játék. BEČKA a szleng erős expresszív mozzanatát állítja előtérbe (KLIMEŠ 1997: 41–4). A fenti kutatók a cseh és a szlovák szlenget vizsgálták. Véleményeik jól tükrözik, hogy egymáshoz közel álló nyelvterületen is mennyire eltérő lehet a megfigyelt szempontok fontossága. Ez nem meglepő, szinte minden országban így van, minden nyelvterületen megfigyelhető tehát, hogy a különböző kutatók más-más szempontokat tartanak jelentősnek a szleng fogalmi meghatározása kapcsán.

TÕNU TENDER, észt nyelvész a szleng univerzális jellegét hangsúlyozza. Megállapítja, hogy a szleng a nyelv természetes jelensége, a nyelv életerejének a tükrözője, hiszen szlenget csak élő nyelv produkál (1997: 91–2). Észtországban a 70-es évek második felétől növekedett az érdeklődés a szociolingvisztika eme területe iránt, de még 1980-ban is sokan olyan káros hatásként értékelték, amitől mindenképpen meg kell védeni a nyelvet (TENDER 1997: 103–5).

3. A kutatóknak mára rá kellett jönniük, hogy a nyelv nem mutat semmiféle védekezésre való hajlamot a szlenggel szemben, sőt éppen a szleng segítségével enged teret az ember fantáziájának, teremti meg azt a légkört, amiben az ember a legszabadabbnak érezheti magát, ahol a gondolatok a leggyorsabban és a legfélreérthetetlenebbül áramolnak ember és ember között. A nyelvészek feladata, hogy a rendelkezésükre álló lehető legtöbb eszköz segítségével tárják fel ezt a nyelvi jelenséget, mutassák meg a téma iránt érdeklődőknek, hogy mire is alkalmas a nyelvnek ez a szelete.

4. Mivel összetett nyelvi jelenségről van szó, a szleng vizsgálatakor különböző típusokról szoktak beszélni. KAARINA KARTTUNEN nyomán két nagyobb részre oszthatjuk a szlengbe tartozó jelenségeket (KIS 1997: 247). Az egyik csoportba a közszlenget sorolhatjuk, amelyet országszerte ismernek függetlenül területi és társadalmi hovatartozástól. A másik csoportba pedig az ún. „kis szlengek" tartoznak. Kis szlengnek tekinthetjük a helyi szlengeket és a különféle szakszlengeket. A közszleng a kiscsoportok szlengjéből táplálkozik. Egy adott szlengszó megjelenik a szlenget használó csoportban, és onnan a csoport tagjainak köszönhetően átszivárog egyéb csoportokba, melynek a beszélők szintén

tagjai. Ha ugyanaz a szlengszó egyidejűleg több kiscsoport szlengjében is előfordul, nagy valószínűséggel könnyebben kikerülhet az utcára és a mindennapi beszéd részévé válhat. A közszlengbe főleg azok a szavak kerülhetnek be, amelyek nem speciálisan a kiscsoport tevékenységéhez és annak szoros környezetéhez kötődnek, hanem az olyan cselekvések, dolgok elnevezései, melyek a hétköznapi életben is ismertek és használhatók. A kis szlengek szemben a közszlenggel, a beszélőközösségek oldaláról közelíthetők meg. Ezek egy összetartozó csoport szlengjei, ahol a csoport tagjai a számukra fontos dolgokat nevezik újra, alkotnak szinonimákat ezekre a fogalmakra. A szleng tanulmányozása a kiscsoportokban lehetséges a legeredményesebben. Az itt felderített adatok alapján írhatja le a nyelvész a nagycsoportok szlengjét, illetve a közszlenget, amelyek már jóval elvontabb kategóriának számítanak. Éles határvonal meghúzása azonban a szlengtípusok között szinte lehetetlen.

5. KIS TAMÁS szlengtipológiája alapján (1997: 246–53) az általam vizsgált és a továbbiakban részletesen bemutatandó börtönszlenget a szakszlengek csoportjába sorolhatjuk, amely a fegyintézetekbe került bűnelkövetők speciális informális nyelvváltozata és nyelvhasználata. Szókincse elsősorban a börtönélet és a bűnözői életforma témaköreiben fogható meg.

A börtönszleng vizsgálatakor mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy a vizsgált csoportnyelvnek léteznek börtönbeli változatai, vagyis, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben külön kell tárgyalni a fogvatartottak nyelvét és a személyzeti állomány szóhasználatát. Szlengszavakat a börtönben dolgozók közül leginkább a fegyőrök használnak, főleg azért, hogy tudassák a fogvatartottakkal, ismerik az általuk használt szavakat és nem maradhat titok előttük. Ezen a célon kívül mind az őrök, mind a magasabb rendfokozatban lévők, viccelődésképpen használnak még szlengszavakat. Megfigyelhető azonban az a jelenség is, hogy a büntetés-végrehajtási intézet hivatalos közleményeibe is beszivárog a szleng. Például a Váci Fegyház és Börtön „Börtön Plusz" kiadványában az „Intézeti parancs a fogvatartott állomány részére" című egységben a következő szavak szerepelnek: „A munkahelyre levihető tárgyak köre: dohánynemű (1db + felszerelés), munkaközi szünetben elfogyasztható élelem, karóra, zsebóra, kenyérzsák, evőcsésze (*csajka* — munkahelyi étkezés esetén), kanál, bugylibicska, konzervnyitó, az évszaknak és időjárásnak megfelelő kincstári öltözet" (Börtön Plusz 1. évfolyam 1. szám, 1998. május). Szintén ebben a kiadványban szerepel a következő mondat: „Az ablakokból mindennemű tárgy kidobálása, kiadása, kijuttatása *(liftezés)* tilos és balesetveszélyes". Mindezek ellenére szeretném arra az elkülönítésre felhívni a figyelmet, amit KIS TAMÁS a katonai szleng kapcsán már megállapított, és ami a börtönszleng esetében is hasonlóképpen fennáll: „A katonai szleng a sorkatonák által használt csoportnyelv, melyet el kell különítenünk egyrészt a köznyelvtől és a nyelvjárásoktól, másrészt pedig a hivatalos katonai

szaknyelvtől (KIS 1991: 7). A börtönben is létezik szaknyelv, ami természetesen semmiképpen sem azonos magával a börtönszlenggel. A büntetés-végrehajtás szaknyelvét a börtönben dolgozó személyzet használja, közülük is főleg a tisztek — a megkérdezettek állítása szerint. A szleng és a szaknyelvek között nemcsak használóikból fakadó különbségek vannak, hanem további különbségek erednek a két nyelvváltozat funkciójából is. „A szaknyelv azokat a fogalmakat nevezi meg, amelyek a szakma gyakorlásában szükségesek, de a bázisnyelvben nincsenek meg, vagy fogalmi tartalmuk nem elég pontos" (KIS 1991: 14). „A szaknyelvekkel szemben a szleng nem megnevez, hanem újranevez, azaz a már elnevezett dolgokat újabb és újabb nevekkel látja el minden látható »praktikus« ok nélkül" (KIS 1991:14). Az én gyűjtésem és vizsgálódásom a fogvatartottak szlengjére terjed ki. A börtönszleng terminust ennek a rétegnek a nyelvére alkalmazom.

A börtönszleng kutatásáról

1. Magyarországon a börtönszleng kutatásáról alig beszélhetünk, még az utóbbi másfél évtizedben örvendetesen fellendülést mutató magyar szlengkutatás figyelme se nagyon terjedt ki erre a területre. Ez az állítás természetesen csak akkor igaz, ha a tolvajnyelvre vonatkozó aránylag gazdag szakirodalmat (ld. KIS 1995, 1996) nem tekintjük egyben a börtönszleng szakirodalmának, vagyis ha a börtönszlenget nem soroljuk egyszerűen a tolvajnyelvhez. Mivel a szabadlábon lévő bűnözői csoportok életmódja, a csoportokban uralkodó szokások és viselkedési formák, valamint a csoportokat létrehozó és működtető szabályok erősen eltérnek a börtönben mint szociológiai értelemben is zárt intézményben tapasztalhatótól, előzetes vizsgálatok nélkül is joggal feltételezhetnénk, és saját kutatásaim is megerősítik ezt, hogy a börtönben kialakult szleng más jellemzőkkel rendelkezik, mint a tolvajnyelv.

Ennek igazolására — bármennyire is meglepőnek tűnik ez a kijelentés — csak korlátozott mértékben használhatjuk fel a meglévő tolvajnyelvi adatainkat. Véleményem szerint ugyanis argószótáraink nyelvi anyaga jelentős részben a börtönszlenget képviseli, de legalábbis a börtönökben, különböző bűnüldözési és büntetés-végrehajtási intézményekben gyűjtötték össze őket. Meglehetősen nehezen képzelhető el ugyanis az, hogy aktívan bűnöző csoportok egy életmódjuk — melynek része a nyelvük is — iránt érdeklődő idegent maguk közé engedtek volna.[5]

Az természetesen vitathatatlan, hogy a személyi „összefonódások” révén a börtönszleng nagy mennyiségben tartalmaz tolvajnyelvi szavakat. Ez azonban nem jogosít fel bennünket arra, hogy a kettőt azonosítsuk, hisz ilyen erővel a börtönszleng és a katonai szleng „azonosságát” is kimondhatnánk a viszonylag nagy számban meglévő katonai eredetű szleng szókincs alapján.[6]

[5] Vö. a bűnözőknek saját nyelvük titkossága megőrzésére tett törekvéseivel: KIS 1997: 272–3. Annak megállapítására, hogy tolvajnyelvi szótáraink milyen arányban tartalmaznak börtönnyelvi elemeket, eddigi kutatásaim alapján nem vállalkozhatok.

[6] Vö. még ezzel kapcsolatosan: „a hadseregben nagyon gyakran épp a börtönviselt katonák a közösség hangadói, s ráadásul a börtön és a laktanya közös vonásainak köszönhetően (bezártság, tilalmak, azonos nemű közösség stb.) a tolvajnyelv szavai könnyebben átkerülnek [a katonai szlengbe]” (KIS 1991: 27). Itt KIS TAMÁS nyilvánvalóan a börtönszlengre gondolt, és nem a tolvajnyelvre.

2. Mint az itt következő áttekintésből is látszani fog, kifejezetten a börtönbeli szlengre irányuló kutatás alig folyt Magyarországon. E téren a magyar szlengkutatás jelentős lemaradásban van, hiszen csak „A szlengkutatás útjai és lehetőségei" c. kötet is több külföldi börtönszleng szótárról számol be, de akár az Interneten is számos, a témával foglalkozó fórumot és szójegyzéket is találhatunk.[7]

Nálunk igazából sem a börtönszleng történetét, sem mai állapotát nem kutatták tudományos igénnyel. A korábbi, ma már történeti anyagként felhasználható munkák közül ERDEY SÁNDORnak „A recski tábor rabjai" c. könyvében (1989) megjelent „Recski zsebszótár"-át (281–93) és GEDÉNYI MIHÁLY „Fattyúnyelvi szógyűjtés Kistarcsáról, Tökölről és a gyűjtőfogházból" c. négylapos gyűjteményét említhetjük.

2.1. ERDEY „zsebszótárában" olyan adatokra bukkanhatunk, melyek arra engednek következtetni, hogy egy zárt, fegyveresen őrzött közegben hasonló a fogvatartottak gondolkodási mechanizmusa, így a nyelvi viselkedése is, területtől, büntetési nemtől függetlenül. A zsebszótárban számos olyan adat található, mely napjaink börtönszlengjében is kimutatható (pl. *balhé, beújít, cirkli, cucc, flepni, smasszer, vamzer* stb.), továbbá azt is láthatjuk, hogy egyes szlengkifejezések minden bizonnyal ugyanolyan gondolkodási folyamat eredményeképpen jöttek létre a recski táborban, mint a mai büntetés-végrehajtási intézetekben. A fogvatartóhelyen végezhető munka, illetve annak eleme megjelenik a szlengben, így a recski zsebszótárban az *andezit* mint 'a recski kőbányában kitermelt kő', a *robot a zingeren* pedig 'a kalocsai börtönben a fogvatartottak varrógépen való munkája'. A recski szószedetben is, hasonlóan a mai börtönszlenghez, számos példát találhatunk mind az egyes társak, mind a fogvatartó személyzet gúnynevére: *bizser* 'Biber András bajtársunk', *borzas* 'Forján István, Hódmezővásárhelyről származó ÁVH-s hadnagy, operatív csoport vezetője', ugyanígy napjaink anyagában például *gumimaci* 'a tököli intézet egyik nevelőnője'. A kevésbé ízletes börtönkoszt elnevezése Recsken is meg

[7] Az észt börtönszlengről ld. TENDER 1997: 105, a finnről LEO LIPSONEN munkáját, melynek anyagát saját börtönévei alatt gyűjtötte (LIPSONEN 1990, vö. NUOLIJÄRVI 1997: 128). — Említést érdemel az orosz börtönszleng, amely tipológiailag lehet nagyon fontos a magyar börtönszleng történetének kutatása számára (a lágerekhez kötődő lágerszleng, amely részben a modern orosz börtönszlengek ősének is tekinthető, bizonyára hasonló feltételek között alakulhatott, mint a magyarországi internáló táborok nyelve). Az erről szóló szakirodalom áttekintését ld. FENYVESI 1997: 186. Az egyik legjelentősebb mű az orosz börtönszlengről BALDAJEV–BELKO–ISZUPOV szótára (1992), amely tizenegyezer szót tartalmaz, az anyagát negyven éven át gyűjtötték a volt Szovjetunió egész területén (FENYVESI 1997: 221). — Az USA-beli börtönszlengről az Interneten is olvashatunk hol színvonalasabb, hol kevésbé kidolgozott börtönszleng gyűjteményeket. Ezek a szótárak a felhasználók által is bővíthetők, javíthatók, így folyamatosan növekvő és sokak által ellenőrzött adatbázis tárul a böngészők elé; ld. pl. http://www.prisonwall.org/words.htm; http://www.jimgoad.com/ prison_slang.htm.

történt: *nylon krumpli* 'hajszálvékonyra szeletelt, szárított krumpli' (a börtönszlengben *majomfogó* 'krumplifőzelék') és szintén azonos mechanizmus alapján történt a büntetés-végrehajtási intézetben dolgozó személyzet rabokra irányuló elnevezése, Recsken *rablók*-ként emlegetik őket, napjaink intézeteiben pedig leginkább a *zsiványok* kifejezés terjedt el. A szószedet alapján, tehát felfigyelhetünk azokra a hasonlóságokra, mely a szigorúan zárt intézetekben működő kiscsoportok nyelvi viselkedésére, szlengteremtő mechanizmusára érvényesek.

2.2. GEDÉNYI MIHÁLY „Fattyúnyelvi szógyűjtés Kistarcsáról, Tökölről és a gyűjtőfogházból" c. négylapos gyűjteménye ZOLNAI VILMOS fattyúnyelvi szótárát kiegészítő dolgozatok (1970) között található. Az adatokat GEDÉNYI MIHÁLY az 1950-es években gyűjtötte, raboskodása alatt. A szótáron látszik, hogy egy nagyobb munkafolyamat egyik állomását képviseli. A mintegy 200 szócikk nincs sem tematikusan, sem abc-rendszerbe szervezve, sőt a raboskodók életmódját visszaadó szavak között, az első oldalon, „vitorlás /yacht/ szavak" címszó alatt 12 szócikket találhatunk, amely a vitorlázók szlengjét képviseli. Zömmel a börtönszleng szótárban is szereplő tolvajnyelvi eredetű szavakra bukkanunk rá a gyűjteményben, de mindezek mellett olyan kifejezések szlengmegfelelőit is olvashatjuk GEDÉNYI anyagában, amely az adott történelmi korban az embereket foglalkoztatta. Például: *szobrász* '1956 szobordöntő', *csillagász* '1956 csillagleverő', *ose – O.S.E.* 'októberi sajnálatos események', *gitáros* '1956 géppisztollyal harcoló' stb.

2.3. Említést érdemel VELKEI LÁSZLÓ kéziratos „Zsiványszótár"-a, melyről KIS TAMÁS tesz említést (1997: 293). KIStől tudjuk, hogy a „szójegyzék anyagát az 1960-as években Velkei László megyei főügyészségi ügyész gyűjtötte a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben, ahol akkor ügyészi törvényességi felügyeletet látott el. A gyűjteményéről csak néhány újságcikk számolt be (pl. Imre Béla: Egy különleges szótár. »Házer tréfli lett a mackós. Beszélgetés a börtön ügyészével«: Kisalföld 35/217 [1979. szeptember 16.]: 5), és mindössze egy rövidebb válogatás látott belőle napvilágot Várhelyi András »Fegyház« c. könyvében (ISTAR Kiadó Kft. H. n., é. n. [Bp., 1992.] 210–4.)". VELKEI szójegyzékével kapcsolatosan mindenképpen megjegyzendő, hogy szóanyaga címszavaiban és jelentésmegadásaiban is feltűnő hasonlóságot mutat KISS KÁROLY tolvajnyelvi szótárával (KISS K. 1963). Ennek okai ma már nehezen deríthetők ki, de legvalószínűbb, hogy VELKEI vagy segítői KISS KÁROLY szótárát kérdezték ki a fogvatartottaktól.

2.4. Tudományos célú, hiteles gyűjtésről kettőről van tudomásom: az egyik SZABÓ KRISZTINA „A börtönnyelv jellegzetességei szociolingvisztikai szempontból" c. dolgozata (1994), a másik pedig a nyíregyházi és a debreceni büntetés-végrehajtási intézetben gyűjtött anyagot feldolgozó tanulmányom (SZABÓ E. 1998).

SZABÓ KRISZTINA a Budapesti Gyűjtőfogházban végzett anyaggyűjtést öt elítélttel és két nevelővel. A kutatást az ihlette, hogy a szerzőnek olyan információi voltak a börtönnyelvről, hogy az az utóbbi években sokat hanyatlott, eltorzult, kevesebb új szó keletkezik, a régiek pedig kihalnak (SZABÓ 1994: 111). Az adatközlők kikérdezése direkt módszerrel történt, olyan területekről kérdezett a kutató, ahol feltételezte a börtönnyelvi szavak megjelenését. A kis létszámú megkérdezett fogvatartott csoport ellenére összegyűlt egy hat oldalas szójegyzék (egyébként kiválóan cáfolva a kutatás megkezdése előtt felállított hipotézist), amit tematikus sorrendben közöl a szerző. Adatolt börtönnyelvi szavakat az étkezéssel kapcsolatban, a tiltott és nem tiltott tárgyakról és az emberekkel, emberi kapcsolatokkal összefüggő területről. SZABÓ KRISZTINA a kutatás befejeztével megállapítja, hogy a börtönlakókat az elkülönülés és az egymással való összetartozás készteti szavak kitalálására, amelyeknek a funkciója a titkosság, a külvilágban nem létező tárgyak megnevezése, továbbá az elkülönülés és összetartozás érzésének erősítése. Mélyebb összefüggésekre viszont nem világít rá a szerző, ami természetes is egy ilyen jellegű kutatásnál, hiszen hét adatközlőre építve nem lehet messzemenő következtetéseket levonni a témával kapcsolatban. A dolgozat útjelzőként szolgál a börtönszleng iránt érdeklődőknek, jelzi azokat a sarkalatos pontokat, melyekre egy áthatóbb kutatásnál érdemes fokozottan figyelni.

A saját, 1998-as kutatásom a börtönszleng szótár megalkotásának első lépése, egyben ötletadója. Az adatgyűjtést a debreceni és a nyíregyházi börtönben végeztem kérdőíves módszerrel, amit a debreceni intézetben személyes interjúval is kiegészítettem. Adatközlőim kizárólag fogvatartottak voltak, hiszen elsődlegesen ők a börtönszleng megalkotói és használói is egyben. A gyűjtés során mintegy 500 szlengszót adatoltam hozzávetőlegesen 100 adatközlőtől. A kutatás eredményeképpen megbizonyosodtam arról, hogy a börtönszleng egy olyan belső szókincs, amely nemcsak, hogy létezik, de mind gyűjtésre, mind további kutatásra érdemes terület.

2.5. A további munkák között BENCZE IMRE „Rabszótár”-át említhetjük, amely folytatásokban jelent meg a Börtön Újságban 1998. január 23. és 1999. február 19. között (BENCZE 1998–1999). Ez a munka csak igen nagy fenntartásokkal használható, adatai szekunder jellegűek, a szerző saját bevallása szerint jobbára nyomtatásban megjelent művekből válogatta gyakran hapaxoknak tűnő adatait.

2.6. Hitelessége és viszonylag nagyobb terjedelme miatt fontos forrás C. FEHÉR FERENC „Szabadlábon” c. szociográfiája, melyben a többszörösen börtönviselt főhős meséli el életét. Ez a szöveg kiváló példája a beszédmódként funkcionáló börtönszlengnek, s emellett egy viszonylag gazdag „Zsargon szótár” is kiegészíti (122–4).

2.7. 2004-ben jelent meg FARKAS ISTVÁN „Börtön argó szótára”, az az ötlapnyi szójegyzéket tartalmazó füzetke, amely egy több mint hét évig raboskodó elítélt még fogvatartása alatt gyűjtött és kiadott munkája. Mivel nyilvánvalóan nem nyelvészeti kiadványról van szó, szakmai kritikát mondani róla nem érdemes. A nyelvész számára csupán az teszi értékessé, hogy hiteles adatokat tartalmaz, a szerző belülről tudta megfigyelni és dokumentálni saját nyelvüket. FARKAS szójegyzékének szavai fellelhetők az általam összeállított börtönszleng szótár szócikkei között is, természetesen kiküszöbölve a gépelési, olvasási hibákat (például nálam már *frájer* adat a „Börtön argó szótárá”-ban szereplő *frájev* helyett).

2.8. A börtönszleng egyik altípusa a fiatalkorúakat fogvatartó javító-nevelő intézetek szlengje, amely az elítéltek életkorából adódóan az ifjúsági és a diákszlenggel is szorosabb kapcsolatban van, de egyúttal a „felnőttkori” börtönszleng egyfajta változata is. Ezzel a szlenggel is csak néhányan foglalkoztak: GRÁD ANDRÁS (1988) az aszódi fiúnevelő intézet nyelvének argószavait gyűjtötte össze (feldolgozása: BALÁZS 1988), akárcsak KALCSÓ KRISZTINA (é. n.), REPKA TÜNDE ÉVA (2004) szakdolgozata pedig ULLA BONDESON (2002) nyomán az argó és a bűnöző közösségbe való beilleszkedés kapcsolatát vizsgálta az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Debreceni Javítóintézete lakói körében.

3. Ellentétben a börtönszleng vizsgálatával, a bűnözői szlengek másik fő típusának, a tolvajnyelv kutatásának, nagy hagyományai vannak Magyarországon. Ezt a kérdést a következő fejezetben tekintem át.

Tolvajnyelv és/vagy börtönszleng?

De úgy is feltehetnénk a címbeli kérdést, hogy a fogalmak mögött két teljesen különböző vagy részben egyforma dologról van-e szó? Különbséget kell-e tennünk a két fogalom asszociációs körébe tartozó gondolatok között, vagy csak a nevezéktan modernizálódása következtében váltotta fel a kissé ódivatú tolvajnyelvet a sokkal hangzatosabb, és persze „amerikaibb" szleng? És máris itt a következő kérdés: ki hivatott ennek a megválaszolására? A dolgozat szerzője azzal a hátránnyal indul neki a válasznak, hogy se olyan közegben, ahol, és amikor a tolvajtársadalom virágkorát élte, nem volt közösségi tag, se napjaink modern börtönlakója nem lehetett. Ezért csupán arra vállalkozhat, hogy a viszonylag objektív kívülálló, olvasó és szemlélő szerepében megpróbálja a kérdés két oldalát feltárni.

A börtönszleng jellegzetessége, — akár a tolvajnyelvé is — hogy fokozottan kötődik a bűnözői életmódhoz, s mint ilyen, erős hasonlóságokat mutat a tolvajnyelvvel. Ebből következően a börtönszleng és a tolvajnyelv hasonlósága, és beszélőiknek nagyfokú azonossága alapján, talán beszélhetünk is egy közös bűnözői szlengről (ezt nevezhetnénk talán *argó*-nak, ha az *argó* szó nem lenne immár évtizedek óta a tolvajnyelv szinonimája), amelynek két nagy fajtája lehetne, a börtönszleng és a tolvajnyelv: börtönszleng a büntetés-végrehajtási intézményekben szabadságvesztési büntetésüket töltő, a tolvajnyelv pedig a szabadlábon élő, bűnelkövetői életformát folytató bűnözők nyelve. A két belső nyelvváltozat különbségei után kutatva, nem szabad figyelmen kívül hagyni a vizsgált csoportnyelvek funkcióját sem. A tolvajnyelv hagyományos szerepe a bűnözők egymás közötti titkos verbális érintkezésére irányult, míg a börtönszlengben egy funkcióbővülést (ezáltal szókészletbővülést) tapasztalhatunk. A titkosság megőrzése mellett megszületik ugyanis a börtönszleng játékosságot, hangulatfokozást szolgáló szerepe, és természetesen a börtönkörülmények adta új fogalmak, eszközök újranevezésének is tanúi lehetünk, aminek funkciója nem más, mint a közös élettér–közös tárgyak–közös szavak, vagyis az összetartozás, azonos sorsközösség érzékeltetése.

Ha kezünkbe veszünk egy tolvajnyelvi szótárt és egy börtönszleng szótárt, az alapvető különbséget az adatolt szavak mellett (még annak ellenére is, hogy a börtönszlengben rengeteg a tolvajnyelvi eredetű szó) az arányokban kell keresnünk. Míg egy tolvajnyelvi szótárban nagyobb figyelem övezi az egyes tolvajszakmák, illetve bűnözői szakmák szókincsének kidolgozását, a börtönszleng

szótárban ez a figyelem eltolódik az adott bűncselekmény kiderülése, és annak következményei, jelen esetben főleg a bezártság okozta sérelmek, az összezártságból adódó megrázkódtatások felé. Ebből következően a börtönszleng szótárban a szócikkek jelentős hányadát a börtönkörülményekre visszavezethető szlengszavak adják, míg egy tolvajnyelvi szótárban ez a fogalomkör egyáltalán nincs, vagy alig van kifejtve. Lényeges különbség továbbá, hogy míg egy tolvajnyelvi szótár szókincse a szabadsággal együtt járó esetlegességet tükrözi, a börtönszleng szótár szócikkei egy homogénebb, formalizáltabb egészet képeznek, az egyes attrakciós központok élesebben elkülönülnek.

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy a tolvajnyelv és a börtönszleng között mindenképpen különbséget kell tennünk, még az adott szótárakban előforduló szócikkekben tetten érhető, illetve fel-feltűnő hasonlóságok ellenére is. Ezek a hasonlóságok ugyanis szükségszerűek, az azonos adatközlői réteg miatt, a különbségeket pedig az eltérő módon képződött csoportközösségek magyarázzák.

Ismét hangsúlyoznám, hogy a tolvajnyelv és a börtönszleng közötti különbségek meghatározására az adott tolvajnyelvi szótárak kevésbé alkalmasak, hiszen többnyire börtön-körülmények közt adatolva készültek, az így összegyűlt adatbázist ebből kifolyólag célszerűbb börtönszlengnek nevezni. A szabadlábon lévő bűnözői közösségek nyelvéről pedig, vagyis az igazi tolvajnyelvről, csak sejtéseink lehetnek, illetve néhány hitelesnek tekinthető szótárból és a háttérirodalomból tájékozódhatunk. A tolvajnyelvet és a börtönszlenget tehát semmiképpen nem azonosíthatjuk, mindazok ellenére, hogy a megjelent tolvajnyelvi szótárak számottevő része a börtönszlenget képviseli, sőt az adatolhatóság szempontjából célszerűbb is annak nevezni, míg a tolvajnyelv elnevezést meg kell hagynunk a szabadon élő és működő alvilági csoportok belső nyelvváltozatára.

1. A szleng nem modern jelenség, bár szóbelisége miatt nyelvemlékei alig akadnak. Korai emlékeinkben főleg a személyekre vonatkozó, különleges ismertetőjegyeket jelölő szavak és a ragadványnevek között találhatunk szleng jelenségekre. Az eddig ismert első adat 1364-ből származik, melyben egy Filetlen Pál nevű személyt *Zagyurwagou* néven is megemlítenek. Filetlen Pál nagy valószínűség szerint tolvaj volt, azok közül is szatyorvágó tolvaj, aki zsákmányát táskák felmetszésével szerezte (KIS 1997: 270).

Felmerül a kérdés, hogy mikortól számíthatunk egyáltalán a bűnözői szlengek felbukkanására. Ezzel a kérdéssel KIS TAMÁS egyik tanulmányában (1997: 270–6) is foglalkozik. Ennek alapján a következőket állapíthatjuk meg:

1.1. Ismereteink szerint a mai bűnözéssel valamiféle kontinuitást mutató első alvilági csoportosulások az 1300–1400-as években keletkeztek. Ebben az időben

kialakult egy olyan önálló tolvajtársadalom, amely nem működött együtt a tisztességes társadalommal, sőt határozottan elkülönült tőle.

A tolvajtársadalom kialakulásának oka a csoportosan végzett bűnözés volt, ami miatt megszülettek azok a törvényen kívüli deviáns csoportok, melyek céljaik elérése érdekében úgynevezett tolvajcéheket hoztak létre. Ilyen csoportosulások nálunk is kialakultak, és mint minden szorosabban összetartozó közösség, létrehozták saját szlengjüket is. A tisztességes társadalom mindig is igyekezett megismerni a számára sok gondot okozó tolvajtársadalmak jellemzőit, megfejteni hollétüket, és ezzel együtt vágyott nyelvük megismerésére, megértésére is. A tolvajok, hogy a tisztességes társadalomnak e tevékenységét gátolják, állítólag tolvajkonferenciákat tartottak, és nyelvüket szándékosan változtatták. Ez lenne az egyik oka a tolvajkonferenciák létezésének tényét elfogadók szerint a szleng változékonyságának, amit a mai napig is leginkább hangsúlyoznak a bűnözői szlengek vizsgálatával foglalkozók. A változás mellett azonban az állandóságot is hangsúlyoznunk kell, hiszen a gyors léptékű változások abban az időben is főleg az adott szleng peremszókincsét érinthették, hasonlóan napjaink változásfolyamataihoz.

A középkorban a legjellemzőbb deviáns szleng valószínűleg a tolvajoké és a velük vélhetőleg számos hasonlóságot, sőt azonosságot felmutató koldusoké volt. A magyar titkosnyelvek első említése OLÁH MIKLÓS 1536-os Hungáriájában szerepel, ahol OLÁH a simándi koldusok nyelvéről szól néhány szót.[8] Kérdéses azonban, hogy az itt említett titkosnyelv a mai értelemben vett szleng volt-e vagy csak egyszerűen cigány nyelv, ami szintén nem volt érthető a csoporton kívülállók számára.

Az archaikus, céhszerű tolvajtársadalom körülbelül a 18. századra megszűnt, legkésőbb a 19. század folyamán Európa-szerte felváltotta a modern alvilág, amely már nem önálló, hanem a „rendes" társadalom alatti, melletti társadalomként működik. Egy új típusú tolvajtársadalom alakult tehát ki, amely egyfajta

[8] „Van egy falu — ugymond — a Maros és a Fehér-Körös közt Erdélyen kívül, melynek neve *Simánd.* Ezt majdnem csupa sánták, vakok, bénák s undok nyomorékok lakják, kik maguk közé ép embert be sem bocsátanak, hanem éktelenségökkel dicsekedve, egész külön felekezetet alkotnak; mely, hogy a maga béna épségében megmaradjon, a szülők csecsemőiknek szemeit világrajöttükkor azonnal kivájják, csontjaikat s tagjaikat kificzamítják, s hogy necsak testökre de még beszédökre nézve is különbözzenek másoktól, maguknak tulajdon nyelvet koholtak, melyet egyesegyedül csak ők értenek meg, s melyet a *vakok nyelvének* neveznek. E csodálatos embereknek oly kiváltságaik vannak, melyek őket minden, a *többi* magyarnál szokásos teher alól fölmentik s fölszabadítják, hogy *kolduló énekléssel* kereshessék élelmöket országszerte a maguk és hozzátartozóik számára. Az embereknek e rút faja, gyalázatos és minden kínzásra érdemes, mert az emberi természet díszét a maga rossz cselekedetével lealacsonyítja. Fejedelmeink s mások, nagyobb dolgokkal foglalatoskodva vagy észre sem vevén ily nagy országban, idáig nem üldözték őket; pedig égetni valók az emberi nemnek eme gyalázatosságukról és nyomorékságukról ismert tagjai." (magyarra fordítva idézi: MÁRKI 1890: 442).

üzleti ágazatként, „a piac elemeként alkalmazza a bűncselekményeket, részben a piacon árulja azokat” (SZILÁGYI Á. 1989: 227, vö. KIS 1997: 270–2).

1.2. Ennek következményeként a magyar szleng történetében a következő ismert és fontos szakasz az 1775-től 1862-ig terjedő időszak volt, az ún. alföldi zsiványnyelv korszaka. Ezekből az évekből több szójegyzéket is ismerünk, köztük a legelső Miskolci szójegyzéket, amely 28 szót tartalmaz, míg a legterjedelmesebb a „Zsivány Szók” című, amely 78 kifejezést őrzött meg, és a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Hajdúböszörményi Fióklevéltárában található. Jelentős kéziratos emlékünk még az 1782-es Jablonczay-féle szójegyzék is, amely a helytartó tanács általi sokszorosítása révén országszerte ismertté vált. (Részletesebben ld. KIS 1997: 276–279.)

2. A 19. század második felétől nyomtatásban is megjelentek különféle gyűjtemények. Ezek a munkák már a mai börtönszleng vizsgálata szempontjából is fontosak, és mindenképpen adalékul szolgálnak a börtönnyelv tanulmányozásához és annak megismeréséhez. Ezeknek a szótáraknak az áttekintése azért is fontos, mivel a szótárak alkotói sok hasznos ismeretet nyújtanak a tolvajvilágról, illetve az akkori bűnözők belső nyelvi rendszeréről. A szótárírók véleménye alapján továbbá megismerhetjük az adott években jellemző, a szlenghasználó csoporton kívülállók szlenghez való hozzáállását is.

2.1. Az első ilyen szójegyzék készítője TORONYAI KÁROLY (1862) volt, aki munkáját ismertetőül szánta a tisztességes lakosságnak. A szerző a bemutatott nyelvváltozatot *hebre* vagy *nyalavi* nyelvnek nevezi, melyeket „rablók, tolvajok, kozákok, és mindenféle rosz emberek titkos és nyilvános helyeken is együtt tervezni, és titkosan beszélgetni szoktak” (TORONYAI 1862: 1). Láthatóan TORONYAI munkájában a maga naiv módján igyekszik bemutatni a vizsgált nyelvet beszélők közösségét, leírja azon emberek tulajdonságát, akik az akkori alvilághoz tartoztak. Lejegyzése szerint a *nyalavi* nyelv használói között vannak olyanok, akik nem ismerik teljes egészében ezt a nyelvet, csupán negyedrészét értik. De vannak olyan egyének is, akik csak tolvajlásból élnek és ennek következtében teljes egészében ismerik és használják is a *nyalavi* nyelvet. Az ilyen csoportosulásoknak vezéreik vannak, akiket a csoport tagjai nagyon tisztelnek, és mindenben engedelmeskednek nekik. Ilyen és ehhez hasonló leírásokból kiválóan lehet következtetni már a valódi tolvajnyelv funkcióira is, illetve a nyelvet használó közösség működési szabályaira, de belső szókincsükhöz való attitűdjükre is.

A tolvajnyelvhasználók bemutatása más szerzőket is foglalkoztatta, így BERKES KÁLMÁNt is. Felismeri, és művében (1888) le is jegyzi ugyanis, hogy a magyar tolvajnyelvnek használó-közösségük szempontjából különböző változatai vannak. Megfigyelése szerint a rendőrök is ismerik és használják a tolvaj

nyelv egy változatát, de az általuk ismert regiszter más, mint a tolvajok által használté. A rendőrök ismerte nyelv nagyon merev, olyan irodalmi tolvajnyelvféle, míg a bűnözők szabadabban, szókincsükbe teljesen beépülten használják a tolvajnyelvet. Mint a későbbiekben bemutatom, igaz ez a kettősség a börtönben használt nyelvváltozatokra is, ahol szintén el kell különíteni a fogvatartottak által használt szlenget a börtönben dolgozók által ismert nyelvtől, illetve szavaktól.

JENŐ SÁNDOR és VETŐ IMRE 1900-ban megjelent munkájukban szintén utalnak a tolvajnyelv-használó közösség meghatározására. Ők egészen egyszerűen úgy közelítik meg a kérdést, hogy a „tisztességes társadalom ellenségeinek egyrésze" használja a tárgyalt nyelvváltozatot (JENŐ–VETŐ 1900: 9).

Majd egy későbbi, 1963-as munkában KISS KÁROLY megállapítja, hogy a tolvajnyelvi szavakat főleg a fiatalkorúak használják és terjesztik. Felfigyel arra is, hogy az utóbbi időkben a nők is feltűnően nagymértékben élnek a tolvajnyelvi szavak használatával. Megfigyelése szerint főleg a vendéglátó üzemekben dolgozó nőknél gyakori ezeknek a szavaknak az előfordulása. A mű keletkezésének idején a letartóztatottak körében végzett kutatások azt igazolták, hogy csak a kezdő bűnözők használnak tolvajnyelvi szavakat, hogy *„menőknek"* látszhassanak. Az intelligensebb fogvatartottak kezdetben elhatárolják magukat, utána asszimilálódnak. Ezt egy letartóztatott személy vallomása alapján állapította meg a szerző (KISS 1963: 26). Az általam végzett kutatások eredménye is hasonló a fentiekben leírtakhoz. A börtönszleng-használatra irányuló kérdéseimre a fogvatartottak jelentős része azt válaszolta, hogy ők nem használnak ilyen szavakat, az összegyűlt szóanyag viszont nem igazolja ezt a kijelentést. A fogvatartottak valószínűleg tisztában vannak azzal, hogy az általuk használt szavak megítélése a kinti világban nem éppen pozitív, így először mindenképpen jobbnak látják elzárkózó válasz adását egy kívülállónak, ez esetben az adatgyűjtőnek.

Végül a tolvajnyelv használói-kör feltérképezésének lezárásaképpen szeretném megemlíteni, hogy A mai magyar argó kisszótárában a BOROSS–SZŰTS (1990) szerzőpáros úgy véli, hogy a használói réteg legnagyobb csoportját a fiatalok alkotják.

2.2. Másik kérdés, ami szintén foglalkoztatta a tolvajnyelvi szótárak alkotóit, hogy mi a funkciója a tolvajnyelvnek. Ez a mi nézőpontunkból is rendkívül fontos kérdés, hiszen a sok hasonlóság mellett itt találhatunk olyan lényeges pontokat, ami segítségünkre lehet a tolvajnyelv és a börtönszleng körébe tartozó jelenség kettéválasztásánál.

Elsőként a talán leglényegesebb funkcióbeli különbséget szeretném bemutatni, segítségül híva TORONYAI KÁROLY (1862) szótárát, ugyanis itt tűnik szembe legnyilvánvalóbban, hogy a tolvajnyelvet virágkorában mi is foglalkoztatta, mire is használták alkotói. Egyik lényeges feladata az volt, hogy a szerteágazó tolvaj

szakmákat a lehető legpontosabban megjelölje, körülhatárolja. Ezzel szemben a börtönszleng egészen más feladatokat lát el mind a használó közösségben, mind a külvilág felé való információközvetítésben. Hangsúlyeltolódásnak lehetünk tanúi. Ezek a kijelentések leginkább úgy igazolhatók, ha bemutatok néhány szót és annak körülírását a TORONYAI szótárból, összevetve a mai börtönszlengben adatolható változatával.

A TORONYAI szótárában szereplő *rajzoló* szó például ma is él a börtönszlengben. A tolvajnyelvi szótárában olyan vásári tolvajokat jelöl, akik hatan járnak egy társaságban, és ami a kezük ügyébe akad, azt el is lopják, majd az ellopott árut orgazdához viszik. Az egyes dolgokat úgy szerzik meg, hogy néhányan beszélgetnek a holmik tulajdonosával, míg társuk elveszi a kiszemelt tárgyat. A szó a mai börtönszlengben is vásári tolvajt jelöl, de egyéb tolvaj megnevezésére is szolgálhat, tehát közel nem annyira pontosan meghatározható jelentésköre, mint a tolvajnyelv TORONYAI által vizsgált időszakában tapasztalható. A *firoló* régen 'félbecsületes ember' jelentésben szerepelt a tárgyalt szótárban. Olyan embereket jelöltek ezzel a szóval, akik féltek a nagyobb bűntényektől, ezért csak elcsalták a tisztességes embereket kártyázni a hamiskártyások tanyájára, először becsületesen játszottak velük, utána a „kozákok" kezére adták őket, akik természetesen kifosztották az áldozatokat. Ma egyszerűen 'hamiskártyás' jelentésben szerepel a szótáramban a fenti kifejezés. A *bugázó markhez*-ek útonálló rablók voltak, mégpedig nagyon veszélyesek, ugyanis akik ellenálltak nekik, könyörtelenül megölték. A mai viszonyok között a fenti jelenség megszűnt, él viszont a *bugázó* szó, ami 'tolvaj'-t jelent, a *markhez* (azaz ma *markec*) pedig a lopás és a betörés megnevezésére szolgál. A szótár továbbá gazdag példaanyagot szolgáltat annak bizonyítására, hogy a magyar tolvajnyelvre a 19. században már nagy hatással volt a német argó. A szótárban szereplő *taschenzieher* 'zsebhúzó tolvaj' és hasonló szavak révén annak a folyamatnak lehetünk tanúi, hogy a vidéki zsiványnyelvbe is beáramlottak a német jövevényszavak, amelyek először csak a városi tolvajnyelvben voltak ismertek. A mai börtönszlengben jelen lévő idegen eredetű kifejezések másik rétegbe tartoznak, a modern szemléletű alvilág látásmódját jelenítik meg, a régi tolvajnyelvben meglévő, többnyire német eredetű szavak ma már hiányoznak, a *taschenzieher* helyén a börtönszlengben egyszerűen a *zsebes, zsebmetsző* szó szerepel. A mai anyagban annál inkább jelentkeznek viszont a modern alvilági életnek megfelelően divatosnak számító angol kifejezések (például *bobi, brodvéj, dzsoint, full, jard, killer*).

Ez csak néhány példa arra, hogy a tolvajnyelvet mennyire foglalkoztatta az egyes tolvaj- és csalószakmák pontos körülhatárolása, ellentétben a börtönszlenggel, ahol ugyan különbséget tesznek az egyes bűnözőtípusok között, de közel sincsenek annyira éles határok, vagy legalábbis nem annyira ezek a kérdések fontosak ma, ellentétben a régi tolvajnyelvi hagyományokkal. A

börtönszlengben leginkább a börtönkörülményekre utaló jelenségek (hierarchia, belső társadalom, tiltott áruval való üzletelés) tárgyalása van a központban, de magával az elkövetett bűncselekménnyel (kivéve néhány megbélyegzett bűntény, például a pedofília), kevésbé foglalkoznak a rabok az intézet falain belül. Egészen egyszerűen más kérdések lesznek lényegesek, hiszen legtöbben arra koncentrálnak, hogy az elzárást, kirekesztést a lehető legkevesebb lelki töréssel vészeljék át. Többek között ennek érdekében is segítségül hívható eszköz a börtönszleng.

A tolvajnyelvnek természetesen más funkciója is van a fentebb tárgyaltak mellett. BALASSA JÓZSEF[9] például egészen más nézőpontból közelít a témához. Ő egy olyan funkciót jelöl meg, amely ma is nagyon időszerű, itt a tolvajnyelv és a börtönszleng létjogosultsága a feladatukat tekintve átfedést mutat. A szerző felismeri, hogy akik használják ezt a nyelvet azért teszik, hogy a be nem avatottak ne értsék meg beszédüket.

Egy másik nézőpont, mely szintén képviselhető a börtönszleng leírásánál is (l. A börtönszlenghez kacsolódó nyelvi attitűdök című fejezetet) és melyet KISS KÁROLY is vall a már említett művében, a különcködésre mint tolvajnyelvhasználati funkcióra vonatkozik. Elképzelése szerint a bűnözők, a zárt jellegű alvilág, kialakították a maguk nyelvét, a tolvajnyelvet, amely nem más, mint a titkos érintkezés eszköze, az együvé tartozás szimbóluma. Megállapítja, hogy a tolvajnyelv eddigre veszített régi patinájából, inkább a különcködést, feltűnni akarást szolgálja. Szerinte a tolvajnyelv ugyan a hervadás stádiumába jutott, főleg már csak a zsebtolvajok között vehetők észre gyakori jelzések, ennek ellenére a nyomozóknak, rendőrségi dolgozóknak ismerni kellene a tolvajnyelvet, mert mindenképpen tekintélyt kölcsönöz a vizsgálatot lefolytató személynek a bűnöző előtt.[10]

Időnként tehát fel-feltűnik az a gondolat (KISS 1963: 27) is, hogy a vizsgált nyelvváltozat megszűnni látszik (l. SZABÓ KRISZTINA 1994. 111. szintén), a mai adatok viszont egyáltalán nem támasztják alá ezt a vélekedést. Arról van szó csupán, hogy változik, folyamatosan mozgásban van, egykor fontosnak tartott attrakciós központokról áttolódhat a hangsúly egy régebben kevésbé fontos vagy egyáltalán nem szereplő kategória felé. Ez a folyamatos változás viszont pontosan annak a jele, hogy a vizsgált nyelvváltozat nagyon is él.

2.3. Itt kell megemlítenünk, hogy már a tolvajnyelvi szótárak szerzői is felfigyeltek a tárgyalt regiszter változására, változékonyságára. Elsőként JENŐ–VETŐ

[9] SZIRMAY ISTVÁN, A magyar tolvajnyelv szótára című, 1924-es munka bevezetőjét BALASSA JÓZSEF írta.

[10] Ez vonatkozik a börtönszleng ismeretére is, hiszen ha a börtönben dolgozó fegyőrök ismerik a jelentősebb börtönszleng szavakat (és nagyrészt ismerik is), a fogvatartottak ezt észreveszik, és ennek következtében nem merik majd félrevezetni az illető fegyőröket.

említett munkájában olvashatunk erre vonatkozó megállapításokat, ahol a tolvajnyelv elődjének tekintett jelnyelvet mutatják be. Megjegyzik, hogy ezek a jelek szinte napról napra változtak. Ez ma már egyáltalán nem meglepő, hiszen tudjuk, ahogyan a jelek, úgy a hangos beszéd is változtatást igényel bizonyos időközönként, ugyanis funkciója van nemcsak a nyelv változatosságának, hanem változásának is, ez „szükséges ahhoz, hogy a nyelvet érdemes legyen használni, azaz hogy képes legyen fogalmilag alkalmazkodni használói szándékaihoz" (SÁNDOR–KAMPIS 2000: 141). „A változás egyébként azért is előnyös egy-egy közösségnek, mert megnehezíti a csoporton kívülről érkező »csalók« és »kalandorok« beépülését."[11] A JENŐ–VETŐ szerzőpáros által leírt változásfolyamat ma abban a stádiumban van, hogy ritkábban előfordulva ugyan, de még élnek olyan jelek (mutogatások, kopogtatások), melyek nem igénylik a hangos beszédet. Fogvatartottakkal való beszélgetéseim során kiderült, hogy már nagyon kevés az olyan elítélt, aki ismeri azokat a titkos jeleket, melyek a napi séta közben voltak kiválóan alkalmazhatók, mivel akkor nem beszélhettek egymással hangosan a fogvatartottak, jelbeszéddel viszont könnyen érintkezhettek. Szintén hasznos információkat közölhettek egymással a zárka falán történő kopogtatással, de mint már említettem, napjainkban kezdik elveszíteni funkciójukat a kommunikációnak ezen formái. A tolvajnyelvben megfigyeltekhez képest — ahol is szintén a korai időkre volt leginkább jellemző a jelekkel való érintkezés, de az idő előrehaladtával ott is a beszélt változat kapta a nagyobb szerepet — a börtönszlengben is hasonlónak látszik a tendencia alakulása.

A változás–változékonyság mechanizmusára BOROSS és SZŰTS írásában is utalás történik: Egy ideig virágzik a szó, utána más jön a helyébe. Van olyan szó azonban, amely állandó használatban marad, ebből adódóan az emberek sokszor nem tudják, hogy melyik a helyes alak (BOROSS–SZŰTS 1990: 7). A gondolat második része vitatható. Kutatásaim azt igazolják, hogy a szlenghasználók nagyon is tudják, hogy melyik szlengkifejezés az elfogadott az adott közegben, nem kell gondolkodniuk, hogy vajon most melyik is él, és melyik tűnt el, hiszen ha így lenne, elveszítené a szleng mai egyik legfontosabb funkcióját, vagyis, hogy gyors gondolatközvetítést biztosít a szlenghasználó felek között. A kívülállóknak olykor valóban nincsen birtokukban az aktuálisan népszerű szlengszó, ez viszont pontosan így helyes, hiszen a szleng másik központi funkciója a „csalók", a nem valódi csoporttagok megtalálása, megbélyegzése, majd kirekesztése.

2.4. A fentiek kérdések mellett szintén több szerzőt foglalkoztatott a tolvajnyelv keletkezéstörténete. TORONYAI KÁROLY szerint a tolvajnyelv zavaros

[11] „Ez magyarázza azt a közhelyként ismeretes vélekedést, hogy szókincsét tekintve miért a szó szerinti értelemben vett tolvajnyelv, s a csoportidentitást hangsúlyozó szleng változik a leggyorsabban" (SÁNDOR–KAMPIS 2000: 142).

nyelv, mert több nemzet beszédeiből és szavaiból vannak összeszedve. Azért született meg, hogy ezek az emberek egymásnak szóval is jelt adhassanak titkosan, hogy más ne értse, „kiváltképpen éjjeli időben magokat egymáshoz alkalmazhassák" (TORONYAI 1862: 1). Ez a megállapítás tehát a keletkezés okára mutat rá.

JENŐ SÁNDOR és VETŐ IMRE a jelnyelvből vezeti le a hangos tolvajnyelvet. Kezdetben — véleményük szerint — csak kézzel, lábbal és egyéb jelekkel érintkeztek ezek az emberek, a tolvajnyelv csak később fejlődött ki.

Fontos ismeret tehát, hogy a tolvajnyelvnek is két változata volt, a néma és a beszélhető, akárcsak a börtönszlengnek, leginkább a börtönök megalakulásának korai szakaszában. Az ablakok vasrostélya által képzett szögeire, mint betűkre mutogattak egykor a fogvatartottak, és így beszélgettek arról, amiről egyébként tilos lett volna. A mai börtönökben ez a fajta kommunikációs rendszer azonban már egyáltalán nincs jelen.

A tolvajnyelv keletkezésének kérdése KISS KÁROLY-t is foglalkoztatta. Elképzelése a következő: Az idő előrehaladtával növekedett a bűnözők és a bűnözések száma. A társadalmi viszonyok megváltozásával, a kizsákmányolással a bűnözés nagyobb méreteket öltött, ezért a kapitalizmusban virágkorát éli a tolvajnyelv. A szervezett bűnözés létrejötte is erre az időre esik. Majd az 1770-es évektől a börtönviszonyok is lehetővé tették a tolvajnyelv használatát. A felszabadulást követően nagy társadalmi átalakulások voltak, ami a bűnözésre is nagy hatással volt, az állandó bűnöző gárda fluktuálni kezdett. A bűnözők összetétele alapjaiban megváltozott. A társadalmi változások következtében a bűnözés egyéni lesz, ami nem kedvezett a tolvajnyelvnek, mert az tipikusan csoportos jelenség. A börtönviszonyok viszont kedveztek a szlengnek, a börtönből szabadultak magukkal vitték nyelvi emlékeiket (KISS 1963: 9–11). Ezek a kijelentések megalapozzák, hogy a börtön mindig is egy olyan közeg volt, ahol a szleng megjelent és széles körű szlenghasználatra adott lehetőséget, de egyben meg is kérdőjelezik KISS tolvajnyelvi szótárának hitelességét, hiszen minden bizonnyal számára is a börtön biztosította a tolvajnyelv adatolhatóságát, adatai viszont így kézenfekvően nem tolvajnyelvi adatok, hanem nagyrészt a börtönszlenget képviselik. Ez abból is sejthető, hogy KISS kutatásai alapján bizton kijelenti, hogy ma már nem lehet a különböző tolvajszakmák szerint különböző tolvajnyelveket elkülöníteni, tehát véleménye szerint a tolvajnyelv egységesülési tendenciát mutat. Itt igazából arról van szó, hogy nem a tolvajnyelvet kutatta a szerző, hiszen a börtönben történő adatolásnál természetesen nem kap olyan hangsúlyos szerepet az egyes tolvajszakmák nyelvi kidolgozása, mint a szabadlábon működő bűnözői csoportosulások esetében.

2.5. Az általános keletkezéstörténeten belül, a tolvajnyelvi szótárak alkotóinak figyelme kiterjedt az egyes szavak keletkezési mechanizmusára is.

BERKES például továbblépve a puszta szótárazásnál munkájában tárgyalja a magyar tolvajnyelv főbb sajátosságait is. Véleménye szerint a bűnözők nyelve abból áll, hogy a köznyelvi magyar szavakat más jelentésben használják. Valamilyen feltűnő tulajdonságáról neveznek meg egy dolgot (a kart például *evező*-nek nevezik)[12], de gyakran egy-egy szó elferdítéséből is születnek tolvajnyelvi szavak. Megemlíti, hogy a héber és cigány szavakat viszont nem volt szükséges elferdíteni, ezek megmaradtak eredeti jelentésükben, mivel így is elég titkosnak hatottak. Ezeken a szempontokon kívül megállapítja még, hogy köznyelvi szavak rövidítéséből is keletkeztek tolvajnyelvi szavak, és hogy az általa vizsgált nyelvi anyag egyik fő jellemzőjének a humorosság tekinthető.

BALASSA is leírja megfigyeléseit a tolvajnyelvi szóalkotás gyakori módjairól: utal a kicsinyítő képző gyakori használatára, továbbá felfigyel a szinonimák gazdagságára is.

KISS KÁROLY is lejegyzi a tolvajnyelv néhány, számára jellegzetes vonását, az előző szerzőkhöz hasonlóan. Szerinte leginkább a metaforikus jelentésátvitel jellemző a tolvajnyelvi szóalkotásra, ami a hasonlóságon alapul. A zöldség és gyümölcsnevek, illetve az állatnevek használata gyakori. Továbbá a játszi szóalkotás is fő tulajdonsága a tolvajnyelvnek, ilyen módon alakult például a *didi* szó. Ezen kívül a csonkítást, rövidítést is meghatározó szóalkotási módnak látja még.

2.6. Ma a börtönszleng létjogosultságával szemben az egyik legfőbb vád, hogy preferálja a trágárságokat. Ez természetesen csak a laikusok véleménye, mind a szlenghasználók, mind a témával foglalkozó szlengkutatók tisztában vannak vele, hogy ez közel sem központi helyen szereplő jellemzője a börtönszlengnek, nem ez a tulajdonság az, ami meghatározza. A közvéleményformáláshoz viszont nagymértékben hozzájárult, hogy már a tolvajnyelvi szótárak megjelenésével is néhány szerző ezt közvetítette központi problémaként. „A mai magyar argó kisszótárá"-ban (BOROSS–SZŰTS 1990) megjelenik annak a tendenciának az előjele, amely tehát napjainkig is jelen van a szleng megítélésében. A szótárírók megfogalmazzák, hogy a szótár a trágár szavakat nem tartalmazza, mert a szerzők szerint ezek a szavak nem tartoznak a tulajdonképpeni argó szókincsébe, és ők pedig nem akarnak a köznyelvi stílus eldurvulásához hozzájárulni, ezért csak a gyakori szavakat, kifejezéseket tűntették fel. Ennek következtében viszont, a nyelvtudomány szemszögéből, a szótár elveszíti hitelességét. A nyelvész feladata leírni a tényeket, nem értékítéletet alkotni, és az alapján szelektálni az adatbázist. Durva, esetenként sértő szavak természetesen velejárói kell, hogy legyenek mind a tolvajnyelvnek, mind a börtönszlengnek, hiszen maga a világ is, amiben működik a nyelvi anyag, durva, sokszor kegyetlen. De hangsúlyozom, nem központi jellemzője a nyelvváltozatnak a trágárság,

[12] A hasonlóságon alapuló névátvitel ma is rendkívül termékeny szóalkotási módja a börtönszlengnek. Ld. A börtönszleng nyelvi vizsgálata c. fejezetben.

ezt a szótár is alátámasztja, amelyből természetesen nem hagytam ki azokat a trágár szavakat sem, amelyekre kellő mennyiségű adat szerepelt a kérdőíveken.

2.7. A tolvajnyelvi szótárak egyes írói megtették az első olyan lépéseket, melyek a puszta szófelsoroláson túl szociolingvisztikai elméletalkotásra engednek következtetni.

A magyar tolvajnyelvet BERKES KÁLMÁN öt fő csoportra osztva vizsgálja: 1. Közönséges tolvaj szók. 2. Hamis kártyásoké. 3. Csirkefogók nyelve. 4. Kéjnők nyelve. 5. Lókupecek nyelve. Ez a tanulságos felosztás bizonyítékul szolgál arra, hogy már az 1880-as években is különböző rendszereket felállítva vizsgálták a feltárandó nyelvváltozatot, továbbá láthatjuk, hogy mely területek voltak részletesen kidolgozva az adott csoportnyelvben, kik voltak a vizsgált közösség leginkább aktív szlenghasználói.

BERKES KÁLMÁN munkája olyan fontos elméleti ismereteket tartalmaz, melyek a mai nyelvészeti vizsgálódások számára is hasznosak lehetnek, hiszen, mint már láthattuk, utal az egyes tolvajnyelvi szavak keletkezési lehetőségeire, és a szavak etimológiájára vonatkozó megjegyzések is előfordulnak a műben. Előrelépést jelent az alkotás abból a szempontból is, hogy már csak a hazánkban használt tolvajnyelvi szavakkal foglalkozik a szerző.

JENŐ SÁNDOR és VETŐ IMRE már 1900-ban kijelölte azokat a szociolingvisztikai szempontú közelítésmódokat, melyek a mai csoportnyelvi vizsgálódások számára is alapot jelentenek. Szótáruk elleni támadásokat előre kivédendő a következőket mondják: „A tudományban nincs oly rút valami, a minek kutatása, tanulmányozása és ismerete haszonnal ne járna" (JENŐ–VETŐ 1900: 3). De ezen túlmenően, véleményük szerint minden rendőrnek, csendőrnek hasznos ismereteket is nyújt könyvük. A tolvajnyelv szótárának természetesen a nyelvtudomány szempontjából is megjelölik az értékét. „A nyelv ismerete nem teljes, amíg nem ismerjük minden egyes foglalkozási körnek és társadalmi osztálynak szavajárását" (JENŐ–VETŐ 1900: 4).

Az alkotók, a tolvajnyelvnek mint szakszónak a definiálási kérdésével is foglalkoztak. Így a tolvajnyelvre a következő definíciót adják: „Azon nyelvet, melyet a tisztességes társadalom ellenségeinek egyrésze bűnös cselekedeteinek sikere érdekében használnak, tolvajnyelvnek nevezzük" (JENŐ–VETŐ 1900: 9).

„A magyar tolvajnyelvről" címmel, BALASSA írásának egyik fő pontjában felvázolja a tolvajnyelv és a köznyelv eltérésének mivoltát, illetve újszerűnek tekinthetjük a csoportnyelvekre tett megállapításait: „Minden társadalmi osztálynak, foglalkozási ágnak, összetartó csoportnak megvan a maga külön nyelve, mely egyes szavakban, fordulatokban, szólásmódokban eltér a köznyelvtől; a más csoportbeliek nem ismerik, gyakran meg sem értik ezeket a sajátságos kifejezéseket" (SZIRMAY 1924: 3). Felismeri, hogy a csoportnyelveket nem választják el éles határok, mert ugyanaz az egyén több csoportnak is a tagja lehet. A többféle csoportnyelvből alakul ki mindenkinek az egyéni nyelve. A titkosnyelv,

az „argot” is csoportnyelv — írja BALASSA. Szociolingvisztikailag szintén fontos megállapítás tanulmányában, hogy felismeri, titkosnyelvek családban, baráti körökben is kialakulhatnak, nem feltétlenül kötődik az alvilági élethez. Ez már csak azért is jelentős, mert bizonyíték arra, hogy már a XX. század elején kutatómunkát végző nyelvészek között is voltak olyanok, akik felismerték, a szleng nem feltétlenül egy káros, elítélendő jelenség, hanem szükségképpen létező nyelvi kódok egyike. Rávilágít, arra a ma már természetesnek tűnő megállapításra is, hogy a szleng univerzális jelenség: más országokban is léteznek ilyen nyelvi rendszerek, melyeket hasonló társadalmi kényszer hozhatott ott is létre, hozzánk hasonlóan viszont máshol sem foglalták e nyelvet sokáig írásba, mert akkor elvesztette volna titkosságát — írja BALASSA. Tanulmánya alapján azonban biztosak lehetünk benne, hogy komolyabb nyelvi elemzésnek akkor sem vetették alá a csoportnyelveket, hiszen hasonlóan számos, sajnos még ma is jellemző vélekedéshez, BALASSA szerint is a tolvajnyelv jellemző vonása, hogy nincs külön nyelvtana, csak szókincsében tér el a köznyelvtől, és titkosságát az adja, hogy a szavakat a köznyelvitől eltérő jelentésben használják, és sok olyan szava is van, amelyiket a köznyelv nem ismer.[13] Ez természetesen nem vitatható, de ma már tudjuk, a szlengséget nemcsak a szókincsbeli eltérés adja, hanem egyfajta nyelvi viselkedési forma is társul mindehhez, ami még inkább indokolja a szlenghasználói kedvet. Lényeges megállapítása továbbá, hogy a tolvajnyelv szellemes képződmény, valóságos játék a nyelvvel. Ezt a vélekedést a börtönszlenghasználók csoportnyelvükhöz való nyelvi attitűdvizsgálat alkalmával feltárt (a későbbiekben olvasható) eredmények is alátámasztják.

Munkájában KISS KÁROLY olyan szempontból is megközelíti a vizsgált területet, amilyenből előtte még nem tárgyalták: vizsgálja ugyanis a társadalom átalakulásának hatását a tolvajnyelvre. Ezt az újfajta megközelítést mindenképpen figyelembe kell venni a mai kutatások során is.

A BOROSS–SZŰTS szerzőpárosnak szociolingvisztikai elméletalkotás szempontjából hangsúlyos megállapítása, hogy felismerik az argó csoportnyelv voltát: „Közismert tény, hogy valamennyi társadalmi osztálynak, rétegnek, csoportnak, foglalkozási ágnak megvan a külön nyelve, a sajátos nyelvhasználata, amely főként egyes szavakban, kifejezésekben különbözik a köznyelvtől” (BOROSS–SZŰTS 1990: 7). A rétegnyelveket nem választja el éles határ, a különbséget itt is nagyrészt a szókincsben látják a szerzők. Az argó jellegzetességét abban látják, hogy a beavatottak értik meg. Az újdonság az előző szótárakhoz viszonyítva, hogy itt már a szlengség stílusáról és használati körülményeiről is esik szó: Az argóra könnyed, személyes-beszédmód jellemző, amely alkalmazkodik az adott helyzethez. Főként a bizalmas, társalgási nyelv kedveli ezt a nyelvváltozatot.

[13] De már vö. „Lexikon grammatica nélkül” (BERKES 1888: 99).

Végül a legutóbbi évek könyvei közül FAZAKAS ISTVÁN „Jasszok, zsarók, cafkavágók" című művét szükséges még megemlíteni itt (FAZAKAS 1991). FAZAKAS munkája a börtönszleng szempontjából is egy nagyon fontos elemet tartalmaz: szerepel nála a fogháznyelv elnevezés (FAZAKAS 1991: 6), ami azt mutatja, hogy a kutatók már felfigyeltek egy olyan jellegzetes nyelvre, amit a fogházakban, börtönökben használtak a fogvatartottak, és ami nem feltétlenül egyezik meg a korábban ismert tolvajnyelvvel. Először érzi tehát itt a nyelvtudomány szükségesnek elkülöníteni a tolvajnyelvet a zárt közegben használt csoportnyelvektől, mintegy feltételezve különbözőségüket.

3. Ebben a fejezetben olyan műveket igyekeztem bemutatni, amelyek véleményem szerint a legközelebb állnak a mai börtönszleng vizsgálata során felmerülő kérdésekhez, szempontokhoz. A szerzők felismerték, hogy a börtönviszonyok lehetővé tették a szlenghasználatot, ugyan a korábbi években csupán azt látták benne, hogy egyszerűen a börtön teret biztosít a tolvajnyelv kiteljesedéséhez. A század végén viszont kicsit túllépve az előző felismerésen, észreveszik a zártságból adódó nyelvi másságot is, tehát külön keretek között említendő ezek után a tolvajnyelv, és a zárt intézetek közösségeiben adatolható csoportnyelvek.

Mindent összevetve, a tolvajnyelv olyan szemléltető bemutatásával találkozhattunk az említett könyvekben, amelyek akár kiindulási alapul is szolgálhatnak a börtönszleng feltárását megcélzó kutatásban. Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a fenti szótárak szerzői mind lexikográfiai, mind elméleti munkájukkal fontos adalékot szolgáltatnak a mai kor csoportnyelveit kutatóknak.

A börtönügy kérdései

Nemzetközi kitekintés és hazai viszonyok

1. A börtönszleng vizsgálatához előzetesen szükséges tájékozódnunk magáról a börtönvilágról is, ezért megkerülhetetlen egy rövid áttekintés a börtönügyről, annak érdekében, hogy a börtönt mint intézményrendszert is megismerjük, és tájékozódjunk az ezzel kapcsolatos hivatalos fogalmakkal és álláspontokkal.

2. Hazánkban a börtönügyhöz való közömbös hozzáállás jellemző, pedig mindenképpen igazat kell adnunk LŐRINCZ JÓZSEF és NAGY FERENC megállapításának, mely szerint „A honi börtönügyek csaknem évszázada halmozódó problémáitól való prűd elfordulás még nem teszi magát az intézményt semmivé" (LŐRINCZ–NAGY 1997: 6). Ha a börtönvilágot vizsgáljuk, elengedhetetlen néhány szakszó ismerete.

Bár a *börtön* (régiesen *berten*) szó már a 13. században előfordult írott nyelvünkben, mai értelmű (ma a szabadságvesztés egyik fokozatát jelenti) elterjedése csak a 19. században történt meg.

A *börtön* szóból alkotott *börtönügy*-ről csak a 19. század utolsó harmadától beszélhetünk, bár a II. világháború utáni nevezéktan szerint *büntetés-végrehajtás* a neve.

A *rab* megnevezés mellett, már a köznyelvben is egyre gyakrabban hallhatóak a *fogvatartott* és az *elítélt* szavak. A fogvatartott az arra jogosult hatóság döntése alapján szabadságától megfosztott egyén, míg az elítélt a bíróság által szabadságvesztésre ítélt személy.

3. A büntetés-végrehajtás egységes szervezeti rendszer, amely vertikálisan és horizontálisan tagolódik. A vertikális a végrehajtási hatóságok tagozódása, a horizontális tagolódás pedig a különböző végrehajtási intézetek, intézettípusok különbözőségére utal. Vertikálisan az elsőfokú büntetés-végrehajtási hatóság a végrehajtási intézet vezetője. A legfelsőbb büntetés-végrehajtási hatóság pedig az Igazságügyi Minisztérium[14] vagy a mellé rendelt büntetés-végrehajtási igazgatóság. Ezek gondoskodnak az intézetek létesítéséről, fenntartásáról. A hori

[14] A büntetés-végrehajtás hazánkban az igazságügyhöz tartozik, de vannak olyan országok is, ahol a belügyminisztérium igazgatása alatt áll, például Oroszországban, Kínában, Kubában, Irán-ban.

zontális felépítést tekintve, az intézeteket különböző típusokba lehet sorolni. Általában három fő típus van. Az első a helyi végrehajtási intézet, itt előzetes letartóztatottak vannak, illetve olyan elítéltek, akik rövid büntetésüket töltik. Második típus az országos börtönöké, amelyek intézetenként jelentős eltéréseket mutatnak, ide többnyire azok az emberek kerülnek, akiknek szabadságvesztési ítélete meghaladja az egy évet. Végül a harmadik típusba sorolhatóan megállapíthatjuk, hogy mindenütt találhatók még speciális büntetőintézetek, a bűnelkövetők meghatározott kategóriái számára. Ilyen a fiatalkorúak részére létesített intézetek, a gyógyító feladatot ellátó intézetek, illetve a veszélyes bűnözők vagy többszörös visszaesők nagy biztonságú intézete. A női vagy katonai elítélteket szintén külön speciális intézetben vagy az általános intézetek elkülönített részlegében helyezik el.

A differenciálás és a fogvatartottak elhelyezése országonként különböző lehet. Franciaországban például először egy olyan intézetbe kerülnek a fogvatartottak, ahol megfigyelik őket, és csak szakértői véleményezés után továbbíthatók egyéniesített kezelési helyükre. A svéd büntetés-végrehajtás a skandináv modellnek megfelelően a lakóhelyhez közeli elhelyezést részesíti előnyben, illetve a szabad élethez közelítő viszonyok kialakítására törekszik, ezért a városok közvetlen közelében elhelyezkedő kis intézeteket hoz létre.

Legjellemzőbb eltérés a zárt és nyitott intézetek között, illetve a férfiak és nők, a fiatalkorúak és felnőttek elkülönítésének megvalósulásában figyelhető meg. Ez a különbség a börtönszleng vizsgálata szempontjából is nagy jelentőséggel bír. A nyitott intézetek jellemzője, hogy a fogvatartottak szökése ellen csak kevés intézkedést tesznek, itt érvényesül leginkább az elítéltek önfegyelmébe vetett hit. Az ilyen típusú intézetek nem kifejezetten alkalmasak a szleng keletkezésének és terjedésének a kutatására.

A férfiak és a nők elkülönítése világszerte szokásosnak tekinthető, csupán Dániában figyelhető meg bizonyos fokú koedukáltság. A szleng jelenléte a férfi, illetve a női intézetekben is megfigyelhető. Különbséget abból a szempontból tehetünk, hogy a fogvatartott nők kevésbé kedvelik a szlengre irányuló kutatásokat. Inkább hajlamosak arra a kijelentésre, hogy nem használnak szlenget. Az adatgyűjtés során viszont kiderült, hogy a férfi intézetekhez hasonlóan, szinte azonos mennyiségben használnak szlengszavakat. A trágár, illetve másokat esetleg sértő kifejezések szintén jelentős mennyiségben fordulnak elő női intézetekben is.

A fiatalkorúak elkülönítése negatív befolyásolásuk elkerülése érdekében szükséges, illetve, mert a fiatalkorúak speciális nevelést igényelnek. A fiatalkorúak szlengjének szóalkotásában nagyobb mértékű kreativitás figyelhető meg, mint a felnőtt intézetek szlengjében.

A hollandok törekednek a férfi–nő, fiatalkorú–felnőtt merev elkülönítéseknek az eltörlésére. Az utóbbi időben némelyik ország leginkább a kisebb intézmé

nyek létrehozását helyezte előtérbe. Ez azonban szükségképpen gazdaságtalanabb az ezres férőhelyű intézetekkel szemben.

A bűnözés mértéke világszerte emelkedő tendenciát mutat, így a fogvatartottak száma a legtöbb országban emelkedik. A többi országhoz viszonyítva az USA-ban a legsúlyosabb a helyzet. Az összlakosság egészét tekintve egyetlen országban sem olyan nagy a fogvatartottak aránya, mint ott, sőt a növekedési folyamat tovább tart. Mivel a legtöbb országban nő a fogvatartottak száma, ezért általában súlyos gondot jelent az intézetek zsúfoltsága. E feszültség enyhítése végett több országban börtönépítési program indult meg[15], mivel szinte mindenütt hiányoznak a modern végrehajtási épületek, a korszerű egészségügyi létesítmények. Jelenleg fő feladat ugyan a zsúfoltság problémájának megoldása, de a börtönépítési programoknál mindenképpen figyelni kell azon felmérések eredményeire is, melyek szerint az új intézetek szigorúbbak, kevésbé humánusak. Már csak azért fontos e tény akceptálása, mert a büntetés-végrehajtás jövője nem a szigorításokban, hanem a külvilág felé való nyitásban rejlik, ezzel együtt a fogvatartottak felelősségérzetének növelésében. A büntetés-végrehajtási intézetek alapvető célja az elítéltek javítása, a társadalomba való beilleszkedésük elősegítése. A mai jogszabályok alapján senkit sem szabad kínzásnak vagy megalázó büntetésnek alávetni. Kívánatos cél mindenütt a reszocializáció, természetesen az elítéltek biztonságos őrzése mellett. A végrehajtásnak minden esetben a szabad életre való felkészítésre kellene irányulnia, ami annál sikeresebben kivitelezhető, minél inkább megoldható, hogy a fogvatartott gyakran találkozzon a külvilágból érkező emberekkel. Ez az elítéltnek azt az érzést biztosítja, hogy ő is a társadalom része, rendes tagja, és nem lett abból teljesen kirekesztve. Ma a kapcsolattartásnak két, illetve három módja lehetséges: levelezés, sajtó, illetve látogatók fogadása. Számos országban egyre jobban elterjedőben van, hogy ellenőrzés nélküli, intimlátogatásokra is adnak az intézetek lehetőséget. Továbbá az intézeten kívüli munkavégzés is a külvilággal való kapcsolattartást jelenti. A kapcsolattartási lehetőségek bővítése mindenképpen előnyösnek tekinthető, hiszen a totális társadalmi izoláció akár egyféle kínzásnak is felfogható. Kívánatos tehát az lenne, ha a gyakorlatban is működne a fogvatartottak rehabilitációja, ugyanis a társadalom biztonsági igényét is figyelembe véve, az elítélt és a társadalom érdeke is, hogy az elkövető ne legyen visszaeső. Összefoglalva, napjainkban szinte követelménynek tekinthető a külvilág felé nyitás, az elítélteknek kommunikációs lehetőségeket kell biztosítani, és némely fogvatartottnak az ítélet súlyosságának figyelembe vétele mellett, eltávozást és látogatást lehet engedélyezni.

[15] Jelenleg minden országban keresik a szabadságvesztés alternatíváit. Kételyek vannak ugyanis afelől, hogy a zárt intézetek nevelésre alkalmasak-e. Jelenlétük szükségessége viszont napjainkban még elkerülhetetlen tény.

4. A magyarországi büntetés-végrehajtás újkori története mindössze 150 évet foglal magába (BOROS 1998: 92).[16]

4.1. A 19. század elejétől Európa szerte a szabadságvesztés az uralkodó büntetési nem. A nyugat-európai országok viszont hozzánk képest már gazdag előzménnyel rendelkeztek a büntetés-végrehajtás területén. A fejlett börtönhálózatot a régi hagyománnyal rendelkező egyházi büntetés, az úgynevezett töredelmezési fogság, a távoli gyarmatok rabkolóniái, és a fenyítő- és dologházak mintája alapján hozták létre. Magyarországon az elmaradottságból kifolyólag csak a 19. század utolsó harmadában hoztak létre az egész országra kiterjedő börtönhálózatot, melyek a nyugat európai intézetek mintájára valósultak meg.

A 19. század előtt, már a 15. században is büntették hazánkban a bűnelkövetést, de akkor még egészen más rendszer alapján. A gyanúsítottakat a megyeházák, a városházák, illetve a várak alatti földhelyiségekbe zárták el a külvilágtól. A szabadságvesztés szóval illetett büntetésnem hazánkban viszont először csak a magyar törvények gyűjteményében, a Corpus Juris Hungariciben, az 1723. évi 12. törvénycikkben jelent meg, és a vérfertőzést büntették ezzel a büntetésformával. A 19. század közepéig a vármegyék és a pallosjoggal bíró uradalmak tömlöcei voltak a büntetés-végrehajtás színhelyei.

Az országos fenyítőház gondolata hazánkban először 1763-ban merült fel németalföldi kezdeményezés hatására, és nem sokkal ezután, 1772-ben meg is kezdte működését. Szencen létesült ez az első intézet, ahová azokat zárták, akik bűncselekményük alapján nem voltak büntethetők halállal vagy az alól kegyelmet kaptak. A fogvatartásra igényt tartó hatóságok előre napi 3 illetve 4 krajcárt kötelesek voltak letenni az ellátásért és az őrzésért. Ez az intézet 1832-ben szűnt meg a megnőtt rabtartási költségek miatt.

4.2. A reformkorban a börtönügy már az egyik központi kérdéssé lépett elő. A liberális gondolkodók a föld alatti bűzös vermek ellen emelték fel a hangjukat.

Az 1848/49-es szabadságharc bukása után a magyarok kénytelenek voltak elfogadni az osztrák polgárosítási törekvéseket, így 1852-ben hatályba lépett az osztrák birodalmi büntető törvénykönyv is, mely központi büntetési nemként a szabadságvesztést jelölte meg. Megsokszorozódott az elítéltek száma, a tömlöcök befogadóképessége pedig csekély volt. A Habsburg-kormányzatnak létre kellett hozni a fegyintézetek hálózatát, így 1854 és 1858 között régi várakat és egyéb középületeket fegyintézetté alakítottak át. Fegyintézet létesült Lipótváron

[16] Ennek értelmében már az 1800-as évek második felétől megjelent tolvajnyelvi szótárainkat is körültekintően fenntartásokkal kell tanulmányoznunk, hiszen nem biztos, hogy tolvajnyelvi dokumentációk, elképzelhető, hogy a börtönszleng korai írásos emlékei, már csak azért is, mert ezek szerint a börtönszleng története is mintegy 150 évet kell, hogy magába foglaljon.

(Nyitra megyében), Illaván (Trencsén megyében) és Munkácson (Bereg megyében). Ekkor telepítették át a Pest megyei fegyintézetet Vácra. Az első női intézetet 1858-ban adták át Márianosztrán. Az erdélyi hálózatot még 1860-ban kiegészítették a nagyenyedi és a szamosújvári fegyintézettel. A magyar börtönhálózat ebben az időben került vakvágányra. A túlzott központosítás és a hozzá nem értés következtében a börtönnek kinevezett építmények többnyire alkalmatlanok voltak erre a célra. Így míg a nyugat európai intézetek a modernizálás útján haladtak, addig a magyar börtönhálózatra csak a hiábavaló költekezés volt jellemző.

4.3. Hazánkban 1867 után tettek kezdeményezéseket a modern börtönrendszer kiépítésére. Létrejött az első magyar büntető törvénykönyv, a Csemegi-kódex, ami a szabadságvesztés büntetésnek öt nemét különítette el: fegyház, államfogház, börtön, fogház és elzárás. A magyar börtönrendszer az angol és az ír minta alapján, a fokozatosság elvét kívánta követni, ami azt jelentette, hogy a szabadulás előtt álló fogvatartott körülményeit fokozatosan közelítették a szabad élet körülményeihez. A fokozatos rendszer meghonosításához viszont új intézeteket kellett létesíteni. A múlt század utolsó negyedében ennek eredményeképpen példátlan börtönépítési program vette kezdetét. Az 1880-as években épült az állampusztai, a szegedi, a sopronkőhidai intézet. Az 1890-es években a Budapesti Gyűjtőfogház és a Budapesti Törvényszéki Fogház (Markó utca) jött létre. Ezen kívül sorra épültek a kisebb intézetek az ország számos területén. Az I. világháborúig 9 országos fegyintézet, 65 törvényszéki és 315 járásbírósági fogházból állt a magyar börtönhálózat. A férőhelyek száma 17 000 volt. A magyar börtönügynek ez a szakasza volt a virágkor.

4.4. A századforduló után a hanyatló gazdaság a börtönvilágon is nyomokat hagyott. A támogatottság mértéke erőteljesen csökkent, és hamar kiütköztek a rendszer hibái is. Az újítás ebben az időben a fiatalkorú büntetés-végrehajtási intézettípusnak a megalakítása volt, ami amerikai mintára valósult meg. Itt is alkalmazták a fokozatosság elvét, továbbá újdonságnak számított, hogy nagy hangsúlyt helyeztek az oktatásra. A két világháború között azonban még inkább perifériára szorult a börtönügy kérdése, mind az anyagi, mind a szellemi támogatottság jelentősen visszaesett. Trianon után volt először megfigyelhető hazánkban a büntetés-végrehajtáshoz való olyan hozzáállás, hogy legszívesebben minden intézetet, és magát a társadalmi kérdést is, paraván mögé rejtették volna, hiszen ha nem látszik a probléma, talán nem is létezik. A gondokat növelte, hogy a háború után leszerelt tisztek nagy részét a börtönök élére állították, így a börtönélet erősen militáris vonásokat mutatott.

4.5. Az 1945-öt követő években a szabadságvesztés büntetés helyett az internálás és a kényszermunka büntetés foglalta el a központi helyet. Főként a politikai elítélteket sújtotta ez a büntetés. A kényszermunkára ítélteket táborokban helyezték el. Gondot okozott, hogy a régi személyzet alkalmatlannak bizonyult a

nyitottabb, táborszerű létesítményben élő rabok őrzésére, hiszen ez egészen más feladat volt, mint a hagyományos börtönőrizet. Ebben az időben a magyar büntetés-végrehajtás számára a szovjet példa volt a mérvadó. A rabmunkáltatást a tervgazdálkodás rendszerébe illesztették be.

1951. január 1-jén lépett hatályba az a törvény, mely az addig fennálló Csemegi-kódex büntetési nemeit eltörölte, és csak egyetlen szabadságvesztési büntetési formát ismert el, a börtönbüntetést. 1949–50-ben a személyzetet lecserélték a börtönökben, és a szakmai rátermettség helyett a politikai megbízhatóság lett a mérvadó. 1952-ben a börtönügy a Belügyminisztérium fennhatósága alá került, és a büntetőintézetek központi irányítására létrehozták a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságát. Majd Sztálin halála után megkezdődhetett a táborok felszámolása, az ártatlanok rehabilitálása.

4.6. Az 1960-as évek elején némi fejlődést figyelhetünk meg, ekkor már a nevelésre is gondot fordítottak. Előírták, hogy minden száz elítélttel egy nevelő foglalkozzon. 1961-ben a szabadságvesztés két nemét különböztették meg: a börtönt és a büntetés-végrehajtási munkahelyet, és 1963-tól a börtönügy felügyelete az igazságügyi miniszter feladata lett. 1966-tól fő céllá vált az elítéltek átnevelése. A fogvatartott ekkor a végrehajtás tárgyából a végrehajtás alanyává lépett elő. Megjelent a szabadságvesztés büntetési nemének négy fokozata: szigorított börtön, börtön, szigorított büntetés-végrehajtási munkahely és a büntetés-végrehajtási munkahely. A cél pedig a személyiség átnevelése lett. Az 1970-es évek elejétől a börtönökben a személyzet generációváltása következett be. Jóval felkészültebb tiszti és tiszthelyettesi állomány lépett az előző generáció helyére, 1982-re csaknem minden tiszt felsőfokú végzettséggel rendelkezett, és hazánk intézeteiben is igyekeztek szem előtt tartani az eredeti célkitűzést: a fogvatartottak reszocializációját. 1978-tól a szabadságvesztés büntetés három fokozatát különítették el: fegyház, börtön, fogház. Az elítélteknek ezzel együtt egyre nagyobb lehetőséget biztosítottak a külvilággal való kapcsolattartásra.

5. A hazai börtönügy mai feladata, a külvilág felé történő nyitás mellett, a kedvezőtlen pályakép javítása, aminek egyik lehetséges módja a közvélemény szükséges mértékű reális tájékoztatása a hazai börtönügyről. Talán e tendencia egyik állomásának tekinthetjük, hogy a büntetés-végrehajtás szakemberei engedélyezik, — illetve esetemben támogatták is — a büntetés-végrehajtáson kívül álló szakemberek börtön-kutatását, jelesül a börtönszleng nyelvészeti szempontú tanulmányozását. A kezdeti nehézségek után, a kutatáshoz való hozzáállás egyre pozitívabb irányba fordulása az elmúlt hét évben évről-évre érezhetőbb volt.

Zárt közeg csoportjai, csoportszerveződés a börtönben

1. A szociológiában „Csoportnak nevezzük az egyének olyan együtteseit, amelyeket bizonyos közös ismérvek jellemeznek, kötnek össze" (ANDORKA 1996: 315). Az egyes csoportok tárgyalásánál meg szoktak különböztetni informális (elsődleges) és formális (másodlagos) csoportokat. „Formális csoportnak nevezzük azokat a csoportokat, amelyeket a szervezeti szabályok definiálnak. Ilyen például az intézmény egy-egy osztálya. Informális csoportnak nevezzük azokat a csoportokat, amelyeket nem formális szabályok definiálnak, hanem személyes kapcsolatok, szimpátiák, közös érdekek és azok képviselete tart össze" (ANDORKA 1996: 315).

2. A börtönök mint intézmények, azaz szociológiai szempontból nézve mint másodlagos formális csoportok szerveződnek. Az egyes büntetés-végrehajtási intézetek élén a parancsnok áll, akinek egy, vagy speciálisabb intézetek esetében két helyettese lehet. Az ő felügyeletük alá tartozik többnyire a Biztonsági Osztály, az Egészségügyi Osztály és a Fogvatartási Ügyek Osztálya, élükön az egyes osztályvezetőkkel. Előfordul viszont olyan intézet is, ahol mindezeknek a különítményeknek a felügyelete a parancsnok hatáskörébe tartozik, a Gazdasági osztállyal, a Személyügyi és szervezési Osztállyal és az Informatikai Osztállyal, természetesen azoknak osztályvezetőivel együtt.

Ennek a felülről szervezett, a rendszerben dolgozók által működtetett formális szervezetnek a tagjai a fogvatartottak is, illetve ennek a szervezetnek az egyes részegységeit képezik a fogvatartottak formálisan, különböző szakmai szempontok alapján, az elhelyezési lehetőségek által biztosított feltételek között kialakított csoportjai. A börtönszlengkutatás szempontjából azonban ezek a csoportok nem mint egy intézmény részegységei fontosak, hanem mint a formális intézményen belül megszülető nem hivatalos kiscsoportok. Maga a jelenség, hogy a formális intézményeken belül, illetve azok mellett vagy akár ellenében is, informális csoportok jönnek létre, jól ismert a szociológiában (GIDDENS 2000: 299–302).

3. Az elsődleges csoportok megléte etológiailag és evolúciósan is törvényszerű, ezért a másodlagos csoportokba betagozott egyedek mindig létrehoznak elsődleges csoportokat. Az etológiában ugyanis kimutatott tény, hogy az egyedek kiscsoportokká szerveződnek: az ember számára a kiscsoport az egyik legkedve

zőbb létforma. A modern Homo sapiens kialakulása és fejlődése (már elsősorban a csoport is) kulturális evolúció együttes hatásával, koevolúciójával magyarázható. Az emberi csoportok létrejötte, evolúciós szempontból nézve a csoportindividualizáció (a csoportnak mint önálló entitásnak a megszületése) jóval nagyobb életben maradási lehetőséget biztosított az emberi faj ősei számára, akik így sokkal hatékonyabban tudtak megbirkózni a környezet kihívásaival, mint más állatcsoportok. Mivel a csoportbeli lét kellően adaptív volt primáta ősünk számára, szelekciója szükségszerűen ehhez alkalmazkodott: kialakultak a csoportléttel kapcsolatos szociális tulajdonságai (megnőtt a szociális vonzódása, a kontaktusteremtés igénye, csökkent és szabályozottá vált a csoporton belüli agresszió), nagymértékben nőttek a csoportélet szinkronizációját szolgáló viselkedési mechanizmusok.

A szociobiológusok[17] is végeztek a fentebb leírtakkal kapcsolatos kutatásokat. Vizsgálatuk eredményeképpen megállapították, hogy az ember társas élete genetikai felépítésén alapul. Az emberek társas tevékenységei (a csoportalkotást is beleértve) ugyanis nem előzmény nélküliek.[18] Az etológusok elemzéseit is felhasználva a szociobiológusok igazolták, hogy sok állatfaj „szociálisabb", mint azt korábban gondolták. Hiszen már az állatok tanulmányozásánál is megfigyelték, hogy az állatcsoportok jelentős befolyást gyakorolnak a faj egyes tagjainak viselkedésére (GIDDENS 2000: 64–5). Mindez az embercsoportokra is érvényes. A csoport értékei, normái oly mértékben hatnak a tagokra, amelynek következtében az egyének viselkedése alkalmazkodik az általános csoportképhez. Ennek következtében a csoport mind homogénebbé válik.

4. A csoportok lehetnek kis-[19] és nagycsoportok, melyek mindegyike lehet nyitott és zárt[20]. A zárt intézmények archetípusai a totális intézmények, karcer

[17] A szociobiológusok komoly hasonlóságot mutatnak ki az emberi és az állati viselkedés között. „A szociobiológia szó az amerikai *Edward Wilson* írásaiból származik (WILSON, Edward O. 1975: Sociobiology: The new Synthesis. Cambridge), és biológiai elvek alkalmazását jelenti a szociális állatok — köztük az ember — társas tevékenységének magyarázatában (GIDDENS 2000: 64).

[18] A szociobiológusok eddig még kevés adatot tártak fel arra vonatkozóan, hogy a genetikai öröklés összetett emberi tevékenységformákat szabályozna, az azonban, amit az emberek és állatok társas szerveződéséről leírtak mindenképpen figyelemreméltó.

[19] A csoportokról szólva legtöbbször a kiscsoportokra gondolnak. Kiscsoportnak nevezzük azokat a csoportokat, amelyek tagjai olyan kis létszámúak, hogy egymást személyesen ismerhetik és egymással többé-kevésbé szoros kapcsolatban lehetnek (ANDORKA 1996: 315).

[20] „A zárt csoportokra jellemző, hogy tagjaiknak a csoportba való be- és kikerülése nem az egyénen múlik (azaz esetükben tulajdonképpen kényszerközösségről beszélhetünk), míg a nyitott csoportok az egyének szabad akaratából jönnek létre… Rendkívül fontos, hogy a nyitott csoport… az egyén életidejének csak egy részét köti le, míg a zárt csoportokban — amíg az egyén az adott csoport tagja — teljes életidejét a csoportban tölti" (KIS 1997: 253).

szervezetek[21]. Az ilyen szervezetek az embereket hosszú időre fizikailag elszigetelik a külvilágtól, és emellett maximális felügyeletet gyakorolnak lakóik mindennapi tevékenységei felett.

4.1. A börtön a zárt intézmények tipikus példája. Ebből adódik, hogy benne szükségszerűen zárt csoportok alakulnak ki. Ezeket a zárt kiscsoportokat viszont a kettősség jellemzi. Tekinthetők ugyanis az egyik oldalról informális zárt kiscsoportoknak, a másik oldalról viszont formális zárt kiscsoportnak mondhatjuk őket. Formálisak abból a szempontból, hogy tagjai nem önszántukból alakítottak csoportot, hanem a kényszerűség, az összezártság miatt, hiszen az elsődleges közösségeket a zárkák tagjai alkotják, akik nem maguk válogatják meg, hogy kivel szeretnének közösséget alkotni. Informálisak viszont azért, mert egy-egy zárkán belül személyes kapcsolatok is kialakulnak, szimpátiák, ellenszenvek szövevényes hálózata jön létre. Ezen kívül az informális jelleget támasztja alá az is, hogy közös céljaik, terveik vannak, össze kell tartaniuk annak érdekében, hogy a formális intézettel szemben azokat érvényesítsék. Mindez a zárkák csoportjaira jellemző. A zárkán kívül azonban már tényleges informális csoportok alakulására van lehetőség, hiszen mikor ilyen közös térben találkoznak az egyes fogvatartottak, már valóban ők döntik el, hogy kivel szeretnének szorosabb köteléket kialakítani.

4.2. A csoportok működését és céljainak elérését szolgálják a szankciók. A börtönökben keletkező kiscsoportokban főleg az informális szankcióknak van drámai hatása, ez az, ami biztosítja a csoportnormához való alkalmazkodást. A csoporttagok nagy jelentőséget tulajdonítanak mind a negatív, mind a pozitív informális szankcióknak. A csoporton belül a formális jutalmaknál többet ér a csoporttagok elismerése, szeretete; és a formális büntetéseknél is sokkal súlyosabb a társak előtt történő megszégyenülés vagy kirekesztés, visszautasítás.

4.3. Sokszor adódik az ember életében olyan szituáció, amikor a másokkal való kapcsolat vagy esetleg még az együttlét is nyomasztó lehet. Az emberekben feszültséget, szorongást kelt, ha másokkal szoros és tartós kapcsolatba kényszerítjük őket. Ennek lehetünk tanúi a fegyintézetekben. Felvetődik a kérdés, hogy nem lehet-e elkerülni az összezárás okozta feszültségkeltést magánzárkák kialakításával. A kutatások azt igazolták, hogy sokkal súlyosabb károkat okozna az emberben az, ha teljesen megfosztanák a más emberekkel való érintkezés lehetőségétől, ugyanis minden ember életéhez szervesen hozzátartozik a másokkal való kapcsolatteremtés és az együttcselekvés különböző csoportokban, szervezetek

[21] „Karcerszervezet (carceralorganization): Olyan szervezet, amelyen belül az egyének hosszabb időt töltenek a külvilágtól elzárva — például a börtön, az elmegyógyintézet, a katonaság vagy a bentlakásos iskola” (GIDDENS 2000: 704).

ben[22]. A mindennapi szoros együttlét következtében keletkező feszültség feloldása a fegyintézetekben általában háromféleképpen történhet meg. Vagy agresszióba[23] torkollik (ami irányulhat mind a társak, mind a felügyelet ellen), esetleg ennek az ellentéte valósul meg, a regresszió (a fogvatartott teljesen elszigetelődik, egy falat épít maga körül, ami nem ritkán öngyilkossági kísérletet is eredményez), vagy közös céljaik elérése érdekében csoporttá szerveződnek az egymás mellett élő emberek. Leggyakrabban ez utóbbi jelenség figyelhető meg. Éppen ezért a szlengkutatás szempontjából is egyik legjelentősebb dolog, hogy tájékozódjunk a hazánk börtöneiben lévő körülményekről, és feltárjuk az ott szerveződő társas rendszereket, melyeknek rendkívül fontos szerepe van a szlengképződés szemszögéből is. A fogvatartottak gondolkodását, érzésvilágát is könnyebben megismerhetjük, ha nem az egyes ember, hanem a csoport felől közelítünk feléjük. A vizsgálatok során ugyanis azt tapasztaltam, hogy még talán a szleng kapcsán sokat emlegetett deviáns jellegnél is nagyobb hangsúlyt kell helyezni a csoportlétre, mint adott szociológiai tényezőre, hiszen a szlengség, szlengjelenség magyarázata talán innen megközelítve a legegyszerűbb.

5. A büntetés-végrehajtási intézet azon intézetek közé tartozik, melyek elveszik tagjaik idejét és cserébe egy világot nyújtanak nekik. Ezeket az intézményeket GOFFMANN szóhasználatával élve „behálózó intézmények"-nek nevezzük. Ezen „totális intézmények" jellemzője, hogy társadalmi kölcsönhatásuk a külső világgal korlátozott (GOFFMANN 1961: 13).

[22] Az első bűntényes eleinte rendkívül „primitívnek, rosszarcúnak" látja zárkatársait. Gyakran megfogalmazza: „Mit keresek én ezek között a bűnözők között?" (GAÁL 1998: 44). Egy idő után azonban a legtöbben külső segítség nélkül is keresni kezdik helyüket a közösségben. Először oppozícióba kerülnek társaikkal, akkor derül ki, hogy milyen súlyt képviselnek majd az informális rendszerben.

[23] A börtönbeli agresszió felmérésére a Büntetés-végrehajtási Országos Parancsnokság 2001-ben folytatott kutatást, melynek eredményeiből megismerhető a fogvatartottak látásmódja, szemlélete arra vonatkozóan, hogy mennyire agresszívnak ítélik meg fogvatartott társaikat. Az eredmények a következők voltak: a fogvatartottak saját társaikat kényszerítőbbnek ítélték meg, mint a személyi állomány tagjait. A raboknak tehát jobban kell alkalmazkodniuk társaikhoz, mint a személyi állományhoz. A fogvatartottak informális normái nagy kényszerítő erővel bírnak. Mondhatjuk tehát, hogy a zárkatársak, az elsődleges kiscsoportok elvárása keményebb törvény, mint a személyi állomány utasítása. Ha nem alakul ki egy összetartó, együttes célkitűzésekkel teli kiscsoport, nagyobb büntetés a zárkatársak elviselése, mint maga a fogvatartás. Az összezártság, kényszerközösség sok esetben ingerlékenységet szül, amiből az következik, hogy a rabközösségen belül gyakran ütköznek az érdekek. Egy börtönlakónak sokkal nagyobb feszültséget okoz a társaival való érdekellentét, mint a szabályok betartása. Az összezártság sok esetben nemcsak szóbeli vitát okoz, hanem tettlegesség is előfordul. A fogvatartottak a tettlegességet illetően agresszívabbnak ítélik meg saját társaikat, mint a személyi állományt. (Jelentés az „agresszív sztereotípiák" kutatásáról. Kézirat. BVOP, 2001).

5.1. Az emberek fogságba vetését egyidősnek tekinthetjük magával a társadalommal. Ez a módszer a fő fegyvere az államnak a bűnözőkkel szemben. A börtön tehát nem más, mint a büntetés eszköze. A szabadságvesztés idejével, annak változtatásával érzékeltetni tudták az elkövetett bűn nagyságát. A 19. század börtönei beépültek a társadalomba. Ezzel a társadalom mesterségesen olyan közösségeket hozott létre, melyek tagjai együtt esznek, alszanak, dolgoznak hosszú éveken keresztül. A börtön fogalma ma „hosszú időre összezárt embereket jelent" (SYKES 1958: 3). Az ilyen társulások helyet adnak egy társas rendszer születésének, mely a normál társadalomtól nagymértékben különbözik. Kialakul informális úton egy társas rend, amely emberek interakcióinak hálózatából fejlődik ki, akkor, mikor a környezet adta problémákkal szembesülnek. Mindezekből kifolyólag a börtönt nem szabad csak egy rácsokból álló intézménynek tekinteni, hanem társadalmon belüli társadalomként kell szemlélni. Egy-egy intézettípus között különbségek vannak, azonban az alapvető hasonlóságok is számottevőek, melyek mindenképpen a homogenizálódást segítik. Olyan társas rendszerek ezek, melyek részleteikben különböznek, alapvető folyamatokban viszont hasonlítanak egymásra.

5.2. A börtöntársadalmon belül elsődleges csoportok jönnek létre, melyeknek a kialakulását részben a személyzet is támogatja, hiszen felfedezték, hogy a csoportoknak terápiás hatása is van az egyes fogvatartottakra. Így a házirend lehetővé teszi öntevékeny szervezetek[24] működését, önsegítő zárkaközösségek kialakítását. A csoportok tehát a legtöbb zárkaközösségben megalakulnak, és olyan erős összetartás jellemzi tagjaikat, hogy felszámolásuk lehetetlen is lenne.

A csoportok létrehozása azért is szükségszerű, mert a társak segítségével lényegesen könnyebben tud az újonnan börtönbe került az új környezethez adaptálódni. A börtönben a fogvatartott ugyanis egy új szimbólumrendszerrel találja magát szemben, ahol a hierarchiák rendszere is eltérő a szabad élet hierarchiáitól. Az egyén életének minden területét előírások szabják meg, a napi tevékenységek minden fázisát szorosan beosztják. Ahogy bekerül, egy korlátozott világgal találja magát szemben, eltűnnek számára bizonyos magatartási lehetőségek. A totális intézmény lakója kinti szerepeit is elveszti, és új szerepeket kénytelen elsajátítani.

5.3. A létrehozott kiscsoport segít tájékozódni a benti normák labirintusában, megmutatja az *újonc*-nak a benti rendszert, aki így megismeri a két legfontosabb társulást, az uralkodók és uraltak társadalmát, vagyis a személyzetet és a bentlakókat, akik között mély szakadék van. Mindkét csoportnál az a tendencia figyelhető meg, hogy a másik csoportot ellenséges sztereotípiák alapján látják. A sze

[24] A legelterjedtebb terápiás program a hosszúidős elítéltek számára például az önsegélyező, működvelő csoportok alakítása. Leggyakoribb csoportképző téma a rabok érdekvédelme (HUSZÁR 1998: 37).

mélyzet a bentlakókat gyanakvással szemléli, titokzatos és megbízhatatlan egyéneknek tekinti, míg a bentlakók gyakran durvának, fennhéjázónak tartják a személyi állományt. A szociális mobilitás a két csoport között megengedhetetlen, a szociális távolság tartása formálisan is előírt. A két oldal között szinte csak hivatalos kapcsolat létezhet. A börtön elsődleges feladatának ugyanis az őrzés tekinthető, így a fegyőrök feladata nem könnyű, hiszen az embereket nehéz akaratuk ellenére fogságban tartani, továbbá az őröknek kell megakadályozni a börtönön belüli bűncselekményeket is. Az őrzés után következő legfontosabb feladat a belső rend fenntartása, ami a fegyházakban a legnehezebb. A fegyőrnek fel kell ismernie a deviáns viselkedést, és azt meg is kell akadályoznia.

Ha a fentiekben tárgyalt távolságtartást általánosabb síkra helyezzük, megállapítható, hogy nemcsak a személyzet és fogvatartottak között figyelhető meg, hanem maga a börtön és a külvilág között is. A börtönt övező fal a társadalom elutasítását is szemlélteti. Ezen kívül a szabadok társadalma nem szívesen szembesül azzal, hogy a magasabb cél érdekében néhány embert rabságban kell tartani. Így a magas fal egyben el is rejti a rabot a társadalom elől. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a börtön az ellenségeket kizárja a társadalomból. Tehát a hangsúly nem a bezáráson van, hanem a kirekesztésen.

5.4. A börtönlakók egy kis helyre, egy zárkányi területre vannak összezsúfolva. Ebből kifolyólag nemcsak fizikailag, hanem pszichológiailag is közel élnek egymáshoz. Ennek némi enyhítésére, és bizonyos napi feladatok ellátására szolgál a zárkából való kiengedés, de ez egyúttal teret is ad a rabok egymás közötti, illetve a rabok és az őrök közötti társas interakcióknak. Ezekben a helyzetekben nyilvánul meg a börtön társas rendszer volta. A kiengedés a rab érdeke is, hiszen az USA-ban már az 1830-as években megfigyelték, hogy ha egy fogvatartott folyton be van zárva, az mind fizikailag, mind mentálisan, mind erkölcsileg leépül. Így ma már csak azokat tartják magánzárkában, és fosztják meg a napi kiengedés lehetőségétől, akik a börtön előírásait szegik meg.

5.5. A fogság minden rab számára eltérő súlyt kap. Depriváció és frusztráció fenyegeti a fogvatartott személyiségét. A hosszú büntetésnek demoralizáló hatása is van, a börtönben töltött idő elvesztegetett időként jelenik meg a fogvatartott tudatában. Ezen kívül egyes zárkákban jelentkezhet a biztonságtól való megfosztottság érzése is. Kérdéses, hogy helyes megoldás-e, hogy a társadalom úgy akarja a bűnözőit megjavítani, hogy évekig bűnözőkkel zárja össze őket. A rabokat rabtársai is nyugtalaníthatják, meg kell küzdenie a saját biztonságáért. A börtönvilágot, ezáltal instabil állapot jellemzi. A fogvatartottaknak azonban nincs más választásuk, el kell viselniük a megpróbáltatásokat. A környezet zordságát a csoportösszetartással egyensúlyozzák, a rab kollektív orientáltságú lesz, barátkozási folyamatok indulnak el. A keserűség, igazságtalanság érzése a külvilággal szemben az, ami összetartja őket. Ennek azonban megvan az a hátránya, hogy elhatározhatja a fogvatartott, hogy gonosszá válik. A közös sors miatt tehát

egységes közösség alakul ki. Ez azonban nem minden esetben megengedett, a személyzetnek ugyanis meg kell akadályoznia némelyik nemkívánatos elsődleges csoportok létrejöttét, mert az klikkesedéshez vezethet, aminek akár lázadás is lehet a következménye.

Ezeknek az elsődleges csoportoknak a létrejötte viszont minden veszélyessége mellett, kedvez a szleng születésének és terjedésének, hiszen ezek a zárt közösségek a legalkalmasabb szlenghasználati színtereknek számítanak. „Bármely ilyen egyesülés megszüli a maga nyelvi hasonmását, a szlenget, amely az adott formájában mindaddig él, amíg az adott csoport létezik. Ez a csoport lehet hosszabb vagy rövidebb életű, nyitott vagy zárt. Minél erőteljesebbek a belső hagyományai, s minél jobban elhatárolódik a számára kulcsfontosságú kérdésekben a külső világtól, minél sajátosabbak a feladatai, annál »sűrűbb«, »ízesebb«, eredetibb, önállóbb a szlengje, s annál erősebb benne a titkos, ezoterikus tendencia.” (JELISZTRATOV: 1998: 20).

6. A totális intézménybe való belépéssel tehát megkezdődik egy folyamat, melyben kénytelen részt venni az újonnan érkező. Fültanúja egy másfajta nyelv használatának, így a bentlakó szinte rögtön szembesül azzal, hogy kettős nyelv létezik. Kezdetben próbál még a saját szavaival válaszolni a feltett kérdésekre, de a későbbiekben rájön arra — főleg, ha olyan zárkába kerül —, hogy saját érdekében jobb, ha átveszi a börtönnyelv szavait, mivel úgy jobban érvényre tudja juttatni akaratát. Folyamatos beavatódás részese lesz, a nyelvvel együtt megismeri az alkalmazkodás rendszerét, és az informális terület hatalommal bíró személyeit is. A bentlakók kifejlesztett nyelve, a börtönszleng, mindebben segítségére siet, hiszen így juttatják kifejezésre a fogvatartottak, hogy melyik csoporthoz is tartoznak.

A börtönszlengben megmutatkozik a rabok egyik jellemző tulajdonsága az újítás, a lázadás is, ami annak érdekében történik, hogy elviseljék a börtönélet megpróbáltatásait. A szlengnek ez a sajátossága és természetesen maga ez a szlengfajta a világ összes börtönére jellemző, úgymond a zárt intézet mindenütt szlenget eredményez. A különbség csak mennyiségi mutatókkal fogható meg. Az egyik helyen aktívabb a szlenghasználat, a másik helyen pedig ritkábbak a szlengjelenségek. „Egy-egy társadalmon belüli speciális csoportok speciális nyelvének kifejlődése mindennapos jelenség a nyelvtörténetben” (SYKES 1958: 71). Így magától értetődően a fegyházak, börtönök rabjainak is van szlengje. A fogvatartottak beszédmódjára a csípős, élénk stílus jellemző, amiben benne rejlik a beszélő személyisége, illetve a háttérkörnyezet feszültsége is. SYKES a börtönszlenget a kisemmizettek nyelvének nevezi, ami önkínzó humorral telített. Ez nagyon találó megállapítás, hiszen a fogvatartottak nyelve valóban nem egyezik meg a jóízű viccelődéssel. Ez a nyelv inkább az „akasztófa-humorra” emlékezteti hallgatóját. A börtön adta lehetőségek átélését segíti ez a groteszk

humor, melyben benne van mindennapi életük keserűsége is. Ezen kívül természetesen olyan szavak, kifejezések is előfordulnak a börtönnyelvben, melyekre valóban a könnyedebb nevetés jellemző.

6.1. Úgy, mint az új fogvatartottaknak, a börtöntársadalmat megismerni vágyó kutatónak is nagy segítséget nyújt a belső nyelvváltozat. A szlengen keresztül ugyanis feltérképezhető a fogvatartottak társas rendszere, így a szleng azonosító szerepéről is beszélhetünk. A szleng jól tükrözi mindenki helyét a csoportban. Vannak *menők*, akik mindenkitől engedelmességet követelnének, és vannak *csicskák,* akik a legmegalázottabb csoporttagok közé tartoznak, és akiknek mindenféle munkát el kell végezniük, amit zárkatársai rábíztak. Megvan a régi fogvatartottak elnevezési rendszere is, a leggyakrabban használt nevük a *púró,* és velük szemben állnak az újonnan börtönbe kerültek, az *újhúsok,* az *újoncok,* akik még a börtönéletbe való beavatásra várnak. Ezen kívül megkülönböztetést kapnak a homoszexualitás különböző résztvevői. Így a női szerep alakítójának legjellemzőbb elnevezése a *köcsög,* illetve a *tökösnővér,* a férfi szerep részese pedig a *bika.* Ezek az elnevezések rendkívül gyakoriak, és a felsoroltakon kívül gazdag szinonimarendszerrel rendelkeznek, a börtönszókincs magjához tartoznak, ezt az bizonyítja, hogy minden intézetben adatolhatóak voltak.

6.2. A fogvatartottak az általuk használt szavakkal fő érdeklődési területüket, saját problémáikat, tipikus társadalmi szerepüket nevezik meg. A szavakban benne van az elismerés vagy a rosszallás jegye is. A beszélő — takargatás nélkül — kifejezi nyelvével az általa jellemzett személy vagy dolog iránt érzett szimpátiáját vagy ellenszenvét. A kifejezési rendszerük megállás nélkül változik, bővül a peremszókincs, ami elengedhetetlen feltétele annak, hogy ez a nyelvhasználat tovább éljen. Ahogy új értelmezést igénylő viselkedéstípusok vagy új dolgok, eszközök jelennek meg, a csoport nyelve változásnak indul. Új szavakat találnak ki, vagy régieket használnak új jelentéssel. Nyelvükben a valóságot meglehetősen furcsa szemszögből ábrázolják, az eltérő életkörülmények természetesen eltérő nyelvet szülnek, így jön létre a hétköznapi nyelvtől különböző szleng. A bebörtönzés olyan eltérő életkörülményt eredményez, mely elősegíti a szleng megjelenését, ami tükrözni fogja a rabságban élőknek felvállalt szerepeit, illetve életmódjukat.

7. A börtönszleng egyik legsértőbbnek számító kifejezésén keresztül szeretném szemléltetni, hogy a börtönnyelv milyen pontosan mutatja az informális társadalom szerepeit, illetve az egyes fogvatartottak helyét ebben a hierarchikus rendben. Ennek bemutatására talán az a magas érzelmi töltéssel rendelkező szó, illetve szinonimái a legalkalmasabbak, melyek a már említett elítéltek és őrök közötti éles szakadékra világítanak rá. Az űr azért olyan nagy a két csoport között, mert fogvatartottaknak megrögzött nézete, hogy semmilyen információnak nem szabad az őrökhöz eljutni. Az árulók, a besúgók, akik saját érdekükben

vagy társaik elárulása végett átadják az információkat a rendfenntartó személyzetnek, vagyis a formálisan és informálisan is előírt távolságtartást törik meg, megsemmisítve ezzel a fogvatartottak számára egyik legfontosabb értéket, a csoportösszetartást. Az árulók a világ összes börtönében jelen vannak, és mindenhol a leggyűlöltebb személyek közé tartoznak. A le nem leplezett besúgó valóságos lidércnyomás az elítéltek számára, ezért lebukásuk után gyakran éri őket „baleset" vagy durva megtorlás a többi elítélt részéről, hiszen a börtöntársadalom normái feljogosítják a rabokat arra, hogy az árulókat deviánsoknak minősítsék, megbélyegezzék[25] és megbüntessék őket. A fogvatartottak közötti hierarchiában a besúgók a szereprendszer legalján helyezkednek el, amit a szleng is kiválóan mutat. Hazánk börtöneiben (és minden bizonnyal más börtönökben is) annál nagyobb sértés nem is létezik, ha valakit árulónak titulálnak. Az 'áruló' jelentésben adatolható szlengszavak a világ összes börtönében nagyon erős érzelmi töltéssel bírnak. Ezzel nem viccelődnek, számukra ez a legsúlyosabb vád.

A magyar börtönszlengben az áruló legáltalánosabb szlengmegfelelője a *vamzer*.[26] A róluk kialakult negatív kép minden büntetés-végrehajtási intézetben jellemző, ebből kifolyólag a szlengben való megnevezéseik is a negatív fogalmak irányába tolódnak el.[27] A negatív érzelmi töltetet a magyar börtönszlengben a következő, első jelentésben 'áruló' jelentésű szavak mutatják leginkább: *féreg, gyökér, köpőcsésze, fülbemászó, lepcses, háziszárnyas, talpnyaló, patkány*. (Az egyes szavak 'áruló' jelentését természetesen további asszociációk is erősíthetik, a *köpőcsésze* és a *köpőlégy* például a *beköp* 'elárul, besúg' szóval kapcsolódik összsze.) De megjelenik 'áruló' jelentésben a bibliai áruló köznevesült neve: *júdás* is.

A besúgók szlengben történő elnevezései utalnak arra is, hogy ezek a személyek fogvatartott társaikkal szemben a hatalmat képviselő felügyeletet támogatják, őket szolgálják ki. Ezt tükröző szlengszó az *ügynök,* a *hármasügynök* és

[25] KURZBAN és LEARY elmélete alapján, miszerint a megbélyegzés univerzális emberi tulajdonság, amely az adott csoport önbecsülését erősíti. A besúgók megbélyegzésére minden bizonnyal azért van szükség a fegyintézetekben, hogy tudják az elítélttársadalom rendes tagjai, hogy kikkel szemben kell távolságot tartaniuk, kik azok, akik a kétoldali együttműködésben nem lesznek partnereik (KURZBAN–LEARY 2001: 187–208).

[26] Az amerikai börtönszlengben az árulók legelterjedtebb elnevezése a *rats* (patkányok). Emellett megjelenik még többek között a *snitches, stool pigeons, stoolies, finks* szavak árulók jelentésben (http://www.prisonwall.org/words.htm; http://www.jimgoad.com/prison_slang.htm).

[27] Ez univerzális jelenségnek bizonyul, hiszen ez a törekvés bármelyik ország börtöneiben tetten érhető. Így például ilyen negatív jelentéstöltetű szó a finn nyelvben a *nilkki,* mellyel a köznyelvben általában a megbízhatatlan, ellenszenves férfiakat szokták illetni. A szó a börtönszlengben első jelentésben 'áruló rab'-ot és 'nem kedvelt őr'-t jelent, a második jelentése pedig 'az a fogvatartott, aki a börtönben társaitól lop'.

az *operás*.[28] Az információátadás tényét helyezik előtérbe az olyan szlengszavak, mint az *énekes, énekkaros, daloló, csipogó, csiripelő.*

A magyar börtönszlengben a fentiek mellett még számos más szlengmegfelelő létezik az 'áruló, besúgó' szóra. A legelterjedtebb *vamzer* mellett nagy gyakorisággal jelenik meg a *mószer* (amely a német *Mosser* 'besúgó' szóra vezethető vissza), valamint a szintén német eredetű, de a börtönszlengbe nyilvánvalóan a magyar köznyelvből átkerült *spion* és *spicli.*[29]

8. A szleng általában, de a részletesebben bemutatott szócsoport még inkább rávilágított arra, hogyan működik a börtöntársadalom informális hierarchiarendszere, milyen szerepek alapján csoportosulnak a rabok az informális hálózatban. Ehhez kapcsolódóan a későbbiekben tárgyalom, hogyan működtetik a szlenget ezek az informális csoportosulások, mitől kap életre, és hogyan lesz mindennapi társas érintkezésük egyik eszköze. Mielőtt rátérnék a nyelvi adatok részletesebb elemzésére, a börtönszlengkutatás módszertanát ismertetem.

[28] Az *operás* az az áruló, aki a börtönben dolgozó operatív tisztnek mondja el a fogvatartott társairól az információkat (magát az operatív tisztet is szokták ezzel a szlengszóval megnevezni, leggyakrabban azonban a *szimat* kifejezés használatos erre a fogalomra). Az operatív tiszt feladata felderíteni az éppen börtönben tartózkodó rab olyan bűncselekményeit, amelyek még nem derültek ki addig.

[29] Az 'áruló, besúgó' jelentésű szlengszavak a mai magyar börtönszlengben: *adóvevő, akciós, bangó, bedolgozó, beépített (tégla), beköpő, bennfektes (!), berepülő, berepülős, beszállós, bevetős, bringás, brinyó, citerás, csacsogó, csipogó, csiripelő, csókos, csőlakó, csörgő, csúsztató, drótos, duplane, duplavé, dzsémszbandi, eladó, énekes, énekkaros, fecsegő, féreg, forródrót, fülbemászó, göris, gyökér, hármasügynök, hazaáruló, háziszárnyas, híradós, igazmondó, igazságszeretető, indexes, informatikus, informátor, informer, júdás, kacsaszújú, kalap, kamikázé, kapitány, kaszkadőr, kém, kémeri, kilincskoptató, kommandós, köpőcsésze, köpőlégy, lepcsesszájú, magnetofon, magnó, malévreklám, matahari, mószer, mózer, nagytégla, nyálas, nyalis, óberhé, operaénekes, operás, operatőr, pacsirta, parancsnokra leső hiéna, pedálgép, pedálos, pilóta (idegenben), pirostelefonos, pletykás, rádió, rádiós, rendőrpárti, renegát, repülős, selyemgyerek, smúz, smúzoló, smúzos, spicli, spidi, spinyó, spion, spisu, stirlic, sunnyogó, susogó, susogós, szifon, szokerálós, sztivi, talpnyaló, tátogó, tégla, titkosrinyós, titkosügynök, túloldali, ügynök, vami, vamzer* (írásban rendszerint: *wamzer)*, *vé* (írásban rsz.: *W), vézé* (írásban rsz.: *WZ), viperás.*

A kutatás módszere, anyaggyűjtés

1. Dolgozatomban bemutatott nyelvi anyag teljes egészében az utóbbi nyolc év során gyűlt össze.[30] A kutatás leginkább kérdőívvel történt, néhány helyen viszont ettől eltérően lehetőségem volt csoportos, illetve egyéni interjúra is. Az adatgyűjtést az alábbi városok büntetés-végrehajtási intézeteiben végeztem: Debrecen, Nyíregyháza, Sátoraljaújhely, Szeged, Tököl, Budapesti Fegyház és Börtön (Kozma utca) a gyűjtés első üteme, Balassagyarmat, Vác, Esztergom, Kalocsa, Sopronkőhida, Pálhalma (Sándorháza, Mélykút), Baracska, Székesfehérvár, Budapesti Fegyház és Börtön (Kozma utca) a gyűjtés második üteme.[31] (A sorrend az időrendet mutatja, legkorábban a debreceni intézetben voltam, legutoljára pedig második alkalommal tértem vissza a Budapesti Fegyház és Börtönbe.)

Saját gyűjtésemen kívül feldolgoztam a Börtön Újság 1998. március 20-i (7/12: 6) számában meghirdetett börtönszleng-gyűjtő pályázatra beérkezett dolgozatok anyagát is. Erre a pályázatra a legtöbb pályamunkát (szám szerint négyet) a budapesti Kozma utcai fegyházból (Budapesti Fegyház és Börtön) kaptuk. Két-két dolgozat érkezett Sopronkőhidáról, Szegedről és Vácról, egy-egy Dunaújvárosból, Kecskemétről, Pálhalmáról, Tökölről és Nyíregyházáról, egy munka pedig nem jelölte meg gyűjtése színhelyét, színhelyeit.

Ez a javarészben raboktól érkezett szókincs fontos megerősítése volt az addig gyűjtött anyagnak, azonban mind a mennyiség, mind a hitelesség, mind pedig a felmerülő nehézségek miatt a kérdőíves-interjús gyűjtés érdemel részletesebb bemutatást.

2. Magyarországon a büntetés-végrehajtási intézetekben történő kutatás minden egyes lépése az országos büntetés-végrehajtási parancsnok engedélyéhez kötött. Ez az első néhány alkalommal lassította a vizsgálat folyamatát, később viszont, mikor az országos parancsnokság munkatársai megismerték kutatásom

[30] Az adatgyűjtés leginkább az 1997-től 2002-ig tartó időszakra tehető, utána az információk adatbázisban való rögzítése és azok feldolgozása, elemzése következett.

[31] A Budapesti Fegyház és Börtönbe azért látogattam el kétszer, eltérően a többi intézettől, mert első alkalommal itt olyan jelentős mennyiségű és minőségű adat gyűlt össze, hogy érdemesnek tartottam a kutatómunka végén is megismételni az itteni vizsgálatot. A kérdőíves kutatás mellett második alkalommal személyes és csoportos interjú készítésére is engedélyt kaptam, a kutatást kiterjesztettem a szlenghasználók csoportnyelvükkel kapcsolatos attitűd vizsgálatára is.

célját és ennek tükrében részeredményeit, gördülékenyebbé vált az engedélyezési folyamat, nem hátráltatva, sokkal inkább elősegítve a szlengkutatást.

Ennek ellenére néhány alkalommal nehézkes volt az anyaggyűjtés egyes intézetekben. A problémák nagy része abból adódott, hogy a szabadok társadalmából érkező megfigyelőt a fogvatartottak nem egyszer gyanakvással fogadják. A rab ugyanis a szabad társadalomból kiutasított egyén, ahhoz, hogy ezt elviselje, ő is mellőzi azokat, akik őt mellőzik. A börtönkutató a valóságot akarja feltárni, ez olykor ellenállásba ütközik, hiszen a benti világban mindenki érdeke az, hogy a valóság rejtve maradjon. A börtön világa a titkosságon alapul, ezért a szabadok társadalmából érkező megfigyelőt szükségszerűen betolakodónak tekintik, legalábbis kezdetben. Azonban minél jobban megismerik a fogvatartottak az adatgyűjtőt, és annak szándékát, annál inkább közvetlenebbek az irányába, annál könnyebben elegyednek vele szóba. További bonyodalmat okozott az is, hogy a gyűjtéskor általában jelen volt egy vagy több nevelő vagy őr, így többnyire a fogvatartottak nem is mertek akármit mondani. Mindig attól féltek, hogy esetleg valamilyen hátrányuk fog származni a későbbiekben abból, hogy a gyűjtő kérdéseire válaszoltak. Néhány intézetben engedélyezték, hogy egyedül készítsek a fogvatartottakkal interjút, ilyenkor vagy személyi riasztót kaptam, vagy a fegyőr kívülről őrködött az ajtó előtt. A kutatás ezekben az esetekben természetesen sokkal sikeresebb volt, mint mikor bent tartózkodott a helyiségben a személyi állomány valamelyik tagja.

Az anyag tisztázása és ellenőrzése érdekében igyekeztem minél több olyan fogvatartottal is interjút készíteni, akik büntetésüket letöltötték, és semmilyen kapcsolatban nem álltak már a büntetés-végrehajtással. A szabadultak, vagyis az egykori rabok, abból a szempontból optimálisabb adatközlők, hogy a dolgokat már reálisabban szemlélik azoknál, akik még az ismert problémák között élnek. Az a fogvatartott, aki még bent él a börtönben, hajlamos arra, hogy személyes sérelmeit is lejegyezze a kérdőívre. Érzelmi felindultságában esetleg olyan szavakat is leír, amit még addig sem ő, sem más nem használt, így talán még a börtönszleng peremszókincséhez sem tartozik, legfeljebb az illető fogvatartott egyéni szókincsének alkotóeleme. A gyűjtőnek, főleg kezdetben, nagyon nehéz kiszűrni az ilyen eseteket. A szabad életben történő anyaggyűjtés pozitívumai ellenére sem szabad mellőzni azonban az intézetben történő kutatást, hiszen a börtönök, fegyházak esetleges feszült hangulata, érzelmi túlfűtöttsége is hozzátartozik a börtönszlenghez, az adatok valódiságának megítélési nehézsége mellett is, a szlengről mint nyelvi viselkedésről csakis így, zárt körülmények között informálódhatunk.

3. A kérdőíves kutatás során az egyes intézetekben a létszámtól függően osztottam szét kérdőíveket a fogvatartottak között. A legtöbb esetben az intézet lakóinak a 25–30 százalékát kérdeztem meg, de kevésbé kedvező alkalmakkor is

a fogvatartottak minimum 10 százaléka töltött ki kérdőívet. Nem kiválogatott adatközlőkkel dolgoztam, a mintavétel véletlenszerű volt, a kérdőívek személyi adatokra vonatkozó részének áttekintésével megbizonyosodhattam róla, hogy a kutatásban megjelent a nagy bűntényes, hosszú időt börtönben töltő, visszaeső rab mellett az első bűntényes, újonnan börtönbe került fogvatartott is. A kérdőíves adatgyűjtést kétféleképpen végeztem. Volt, ahol csak a nevelőket tájékoztattam a kutatás jellegéről, és otthagytam a kérdőíveket, amit majd ők osztottak szét a fogvatartottak között. Így hosszabb idő állt a rabok rendelkezésére, nyugodtabban kitölthették a kérdőívet, esetleg a zárkában meg is beszélhették egymással a keresett szókincset. A másik lehetőség az volt, hogy összehívtak a nevelők egy 20–25 főből álló csoportot, akiknek én mondtam el, hogy mire kíváncsi a kutatás. Ezek után a helyszínen kitöltötték a kérdőívet körülbelül 2–3 óra hossza alatt. Az összegyűlt anyag minősége és mennyisége az utóbbi alkalommal volt jobb, viszont semmiképpen nem volt kedvező az, hogy ennyire rövid idő alatt kellett kitölteniük egy olyan kérdőívet, ami végül is a teljes szókincs összegyűjtésére irányul. Nyilvánvaló, hogy néhány óra alatt nem juthat eszébe az illető fogvatartottnak az a nyelvezet, szókincs, amit az intézetben használ. A realitást jobban tükrözi az olyan anyag, amit egy, esetleg két hét alatt jegyeztek le a fogvatartottak. Ilyenkor azonban fennáll annak a veszélye, hogy eltűnnek a kérdőívek, mert az elítélt esetleg meggondolta magát a zárkában és még sincs kedve kitölteni azokat. Így a kiosztott kérdőíveknek csak egy töredéke kerül vissza. A helyes út valahol a két megoldás között van. Ugyanis nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy jó, ha találkozik a fogvatartott azzal a személlyel, aki végzi a kutatást. Így bizalmasabb a viszony vele, szívesebben segít neki, főleg ha látja az érdeklődést, ha észreveszi, hogy valóban kíváncsi arra, hogyan élnek elzárt körülmények között, milyen dolgok foglalkoztatják őket. A kutatás szempontjából még kedvezőbb, ha a gyűjtő többször is találkozhat egy csoporttal, és a kérdőívek kitöltésén kívül spontán beszélgetésre is van lehetősége. Ilyenkor a fogvatartott oldottabb légkörbe kerül, a börtönbe kerülés történetének mesélése közben esetleg olyan szavakat is használhat, amire a kérdőív nem kérdezett rá. A beszélgetés során néhány bizonytalan jelentésű kifejezést is meg tudnak magyarázni így a fogvatartottak.

A kérdőív eléggé részletes, tizennyolc fogalmi kategóriát tartalmaz. Viszonylag konkrét területekre kérdeztem rá, hogy könnyebben eszükbe jusson a keresett szókincs. Erre azért volt szükség, mert kezdetben egy rövidebb, kevésbé alapos kérdőívvel dolgoztam, ahol volt ugyan „Egyéb" című kategória, de a legtöbb esetben teljesen üresen maradt. A jelenlegi kérdőív is tartalmaz ilyen kategóriát, amit most is kevesen töltenek ki, de a kérdőív hosszúságának köszönhetően mégis több adat kerül felszínre. A terjedelmes kérdőív esetében ugyan fennáll annak a veszélye, hogy a fogvatartott megijed a sok munkától, és már a gyűjtés legelején elmegy a kedve a kitöltéstől. Ebben az esetben tájékoz

tatni kell arról, hogy természetesen nem kötelező a kérdésekre válaszolni, és amelyik részt nincs kedve kitölteni, azt hagyja nyugodtan üresen, de természetesen nekem nagyon sokat segítene, ha megpróbálna a lehető legtöbb kérdésre válaszolni. Ilyenkor nagyon segítőkésznek bizonyulnak, és szinte mindenki kitölt minden rovatot. Ez is azt támasztja alá, hogy az a legszerencsésebb kutatás, ahol a gyűjtő minden alkalommal találkozik az adatközlőivel.

A kérdőív anyaga szinte minden esetben érthető volt a vizsgált csoport számára, nagyon kevés kérdés vetődött fel az előzetes tájékoztatás után. Esetleg azokat a kategóriákat kellett külön megbeszélni, amit ők rendkívül humorosnak találtak, és úgy gondolták, azt jobb hangosan is felolvasni. Itt természetesen a nemiség került elő a legtöbb esetben. A rovat kitöltését viszont már mindenki csendben, egyénileg végezte, sőt itt azt sem vették jó néven, ha ezekre a kérdésekre adott válaszaikat esetleg társaik is megnézték.

Némelyik fogvatartott „levelet" is írt a kérdőívre, amely sok esetben informatívabb volt az egyes rovatokban megjelenő adatoknál. A börtönfolklór nagy része legtöbbször így jutott tudomásomra.

A kérdőív a következő attrakciós központokkal dolgozott:

A különböző emberek egymás közötti elnevezései; Különböző bűncselekmények, bűnözők és az általuk használt eszközök megnevezése; Emberi tulajdonságok, különböző tulajdonságú emberek; A börtönbe kerülés; Időszakok; Egymás közötti megszólítások, elnevezések, gúnynevek; Hierarchia, büntetések, fenyítések; A börtön és annak helyiségei; Ruházat; Takarítással kapcsolatos fogalmak tréfás nevei; Evés-ivással kapcsolatos nevek és szokások, élvezeti szerek; Egyészségügyi ellátás; Munka; Szabadidő; Nemiség, a férfi-nő különbségre utaló kifejezések és a testrészek nevei; Állandóan használt kifejezések, mondókák, hosszabb, de állandó formában visszatérő beszédfordulatok; Számok; Pénz; Egyéb.

A nagyobb központok természetesen további alkategórákra tagolódtak.

A kérdőíves kutatási módszer, meglátásom szerint, a börtönszleng gyűjtésére alkalmasnak bizonyult.

4. A szleng működésére és a szlengség egyes ember életében betöltött szerepére viszont nem láthattam volna rá, ha itt befejezem a kutatást, és megelégszem az összegyűlt — viszonylag nagy mennyiségű — szó- és kifejezéskészlettel. A vizsgálat tehát a személyes és csoportos interjúk sorozatával folytatódott. Az interjúk többsége a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben, illetve a Budapesti Fegyház és Börtönben készült, fogvatartottak többnyire öt-hatfős csoportjaival. A csoportok összeállításánál az volt a kérésem, hogy legyen köztük régebben börtönben tartózkodó és újonnan börtönbe került ember is. Egy munkanapon ezzel a módszerrel körülbelül 25 adatközlőt kérdezhettem meg. A beszélgetéseket jegyzetekben rögzítettem, mivel magnót nem használhattam. Előre elkészített

kérdéstípusokkal dolgoztam, így könnyebben irányíthattam a beszélgetés menetét, és a jegyzetek is rendszerezve készültek el. Az interjú kérdései a következők voltak:

Mi a véleménye a börtönszlengről? Minősítse! (Hasznos, káros, szép, csúnya, szükséges, szükségtelen); Véleménye szerint miért használják a fogvatartottak, és miért használja konkrétan Ön a börtönszlenget? Miért és hogyan alakulhatott ki ez a csoportnyelv?; Szükségszerű Ön szerint, hogy a fogvatartottak valamilyen sajátos nyelvet beszéljenek? Jó ez a fogvatartottaknak? Ha igen, mire jó?; Nem fogvatartottakkal használják-e a börtönszlenget? Ha igen, kikkel és miért? Ha nem, miért nem?; Véleménye szerint milyen mértékben jellemző a fogvatartottakra a börtönszleng használata, milyen gyakorisággal, milyen alkalmakkor használják?; Véleménye szerint kik beszélik leginkább a börtönszlenget? Mennyire elterjedt a használata a börtönben?; Szokott-e használni börtönszlenget a börtönben dolgozó személyi állomány? Ha igen, miért, Ön szerint? Ha nem, miért nem? Ha a személyi állomány használ szlenget, eltér-e az az Önök által használt szlengtől?; Véleménye szerint hogyan és mennyi idő alatt tanulják meg a fogvatartottak a börtönszlenget? Mi a személyes tapasztalata a börtönszleng megtanulásáról?; Beilleszkedésében milyen szerepet játszott a börtönszleng?; Szoktak-e ismerni a fogvatartottak börtönszlenget börtönbe kerülésük előtt? Ha igen, honnan származik ez az ismeret?; Elképzelhető-e, hogy a börtönszleng folyamatosan változik vagy ennek éppen az ellenkezője igaz? Ha változik, ki vagy mi ennek az oka? Ha nem, mi okozhatja ezt?; Van-e különbség az egyes intézetek szlengje között?; Véleménye szerint melyik a börtönszleng leggyakoribb, legismertebb 5–10 szava, kifejezése? Sorolja fel ezeket!; Véleménye szerint mire vagy kire van a legtöbb elnevezés a börtönszlengben?

A fogvatartottak minden alkalommal szívesen vettek részt ilyen jellegű vizsgálatban, és a kutatás is lényegesen árnyaltabbá vált e módszer alkalmazása után. A kérdőívezés kiegészítéseként mindenképpen szükséges az interjú-módszer felhasználása is a szlengkutatás területén, mivel a teljeshez közelítő képhez csak több, egymást kiegészítő eljárások alkalmazásával juthatunk el.

5. A kutatás során, illetve annak eredményeképpen meggyőződhettem arról, hogy a börtönszleng olyan lényeges eleme a magyar szlengeknek, ami mindenképpen feltárásra, tanulmányozásra érdemes. Bizonyítja ezt az összeállt, mintegy 4500 szócikkből álló szótár is.

A kutatás elsősorban a nyelvet használó emberek vizsgálatára irányult, az elhangzott szavak, kifejezések ilyen formájú adatolására pedig, mint azt a bevezetésben már hangsúlyoztam, azért volt szükség, mert ebben a formában juthattam hozzá leginkább az adott nyelvváltozat használatának jellemzőihez — a beszédmű és a beszédtevékenység nyelvészetére vonatkozóan. Kiválóan elemezhető, és bizonyára számos új összefüggést feltáró adatokhoz lehetne jutni természetesen a diskurzuselemzés módszereivel. Az ehhez szükséges, hangzó élőnyelvi adatgyűjtésre azonban a börtönszleng jelenlegi vizsgálata alkalmával különféle jogi akadályok miatt nem volt lehetőségem.

A kutatómunka során, a szó- és kifejezéskészlet szótárazása mellett, célkitűzésemnek megfelelően, végig azt tartottam szem előtt, hogy hol van az ember a szlengben, miért alakítja úgy beszédét, hogy abban feltűnnek a szleng sajátosságai. Vizsgálataim révén kimutatható, és a dolgozat későbbi fejezetében olvasható, hogy milyen okokból folyamodnak a beszélők szlenghez, miért és mikor érzik fontosnak egy belső nyelvváltozat használatát, és melyek azok a helyzetek, amikor az ember „szlengben" viselkedik. A társas emberi szempontok figyelembevétele mellett célom volt továbbá a nyelvi anyag átható tanulmányozása, az általános következtetésektől eljutva a szleng-szóalkotás rendszerében való vizsgálódásokig.

A börtönszleng nyelvi vizsgálata

A szleng jelen van, előfordul szinte minden olyan közegben, ahol több ember megfordul, és csoportokat alkot. A börtönszleng, és így az egyéb csoportnyelvek keletkezése is azzal magyarázható, hogy az emberekben rejlik egy ősi nyelvteremtő és nyelvmegújító erő, illetve ezzel együtt egyfajta elkülönülésre való törekvés. A szlengnek mind a keletkezése, mind a bővülése, működése nagyon érdekes, hiszen itt a szemünk előtt végbemenő nyelvi folyamatokról van szó, amelynek sokszor lehetőségünk van minden fázisát megfigyelni.

1. Mindenekelőtt azt szükséges meghatározni, hogy a nyelvi vizsgálat szempontjából mit tekintünk a börtönszleng körébe tartozó jelenségnek. Börtönszlengen azon szavak és nyelvi megnyilvánulások csoportját értjük, melyeket a fogvatartottak használnak, a büntetés-végrehajtási intézetben keletkeznek, vagy legalábbis ott aktivizálódnak újra, s a hallott kifejezések, érintkezési módok a külső ember számára érthetetlenek, esetleg jelentésük homályos, nem egyértelmű.

Tartva magunkat a társasnyelvészeti szempontokhoz, vagyis hogy a csoportok oldaláról közelítjük meg a börtönszókincset, a nyelvi vizsgálódások kiindulási alapegységének a zárkákat kell tekintenünk. A zárkaközösségek alkotják ugyanis a kutatásra alkalmas kiscsoportokat, az anyaggyűjtés legkedvezőbb színterei pedig tudjuk, a kiscsoportok. Ha azonban csak ezeket az egységeket vennénk figyelembe, nem beszélhetnénk egységes börtönszlengről. A vizsgálat során tovább kell lépni, sok kiscsoportban kell gyűjtést végezni, a némileg egységes szókincs feltárása érdekében. A szlengelemként való adatolásnak első feltétele, hogy egy intézeten belül is elterjedjen a zárkákban használt szavak összessége, amire akkor van lehetőség, mikor a fogvatartottak közös, szervezett programokon találkoznak, ahol megalakíthatják informális kiscsoportjaikat. Az így kialakult csoportok, és a zárkatársaságok széles körben is elterjedt szlengjéből tevődik össze az adott intézet börtönszlengje. A magyar börtönszleng feltárásahoz viszont országos kutatásra van szükség, tehát a vizsgálódásokat ki kell terjeszteni hazánk valamennyi jelentősebb büntetés-végrehajtási intézetére. Az országos kutatás során feltárt egyes intézetek szlengjének összessége adja a magyar börtönszlenget, biztosítva egyben egy átfogó nyelvi elemzés lehetőségét.

A börtönszleng nyelvi vizsgálatán jelen körülmények között leginkább a szó- és kifejezéskészlet elemzését értem, mivel a szleng-viselkedés kutatásához nélkülözhetetlen lenne az intézeti körülmények között rögzített hang- és képanyag,

ami jelenleg nem áll rendelkezésemre, így ezen a területen pillanatnyilag meg kell elégednünk a dolgozat következő részében bemutatandó nyelvi attitűdvizsgálat eredményeivel, és a jelen fejezetben előforduló, szleng-társalgásra utaló nyelvi szemelvényekkel. A börtönnyelv ebből a szempontból történő tanulmányozása persze korántsem lezárt, csupán megalapozása egy, talán későbbi, átfogó szleng-nyelvi viselkedéskutatásnak.

„A szleng szókészlete nagyon mobilis, a szavak hol megjelennek, hol eltűnnek, új jelentésben és más területeken születnek újjá, majd ismét eltűnnek, kifacsaródnak, a paronímiai attrakció alapján »kereszteződnek« stb., stb. (…) Egyes tegnapi szlengszavak elveszíthetik stilisztikai színezetüket, s holnap beolvadhatnak a köznyelvbe." (JELISZTRATOV 1998: 17.)

A megállapítás a börtönszlengre nézve is megállja a helyét, nehéz ugyanis eldönteni, hogy melyek azok a szavaink, amelyek a szűkebb értelemben vett börtönszlenghez tartoznak, tehát börtönkörülmények között keletkeztek, és melyek azok, amelyek csupán ott aktivizálódtak újra. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a börtönszleng szavak egy része közös vonásokat mutat a katonai szlenggel, a tolvajnyelvvel és nem utolsó sorban a cigány szavakkal. Eddig nem képezte külön vizsgálat tárgyát az ilyen szempontok alapján történő rendszerezés, mivel maga a börtönszleng kategória sem létezett, így nem volt indokolt a szókincs ilyen jellegű összehasonlító vizsgálata sem. Néhány szó viszont egészen egyértelműen enged következtetni rendszerbeli helyére, ezek a szavak támasztják alá leginkább a börtönszleng kategória létjogosultságát. Vannak ugyanis olyan szavak, melyek csak a börtönben ismertek, például csak ott használatos eszközöket jelölnek. Ilyen a *bon* (*bón* is), amely a forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz, és amellyel a börtön boltjában vásárolhatnak a fogvatartottak. Előfordulnak továbbá a börtönszlengben olyan börtönbeli helyiségek, foglalatosságok elnevezése is, melyek jelentősége szintén csak börtönkörülmények közötti társalgásban mutatkozik meg. Csak a börtön falain belül használták a *dühöngő, gumiszoba, vörös szalon,* kifejezéseket, mivel a kinti világban — eltekintve néhány elmegyógyintézettől — nincsenek ilyen létesítmények. A szlengszavak azokat a helyiséget jelölték, ahová a mind magukra, mind pedig másokra is veszélyes fogvatartottakat zárták be egy bizonyos időre, hogy dühöngésük alkalmával ne tehessenek kárt sem magukban, sem másokban. A kifejezés a kilencvenes évek börtöneiben volt központi fogalom, ma többnyire már nem használják ezeket a helyiségeket, így természetesen a szlengszó használata is egyre ritkábban adatolható. Az *okosság*-ot és a *sasfióká*-t, vagyis a bekerült tiltott árut is csak börtönkörülmények között célszerű újranevezni, tehát ott, ahol jelentősége van annak, hogy kiderül-e a becsempészés ténye, vagy nyugodtan

lehet vele *bizniszelni* ’üzletelni’, anélkül, hogy kiderülne a felügyelet előtt, hogy mi is az újonnan beérkezett áru.[32]

2. A börtönszleng szókészletének keletkezési/aktivizálódási helyének sokszínűsége ellenére, vagy éppen abból adódóan, általános következtetéseket vonhatunk le az összegyűlt adatbázist áttekintve.

2.1. Elsőként a szókészlet szerveződését vizsgálva megfigyelhető, hogy a börtönszlengben léteznek csak egy-egy intézetre jellemző helyi sajátosságok, vagyis csak egy adott intézetben használatos szavak, kifejezések. Olyan speciális alakok sorolhatók ebbe a körbe, melyeket más intézetben nem is ismernek, vagy esetleg ritkán használnak a fogvatartottak: *robot a zingeren* (Kalocsa); *a farm, ahol élünk* (Baracska); *labdás* (Budapesti Fegyház és Börtön); *gumimaci* (Tököl) stb. Ezek a szavak, kifejezések, akár alkothatnák az általában vett börtönszleng peremszókincsét, ha arról az oldalról néznénk, hogy országos viszonylatban igen kevés adat van rájuk — mivel csak egy-egy adott intézetben kerülnek elő. Viszont ahol éppen adatolható, tehát egy adott intézetben, nagyon is központban van a vizsgált szó, kifejezés, ha a helyi használati gyakoriságát nézzük. Így sze

[32] Számos más szlengszó mellett, a fentieket alátámasztva a következő szavakat említhetjük meg itt: *ábécéz* ’a rabábécé jeleivel a falon vagy csővezetéken kopogva társalog’; *ablakdísz* ’a zárkaablak rácsa’; *acélkarperec* ’bilincs’; *adomány* ’a börtön által adott fizetés’; *agymosó* ’fegyház’; *akemált* ’fogvatartott, rab’; *amó* ’amnesztia’; *átáll* ’homoszexuálissá válik a börtönben’; *benyelős* ’öngyilkossági kísérletet elkövető személy’; *bezsuppol* ’börtönbe zár’; *bindzsi* ’kis méretű, házilag készített rádió’; *blokkol* ’lehúzza a WC-t’; *borbiszáló* ’beszélő’; *brodvéj* ’börtönudvar’; *bukovári* ’a rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerülés’; *céutca* ’fogda’; *cianoz* ’zárkamotozást végez, átkutat’; *cirkálás* ’séta a börtönudvaron’; *csajkafelvarrás* ’újonnan érkező rab játékos ugratása’; *csicska* ’másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott’; *csókos* ’protekciós’; *dobcsi* ’az emeletes ágy felső része’; *dobi* ’sok filterből készült, bódító hatású tea’; *döngölés* ’padlófényasítés’; *drótol* ’vallomást tesz’; *efendi* ’a fogvatartott-társak által elfogadott, tisztelt, közülük való vezető’; *egeres* ’fogda’; *emtévéplusz* ’villanyoltás után is nézhető televízió’; *emzé* ’rendőrségi fogda’; *fidi* ’levél’; *futkosó* ’rendőrségi fogda’; *géhás* ’konyhavezető’; *hesszelő* ’a betörés közben őrt álló személy’; *kampi* ’barát’; *kaptár* ’börtön’; *Kiblicájtung* ’Börtön Újság című hetilap’; *kiscivil* ’szabadulás előtt álló személy’; *lánynevelde* ’fogház’; *lázad* ’ellenáll, nem hagyja, hogy zárkatársai elvegyék tőle a holmiját’; *lelencruha* ’rabruha’; *lilóosztás* ’levélosztás’; *mázsál* ’büntetést kiszab’; *megtörik* ’vallomást tesz’; *megzsugáz* ’fegyelmez, megírja a fegyelmi lapot, megbüntet’; *mengele* ’börtönorvos’; *nyálgép* ’elöljáróknak hízelgő fogvatartott’; *óberhé* ’rendőrség’; *operás* ’börtönben dolgozó operatív tiszt’; *panda* ’fogda’; *pirostelefonos* ’protekciós fogvatartott, áruló’; *pirosszőnyeg* ’parancsnoki szoba’; *póteros* ’szabaduló fogvatartott’; *pucolós* ’szökésre hajlamos vagy szökésben lévő fogvatartott’; *púró* ’régi, többnyire idős elítélt’; *rabó* ’rabszállító autó’; *romizik* ’dühöng’; *sanelkosztüm* ’rabruha’; *sárgacsikó* ’a börtönben való tartózkodás ideje alatt kiderülő, a fogvatartottra bizonyítható, újabb bűntény’; *smasszer* ’fegyőr’; *span* ’barát’; *szabálysértő* ’szabadulás előtt álló fogvatartott’; *szökős* ’szökésben lévő vagy szökésre hajlamos fogvatartott’; *tábormenő* ’fogvatartott-társai által elfogadott, nem hivatalos vezető’; *újonc* ’újonnan börtönbe kerülő fogvatartott’; *vamzer* ’áruló, besúgó’; *veréb* ’áldozat, sértett’; *zárkacirkáló* ’zárkafelelős’; *zsugalap* ’fegyelmi lap’ stb.

rencsésebb tehát helyi sajátosságként számon tartani, míg a peremszókincs körében olyan szavakat példaként említeni, amelyek ugyan több intézetben előfordulhatnak, mégis összességében véve kevés adatunk van rájuk *(ablakdísz* 'zárkaablak rácsa'; *bekóstolás* 'kihallgatás'; *csóresz* 'lopás'; *gomb* 'a forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz'; *leboltol* 'üzletet köt'; *rom* 'cigány'; *szlisszer* 'fegyőr'; *tojó* 'nő'; *zizzent* 'elmebeteg, bolond'; *zupi* 'fegyőr' stb.).

A börtönszleng magját alkotó szavak feltárásával, azonosításával természetesen könnyebb a dolgunk, hiszen gyakrabban találkozhatunk velük. Ezek a szavak, kifejezések helytől függetlenül mindegyik intézetben ismertek, szinte minden kérdőíven előfordulnak: *balhé* 'bűncselekmény'; *bizniszel* 'üzletel, üzletet köt'; *bláz* 'cigaretta'; *cella* 'zárka'; *csicska* 'másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott'; *killer* 'gyilkos'; *köcsög* 'női szerepet alakító homoszexuális férfi'; *sitt* 'börtön'; *smasszer* 'fegyőr'; *újonc* 'újonnan börtönbe került fogvatartott'; *vamzer* 'áruló, besúgó'; *zsaru* 'rendőr' stb. Megfigyelhető, hogy a magot alkotó szókincs összetételére egyfajta kettősség jellemző. A börtönkörülmények között keletkezett szlengszavak mellett, főleg a régebbi tolvajnyelvi eredetű szavak tartoznak ide, melyeket többnyire már a tolvajnyelvi szótárakból is ismerhetünk *(ábécézik* 'a rabábécé jeleivel a falon vagy valamilyen csővezetéken kopogtatva társalog'; *balhé* 'bűncselekmény'; *kaja* 'étel'; *lejmol* 'kéreget, koldul'; *veréb* 'áldozat, sértett' stb.).

A tolvajnyelvhez hasonlóan a katonai szlengből is számottevő mennyiségű szót kölcsönzött a börtönszleng, melyek a legtöbb esetben szintén gyakran használt szavak börtönkörülmények között is *(fiatal* 'gyerek vagy újonnan börtönbe került személy'; *fogszi* 'fogda'; *fóka* 'felmosórongy'; *gyengusz* 'gyengélkedő'; *mengele* 'börtönorvos' stb.). A katonai szleng jelenléte a börtönben minden bizonnyal azzal magyarázható, hogy a fogvatartottak nagy része börtönbe kerülése előtt már volt katona, így szókincsükbe bekerülhettek a katonai szlengből származó szavak, amelyeket a börtönélet aztán ismét a felszínre hozhatott, hiszen a bentlakás körülményei a katonaság légkörét idézhetik fel a rabságban lévő ember emlékezetében. Sőt még az is előfordulhat, hogy a börtönben dolgozó személyek, akik egy része a katonaságtól került át a büntetés-végrehajtási intézetbe, egyfajta militarizált jelleget igyekszik adni a közösségnek. Bizonyos szavak valóban előfordulnak mind a két szlengtípusban, azonban a két szóanyagot egészében összehasonlítva megfigyelhető, hogy a börtönszleng szókincse lényeges mozzanatokban eltér a katonai szleng szókincsétől. A katonai szlengben például jóval több frazéma, szójárás, vicces kifejezés szerepel, mint a börtönszlengben. A katonai szleng ezáltal színesebb, humorosabb szókincset eredményez, míg a börtönszleng humorába némi keserű irónia vegyül. Jól megfigyelhető a jelenség a szabadulás, illetve a leszerelés fogalmi körét áttekintve, ahol is a katonai szlengben például gyakran használt betűszó a *vilma,* vagyis *»Végre időm lejár(t), megyek anyám(hoz)* (ritk) *aranyom!«* (KIS 1992: 319), vagy *»Ó be pom*

pás, ó be remek, júliusban leszerelek« (KIS 1992: 180). A börtönből való szabadulás a legtöbb esetben korántsem jár ilyen felhőtlen örömmel: *Csonttal szabadul* 'letölti az egész ítéletét, nem kap kedvezményt'. *Borítékban szabadul* 'meghal a börtönben'. *Te sem szabadulsz már egyedül* 'olyan sokára szabadulsz, hogy addigra megőrülsz'! *Mire szabadulsz, több füled lesz, mint fogad* 'nagyon sokára fogsz kiszabadulni'! A szabadulás kísérte örömre egyetlen szlengkifejezés utal csupán: *szerencsegyerek* 'szabadulás előtt álló fogvatartott'. Sehol máshol nem érezhető az ehhez, a kívülálló nézőpontjából elvárt, a fogalom jelentésköréhez tapadó boldogságérzés. Itt vagy negatívumként szerepel a távozás, vagy egyszerűen ténymegállapításként utalnak rá.[33]

A tolvajnyelvből és a katonai szlengből érkező szavak mellett a börtönszleng központi részéhez tartoznak azok a szavak és kifejezések, melyek egyrészt a börtönben keletkeztek, és többnyire a modern bűnözői látásmódot tükrözik. Ilyenek a harminchármas lábjegyzetben bemutatott szlengszavak, de itt tárgyalhatjuk azokat a főleg angol nyelvből átvett kifejezéseket is, melyeknek mind átvétele, mind használata mindenképpen napjainkhoz köthető, és az angol nyelv népszerűségével magyarázható (*killer* 'gyilkos', *brodvéj* 'börtönudvar, ahol a fogvatartottak felügyelettel sétálhatnak', *jard* 'rendőrség' stb.).

A börtönszleng szókészlete a tárgyalt rétegekből tevődik össze, egységességét a többszörös visszaeső fogvatartottak biztosítják. Erre úgy nyílik lehetőségük, hogy egy fogvatartott bűncselekményenként különböző intézetekbe kerülhet, így egyik intézetből a másikba biztosítja az általa ismert szavak áramlását.

2.2. A börtönszlenget, a többi csoportnyelvhez hasonlóan nem tekinthetjük teljesen elzárt jelenségnek, a meglehetősen zárt intézményrendszer ellenére: „Nagyon gyakori eset, hogy e szavak a nyelv belső használati változatai közti átáramlásban is részt vesznek. Ennek az átáramlásnak egyik útja a sztenderdből visz a szociolektusok felé… A másik, igen jellemző mozgásirány az eredetileg valamely szociális nyelvi változatban keletkezett és használt szakszavaknak,

[33] A börtönszleng keserű humora mögött leginkább a dolgokhoz való negatív hozzáállás van, egyfajta cinikus szemlélet figyelhető meg. A kigúnyolással, kinevetéssel mintegy oldódik a meglévő rossz, a fájdalom. „A szlenghasználó mintegy a hivatalos illemmel szembeszegülő negatív alaknak állítja be magát, s saját igazát, ideológiájának igazát az öngúny és a mímelt önlekicsinylés útján érvényesíti. Az ilyen nevettető igehirdetésnek elengedhetetlen föltétele a környezet együttérzése, annak ellenzéki beállítottsága a hivatalos kultúrával és nyelvvel szemben." (JELISZTRATOV 1998: 47). A keserű irónia a börtönből történő szabadulás fogalmikörét vizsgálva tekinthető legjobban át. Itt ugyanis nem pusztán örömteli érzésekkel jár együtt a szabadulás, mint a katonaságban. Az az ember, aki talán évekig el volt zárva a külvilágtól, nem gondol felhőtlenül a várva várt szabadulásra. A boldogsággal itt némi stressz is együtt jár. Megfigyelhető az idegenkedés a szabad élettől, és a vajon „milyen lesz majd kint az életem?" kérdés problémája is jelentkezik. Ez természetes, hiszen amelyik fogvatartott hosszú éveket töltött büntetés-végrehajtási intézetben, annak megvan az esélye, hogy családi kötelékei elszakadtak, és teljesen egyedül marad az életben.

szakkifejezéseknek a nyelvi sztenderdbe való behatolása, azaz általános használatúvá válása" (BENKŐ 1988: 234). Találkozhatunk olyan börtönszleng — tehát börtönkörülmények között is adatolható — kifejezésekkel, amiket már a börtön falain kívül is használnak, és ha nem is kerülnek be a sztenderdbe, de a közszlengben mindenképpen ismertté válnak. Ilyen például a 'baj, rossz' jelentésű *tré* szó, vagy a már említett *télakol* 'megszökik' kifejezés.[34]

Természetes azonban, hogy a börtönben használt kifjezések lassabban terjednek, mint a katonai szleng vagy más csoportnyelvek szavai, ami főleg a nagyfokú zártságból és a titkosságból adódik, vagyis a büntetés-végrehajtás és a külvilág között érezhető távolságtartásból fakad. Ezen kívül a katonaságnál jóval több ember fordult meg évente (legalábbis a legutóbbi évekig), mint a börtönökben, és a katonasorba kerülő és a katonaságtól távozó férfiak ciklikusan váltották egymást, így mind a rendszerességből, mind pedig a mennyiségből adódóan, magától értetődik, hogy nagyobb esélye van a katonai szlengbe tartozó szavak átszivárgásának a köznyelvbe, mint a börtönszleng kifejezéseinek.

2.3. A börtönszleng szókészletének általános áttekintése mellett maradva megállapítható, hogy a szókincs jól körülhatárolható attrakciós központok köré szerveződik. Vannak igen népszerű kategóriák, melyhez kapcsolódóan számos, főleg a börtönszleng magjához tartozó szlengszavak és -kifejezések keletkeztek. Ilyen attrakciós központ az emberek, például a férfi *(fószer),* a nő *(gádzsi),* a barát *(kampi),* segtítőtárs — többnyire rablás során *(bajtárs, hesszelő),* az áruló *(vamzer)* egymás közötti elnevezései. De ilyen szlengalkotó kategória még a különböző bűncselekményekhez kapcsolódó területek *(balhé* 'bűncsekelekmény', *rabi* 'rablás', *kajakkúrás* 'erőszakos nemi közösülés' stb.). A rendőrséghez és a büntetés-végrehajtáshoz tartozó fogalmak *(jard* 'rendőrség', *meseautó* 'rendőrautó', *nyominger* 'nyomozó', *kóter* 'börtön', *fogszi* 'fogda'). A börtönhierarchiát vázoló rendszer *(csicska* 'másokat kiszolgáló fogvatartott', *menő* 'kiváltságos személy, nem hivatalos főnök, akit a rabtársak vezetőjüknek tekintenek'); illetve a börtön helyiségeit, és a hozzá tartozó tárgyakat jelölő kategóriák *(trepni* 'börtönfolyosó', *csillag* 'a börtön egyik szárnya', *keráló* 'merülőforraló' *tátika* 'a zárkaajtón lévő ételbeadó nyílás').

[34] Továbbá: *balhé* 'bűncselekmény', *befarcol* 'öngyilkossági kísérletet követ el', *bekaszniz* 'börtönbe zár', *berinyál* 'megijed', *bezsuppol* 'börtönbe zár', *bláz* 'cigaretta', *bula* 'fenék', *burkol* 'eszik', *csicska* 'szolga', *csicskáztat* 'kiszolgáltatja magát', *Csillag* 'Szegedi Fegyház és Börtön', *dalol* 'elárul, bevall valamit', *elvitorlázik* 'elmegy, távozik', *feldob* 'elárul valakit', *flamós* 'éhes', *gizdáskodik* 'nagyképűsködik', *hadovál* 'össze-vissza beszél', *hazavág* 'megöl', *jard* 'rendőrség', *kajakos* 'erős, izmos', *karperec* 'bilincs', *komáz* 'szeret, kedvel', *majrés* 'félős, gyáva', *megfúj* 'ellop', *nyominger* 'nyomozó', *obizik* 'orálisan kielégít', *rabó* 'rabszállító autó', *ratyi* 'homoszexuális', *retyó* 'illemhely', *rinya* 'prostituált', *simlis* 'csaló', *sitt* 'börtön', *smasszer* 'fegyőr', *vamzer* 'áruló, besúgó' stb.

3. A börtönszleng szókészleti összetételét érintő áttekintés után, ugyan még mindig az általános megfigyeléseknél maradva, vizsgálatomat a börtönszlengben szép számmal előforduló alakváltozatok bemutatásával folytatom. Alaki eltérések főleg az egyes intézetek szóanyagát összehasonlítva adatolhatók, de nem ritka az sem, hogy egy intézeten belül is előfordulnak effajta változatok (különösen, ha idegen nyelvi átvételről van szó). A kutatás első éveiben, míg nyilvánvalóvá nem vált, hogy nem pusztán elírásokkal van dolgom, hanem a börtönszleng egyik sajátosságával, igen nehéz volt eldönteni melyik alakból hozható létre szócikk.[35]

3.1. Számottevő alaki eltéréseket (mind mennyiségi, mind minőségi tekintetben) különösen a cigány eredetű szavak esetében tapasztalhatunk, ami azzal magyarázható, hogy a magyar hangrendszertől részben elterő cigány hangrendszerből építkező szavakat különböző hanghelyettesítéssel veszi át a börtönszleng.[36] Ráadásul ezek a cigány eredetű szavak szócsalád nélkül állnak a magyarban, így a beszélő számára nem áll rendelkezésre olyan fogódzó, amelyhez a bizonytalan ejtésű hangokat igazíthatná. E szavak esetében az alakváltozatokat elsősorban a hanghelyettesítések eredményezik.

Szép számmal találhatók így a cigány (főleg nyelvjárási) *zh* hang ejtésváltozataiból fakadó alakváltozatok: *bugyanglós–buzsángló* 'rafinált, okos' [< cig. *buzhanglo* 'rafinált, sokat tudó' (CigSz. 28)[37], cig. *budžanglo, bužanglo* 'ravasz' (Vek. 41)]. A magyar szóalakokhoz jobban illeszkedik a *bugyanglós* átvétel, mely már el van látva *-s* képzővel, tompítva a szó idegen-érzetét. A cigány *čh,* illetve *š* hang is eredményez alakváltozatokat: *csuri–suri* 'kés' [< cig. *čhūri* 'kés' (Vek. 48); <cig. *šūri* 'kés' (Vek. 48)], a szóeleji hangcsere mellett a szó megjelenik *csori* alakban is. Itt a két alakváltozat nemcsak annak köszönhető, hogy a megfigyelt hang nincs meg a magyar hangrendszerben, hanem abból is adódik, hogy magában a cigány nyelvben is, nyelvjárástól függően máshogyan ejtik az adott szót: így megjelenik *csúri* és *súri* ejtéssel is (mind a szóeleji *cs,* mind az *s* lágyan ejtendő az adott esetben). A *dž* hang helyettesítése következtében a *csuva–dzsuva* 'tetű' [< cig. *džuva* 'tetű, tetvek' (Vek. 61)] szavak adatolhatóak; és szintén itt említhetjük a *dzsingáló–singáló* 'rendőr' [< cig. *šingālo* 'csendőr'

[35] Vö: „nem kis nehézséggel jár a szlengszók rögzítése is. Itt ugyanis spontán módon hangzó beszéddel van dolgunk, következésképpen széleskörű a hangzó alakok változékonysága. Ehhez járul a szlengre jellemző poétikai játékosság, amely szándékosan visz torzulásokat a szavakba és kifejezésekbe. Az írásban rögzített szlengelemek ezért gyakran csak munkaanyagként használhatók." (JELISZTRATOV 1998: 11).

[36] A magyar hangrendszertől eltérő cigány hangok a következők: *x* (veláris *h)*; *kh* (aspirált *k*); *ly* (palatalizált *l*); *ph* (aspirált *p*); *sh* (magyar *s* hang vagy palatalizált *s); th* (aspirált *t*); *zh* (magyar *zs* vagy lágy *zs* hang*)* (CHOLI DARÓCZI JÓZSEF 2001: 302–6).

[37] Az etimológiákban használt szakirodalom rövidítéseinek feloldását l. A szótárban használt szakirodalom alatt.

(Vek. 154) × cig. *džungalo* 'csúnya' (Vek. 61)] alakváltozatokat, ahol nem csupán az ejtésváltozat miatt alakulhatott ki két szóalak, hanem minden bizonnyal a két cigány szó börtönszlengben történő kereszteződéséből kifolyólag is. Itt tárgyalhatjuk a *mincsó–mindzsó* 'női nemiszerv' alakokat is [< cig. *minč* 'női szeméremtest' (Vek. 110), < cig. *mindž* 'női szeméremtest' (Vek. 110)]. A cigány *x* hang börtönszlengbeli hanghelyettesítéséből keletkeztek a *kokável–kohável* 'hazudik' [< cig. *xoxavel* 'becsap, rászed', *xoxel* 'hazudik' (CigSz. 51), *xoxavel, hohavel, hohāl* 'hazudik; becsap; csal, csábít' (Vek. 75)] szavak.

Szóeleji hangváltakozást figyelhetünk meg, például a következő szavaknál: *borbiszál–vorbiszál* 'beszél' [< cig. *vorbil, vorbisārel* 'beszél, szól' (CigSz. 124), < cig. *vorbisārel* 'beszélget' (Vek. 171)]; *drasel–trasel* 'fél' [< cig. *trasel* 'megijed, megretten' (Pall.); vö. cig. *traš* 'félelem' (Vek. 162)].

Két alakváltozatban kerültek be a börtönszlengbe azon szavak, melyek már a cigányban is, nyelvjárástól függően, két változatban éltek: *cignó–cinó* 'kicsi, kis termetű (ember)' [< cig. *cigno* 'kicsi' (Vek. 43), < cig. *cino* 'kicsi' (Vek. 43)]. Itt említhetők továbbá a *dilinyós–dili–diló–dilós* alakváltozatok 'bolond, hülye' jelentésben, [< cig. *dilino* 'bolond' (Vek. 55), < cig. *dilo* 'bolond' (Vek. 55)]. Valószínűleg téves szóhatár érzékelés következtében, szintén csupán 'bolond, hülye' jelentésben került a börtönszlengbe a *diloszán* szó: [< cig. *dilo san* 'bolond vagy' (Vek. 55)]. Szintén két alakban létezik a cigány nyelvben is a *darál–darel* átvétel 'fél': [< cig. *daral, dāral* 'fél' (Vek. 52), < cig. *dārel* 'fél' (Vek. 52)]. A *kamel* [< cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82)] – *komál* szóalakoknál az első szótagi *o* alakulásában egyrészt szerepe lehetett a magyar *koma* szónak, de nem zárható ki a szinto[38] cigány nyelv szerepe sem, vö. szinto cig. *komel* 'szeret' (MNyTK. 153. sz. 39)]. Hasonlóan ebbe a kategóriába sorolhatjuk a *lubnya–lugnya* átvételeket 'prostituált': [< cig. *lubnya* 'kurva' (CigSz. 71), < cig. *lugnya* 'kurva' (CigSz. 71)]. Mind a *bny,* mind a *gny* hangkapcsolat meglehetősen szokatlan a magyarban, talán éppen ebből kifolyólag megjelentek a börtönszlengben a *lubár, lubáré, lubáró* alakváltozatok is, szintén 'prostituált' jelentésben. A *szovel–szútyel* alakváltozatnak megfelelő cigány szavak léteznek, viszont itt nem nyelvjárási ejtéskülönbségről van szó, hanem csupán az igealak időbeli különb

[38] A magyarországi cigány nyelv két nagy nyelvjárási csoportba sorolható: az oláh (vlax) és a nem oláh (non vlax) nyelvjárásba. Az oláh nyelvjárást beszélik azok a cigány népcsoportok, amelyek a cigány népvándorlás során örmény, görög, román területeken át jutottak Magyarországra. Ezek a csoportok a következők: lovar, cerhar, kherar, patrinar, kelderar, colar, drizar, bugar, churar, mashar, gurvar stb. nyelvjárási alcsoportok. A nem oláh nyelvjárási főcsoportba azok a csoportok tartoznak, akik orosz, ukrán, lett, litván, lengyel és szlovák területen át érkeztek hazánkba. Ezek a csoportok mai ismeretek szerint a kárpáti, a sinto és a vend nyelvjárási alcsoportba tartoznak. A sinto nyelv a kárpátinak az a változata, amelynek beszélői a cigány népvándorlás során a Lengyel-alföldről nem a Kárpát-medence irányába haladtak tovább, hanem különböző germán, német területek felé vették útjukat (CHOLI DARÓCZI JÓZSEF 2001: 299–301).

sége nem mutatkozik meg a szókölcsönzésben: [< cig. *sōvel* 'alszik' (CigSz. 106), < cig. *sūtja* (a *sōvel* 'alszik' ige múlt ideje): Vek. 151].

Gyakori jelenség, hogy átvételkor az adott cigány szónak keletkezik egy -ikes változata is a börtönszlengben: *cidázik–cirdel* 'orálisan közösül, szájjal elégít ki' [< cig. *cidel* 'húz' (Vek. 43), < cig. *cirdel* 'húz' (Vek. 43), *cjérdel* 'szív, ránt, húz' (Erd.)]. A ragozást figyelmen kívül hagyva, egyéb különbség is megfigyelhető a két alakváltozat között, amit magyaráz, hogy a szó már a cigányban is két alakban létezett, a magyar átveszi az *r*-res változatot is. A cigány *čōrel* szó a következő változatokban kerül be a magyar börtönszlengbe: *csór, csórázik, csórel* 'lop' [< cig. *čōrel* 'lop' (Vek. 50)]. Ugyanez a helyzet a *darál–darázik* 'fél': [< cig. *daral, dāral* 'fél' (Vek. 52)]; a *dikhel–dikáz(ik)* 'néz, figyel': [< cig. *dikhel* 'lát, néz' Vek. 54)]; a *dzsal–dzsalózik* 'megy': [< cig. *džal* 'megy' (Vek. 60)]; a *kokavel–kokavázik* 'hazudik': [< cig. *xoxavel* 'becsap, rászed', *xoxel* 'hazudik' (CigSz. 51), *xoxavel, hohavel, hohāl* 'hazudik; becsap; csal, csábít' (Vek. 75)]; a *penázik–penel* 'mond, beszél' [< cig. *phenel* 'mond' (Vek. 130)]; a *rovel–rovázik* 'sír': [< cig. *rovel, rōvel* 'sír' (Vek. 143)]; a *szovel–szovázik* 'alszik': [< cig. *sōvel* 'alszik' (CigSz. 106)] alakokkal.

Ritkán előfordul, hogy a cigány nyelven kívül, más idegen nyelvből származó átvételek eredményeznek börtönszleng-alakváltozatokat: *bászté–básztij* 'fegyintézet': [< fr. *Bastille]*.

3.2. Nem idegen nyelvi eredtű szlengszavaknál is gyakran megjelennek alakváltozatok a börtönszlengben.

Mássalhangzó eltéréssel találkozhatnunk a következő esetekben: *k–r (bakelló–barelló)* 'bakancs'; *l–r (befalcol–befarcol)* 'öngyilkossági kísérletet követ el'; *sz–z (bemószerol–bemózerol)* 'elárul'; *j–l (bojtol–boltol)* 'üzletel'; *b–cs (bömbi–bömcsi)* 'BMW típusú gépkocsi'; *d–gy (budli–bugyli)* 'kés'; *s–sz (hasel–haszel)* 'eszik'; *m–n (kricsmi–kricsni)* 'kocsma'; *cs–dzs (mancsova–mandzsova)* 'bilincs'; *l–n (trepli–trepni)* 'börtönfolyosó'; *b–d (burmol, durmol)* 'alszik'.

A következőkben pedig magánhangzó eltérés eredményezi az alakváltozatok létrejöttét: *o–ó (bon–bón)* 'forintnak megfelelő fizetőeszköz a börtönben'; *i–u (brifkó–brufkó)* 'pénztárca'; *á–o (brunyál–brunyol)* 'vizel'; *a–ó (haska–haskó)* 'hasis'.

Hangbetoldás is gyakran eredményezhet újabb alakváltozatot a börtönszlengben: *piliszka–pilinszka* 'zárnyitó'; *tojoda–tojolda* 'illemhely'. Előfordul, hogy a szóvég bővül egy magánhanzóval, leggyakrabban *a* hanggal: *bul–bula* 'fenék'; *kul–kula* 'széklet'; *mill–milla* 'millió'. Ritkán mássalhangzó is csatlakozhat a szóvéghez: *trepli–treplin* 'börtönfolyosó'.

4. A továbbiakban a börtönszlengre jellemző különböző szóalkotási módokat szeretném bemutatni. Az elemzéshez a kategóriákat KIS TAMÁS katonai

szlengszótárához írott tanulmánya (KIS 1992: 337–84) és HOFFMANN OTTÓ Mini-tini-szótárának (HOFFMANN 1996: 254–61) vonatkozó részei segítségével állítottam fel, mivel esetemben szintén hasonló csoportnyelvi vizsgálatról van szó. Ahol a börtönszleng sajátosságaiból fakadóan szükség volt a fenti művekben nem szereplő kategóriákat is bevezetni, megtettem, illetve a nyelvi vizsgálatot minden esetben az általam adatolt szó- és kifejezéskészlethez igazítottam.

4.1. A börtönszleng szókincsrendszerének, mint már láthattuk is, vannak olyan elemei, amelyek a szűkebb értelemben vett rendszeren kívülről érkeznek. E típus egyik jelentős csoportját az i d e g e n n y e l v b ő l s z á r m a z ó á t v é t e l e k képezik.

4.1.1. A börtönszleng legnagyobb mennyiségben a cigány nyelvből vesz át szavakat. Ennek egyik oldalról személyi oka van, mégpedig, hogy a Büntetés-végrehajtási Országos Parancsnokság jelenlegi belső reprezentatív kutatása szerint a fogvatatottak 28,4%-a cigány, 11,8% pedig bizonytalan etnikai hovatartozását illetően. Másik oka, hogy a büntetés-végrehajtáson kívül is létezik cigány–magyar nyelvi kapcsolat, és a nyelvi érintkezés hatással van mind a cigány, mind a magyar nyelvre. „…a cigány nyelv úgynevezett *kreolizálódásával* van dolgunk…Vagyis – mint ez hazánkban a (főként zenészmesterséget űző *magyar cigányok,* cigány szóval: *romungrók* példáján is látható – nem arról van szó, mintha ezek a cigányok teljesen föladták volna egykori nyelvüket; a helyzet az ugyanis, hogy igen *sok cigány szótő megtartásával* beszélnek magyarul. A *Kezdil o doktori te iril o recepto* (= Elkezdi a doktor írni a receptet) mondat, hiába tartalmazza összes lényeges szavát: főneveket, igét magyarul – cigányul van; ezzel szemben a *Dzsanálom, hogy a csávó komálja az ergya csajt* mondat, amelyben a lényeges szavak viszont mind cigányul állnak, csakis magyar mondatnak tekinthető. (Jelentése gyengébbek kedvéért „magyarul”: Tudom, hogy a fiú szereti a rossz lányt)” (SZEGŐ 1983: 68). Tolvajnyelvünkben számos cigány nyelvi eredetű szót találhatunk, ez SZEGŐ véleménye szerint a hazánkba vándorolt oláh cigányok egy részének lumpenesedésével függ össze. Vö. SZEGŐ 1983: 69.[39] Elmondhatjuk azonban, hogy a cigány szavak nemcsak a tolvajnyelvet gazdagították, hanem a köznyelvben, nyelvjárásokban is találhatunk ilyen jellegű átvételre példát. KAKUK MÁTYÁS véleménye szerint a magyar nyelv cigány

[39] Oláh cigány szavak az argóban például az *angrusztyi* ’gyűrű’, *grasztó* ’ló’, *zsuvás* ’tetves’, *jagelló* ’rendőr’ (SZEGŐ 1983: 69). „…van a cigány nyelvnek magának is egy tolvajnyelvi rétege. A ’pénz’ jelentésű *love* szó a cigányból már a múlt század során bekerült a magyar tolvajnyelvbe; így ez a szó még folyamatos cigány nyelvű beszédben is megüthette volna azok fülét, akikre „nem tartozott”. Ezért a cigány anyanyelvű beszélők rátértek ’pénz’ jelentésben a *khaynyi* szó használatára (ami egyébként ’tyúkot’ jelent cigányul). Később azonban a magyar argó *kanyi* formában ezt a szót is átvette, így hazánkban az oláh cigányok egy idő után elkezdték ’pénz’ értelemben a *pasera* szót alkalmazni, ami a román *pasarea* szóból származik, és románul annyit tesz, mint ’madár’” (SZEGŐ 1983: 69).

jövevényszavainak a száma jóval meghaladja a 200-at, melyeknek egyharmada argó jellegű, a másik harmaduk tájnyelvi, a harmadik pedig vagy ismeretlen eredetű, vagy hangutánzó, hangfestő szóként van számontartva (KAKUK 1994: 195). Ezzel szemben a TESz. mindössze 19 szót tart vitathatatlanul cigány eredetűnek, és még 13-ról tartja ezt lehetségesnek.[40]

A börtönben a cigány fogvatartottak természetesen használnak cigány szavakat, így ezeknek az átvétele könnyűvé, és ismeretlensége, újszerűsége miatt egyben népszerűvé is válik a nem cigány fogvatartottak körében is. Nagy valószínűséggel leggyorsabban akkor terjednek ezek az elemek, amikor egy-egy cigány fogvatartott rabtársai szemében *menő*-nek számít, így az általa használt szavaknak is megnő a presztízse.

A magyar börtönszleng szókészletének mintegy 8%-a cigány nyelvi eredetű. Némelyik esetben a börtönszleng még ugyanabban a formában is vette át a szót, mint az a cigány nyelvben is szerepel: *avel* 'jön, megy'[< cig. *avel* 'jön' (Vek. 29)]; *bál* 'haj' [< cig. *bal* 'haj(szál)' (Vek. 32)]; *báló* 'disznó' [< cig. *bālo* 'disznó' (Vek. 32]; *bárváló* 'gazdag' [< cig. *barvalo, barvālo, bārvalo* 'gazdag' (Vek. 33)]; *biboldó* 'zsidó' [< cig. *biboldo* 'megkereszteletlen; zsidó']; *bútyi* 'munka' [< cig. *būtji* 'munka, dolog' (Vek. 41)]; *buzsángló* 'okos' [< cig. *bužanglo* 'ravasz, rafinált, sokat tudó' (Vek. 41, CigSz. 28]; *cignó* 'kicsi' [< cig. *cigno* 'kicsi' (Vek. 43]; *cinó* 'kicsi' [< cig. *cino* 'kicsi' (Vek. 43)]; *csaj* 'nő, lány'[< cig. *čhaj, čaj* '(cigány)lány' (Vek. 46)]; *csávó* 'fiú' [< *čhāvo, čāvo* '(cigány)fiú' (Vek. 46)]; *csiken* 'zsír' [< cig. *čiken* 'zsír' (Vek. 49)]; *csórel* 'lop' [< cig. *čōrel* 'lop' (Vek. 50)]; *csóró* 'szegény' [< cig. *čōro, čoro, čorro, čhōro* 'szegény' (Vek. 50)]; *csúcsi* 'női mell'[< cig. *čūči* 'emlő, (női) mell' (Vek. 51, CigSz. 33)]; *csuri* 'kés' [< cig. *čhūri* 'kés' (Vek. 48)]; *darel* 'fél' [< cig. *dārel* 'fél' (Vek. 52)]; *des* 'tíz' [< cig. *deš* 'tíz' (Vek. 54)]; *dikhel* 'néz, figyel'[< cig. *dikhel* 'lát, néz' Vek. 54)]; *diló* 'bolond' [< cig. *dilo* 'bolond' (Vek. 55)]; *doszta* 'elég' [< cig. *dosta* 'elég' (Vek. 57)]; *dzsal* 'megy' [< cig. *džal* 'megy' (Vek. 60)]; *dzsukel* 'kutya' [< cig. *džukel* 'kutya' (Vek. 61)]; *dzsuva* 'tetű' [< cig. *džuva* 'tetű, tetvek' (Vek. 61)]; *gádzsi* 'nő, lány'[< cig. *gādži* 'nem cigány aszszony' (Vek. 65)]; *gógyi* 'ész'[< cig. *gōdji* 'ész, agy' (Vek. 68, CigSz. 46)]; *goj* 'kolbász' [< cig. *goj* 'kolbász' (Vek. 68)]; *márel* 'megver' [< cig. *mārel* 'ver' (Vek. 107)]; *máró* 'kenyér' [< cig. *māro, mānro, mārro* 'kenyér' (Vek. 107)]; *mudárel* 'megöl' [< cig. *mudārel* 'megöl' (Vek. 112)]; *muj* 'száj' [< cig. *muj* 'száj' (Vek. 113)]; *páji* 'víz' [< cig. *pāji* 'víz' (CigSz. 84, Vek. 123)]; *romnyi*

[40] KAKUK legkorábbi átvételnek a magyar *garázda* 'békétlenkedő, durva, erőszakos magatartású' szót tartja, melyet a TESz. Ismeretlen eredetűnek vél. Szerinte az örmény eredetű cigány *grastano* 'lovas' jelentésű szóból származik. Cigány nyelvi eredetűnek véli többek között a magyar *bumburnyák, hebehurgya, bárgyú, pipogya, molyos, potya* stb. szavakat is (KAKUK 1994: 196).

'nő' [< cig. *romnyi* 'cigány asszony; feleség' (CigSz. 100)]; *trasel* 'fél' [< cig. *trasel* 'megijed, megretten' (Pall.); vö. cig. *traš* 'félelem' (Vek. 162)]; *verda* 'autó' [< cig. *verda* 'szekér' (Vek. 172); *zoráló* 'erős (ember) [< cig. *zorālo, zurālo* 'erős' (Vek. 173)]; stb.

Előfordul viszont az is, hogy képzéses átvétel történénik: *bestáz* 'büntetését tölti'[< cig. *bešel* 'ül; lakik' (Vek. 35)]; *bugyanglós* 'rafinált' [< cig. *buzhanglo* 'rafinált, sokat tudó' (CigSz. 28), cig. *budžanglo, bužanglo* 'ravasz' (Vek. 41)]; *csumiz* 'szeret, csókol'[< cig. *čumidel* 'csókol' (Vek. 51), cig. *csumi* 'csók' (Pall.; vö. Vek. 51)]; *daresz* 'félelem' [< cig. *dār* 'ua.' (Vek. 52) + *-esz*]; *dilinyós* 'bolond' [< cig. *dilino* 'bolond' (Vek. 55)]; *dzsalózik* 'megy' [< cig. *džal* 'megy' (Vek. 60)]; *kamáz* 'szeret, kedvel'[< cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82)]; *kandesz* 'büdös, bűz' [< cig. *khand* 'bűz' (Vek. 89) + *-esz*]; *mátyós* 'részeg' [< cig. *māto* 'részeg', *mātjol* 'berúg, (le)részegedik' (Vek. 108, CigSz. 75)]; *murdesz* 'halott' [< cig. *murdel* megdögleszt' (CigSz. 78)]; *tubáresz* 'cigaretta' [< cig. *thuvālo, thuvāli* 'füstös; cigaretta, pipa' (Vek. 160), cig. *thubál* 'cigaretta' (Erd.)]; *vasztó* 'kéz' [< cig. *vast* 'kéz' (Vek. 168)]; stb.

Bizonytalan az átvétel helye például a következő szavaknál: *csálinger* 'pincér' [? ném. *Zahlkellner* 'fizetőpincér' + *-inger* (vö. Szir. 12, Bárczi 1932: 22). (Kevéssé valószínű, hogy a szó a cig. *čāro* 'tál' (Vek. 45) többes számú birtokos melléknevéből *(čārengero)* származna, vö. http://www.romapage.hu/kultura/ index.php?kozep=ismer08.htm]; *madró* 'férfi' [? *mandró* 'pogácsa; kenyér' < cig. *mandro, manro, maro* 'kenyér' (TESz. II, 835–6) × *manus* férfi, fiú' (< cig. *manuš* 'ember', *manušōro* 'emberke': Vek. 107), ném. *Mann* 'ember']; *masina* 'gyufa' [*masina* 'régi gyufaféle' / < cig. *mašina* 'gyufa' (Vek. 108)]; *potovázik* 'lefizet, megveszteget'[? cig. *potjinel* 'fizet' (Vek. 135)]; *tyijár* 'fegyőr' [? cig. *tjija, kija* 'kulcs' (Vek. 91)]; *umbuldáns* 'vicces kedvű' [? *umbulda* 'vminek kiügyeskedése, ravaszkodással való elérése' × *umbuldás* 'semmirevaló alak' 'akasztanivaló, semmirekellő' cig. *umblado* 'akasztott' (Vek. 165)]; stb.

4.1.2. A cigány nyelvi eredetű szavak mellett hasonlóan nagy mennyiségű jövevényszóval gazdagítja a börtönszleng szókincset a német nyelv. Itt főleg a német argóból származó átvételekre kell gondolnunk, de találhatunk a német köznyelvből származtatható szavakat is.

A német argóból kerültek a börtönszlengbe — természetesen előfordulhat, hogy közvetett módon, vagyis már magyar tolvajnyelvi közvetítéssel — a következő szavak: *bré* 'kalap' [< ném. argó *Bre* 'kalap' (Wolf 62, Dahn 44)]; *brusztol* 'verekszik' [ném. argó *brusten* 'verekedést, veszekedést kezdeményez' (Wolf 65, Dahn 45)]; *durmol* 'alszik' [ném. argó *durmen* 'ua.' (Wolf 81) × *durmol* 'dorombol, duruzsol' (TESz. I, 691, Zolnai 1956b)]; *flepni* 'igazolvány' [< ném. argó *Fleppe(n), Flebbe(n)* 'igazolvány, hivatalos okmány' (Wolf 100, Dahn 102)]; *ganef* 'tolvaj' [< ném. argó *Gannew, Ganef(f)* 'tolvaj'

(Wolf 110) < jid. *ganef* 'tolvaj; ravasz kópé, furfangos, csirkefogó' < héb. *ganav* 'tolvaj' (Raj. 86)]; *hargenol* 'ver' [ném. argó *hargenen* 'megöl' jid. *hárgenen* 'megölni, gyilkolni' (Száj. 27, Dahn 123)]; stb.

Német köznyelvi eredetű börtönszleng szavak: *áresz* 'zárka' [< ném. *Arrest* 'fogda, fogház']; *ausz (Ennek már ~)* 'vége van, meghalt'[< argó *ausz* 'tönkre ment, elintézték, vége van' (Faz. 94) < ném. *aus* 'ki, el']; *bláz* 'cigaretta' [ném. *blasen* 'fúj' (Faz. 100)]; *blehol* 'fizet, megfizet, kifizet'[< ném. *blechen* 'ua.']; *brifkó* 'pénztárca' [ném. *Brieftasche* '(levél)tárca' + *-kó* képző]; *briftacsni* 'pénztárca' [ném. *Brieftasche* '(levél)tárca']; *brunzol* 'vizel' [< ném. *brunzen* 'ua.']; *fals* 'hamis' [< ném. *falsch* 'hamis']; *fárol* 'üzletszerűen kéjeleg'[ném. *fahren* 'utazik, halad']; *fater* 'apa' [< ném. *Vater* 'apa']; *fidi* 'levél' [ném. *Fidibus* 'pipa v. szivar meggyújtására használt, összesodort papírdarab, fidibusz' (Dahn 99)]; *flekk* 'pofon' [ném. *Fleck* 'folt']; *geld* 'pénz' [< ném. *Geld* 'ua.']; *gút* 'jó' [ném. *gut* 'jó']; *hantázik* 'hazudik' [ném. *hantieren* 'foglalatoskodik, tesz-vesz']; *happol* 'gyorsan elvesz valamit valaki elől'[ném. *happen* 'vmi után kap']; *hári* 'haj' [< ném. *Haare* 'haj']; *jakó* 'dzseki' [< ném. *Jackett, Jacke* 'kabát' (Faz. 124)]; *kajfer* 'orgazda' [ném. *Käufer* 'vevő, vásárló' (Dahn 143)]; *kaput* 'meghalt, tönkrement'[< ném. *kaputt* 'megsemmisült, tönkrement']; *kaserol* 'mentegetőzik, magyarázkodik, szépít'[< ném. *kaschieren* 'palástol, leplez, rejteget' (Dahn 147)]; *kíber* 'fegyőr, rendőr, nyomozó'[bécsi ném. *Kieberer* 'detektív' < ném. *Kieberer* 'kopó']; *kibli* 'illemhely helyetti vödör'[< ném. *Kübel* 'sajtár']; *laházik* 'nevet' [ném. *lachen* 'ua.']; *lahol* 'nevet' [ném. *lachen* 'ua.']; *lébecol* 'téblából, semmit nem csinál' [< ném. *leben-* él + fnyi *-ec* képző + igeképző]; *libling* 'valakinek a kedvence a börtönben'[< ném. *Liebling* 'kedvenc']; *májer* 'a prostituáltakat dolgoztató férfi'[ném. *Meier* 'majorosgazda, tejesgazda, kasznár' (Faz. 136, Dahn 191)]; *matér* 'pénztárca' ['pénztárca' 'pénz' < ném. *Materie* 'anyag' (Dahn 195)]; *megkrepál* 'meghal' [*krepál* < ném. *krepieren* 'megdöglik']; *policáj* 'rendőrség, rendőr'[< ném. *Polizei* 'rendőrség']; *rejszol* 'önkielégítést végez'[ném. *reißen* 'ránt, rángat, cibál' (Dahn 249)]; *seft* 'üzlet, adásvétel lebonyolítása'[ném. *Geschäft* 'ügy, üzlet(kötés)' (Dahn 256)]; *síber* 'csempész' . [< ném. *Schieber* 'tisztességtelen üzleteken nyerészkedő személy; értékeket a határon átcsempésző személy' (TESz. III, 530)]; *smakkol* 'tetszik, megfelel'[ném. *schmecken* 'ízlik']; *smekkel* 'haragszik valakire; vásárol; gyanakszik'[ném. *schmecken* 'ízlel', vagyis próbálgatja, kóstolgatja a tennivalót]; *snúr* 'játék, melynek során pénzérméket kell egy vonalra dobni'[ném. *Schnur* 'zsineg, egyenes']; *spiller* 'hamiskártyás' [ném. *Spieler* 'játékos']; *sprengol* 'robbant' [ném. *sprengen* 'robbant, szétzúz']; *steksz* 'pénz' [ném. *verstecktes (Geld) versteck's!* (Dahn 269) | *(ver)stecken* 'dug, dugpénz']; *stenkerol* 'bujtogat' [ném. *stänkern* 'veszekedik, veszekedést szít; hőzöng' (Dahn 269)]; *stíröl* 'betörés közben őrt áll, figyel'[ném. *stieren* 'kutat, keres']; *strici* 'a prostituáltakat

dolgoztató férfi' [< ném. nyj. *Strizzi, Striezel* 'kitartott' (Dahn 271)]; *stuffol* 'uszít, idegesít'[ném. *stupfen* 'noszogat, unszol' (Dahn 271)]; *Tangó* 'ócskapiac Budapesten, a Nagykőrösi úton'[ném. *Tandelmarkt, Tändelmarkt* 'ócskapiac' (Faz. 159)]; *trinkdobi* 'börtönben készített szeszesital'[ném. *trink* 'ital' + dobi]; *vajzli* 'kitiltás' [ném. *ausweisen* 'kitilt']; stb.

4.1.3. Bár közel nem olyan mennyiségben, mint a cigány nyelvből vagy a németből, az angolból is érkeztek jövevényszavak a börtönszlengbe. Ez minden bizonnyal azzal van összefüggésben, hogy napjainkban egyre többen beszélnek angolul, a börtönlakók között is, ezen kívül a modern bűnözésben, például a kábítószer-kereskedelemben való résztvétel szükségessé is teszi néhány angol szó vagy kifejezés ismeretét. Így jelenik meg a börtönszlengben például a *dzsoint* 'marihuánából sodort cigaretta' [< ang. *joint* 'ua.']; vagy a *krek(k)* 'fehéres, szürkés színű, kavicsokra emlékeztető kábítószer, a kokain szabad bázisa, amit elsősorban elfüstölve inhalálnak' [< ang. *crack* 'ua.' 'lövés, durranás']; stb. A narkotikumok területéről adatolható szlengszavak általában ugyanúgy hangzanak, mint az átadó alakok.

Az üzletelés — annak is főleg az illegális formája — a másik olyan terület, ahol angol nyelvből érkezett szlengszavakat találhatunk. Itt többnyire szintén az angol alaknak megfelelő az átvétel: *biznisz* 'üzlet, adásvétel lebonyolítása' [< ang. *business* 'üzlet']; *bossz* 'férfi, főnök'[ang. *boss* 'főnök']; *fer* 'becsületes, jó'[< ang. *fair* 'tisztességes, korrekt']; *full* 'gazdag' [< ang. *full* 'teljes']; *gold* 'arany' [< ang. *gold* 'arany']; *kes* 'pénz' [ang. *cash* 'készpénz']; *mani* 'pénz' [ang. *money* 'pénz']; *riccs* 'módos, gazdag, tehetős'[< ang. *rich* 'gazdag']; *toppon van* 'csúcson van, jól érzi magát, gazdag'[< ang. *top* 'csúcs'].

Természetesen legtöbb — mivel mégiscsak börtönszlengről van szó — angol nyelvből származó átvételre, a bűnözés, bűnüldözés és a büntetés-végrehajtás fogalmi kategóriájában figyelhetünk fel. Itt az angol alaknak pontosan megfeleltethető szlengszavak mellett találhatunk tulajdonnévi, személynévi eredetű átvételt és szójátékot is: *bobi* 'rendőr' [ang. *bobby* 'londoni rendőr'];.*brékel* 'betör' [szleng *brékel* 'egyfajta modern könnyűzenére táncol' ang. *break* 'törik, törés']; *brodvéj* 'börtönudvar' [ang. *Broadway* 'New York Manhattan kerületét átszelő utca, a színházi élet központja']; *csencsel* 'lop, üzletel'[? ang. *change* 'cserél']; *dzsóker* 'másokat kiszolgáló fogvatartott'[ang. *joker* '1. Tréfacsináló, viccmester. 2. Pasi, pacák, hapsi, manusz, tag']; *dzsoki* 'fegyőr' [*Jockey,* a Dallas c. amerikai filmsorozat egyik ellenszenves főszereplője]; *fogsziman* 'rendőr' [fogszi + ang. *man* 'férfi, ember']; *hokitokihely* 'illemhely' [*hoki* 'önkielégítés' × ang. *walkie-talkie* 'hordozható rádiótelefon']; *jard* 'rendőrség, rendőr'[ang. *Scotland Yard* 'a brit rendőrség (központja)' (Faz. 124)]; *káó* 'életfogytiglani börtönbüntetés'[ang. *K. O.* 'knock out; kiütés a bokszban']; *killer* 'gyilkos' [ang. *killer* 'gyilkos']; *kopkiller* 'gyilkos' [*kop-* < *?kopó,* ang. *top* 'csúcs' + killer]; *míting* 'verekedés' [ang. *meeting* 'gyűlés,

összejövetel']; *pikpók* 'zsebmetsző, zsebtolvaj'[< ang. *pickpocket* 'zsebtolvaj']; *police* 'rendőrség' [< ang. *police* 'ua.']; *Szpídkár* 'Gyorskocsi utcai börtön, Bp.' [ang. *speed* 'gyors' + *car* 'kocsi, autó']; *tettó* 'tetoválás' [ang. *tattoo* 'ua.']; *tréboj* 'homoszexuális szolgáltatást nyújtó férfi'[tré 'rossz' + ang. *boy* 'fiú']; *zsatartravel* 'ranszállító autó'[zsatar 'megy' + ang. *travel* 'utazás' (utazási irodák nevében gyakori szó)].

4.1.4. A szlengszavak eredetét kutatva, találkozhatunk néhány olasz és francia átvétellel is, főleg szójátékok formájában: *fine* 'vége van, tetten érik, elfogják'[< ol. *fine* 'vég' (olasz filmek végfelirata)]; *kampobasszó* 'vége van, tetten érik, elfogják'[*Campobasso,* olasz város × kampec]; *tintorettó* 'szeszesital' [Szójáték: *Tintoretto* (olasz festő) *tintás* 'részeg']; *picsavera* 'lány' [ol./sp. *primavera* 'tavasz']; *zsugázik* 'kártyázik' [ol. *giocare* 'játszik']; *alfonz* 'prostituáltakat dolgoztató férfi'[argó *alfonz* 'kéjnő pénzen tartott szeretője' < fr. *Alphonse* 'ua.' < *Alfons,* 1908. Dumas fils: Monsieur Alphonse c. színművének címszereplője u.]; *mutyizik* 'osztozik valamin, megfelez'[? fr. *moitié* 'fél, felerész' (TESz. II, 984)]; *piti* 'fogházbüntetés, kevés, kicsi'[fr. *petit* 'kicsi' × *pici* 'ua.' (EWUng. 1169)]; *rekluzion* 'fegyház' [fr. *reclusion* 'visszavonultság, elzárkózás', *reclusion perpétuelle* 'életfogytiglani börtön']; *smafu* 'hamis, hazugság'[fr. *je m'en fou* 'fütyülök rá, nem érdekel' (Balasssa 24)]; *tözsoá* 'közösülés' [? fr. *je t'aime* 'szeretlek'].

A felsorolt példákból is láthatóan szép számmal adatolhatók idegen nyelvekből átvett jövevényszavak a börtönszleng szókincsében. A nyelvi adatok jelentős hányada keletkezett ezzel a szóalkotási móddal, még akkor is, ha figyelmen kívül hagyjuk azokat az elemeket, melyek ugyan idegen eredetűek, de a börtönszlengbe már magyar tolvajnyelvi közvetítéssel kerülhettek. A cigány nyelvből érkezett a legtöbb átvétel, ugyanis hazánk büntetés-végrehajtási intézeteiben ezzel a nyelvvel érintkezik legszorosabban a magyar nyelv, nyilvánvalóan a személyi összefonódások révén. Nem említettem itt a héber–jiddis jövevényszavakat, és a német argóból azokat az elemeket, melyek valószínűsíthetően közvetve kerültek a börtönszlengbe. Ezekből a kategóriákból a tolvajnyelvi átvételeknél mutatok be szemelvényeket.

4.2. Az idegen nyelvből származó átvételek mellett a szóalkotási módok másik formája a b á z i s n y e l v k ü l ö n b ö z ő r é t e g e i b ő l s z á r m a z ó á t v é t e l e k lehetősége, mellyel szintén számottevő mennyiségű szó került a börtönszleng szókincsébe.

4.2.1. Csupán néhány olyan szó ismert és gyakran használt, ami n y e l v j á r á s i eredetre vezethető vissza. Ilyen például a *dikó* 'ágy' [*dikó* 'keskeny lócaszerű ágy']; *gányó* 'szedett-vedett'[? nyj. *(össze)gányol* 'nagyjából, szakértelem nélkül csinál, készít']; *lakhandi* 'lakás' [? nyj. *lakhandi* 'földbe

ásott, gazzal, náddal fedett kunyhó' (ÚMTsz. III, 708) ? *lak* 'kisebb lakóház' + cig. *hanel* 'ás' (vö. Kakuk 94)] szavak.

4.2.2. Találhatunk átvételeket a büntetés-végrehajtási szaknyelvből. A külső ember számára viszont egy-egy adott esetben nehéz eldönteni, hogy szlengszóról vagy szakszóról beszélhetünk-e, mivel a hangzás idegen, a jelentés nem ismert, büntetés-végrehajtási szaknyelvi szótár pedig nincsen, így csak a büntetés-végrehajtásban dolgozó szakemberek stílusminősítésére hagyatkozhatunk, illetve ellenőrzéskor arra, hogy a jelentésmegadásnál megvizsgáljuk, vajon a szó megnevez vagy újranevez egy már meglévő fogalmat.

Itt említhetjük például a következő szavakat: *kerítő* 'prostituáltakat dolgoztató férfi, aki *kerítés* miatt kerül börtönbe'; *evéeszes* 'az enyhébb végrehajtási szabály alá eső fogvatartott, aki például hétvégeken hazajárhat' [*EVSZ,* enyhébb végrehajtási szabály]; *imeis* 'elmebeteg, elmegyógyító kezelésre szoruló'[< *IMEI* 'Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet']; *bon/bón* 'a forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz, amellyel a börtön boltjában vásárolhatnak a fogvatartottak. (Régen erre a célra egy börtön által kibocsátott papír szolgált, manapság a börtönbolt tartja számon, hogy ki mennyiért vásárolhat.)' [*bon* 'kötelezvény, utalvány'].

4.2.3. A börtönszlengben előfordulnak átvételek a katonai szlengből. A zártság körülményei minden bizonnyal felidézik a fogvatartottak emlékezetében a katonaéveket, viszont a börtön, a laktanyához képest mint megváltozott helyszín, az intézet fokozott szigora, és a büntetésletöltés céljából történő fogvatartás némileg módosítja a vizsgált szavak katonai szlengben megadott jelentését: *alakulótér* 'az udvar, ahol a fogvatartottak felügyelettel sétálhatnak' [— kat. *alakulótér* 'a laktanyákban, katonai táborokban az alakulat sorakozására kijelölt hely' (KatSzl. 54)]; *ales* 'alezredes, magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy'[kat. = alezredes, hiv. röv. (KatSzl. 54)]; *bokorugró* 'újonnan börtönbe kerülő személy'[? kat. szl. *bokorugró* 'lövészkatona', megvetett fegyvernem (KatSzl. 62)]; *csurma/csúrma* '1. A rendőrségeken, illetve a börtönökben található ideiglenes megőrző helyiség, szállítózárka. 2. Rabszállítás' [? kat. szl. *csurma* 'laktanyai fogda' (KatSzl. 73) or. *тюрма* 'börtön']; *fácán* 'másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott' [Vö. or. kat. szl. *фазан* (tkp. fácán) 'tavasszal bevonult újonc' (http://saturday.ng.ru/things/2001-02-24/3_muza.html, http://magazines. russ.ru/nz/1999/5/knor.html, http://www.rg.ru/2004/02/20/lopata.html)]; *fóka* 'felmosórongy' [kat. szl. *fóka* 'ua.' (KatSzl.86)]; *kopasz* 'újonnan börtönbe került fogvatartott'[kat. szl. *kopasz* 'újonc' (KatSzl. 112)]; *kopcsó* 'újonnan börtönbe került fogvatartott'[kat. szl. *kopcsó* 'újonc' (KatSzl. 114)]; *kopinger* 'nyomozó' [? *nyominger* × kat. szl. *kopinger* 'újonc': KatSzl. 114]; *mafi* 'fölső ágy a zárkában'[kat. szl. *mafi* 'az emeletes ágy felső tagja' 'magasles, *ma*gas*fi*gyelő'(KatSzl. 121)]; *mikádó* 'fogvatartottak téli kabátja'[kat. szl. *mikádó* '(3/4-es) vattás

télikabát; pufajka' (KatSzl. 126); a büntetés-végrehajtás a hadseregtől kapta ezeket a ruhadarabokat]; *molinó* 'jéger alsó és fölső, téli alsóruházat'[kat. szl. *molinó* 'meleg alsóruházat: téli ing és nadrág (jégeralsó)': KatSzl. 127]; *stoki* '1. Sárgaborsó főzelék. 2. A zárkában rendszeresített fa, műanyag vagy fém ülőke, támlátlan szék' [? kat. szl. *stoki* 'ua.' (KatSzl. 154) < ném. *Stockerl* 'zsámoly, sámli']. '3. A rabruha precíz, pontos, összehajtogatott formában' [kat. szl. *stoki* 'az ülőkére ráhajtogatott ruházat' (KatSzl. 154)]; *stokizik* 'a ruhát pontosan, élre összehajtja'[kat. szl. *stokizik* 'a ruházatát a katonai ülőkére hajtogatja' (KatSzl. 154)].

A szóátvételek mellett egyetlen példa található, a katonai szlengből származó rigmus átvételére is: *Itt hagyom a tanyátok, basszátok meg anyátok:* ⟨Szabadulás előtt mondott rigmus⟩. [Vö. kat. szl. *Itt hagyom a tanyátokat, basszátok az/meg anyátokat!* (Öregkatonák által üvöltözött rigmus a leszerelés felé közeledve): KatSz. 162].

4.2.4. A t o l v a j n y e l v számos kifejezéssel gazdagította a börtönlakók szókincsét.[41] A szabad életben történő bűnözés nyelvi anyagából mindazon szavak, kifejezések bekerültek a börtönszlengbe, melyek elzárt körülmények között is részét képezheti a rabtársadalom társalgásának. Így kerültek be szórakozással, emberi jellemvonásokkal, bűncselekmény-fajtákkal kapcsolatos elemek a börtönlakók belső szókincsébe. A bűncselekmények, és azok eszközei, részletes körülményei természetesen a börtönszlengben távolról sem annyira kifejtett kategóriák, mint a tolvajnyelvben, így a vizsgált szleng csak a központi fogalmakat vette át erről a területről. Itt találkozhatunk továbbá azokkal a jövevényszavakkal is, amelyek ugyan idegen nyelvből (többnyire a német argóból vagy a héber–jiddisből), de magyar tolvajnyelvi közvetítéssel kerültek a börtönszlengbe.

Íme néhány tolvajnyelvi átvétel a bűnözés, a bűncselekmények, és a hozzájuk tartozó emberek, emberi jellemvonások területéről: *ahrem* 'trükkös, megtévesztő'[< argó *Áchrem* 'hátulról' (JV. 54), *akrem* 'hátsó, hátul' (Szir. 15), *akrem, achrem* 'hátulról' (Kiss 43) < jid. *acher, achor* 'hátul, mögött' (Dahn 4), jid. *achar* 'után, utána' (Faz. 92)]; *baldóver* 'élelmes' [< argó *baldóver* 'lopást kitervelő tolvaj' < ném. argó *Baldower* 'tolvajvezető, alkalomszerző' + jid. *baldóver* < héb. *báál-davar* 'akinek szava van, aki már számít a többiek szemében': Raj 35–6, Dahn 17)]; *balhé* 'bűncselekmény' [ném. argó *Balhe* 'lárma, rajtakapás, baj' << jid. *beholo* 'lárma, kiabálás, tumultus' < héb. *behālā(h)* 'rémület, riadalom' (TESz. I, 229, EWUng. 74) + Dahn 17]; *branyec* 'renitens, különleges bánásmódban, őrzésben részesített fogvatartott' [? argó *brahis* 'erőszakos, verekedő, bicskás, kockáztató' (BSz. 25)]; *bugeszol* 'lop' [< argó *bugesz* 'lopás']; *cinkel* 'csal a kártyában, megjelöli a kártyalapokat'[< argó *cinkel* 'megjelöl'

[41] A börtönszleng és a tolvajnyelv kapcsolatát már tárgyaltam dolgozatomban, itt csak az átvett elemekre szeretnék utalni.

(Szir. 19) < ném. argó *zinken* 'jelöl' (Wolf 349, Dahn 53)]; *firkál* 'zsebből lop'[argó *firol* 'becsap' (Szir. 25) × argó *rajzol* 'lop' (Szir. 42)]; *firöl* 'rábeszél valamire'[argó *firol* 'becsap, félrevezet, tévútra vezet' ném. *führen* 'vezet' (Faz. 114)]; *frájer* 'hiszékeny ember'[argó *frájer, frejer* 'nem tolvaj, meglopandó áldozat' (vö. Szir. 25) < ném. argó *Freier* 'hiszékeny ember, meglopandó áldozat' (Wolf 105, Dahn 105)]; *fuksz* 'arany (ékszer)' [argó *fuksz* 'arany, ékszer' ném. argó *Fuchs* 'arany']; *gagyi* 'hamis, értéktelen hamisítvány'[szleng *gagyi* 'rossz, ügyetlen' 'értéktelen' 'hamis arany/gyűrű' *gagyista* 'hamis gyűrűvel csaló'; ? ném. argó *Gadern, Gattern* 'gyűrű' (Wolf 108, Dahn 109)]; *gájerol* 'figyel, néz'[argó *gájerol, gejerol* 'kukkol, mások szerelmeskedését, közösülését lesi' < ném. *geil* 'kéjsóvár, buja' (Faz. 117, Dahn 111)]; *ganef* 'tolvaj' [ném. argó *Gannew, Ganef(f)* 'tolvaj' (Wolf 110) < jid. *ganef* 'tolvaj; ravasz kópé, furfangos, csirkefogó' < héb. *ganav* 'tolvaj' (Raj. 86)]; *hapsi* 'fiú, férfi'[*haver* + *-si* | héb. *hofshi*-ból. (JB.)]; *haver* 'barát' [(< ném. argó *Chawer* 'barát, cinkostárs': Wolf 71) < jid. *χawər, chawer* 'barát, társ' < héb. *hāβēr* 'ua.' (TESz. II, 76)]; *hé* 'rendőr, fegyőr'[argó *hé* 'rendőrség' < ném. argó *Heh, Höh* 'rendőrség' (TESz. II, 87)]; *herót* 'undor' [jid. *charóte* 'az elhatározás megbánása, visszavonás' (Faz. 121) | héb. *haratah*-ból, a jid.-ben jelentésváltozással 'sajnálni', *harote* (JB)]; *hesszel* 'betörés közben őrt áll, néz, figyel'[argó *hessz* 'óvatos, ügyes' ném. argó *chess, kess* 'okos, értelmes, a bűnözésben jártas' ? < jid. *chess* (Wolf 161, Dahn 128)]; *hilózik* 'eszik' [argó *hilózik* 'többszörös pénzfelváltás ürügyén becsap' × *silózik* 'eszik']; *hóhem* 'csavargó, alvilági ember'[argó *hóhem* 'ravasz, okos, ügyes' (Szir. 28) jid. *chóchem* 'okos, bölcs (Száj. 19)]; *kapóresz* 'kár, veszteség'[argó *kapóresz, kaporész* 'meghalt, tönkre ment, vége van' < ném. argó *kapores* 'meghal, vége van < jid. < héb. (Dahn 146)]; *kasta* 'pénztárca' [? argó 'fa' (Kiss 65) < cig. *kašt, kašta* 'fa' (Vek. 84)]; *kutya* 'tolózár a zárkaajtón'[argó *kutya* 'lakat' (Szir. 33) ném. argó *Hund* 'lakat' (Wolf 140), vö. ném. *Hund* 'kutya']; *meló* 'munka' [(ném. argó *Maloche, Meloche* 'ua.') < jid. *melôche, melocho* 'ua.' (TESz. II, 884)]; *numera* 'prostituálttal való közösülés'[argó *numera* 'nemi közösülés egyszeri ténye' *numera* 'számjegy'; vö. ném. *eine Nummer machen* 'közösül a bordélyban' (TESz. II, 1028)]; *pecázik* 'lop' [argó *horgászik* 'lop' (BSz. 29) — 'nyitott ablakon keresztül lop' (Szir. 29), vö. argó *horgász* 'tolvaj, aki nyitott ablakon át horoggal lop' (JV. 76, 65)]; *potova* 'adomány, ajándék'[*potovázik* 'lefizet, megveszteget'; vö. argó *potova!* 'add vissza!' (Szir. 42)]; *rajzos* 'zsebtolvaj' [argó *rajzol* 'lop' < ném. *reißen* 'szakít, magához ragad, megkaparint']; *slissz* 'fegyőr, börtönőr'[argó *slisszer* 'ua.' (BSz. 37) < ném. *Schließer* 'ua.' (Dahn 262)]; *szasszerol* 'betörés közben őrt áll, néz, figyel'[argó *szaszerol* 'bűncselekményre alkalmas helyet kikémleli' < ném. argó *sassern* 'útbaigazít, felvilágosít'; jid. *sassern* 'útbaigazít, felvilágosít' (Faz. 157, Dahn 277)]; *télakol* 'megszökik' [ném. argó *teilechen,*

telechen, teilachen ’megszökik’ < jid. *telechen* ’megszökik’ (Faz. 159, Dahn 289)]; *unfrankó* ’nem igaz, ál, hamis’. [argó *frankó* ’jó, nem bűnös, tiszta életű’, ném. *un-* fosztó prefixum].

A börtönszleng számnevei, pénznevei is többnyire a tolvajnyelvből származó átvételek: *bélás* ’kétforintos, kettő’[argó *bé* ’kettő’ (Szir. 17; másképp: Somogyi 1975)]; *bémallér* ’húsz forint(os)’ [< argó *bé* ’kettő’ + *malér* ’tíz’ (Szir. 17, 36)]; *csákó* ’ötforintos érme’[argó *csá* ’öt’]; *mallér* ’tíz forint(os bankjegy, pénzérme), tízéves börtönbüntetés’ [argó *mal(l)ér* ’tíz’ (Szir. 36) ném. < fr. *malheur* ’baj, szerencsétlenség’ (Faz. 137)].

4.2.5. Tartalmaz továbbá a börtönszleng szókészlet olyan nyelvi elemeket, melyek a különböző magyar szlengekből (többnyire az általánosan elterjedt közszlengből és a drogos szlengből) kerültek be a börtön belső szókészletébe. A börtön adta körülmények hatására természetesen itt is — a katonai szlengből származó átvételekhez hasonlóan — számos esetben jelentésmódosulások mentek végbe.

Néhány átvétel a kábítószer-fogyasztók és -kereskedők szlengjéből: *anyagos* ’kábítószer-fogyasztó’; *hasisos* ’kábítószer (hasis)-fogyasztó’; *haska* ’hasis’; *haskó* ’hasis’; *hernyó* ’heroin’; *kábszi* ’kábítószer’; *narkó* ’kábítószer vagy börtönben készített erős tea’ [*narkotikum* ’kábítószer’]; *speditőr* ’drogszállító’ [*speditőr* ’szállítmányozó’].

A közszleng területéről érkeztek például a következő szavak: *buznyák* ’homoszexuális férfi’[Szójáték, szleng *buznyák* ’(apró)pénz’ × buzi]; *csákó* ’másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott’[szleng *csávó, csákó* ’ember, férfi’]; *feka* ’cigány’ [szleng *feka* ’néger’ *fekete*]; *kafa* ’jó’ [szleng *klafa klassz* ’ua.’]; *kokszos* ’részeg’ [szleng *koksz* ’szeszesital’]; *lemeszel* ’bűncselekmény elkövetése közben tetten ér, elfog’[szleng *lemeszel* ’(rendőr közúti ellenőrzés során) széles, függőleges karmozdulatokkal járművet megállít, leint’]; *muter* ’magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy’[szleng *muter* ’anya’ < ném. *Mutter* ’ua.’]; *óberkodik* ’hangoskodik, kötözködik’[szleng *óber* ’jó, szép; nagy’]; *rugó* ’ezer forint(os bankjegy)’; *szakadt* ’csúnya nő, prostituált’[szleng *szakadt* ’elhanyagolt öltözékű, rosszul öltözött’]; *szakszizik* ’orálisan kielégít’[szleng *szakszi* ’hímvessző’ < *szaxofon*]; *szálkásít* ’önkielégítést végez’[szleng *szálkásít* ’(testépítő) izmokat formáz’]; *zacis* ’állami gondozott’[szleng *zaci* ’zálogház’]; *zsíros* ’gazdag’ [szleng *zsír* ’pénz’].

A magyar nyelv — börtönszlengen kívüli — csoportnyelveiből való átvétel rendkívül termékeny szóalkotási módnak bizonyult esetünkben. A kiemelt példák többnyire csak tájékoztató jellegűek, a szótárban további adatokat találhatunk az ilyen jellegű átvétel népszerűségének bizonyítására.

4.3. A következőkben a nyelvváltozaton belüli elemkészlet felhasználásával történő szóalkotási módok börtönszlengben alkalmazott csoportjait veszem sor

ba, így a jelentésbeli, az alaki és a belső szóalkotás ritkábban előforduló lehetőségeit.

4.3.1. A denotatív jelentésben bekövetkező változást okozó, vagyis a **j e l e n t é s b e l i** szóalkotásokat nézve, az egyik, a katonai szlenghez hasonlóan, a börtönszlengben is ritka szóalkotási módszer a n é v a d á s . Ilyenkor nincs közvetlen előzménye a keletkezett szónak. Csupán néhány adatot említhetünk meg ebben a kategóriában: *akemált* 'fogvatartott, rab'; *lekoccol* 'elmenekül, megszökik'; *vekeckedik* 'bántalmaz, megver'.

A n é v á t v i t e l már sokkal gyakoribb jelenség. A fogvatartottak igényüknek megfelelően újranevezik azokat a dolgokat, amelyek a mindennapi életükben fontos szerepet töltenek be. E mellett természetesen a börtönvilág azon eszközeinek, tárgyainak szleng-elnevezése is szükséges, amelyek a hétköznapi életben nem ismertek, de a rabok benti életéhez szorosan kötődnek. Ehhez a folyamathoz a jövevényszók befogadása mellett, a névátvitel kínálkozik a legkedvezőbb lehetőségnek. Ez nem meglepő, hiszen így volt ez már a tolvajnyelv keletkezésekor is: „A magyar tolvajnyelv mai szókincsének jó része belső keletkezéssel jött létre, fölöttébb gyakori az alaki hasonlatosságon alapuló névátvitel" (BENCZE 1994: 130). A börtöntársadalom lakói olyan szóalakkal látják el ezeket a tárgyakat, eszközöket, amelyeket mi is ismerünk, benne vannak a mindennapi aktív, de ha ott nem is, a passzív szókincsünkben mindenképpen, viszont ezek a közismert szavak itt, börtönkörülmények között, más jelentéssel ruházódnak fel.

A börtönszlengben a hasonlósági névátvitellel keletkeztek a következő szavak: *akadémia* 'börtön' [Ti. a bűnözők itt sokat tanulnak egymástól.]; *kagyló* 'fül'; *cerka* 'láb'; *plató* 'emeletes ágy felső része a zárkában'; *polc* 'emeletes ágy felső része a zárkában'; *felsőpolc* 'emeletes ágy felső része a zárkában'; *magasles* 'emeletes ágy felső része a zárkában'; *alsópolc* 'emeletes ágy alsó része a zárkában'; *bikatej* 'feketekávé, cikória kávé'; *bivalytej* 'feketekávé'; *póráz* 'rabvezető szíj'; *karperec* 'bilincs'.

Az érintkezési névátvitel már lényegesen ritkább szóalkotási mód a börtönszlengben, néhány érdekes példája a: *döntetlen* 'illemhely' [0 : 0]; *háromárbocos* 'rum' [A rumos üveg címkéjén látható hajóról]; *hárombetűs* 'fogvatartott' [*s + i + t (tes)*]; *deles* 'ebéd' [az óramutatók állásából]; *duplavé* 'áruló' [a *vamzer* írásban gyak. *wamzer*-ként szerepel]; *iksz* 'tíz' [római *X*]; *meredtszemű* 'ötszáz forint(os bankjegy)' [Ady Endre arcképéről, ami a régi bankjegyen volt látható]; *nullásbüfé* 'illemhely'; *döntött (fekvő/fektetett) nyolcas* 'életfogytiglani börtönbüntetés'[A végtelen ∞ jeléből].

A j e l e n t é s á t v i t e l is — bár a névátvitelnél ritkább — elég gyakori módja a börtönszleng szóalkotási módjainak, főleg az az esete, mikor a szavak hangalakjának hasonlósága alapján keletkeznek újabb szavak: *célakás* 'zárka' [< cella]; *csékategóriás* 'másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott'[*cs* *cs*icska];

csészolgálatos’másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott’[*cs* *cs*icska]; *csőrmester* ’őrmester’; *fatörzs* ’főtörzs’.

A szavak mondatbeli érintkezése alapján is történik jelentésátvitel: *csajkafelvarrás* ’Az újonnan börtönbe került fogvatartott egyféle ugratása. (Egy edénybe vizet tesznek és felakasztják a zárkaajtó fölé, hogy ha belép az újonnan börtönbe került fogvatartott, ráömöljön a víz.)’; *csillagrúgatás* ’A büntetésüket kezdők durva ugratása. (Az újonnan börtönbe kerülők lábujjai közé papírt tesznek zárkatársai és meggyújtják.)’; *felsakkoz* ’felmos’ *Sakkozd fel a folyosót!* ’Töröld fel a folyosót!’; *kiöntés* ’Az újonnan börtönbe kerülőt úgy fogadják zárkatársai, hogy egy vödör vizet kiöntenek a zárkába, és azt az új személynek fel kell mosnia.’; *őrültúr* ’fegyőr’ [< őr úr]; *rabó* ’rabszállító autó’; *seprűhúzás* ’Az újonnan börtönbe kerültek próbatétele. (Az újoncot oldalt ráfektetik egy földre leterített pokrócra helyezett seprűnyélre (újabban félig megtöltött, nagy méretű műanyag üvegre), és azon — egy ember a lábánál, egy a fejénél — húzzák, mozgatják. Durvább esetben egy vagy két ember rá is ül az újoncra. A beavatás ezen formája zúzódásokhoz, esetleg bordatöréshez is vezethet.)’.

Indukciós névadásnak tekinthetjük például: *hévíz* ’zuhanyzó’ [Hévíz (fürdőváros)]; *mengele* ’börtönorvos’ [*dr. Mengele,* az auschwitzi koncentrációs tábor hírhedt orvosa].

Szócserének lehetünk tanúi a szavak szinonimája alapján: *amfóra* ’homoszexuális férfi, aki közösüléskor a női szerepet alakítja’[< köcsög]; *kamionos* ’szabolcsi ember’[*tirpák: TIR* ’nemzetközi kamionjelzés’]; *karát* ’arany’; *népművészeti/szépművészeti agyagedény* ’homoszexuális férfi, aki közösüléskor a női szerepet alakítja’[< köcsög]; *vudu* ’pszichológus’ [*vudu* ’afrikai eredetű vallás, varázslás’; < nagysámán ’pszichológus’]; *zaccos* ’különösen veszélyes (fogvatartott)’ [< kávés ’különösen (köz)veszélyes elítélt’].

Ö s s z e t e t t j e l e n t é s v á l t o z á s figyelhető meg, abban az esetben, mikkor egy asszociációsor eredményeképpen jönnek létre szlengszavak. Ilyen például a: *diplomás* ’szabadulás előtt álló fogvatartott’[Ti. „elvégezte” az *egyetem*et ’börtön’]; *fácános* ’fogda’ [*fogoly* ’fogságban levő személy’ és ’fácánnal rokon madár’]; *fradileves* ’olyan (ált. rossz) leves, amiről nem lehet megállapítani, hogy mit tartalmaz’ [*Mindent bele!,* a szurkolók jelmondata alapján asszociálás a futballcsapatra]; *petőfileves* ’megnevezhetetlen leves, eldönthetetlen a leves fajtája’ [Petőfi Sándor: Minek nevezzelek? c. verscíme alapján asszóciálás a felismerhetetlen levesre]; *végzős* ’szabadulás előtt álló fogvatartott’[Ti. „elvégezte” az *egyetem*et ’börtön’].

A jelentés terjedelmének változása is lehetőséget ad újabb szlengszó keletkezésére. J e l e n t é s b ő v ü l é s ről beszélhetünk abban az esetben, ha a szó elsődleges jelentéséhez társul valamilyen mögöttes jelentés, amit csupán a szlenghasználók érzékelnek: *Csillag* ’1. A szegedi börtön elnevezése. [Az épület alakjáról]. 2. Általában börtön egyik szárnya, ami egy középpontból ágazik el.’;

elzett ’lakat’ [*Elzett,* lakatmárka után bármilyen fajta lakat neve]; *fiú* ’1. *Fiam:* Megszólításként olyan másokat kiszolgáló fogvatartott, akit a munkájáért az erősebb megvéd másoktól és eltartja, cigarettát, kávét is ad neki. 2. *Fia:* Az a fogvatartott, aki valamelyik személyzeti állományban lévő embernek az ismerőse.’; *napos* ’1. Az adott napon takarító személy. 2. Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott.’; *tirpák* ’1. Nyíregyházi, szabolcsi ember. 2. Faragatlan, modortalan ember. 3. Vidéki (ember).’ *törzsfőnök* ’magasabb beosztású rendőrségi dolgozó’.

J e l e n t é s s z ű k ü l é s r ő l beszélhetünk pedig például a *barakk* ’több személyes épületsor (Tököl)’ vagy a *főnök* ’1. Fegyőr, börtönőr. | Fegyőr vagy rendőr megszólítása. 2. Olyan fogvatartott, aki nem hivatalos rangban a többi fogvatartott fölött áll’ szavak esetében.

J e l e n t é s e l v e s z t é s figyelhető meg olyan szavak, kifejezések használatakor, amelyek gyakorlatilag bármire mondhatók válaszként: *Nyista vaker!* ’Ne beszélj! Hallgass el!’; *okés* ’biztos, jó’; *tuti* ’jó, biztos’.

4.3.2. Az **a l a k i** szóalkotás a másik lehetséges módszer a nyelvváltozaton belüli szóteremtésre. A börtönszleng egyik leggyakoribb szóalkotási lehetősége ez, melyhez kapcsolódóan a szóösszetételről és a szóképzésről kell beszélnünk, mint lehetséges szlengteremtési módokról.

A s z ó ö s s z e t é t e l olyan szóalkotási mód, ami rendkívüli gyakorisággal bír a börtönszlengben. A fogvatartottak által létrehozott összetett szó többnyire mindkét tagja előfordul a mindennapi nyelvhasználatban, de egy hétköznapi beszélő esetében az adott két szó szinte soha nem kerülhet egymás mellé. A fogvatartottak kreativitásán és gondolkodásbeli képzettársításukon múlik, hogy éppen melyik az a két szó, amely az összetett szót alkotni fogja. A megalkotott szóösszetételekben viszont már érezhető a hasonlóság és a kapcsolat a szó hangalakja és jelentése között.

A szerves szóösszetételek között beszélhetünk alárendelő összetételekről: *anyósmotor* ’seprű’; *bányadolgozó* ’a börtönben dolgozó személy (pl. fegyőr vagy nevelő)’; *csicsuéletű* ’másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott’; *dzsungelharcos* ’az adott napon a zárkát takarító személy’; *elsőbálos* ’első bűntényes fogvatartott’; *elsőbugyis* ’első bűntényes fogvatartott’; *majomfogó* ’burgonyafőzelék’ [Egzotikus leírásokból, regényekből ism. majomfogás, hogy kirakott csizmába ragasztót öntenek és az embert utánzó majom azt felhúzva fogságba esik (ZG.)]; *hitlerszalonna* ’kemény gyümölcsíz’.

Továbbá, szintén a szerves szóösszetételeknél maradva, beszélhetünk mellérendelő összetételekről: *lótifuti* ’nyomozó’; *nyalifali* ’leszbikus közösülés’; *rimaráma* ’a női börtönök rabszállító autója’; *tippmix* ’az a személy, aki címet ad a betörőnek a betöréshez’.

Szervetlen összetétel csupán néhányat találhatunk: *hákettőó* ’víz’; *hét-nyolc-kilenc* ’Itt az őr! Figyelnek!’ ⟨Így jeleznek észrevétlenül a fogvatartottak társuk

nak, ha veszélyt észlelnek⟩; *kék-zöld* ’többszörös visszaeső’[Kék és zöld, mert visszaesik és „megüti magát”]; *petsopbojszos* ’pedofil bűnöző’[< *Pet Shop Boys* fiatal fiúkból álló pop-együttes]; *szakadjmegvezető* ’fegyőr, börtönőr’.

A szóösszetétel mellett a s z ó k é p z é s szintén gyakori jelenség a vizsgált csoportnyelvben. A börtönszleng nyelvi elemei a bázisnyelv képzőivel jönnek létre, kimondottan szleng képzőt ma még nem tart számon a nyelvtudomány. Esetleg az *-inger* képzőt sorolhatjuk majd ebbe a kategóriába, de ennek tényszerű kijelentése még további kutatásokat igényel, és elterjedése mindenképpen az idő függvénye. Azt azonban most is kijelenthetjük, hogy az *-inger* képzővel való ellátottság nagy valószínűséggel szlengszót fog eredményezni, de használata még nem annyira elterjedt a szlengben, hogy tipikus szleng képzőnek nevezhessük. Eddigi *-inger* képzővel ellátott szlengszavak például a következők: *ipsinger* ’férfi’, *kopinger* ’újonc a katonai szlengben’, *pasinger* ’férfi’, *tápinger* ’előfelvételis a katonai szlengben’. A börtönszlengben meglévő *-inger* képzős szavak: *szopinger* ’orális közösülés’; *csálinger/csárlinger* ’pincér’; *csóringer* ’szegény’; *kopinger* ’nyomozó’; *nyominger* ’nyomozó’.

A börtönszlengben is — hasonlóan egyéb szlengekhez, például a katonai szlenghez (vö. KIS 1992: 366) — sokkal elterjedtebbek azok a képzők, amelyeket a mindennapi nyelvhasználatban is képzőkként tartunk számon. Természetesen vannak gyakrabban és ritkábban alkalmazott képzők.

Névszóképzők közül az *-i* kicsinyítő képzőnek jelentős szerepe van börtönszlengszavak alkotásakor: *hörpi* ’szeszesital’; *kabi* ’kábítószer’; *rabi* ’rablás’; *ribi* ’prostituált’; *robi* ’munka’ [robot ’ua.’]; *romi* ’Alfa Romeo típusú gépkocsi’; *rondi* ’nő’ [? *romnyi* ’nő’ × *ronda* ’csúnya’]; *seggi* ’fenék’; *süni* ’súrolókefe’; *tanki* ’fegyőr’; *töki* ’ 1. ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása⟩ 2. Gyerek.’; *vami* ’áruló, besúgó’[*vamzer* ’ua.’].

Adatolható néhány *-ci, -csi, -szi* és *-ca* képzős változat is: *amcsi* ’amerikai ember’; *anyóca* ’nő’; *bömcsi* ’BMW típusú személygépkocsi’; *bröncsi* ’börtön’; *buci* ’fej’; *bulcsi* ’munka’ [*bútyi* < cig. *būtji, būti* ’munka, dolog’ (Vek. 41)]; *csőnaci* ’farmernadrág’; *dobcsi* ’emeletes ágy felső része’; *dolcsi* ’USA dollár’; *drogica* ’kábítószer’; *fogszi* ’fogda (a börtönben vagy a rendőrségen)’; *linkóci* ’nem megbízható (ember)’; *macskajancsi* ’újonnan börtönbe kerülő személy’; *marcsi* ’német márka’; *merci* ’Mercedes típusú gépkocsi’; *nevcsi* ’nevelőtiszt’; *nyomci* ’áldozat, sértett’; *regcsi* ’reggeli’; *sitiruci* ’rabruha’; *smaszi* ’fegyőr, börtönőr’; *spagóca* ’cigaretta’; *surci* ’cipő’; *szakszi* ’szakaszvezető’.

Szintén szép számmal találhatunk példát *-ka, -ke* kicsinyítő képzős alakokra is, sokszor személynevek becézett változataiban: *arnoldka* ’izmos, kisportolt testű’ [*Arnold Schwarzenegger* testépítő világbajnok és színész keresztnevéből.]; *bárányka* ’újonnan börtönbe kerülő fogvatartott’; *bogárka* ’Volkswagen típusú személygépkocsi’[*bogárhátú*]; *büfike* ’kocsma’ [Szójáték: *büfé* × *büfög*]; *gabika* ’homoszexuális férfi’[*Gabika* személynév × *bika*]; *hallóka* ’fül’;

haska 'hasis'; *juliska* 'homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja'; *kukucska* 'a zárkaajtón lévő kémlelőnyílás'; *látóka* 'szem'; *lóvécska* 'pénz'; *okoska* 'férfi nemiszerv, hímvessző'; *őrmike* 'fegyőr (őrmesteri rangban)'; *őzike* 'nem régen börtönbe került fogvatartott'; *szimatka* 'nyomozó'; *vagdalka* 'börtönorvos'; *zsömlécske* 'női mell'.

A népszóképzők áttekintésénél maradva, feltűnik, hogy az *-ó, -ő* képző egész korán népszerű képzőfajta lett az argóban. Ezt bizonyítja, hogy már TORONYAI KÁROLY (1862) szótárában is szerepel számos így képzett szó. A szóalkotásnak ez az eljárása a mai börtönszlengben is érvényesül: *berepülő* '1. Áruló, besúgó. 2. Betörő.'; *beutaló* 'bűncselekmény'; *bódító* 'szeszesital'; *bokszoló* 'fegyőr'; *boldogító* 'szeszesital'; *csacsogó* '1. Száj. *Nyomass egy blázt a csacsogómba!* 'Adj egy cigarettát a számba!' 2. Áruló. 3. A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom.'; *dumáló* '1. A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom. 2. Kihallgatás.'; *dühöngő* '1. Erős szövettel, ponyvával bevont szivaccsal bélelt speciális helyiség, ahová az önmagukban kárt tenni szándékozó elítélteket helyezik. 2. Rendőrségi fogda. 3. Kocsma.'; *dűlöngélő* 'kocsma'; *elosztó* 'kocsma'; *gályázó* 'a börtönben dolgozó személy (leginkább fegyőr vagy nevelő)'; *hesszelő* '1. A zárkaajtón lévő kémlelőnyílás. 2. A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll és figyel.'; *futkosó* 'rendőrségi fogda'; *kéregető* 'rabló'; *kinéző* 'ablak'; *kocsitörő* 'autótolvaj'; *mesélő* 'kihallgatás'; *metsző* 'zsebtolvaj'; *recsegő* '1. Száj. 2. Hangszóró.'; *surranó* 'betörő' [*besurranó* tolvaj]; *ügyeskedő* 'csaló'; *zuhanórepülő* 'többszörös visszaeső fogvatartott'.

Felfigyelhetünk a börtönszlengben *-kó* képzős alakokra is: *brifkó* '1. Pénztárca. 2. Női nemi szerv. 3. Nő.'; *cickó* 'női mell'; *cseszkó* 'cseh nemzetiségű'[cseh *Československo* 'Csehszlovákia' (cseh *česko-* 'cseh')]; *didkó* 'női mell'; *ferkó* 'másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott'; *haskó* 'hasis'; *milkó* 'millió, egymillió forint'; *sitkó* 'börtön'; *szeszkó* 'szeszesital'; *tetkó* 'tetoválás'; *zsivkó* '1. Vagány, belevaló. 2. Alvilági ember'.

És adatolhatnuk *-ú, -ű* képzős szavakat is: *baromarcú* 'szemtelen, pimasz'; *büdösbőrű* 'cigány'; *cigányfaszú* 'olyan fegyőr vagy felügyelő a börtönben, akinek mindig az oldalán lóg a fekete színű kombinált gumibot'; *csajkafejű* 'körletfelügyelő, fegyőr'; *gyorslábú* 'rabló'; *hamvasseggű* 'első bűntényes fogvatartott'; *hullaszagú* 'életfogytiglani börtönbüntetésre ítélt fogvatartott'; *kányabőrű* 'cigány'; *kékhasú* 'ötszáz forint(os bankjegy)'; *kétszínű* 'nyomozó'; *lepcseszájú* 'áruló'; *meredtszemű* 'ötszáz forint(os bankjegy)'; *retkesnyakú* 'gyerek'; *trükkösszemű* 'kancsal'; *zsiletteszű* 'magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy'.

Sok *-esz* végződéssel ellátott alakot találhatunk a börtönszlengben. Az *-esz* végű szavak nagy része a cigány nyelvből származik, ennek egyik oka lehet,

hogy magában a cigány nyelvben is megvan az *-es* végződés, habár ragként fordul elő, például az *-el*-végű igék kijelentő mód, jelen idő, egyes szám második személyű alakjában[42]. És szintén előfordul még egyes számban, hímnemű, élő főnevek tárgyragjaként[43].

A börtönszlengben ez a következőképpen alakul: *babáresz (bábáresz* is)–*pabáresz (pábáresz* is) 'cigaretta': [< cig. *phabārel* 'éget, rágyújt' (Vek. 128)] — Az *-el* végződés miatt kijelentő mód, jelen idő, egyes szám második személyű alakja: *phabāres* 'égetsz'; 'rágyújtasz'. A börtönszleng viszont névszóképzőnek érzékeli az *-es(z)* végződést, így a szlengbe főnévi jelentéssel kerül be:

bulkesz '1. Fenék. 2. Női nemi szerv': [< cig. *bul* 'fenék, far' (Vek. 39)].

burtyesz 'munka': [*bútyi* < cig. *būtji, būti* 'munka, dolog' (Vek. 41)]. — A cig. *būtyi kerel* 'dolgozik', ennek második személyű alakja *būtyi keres* 'dolgozol'.

csóresz 'lopás': [*csórel* 'ua.' < cig. *čōrel* 'lop' (Vek. 50)]. — A *čōrel* második személyű alakja *čōres* 'lopsz', amit a magyar ismét csak névszóként érzékel.

daresz 'félelem': [dara 'félelem' / cig. *dār* 'ua.' (Vek. 52) + *-esz*]. — Élettelen, nőnenű főnévről van szó, ilynekor a cigányban egyik esetben sem kap *-es* végződést.

kajesz 'étel': [szleng *kajál* 'eszik' cig. *xal, hal* 'eszik' (Vek. 71) — A *xal -al*-végű ige, ragozásában nem fordul elő *-es* végződés a cigány nyelvben, a börtönszleng viszont az *-esz* képzővel látja el, egyben főnevet képezve belőle.

kandesz 'I. mn Büdös, szagos. II. fn Bűz, büdösség': [cig. *khand* 'bűz' (Vek. 89) + *-esz*]. — Élettelen, nőnenű főnévről van szó, ilynekor a cigányban egyik esetben sem kap *-es* végződést.

káresz 'férfi nemiszerv, hímvessző': [*kár* 'ua.']. [< cig. *kār* 'ua.' (Vek. 83)]. — Hímnemű, élettelen főnevek nem kapnak *-es* végződést.

mangesz 'lopás': [*mangel* 'lop']. [< cig. *mangel* 'kér' (Vek. 107) — A *mangel* második személyű alakja *manges* 'kérsz', amit a magyar ismét csak névszóként érzékel.

mujkesz 'száj': [< cig. *muj* 'száj' (Vek. 113)] — Hímnemű, élettelen főnevek nem kapnak *-es* végződést.

murdesz '1. Halott: [*murdel* 'meghal' < cig. *murdel* 'megdögleszt' (CigSz. 78)]. 2. Belsőség, disznó vagy marha belső szervei mint étel.': [vö. cig. *murdicko mas* 'döghús' (CigSz. 79)]. — A cig. *murdel* 'megdögleszt' egyes szám második személyű alakja *murdes* 'mgedöglesztesz', amit a börtönszleng a cigány szó nyelvi rendszertani helyétől függetlenül főnévnek értékel.

[42] *kames* 'szeretsz, akarsz'; *keres* 'csinálsz, teszel'; *thoves* 'mosol'

[43] *dades* 'apát'; *shaves* 'fiút'; *sityari* 'tanítót'

pandesz 'rendőrségi fogda': [*pandavec* cig. *phandavel* '(be)zárat, (be)csukat', *phandel* '(be)köt, (be)zár' (CigSz. 94)]. — A *phandavel* kijelentő mód, jelen idő, egyes szám második személyű alakja *phandaves* 'bezáratsz'.

tubálesz–tubáresz 'cigaretta': [*tubálesz* cig. *thuvālo, thuvāli* 'füstös; cigaretta, pipa' (Vek. 160), cig. *thubál* 'cigaretta' (Erd.), *thuvārel* 'füstöl' (Rost. 119)]. — A *thuvārel* kijelentő mód, jelen idő, egyes szám második személyű alakja *thuvāres* 'füstölsz'.[44]

Megfigyelhető, hogy azokat a cigány igéket, melyek a ragozás során kaphatnak a cigány nyelvben *-es* végződést, a magyar börtönszleng *-esz* végződéssel, főnévi értékben veszi át.

Az *-esz* képző a börtönszlengben valószínűleg azért népszerű, mert használata különleges, idegen nyelvi hatást fog tükrözni, ezáltal megfelel a „titkos szavak alkotása" célnak, így „szlenges" hangzást képes kölcsönözni a vele ellátott szónak. A képző a katonai szlengben is megjlenik (vö. KIS 1992: 367).

A fenti, cigány nyelvi alakokból képzett szlengszavakon kívül, a következő *-esz* képzős adatok fordulnak még elő a börtönszlengben: *alkesz* 'alkoholista'; *bakesz* 'cipő, bakancs'; *brokesz* 'férfi nemiszerv, hímvessző'; *bungesz* 'lopás'; *csácsesz* 'jó' [csácsó]; *csocsesz* 'öreg fogvatartott'; *dákesz* 'férfi nemiszerv, hímvessző'; *fallesz* 'férfi nemiszerv, hímvessző'; *franyesz* 'megfelelő, nagyon jó, tökéletes'; *fugesz* 'arany' [**fugsz* (*fuksz*) 'ua.']; *jakesz* 'dzseki'; *makesz* 'német márka'; *manesz* 'pénz' [*mani* 'ua.']; *maresz* 'német márka'; *mokesz* '1. Szem alatti folt. 2. Pofon'; *pálesz* 'pálinka'; *piesz* 'szeszesital'.

A fentiek mellett *-s* képzővel ellátott szavak is szép számmal adatolhatók a börtönszlengben: *balhés* '1. Erőszakos, verekedős (ember). 2. Rossz. 3. Rendszeresen fegyelemsértést elkövető (fogvatartott)'; *bugyanglós* 'rafinált'; *diplomás* 'szabadulás előtt álló fogvatartott'; *flamós* 'éhes'; *kajakbaszás* 'erőszakos nemi közösülés'; *kilós* '1. Százados. 2. Gazdag'; *komálós* 'barát'.

Kisebb számban ugyan, de előfordulnak továbbá *-ész, -isz, -usz* képzős adatok: *degész* 'börtönorvos'; *gyengisz* 'gyengélkedő a börtönben'; *balkusz* 'bűncselekmény' [*balh*é + *-usz*]; *gyengusz* 'gyengélkedő'; *kamandusz* 'hazugság' [*kamu*]; *manusz* '1. Férfi. 2. Áldozat, meglopott, kirabolt ember'[*manus* 'férfi']; *analfusz* 'buta, tudatlan'[*analf*abéta + *-usz*].

A börtönszleng igéit megvizsgálva elmondható, hogy a csoportnyelv használói kevésbé élnek az igeképzés lehetőségével, az igék nagy része már képzett alakban kerül a börtönszlengbe, hasonlóan a katonai szelnghez (vö. KIS 1992:

[44] Ugycsak főleg a cigány nyelvből származó szavaknál jelenik meg ritkán az *-áré* képző: *kuláré* 'illemhely', *lubáré* 'prostituált', *tabáré* 'cigaretta'. Ennek az lehet az oka, hogy magában a cigány nyelvben is létezik egy hangzásban ehhez hasonló képző, amely a cigány törzsek nevében jelenik meg leggyakrabban. A törzsek neve mindig valamilyen foglalkozást jelöl, s a név (az *-ári* utóképzővel) abból a szóból keletkezik, amelyik a foglalkozás tárgya. Pl. *colo* (szőnyeg, lepedő), *colári* (szőnyegkereskedő); *csúri* (kés), *csúrari* (kés, rosta készítő) BARI KÁROLY 2001: 316).

367). Csoportnyelven belüli szóalkotási módként használt igeképzők közül leggyakrabban az *-l,* és a *-z* képző fordul elő: *bespájzol* ’I. A fogvatartott bevásárol a börtön boltjában. II. Nagy ítéletet ad, több évre börtönbe zár’; *spájzol/spejzol* ’bevásárol a börtön boltjában’; *bezsuppol* ’börtönbe zár’; *bugeszol* ’lop’ [< argó *bugesz* ’lopás’]; *burkol* ’eszik’ [? cig. *buka* ’falat’, *bukadel* ’bekap’ (Kakuk 56)]; *hesszel* ’betörés közben őrt áll’; *lepetél* ’gyermeket szül’; *feldörzsöl* ’elárul’; *hadovál* ’beszél, mellébeszél, hiteget’; *komáz* ’szeret, kedvel’[*komál* ’ua.’ < cig. *kamel* ’szeret, akar’ (Vek. 82, ?szinto cig. *komel* ’szeret’: MNyTK. 153. sz. 39) × *komáz* ’pajtáskodik, cimborál’]; *lecsalaváz* ’megüt, leüt’[cig. *čalavel* ’(meg)üt’ (Vek. 44, CigSz. 31)]; *ledeláz* ’fizet, lefizet, megveszteget’[cig. *del* ’ad’ (Vek. 53)]; *ledrótoz* ’megbeszél’; *lekokiz* ’megüt, leüt’; *megdádáz* ’megver’; *megmalmoz* ’becsap’; *megzsugáz* ’1. Fegyelmez, megírja a fegyelmi lapot, megbüntet. 2. Büntetést kiszab’.

Az igéknél maradva szükséges megjegyezni, hogy igen gyakori a börtönszlengben az igekötők használata. A szótárt a *B,* az *E,* az *F* vagy éppen a *K,* az *L* és *M* betűknél kinyitva, rögtön szembetűnik a börtönszleng e jellemzője, így a szóalkotás effajta segítségével a hétköznapi ember számára szokatlan alakok születnek. Előfordul, hogy a bázisnyelvből változatlan alakban és jelentésben vesz át egy szót a börtönszleng, csupán a szokványos igekötőt módosítja, így alkot szlengszót: *bebukik* ’1. A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül. 2. Bajba kerül’; *bepadlóztat* ’megüt, leüt valakit’; *bereccsen* ’idegileg kiborul’; *elmeszel* ’büntetést kiszab, megbüntet’; *felkérdezés* ’kihallgatás’; *kicsap* ’agyonüt’; *kimered* ’lerészegedik’; *kimerevedik* ’lerészegedik’; *lefenyít* ’megver’; *leképel* ’pofon vág, arcul üt’; *leöl* ’megöl’; *megbukik* ’bűncselekmény elkövetése közben tetten érik, a rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül’; *megcsúszik* ’1. Bajba kerül. 2. Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik’; *megdobban* ’megszökik’; *megpusztul* ’meghal’.

De legtöbb esetben az igekötővel való ellátottság a bázisnyelvi szó jelentését is nagymértékben módosíthatja, mintegy teljesen új szlengszót alkotva ezáltal: *becsobban* ’autót feltör’; *benyel* ’1. Öngyilkossági kísérletet követ el valamilyen tárgy (penge, tű, kanál, drót, szög) lenyelésével. 2. A fogvatartott cérnára köt egy szalonnadarabot, lenyeli, majd másnap visszahúzza. (Ezzel az eljárással az elítélt rosszullétet, betegséget tud imitálni, amivel kórházba kerülhet.)’; *betámad* ’1. Autót feltör. 2. Megver’; *betáraz* ’a szűkösebb időkre spórol, bizonyos mennyiségű dolgot (elsősorban cigarettát, kávét) elrak magának későbbre’; *kiétkezés* ’vásárlás a börtön boltjában’; *kigyújtás* ’a büntetésüket kezdők durva ugratása. (Az újonnan börtönbe kerülők lábujjai közé papírt tesznek zárkatársai és meggyújtják.)’; *kikever* ’csal a kártyában’; *leboltol* ’üzletet köt’; *megvezet* ’félrevezet, becsap, rászed’; *megzuhan* ’lelepleződik, bűncselekmény elkövetése közben tetten érik’; *megzsugáz* ’1. Fegyelmez, megírja a fegyelmi lapot, megbüntet. 2. Büntetést kiszab’.

A börtönszleng szótár igekötős igéit átnézve megállapítható, hogy az autó feltörés, az árulás, a szökés, és a lebukás fogalmi kategóriáját kifejező szavakat látják el leggyakrabban igekötővel a csoportnyelv használói. Az igekötővel való ellátottság nagyobb emocionális töltést biztosít a szavaknak, színesebbé is teszi ezáltal az alakokat, talán éppen ezzel magyarázható a börtönszleng szóalkotási rendszerében megfigyelhető gyakorisága.

A példák igazolják, hogy az alaki szóalkotás, különösen a szóképzés, a börtönszleng egyik legkedveltebb szóalkotási módja, a csoportnyelv szókészletének legnagyobb hányada így keletkezett.

4.3.3. A belső **szóalkotás ritkább** an előforduló lehetőségeinek eredményeként a börtönszlengben találkozhatunk szövegyülés következtében létrejött alakokkal, morfémanyújtással; morfémarövidítéssel, vagyis szócsonkítással, szórövidítéssel, elvonással; szóferdítéssel; szóhatár-eltolódással; ragrögzüléssel; illetve mozaikszavakkal. Továbbá itt kell megemlíteni a börtönszleng emocionális telítettségéből fakadó „játszi szóalkotás" lehetőségét. Ezekkel a módszerekkel azonban igen kevés szó keletkezett, különösen, ha az alaki szóalkotás produktumaival hasonlítjuk össze őket.

Szóvegyülés sel (kontaminációval) olyan szavak keletkeztek, melyek egyben szójátéknak is felfoghatók: *bantukán* 'cigány' [Szójáték, *Batu kán* × *bantu* 'cigány']; *buncsakó* 'kés' [? *bunkó* × *nuncsaku* 'távol-keleti ütőfegyver']; *csárlinger* '1. Férfi. 2. Pincér.' [*csálinger* 'pincér' × *Charlie* (angol személynév)]; *cseterfild* 'házilag, csikkdohányból csavart cigaretta'[*cseter* × *Chesterfield* cigarettamárka]; *csiliárdos* 'gazdag' [? *milliárdos* × Annyi pénze van, mint *csillag* az égen]; *debilla* 'női fegyőr, börtönőr'[? *milliárdos* × Annyi pénze van, mint *csillag* az égen]; *dzsavel* 'megy' [*dzsal* × *avel*]; *dzsina* 'fegyőr' [? *dzsingáló* × *Gina,* női név]; *gabika* 'homoszexuális férfi'[*Gabika* személynév × *bika*]; *örkör* 'fegyőr, börtönőr'[*őr* × *ökör*]; *pulicer* 'rendőr' [Szójáték: *police* 'rendőrség' × *Pullitzer*]; *sziga* 'cigaretta' [*ciga*retta × *szi*var]; *tab* 'cigaretta' [*tabak* 'ua.' × *stab* 'ua.']; *vagabunkó* 'önmagát bátornak, erősnek mutató személy, aki ennek éppen az ellenkezője'[*vagabund* × *bunkó*].

Morfémanyújtó változásnak tekinthetjük a hangbetoldást: *flehós* '1. Csalafinta, trükkös. 2. Szélhámos, nem egyenes (ember). 3. Nem igaz. [*fleós* ' megbízhatatlan, kiszámíthatatlan ember']; *gyógyiszer* 'gyógyszer'; *kunyerbál* 'kéreget' [*kunyerál* '(megalázkodva) könyörög, kér']; *kurgyel* 'közösül' [*kúrel* 'ua.']; *molinór* 'fogvatartottak pulóvere'[*molinó* 'jéger alsó és felső, téli alsó ruházat'].

De itt tárgyalhatjuk az ikerítéssel keletkezett szavakat is: *csiribiri* '1. Másokat kiszolgáló fogvatartott. 2. Homoszexuális. | Másokat kiszolgáló homoszexuális fogvatartott. 3. Bolond, hülye. 4. Gyenge'; *csiszamisza* 'takarítás, kőmosás';

holkabolka ’lopás’ [? *Lolka* és *Bolka,* egy lengyel rajzfilmsorozat két szereplője]; *sikamika* ’takarítás’; *tikitaki* ’kancsal’.

Morfémanyújtó hangcsoportismétlés történik például a *csemcsem* ’lopás’; *csencsen* ’lopás’; *dzsodzsó* ’kábítószer’; *habalaba* ’arab ember’; *hámhám* ’étel’ [*ham-ham, hám-hám* (az étel bekapását utánzó gyermeknyelvi szó)]; *origigi* ’rabruha’ [*originált*] szavak esetében.

A következő szlengszavaknál morfémarövidítő változás, szócsonkítás érhető tetten: *bérgyilok* ’bérgyilkosság’; *csihiz* ’megver’ [? *csihi-puhi*]; *életfogytos* ’életfogytiglanra ítélt fogvatartott’; *ex* ’extasi tabletta’.

Szóösszerántás, szórövidítés történik például a következőkben: *ales* ’1. Alezredes. 2. Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy’[kat. = alezredes, hiv. röv.]; *culáger* ’munkahely’ [*culág* ’építőipari segédmunkás’ × *láger* ’koncentrációs tábor’].

Elvonás tapasztalható például ezekben az esetekben: *alfa* ’Alfa Romeo típusú személygépkocsi’; *bubó* ’börtönorvos’ [*Dr. Bubó,* a „Kérem a következőt!” c. rajzfim szereplője]; *cucc* ’1. Lopott tárgy. 2. Kábítószer’[*cuccol*]; *firma* ’jellemtelen ember’[*jó firma*]; *fogytos* ’életfogytiglan tartó büntetést töltő fogvatartott’[*életfogytiglan*]; *galóca* ’1. Gyilkos. 2. Hóhér’[*gyilkos*galóca]; *kocc* ’Menj innen!’ [*koccol*]; *korrekciós* ’bolond, buta’ [*gyógykorrekciós*].

Szóferdítés figyelhető meg a következő szlengszavaknál: *Álompuszta* ’állampusztai börtön’; *bojtol* ’üzletel’ [*boltol* ’ua.’]; *burmol* ’alszik’ [*durmol* ’ua.’]; *darát* ’barát’; *gigi* ’cigaretta’ [? *cigi* ’ua.’]; *vegyőr* ’fegyőr’.

Idegen szó ejtéséből fakadó szóferdítéssel találkozunk a következő szavaknál: *bászté* ’fegyintézet’ [*Bastille*]. — Az idegen nyelvből való átvétel miatt a kiejtést próbálják az átadó nyelv szabályaihoz igazítani; *érces* ’AIDS fertőzött’[a kiejtés helytelen értelmezésén alapul v. szójáték]; *rúdugró* ’elmagyarosodott cigány’[Szójáték, *rumungró*]; *versácsi* ’női rabruha’[*Versace* márkanév]; *dzsémszbandi* ’áruló, besúgó’[*James Bond,* a 007-es ügynök].

Emfatikus ejtés miatt bekövetkező szóferdítés: *buhi* ’homoszexuális férfi’[buzi]; *kuruc* ’prostituált’ [*kur*va ’ua.’]; *pislant* ’vizel, pisil’[*pisál, pisil*].

Nyelvjárásias ejtés okozta szóferdítés: *degész* ’börtönorvos’ [*dögész*]; *dendó* ’fog’ [dandó ’fog’, cig. *dand* ’fog’ (Vek. 52)]; *dűt* ’lop’; *kúdusfillér* ’a forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz’; *tekenyős* ’(oláh)cigány’; *teknyős* ’(oláh)cigány’.

Szóhatár-eltolódás igen ritkán tapasztalható a börtönszlengben: *fekszemle* ’takarodó előtti szemle’; *makiverem* ’önkielégítés’ [*Ma kiverem*].

Ragrögzülés re szintén nagyon kevés példát találhatunk a szótárban: *darát* ⟨Megszólításként E/1. birt. szraggal:⟩ *~om:* ’barátom’; *fiú* ’1. *Fiam:* Olyan másokat kiszolgáló fogvatartott, akit a munkájáért az erősebb megvéd másoktól és eltartja, cigarettát, kávét is ad neki. 2. *Fia:* Az a fogvatartott, aki valamelyik

személyzeti állományban lévő embernek az ismerőse'; *öcs* ⟨Birt. szraggal:⟩ *~cse, ~ém:* ⟨(Kissé lekezelő) megszólítás a fogvatartottak között⟩.

Találhatunk a börtönszlengben m o z a i k s z a v a k at is, de az itt előforduló adatok nagy része átvétel, nem a börtönszlengben keletkezett: *béemvéleves* 'rossz, szinte felismerhetetlen leves' [*BMV* (autómárka): *B*enne *M*inden *V*acak megtalálható]; *Bú* 'Börtön Újság'; *emzé* 'rendőrségi fogda'[m*agánzárka*]; *evéeszes* 'az enyhébb végrehajtási szabály alá eső fogvatartott, aki például hétvégeken hazajárhat'[*EVSZ,* enyhébb végrehajtási szabály]; *géhás* 'konyhavezető a börtönben'[? *GH* 'gazdasági hivatal']; *háká* 'házikórház, rabkórház'[*HK* 'házi kórház']; *imeis* 'bolond' [< *IMEI* 'Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet']; *kágyékás* 'bolond, kényszergyógykezelés alatt álló'; *kákávés* 'különösen közveszélyes elítélt'[*kkv*]; *kávés* 'közveszélyes, környezetésre és önmagára is veszélyes személy'.

Felfigyelhetünk a börtönszlengben „ j á t s z i s z ó a l k o t á s " -sal keletkezett szóalakokra. Az intézetek lakói olyan szlengszavakat alkotnak, amit a csoporton kívülről szemlélve humorosnak, viccesnek találunk. Egyfajta kreatív szóalkotási mód ez, vagyis a szlengalkotók kreativitását tükrözik az így született alkok. Ezen szavak egy része nem a peremszókincshez tartozik, mint ahogy azt várnánk, hanem több intézetben is elterjedt, a börtönszleng aktív szókincsében van jelen: *bantukán* 'cigány' [*Batu kán* × *bantu* 'cigány']; *bébipörkölt* 'tejbegríz, tejberizs'; *bulgária* 'fenék' [*bul* 'fenék']; *csornojemore* 'lopás' [or. *Чёрное море* 'Fekete-tenger' × *csór* 'lop']; *dezső* 'USA dollár'[*Dezső* személynév ugyanazzal a hanggal kezdődik, mint a *dollár*]; *dinó* 'bolond, hülye'[*Dinó,* a „Frédi és Béni, a két kőkorszaki szaki" c. rajzfilmsorozat dinoszaurusz szereplője × *dili, dilós* 'bolond']; *doksza* 'jó' [*Doxa,* óramárka × dobre]; *dolcsevíta* 'dollár' [ol. *dolce vita* 'édes élet' × dolcsi]; *félix* 'öt' [*fél X,* ti. római tíz.]; *főrabbi* 'fegyveres rablás'[rabi, rabbi]; *majomcsapda* 'önkielégítés' [*makiverem*]; *spermahajder* 'homoszexuális férfi'[*sperma* × *pernahajder*]; *stokileves* 'sárgaborsó leves'[*stoki*].

A börtönszleng szókincse megalkotásához felhasználja valamennyi, a bázisnyelvben meglévő szóalkotási lehetőséget. Természetesen egyiket jobban preferálja, másikat kevésbé. Olyan színesen használja a szóalkotás variációit, akárcsak a bázisnyelv.

Láthattuk, származnak különböző idegen nyelvekből börtönszlengi átvételek, az effajta szóalkotási lehetőségek kihasználása a titkosságra való törekvést erősítik. Nem különben így van ez más szlengeknél is, és így volt már a tolvajnyelv megszületésekor is. A szlengek céljuknak megfelelően (a kívülállók meg-nemértéssel történő kirekesztése miatt) könnyen beengednek rendszerükbe idegen nyelvekből érkező elemeket, használtuk is többnyire gyorsan elterjed a csoporton belül.

A szóképzés igen népszerű módszer a szókincs gyarapítására — mind a sztenderdben, mind a szlengben. A névszóképzőket vizsgálva találkozhattunk két olyan képzővel is a börtönszleng esetében, mellyel való ellátottság a szó szlengesítését vonja maga után, ez az *-inger* és az *-esz* képző volt. Az igéket vizsgálva a sokszínű igekötőhasználat a legfeltűnőbb jelenség a vizsgált csoportnyelvben.

A szlenghumor biztosításáért pedig a kreatív, „játszi" szóalkotással keletkezett nyelvi anyag felel.

5. A legtöbb szlenghez hasonlóan, a börtönszlengben is gyakori jelenség, hogy bizonyos fogalmakat szószerkezettel neveznek meg, vagyis élnek a s z i n t a g m a t i k u s / s z i n t a k t i k a i s z e r k e s z t é s lehetőségével. Alárendelő szerkezetek jöttek létre a *durrantott/dűtött/meleg áru* 'lopott holmi', az *éjszakai pillangó* 'prostituált', a *rácsos busz* 'rabszállító autó', a *veri a lompost* 'önkielégítést végez' vagy a *verekedéses lopás* 'rablás' szókapcsolatokban. Mellérendelő szerkezetek pedig például a *vagy sor, vagy fájer* 'vagy elítélik, vagy sem', a *toll- és vajkereskedő* 'tolvaj', a *nappal Jean, este Mari* vagyis ' mindenkit kiszolgáló és emellett homoszexuális szolgáltatást nyújtó férfi fogvatartott'. A börtönszleng lényegesen több alárendelő szószerkezetet tartalmaz, mint melérendelőt, az alárendelő szószerkezetek nagy része is jelzős szintagma.

A börtönszleng nem elszigetelt nyelvi anyagként, szótárként él a fogvatartottakkal együtt, hanem részese mindennapi életüknek, amit legjobban — a szintaktikai szerkesztés lehetőségeinek tanulmányozása mellett — a t á r s a l g á s i f o r d u l a t o k áttekintésével érthetünk meg. Íme néhány szemelvény a szótárból, mely bizonyítja, hogy számos, a legkülönfélébb beszédszituáció teremtheti meg a szlenghasználat lehetőségét:

Ahoj rokk efem!: ritk, tréf Szia ⟨köszönés⟩; [Egy szlovák rádió közismert beköszönéséből: *Ahoj, Rock FM Sféra Bratislava*].

Nincs olyan ajtó, ami ki ne nyílna egyszer: ⟨Hosszú börtönbüntetésüket töltő elítéltek vigasztalják így egymást és önmagukat⟩.

Behegesztik/(gyak) ráhegesztik az ajtót: Sok év börtönbüntetést kap.

Hagyjuk ezt az akremos dumát! 'Elég volt a hazugságból!'

Tedd arrébb az arcod! 'Menj innen!'

Ennek már ausz: ritk **a)** 'Vége van.' **b)** 'Meghalt.'

Avel a csomago: gyak 'Csomag érkezik, csomagosztás van a börtönben.'

Babáresz a pittyembe! 'Adj egy cigarettát a számba!'

Hogy folyjon ki a szemed, báter! ⟨Átok, átkozódás után használt kifejezés annak nyomatékosítására. ⟩

Húzd el a beled! 'Tűnj innen!'

Ne dumálj, mert be leszel ütve! ’Maradj csöndben, mert megerőszakolnak!’ ⟨Elhallgattatás céljából használt megfélemlítő mondat⟩.

Told el a ~d (mert kirúgom a küllőidet)! ’Menj innen (mert nagyon megverlek)!’

Nyomass egy ~t a csacsogómba! ’Adj egy cigarettát a számba!’

Laza ~t a vigyorgódba! ’Menj a fenébe!’ (Tkp. Ernyedt péniszt a szádba!)

Blokkolj, csöves (nem a kukoricásban vagy)! ⟨Felhívás a WC lehúzására, ha büdös van a WC-n ülő miatt.⟩

Told el a bringát! ’Menj el innen!’

Nyomass egy blázt a csacsogómba! ’Adj egy cigarettát a számba!’

Adj érte egy csík cigit! ’Adj érte tíz doboz cigarettát!’

Dugó! ⟨Elhallgatásra való felszólításként:⟩ ’Csönd!’

Nyeljél már ~t! ’Fogd be a szád!’

Dzsassz! ⟨Mondatszóként:⟩ ’Indulás!’

A börtönszlenget, a fenti szójárások mellett, s z ó l á s h a s o n l a t o k is szép számmal színesítik, melyek ugyancsak részei társas nyelvi cselekvéseiknek:

Lenyomja, mint a bélyeget. ’Nagyon megver.’

Bukik, mint Rottenbiller. ’A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül.’

Kevés vagy, mint lelencházban a szülőértekezlet. Vagy: *Kevés vagy, mint napon a vaj!* ’Nem érdekel(sz), nem foglalkozom vele(d), semmit nem tehet(sz) ellenem, nem szólhat(sz) bele!’

Csavard le, mint egy hatos anyát! ’Üsd le!’

Állj össze, mint a mákostészta! ’Sorakozó! Fegyelmezetten, pontosan állj be a sorba!’

Összeállni, mint az égett tészta! ⟨Létszámellenőrzéskor használt szólásha-sonlat:⟩ ’Sorakozó!’

Ragad a keze, mint a kenyérre a vaj. ’Nagyon szeret lopni.’

Susog, mint a tavaszi szél. ’Elárul valakit, vallomást tesz.’

Annyit ül, mint a teknősbéka. ’Hosszú időt tölt börtönben.’

Olyan, mint a tengerpart, langyos és homokos. ’Homoszexuális.’

Annyit ül, mint varjú a dróton/fán/karón. Vagy: *Annyit ül, mint veréb a drótkerítésen/küszöbön.* ’Sokáig lesz börtönben.’

A fenti fordulatok bár némileg utalnak a börtönszleng társas szerepére, de az igazából természetesen élőnyelvi környezetben, társalgás közben tanulmányozható. A következő fejezet — a börtönszleng nyelvi vizsgálatát folytatva, egyben szélesebb keretbe ágyazva azt — valamelyest engedi az olvasót betekinteni a csoportnyelv belső működésébe, ami korántsem feltárása a börtönszleng eme oldalának, csak bizonyíték arra, hogy érdemes a területen megkezdett munkát, főleg a társalgáselemzés kutatásaira támaszkodva, tovább folytatni.

A börtönszlenghez kapcsolódó nyelvi attitűdök

A fogvatartottak nagy részénél a szlengszavak aktív szókincsük alkotóelemei, másik részük viszont — legalábbis saját bevallásuk szerint — ismeri a szlengszavakat, de nem használja őket. Ebben azonban nem lehetünk biztosak, hiszen fennáll az a lehetőség, hogy csak a gyűjtő előtt szégyelli ezeket a szavakat, ezért inkább egy kívülálló előtt titokban tartja azok használatát. Gyűjtésem során például számos olyan adatközlővel találkoztam, akiknek felsőfokú végzettségük volt, és nyilvánvalóan magasabb rendűnek érezték magukat annál, hogy ezeket a szavakat használják, vagy akár használatát beismerjék. Egy ilyen fogvatartott például a következőképpen nyilatkozott: *„Ismerem ezeket a szlengszavakat, körülöttem használják őket, de úgy érzem értelmi színvonalom még nem süllyedt olyan mélyre, hogy én is használjam ezen szavakat”.* Találkozhatunk természetesen olyan fogvatartottal is, aki valóban nem használja a börtönszlenget, ennek azonban az a feltétele, mint azt a későbbiekben látni fogjuk, hogy olyan zárkába kerüljön, ahol nem feltétele a csoportba kerülésnek a szleng használata. De ilyenkor is, ha nem az aktív, de a passzív szókincsében mindenképpen benne vannak bizonyos szlengelemek, mivel a zárkán kívüli közös helyiségekben akár akar, akár nem, ő is szembesül vele.

Az efféle előzetes megfigyelések vezettek oda, hogy részletesebb vizsgálatnak vessem alá a börtönszlenghez kapcsolódó, csoporton belüli érzelmi hozzáállást, a fogvatartottak véleményét belső nyelvváltozatukról, és ezeket az általam hangsúlyosnak ítélt vizsgálódási pontokat szem előtt tartva érdeklődtem nyelvhasználati szokásaik felől.

1. Mint már magam is többször említettem, a szleng természetes, sőt elterjedt jelenség mind hazánk, mind más országok börtöneiben. Mindehhez a hátteret az a zárt intézmény szolgáltatja, ahol a fogvatartottak egy szűk térben töltenek együtt nem ritkán hosszú éveket. A csoportok létrejötte, illetve a hétköznapitól eltérő körülmények egy sajátos nyelvezetet keltenek életre, a börtönszlenget.

Ennek a nyelvi anyagnak a megismerésére több módszer kínálkozik. Egyetlen dolgot viszont nem szabad elfelejtenünk, mégpedig, hogy a szleng — még az egyéb nyelvváltozatoktól is nyilvánvalóbban — csoportjelenség, amelynek működésére leginkább úgy látunk rá, ha a vizsgálatokat is csoportokban végezzük, és nem hagyjuk figyelmen kívül azokat a szociálpszichológiai mechanizmuso

kat, amelyek ezt a nyelvváltozatot működtetik, azaz tekintettel vagyunk a bentlakók nyelvükhöz való attitűdjére is.

2003 első hónapjaiban több alkalommal készítettem interjúkat a Budapesti Fegyház és Börtönben a fogvatartottak ötfős csoportjaival[45] azzal a céllal, hogy jobban megismerjem a börtönszleng használóinak véleményét saját nyelvváltozatukról, feltárjam a hozzá fűződő nyelvi attitűdjeiket, hiszen az eddigi kutatások alig-alig tartalmaznak magáról a szlenghasználatról információkat (a katonai szlengről vö. KIS 1991: 41–2, a diákszlengről vö. HOFFMANN 1996: 246–52).

A nyelvi attitűdöknek, a fogvatartottak nyelvi viselkedésének feltárásával talán lehetővé válik a börtönszleng szótárának mint önmagában halott anyagnak a felélesztése is. Ezáltal egy kicsit jobban beleláthatunk abba, hogy a szleng miért is több puszta szókészletbeli eltérésnél.

2. Kutatásom során a börtönszlengre és a szlenghasználók benti életére kiterjedő irányított kérdésekre adott válaszok révén valamelyest ráláthattam az élő börtönszlengre, ami azért rendkívül fontos, mert a szleng tanulmányozása, mint bármely más nyelvé is, a nyelvet használó környezet és a közösség vizsgálatára kell, hogy épüljön (LIHACSOV 2002a: 28), annál is inkább, mert a különböző társadalmi interakciókban emberekkel van dolgunk, és az attitűdök, így a nyelvi attitűd is az interakciókban tűnik ki leginkább (DUIJKER 1979: 123).

2.1. Nézzük tehát, hogy mit is mondanak a fogvatartottak saját nyelvváltozatukról! Többek szerint a börtönszleng *Elcsúnyítja az embert, primitívvé teszi, illetve azt a benyomást kelti a normális emberben.* Éppen ezért egyesek úgy nyilatkoztak, hogy *Én személy szerint nem használom, de mások igen. Nem szólok rájuk, mindenki azt csinál, amit akar.* Volt, aki úgy vélekedett, hogy *A zsiványok* (’bűnözők’) *körében hasznos, a civilek nem tudják értékelni, mert nem értik,* vagy hogy *A fiatalok nagy része nyomja* (’beszéli’), *mert szeretne nagynak látszani. Nem érnek el vele semmit. Én nem használom.*

Akadtak olyan megjegyzések, amelyek a börtönszleng használatának tudatosságára utaltak. A fogvatartottak szavai arra engednek következtetni, hogy a legtöbb esetben a szlenghasználat automatikussá válik a börtönben, és a kinti világban nagyfokú önfegyelemre van szükség (de a szándék legtöbbekben megvan rá), hogy a szlenghasználatot koordinálni tudják: *Az emberhez hozzánő, el se tudja kerülni. A telefonban is így beszélek már. Bár tudom, minősíti az embert, rossz értelemben. — Ragadós, beépül a mindennapi szóhasználatomba. — Mikor először szabadultam, még a fiatal korúak börtönéből, bent annyira rászoktam arra, hogy ezt mondjam:* hidd el, nem hazudok, anyám basszam meg! *Mikor kiszabadultam, apámnak is így bizonygattam az igazamat. Akkora pofont levágott* (’adott’), *hogy még most is érzem.*

[45] Mivel interjúk rögzítésére az 1. lábjegyzetben említett okok miatt nem volt lehetőségem, a beszélgetések során jegyzeteket készítettem.

Ez az automatikus szlenghasználat valószínűleg annak az adaptációs folyamatnak köszönhető, aminek során a fogvatartottak a börtöntársadalom rendes tagjaivá válnak. Ha a folyamat végbement, a szleng is a megváltozott viselkedés része lesz. Olyan véleményekkel is találkozhatunk azonban, amelyek tagadják ennek a jelenségnek a létét, szerintük nem nehéz abbahagyni a börtönszleng használatát, illetve ez az egész csak az értelmi színvonal kérdése: *Van, aki teljesen felveszi, van, aki küzd ellene. A szleng használata egyenes arányban van az intelligenciával. Aki hülye, nem is tudja, hogy szlenget használ, mert a rendes magyar nyelvet sem ismeri. Ez a rendes közege, azt se tudja, mi az a szleng. Sokan itt nőttek fel, vagy az egész család ebbe nőtt bele. — Annyira nem rögződött, kint nem használom. — Otthon egy-két nap után elfelejtem.*

Figyelemre méltó ellentmondás feszül az interjú két részében kapott válaszok között. Míg az interjú elején a megkérdezett rabok többsége úgy nyilatkozott, hogy a börtönszleng véleményük szerint egy rendkívül káros, elítélendő, sőt irtandó dolog és ők maguk még véletlenül sem használják, később arra a kérdésre, hogy beszélnek-e a fogvatartott társaikon kívül mással is szlengben, azt a gyakori választ kaptam, hogy *Hozzátartozóimmal használom. Tanulnak tőlünk, felveszik. — A vicces részét a családdal, gyerekekkel is használom.*

Ez az ellentét csak látszólagos. Az interjú elején még kevésbé voltak felszabadultak a megkérdezettek. Természetes, hogy azt a véleményt közvetítik, ami a legtöbb ember tudatában is él. A nyelvi attitűd egyik komponense ugyanis egy ún. megismerő, kognitív komponens (KISS 1995: 135), ami többnyire hiedelmekből épül fel; ilyenek például az információs hiedelmek, melyek azokon az információkon alapulnak, amelyeket a szakemberek, illetve a tekintélyes emberek mondanak az attitűdtárggyal kapcsolatban (GERMUSKA 2002: 8).

2.2. A börtönszlengről kialakult véleményekhez szorosan hozzátartoznak a nyelvváltozat eredetéről és (mint már az eddigiekben is láthattuk) használóiról vallott felfogások. Ezek szerint *Három réteg van a börtönszleng használata szempontjából: vannak, akik beszélnek ilyen nyelven, de viccesek, egyszer én is kajakra* (’nagyon’) *rámentem az ilyen szavakra. A másik réteg, akik használják, de betartják a határt, nem nézik le a szavakkal a másikat. A harmadik réteg az alja nép, a csicskák* (’társait kiszolgáló fogvatartottak’), *ők nem beszélnek, csak hallgatnak, vagy ide tartoznak még az első bűntényesek, akik gyengék még, nem tudják magukat megvédeni.*

Kialakulása kapcsán elsősorban a cigány hatásról tesznek említést: *A börtönszleng kialakulása sajátos, a börtön összetételéből adódóan sok a cigány szó. A cigányok hozzák be a saját kultúrájukból a legtöbb szót. A gyökerek a cigány nyelvben vannak. Vannak, akik nem helyesen használják a cigány szavakat, ebből alakul ki a szleng. — A börtönszlengben cigány szavak keverednek a magyarral.*

A börtönszlengben valóban számos cigány eredetű szót találhatunk. Ennek legnyilvánvalóbb oka az, hogy a magyarországi fogvatartottak mintegy 30%-a

— a Büntetés-végrehajtási Országos Parancsnokság belső kérdőíves kutatásának önbevalláson alapuló adatai alapján — cigány származású.

2.3. Általános, a fentiekből is kitetsző, illetve külön is megfogalmazott vélekedés, hogy a börtönszleng helytelen, lehetőleg kerülendő nyelvi forma: *A magyar nyelv szempontjából káros. — Elég káros dolog, teljesen el kéne hagyni”.* Ezt azzal indokolják, hogy *Felesleges, mert a hétköznapi életben nem is értik. Kint elárulja az embert ez a beszédstílus. A visszailleszkedés szempontjából sem jó,* például azért, mert *Azonnal felismerem a beszédéről, aki már volt börtönben.*

Bár megfigyeléseim és a fogvatartottak válaszai alapján nagy bizonyossággal kijelenthető, hogy a börtönszleng szükségszerűen szerepet játszik (és egyféle rejtett presztízzsel bír) a közösség mindennapi életében (egyéb válaszaikban még a börtönszlenget rendkívül károsnak ítélő fogvatartottak is éltek vele), a megkérdezett mintegy negyven fogvatartott közül mégis csak egy akadt, aki szerint a börtönszleng igenis jó, és nem érdekli, hogy mások mit gondolnak róla akkor, mikor használja.

3. A legtöbb szlengkutatóban felvetődött már az a kérdés, hogy miért is használjuk a szlenget egyáltalán. PARTRIDGE például tizenöt pontban foglalta össze, hogy milyen okok vezethetnek általában szlenghasználathoz (2002: 22–3).

3.1. Kérdés az is, hogy van-e a szlengnek valamilyen különleges funkciója a büntetés-végrehajtási intézetekben. Mire és miért használnak börtönszlenget a fogvatartottak? A megkérdezettek gondolatai részben erre a kérdésre is választ adnak, bár idevágó vélekedéseik eléggé széles skálán mozognak. Akad, aki azt mondja, hogy *Csak a megszokás miatt használom. — Rám ragadt a többiekről.* Némiképpen meglepő módon még olyan megjegyzés is volt, miszerint *Csak pusztán a szavakért használom, így tágabb az ember szókincse.* Ezeknél az egyedi okoknál gyakoribb magyarázat, hogy a *Feszültséget, kisebbrendűségi érzést lehet vele leplezni. — Ha ideges vagyok könnyebb így megoldani a konfliktushelyzetet. Egyszerűen csak azt mondom, hogy te köcsög!*

Többek szerint a személyiség építés eszközeként is lehet a szlenggel élni: *Ha valaki nagynak akar látszani, a szlenggel megmutatja, hogy egészen mást csinál, mint a normális ember. — Ha menőnek akarok látszani, akkor használom. A kinti emberek azt gondolják, hogy itt egy alvilági manus* (’férfi’). *Hatalmat kölcsönöz. — Nagyobb lesz az ember, ha kicsit dumásabb.*

A messze leggyakoribb vélemény azonban (szemben a szlengkutatók között egyre elterjedtebb nézettel; vö. LIHACSOV 2002b: 95), hogy a titkosság miatt van a börtönszlengre szükség: *Fontos használni, hogy a felügyeletet félrevezessük. Az újak* (értsd: új fegyőrök) *még nem értik, ha átszólok a másik zárkába, hogy na van okosság* (’becsemészett áru’)? *— Azért használjuk, hogy ne értsen meg más minket. — Eleve úgy alakulhatott ki ez a szleng, hogy a bűnözők kialakítottak egy olyan nyelvet, hogy a rendőrök* (’fegyőrök’) *ne értsék őket. A csibészség sok*

mindenre képes. — A vamzerok (’besúgók, árulók’) *előtt nem lehet beszélni. — A titkosság miatt használom, hogy az őrök ne értsék. — Nem tudják így a rendőrök* (’fegyőrök’), *hogy mit beszélek.*

A használók szerint tehát csak részben igaz az a vélekedés, hogy a szleng pusztán önmagáért van, csak a nyelvi játék kedvéért, szerintük ennél jóval fontosabb funkciói is vannak.

3.2. Erősen megoszlanak a vélemények arról, hogy szükségszerű-e, hogy a fogvatartottak egy sajátos nyelvet beszéljenek, jó-e az a fogvatartottaknak, és ha igen, mire jó. Az elítéltek véleménye szerint *Nincs rá szükség, az őrök is használják, átveszik. — Az őrök mindent átvesznek. — Nem szükségszerű, beszéljünk szépen, magyarul! — Sokan csak ebből értik meg egymást. — Nem látom értelmét. — Néha szükségszerű. Például, ha tiltott dolgokról akarok beszélni, muszáj valamit alkotni. — Jó és szükségszerű. — A fiatalabb őrök értik a 70%-át, fiatal zsiványok is vágják* (’értik’) *a dolgot. — Ha az emberek maguk közt üzletelnek, akkor mindenképpen jó, nekem a mindenem itt az üzlet.*

Megfigyeléseim szerint azok a fogvatartottak tartják szükségtelennek a börtönszleng használatát, akik a lehető legjobban megpróbálják magukat a börtönélettől elhatárolni.

4. A fenti válaszok után felvetődött a kérdés, hogy vajon mennyire épül be a fogvatartottak szókincsébe a szleng, használják-e fogvatartott társaikon kívül mással is? Erre a kérdésre gyökeresen eltérő válaszok születtek: *Persze, a menyasszonyom például már egészen átvette tőlem. A múltkor azt kérdezte a telefonban:* na, vágod? *Jót nevettünk. — A húgommal szoktam így beszélni a telefonban, aztán a múltkor olyan levelet írt, hogy már én alig értettem. — Mindenkivel használom. — Nem használom mással.*

5. Összefügg ezzel a társak szlenghasználatának megítélése is: *Főként a romák beszélnek így. — Aki most került be, az erőlteti a használatát. Ha még idegen, és nyomja a szlenget, erősebbnek tűnik. — Van olyan, aki új, azt se tudja mit jelentenek a szavak. Múltkor azt mondja a csávó* (’férfi’): *na, a partfist, adjad már, vamzer! Majdnem megverték! Hülye. — Iskolázottságtól is függ a használata. Kevésbé iskolázottak jobban használják. — A fiatalok inkább nyomják. — Minden korosztály használja, csak bizonyos emberek megpróbálnak kibújni alóla. — A kishalak, akik ilyen intellektuális bűncselekményt követtek el, nem beszélik annyira. — Legjobban az utcai bűnözők használják. — Függ attól is, hogy ki milyen környezetben nőtt fel. — Inkább a műveltebbek használják. — Az alja népe nem tud beszélni, szókincsük sincs. — A trágár szavakat használják inkább a műveletlenek. — A régi zsiványok használják inkább.*

Megfigyelhető, hogy mennyire eltérő válaszok születtek erre a kérdésre. Úgy látszik, hogy a legtöbben használják bizonyos szituációkban. Nem ismerik, és

ebből következően nem beszélik a szlenget azok a fogvatartottak, akik első bűntényesek, rendezett családi körülmények között élnek, rövid ideje tartózkodnak börtönben, és nem hosszú a letöltendő ítéletük sem, amennyiben hasonló feltételekkel rendelkező társakkal kerülnek egy zárkába.

A régebbi fogvatartottak elmondása szerint elég egy szót szólni az újonnan érkezőnek, már látják rajta, hogy maradhat-e a zárkában. Az azonosítási technika a világ összes börtönében működik: „Egy profi tolvaj kétpercnyi beszélgetés után megmondja egy idegenről, hogy az ismeri-e az alvilágot, további két perc után pedig azt, hogy az illető milyen trükköket ismer közelebbről" (BONDESON 2002: 162). Tapasztalható az is, hogy mennyire komoly vétségnek számít börtönkörülmények között a szleng nem helyénvaló használata. A *vamzer* szóhoz rendkívül erős érzelmi töltet tapad, ha valaki olyan személyt illet ezzel a szóval, aki valójában nem áruló, sok esetben ezért nemcsak „majdnem verés" a honorárium. Természetesen ebbe a hibába leginkább csak a szlenget felületesen ismerő *újonc*ok esnek, a veszélyesebb szlengszavak konnotációja azonban hamar kiderül számukra is.

5.1. A fogvatartott személye mellett nagymértékben függ még a szituációtól is a börtönszleng használata. Vannak olyan helyzetek, melyekben gyakrabban megjelenik a börtönszleng. Ilyenek a konfliktushelyzetek és a sétával, sporttal töltött idő is. Ez nyilván a kötetlenebb tevékenységnek köszönhető, és annak, hogy ezekben a szituációkban több ember gyűlik össze.

Érdemes lenne sétánál, sport közben, üzletelésnél meghallgatni minket. Ott nagyon jellemző. — Az idegesség kihozza az emberből. — Nézeteltérésnél. Választékosabban lehet sértegetni. — Ha bajban van valaki, akkor. — Jókedvtől függ. — Társaságfüggő, hogy használom-e. Az adott szituáció adja. Én tudok viselkedni. De ha olyan klikkbe kerülök, akik nem szimpatikusak, direkt használni fogom, hogy érezzék, távol állok tőlük. — Saját stílusa van mindenkinek, saját maga alakítja ki. Ha jópofa akarok lenni, használom. Ha nem akarom használni, nem használom. — Amelyik szó jobban tetszik az embereknek, gyakrabban használom. — A spájz ('börtön által adott fizetés vagy vásárlás a börtön boltjában') *meg a* szoszi ('mi újság, mi a helyzet?'), *amit itt elsőnek megtanul az ember. — Zárkától függ. — Az adott társaságtól függ. — Van olyan zárka, ahol nincs más téma, csak a börtön, ott természetes, hogy szlenget nyomnak* ('beszélnek'). *De van, ahol más téma is van.*

Voltak azonban olyan fogvatartottak is, akik nem tudták szituációkhoz kötni a börtönszleng megjelenését. Ez mindenképpen összefüggésben van a börtönvilágba történő beilleszkedéssel: *Nem tudom mikor használom, már észre sem veszem. — Egy-két hónap után mindenki használja. — Elkezd sodorni a tömeg bent.*

5.2. A fogvatartottakkal készített interjúban számos válasz utalt arra, hogy hogyan és mennyi idő alatt tanulják meg a börtönszlenget: *Az újak hallják a sza*

vakat, asszociálnak a jelentésre. Ha nem értik, nyugodtan megkérdezhetik. — Egy hónap alatt meg lehet tanulni mindent. — Négy-hat hónap alatt teljesen átveheti az ember, de van, aki öt év alatt sem veszi át. — Ha igazodni akar, gyorsan megtanulja. — Aki nem akarja, nem tanulja meg. — Aki olyan helyen van, ahol használják, gyorsan megtanulja. — Nem mindegy, hogy milyen zárkatársakkal vagy. Kénytelen vagy hallgatni, tudatod nélkül rád ragad. — Ahol használják, az új is elkezdi gyorsan használni. Alkalmazkodik, így közösségi tagnak érzi magát. Pedig a régiek nem is figyelnek arra, hogy használják-e. — Ha van szleng, nincs feszültség. Melegebb légkört lehet alkotni vele. — Elfogadást hoz a szleng. A társaság jobban befogadja.

Kérdeztem azt is, hogy az egyes fogvatartottaknak milyen személyes tapasztalatuk van a börtönszleng megtanulásáról, illetve azt, hogy börtönbe kerülésük előtt ismerték-e a börtönszlenget, ha igen, honnan származott ez az ismeret.

Van, aki már kintről hozza a családjától. Kint megfertőzik. — A családtól, rokonoktól mindig hallottam. Ilyen környezetben nőttem fel, már gyerekkoromban ismertem. Ha kimegyek én is továbbörökítem. — Kapcsolódik a katonai szlenghez. Aki volt katona, ismeri. — Nem ismertem előtte, mindent itt bent tanultam. — Nevelőintézetből hoztam a szlenget. — Kint is vannak csibészek (’bűnözők’), *ott is lehet tanulni. — Az első legfontosabb szavak, amiket megtanultam, a* keráló (’a fogvatartottak által készített merülőforraló’), *a* droid (’társait kiszolgáló fogvatartott’) *és a* stoki (’ülőke’) *volt. Nem ismertem ezeket a szavakat, megkérdeztem, hogy mit jelentenek. A* stoki-*t félreértettem, úgy kérdeztem rá, hogy: te, mire mondjátok azt, hogy* csoki? *Volt nagy nevetés. — A rendőrségi fogdán hallottam először, hogy* földim. *Nem értettem, megkérdeztem, hogy kihez beszélsz, mit akarsz ezzel mondani? Elkezdte körbemagyarázni, aztán leesett* (’megértettem’). *— Börtönviselt baráttól tanultam a szlenget. — A többszörös visszaesőktől tanultam itt bent. — Szórakozóhelyen, az éjszakában fontos, hogy ismerd.*

Nagy mennyiségben fordultak elő olyan válaszok is, amelyekben a beilleszkedés kapott hangsúlyos szerepet. Ezek elsősorban arra utaltak (de természetesen akadtak ennek éppen ellentmondó kijelentések is), hogy ha ismeri az újonnan érkező fogvatartott a szlengszavakat, jobban el tudja magát fogadtatni a zárkatársakkal. Ez pontosan egybe vág ULLA BONDESON megfigyeléseivel, aki kimutatta, hogy a bűnözők nyelvének ismerete egyben a bűnözői csoporthoz való csatlakozás mutatója is (BONDESON 2002: 159–96). Efféle válaszok születtek:

A csurmában (’szállítózárka’) *feltétlenül át kell venni ezt a stílust, hogy ne rekesszék ki az embert. Muszáj is felvenni, mert különben rögtön rászállnak* (’belekötnek’). *Nehéz normálisnak lenni, mert akkor kiközösítik az embert, le akarják venni* (’kifoszt’). *— A beilleszkedés miatt használom. — Nem a beilleszkedés miatt, ezt hallja az ember, megszokja. Inkább a beleolvadás miatt. — Nem ezen múlik a beilleszkedés, hanem a kapcsolatokon. Azon, hogy kit ismer bent.*

— Társaságtól függ a beilleszkedés. Ha ők használják a szlenget és az új nem akarja használni, akkor szívatják (’kiközösítik, folyamatosan kötekednek vele’). *— Igazodni kell. — Ha nagyon szlengben beszél az új, akkor mondjuk neki, hogy nagy szád van, lássuk, mutasd meg, hogy mit tudsz!*

5.3.1. A fenti idézetek alapján felvetődik a kérdés, hogy milyen folyamat játszódik le az újonnan bekerülő fogvatartottal egy börtönben, hogyan történik az adaptálódás a benti viszonyokhoz, és milyen szerepe van ebben a börtönszlengnek? Létezik-e a büntetés-végrehajtási intézetekben egyfajta, — az érintett korosztályt figyelembe véve — másodlagos vagy harmadlagos nyelvi szocializáció?

KISS JENŐ szerint a „másodlagos szocializáció az azonos rangú csoportokban zajló tanulási folyamatot jelöli, s az iskoláskorra esik. Azonos érdeklődésű, jellegzetes társas mintákat, témákat, viszonylag homogén nyelvet és stílust képviselő és közvetítő kisebb-nagyobb közösségekről (iskolai osztályokról, galerikről, egyesületekről, klubokról stb.) van szó” (KISS 1995: 90). „A harmadlagos szocializáció a felnőttkorhoz, az iskolai tanulmányok befejezése utáni életszakaszhoz, még pontosabban a munkavállalás, az aktív tevékenység éveihez kötődik” (uo).

A börtönszlenghasználat szempontjából — mint látni fogjuk — elfogadhatóbb másodlagos és harmadlagos szocializáció helyett a mindennapi életben kötelezően és szabadon választható szocializációs közegekről és bizonyos közegekben történő szocializációs folyamatokról beszélni. A szociológia megállapításai szerint azok a csoportok vagy társadalmi helyzetek, amelyekben a szocializáció alapvető folyamatai végbemennek, szocializációs közegeknek tekinthetők. Az egyén életének bizonyos szakaszaiban több szocializációs közeg is szerepet játszhat (GIDDENS 2000: 101). Szocializációs közegek lehetnek tehát a család, a kortárs csoportok, az iskolák, a munkahely stb. Tulajdonképpen annyi szocializációs közeg létezik, ahány csoportban vagy társadalmi helyzetben az egyes emberek életük egy számottevő részét eltöltik.

5.3.2. A börtön azonban nem sorolható a szokásos szocializációs közegek közé: az itt történő folyamatot nem szocializációnak, hanem sokkal inkább r e s z o c i a l i z á c i ó n a k tekinthetjük. Bizonyos esetekben ugyanis a felnőtt emberek reszocializáción mehetnek keresztül, azaz „a korábban követett értékektől és viselkedésformáktól jelentősen eltérő mintákat kell elsajátítaniuk. Az ilyen esetek egyik típusa az, amikor az egyén egy karcerszervezetbe kerül — elmegyógyintézetbe, börtönbe, laktanyába vagy más olyan intézménybe, ahol elszigetelik a külvilágtól, és szigorú új rendszabályokat és követelményeket állítanak elé. Komolyabb stresszhelyzet az egyén gondolkodásmódjában és személyiségében ily módon bekövetkező változások egészen drámaiak lehetnek” (GIDDENS 2000: 104–5). Az ilyen helyzetekben bekövetkező változások sokkal gyorsabbak és radikálisabbak, mint a szocializációs közegekben végbemenő

szocializációs folyamatok. A változások bizonyos esetekben nemcsak a viselkedést érintik, hanem akár az egész személyiséget.

Maga a börtönbe zárás folyamata is megrázó, hiszen ilyenkor az embereket elszakítják családtagjaiktól, kinti környezetüktől. Először a legtöbb új fogvatartott megpróbál ellenállni a börtön nyújtotta körülményeknek, igyekeznek megőrizni az előző életben követett viselkedésformákat, de ez néhány hónap elteltével a legtöbbjük számára lehetetlennek tűnik. Az interjú során találkoztam olyan fogvatartottakkal, akik néhány hete tartózkodtak büntetés-végrehajtási intézetben. Ők elhárítottak minden olyan kérdést, ami a börtönéletre vonatkozik, ezzel együtt a börtönszlengre irányuló kérdéseket is. Nem akartak tudomást venni új környezetükről, ők még úgy gondolták, hogy az a bizonyos idő, amit ilyen körülmények között kénytelenek eltölteni, nyom nélkül elmúlik majd, így felesleges megtanulni az itteni élethez szükséges normákat. Akik már hosszabb időt töltöttek börtönben, egészen másképp viselkedtek. Ők már minden bizonnyal átestek a reszocializáció folyamatán abban az értelemben, hogy hozzászoktak a börtönélethez, annak minden tényezőjéhez, így a börtönszlenghez is.

A reszocializáció ugyanis akkor megy végbe, amikor (mintegy észrevétlenül) olyan jegyek jelennek meg a fogvatartottak viselkedésében, amiket bekerülésük első napjaiban még elfogadhatatlannak és elképzelhetetlennek tartottak a saját viselkedésükben. Ha ennek csak egyik oldalát, a börtönszlenget nézzük, akkor ez lehet az a stádium, mikor a fogvatartott úgy nyilatkozik, hogy ő már észre sem veszi, hogy milyen szituációban használ börtönszlenget, nem is tudatosul benne, hogy *az* szleng: *Itt egyfolytában használja az ember. Annyira berögződik, hogy majd kint is kénytelen lesz használni. — Általános a használata. — Valaki nem akarja használni, de az is beleszokik. Beleszokik, vagy megszökik.*

Bizonyos válsághelyzetekben (például börtönbe kerüléskor) tehát az történik, hogy a szocializációs folyamat megfordul, bizonyos korábbi szocializáció során elsajátított viselkedésformákat elveszít az egyén, hiszen „az emberek személyisége, gondolkodásmódja, értékei sohasem rögzülnek egyszer és mindenkorra, hanem az élményektől függően az egész életciklus során módosulnak” (GIDDENS 2000: 106). Ha vége a büntetésnek és a fogvatartott elhagyhatja az intézetet, egy újabb reszocializációs folyamaton kell, hogy átessen az egykori fogvatartott, csak ezáltal alkalmazkodhat a kinti élethelyzetek normáihoz. Az elítéltek egy része tudatosan készül erre. Nemcsak viselkedésének, életvitelének, de nyelvhasználatának megtervezésekor is. Az ilyen emberek többsége úgy gondolja, hogy a szabad életben tudatosan kerülni fogja a börtönszlenget: *Ha kimegyek, el szeretném felejteni, próbálom majd titkolni is, hogy ismerek ilyen szavakat. — Mikor először szabadultam, észrevétlenül kicsúszott a számon, hogy stoki. A feleségem rám nézett, nagyon elszégyelltem magam. Vigyázni fogok rá, hogy majd máskor kint ki ne csússzon ilyesmi.*

5.3.3. A reszocializáció mindig valamilyen p o z i t í v folyamatot jelöl. A szakirodalom beszél például drogfüggők, alkoholisták sikeres reszocializációs

tréningjéről, amely során megszabadultak függőségüktől. Meg kell válaszolnunk a kérdést, hogy alkalmazhatjuk-e a *reszocializáció* szakkifejezést a börtönben lejátszódó folyamatra is. Nyilvánvaló, hogy ha a fogvatartott szemszögéből nézzük, itt is pozitív folyamat zajlik. A reszocializáció lehetővé teszi az elítéltnek, hogy arra az időre, amíg börtönben kell tartózkodnia, megtanulja a túlélés szabályait, azokat a viselkedési mintákat, melyekkel elviselhetőbb a börtönélet. A bentlakók úgy reagálnak a fogvatartásra, hogy kialakítják saját informális társadalmukat, és azokat a normákat, mellyel ebben a társadalomban létezni, érvényesülni lehet (vö. BONDESON 2002: 190). Ide kapcsolódik a börtönszleng megtanulása és használata, amellyel előnyösebb pozícióhoz juttathatnak a börtöntársadalom tagjai. A szleng alapvető funkciója ebben a helyzetben a reszocializáció elősegítése.

Bár a büntetés-végrehajtási intézetekben lejátszódó reszocializációs folyamat és annak nyelvi velejárója, az új nyelvhasználati forma megtanulása által elviselhetőbbé válik az intézetben letöltendő idő, a fogvatartottak válaszaiból mégis az derült ki, hogy az új nyelvi viselkedésminta elsajátítása n e m k ö t e l e z ő , mégha ajánlott is abban az esetben, ha az illető fogvatartott az adott zárkaközösség rendes tagja kíván lenni, csoporttagként kívánja eltölteni büntetésének idejét. Sikeres reszocializációról azonban csak akkor beszélhetünk, ha nyelvi változás is történt.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a reszocializáció élethelyzet-függő, tehát nem szükségszerű az egyénnek (jelen esetben egy fogvatartottnak) élete hátralevő részét a megváltozott viselkedéssel leélnie (sőt kifejezetten káros lenne, ha a börtönön kívüli életet is a börtönben elsajátított normákkal folytatná). Új élethelyzetbe kerüléssel, újabb reszocializációval új viselkedés alakítható ki, melynek szerves része az új nyelvi viselkedés is.

6. A csoportos interjúk alkalmával tapasztalhattam meg, hogy mi is igazából a börtönszleng. Itt vált először nyilvánvalóvá hipotézisem jogossága, éspedig hogy a szleng nem csupán egy olyan nyelvváltozat, ami szó- és kifejezéskészletében tér el a köznyelvtől. Az előzőekben leírtak azt bizonyítják, hogy itt egy életformáról van szó, ami nem csupán abban különbözik a hétköznapok világától, hogy bizonyos emberek bizonyos szituációkban bizonyos szavakat használnak. Természetesen vitathatatlan, hogy legelőször az idegennek ható szókészlet üti meg az ember fülét, de ha jobban a jelenség mélyére nézünk, észrevehetjük, hogy a fő különbség a nyelvi viselkedésben van. A szleng ugyanis az a közeg, amely segít túlélni azokat az időszakokat, amelyek nem éppen a legkellemesebbek és legáhítottabbak az emberek számára, az a közeg, ahol félszavakból, befejezetlen mondatokból, egy-egy összenézésből megértik egymást a nyelvváltozat ismerői. A kutatásnak ez az állomása rámutatott arra, hogy mennyire sokatmondó információhoz juttathatja a szlengkutatókat a szlengszavak mögé nézés,

mennyire fontos lenne egy olyan kutatás elindítása, amely kamerával felvett anyagok elemzésére épülne. Jelen kutatás során erre nem volt lehetőségem, de a későbbiekben a büntetés-végrehajtás külvilág felé történő egyre intenzívebb nyitása talán erre is lehetőséget ad majd. Most meg kell elégednünk a verbális és egyben írásban rögzített nyelvi anyag áttekintésével, ami azért önmagában sem kevés új információt szolgáltat a Magyarországon eddig legkevésbé vizsgált szlengkutatási területről, a magyar börtönszlengről, ugyanis egyben biztosítja annak a lehetőségét is, hogy betekintsünk egy zárt, szigorúan őrzött társadalom informális rendszerébe.

Börtönszleng és értékhierarcia

1. A börtönszleng általános jellemzőjének tekinthetjük a szókimondást. A fogvatartottak börtönkörülmények között kimondanak olyan szavakat is, melyek hangoztatása a civil életben még gátlásokba ütközik, talán éppen azért, mert sértőnek számítana. A büntetés-végrehajtási intézetben viszont végbemegy egy olyan folyamat, melynek során eltávolodik a fogvatartott a civil világtól, és szükségszerűen megtanulja az új életforma írott és íratlan szabályait, szokásait; hogy kinek hol van a helye, mi a szerepe, és ennek megfelelően hogyan kell viselkednie ebben a zárt világban. A szleng az ilyen jellegű útvesztőkben segít tájékozódni, ami mellett egyfajta lázadást is hirdet meg az uniformizálás ellen, de egyúttal rögtön teremt is egy másfajta uniformizálást, egy külön életformát (vö. GÖBÖLY 1998: 2).

Sokan — talán éppen szókimondó természete miatt, vagyis, hogy a trágárság sem szabhat gátat a kifejezésvágynak — még ma is mellőzik ennek a témának a kutatását. Minden kétséget kizáróan, a börtönszleng is tartalmaz trágár, durva, esetleg másokat sértő szavakat, mely adatok a kutatás során felszínre is kerültek, és a szótárban való feltüntetésük természetesen meg is történt. Az ilyen szavak száma azonban közel nem olyan nagy, mint azt kívülállóként a sztereotípiák figyelembevételével feltételeznénk, és emiatt a börtönszlengkutatást mellőznénk.[46] A sztereotípiákhoz, illetve az általánosságokhoz visszatérve, akár megállapítható lenne, hogy a trágárság a férfi, zárt közösség jellemzője lehet. Ez a kijelentés a börtönszlengre vonatkoztatva azonban annyiban változik, hogy nemcsak a zárt, férfi közösségre jellemző, hanem jelen van a zárt, női közösségekben is, annyi különbséggel, hogy ott viszont szinte mindegyik nő tagadja a durva szavak használatát, és elmondásuk szerint csak azért írták le a kérdőívre, hogy lássam, ismerik, tudják, hogy van ilyen, de ők véletlenül sem használnak „csúnya" szavakat. Másik esetben a környezetre hárítják a felelősséget: „ők használják, de én

[46] Egyedül egy intézetben fordult elő (Váci Fegyház és Börtön), hogy azt a választ kaptam a fogvatartottaktól a trágárság jelenléti intenzitása felől érdeklődő kérdésemre, hogy ma már ők nem szívesen használnak ilyen kifejezéseket, esetleg csak azokban az esetekben mikor a nagyobb düh következtében véletlenül „kicsúsznak". Az ő környezetükben az okosabb, értelmesebb fogvatartottak számítanak példaképnek, és nem feltétlenül az erő a meghatározó tényező, mint néhány más intézetben. A beszélgetéstől függetlenül azonban a kérdőívre itt is felkerültek jelentős mennyiségben trágár kifejezések.

nem". Kérdéses azonban az is, hogy egyáltalán a börtönviszonyok között mit tekintünk trágárságnak. Előfordul, hogy a durvaságok a börtönben közömbössé válnak, és ahogy már a korábbiakban utaltam rá, nem is feltétlenül sértést jelentenek. Egy trágár kifejezés közel sem olyan sértő, mint ha valakit *vamzerkodással* (árulással, besúgással) vádolnának társai. Az adatgyűjtőnek minden esetre nincs joga elhallgatni vagy szépíteni az ott elhangzó kifejezéseket. A gyűjtött anyagnak mindenképpen, amennyire csak lehetőség van rá, a valóságot kell tükröznie (vö. TÓTH SZERGEJ 1997: 40), annál is inkább, mert a börtönéletben működő értékhierarchiák hálózatában talán éppen e kifejezések segítségével tájékozódhatunk.

2. „…a szleng kozmoszának középpontjában az ember áll valamennyi életmegnyilvánulásával, az emelkedetten intellektuálistól a fiziológiaiig. Az ember szlengképe tehát jellemének valamennyi megnyilvánulását magában foglalja: a mohóságot, a szenvedélyességet, a bujaságot, a gyöngeséget, az ostobaságot, az észt, a szabadságvágyat, a makacsságot, a ravaszságot stb." (JELISZTRATOV 1998: 89). JELISZTRATOV felsorolt értékei a börtönszlengben is megmutatkoznak, egyik oldalról a testiség, szexualitás mint részben nélkülözendő, részben (a homoszexualitás révén) jelenlévő értékek kifejtésében; másik oldalról a fogvatartottak hierarchiarendszerében, vagyis annak bemutatásában, hogy ki, mennyire értékes a rabtársadalomban, ahol is az értékek mind pozitív, mind negatív módon kifejeződnek.

2.1. A testiség, szexualitás fogalmi kategóriájának nélkülözendő vonatkozásai, és annak megjelenése a szlengben (vö. a katonai szlenggel is: KÖVESDI–SZILÁGYI 1988: 19), a börtön falai között leginkább a férfiközösségekben népszerű. Magyarázata az a jellemző emberi tulajdonság, hogy szívesen beszélünk arról, ami nem elérhető számunkra. Így érthető, hogy mikor a férfi fogvatartottak, egy olyan férfi intézetben vannak elzárva, ahol nem érintkezhetnek nőkkel, sőt a személyzet esetleges nőtagjait kivéve nem is láthatnak nőket, hiányuk felmerül, ezért a nőkhöz kapcsolódó fogalmi kategóriák igen kedvelt beszédtémák számukra. Már magának a 'nő, lány' megnevezésére is jelentős mennyiségű szlengszó létezik a börtönben: *gádzsi* 'nő, lány' (szinonimái: *anyag, anyóca, baba, banya, baszós, bébi, bige, bombázó, boszi, bőr, brifkó, bringa, buksza, bula, cafat, cápa, cápi, cica, cicus, csaj, csajszi, cseléd, csibe, csíra, csirke, csöcs, gép, hamvaspicsa, husi, kéjhé zag, kerítésléc, koffer, lácsa, liba, lotyó, lubár, luvnya, maca, macska, manöken, monaliza, muff, nyanya, picsa, picsavera, pillangó, pipi, punci, puniella, ramnyi, rányi, ricsaj, rifke, romnyi, rondi, rumnya, sé, séj, sék, siksze, spiné, sukár, sukársé, szuka, tojó, tyúk, vagon, szépség*). De akadnak olyan szlengszavak is, amelyek az aktuálisan tárgyalt 'nő'-t. Például megjelenik a *donor* mint 'szép, csinos nő' (vagy szinonimái: *bige, bombázó, dögös, dzsingi, emánuel, eszmeralda, gágyi, sukársé).* Megtaláljuk a 'csúnya, ápo

latlan nő' szlengmegfelőit is: *szutyok, banya, bányaló, feketeveszedelem, szakadt gepárd, nyugdíjszépség, retek, szakadék.* Sőt mi több az illető nő korát is képes a szleng érzékeltetni: *banya* 'öregasszony' *(kriptaszökevény, nyanya, rányi, tiszta szégyen nyanya, vén gádzsi/kurva/retek/szutyok)*.

E témakörben ennél nagyobb mennyiségben, csak a prostituáltakra, és azok tevékenységeire, szolgáltatásaira találhatunk példát a börtönszlengben. A prostituált leggyakoribb szlengmegfelelője a *rinya,* szinonimái pedig a következők: *ágybetét, aranylány, bakasári, bárcás, baszós, cafka, cajka, cédulás, dajna, dög, döglégy, éjféli pillangó/tündér, éjszakai pillangó, elvtársnő, farokmarcsa, faszcibáló, fasznyelő, fasztarisznya, fasztolvaj, fegyverszakértő, figuramanci, fullextrás*[2]*, futtatott, gálya, guminő, gyűrűs, hajtós(lány), kanca, kárikatona, kéjosztó, kereső, kotton, könnyűlány, közhasznú, kúrógép, kuruc, kurva, kurvanéni, kurvinyó, lepedőakrobata, lotyó, lubár, lubáré, lubáró, lubnya, lugnya, lugnyi, lunya, luvnya, maca, muff, olcsólány, örömhölgy, örömlány, pillangó, piroslámpás*[1] *(ribanc), pluszdoboz, prosti, rányi, repedtsarkú, ribanc, ribi, ribikóka, rifke, riherongy, ringyó, ripacs, rodamári, rodás, rodázó, sarki csillag/kankalin, sároshátú, singyi, spermabank, stopposlány, sűrűn használt elvtársnő, szajha, szakadt, szétkúrt pina piros lámpával, szextanár, szextudós, szutyok, tutajos, útszéli, ürömlány, üzletasszony, vadáru, vadász, vécépumpa.*

Megtaláljuk a börtönszlengben a prostituáltak munkakeresési tevékenységének a kifejtését is, azt a tevékenységet, mikor a 'prostituiált ügyfelet keresve sétálgat', vagyis *rodázik.* A szlengszavak itt jól tükrözik, hogy maga ez a folyamat hogyan zajlik. Előfordul, hogy a prostituált *árulja, riszálja* vagy *bedobja magát, fixíroz, les, vadászik, korzózik, koslat, hajt,* vagy egyenesen *kéjeleg, széthúzza a mindzsót, kelleti magát/* illetőleg *a picsáját.* De megtaláljuk a börtönszlengben az erre a tevékenységre általánosan ismert szlengkifejezéseket is, a *placcol*t, a *strihel*t és a *kiáll*tat.

A prostituáltak egyik szlengben legjobban kifejtett szolgáltatása az orális közösülés, az *orálszex.* Ugyanezt jelenti a *funálás, kardnyelés, oboa, spangli, szakszi, szopinger.* Maga az orális kielégítés pedig megjelenik olyan formában, mint az *agyarára kapja a csutorát, átmegy pincsikutyába, benyeli a gyíkot, cidázik, cigizik, cirdel, cumizik, fagyizik, furulyázik, fuvolázik, kicsáráz, leblázol, lecidáz, leránt, lespangliz, leszív, oboázik, rodázik, pipázik, spanglizik, szakszizik, szivatóval indul, torokmasszázst vesz.*

A női testrészek témaköre is jól kifejtett kategória a börtönszlengben, hasonlóan a katonai szlenghez (KÖVESDI–SZILÁGYI 1988: 20), ami nem meglepő, hiszen általában jellemző, hogy a testrészeket a vizsgált szleng újranevezi. A börtönszlengben a 'női mell'-re a következő szlengszavak születtek: *alma, bögy, cickó, csöcsi, csúcsi, csuró, didkó, duda, kanna, körte, lökhárító, pattyonás, szappantartó, szügy, tejcsárda, tejcsarnok, tüdő, ütköző, zsömle, zsömlécske.* Ennél több szlengszót a 'női nemi szerv'-re alkottak a fogvatartottak: *barlang,*

brifkó, buksza, bul, bula, bulkaszni, bulkesz, bunda, bűvös lyuk, cicus, fejszecsapás, gyetva, ízület, kehely, kéjbarlang, kéjhézag, lyuk, mandula, mézesbödön, mincsó, mindzsó, mindzsura, mizs, muff, nuni, nyíltseb, odú, orchidea, öreglik, picsa, pinus, punci, puncus, repedés, rés, tordai hasadék.

A ’férfi nemiszerv’, vagyis a ’hímvessző’ egy-egy szlengváltozata szintén szerepelt majd minden kérdőíven. Leggyakrabban a *dákó* volt olvasható, de megjelentek a következő szavak is: *ág, ágyú, betyár, bláz, bot(kormány), bráner, brokesz, broki, brokkoli, bundás virsli, cigánykárász, csiholószerszám, dákesz, dorong, drót, durung, eperfejű kobra, fallesz, fallosz, farok, fogkefe, fullánk, fuvola, gally, goj, hancúrléc, himbáló, himbi, kábel, kár, kard, káresz, kári, káró, kárszeg, kékeres, kilincs, kolbász, kormolókefe, kuki, kupak, lókefe, lompos, lőcs, maci, málnakeverő, mandró, negyvenötös, nyalóka, nyeles aszpirin, nyílvessző, obsitos, okoska, öcsi, pakk, parókás virsli, péló, pisztoly, pucus, répa, stift, subler, szerszám, sztelli, virgonc, vitéz, zászlórúd.*

A testrészek közül még a fentiekhez hasonlóan sok szlengszó született a ’fenék’-re: *alváz, buksza, bombázó, bul, bula, bulgária, bulkesz, búlkesz, buló, csokiraktár, fingtartály, fingtartó, füstös, kakáló, karosszéria, kaszni, kipufogó, koffer, korpás, kuffer, lökhárító, pecsa, picsa, rotyogtató, rottyantó, segg, seggi, személyigazolvány, topla, ülőbútor, ülőgumó.*

A börtönszleng újranevezi a nem nemi jellegre utaló testrészeinket is. Így megjelenik a *búra* mint ’fej’[47], a *jákó*[48] ’szem’ jelentésben, az ’orr’ leggyakoribb szlengneve a *hefti*[49], a ’száj’-é a *muj*[50], megjelenik a *lokátor*[51] mint ’fül’ és a *hári*[52] mint ’haj’.

Ezen kívül a végtagoknak is léteznek a börtönszlengben külön nevei: *csáp* ’kar’ (de ugyanebben a jelentésben a *kampó, pajszer, svédfogó, szárny, vaszkó, vasztó, vesztó),* a ’láb’ leggyakrabban *virgács,* de élnek még ebben a jelentésben a következő szlengszavak is: *cerka, cselló, csűrdöngölő, donga, eget fenyegető karó, futómű, küllő, labardi, málnakeverő, pata, pipa, sárhányó, szartaposó, szingó, szipka.*

[47] Szinonimái: *buci, bul, dió, fazon, feji, gálává, képernyő, pacek, séró, szerkezet, torzó, tök, tumor.*

[48] Szinonimái: *csecsebogyó, gajó, goj, homályvágó, jákás, kamera, kukella, látóka, leső, messzelátó, pásztázó, pilács, skuló, távcső.*

[49] Szinonimái: *cserpák, csőr, dudli, gamba, gambi, ormány, szimat, szivattyú, tokmány, turbó.*

[50] Szinonimái: *csacsogó, csámcsogó, csúzli, etető, habzó, lepcselő, lepényleső, mujáló, mujkesz, mujkeszkéró, mujó, munyó, paplan, recsegő, vigyorgó.*

[51] Szinonimái: *adóvevő, hallgató, hallóka, kagyló, lehallgató, radar.*

[52] Szinonimái: *bál, bokor, búra, drót[1], háré, kazal, kóc, lobogó, lobonc, pikkely, rőzse, séró, sörény, sörte, taréj, toll.*

A testiséghez kapcsolódó cselekmények is kivétel nélkül szerepelnek a szlengben. Úgy az elérhetetlen közösülésnek — ezen most csak a heteroszexuális együttlétet értem —, mint a napi testi szükségleteknek megtalálhatjuk börtönszleng megfelelőjét. E fogalmi kategóriákban kifejtett szlengek szintén gazdag szinonimarendszerrel rendelkeznek, ami egyszersmind bizonyítja a téma szlengtársalgásban való népszerűségét. A napi szükségletek elvégzése minden bizonnyal azért beszédtéma a büntetés-végrehajtási intézetekben, mert a cselekvést többnyire a zárkán belül, tehát a rabtársak előtt kénytelen a fogvatartott elvégezni. A WC ugyanis a zárkában van, és előfordul az is, hogy még csak eltakarva sincs.

Ebben a témakörben a legtöbb szlengszót a ’közösül’ igére találjuk. Leggyakrabban a *dug* igét használják ebben a jelentésben, de szép számmal megjelennek a következő adatok is: *aláfeszít, alákúr, aláver, baszik, becserkészi a gyíkot, bekúr, beüt, beveri a cöveket a gazosba, beveri a lompost, bezavarja a macit a málnásba, cuccol, cseszik, dugaszol, dugványoz, érintkezik, farokra kapja, felpróbál, fúr, fűrészel, galoppol, gépel, gyík, hancurmancizik, kamatyol, karóba húz, kefél, ketyerózik, ketymetyel, kettyint, kettyol, kiékel, kisámfáz, kitömi a muffot, korpázik, kufircol, kupakol, kúr, kúrel, kurfecol, kurgyel, landol, lök a nyúlnak, lyukon vág, lyukazik, megbibéz, megdug, megfarkal, meghegyibéz, megkufircol, megkúr, meglőcsöl, megpörgeti a hancúrlécen, mórázik, nyom, nyomat, pisztolyoz, pumpál, rejszol, sakkozik, szexel, tapsol, telekúr, toszik, töcsköl.*

A nemi vágyak kielégítésének börtönben is elérhető formája az önkielégítés. A tevékenységről a fogvatartottak többnyire nyíltan beszélnek a büntetés-végrehajtási intézetekben, hiszen a szoros összezártság miatt kevésbé maradhat titok, magánügy annyira, mint a civil éltben. Szinte mindegyik kérdőíven szerepel a *rejszol* ’önkielégítést végez’. Szinonimái a következők: *botozik, brunzol, cibálja a répát, csuklóra gyúr, fényesíti a bohócot, hokizik, kardozik, kézimarcsázik, kézimunkázik, kicsapja a lasszót, lemegy jógába, makizik, marikmarcsázik, markozik, marokmarcsázik, masztizik, matyizik, mozizik, összefekszik marokmarcsával, pofon vágja jakabot, pöcközik, ragázik, ráránt, recskázik, siel, szálkásít, veri a kárit/lompost, veri magát, zsibizik.*

A biológiai szükségletek elvégzése szintén gyakori szlengtéma. Ennek megfelelően megjelenik a *brunyál* ’vizel’ jelentésben és a *kulázik* ’nagydolgát végzi, székel’ jelentésben, számos szlengszinonimával.[53]

[53] ’Vizel’: *bringázik, brunzol, brunyol, brúzol, csapol, csövel, hugyál, hugyil, hugyizik, kicsavarja a répát/zoknit, könnyezteti a krokodilt, locsol, mutrál, mutrázik, olajat cserél, pislant, pössent, siel;* ’nagydolgát végzi, székel’: *blokkol, dolgozik, eteti a zsuzsát, kábelt fektet, gittel, kulmant, mudrázik, pottyant, rostál, salakol, trágyázik, trónol, trotyizik.*

2.2. Tovább haladva a börtönben elérhető szexualitás felé, vagyis a homoszexualitáshoz közeledve, már bepillantást nyerhetünk a fogvatartottak hierarchia rendszerébe, abba az értékhálózatba, amely megmutatja a rabtársadalom minden résztvevőjének az értékei szerint elfoglalt helyét.[54] Az informális börtönhierarchia értékeire természetesen a szlengben megjelenő nyelvi adatból, és különböző normák jelenlétéből következtethetünk.

Az értékhierarchia legalján a női szerepet alakító homoszexuális férfiak, a *köcsög*ök, és a másokat kiszolgáló *csicská*k vannak.[55] Ők a legmegalázottabb, legmegvetettebb rabok, jelenlétük mégis szükségszerű, amit igazol az e témakörben népszerű szlengteremtési kedv is. A *köcsög*-ök megvetése nemcsak a szlengszavakban[56], hanem a szójárásokban is megmutatkozik: *Menők előre, köcsögök hátra!* ⟨Sorakozásnál használt felszólítás, utalva az egyes fogvatartottak sorbeli helyére⟩.

Az ilyen fogvatartottak rabtársak előtti értékeit az informális normák is jól mutatják. Íratlan szabály, hogy köztudottan homoszexuális fogvatartott nem ehet a többiekkel, hanem csak akkor, mikor ők már befejezték az étkezést, sőt még csak kenyérért sem nyúlhat, míg a többiek az asztalnál tartózkodnak. Továbbá olyan intézetben, ahol emeletes ágyak vannak, az előzőhöz hasonló szabály, hogy homoszexuális fogvatartott nem alhat alsó ágyon.[57]

A *csicská*-k hierarchikus helyére is történik utalás szójárásokon keresztül: *Köcsög leszel, csicska vagy!* Vagyis, a felszólított egyén köteles a zárkatársak minden kívánságát teljesíteni, kiszolgálni azokat, ha azt parancsolják, mert könnyen megtorlásban részesülhet, esetleg *köcsög* lehet belőle. De önmagukban már a szlengszavak kiválóan érzékeltetik ezen a területen is a megvetett sze-

[54] A büntetés-végrehajtási intézetekben kialakul ugyanis egy informális hierarchia, szokásrend, amit mindenki kénytelen elfogadni. A rendszert és annak nyelvi vonzatait részben már bemutattam a *Zárt közeg csoportjai, csoportszerveződés a börtönben* című fejezetben, itt most kifejezetten az értékhierarchiára és szlengtükörképeire szeretném a hangsúlyt helyezni.

[55] A katonaközösségek tagjaira vonatkozó értékhierarchia-hálózatot l. KÖVESDI–SZILÁGYI 1988: 38.

[56] További szlengszavak a női szerepet alakító homoszexuális férfira: *agyagedény, amfóra, ankülé, anyu; éva, az örök nő; faszszívónő, hímringyó, juliska, kancsi, kancsó, kancsóvilla, kisasszony, köcsli, kulacs, lábas, megbaszott darumadár, népművészeti agyagedény, nyanya, öcsigörl, pedé, porcelán, rányi, seggbe baszott darumadár, szakállaslány, szépművészeti agyagedény, tökös lány, tökösmenyasszony, tökösnővér.*

[57] Az emeletes ágyak — a rabok elmondása alapján — állandó gondot okoznak. Néhol még ma is, a régi időkhöz hasonlóan, harc folyik az ágyakért, ugyanis mindenki az alsó ágyat szeretné birtokolni. Az, hogy valaki lenti ágyat mondhat magáénak, rangot ad neki. Alsó fekhelyhez leginkább pénzzel vagy erővel lehet hozzájutni, vagyis akinek több pénze, vagy benti üzletelésre alkalmas értéktárgya (például cigarettája) van, megveheti magának az alsó ágyat. Valaki pedig egyszerűen erőszakkal veszi el a másiktól. Az alsó ágyak népszerűsége a katonaságban is hasonlóan nagy volt.

mélyhez tapadó értékítéleteket: *ákombákom, alattvaló, alkalmazott, asszony, bejárónő, bogár, bolond, brékes, csákó, csékategóriás, csészolgálatos, csicsedli, csicskás, csicsmarek, csicsó, csicsuéletű, csíra, csiribiri, csirikli(pali), csótány, daru(madár), dokkmunkás, droid, dzsóker, egyénivállalkozó, fácán, fegyverhordozó, ferkó, fiam, fiú, frincsa, gubernátor, gyökér, hasznos, házicica, házikutya, helytartó, inas, katona, kezes, kíber, kintekunta, kisember, komornyik, kuka, kullancs, kutya*[1]*, kutyafejű, kuzin, londiner, madár, megbaszott darumadár, melós, mikrobi, mosógép, mosónő, napos, nasi, nyuszi, palimadár, pancser, papagáj, papucs, portás, robot, seggbe baszott darumadár, segéd, sikamatyi, szégyentelen, szolga, szöcske, taxis, terminátor, titkár, tolatós, ventilátor, veréb, zsan.*

Az, hogy ki lesz a legalacsonyabb értékű rabok egyike, tehát *csicska,* többnyire már az illető börtönbekerülésének első napjaiban kiderül. A rabtársak rögtön a büntetés letöltésének kezdetén megvizsgálják az újonnan érkezőt abból a szempontból, hogy milyen a tűrőképessége, mennyi utasítást bír elviselni, teljesíteni, mivel ennek alapján veheti majd fel benti szerepét. Nagyon fontos a szerep szinte megérkezéskor történő definiálása, mivel ekkor lehet legnyugodtabban elhelyezni az újonnan érkező fogvatartottat az informális értékskálán. Ő ugyanis a kezdeti atrocitásoknál még büszkébb annál, hogy a fegyőr segítségét kérje. Ha nem elég erős vagy okos ahhoz, hogy önmagát megvédje, kénytelen elviselni a rászabott szerepet. A fő feladat eldönteni ebben az időszakban azt, hogy az új fogvatartott majdan *csicska* legyen, vagy a rabtársadalom rendes tagjaihoz tartozzon. Ennek megállapítása érdekében egyes zárkák lakói úgy fogadják társukat, hogy ledobnak elé egy törülközőt, és ha azt felveszi az újonnan érkező, nagy valószínűséggel alkalmas lesz arra, hogy zárkatársai *csicská*t faragjanak belőle, akik ennek érdekében minden lehetséges eszközt igyekeznek is majd alkalmazni.[58]

Szintén megvetendő a rabok szemében, ha valaki *vamzer,* vagyis áruló, besúgó, de jelenlétük egyben félelmet is kelt a közösségben, tehát a megvetés, és annak szlengtükre, itt nem a *csicská*k és *köcsög*ök értkékrendjéhez áll közel, hanem az a kirekesztés eszköze is. A szlengnek ebben az esetben nem csupán értékközvetítő szerepe van, hanem megbélyegző funkciója is.[59]

A megvetett, megalázott fogvatartottak ellenpólusaként jelennek meg a rabtársadalom legértékesebb informális vezetői, a *menő*k. A rabtársak szemében

[58] Az újonc belépésekor általában szintén a belső hierarchia rendszer alján helyezkedik el, amit a szleng is tükröz: *asszony, bank, bárányka, berepülőpilóta, bokorugró, csibe, csicska, csikó, csíra, csirke, droid, ejtőernyős, elsős, fiatal játékos/versenyző, frisshús, gennygóc, genyóláda, gyökér, hóvirág, kezdő, kisdobos, kiskócsög, kopasz, kopcsó, kutya, macskajancsi, madár, naposcsibe, nyúl, őzike, pancser, papucs, prézlimájer, rabszolga, újember, újfiú, újhús, veréb, zöldfülű.*

[59] A *vamzer*ről és szlengszinonimáiról l. a *Zárt közeg csoportjai, csoportszerveződés a börtönben* című fejezetet.

többnyire a megbüntetett rabnak nő meg a presztízse, így hőssé, *menő*-vé válhat az, aki szembeszáll a fogvatartóival, de ezen kívül *menő* lehet még az a fogvatartott, aki szinte minden nap edz, és nagy erőfölénnyel rendelkezik társai felett. Előfordul viszont olyan intézet, ahol az a központi személy, aki társai közül kiemelkedik műveltségével, okosságával. Az intézetek, így a rabtársadalmak közötti értékszemléletbeli különbséget mutatja már tehát az is, hogy egyáltalán kiből lehet *menő*. Ez a differenciáltság a szlengben is kiválóan érzékelhető, a szlengszavakból következtethetünk arra, hogy a vizsgált informális belső társadalomban, ahonnan éppen az aktuális adatok származnak, milyen tulajdonság szükséges ahhoz, hogy a rabtársak megbecsülését kiérdemelje valaki. Összefoglalva tehát a *menő* a börtönszlengben azt a kiváltságos személyt jelöli, aki nem hivatalos főnök, olyan fogvatartott, aki társai vezetőjének tekinti magát, illetve akit társai — gyakran félelemből, fizikai ereje vagy éppen esze, esetleg pénze, a börtönben eltöltött hosszabb büntetése miatt — vezetőjükként fogadnak el. Szlengszinonimái, melyek egyben mutatják a *menőséghez* szükséges kiemelkedő képesség intézettől, rabtársadalomtól függő fontosságát a következők: *császár, csaszi, csibész, efendi, főnök, lokátor, menőjenő, sztár, tábormenő, toldi, vagány, vasember*.

Természetesen itt is, mint minden társas közegben, előfordulnak csalók, akik nemlétező erényeikkel szeretnének a hierarchia rendszerben előnyösebb pozícióhoz jutni. A szleng viszont megbélyegzi őket, ez segíti a rabtársadalom tisztességes tagjait a felismerésükhöz. Ők az *álmenő*k, vagyis a vezető szerepre törekvő, társai közül kiemelkedni akaró, de a többiek által akként el nem fogadott fogvatartottak, vagyis szájhősök. Mondják is gyakran róluk: *Sok duma, semmi erő — álmenő*. Ehhez a képességhez hasonló „erő”-vel bírnak még a szlengben *pléhvagány*-nak, *menőmanó*-nak vagy *vagabunkó*-nak nevezett fogvatartottak, akik alacsony testi és szellemi képességeik ellenére megpróbálnak elítélt társaik előtt kitűnni, vagy azokon felülemelkedni, de többynire nevetségessé válnak.

3. A fogvatartottak már szinte megérkezésük első pillanatában beavattatnak a benti értékhálózat működésébe, ezzel együtt az informális normákba, és többnyire a szlengbe is.[60] Közös értékrend alakul ki, megjelennek az abszolút értékek, amelyeket a büntetés-végrehajtási intézetek szlengje is tükröz.

A számukra fontos értékek olyan különös viselkedési szabályokat alakítanak ki, melyek a kinti világban nem megragadhatók. A testiség, szexualitás és az emberi tulajdonságok hierarchikus megítélése mellett, természetesen tárgyi értékek is megjelennek a börtönben. Az értéknövekedés itt a formális szabályokba való ütközés fokával vagy az áru hiányával mérhető, a tiltás és a nélkülözés

[60] A szlengbeavatás, illetve szlengtanulás módszereit l. A börtönszlenghez kapcsolódó nyelvi attitűdök című fejezetben.

ugyanis sok minden iránt felfokozott vágyat ébreszt. Ezzel magyarázható példá ul az alkohol népszerűsége is (vö. KÖVESDI–SZILÁGYI 1988: 16), amihez amellett, hogy palackozott formában nehezen juthatnak hozzá, egyes zárt intézetekben maguknak is készítenek a fogvatartottak. Mind a palackozott ital tulajdonosa, mind az alkohol tartalmú ital készítője, aki az étékes alapanyagokat birtokolja, némi mellékjövedelmhez is juthat, ugynais olyan *okosság*a, *sasfiók*ája (’a börtönbe becsempészett, tiltott áru’-ja) lesz, ami *bizniszel*ésre (’üzletel’-ésre) alkalmas. A fogalmi kör szlengtársalgásban való népszerűségét a szlengszómennyiség is mutatja: *csopánka* ’szeszesital’, szinonimái: *bedekó, bódító, boldogító, cefre, dena, dobi, falmelléki, flakonos, gyorsító, gyümölcskoktél, hörpi, kecmec, kéttengelyes, lé, lőre, majomfröccs, mákony, nemesnedű, nyakolaj, nyegó, pancs, pia, piesz, ratyija, retyija, rizsbor, szesz, szeszkó, szittyó, targyi, tinta, tintorettó, tüzesvíz.* De megjelenik a börtönszlengben a szeszesital nem palackozott formája is: *lötty, lólé, trágyalé, trinkdobi* vagyis ’börtönben készített alkohol tartalmú ital’, illetve külön elnevezik a becsempészett alkoholt, ami nem más, mint a *zugpia, dinamit, élesalkohol* vagy *puláru* a szlengben.

Az alkoholfogyasztáskor elért bódító állapothoz hasonló érzés érhető el a börtönben készített kábítószer segítségével. Az elkészítéséhez szükséges eszközök, alapanyagok, és természetesen a végtermék, itt is rendkívül értékes a fogyasztók körében. Ezt tükrözi szlengmegjelenése is: *dobi csopa, dobbantyú, drabó, gyorsító, narkó, nitroglicerin.* Ez nem más, mint nagyon erős, sok filterből készült, kábítószerként használt (cukor nélkül fogyasztott) tea. (Főzési aránya változó: fél liter vízben kifőzött 5-10 teafiltertől két deci vízben egy doboz teáig. Ha úgy adódik, gyógyszert is kevernek hozzá. Magas koffein tartalma miatt erős szívdobogást okoz.) Társalgásban megjelenik, mint *Felkerálja a ~t:* Teát főz, kifőzi a teafiltereket.

Az alkoholtartalmú és a narkotikumot tartalmazó ital népszerűségén a cigaretta tesz túl. A dohányáru ugyan nem tiltott, de a felmerülő igényekhez képest rendkívül kevés mennyiségben beszerezhető a börtönben. Az egyes intézetekben szinte valóságos dohánykereskedelemnek lehetünk tanúi. Hozzátartozóiktól azok a rabok is kérnek cigarettát a csomagba, akik nem dohányoznak, mivel ezzel a nagy kinccsel kiválóan lehet üzletelni az intézet falain belül. Mikor *pangás/bepangás ideje* van (’hiány, például cigarettából, nincstelenség, börtönszegénység’), akkor az értékes élvezeti cikket nélkülöző rab szinte mindent megadna érte. Ennek megfelelően a cigaretta is gazdag szinonima mennyiséggel jelenik meg a szlengben: *babáresz, bagaretta, bágárez, bagó, bláz, bűzrúd, cirok, csavar, dohánygerenda, dollár, dzsanga, gerenda, gigi, langesz, mellbemaró, nikotinrúd, ördögfüst, pabáresz, pabáró, pampi, pipu, rakéta, spagóca, spandi, spangli, stab, stalli, staub, stób, sziga, tab, tabak, tabáré, tubák, tubálesz, tubáló, tubáresz, vatta.* Külön szlengneve van a füstszűrő nélküli cigarettának, a *mezítlábas.* Egy *láda* cigaretta pedig nem más, mint egy ’doboz’-zal a kedvelt élvezeti

cikkből, egy *láda széna* pedig egy ’pakli dohány’, ami szintén nagy érték lehet valaki számára.

4. Elvont értékek is szerepet kapnak a rabtársadalom életében, és ennek tükörképeiként, a börtönszlengben is. Ilyen áhított érték, különösen a büntetés letöltésének kezdetén, a szabadság. Ennek elérése érdekében a fogvatartottak egy része sokmindenre képes. Előfordul, hogy a rab a börtönből való kikerülés érdekében — még akkor is, ha az csak a börtönkórház — öngyilkossági kísérletet követ el.

Az öngyilkossági kísérletek módszerei jelen vannak a szlengben is. Az egyik legismertebb lehetőség a *póknyelésnek* nevezett módszer. Ilyenkor úgy drótoz össze acéldarabokat az elítélt, hogy az egy pókra hasonlít, majd lenyelés előtt egy cérnával összehúzza annak „lábait”. Lenyelés után a gyomorsav elmarja a cérnát, a „pók” pedig „szétugrik” a gyomorban, ami csak operációval távolítható el[61]. Ezen kívül a fogvatartottak szoktak még zsilettpengét is lenyelni, ami szintén súlyos belső sérüléseket okozhat. De a börtönben elkövethető öngyilkossági kísérletek egyéb módszerei is áttetszenek a szlengszavakból: *befalcol, behúz, benyel, beránt, besvarcol, csonkol, falcol, farcol, hazateszi/hazavágja/kicsinálja/kivonja magát, karácsonyfát nyel, kaszál, megy a levesbe gyökérnek, nyakra húz, pókot nyel, pukkra vágja magát.*

Másik módja a börtönből való illegális kikerülésnek a szökés. Ennek gyakorlati megvalósulása Magyarországon igen ritka, szlengtémaként viszont meglehetősen gyakori: *átfed, befolyik, dobbant, dobogózik, elnyargal, elpusztul, falcol, felszívódik, fényt kap, gellert vesz, hajlakol, iszkirizik, iszkol, kleppel, lécel, lefarcol, lefarol, lekoccol, lelécel, lelép, lepattan, letélakol, letiplizik, megdobban, megdurran, meglép, megpattan, megpucol, megugrik, olajra lép, pattan, pucol, slisszol, télakol, télakot vesz, tiplit vesz, tiplizik, ugrik, vízre lép,* vagyis ’megszökik’. De megjelenik a szlengben az a személy is, eki köztudottan gyakran próbálkozik szökéssel, ő a *pucolós, szökős, tiplis, tiplizős.*

A kikerülés gondolata, még ha csak elméleti síkon is, a legtöbb rabot foglalkoztatja. Ezt mutatja az a fiktív levél is, melyet az egyik büntetés-végrehajtási intézet zárkatársasága írt, önmaguk szórakoztatására:

„Tisztelt Országosparancsnokság!!!

Én, mó Orsós II. Aladár úgy gondoltam írok má a Parancsnok Úrnak, hogy erisszen má haza, mert gond van a kéróval. Tuti, hogy én visszagyüvök me itt Vácon jó a haszelás, meg amúgy is olyan csávó vagyok, aki nem szokott pucolós lenni. No azt bevonulós is vótam, kérem én be is vonútam a kukoricásba böngészni. Na szóval írt a Rózsi, hogy befújta a szél az ablakot, meg így télen kéne má gazt kaszáni a teheneknek, és

[61] Ilyen eszközök megtekinthetők a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön múzeumszobájában.

a merci kereke is leengedett. Szóval lé az van otthon, ott a baró merci (még a rabiból maradt), és ezeket a dógokat nekem kőne összehozni. Itten is jó csávó vagyok az operációsnál a 13-as számot kaptam, tessék csak megkérdezni. Oszt a nevelő is kamáz, mert én mindig megmondom a frankót. Szóval erisszen má haza, mert igen mennék má! Majd ha a sógorék betalálnak akkor kűdök egy kis lóvét is magának. Tuggya én lóvés csávó vagyok, oszt tejelek is rendesen. Tudom én, hogyan aveszolnak ezek a dógok. Írjon ám hamar, mert a Rózsi várja a levelem, hogy megyek-e má. No meg osztán fleknit se csóreljanak hiába! Kezeit csókolom: Orsós II. Aladár."

Amellett, hogy a levél tükrözi a hazajutási, így a szabadság utáni vágy intenzitását, értékét fokozza írásban való megjelenése, hiszen a szlengek, így a börtönszleng is alapvetően szóbeli jelenség, írásos nyomai csupán azokban a versekben, mementókban vannak, amiket a fogvatartottak jegyeztek le, és melyek előkerülése is meglehetősen esetleges.

A börtönből való kijutás abszolút értéke mellett, némi szabadságérzés a börtön falain belül is elérhető, a börtönudvaron történő napi sétánál: *frisslevegő, szabadlevegő, szabadság* 'a kijelölt időben történő séta a börtönudvaron'. Magát a tevékenységet, tehát a sétálást pedig a következő szlengszavakkal fejezik ki a fogvatartottak: *cirkálás, járkálda, kerengő, szamba, totyogás, tüdőtágítás.*

Ez persze elérhető, így — ahogyan az a szavakból, és azok mennyiségéből is kiolvasható — közel nem okoz akkora élvezetet, mint például csak a szökésről való beszélgetés is.

A börtönök lakói azon szlenghasználók közé tartoznak, akiknek életmódjuk legnagyobb mértékben és leglátványosabban eltér a hétköznapi emberek életmódjától. Sajátos belső informális társadalmat alakítanak ki, amiben sajátos viselkedésmóddal, világszemlélettel, értékhierarchia-rendszerrel rendelkeznek a társadalom tagjai. Akik ismerik és követik az informális érték- és normarendszert, azok a belső nyelvi normát, a börtönszlenget is ismerik, és többnyire alkalmazzák is. A világot erős érzelmi szűrőn keresztül látják, ezért olyan expresszszívek az általuk teremtett szlengszavak, ezért képesek olyan jól tükrözni a börtöntársadalom értékhierarchiáját, vonatkozzon az az emberi, a tárgyi vagy az elvont értékekre is.

Összegzés

„Börtönszleng”: szlengkérdésekkel szívesen foglalkozó adatközlők; hierarchikusan tagolt, érték- és normarendszerrel bíró, rabtársadalommá szerveződött zárt csoport; gazdag szó- és kifejezéskészletben megmutatkozó szlengviselkedés; szélsőséges szlenghasználói attitűdök.

Ezek a fogalmak aktivizálódtak először bennem hétévnyi kutatás lezártával.

Részletesebben kifejtve, az adatközlők munkájának köszönhetően mindegyik mintavétel eredményesnek bizonyult. Minden egyes kérdőívezés, interjúkészítés alkalmával számos új ismerettel gazdagodtam, mind a nyelvi adatbázis bővítése szemszögéből nézve, mind társas nyelvi vonatkozásban szemlélve, a szociális háttér megismerése felől közeledve a vizsgált területhez. Az adatgyűjtés során láthattam rá leginkább azokra az erőkre, amelyek a szlengszületést motiválják, itt tapasztalhattam meg a szakirodalom által oly sokat emlegetett változékonyságát a szlengnek. A csoportos interjú-készítés egyik alkalmával tanúja lehettem például, hogyan történik a szlengteremtés második lépése, a csoportban való népszerűsítése. A börtönben való tiltott árukkal történő üzletelés témáját tárgyalva, megjelent a beszélgetésben az *okosság,* melynek jelentését éppen, hogy elkezdte magyarázni az egyik fogvatartott, mikor a másik adatközlő rögtön javította is, hogy „ugyan már, már nem is azt mondjuk rá”. Mire az ötfős társaság négy tagja megdöbbenten hallgatott, aztán megkérdezték, hogy „akkor mit?”. A válaszból kiderült, hogy a *sasfióka* elterjesztésén fáradozik a fogvatartott, külön megkérve engem, hogy a felügyelet erről még most ne szerezzen információt, hiszen néhány hét elteltével úgyis kiderül, addig nyugodtan üzletelhetnek, később pedig a hatékony társalgás és üzletelés érdekében, kénytelenek újabb fogalmat bevezetni a *meleg áru*ra. A börtönszleng szótárt lapozgatva, a központi fogalmakat újranevező kategóriák gazdag szinonima-rendszerét nézegetve, ekkor vált nyilvánvalóvá, miért is jelenik meg bizonyos területeken oly sok szlengszinonima.

A szlengtanulmányozás természetesen elszigetelten, csak a nyelvi adatokra koncentrálva, nem lehetséges. Szerepét, működését, jelentőségét csakis akkor érthetjük meg, ha a szlenghasználó társadalom szerepeit, működési szabályait, informális jelentőséggel bíró normáit is meg akarjuk érteni. De ugyanez igaz fordítottan is: a börtöntársadalmat megismerni vágyó szakemberek nem hagyhatják ki a kutatásból a börtönszlenget. A zárt csoportszerveződés mechanizmusa megmutatja a szlengképződés miértjét, és megvalósulási területeit, míg a börtönszleng megmutatja a rabtársadalom értékhierarchiáját, viselkedési sajátos

ságait. A börtönszleng-kutatás tehát a nyelvtudományi vizsgálódásoknak egy olyan szelete, ami szociolingvisztikai szemlélet nélkül nem kivitelezhető.

Így közeledve a vizsgált csoportnyelvhez, megfigyelhető, hogy a fogvatartottak által teremtett új nyelvváltozat nem egyenlő csupán egy érdekes, furcsa szókészlettel — bár kétségkívül az adott nyelvváltozatnak ez a legkönnyebben adatolható oldala —, hanem egyfajta viselkedés is társul hozzá. Börtönszlenget ugyanis nem elég használni, viselkedni is tudni kell benne. Nem elég a rabtársadalomban ismerni a szlengszavakat, tudni kell a szlenghasználat szabályait is, a szavakkal együtt az értékhierarchiában betöltött helyét is érezni kell, különben a nem megfelő beszédszituációban való szlenghasználatnak súlyos következményei lehetnek.

Ettől függetlenül nem szabad mellőznünk a szókicsvizsgálatot sem, hiszen itt mintegy 4500 szócikkes adatbázissal van dolgunk, ami már mind mennyiségileg, mind minőségileg, rendszerezésre érdemes nagyságú nyelvi tényező. A szlengszavakat nyelvi vizsgálatoknak alávetve bemutattam a börtönszleng gyakori szóalkotási módjait, a belső szóalkotási lehetőségek bemutatása előtt kitérve a börtönszókincs idegen nyelvekből, és belső nyelvváltozatokból építkező átvételeire, keresve a kölcsönzések okát is. A frazémák áttekintésével pedig igyekeztem némi betekintést nyújtani a börtönök szleng-társalgásába.

A hagyományos értelemben vett nyelvi elemzés mellett a szlenghasználók csoportnyelvükre vonatkozó attitűdjére is kíváncsi voltam, tehát arra, hogyan elemzi maga a szlenghasználó társadalom saját belső nyelvváltozatát. A fogvatartottak elemzését rendszerezve, betekintést nyújthattam a szleng születésébe, elsajátításába, alkalmazási lehetőségeibe, egyben működésébe és funkciójába; elhelyezve a börtönszlenget egy nagyobb egész részeként, a büntetésvégrehajtási intézetekben végbemenő reszocializációs folyamat egyik összetevőjeként.

Szlengkutatásom eredményeképpen létrejött a mai magyar börtönszleng szótára, azokkal a nyelvi adatokkal, melyek az utóbbi nyolc év gyűjtéséből származtak, és melyek egyben alapot biztosítottak szociolingvisztikai vizsgálódásaimhoz. Hogy mi lesz ezek után a börtönszleng sorsa? Természetéből fakadóan minden bizonnyal változni fog — amint azt eddig is tette —, hogy a titok titokban maradhasson.

Tisztelt Adatközlő!

A jelen kérdőívvel egy tudományos gyűjtőmunkához kérjük a segítségét. A börtönben a fogvatartottak által használt szavak és kifejezések teljes jegyzéke még nem áll a nyelvtudomány rendelkezésére.

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén arra a feladatra vállalkoztunk, hogy megpróbáljuk a lehető legtöbb Önök által használt szót és kifejezést összegyűjteni. Ehhez szeretnénk az alábbi kérdőív kitöltésével a segítségét kérni.

Kérdőívünkkel a magyar nyelvnek (ezen belül az úgynevezett csoportnyelveknek) azt a változatát szeretnénk megismerni, amelyet **a fogvatartottak egymás között, nem hivatalosan használnak. Érdekel tehát minden olyan szó, amely a börtön falain belül hangzik el és a civil életben elő sem fordul, vagy ha igen, ott teljesen más jelentéssel.**

E kérdőív a börtönélet nyelvi vonatkozásait szeretné feltárni minden részletére vonatkozóan. Nyilvánvaló, hogy az itt felsorolt fogalmi csoportok nem tekinthetők teljesnek, ezeket emlékeztetőnek, támpontoknak szántuk. Ha bármilyen olyan szó vagy kifejezés jut eszébe kitöltés közben, ami egyik helyre sem illik be, írja be nyugodtan bárhová.

Azok a börtönben használt szavak érdekelnek bennünket, amelyeket minimum 3-4 ember ismer és használ.

Jó lenne ha egyes „furcsa” szavak eredetét is megmagyarázná. Ha tudja, hogy miért éppen úgy hangzik az a szó, ahogy Önök használják, akkor kérjük, azt is írja le.

Az egyes szavak mellé kérjük írja oda a jelentésüket is.

Fontos, hogy az **Önök számára hétköznapi, teljesen szokványos kifejezéseket is** felírja, hisz a teljességhez erre is szükség van.

A **trágár,** esetleg a **másokat sértő szavakat ne hagyja ki.** Nyugodtan írja le a durvább kifejezéseket is, mint például a *kajakkúrás, köcsög* stb.

A kérdőív kitöltésére hosszabb idő áll a rendelkezésére, hogy a később eszébe jutó dolgokat is feljegyezhesse. Ajánlatos lenne, ha kérné társai segítségét, mert így több forrásból gyűlne össze a keresett szókincs.

A különböző szavak lejegyzését az alább bemutatott módon képzeltük el:

újhús — újonnan börtönbe került fogvatartott
szabálysértő — szabadulás előtt álló fogvatartott
smasszer — fegyőr
stoki — szék
szovel — alszik
fogszi — fogda
majomfogó — krumplifőzelék
mengele — orvos
kajakbaszás — erőszakos nemi közösülés
köcsög — női szerepet alakító homoszexuális férfi
Annyit ül, mint veréb a küszöbön — Sok időt tölt a börtönben fogvatartottként
Még füstöl a csikk a kapu előtt — Nem régen került az illető börtönbe.

***Ne feledje el a szavak, kifejezések mellé* jelentésüket *is odaírni*,**

hiszen az Ön számára egyértelmű, hétköznapi szavak a feldolgozók számára esetleg ismeretlenek!

ADATKÖZLŐ ADATAI

(Az adatok kitöltése *nem kötelező*. Kérjük az adatok név nélküli kitöltését! De ha szeretné, hogy különböző tudományos munkákban név szerint is feltüntessük a segítségét, akkor nevét nyugodtan írja a lapra.)

Nő vagy férfi (aláhúzandó)

Életkora:

Születési helye:

Lakóhelye:

Iskolai végzettsége:

Szakképzettsége:

Foglalkozása:

A börtönben tartózkodás ideje:

Volt-e már korábban büntetve?

Milyen bűncselekmény miatt ítélték el?

Nemzetisége:

Anyanyelve:

I. A különböző emberek egymás közötti elnevezései

- Férfi, fiú (öreg ember, fiatal ember stb., például *hapsi, csávó, manus* stb.)

- Nő, lány (szép nő, csúnya nő, öregasszony, fiatal lány stb., például *bige, csaj* stb.)

- Gyerek

- Barát

- Segítő, aki (a börtönben) kényszerből vagy önként elvégez helyettünk bizonyos feladatokat

- Áruló, besúgó

II. Különböző bűncselekmények, bűnözők és az általuk használt eszközök megnevezése

- Prostituált, kurva, bordélyház

- Prostituált „ügyfelet” keresve sétálgat

- A prostituált különböző „szolgáltatásai”

- A prostituáltakat futtató férfi

- Bűncselekmény általában

- Tolvaj, különböző dolgokra specializálódott tolvajok (zsebtolvaj, autótolvaj, besurranó tolvaj stb.)

- Lopni, lopás, autófeltörés stb.

- Csal, csalás, csaló (pénzzel, kártyával stb.)

- Betörő, betörni, betörés; a különböző betörő „szakmák”

- A betörő segítői (figyelő, őrt álló, tippadó, orgazda stb.)

- A betörő eszközei (álkulcs, csavarhúzó, feszítővas stb.)

- A feltört tárgyak (lakás, zár, lakat, szekrény, páncélszekrény stb.)

- Rablás, rabló megnevezései

- Pénzhamisítás, hamispénz neve

- Garázdálkodás, erőszakoskodás és az ilyen emberek nevei

- Nemi erőszak

- Verekedés, verekszik; verekedős ember

- Megüt, leüt, agyonüt

- Megöl, meggyilkol

- Gyilkosság, gyilkos
- Fegyverek (kés, rugós kés, boxer, pisztoly, puska stb.)

- Egyéb bűncselekmények

- Az áldozat, a meglopott, kirabolt, kifosztott ember nevei

- A lopott tárgy neve (*szajré* stb.)
- Arany
- Pénz
- Pénztárca
- Autó (autómárkák)
- Szerencsével, lebukással kapcsolatos fogalmak (szerencse, szerencséje van, bajba kerül, bajban van, lebukik, lebukás, elfogják stb.).

III. Emberi tulajdonságok, különböző tulajdonságú emberek

- Bolond, hülye
- Okos
- Ügyetlen, járatlan valamiben, kétbalkezes
- Becsületes
- Részeg
- Lerészegedik
- Kicsi
- Nagy
- Kancsal

- Erős
- Gyenge
- Gazdag
- Szegény
- Kedvence valakinek, protekciós
- Magyar és más népek (például. német, angol stb.) nevei
- Cigány
- Egyéb nemzetiségű
- Valami vagy valaki jó, nagyon jó
- Valami vagy valaki rossz, nagyon rossz
- Szeret, kedvel
- Szerelmes (valakibe)
- Utál, gyűlöl

IV. A BÖRTÖNBE KERÜLÉS

- Rendőr, a rendőrök vezetői
- Nyomozó
- Egyéb rendőrségi emberek

- A rendőrök felszerelése, eszközei (pl. fegyver, gumibot, rádió, autó, bilincs, rabvezetőszíj stb.)

- Rendőrség, kapitányság, a rendőrség épülete
- Rendőrségi fogda
- Vizsgálati fogság, előzetes letartóztatás
- Kihallgatás
- Rabszállító autó
- Bíró, ügyész, ügyvéd, tárgyalás
- Megbüntet, valamilyen büntetést kiszab
- A büntetésfajták neve
- A büntetés időtartamának elnevezései (egy év, felfüggesztett, életfogytiglan stb.)

V. IDŐSZAKOK

- Az újonnan börtönbe kerülők elnevezése, megszólítása.

- A börtönbüntetését kezdők ugratása, csúfolása, a velük történő kitolások neve és módja.

- A büntetés felét letöltöttek elnevezése, azok nevei, akik már régebben bent vannak.

- A szabadulás előtt állók elnevezései.

- Idő előtti szabadulás, amnesztia

- Szökés, megszökik

VI. EGYMÁS KÖZÖTTI MEGSZÓLÍTÁSOK, ELNEVEZÉSEK, GÚNYNEVEK

- A büntetésüket töltők és a börtönben dolgozók neve, bizalmas megszólítása.

- Az őrök és a magasabb rendfokozatban állók gúnyos neve, amit Önök egymás között használnak.

VII. HIERARCHIA, BÜNTETÉSEK, FENYÍTÉSEK

- A börtönben érvényesülő hierarchia, rangsor. Ki számít az elítéltek között magasabb rendűnek? Ha van vezetőjük, mi alapján lesz az? A legmegvetettebbek elnevezései.

- Büntetések az engedetlenségért, esetleg más okokból.

VII. A BÖRTÖN ÉS ANNAK HELYISÉGEI

- Börtön

- Fogház

- Fegyház

- Zárka

- Folyosó
- Parancsnoki szoba
- Tévé/klubszoba
- Udvar
- A beszélő helyisége
- Fogda
- A zárka részei
- Ajtó
- Az ajtón lévő kukucskáló
- Ablak
- Rács
- WC, illemhely
- Asztal
- Szék
- Ágy, felső ágy
- Hangszóró

- Napirenddel kapcsolatos elnevezések. Napi tevékenységek.

- Tréfás vezényszók.

VIII. RUHÁZAT

- Ruházat elnevezései.
- Rabruha
- Nadrág
- Kabát
- Cipő, bakancs
- Dzseki

IX. TAKARÍTÁSSAL KAPCSOLATOS FOGALMAK TRÉFÁS NEVEI.

- Mosópor, tisztítószer
- Felmosórongy, vödör, kefe stb.
- Egyéb

IX. EVÉS-IVÁSSAL KAPCSOLATOS NEVEK ÉS SZOKÁSOK. ÉLVEZETI SZEREK

- Enni, evés

- Reggeli, ebéd, vacsora

- Inni, ivás
- Étel, ennivaló
- Az egyes ételfajták neve (kenyér, levesfélék, főzelékek stb.)
- Finom vagy rossz ennivaló
- Üdítőital
- Szeszes ital (különböző fajtái: pálinka, bor, sör stb.)
- Kocsma
- A becsempészés, illetve a becsempészett alkohol tréfás neve
- A börtönben készített alkohol vagy egyéb bódító ital neve
- A készítés módja, eszközei (pl. teából, *kerol*óval stb.)
- Dohányozik, dohány cigaretta
- Kábítószer (különböző fajtái)

XI. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

- Orvos
- Betegek/betegségek neve
- Gyengélkedő; börtönkórház

- A kórházba kerülés módja

- Öngyilkosság, öncsonkítás

- Öngyilkosságot kísérel meg

XI. MUNKA

- Munkával kapcsolatos fogalmak, munkaeszközök.

- Munka, munkahely, dolgozás

- A börtön által adott munkabér neve.

XII. SZABADIDŐ

- Szabadidő eltöltésével kapcsolatos nevek.

- Könyvtár, könyv, olvas, olvasás

- Sport, sportol, különféle sportágak

- Labdarúgás, focizik

- Asztalifoci

- Erősít

- Kártya, kártyázik

- A kártyával való csalás, annak módjai

X. NEMISÉG, A FÉRFI – NŐ KÜLÖNBSÉGRE UTALÓ KIFEJEZÉSEK ÉS A TESTRÉSZEK NEVEI

- Szeretkezik, közösül
- Különböző nem hagyományos közösülési módok (szájjal, kézzel stb.)
- Önkielégítés, önkielégítést végez
- Homoszexuális (személy)
- Homoszexuálissá válik
- Homoszexuális férfi (fajtái)
- Homoszexuális nő (fajtái)
- A férfi nemiszerv, hímvessző nevei
- Női nemiszerv nevei
- Női mell
- Gyermeket szül
- Fej
- Haj
- Szem
- Fül
- Száj

- Orr
- Kéz, kar
- Láb
- Fenék általában
- A nő feneke
- Vizel, pisil
- Vizelet
- Nagydolgát végzi, székel
- Széklet

XI. ÁLLANDÓAN HASZNÁLT KIFEJEZÉSEK, MONDÓKÁK, HOSSZABB, DE ÁLLANDÓ FORMÁBAN VISSZATÉRŐ BESZÉDFORDULATOK (mint például a katonaságnál a leszerelő rigmusok: *Bevonultam, leszerelek, kapjátok be őrmesterek! stb.)*

SZÁMOK

1	13	40
2	14	50
3	15	60
4	16	70
5	17	80
5	18	90
7	19	100
8	20	200
9	21	Ezer
10	22	Tízezer
11	stb.	Millió
12	30	

X. PÉNZ

- Pénz általában

- 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500 1000, 2000, 5000, 10000 forintos stb.

- Külföldi pénzek (dollár, márka stb.) neve

XII. EGYÉB

Kérem, írjon le ide olyan szavakat, kifejezéseket a jelentésével/jelentésükkel, amiket Ön használ, vagy a környezetében használnak, de kérdőívben eddig sehová sem tudta beírni. Például:

- Menj innen!
- Hazudik, lódít
- Becsap
- Tud, ért
- Beszél
- Motoz, motozás
- Félni, megijedni
- Megy, elmegy
- Elmenekül
- Vall, vallomást tesz
- Besúg, elárul
- Meghal
- Bujkál

Irodalom

A gagyisták (1912): *Magyar Nyelv,* 8: 374.

A. JÁSZÓ ANNA szerk. (1995): *A magyar nyelv könyve.* Budapest.

A pali meg a huszonnyolcas (1913): *Magyar Nyelvőr,* 42: 278–9.

A szerkesztőség (1917): A magyar titkos nyelvek. *Magyar Nyelv,* 13: 59.

ANDORKA RUDOLF (1996): *Bevezetés a szociológiába.* Budapest.

ANDROUTSOPOULOS, JANNIS K. (1999): A nyelvi (szociolingvisztikai változó fogalmának kiterjesztése a szlengre. In: *Mi a szleng?* Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. (Szlengkutatás 3. sz.). Debrecen, 1999. 109–134.

BALASSA JÓZSEF (1938): *A nyelvek élete.* Budapest.

BALÁZS GÉZA (1988): *Az aszódi fiúnevelő intézet nyelvéről.* (Kézirat). Budapest.

BALÁZS GÉZA (1989): Szövegszerkesztési sajátosságok Temesi Ferenc Por című regényében. *Magyar Nyelvőr,* 113: 314–26.

BÁRCZI GÉZA (1932): *A „pesti nyelv”.* Budapest.

BÁRCZI GÉZA (1942): Jegyzetek a budapesti népnyelvről. *Magyar Népnyelv,* 4: 71–89.

BARI KÁROLY (2001): Cigány folklór. In: Roma kincses kalendárium. Válogatta: Nagy gusztáv és Choli Daróczi József. Bp., 2001.307–37.

BÁRKÁN GYÖRGY: *A párbeszéd strukturális törvényszerűségei és a társadalmi kisebbségkutatás.* URL: http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/alknyelv/barkan.html

BALDAJEV–BELKO–ISZUPOV 1992 = Д. С. БАЛДАЕВ–В. К. БЕЛКО–И. М. ИСУПОВ: *Словарь тюремно-лагерно-блатного жаргона* [Az alvilági, börtön- és lágerzsargon szótára]. Moszkva.

BENCZE IMRE (1994): A magyar tolvajnyelv. *Börtönügyi Szemle,* 13/1: 129–32.

BENCZE IMRE (1998–1999): Rabszótár. *Börtön Újság,* 7/4 (1998. január 23.): 8, 7/5 (1998. január 30.): 8, 7/6 (1998. február 6.): 8, 7/7 (1998. február 13.): 8, 7/8 (1998. február 20.): 8, 7/9 (1998. február 27.): 8, 7/10 (1998. március 6.): 8, 7/12 (1998. március 20.): 8, 7/13 (1998. március 27.): 8, 7/14 (1998. április 3.): 8, 7/16 (1998. április 17.): 8, 7/17 (1998. április 24.): 8, 7/19 (1998. május 8.): 8, 7/20 (1998. május 15.): 8, 7/21 (1998. május 22.): 8, 7/24 (1998. június 12.): 8, 7/27 (1998. július 3.): 8, 7/30 (1998. július 24.): 8, 7/31 (1998. július 31.): 8, 7/32 (1998. augusztus 7.): 8, 7/35 (1998. augusztus 28.): 8, 7/36 (1998. szeptember 4.): 8, 7/39 (1998. szeptember 25.): 8, 7/41 (1998. október 9.): 8, 7/42 (1998. október 16.): 8, 7/44 (1998. október 30.): 8, 7/45 (1998. november 6.): 8, 7/46 (1998. november 13.): 8, 7/47 (1998. november 20.): 8, 7/50 (1998. december

11.): 8, 8/4 (1999. január 22.): 8, 8/6 (1999. február 5.): 8, 8/8 (1999. február 19.): 8.

BENKŐ LÁSZLÓ (1980): Durva szók a köznyelvben és a szépirodalomban. In: *Tanulmányok a mai magyar nyelv szókészlettana és jelentéstana köréből.* Szerk. RÁCZ ENDRE és SZATHMÁRI ISTVÁN. Budapest. 5–13.

BENKŐ LORÁND (1988): *A történeti nyelvtudomány alapjai.* Budapest.

BERKES KÁLMÁN (1888): *A tolvaj élet ismertetése.* Budapest.

BERNSTEIN, BASIL (1975): Nyelvi szocializáció és oktathatóság. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 393–431.

BONDESON, ULLA (1978): Az argó mint a bűnöző közösségbe illeszkedés mutatója. *Jogi Tudósító,* 9/7–8 (1978. április): 38–40 = *Belügyi Szemle,* 16/12 (1978. december): 121–2.

BONDESON, ULLA (2002): Az argó ismerete mint a bűnözői közösségbe való beilleszkedés mutatója. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.) Debrecen. 159–96.

BOROS JÁNOS (1998): Három évszám. (A magyar büntetés-végrehajtás hagyományai). *Börtönügyi Szemle,* 17/1.

BOROSS JÓZSEF–SZŰTS LÁSZLÓ (1990): *A mai magyar argó kisszótára.* Budapest.

BRIGHT, WILLIAM (1975): Társadalmi rétegződés, nyelv és kognitív orientáció. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 197–204.

BROWN, ROGER–GILMAN, ALBERT (1975): A hatalom és a szolidaritás névmásai. In: *Társadalom és nyelv. (Szociolingvisztikai írások).* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 359–388.

C. FEHÉR FERENC (1991): *Szabadlábon.* Cegléd.

CSÁNYI VILMOS (1988): *Evolúciós rendszerek. (Az evolúció általános elmélete).* Budapest.

CSÁNYI VILMOS (1999): *Az emberi természet. (Humánetológia).* Budapest.

CSÁNYI VILMOS: Túl a biológiai optimumon. *Mozgó világ* (2000. június): 3–10.

CHOLI DARÓCZI JÓZSEF (2001): A magyarországi cigány nyelv. In: Roma kincses kalendárium. Válogatta: Nagy gusztáv és Choli Daróczi József. Bp., 2001. 299–306.

DEME LÁSZLÓ (1978): *A beszéd és a nyelv.* Budapest.

DÓRA ZOLTÁN: *Mi van a szótáradban?* http://emil.alarmix.org/trezorbt/991dora.html

EBLE, CONNIE (1999): A szleng meghatározásáról. In: *Mi a szleng?* Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. (Szlengkutatás 3. sz.). Debrecen, 1999. 135–140.

ERDEY SÁNDOR (1989): *A recski tábor rabjai*. Budapest. (*Reform,* 1989. 281–93.)

ERDÉLYI VIKTOR (1978): *Cigány–magyar, magyar–cigány szótár.* Sopronkőhida. (Kézirat a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága könyvtárában).

FARKAS ISTVÁN (2004): *Börtön argó szótár.* [Budapest] é. n.

FAZAKAS ISTVÁN (1991): *Jasszok, zsarók, cafkavágók.* Budapest.

FENYVESI ISTVÁN (1997): Az orosz szleng és kutatása. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 185–236.

FERGUSON, CHARLES A. (1975): Diglosszia. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 291–317.

FISHMAN, JOSHUA A. (1975): Az „etnicitás" és a nyelvi tudatosság változatai. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 321–334.

FLIEGAUF GERGELY–KOVÁCS KAROLA (2001): *Jelentés az „agresszív sztereotípiák" kutatásról.* Kézirat. BVOP.

FORGÁCS JÓZSEF (1997): *A társas érintkezés pszichológiája.* Budapest.

FORGÁCS JÓZSEF (1997): *A társas érintkezés pszichológiája.* Budapest.

FRIENDLY, MICHAEL L.–GLUCKSBERG, SAM (2002): A szubkulturális szókincsek leírásáról. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen, 2002. 219–36.

GAÁL BÉLA (1998): Túlélési stratégiák (Kivédhető-e a tartós börtönártalom?). In: *Börtönügyi Szemle,* 1998. 3. sz. 41–46.

GEDÉNYI MIHÁLY (é. n.): *Fattyúnyelvi szógyűjtés Kistarcsáról, Tökölről és a gyűjtőfogházból*. In: Zolnay Vilmos fattyúnyelvi szótárát kiegészítő dolgozatok. ELTE Egyetemi Könyvtár kézirattára, jelzete: H. 281.

GIDDENS, ANTHONY (2000): *Szociológia.* Budapest.

GOFFMANN, ERVING (1961): *Asylums. Az elmebetegek és egyéb bentlakók szociális helyzetével kapcsolatos tanulmányok.* New York. (Kézirat a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága könyvtárában).

GÖBÖLY RITA (1998): *Az újonc elnevezései a katonai szlengben.* (Nyelvészeti záródolgozat). Debrecen. URL: http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/hallgato/halltart.htm

GRÁD ANDRÁS (1988): *Menők, csicskák, vamzerok. (Az aszódi fiúnevelő szubkultúrájáról. Az aszódi fiúnevelő argónyelvi szószedete.)* (Kézirat). Aszód.

GUMPERZ, JOHN G. (1975): A nyelvi közösségek típusai. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 151–168.

HAJDÚ MIHÁLY (1980): *A csoportnyelvekről.* (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 1. sz.) Budapest.

HAJNAL LÁSZLÓ GÁBOR, *Rabközelben (Börtönkönyv).* Euditech, Sopron, 1998.

HALLIDAY, MICHAEL A. K. (2002): Ellennyelvek. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen, 2002. 255–276.

HANTHY KINGA (2001): Gyorsuló ifjúság. Kerekasztal-beszélgetés a magyar nyelv jövőjéről. *Magyar Nemzet,* 64/302 (2001. december 29.): 30–1.

HOFFMANN OTTÓ (1996): *Mini-tini-szótár. (A mai magyar diáknyelv szinonimaszótára).* Pécs.

HUSZÁR LÁSZLÓ (1997): A hosszúidős elítéltek börtön-adaptációja. In: *A büntetés-végrehajtás néhány problémája a kutatások tükrében,* 2. 44–61.

HUSZÁR LÁSZLÓ (1997): Az „ethnical issue" — romák a börtönben. In: *A büntetés-végrehajtás néhány problémája a kutatások tükrében,* 2. 78–93.

HUSZÁR LÁSZLÓ (1998): Börtönrutin (A hosszú tartalmú szabadságveszésre ítéltek kezelése). In: *Börtönügyi Szemle,* 1998. 3. sz. 31–40.

HUSZÁR LÁSZLÓ–DEÁK FERENC–BERECZKI ZSOLT (1997): A „Börtönújság"-ra vonatkozó olvasási szokások vizsgálata a személyi állomány és a fogvatartottak körében. In: *A büntetés-végrehajtás néhány problémája a kutatások tükrében,* 2. 102–23.

HYMES, DELL H. (1975): A beszélés néprajza. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 91–146.

JELISZTRATOV, VLAGYIMIR (1998): *Szleng és kultúra.* (Szlengkutatás 2. sz.). Debrecen.

JENŐ SÁNDOR–VETŐ IMRE (1900): *A magyar tolvajnyelv és szótára.* Budapest.

KABDEBÓ OSZKÁR (1917): *Pesti jassz-szótár.* Mezőtúr.

KAKUK MÁTYÁS (1994): A magyar nyelv cigány jövevényszavainak vizsgálatáról. In: BÓDI ZSUZSANNA (szerk.): Cigány néprajzi tanulmányok. Bp., 195–99.

KALCSÓ KRISZTINA (é. n.): *Az aszódi fiúnevelő intézet szlengszókincse.* (Nyelvészeti záródolgozat). Debrecen. URL: http://mnytud.arts.unideb.hu/szleng/hallgato/kalcso_k.doc

KÁLMÁN LÁSZLÓ: Nyelvtani szocializáció. URL: http://tinta.hu/hirkiemelo.php

KAMPIS GYÖRGY (2000): Test és elme. In: *Filozófia az ezredfordulón.* Szerk. NYÍRI KRISTÓF. Áron Kiadó, Budapest. 163–178.

KAMPIS GYÖRGY (2001): Test és tudat egysége és távolsága. *Magyar Tudomány,* 2001/10.

KIS TAMÁS (1991): *A magyar katonai szleng szótára (1980–1990).* (A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai. 60. sz.) Debrecen.

KIS TAMÁS (1992): Bakaduma. A mai magyar katonai szleng szótára. Zrínyi Kiadó, Budapest.

KIS TAMÁS (1995): A magyar szlengszótárak. *Magyar Nyelvjárások,* 32: 79–94.

KIS TAMÁS (1996): *A magyar szlengkutatás bibliográfiája.* (A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai 68. sz.) Debrecen.

KIS TAMÁS (1997): Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához. In: *A szlengkutatás útjai is lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 237–96.

KIS TAMÁS (2002): A hangalaki szóalkotás. In: *Köszöntő kötet B. Gergely Piroska tiszteletére.* Szerk. GRÉCZI-ZSOLDOS ENIKŐ–KOVÁCS MÁRIA. (A Miskolci Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének Kiadványai 1.) Miskolc. 104–7.

KISS JENŐ (1995): *Társadalom és nyelvhasználat.* Budapest.

KISS KÁROLY (1963): *A mai magyar tolvajnyelv.* Budapest.

KLIMEŠ, LUMÍR (1997): Szlengkutatás Csehszlovákiában, valamint Csehországban és Szlovákiában 1920–1996 között. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 41–79.

KOVÁCS ÁKOS–SZTRÉS ERZSÉBET (1989): *Tetovált Sztálin.* Szeged.

KOVÁCS ZSOLT (1999): Játék a halállal. (Önkárosító, önpusztító cselekmények a börtönben). In: *Börtönügyi Szemle,* 1999. 3. sz. 57–62.

KÖVECSES ZOLTÁN (1997): Az amerikai szleng. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 7–39.

KÖVESDI PÉTER–SZILÁGYI MÁRTON (1988): *Egy nagykanizsai laktanya nyelve és folklórja.* (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 38. sz.) Budapest.

Kriminológiai Közlemények 53. Magyar Kriminológiai Társaság. Budapest, 1996.

KULCSÁR KÁLMÁN (1969): *Az ember és a társadalmi környezete.* Budapest.

KURZBAN, ROBERT & MARK LEARY (2001): Stigmatization: the functions of social exclusion. Psychological Bulletin 127/2, 187–208.

LABOV, WILLIAM (1975): A nyelvi változás mechanizmusáról. In: *Társadalom és nyelv.* Szerk. PAP MÁRIA, SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 255–285.

LABOV, WILLIAM (1979): A nyelv vizsgálata társadalmi összefügésben. In: *Beszédaktus, kommunikáció, interakció.* Szerk. PLÉH CSABA–TERESTYÉNI TAMÁS. Budapest. 365–398.

LABOV, WILLIAM (1988): „A nyelvi változás és változatok" Egy kutatási program terepmunka-módszerei. In: *Szociológiai figyelő,* IV. évf. 4. sz. 22–48.

LAWSON, DARREN P.–SEGRIN, CHRIS–WARD, TERESA D. (1997): A prizonizáció és a szociális készségek közötti kapcsolat börtön büntetésüket töltő rabok között. In: *Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának kiaványai,* 35.

LIGHTER, S. E. (1994): *Random house historical dictionary of american slang.*

LIHACSOV, DMITRIJ (2002a): A tolvajbeszéd ősi primitivizmusának vonásai. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen. 27–80.

LIHACSOV, DMITRIJ (2002b): A szakmai nyelv szlengelemei. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen. 81–130.

LIPSONEN, LEO (1990): *Vankilasslangin sanakirja* [A börtönszleng szótára]. Helsinki.

LŐRINCZ JÓZSEF–NAGY FERENC (1997): *Börtönügy Magyarországon.* Budapest.

MÁRKI SÁNDOR (1890): Aradmegye czigányainak történetéből. *Ethnographia,* 1: 442–7.

MARQUART, JAMES W.–ROEBUCK, JULIAN B. (1999): Börtönőrök és besúgók (Közösségi ellenőrzés egy maximális biztonságú intézetben). *Börtönügyi Szemle,* 18/1 (1999. március): 88–103

MARTINET, ANDRÉ (1973): A nyelvfejlődés kutatásának szempontjai. In: *A nyelvtudomány ma.* Szerk. SZÉPE GYÖRGY. Budapest. 347–391.

MOLDOVA GYÖRGY (1990): *Szabadíts meg a gonosztól!* Budapest.

NÁDASDY ÁDÁM (1997): Rovarirtóval a szavak erdejében. In: *Népszabadság,* 1997. június 21.: 17.

NÁDASDY ÁDÁM (2000): Egy nyelvtani kacsintás. In: *Magyar Narancs,* 2000. november 23.: 40.

NÁNAY BENCE (1996): Új divat a tudatfilozófiában: A konnekcionizmus. *BUKSZ* (8. évf. 3.): 262–9.

NEKVAPIL, JIŘÍ (1997): A szleng vizsgálatának kommunikatív módszeréről. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 81–9.

NUOLIJÄRVI, PIRKKO (1997): A finn szlengkutatás. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 121–58.

NYIKOS ESZTER, Helyünk Európában (Magyar börtönvilág a CPT adatainak tükrében). *Börtönügyi Szemle,* 18/1 (1999. március): 42–55.

OLÁH MIKLÓS 1536/1938 = NICOLAUS OLAHUS: *Hungaria — Athila.* Ediderunt COLOMANNUS EPERJESSY et LADISLAUS JUHÁSZ. (Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum. Saeculum XVI.) Budapest. 1938.

ORSZÁGH LÁSZLÓ (1977): *Angol eredetű elemek a magyar szókészletben.* (Nyelvtudományi Értekezések 93. sz.) Budapest.

PAPP ISTVÁN (1963): A szóalkotás problémái. *Magyar Nyelvjárások,* 9: 3–31.

PARTRIDGE, ERIC (2002): A szleng ma és tegnap. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen, 2002. 17–26.

PÉTER MIHÁLY (1980): Szleng és költői nyelvhasználat. *Magyar Nyelvőr,* 104: 273–81 = In: FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA (szerk.): *Mi a szleng? (Tanulmányok a szleng fogalmáról).* (Szlengkutatás 3. sz.) Debrecen, 1999. 13–22

PÉTER MIHÁLY (1999): „Húsz év múlva" (Régebbi és újabb gondolatok a szlengről). In: FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA (szerk.): *Mi a szleng? (Tanulmányok a szleng fogalmáról).* (Szlengkutatás 3. sz.) Debrecen. 25–39

PHILIPPE, MARY (1989): Titkos praktikák a börtönökben. Gondolatok a börtönök termeléséről és újratermeléséről. *Revue internationale de criminologie et de police technique,* 2. (Kézirat a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának könyvtárában, magyarra ford. Kovács Róbert).

RANGONI CLAUDIA (1994): *Börtönszleng.* (Nyelvészeti záródolgozat). Miskolc.

REPKA TÜNDE ÉVA (2004): *Javítóintézeti argó és szocializáció* (Szakdolgozat). Debrecen.

ROMANO RÁCZ SÁNDOR (1994): *Kárpáti cigány–magyar, magyar–kárpáti cigány szótár és nyelvtan.* Budapest.

SÁNDOR KLÁRA (1998): Amiért a szinkrón elemzés foszladozik. In: *Nyelvi változó — nyelvi változás.* Szerk. SÁNDOR KLÁRA. Szeged. 57–84.

SÁNDOR KLÁRA (1999): Szociolingvisztikai alapismeretek. In: *Nyelvtan, nyelvhasználat, kommunikáció.* Szerk. GALGÓCZY LÁSZLÓ. Szeged, 1999. 133–171. = *Nyelv, nyelvi jogok, oktatás.* Szerk. SÁNDOR KLÁRA. Szeged, 2001. 7–48.

SÁNDOR KLÁRA (2001a): A nyelv „gyenge pontjai". In: *Néptörténet — nyelvtörténet. (A 70 éves Róna-Tas András köszöntése).* Szerk. KÁROLY LÁSZLÓ és KINCSES NAGY ÉVA. Szeged, 2001. 119–135.

SÁNDOR KLÁRA (2001b): Mobiltársadalom és nyelvhasználat: valami új vagy újra a régi? In. *Mobil információs társadalom. (Tanulmányok).* Szerk. NYÍRI KRISTÓF. Budapest. 83–93.

SÁNDOR KLÁRA (2002a): A nyelvi arisztokratizmus alkonya. In: *Mobilközösség — mobilmegismerés.* Szerk. NYÍRI KRITÓF. Budapest. 67–77.

SÁNDOR KLÁRA (2002b): A naturalista nyelvészet felé. *Észlelés, szimbólum, tudat: a magyar kognitív tudomány tíz éve.* 10. MAKOG konferencia, Visegrád, 2002. január 28.

SÁNDOR KLÁRA–KAMPIS GYÖRGY (2000): Nyelv és evolúció. In. *Replika,* 40 (2000. június): 125–143.

SAPIR, EDWARD (1971): *Az ember és a nyelv.* Budapest.

Sittesduma. (Pályázati felhívás börtönnyelv gyűjtésére). *Börtön Újság,* 7/12 (1998. március 20.): 6.

Sittesduma. (Pályázatunk eredményhirdetése). *Börtön Újság,* 7/35 (1998. augusztus 28.): 2. Az eredményhirdetés megszövegezője KIS TAMÁS volt.

SMITH, JOHN MAYNARD–SZATHMÁRY EÖRS (1997): A nyelv eredete. In: *John Maynard Smith–Szathmáry Eörs: Az evolúció nagy lépései.* Budapest. 339–375.

STENSTRÖM, ANNA-BRITA (1999): A szlengtől a szlengbeszédig (Egy tizenévesek beszédén alapuló leírás). In: *Mi a szleng?* Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. (Szlengkutatás 3. sz.). Debrecen, 1999. 89–108.

SYKES GRESHAM M. (1958): *Rabok társadalma.* Princeton University. (Kézirat a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának könyvtárában, magyarra ford. Huszár László.)

SZABÓ EDINA (1998): Belső szókincs. (A mai magyar börtönszleng). *Börtönügyi Szemle,* 17/2 (1998. június): 34–45.

SZABÓ EDINA (2001): A 'besúgó' a magyar és a finn börtönszlengben. *Folia Uralica Debreceniensia, 8:* 581–6.

SZABÓ EDINA (2001): A Sopronkőhidai Fegyház és Börtön szlengszókincsének változása az 1960-as évektől napjainkig. *Magyar Nyelvjárások*, 39: 115–26.

SZABÓ EDINA (2003): „Nagyobb lesz az ember, ha kicsit dumásabb". (A börtönszlenghasználók véleménye nyelvváltozatukról). *Magyar Nyelvjárások*, 41: 533–542.

SZABÓ KRISZTINA (1994): A börtönnyelv jellegzetességei szociolingvisztikai szempontból. *Szociális Munka,* 6/2 (1994. április–június): 111–21.

SZEGŐ LÁSZLÓ (1983): A cigány nyelv. In: SZEGŐ LÁSZLÓ (szerk.): Cigányok, honnét jöttek – merre tartanak? Bp., 58–81.

SZILÁGYI ÁKOS (1989): Orosz alvilág a Szovjetunióban. (A „blatnoj" természetrajzához). In: KOVÁCS ÁKOS–SZTRÉS ERZSÉBET (1989): *Tetovált Sztálin. (Szovjet elítéltek tetoválásai és karikatúrái).* Szeged. 209–35.

SZILÁGYI MÁRTON (1992): Bakaduma [Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980–1990), Kis Tamás: Bakaduma (A magyar katonai szleng szótára)]. *BUKSZ,* 4: 428–31.

SZILÁGYI N. SÁNDOR (1980): *Magyar nyelvtan. Első rész.* Bucureşti. (A zsargonról, argóról, szlengről a 43–6. lapon írottak önállóan is megjelentek: A csoportjellegű szövegek. In: FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA (szerk.): *Mi a szleng? (Tanulmányok a szleng fogalmáról).* (Szlengkutatás 3. sz.) Debrecen, 1999. 9–12.)

SZILÁGYI N. SÁNDOR (1999): *Elmélet és módszer a fonológiában.* (Doktori értekezés). Kolozsvár. URL: http://mnytud.arts.unideb.hu/szilagyi/doktori.zip

SZILÁGYI N. SÁNDOR (2000): *Világunk, a nyelv.* Budapest.

SZIRMAY ISTVÁN (1924): *A magyar tolvajnyelv szótára.* Budapest.

TAKÁCS PÉTER (1994): Szleng. *Börtönügyi Szemle*, 13/1 (1994. március): 132–4

TAMÁSKA PÉTER (1997): Börtönvilág az ezredforduló Magyarországán. *Magyar Fórum,* 1997. december. 66–74.

TAYLOR, R. L. (2002): Szubkultúrák és ellenkultúrák. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen, 2002. 361–373.

TENDER, TÕNU (1997): Az észt szleng és kutatása. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 1. sz.). Debrecen, 1997. 91–119.

TÓDOR JÁNOS (1988): Két évad a Bahamákon. *Mozgó Világ,* 14/2: 76–92.

TOLCSVAI NAGY GÁBOR (1985): Nyelvi durvaság indulatból — és anélkül, In: *Nyelvi divatok.* Szerk. BÍRÓ ÁGNES, TOLCSVAI NAGY GÁBOR. 147–61.

TORONYAI KÁROLY (1862): *A rablóknak, tolvajoknak és kozákoknak együttvaló hamis és zavaros beszédeik, hasonlóan hamis és titkos cselekedeteik felfedezéseül összeiratott és kiadattatott a köznépnek ovakodási hasznára, és a rosz emberektől való őrizkedéseikre Toronyai Károly által Békés Csabán.* Pest.

TÓTH SZERGEJ (1997): Káromló szavak és obszcén kifejezések. (Széljegyzetek az orosz zsargon kutatásához egy figyelemre méltó szótár kapcsán). *Modern Nyelvoktatás,* 3/4 (1997. december): 37–41.

TRUDGILL, PETER (1997): *Bevezetés a nyelv és a társadalom tanulmányozásába.* Szeged.

VAD RITA (1994): *Börtönszleng.* (Nyelvészeti záródolgozat). Miskolc.

VAJNA TAMÁS (2001): Beszél ön lazául? *HVG,* 2001. február 24.: 74–5.

VAN LEEUWEN-TURNOVCOVÁ, JIŘINA (2002): A vándorló, illetve elzárt peremcsoportok nyelvi közösségvállalásának kérdéséről. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen, 2002. 335–360.

WARDHAUGH, RONALD (1995): *Szociolingvisztika.* Budapest.

WHITMAN, WALT (2002): A szleng Amerikában. In: *A szlengkutatás 111 éve.* Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA és KIS TAMÁS. (Szlengkutatás 4. sz.). Debrecen. 11–16.

ZOLNAY VILMOS–GEDÉNYI MIHÁLY (1996): *A régi Budapest a fattyúnyelvben.* Budapest.

A magyar börtönszleng szótára

Tájékoztató

A börtönszleng szótár csoportnyelvi értelmező szótár, azaz a felvett szavak és állandósult szókapcsolatok jelentését, illetőleg jelentéseit és jelentésárnyalatait írja le, határozza meg. Feldolgozásmódjában némi eltéréssel KIS TAMÁS művét, a magyar értelmező szótárak gyakorlatán alapuló „A magyar katonai szleng szótárá"-t követi. Ebben a tájékoztatóban, mely szerkezetében KIS TAMÁS vonatkozó munkájához hasonló, csak a börtönszleng szótár használatához szükséges legfontosabb tudnivalókat közlöm, a szerkesztés elvekről itt nem szólok, hiszen a munka során felvetődött és a szócikkekben érvényesített elméleti kérdések megválaszolása A magyar katonai szleng szótára és értelmező szótáraink útmutatása alapján történt, így a szótár felépítése a börtönszleng bizonyos sajátosságaiból következő differenciáktól eltekintve megfelel azokénak.

A börtönszleng szótár anyagát az 1996 és 2005 között beszélt magyar börtönszleng alkotja, anyaga közel ezer adatközlő kikérdezésével gyűlt össze, tizenhét büntetés-végrehajtási intézetből.

A gyűjtés sajátosságaiból adódóan fokozottan ügyeltem a nyelvi adatok hitelességének ellenőrzésére. A szótárba csak azokat a valódi szlengszavakat vettem fel, melyeknek meglétét az adatok meggyőzően bizonyítják. Egy adott szó vagy kifejezés akkor került a szótárba, ha három különböző kérdőíven is szerepelt.

A börtönszleng szótár a szavakat ábécérendbe szedve, szócikkekben dolgozza fel. A szavak helyesírása A magyar helyesírás szabályainak 11. kiadásának (Bp., 1984) írásmódjához igazodik. A betűszókat és az idegen eredetű szavakat többnyire kiejtésük szerint leírva vettem fel a szótárba (vö. háká, básztij, jard), de olyan esetekben, ahol az idegen szó idegen nyelvű írásmódját követő adat is szerepelt a kérdőíveken utalószócikkben azt az alakot is feltűntettem (pl. **yard** Ld. **jard).**

A szótár címszavai köznevek, tulajdonneveket (például ragadványneveket) a börtönszleng szótár nem tartalmaz. Kivételt mindössze néhány helynév (Gyűjtő 'a Budapesti Fegyház és Börtön a Kozma utcában', Bú, Kiblicájtung 'Börtön Újság', Kalef 'Moszkva tér') képez.

A szótár szócikkei kétfélék: önálló szócikkek és utaló szócikkek. Az önálló szócikkek igyekeznek minden tájékoztatást megadni a címszóról, az utaló szócikkek csak azt jelzik, hogy az adott szó vagy szókapcsolat melyik önálló szócikkben van kidolgozva.

Az utaló szócikkek címszavai minden esetben félkövér betűvel vannak szedve. Az utalás történhet nyíllal, ami az állandósult szókapcsolatokban arra a szóra mutat, amelynek szócikkében a kifejezés értelmezése található (**kap** ~ *a pofájára. Fényt ~.* vagy **pitty Szj:** *Babáresz a ~embe!),* továbbá Ld. rövidítéssel a fentebb említett mozaikszók és idegen írásmódú szavak esetében (vö. KIS 1992: 332).

A szótár önálló szócikkei kétfélék. Előfordul, hogy a címszóként megadott szó önmagában nem börtönszlengszó, csak a szócikkben tárgyalt állandósult szókapcsolat vezérszava, mely a kifejezés betűrendbe illesztését, illetve keresését segíti, hasonlóan az utaló szavakhoz. Az ilyen címszavak félkövér betűtípussal vannak szedve, és mellettük

nem szerepelnek a szóra vonatkozó minősítések: **pofa** *~n gyűr/nyom: gyak* Pofon vág, arcul üt. *Kap a ~jára:* Megverik. **Szj:** *~ be, roló le!: ritk* Csendben légy! A vezérszavak kiválasztásánál többnyire előnyben részesítettem a szóban forgó szókapcsolat, közmondás, szóláshasonlat legjellemzőbb szavát, ami helyenként ugyan egybeesett az első szóval: **ragad** *ritk* **Szh:** *~ a keze, mint a kenyérre a vaj:* Nagyon szeret lopni.

Az önálló szócikkek másik, gyakoribb fajtája az, amelyik valódi börtönszlengszót tárgyal. Ezeknek a szócikkeknek a címszavait nyomtatásban (a szótár betűinél valamivel magasabb) kövérrel szedtük. A szócikkek felépítése a következő:

A címszóra vonatkozó — az összes jelentésre érvényes — adatok a szócikkfejben találhatók. Sorrendben az első a címszó szótári alakja. Az azonos alakú, de eredetükben különböző, illetőleg jelentésükben erősen önállósult szavakat (homonimákat) a címszóhoz illesztett indexszám különbözteti meg (például: fedeles[1], fedeles[2]).

Indokolt esetben a címszó után zárójelben a szó kiejtésére vonatkozó adatok, illetve a szó alakváltozatai következnek, majd a szófaj megjelölése, a szócikkfej végén pedig a stílusértékre (amennyiben azt az adatközlők jelölték), a gyakoriságra és a használati körre vonatkozó megjegyzések találhatók. A stílusminősítések viszonyítási alapja tehát a börtönszlenget használó közösség ítélete volt; a gyakoriságot pedig a gyűjteményembe bekerült adatok száma alapján állapítottam meg.

A szócikkek következő, úgynevezett értelmező és szemléltető részében kapnak helyet az értelmezett szójelentések, a szlengszó használatra vonatkozó megjegyzések, valamint amennyiben szükséges, a jelentéseket és a szóhasználatot szemléltető példák (feltüntetve a példamondat származási helyét).

Az önálló jelentéseket félkövér arab szám, a jelentésárnyalatokat || jel különíti el egymástól. A jelentések egy részét egyszerűen köznyelvi rokonértelmű szavakkal és kifejezésekkel adtam meg (flinta fn *ritk* Pisztoly, fegyver), más részüknél pedig kifejtő értelmezést alkalmaztam (taxistörtető fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy).

Azokban a szócikkekben, melyekben a bennük tárgyalt szónak van rokonértelmű megfelelője a börtönszlengben, ott az értelmezés utolsó szava az ún. vezérszócikk címszavául kiválasztott, félkövérrel szedett börtönszlengszó. Ez általában a fogalom megnevezésére használt legismertebb szó.

Az önálló szócikkekben helyet kapnak az állandósult szókapcsolatok. Az értelmezett szókapcsolatok kivételével, félkövér betűvel szedett rövidítések jelölik a kifejezés típusát; például: **Szh:** szóláshasonlat, **R:** rigmus stb. A többjelentésű szókapcsolatok jelentéseit félkövér kisbetűk választják el. Például: **gaj** *~ra megy: gyak* **a)** A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül. **b)** Elromlik.

A szócikkek záró részében két, illetve a vezérszócikkekében három egység található. Először a címszóból alakult igekötős alakokra (gittel… **Ik: ki~**) és az olyan összetételekre utalok, melyekben a címszó utótagként szerepel (gúnya… **Ö: mákos~**). Bizonyos esetekben ezt követik kapcsos zárójelben a szó etimológiájára vonatkozó adatok. A vezérszócikkek záró részében pedig szinonimamutató is található. Itt, a szócikktől gondolatjellel elválasztva, azoknak a szótárban megtalálható szavaknak a betűrendes felsorolása következik, melyek ugyanazt a fogalmat nevezik meg, mint a címszó, illetőleg a szócikkben tárgyalt kifejezés.

Rövidítések

ált.	= általában
ang.	= angol
argó	= tolvajnyelvi, argó
baj.-osztr.	= bajor-osztrák
birt.	= birtokos
Bgy.	= Balassagyarmat
BpK.	= Budapest, Kozma utca
cig.	= cigány
Db.	= Debrecen
E/1, 2, 3	= egyes szám első, második vagy harmadik személy(ű)
fn	= főnév
fr.	= francia
gúny	= gúnyos
gyak.	= gyakran, gyakori
héb.	= héber
hiv.	= hivatalos forma
ige	= ige
Ik	= a címszóval alkotott igekötős ige
ill.	= illetve
jid.	= jiddis
K	= közmondás
kat. szl.	= katonai szleng
Ke.	= Kecskemét
lat.	= latin
lengy.	= lengyel
ld.	= lásd
m.	= magyar
mn	= melléknév
msz	= mondatszó
ném.	= német
Nyh.	= Nyíregyháza
nyj.	= nyelvjárás(i)
ol.	= olasz
or.	= orosz
oszm.	= oszmán török
osztr.	= osztrák
Ö	= a címszóval alkotott összetétel(ek)
pej	= rosszalló, elítélő, pejoratív
Ph.	= Pálhalma
R	= rigmus
ritk	= ritka, kevéssé használt
ritk.	= ritkán
röv.	= rövidítés; rövidítve
sp.	= spanyol
Sú.	= Sátoraljaújhely
Szh	= szóláshasonlat
Szj	= szójárás
szl.	= szláv
szlk.	= szlovák
szn	= számnév
szrag(os)	= személyrag(os)
ti.	= tudniillik
tkp.	= tulajdonképpen
tn	= tárgyatlan (ige)
tréf	= tréfás
tréf.	= tréfásan
ts	= tárgyas (ige)
tsz.	= többes szám
ua.	= ugyanaz
ún.	= úgynevezett
v.	= vagy
v- (vki, vmi stb.)	= vala- (valaki, valami stb.)
vö.	= vesd össze

Jelek

~ = a címszó változatlan alakját (az ikes igéknél az *-ik* nélküli igetövet) helyettesítő jel

ɟ = a címszót utolsó magánhangzóján ékezettel kiegészítve helyettesítő jel

|| = annak a jele, hogy utána jelentésárnyalat következik

| = állandósult szókapcsolatokban annak a jele, hogy a kifejezés előtte vagy utána álló része megegyezik a következő kifejezés ugyanilyen részével

|— = annak a jele, hogy az állandósult szókapcsolat jel utáni része megegyezik az előtte álló kifejezés | jel utáni részével

—| = annak a jele, hogy az állandósult szókapcsolat jel előtti része megegyezik az előtte álló kifejezés | jel előtti részével

/ = vagylagosság jele; állandósult szókapcsolatokban, jelentésmegadásokban az előtte és utána álló szavak bármelyike használható

( ) = a szokásos használaton kívül: **a)** a címszó után a kiejtést vagy az alakváltozatokat, **b)** a kifejezés szabadon használható vagy elhagyható részét, **c)** az értelmezésekben a nem kötelező jelentésjegyeket, **d)** két szófajú címszó összefoglaló értelmezésében a második szófajnak megfelelő értelmezést, **e)** kifejezések felsorolásakor az utána következő szókapcsolatra vonatkozó stílusminősítést, **f)** példamondatok vagy jelentésmegadások után azok elhangzásának, illetve használatának időpontját foglalja magában

⟨ ⟩ = **a)** a fogalomköri, a tárgyköri, illetve a használatköri megszorítást, **b)** a jelentés helyett a használat körülírását és **c)** a szócikk értelmező részében a nyelvtani vagy jelentéstani megjegyzést foglalja magában

[ ] = a szócikk végén az etimológiát foglalja magában

= a szókapcsolatok értelmezése annak a szónak a szócikkében található, amelyre a nyíl hegye mutat

’…’ = a példamondatok után és az etimológiákban a jelentést fogja közre

? = etimológiában az ismeretlen vagy bizonytalan eredet, illetve ilyen származtatás jele

< = az etimológiában az átvétel irányát mutatja

= etimológiában annak a jele, hogy a (cím)szó a nyíl után álló szóból vagy szavakból, illetve annak vagy azoknak hatására, analógiájára keletkezett

\+ = az etimológiában az összetett szó elő- és utótagja között álló jel

× = az etimológiában a szövegyülés jele

= annak a jele, hogy a címszó etimológiailag összetartozik az e jel után álló szóval vagy szavakkal

A szótárban használt szakirodalom

Balassa = BALASSA LÁSZLÓ, Néhány francia eredetű fattyúnyelvi szavunkról. In: *Nyelvtudományi Dolgozatok,* 14. sz. Bp., 1973. 19–25

Bárczi 1932 = BÁRCZI GÉZA, *A „pesti nyelv”.* (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 29. sz.) Bp., 1932.

Bihari 1966 = BIHARI JÓZSEF, Jampec. *Magyar Nyelv,* 62 (1966): 88–90.

Bihari 1969 = BIHARI JÓZSEF, Hipis. *Magyar Nyelvőr,* 93 (1969): 137–9.

BSz. = *A mai magyar argó kisszótára.* Összeállította BOROSS JÓZSEF, SZÜTS [= SZŰTS] LÁSZLÓ. Bp., é. n. [1987].

CigSz. = ROSTÁS-FARKAS GYÖRGY–KARSAI ERVIN: *Cigány–magyar, magyar–cigány szótár.* Bp., Kossuth Könyvkiadó, 1991.

Czigány = CZIGÁNY LÓRÁNT, *Pajzán Toldi. (A szexuális őserő eposza).* Bp., 1998.

Dahn = DAHN, THOMAS C., *Wörterbuch der ungarischen Umgangsspache (Ungarisch–Deutsch).* Hamburg, 1999.

Erd. = ERDÉLYI VIKTOR, Cigány–magyar szótár. Sopronkőhida, 1978. (Kézirat a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának könyvtárában, jelzete: D-24).

EWUng. = *Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen.* I–I. Herausgeber LORÁND BENKŐ. Bp., 1993.

Faz. = *Jasszok, zsarók, cafkavágók. (Életképek a vagányvilágból, ó- és új argószótár).* Összeállította: FAZAKAS ISTVÁN. Bp., 1991.

JB. = FROJIMOVICS, KINGA–KOMORÓCZY, GÉZA—PUSZTAI, VIKTÓRIA–STRBIK ANDREA, *Jewish Budapest. (Monuments, Rites, History).* Bp., 1999.

JV. = *A magyar tolvajnyelv és szótára.* Irta és gyűjtötte: JENŐ SÁNDOR és VETŐ IMRE. Bp., 1900.

Kabdebó = *Pesti jassz-szótár.* Összeállitotta és bevezetéssel ellátta DR. KABDEBÓ OSZKÁR. Mezőtur, é. n. [1917].

Kakuk = KAKUK MÁTYÁS, *Cigány közvetítésű jövevényszavak a magyar nyelvben.* (Jászkunsági Füzetek 10). Szolnok, 1997.

Karsai 1997 = KARSAI ERVIN, *Rendszeres cigány nyelvtan.* Medgyesegyháza, 1997.

KatSzl. = KIS TAMÁS, *A magyar katonai szleng szótára (1980–1990).* (A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 60. sz.) Debrecen, 1991.

Kis 2003 = KIS TAMÁS, *Bugás, bugázik: Magyar Nyelvjárások,* 41: 327–334.

Kiss = KISS KÁROLY, *A mai magyar tolvajnyelv.* (BM Tanulmányi és Módszertani Osztály) Bp., 1963.

MNyTK. 117. sz. = HUTTERER MIKLÓS–MÉSZÁROS GYÖRGY, *A lovāri cigány dialektus leíró nyelvtana.* (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 117. sz.) Bp., 1967.

MNyTK. 153. sz. = MÉSZÁROS GYÖRGY, *A magyarországi szinto cigányok.* (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 153. sz.) Bp., 1980.

Pall. = Cigányok. (Külön melléklet a Nagy Lexikon IV. kötetének 360–364. lapján levő Cigánynyelv és Cigányok cikkhez. Három képmelléklettel) I–XLVIII. lap. (V. Magyar–cigány szógyüjtemény: XLIII–XLVIII). In: *A Pallas Nagy Lexikona,* IV. kötet. Bp., 1893. [a 364. és a 365. lap között]

Raj = RAJ TAMÁS, *100 + 1 jiddis szó. (Zsidóságismeret új megközelítésben).* Bp., 1999.

Somogyi 1975 = SOMOGYI BÉLA, Bélás. *Magyar Nyelv,* 71 (1975): 74.

Száj. = Szájról szájra. Szerk. BLAU HENRIK–LÁNG KÁROLY. Pápa, 1941. Reprint: Szájról szájra (Magyar–jiddis szógyűjtemény). Bp., 1995.

Szir. = *A magyar tolvajnyelv szótára.* Összeállitotta SZIRMAY ISTVÁN „A Rend" munkatársa. Bevezető tanulmánnyal ellátta DR. BALASSA JÓZSEF a „Magyar Nyelvőr" szerkesztője. (Mindent Tudok Könyvtár 16. sz.) Bp., é. n. [1924].

Sztojkó = Sztojkó Ilona, *Roma–magyar kéziszótár.* Szeged, 2002.

TESz. = *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára.* I–IV. Főszerk. BENKŐ LORÁND. Bp. 1967–1984.

Tompa 1976 = TOMPA JÓZSEF, A cigányok *újmagyar*-okká, majd magyarokká válása — nyelvünk tanúsága szerint. In: *Anyanyelvi olvasókönyv. (Rendszer és mozgás mai nyelvünkben).* Bp., 1976. 40–5.

ÚMTsz. = *Új magyar tájszótár.* I–. Főszerk. B. LŐRINCZY ÉVA. Bp., 1979–.

Vek. = VEKERDI JÓZSEF, *A magyarországi cigány nyelvjárások szótára.* Második, javított kiadás. Szerk. VÁRNAI ZSUZSA. Bp., 2000.

Vekerdi = VEKERDI JÓZSEF, *A magyar cigány nyelvjárás nyelvtana.* (Tanulmányok a cigány gyerekek oktatásával-nevelésével foglalkozó munkacsoport vizsgálataiból IV.) Bp., 1981.

Wolf = SIEGMUND A. WOLF, *Wörterbuch des Rotwelschen. (Deutsche Gaunersprache).* 2., durchgesehene Auflage. Hamburg, 1985.

ZG. = ZOLNAY VILMOS–GEDÉNYI MIHÁLY, *A magyar fattyúnyelv szótára.* I–XXIV. füzet. (Kézirat). Bp. 1945–1962.

Zolnai 1953a = ZOLNAI BÉLA, A *guberál, guba* és rokonságuk. *Magyar Nyelv,* 49 (1953): 100–4.

Zolnai 1953b = ZOLNAI BÉLA, Siker. *Magyar Nyelvőr,* 77 (1953): 144.

Zolnai 1956a = ZOLNAI BÉLA, Srác. *Magyar Nyelvőr,* 80 (1956): 124–6.

Zolnai 1956b = ZOLNAI BÉLA, Durmol. *Magyar Nyelvőr,* 80 (1956): 378–80.

Zolnai 1959 = ZOLNAI BÉLA, *Smárol, smaci, smalál* stb. és az argó-szótárak. *Magyar Nyelv,* 55 (1959): 261–3.

Zsilinszky 2003 = ZSILINSZKY ÉVA, *Zsarol, zsaru.* In: *Köszöntő könyv Kiss Jenő 60. születésnapjára.* Szerk. HAJDÚ MIHÁLY és KESZLER BORBÁLA. Bp., 2003. 139–41.

A, Á

ábécéz**ik** tn ige *gyak* A **rabábécé** jeleivel, a falon vagy valamilyen csővezetéken kopogva „beszél”. — **fidizik, figyizik.**

ablak *Nincs kedvezmény az ~ba:* Nincs kilátás az idő előtti szabadulásra.

ablakdísz fn *ritk* A cellaablak rácsa. — **drót[1], drótháló, háló, ketrec, látásgátló, majomketrec, pálca, pasotraszta, rabfogó, ropi[1], vas, vasfüggöny, vaskeret, zengő.**

abortuszmaradék fn (és mn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

abrak fn *gyak* Étel; **kajesz.**

abrakol ts ige *gyak* Eszik; **burkol.**

abrakos fn *ritk* Vállra akasztható ételhordótáska, amiben a fogvatartottak a munkahelyre viszik az ennivalót. — **szityő, szütyő.** Vö. **tütyő.**

abriktol ts ige *gyak* Ver, megver; **brusztol.**

acélkarperec fn *gyak* Bilincs. — **alkalmi dísz, buzikarkötő, dögl**á**nc, ékszer, karkötő, karlánc, karperec, mancsova, mandzsetta, mandzsi, mandzsova.**

acélmaris fn *ritk* Fegyver; **célszerszám.**

acskós fn *ritk* Kábítószer-fogyasztó, aki nejlonzacskóból légzi be a különböző bódulatot keltő vegyszereket (parkettalakkot, hígítót, ragasztót); **anyagos.** [*zacskós*].

addig K: *~ jár a korsó a kútra, míg meg nem basszák a vízhordó lányt* (Db., Nyh.).

adi fn *gyak* Ötszáz forint(os bankjegy). [A régi ötszáz forintos bankjegyen Ady Endre arcképe volt látható]. — **kékhasú, lila, meredtszemű, nagycsákó.**

adomány fn *gyak* A börtön által adott fizetés. — **alamizsna, éhbér, elemózsia, gályaspejz, gázsi, karton, kegyelemdöfés, koldusbér, könyöradomány, nyugdíj, rabbér, sóravaló, spájz, zsebpénz, zsold.**

adóvevő[1] fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

adóvevő[2] fn *ritk* Fül; **lokátor.**

áfkáte Ld. **ávkáte.**

ág fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

agy *Elborul az ~a. Elönti az ~át a szar. Doktor ~: ritk* Okos; **duplafejű.** [*Dr. Agy:* Egy televíziós rajzfilm szereplője.]

agyagedény fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a párkacsolatban a női szerepet alakítja; **köcsög.** *Népművészeti/szépművészeti ~:* Ua.

agyament mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

agyar *~ára kapja a csutorát.*

agyas mn *ritk* Okos; **duplafejű.**

ágybetét fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

ágyhártyagyulladás fn *ritk, tréf* Lustaság.

agyilag *~ zokni* .

agymosó[1] fn *gyak* Fegyház. — **csíkos[1], egyház, elitnegyed, fegyi, haláltábor, kemény[1], keménymag, kiképzőbázis, kripta, lordokháza, meleghely, rekluzion, siralomház, zord.** Vö. **kalitka.**

agymosó[2] fn *gúny* Börtönorvos; **mengele.**

agyonpuszavel ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

agytröszt fn *ritk* Okos; **duplafejű.**

ágyú fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

agyzsugorító fn *ritk* Börtönorvos;

mengele.

ahoj (gyak. *hoj*) ~ *rokk efem!: ritk, tréf* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.** [Egy szlovák rádió közismert beköszönéséből: *Ahoj, Rock FM Sféra Bratislava*].

ahrem mn *ritk* Trükkös, megtévesztő. Vö. **akremos.** [< argó *Áchrem* 'hátulról' (JV. 54), *akrem* 'hátsó, hátul' (Szir. 15), *akrem, achrem* 'hátulról' (Kiss 43) < jid. *acher, achor* 'hátul, mögé, mögött' (Dahn 4), jid. *achar* 'után, utána' (Faz. 92)]. — **flehós.**

ájerol tn ige *gyak* Betör; **becsenget.** [? 'levegőztet, szellőztet' < *ájer* 'levegő'].

ajser mn *ritk* Módos, gazdag, tehetős; **vastag.** [< jid. *ojscher* 'ua.' (Dahn 4)].

ajtó Szj: *Nincs olyan ~, ami ki ne nyílna egyszer:* ⟨Hosszú börtönbüntetésüket töltő elítéltek vigasztalják így egymást és önmagukat⟩ (BpK.). **Szj:** *(ritk) Behegesztik/(gyak) ráhegesztik az ~t:* Sok év börtönbüntetést kap (BpK., Ph.).

akadémia fn *gyak* Börtön; **sitt.** rácsos fn *gyak* Börtön; **sitt.** *Rácsos ~: gyak* Ua. [Ti. a bűnözők itt sokat tanulnak egymástól.]

akadémikus fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.** [**akadémia**]

akasztás fn *ritk* Bírósági tárgyalás. — **kivégzés, vallatás.**

akció fn *gyak* Bűncselekmény; **balhé.**

akciófilm fn *ritk* Szexfilm.

akciókrém fn *gyak* Anális közösülésnél használt végbélsíkosító krém.

akciós fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

akemált fn *ritk* Fogvatartott, rab; **sittes.**

ákombákom fn *ritk* Megalázott, másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska.**

akremos mn *ritk* Hazug, hamis, nem igaz. *Hagyjuk ezt az ~ dumát!* 'Elég volt a hazugságból!' Vö. **vaker 1.** [< argó *Áchrem* 'hátulról' (JV. 54), *akrem* 'hátsó, hátul' (Szir. 15), *akrem, achrem* 'hátulról' (Kiss 43) < jid. *acher, achor* 'hátul, hátra, mögött' (Dahn 4), jid. *achar* 'után, utána' (Faz. 92). Vö. **ahrem**]. — **avétos, fals, fars, flehós, fleós, gagyi, kamu, palis, smafu, unfrankó.**

aktakukac fn *ritk* Nevelő; **apu.**

akvárium fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

aláfeszít tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

alagsor fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

alakulótér fn *gyak* Az udvar, ahol a fogvatartottak felügyelettel sétálhatnak; **brodvéj.** [kat. *alakulótér* 'a laktanyákban, katonai táborokban az alakulat sorakozására kijelölt hely'].

alákúr tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

alamizsna fn *gyak* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

alamuszi mn *gyak* **1.** Félénk, gyámoltalan; **majrés. 2.** Sunyi.

alany fn *gyak* Bűncselekmény sértettje, áldozat; **pancser.**

alápakol tn ige *ritk* **1.** A háta mögött szervezkedik ellene, (szándékosan) árt neki; **alátesz.** Vö. **megszívat. 2.** Elárul, felad; **bevamzerol.**

alátámasztott fn *ritk* Felfüggesztett büntetés.

alátesz tn ige *gyak* **1.** A háta mögött szervezkedik ellene, (szándékosan) árt neki. — **alápakol. 2.** Elárul, felad; **bevamzerol.**

alattvaló fn *ritk* Megalázott, másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska.**

aláver tn ige *gyak* **1.** Közösül; **dug. 2.** Megüt valakit, alulról felfelé történő ütéssel.

albi fn *ritk* Angol ember; **kékvérű.** [

Albion 'Anglia ősi, kelta neve'].

ales fn **1.** Alezredes. **2.** *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.** [kat. = alezredes, hiv. röv.]

alfa fn *gyak* Alfa Romeo típusú személygépkocsi. — **romi.**

alfarhang fn *ritk, tréf* Szellentés; **végbélfütty.** [A 'fing ' szó tréfás elnevezéseiről vö. „kisdiákok, a magyar nyelv csodálatos kifejező erejét illusztrálandó, hajdanában azt állították, hogy minden magánhangzóval leírható, például: a — alfarhang; é — végbélszél, ö/ő böndőgőz, u — lukszusz, ű — űrgyűrűbűz" (Czigány 76)].

alfonz fn *ritk* Prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.** [argó *alfonz* 'kéjnő pénzen tartott szeretője' < fr. *Alphonse* 'ua.' < *Alfons,* 1908. Dumas fils: Monsieur Alphonse c. színművének címszereplője u.]

alibaba fn *ritk* Török ember.

alkalmazott fn *ritk* Másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska.**

alkalmi ~ *dísz* .

alkesz fn *gyak* Alkoholista. — **borvirágos, dianás.**

alkeszos mn *ritk* Részeg; **tintás.**

alkoholbúvár fn *tréf* Részeges, iszákos ember. Vö. **tintás. — szivacs.**

áll ~*on pattint:* Üt, megüt; **beborít.**

állami ~ *pali* .

állat fn *gyak* **1.** (Ijesztő külsejű) erőszakos, agresszív ember; **kajmár.** Vö. **zorkó. 2.** Izmos, erős ember; **kajak.** *(Kitetovált) gyúrós ~:* Ua.

állatkert fn *ritk* Börtön; **sitt.**

állatorvos fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

állé fn *gyak* Hamis pénz. [*ál* + **lé** 'pénz']. — **bankó, bóvli(suska), fals dohány/lóvé/pénz, gagyi dolcsi/pénz, hamis kes, japán áru, kamu, kotta, meleg/rossz/unfrankó lóvé, műbankó, műlóvé, piszkos pénz, trélé, vény, zseton.**

állófogadás fn *ritk* Állva történő közösülés mint a prostituált egyik szolgáltatása.

alma fn *ritk* Női mell; **bögy.**

álmágos[1] fn Gyermekgyilkos. — **bárdos, gyilkosgalóca, késes.** Vö. **killer.**

álmágos[2] mn *ritk* Különös, új.

álmenő fn Vezető szerepre törekvő, társai közül kiemelkedni akaró, magát vezetőnek képzelő, de többiek által akként el nem fogadott fogvatartott; szájhős. (*Sok duma, semmi erő* — mondják az ilyen emberről.) Vö. **menő, pléhvagány.**

álomház fn *ritk* A rendőrség épülete; **jard.**

álomkastély fn *ritk* Börtön; **sitt.**

álomország fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

Álompuszta fn *gyak* Az állampusztai börtön elnevezése.

álruhás fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

alsó fn *ritk* Nadrág; **kalca.**

alsópolc fn *ritk* Az emeletes ágy alsó része. Vö. **dobcsi, polc.**

altat tn ige *ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

alumínium fn és mn *ritk* Részeg; **tintás.**

alváz fn *gyak* Fenék; **bul.**

amcsi fn **1.** *gyak* Amerikai ember. **2.** *ritk* Dollár; **dolcsi.**

amfóra fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a közösüléskor a női szerepet alakítja; **köcsög.**

ámít ts ige Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

amnesztia fn *gyak* Amo szappan. Vö.

zsidótégla. [Vö. **amó** 'amnesztia, közkegyelem'.]

amnesztiafelelős fn *ritk* Elítélt, aki mindig azt híreszteli társai között, hogy amnesztia lesz.

amnézia fn *ritk* Idő előtti szabadulás, közkegyelem, amnesztia; **amó.**

amó fn *gyak, tréf* Idő előtti szabadulás, amnesztia, közkegyelem. [Szójáték: *am*nesztia × *Amo* szappan]. — **amnézia, amószappan, felszabadítás, leírás.** Vö. **kicsúszik[2].**

ámokfutóképző fn *ritk* Az előzetes fogvatartás (helye). Vö. **bevarr.**

amószappan fn *gyak* Amnesztia, idő előtti szabadulás, közkegyelem; **amó.**

anál fn *gyak* Anális közösülés; **análszex.**

analfabéta mn *ritk* Buta; **dilinyós.**

analfusz fn *gyak* Buta, tudatlan; **dilinyós**. [***analf*abéta** + *-usz*].

análica fn *ritk* Anális közösülés mint a prostituált egyik szolgáltatása; **análszex.**

análszex fn *gyak* Anális közösülés. — **anál, análica, bakanália, egylyukas biliárd, funálás, funya, popószex, seggbekuki, seggbetetoválás, seggbeverősdi, segges nemi szeretkezés.** Vö. **megköcsögöl.**

angrussó fn *ritk* Arany (ékszer); **fuksz.** [< cig. *angrusti, angrustji, angrusnji* 'gyűrű' (Vek. 27)].

angyalbőrös fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

angyalpor fn *gyak* Kábítószer; **kábszi.**

ankülé fn *ritk* Az a homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.** [Vö. fr. *enculé* tkp. 'seggbe baszott' (fr. *cul* 'segg')].

anya Szh: *Csavard le, mint egy hatos ~t!*

anyaeper fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.** [? *anyarozs* 'kábító hatású, rozson megjelenő hallucinogén penészgombafélé'].

anyag fn **1.** *gyak* Kábítószer; **kábszi. 2.** *ritk* Gyógyszer; **bogyó. 3.** *gyak* Eladásra kínált tiltott vagy lopott áru; **áru.** Vö. **okosság. 4.** *ritk* Nő, lány; **gádzsi.**

anyagos fn *gyak* Kábítószer-fogyasztó. — **acskós, tápos, tápszeres.** Vö. **hasisos, kokós.**

anyagoz**ik** tn ige *ritk* Alkoholt fogyaszt. Vö. **piál.**

anyóca fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

anyósmotor fn *gyak, tréf* Seprű. — **ecset, motor.**

anyósölő fn *ritk* Kés; **bugyli.**

anyu fn *gyak* Női szerepet alakító homoszexuális férfi; **köcsög.**

apu fn *tréf* Nevelő. — **aktakukac, nevcsi.**

aranyér *Felfényezi az aranyerét: ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl** (Szeged).

aranyérkukkoló fn *ritk, tréf* Hátul lyukas nadrág. Vö. **kalca.**

aranygombos *~, bokrétás ember:* Magasabb rendfokozatú, büntetés-végrehajtási intézetben dolgozó személy; **nagykutya** (Szeged).

aranykezű fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

aranylány fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

aranytollas fn *ritk* Magasabb rendfokozatú büntetés-végrehajtási intézetben dolgozó személy; **nagykutya.**

arc[1] fn *ritk* Jelenség, jellem, egyéniség. *Nagy ~ a hapsi!* (Db., Nyh.).

arc[2] Szj: *Tedd arrébb az ~od!:* Menj innen! (Db., Nyh.). Vö. **leakad.** *Döntés az ~ba.*

arcoskod**ik** tn ige *ritk* Nagyképűsködik; **jasszoskodik.**

áresz fn *ritk* Zárka; **cella.** [< ném. *Arrest* 'fogda, fogház', **áristom**].

áristom fn *ritk* Börtön; **sitt.**

arnoldka fn *ritk* Izmos, kisportolt testű; **kajak.** [*Arnold Schwarzenegger* testépítő világbajnok és színész keresztnevéből.]

árnyék[1] fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

árnyék[2] *~ra megy:* **a)** Eltéveszt, elvét valamit. **b)** A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezésre kerül; **bebukik.**

árnyékol tn ige *ritk* Egyedül bokszol.

áru fn *gyak* **1.** Lopott holmi. *Durrantott/dűtött/meleg ~:* Ua. — **anyag, bagázs, cikk[1], cucc, cuccmáger, cuccos, cumó, csomag, holmi, kasta, kutya[2], lóhere, mackó, melegáru, motyó, okosság, pecó, pul, putyerka, srenk, szajré, tabu, vám.** Vö. még **korpusz. 2.** *Japán ~:* Hamis pénz; **állé. 3.** A börtönben eladásra kínált tiltott áru, például nagy mennyiségű tea, kávé vagy cigaretta; **okosság. Ö: pul~.** — **anyag. 4.** Bármilyen élelmiszer, élvezeti cikk vagy műszaki dolog. **5.** Fegyver; **célszerszám.**

árul ige *gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** *~ja magát:* Ua.

áskálód**ik** tn ige *ritk* Követ, nyomoz.

ász mn *gyak* Jó, kiváló; **lácsó.**

aszpirin *Nyeles ~: ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

asszony fn *gyak* **1.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 2.** Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc. 3.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

asztal *Kitesz az ~ra:* Árulkodik, elárul; **bevamzerol** (Szeged).

átáll tn ige *gyak* Homoszexuálissá válik a börtönben; **bebuzul.**

átbundál ts ige *ritk* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.**

átbundáz ts ige *gyak* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.**

átejt ts ige *gyak* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.**

átfed tn ige *ritk* Elmenekül, megszökik; **télakol.**

átkúr ts ige *ritk* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.**

átküld ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.**

átlátszó mn *ritk* Gyenge; **gizda.** [Átlátszik, mert olyan vékony].

átmegy *~ pincsikutyába* .

átráz ts ige *gyak* **1.** Becsap, rászed; **megvezet. 2.** Elárul, felad; **bevamzerol.**

átsuhant ts ige *ritk* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.**

átüt *Át van ütve a vas.*

átvág ts ige *gyak* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.** *~ja a búráját:* Ua.

átver ts ige *gyak* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.** *~i a buciját:* Ua.

atya fn *ritk* Bíró; **mázsáló.**

ausvici mn *ritk* Zsidó; **biboldó.** [*Auschwitz*].

ausz *Ennek már ~: ritk* **a)** Vége van. **b)** Meghalt. Vö. **megpusztul.** [< argó *ausz* 'tönkre ment, elintézték, vége van' (Faz. 94) < ném. *aus* 'ki, el'].

autóroncsoló fn *ritk* Autófeltöréssel foglakozó bűnöző. — **dugóhúzó.**

avas mn *ritk* **1.** Régi, ócska. **2.** Unalmas. **Szj:** *~ a dumád:* Unalmas vagy. — **avétos.**

avázik tn ige *gyak* Megy, gyalogol. **Ik: be~, el~.** [**avel**]. — **avel, dzsal, dzsalózik, dzsavel, gurul, hurcolkodik, nyomul, szambázik, zizzen, zsatar.**

avel tn ige *gyak* **1.** Jön, megy; **avázik.** *~ a csomago: gyak* Csomag érkezik, csomagosztás van a börtönben. Vö. **kilóosz-**

tás. [< cig. *avel* 'jön' (Vek. 29)].

avétos mn *ritk* **1.** Átlátszó (beszéd, trükk, próbálkozás). **2.** Elcsépelt, unalmas (szöveg); **avas 3.** Megbízhatatlan, rossz hírű; **link. 4.** Nem a valóságnak megfelelő, hamis; **akremos. 5.** Rossz; **tré.** [< *avítt* 'ócska, kopott'].

ávkáte msz *ritk* Menj innen! Takarodj! Vö. **leakad.** [< cig. *av kathe!* 'gyere ide!'(*avel* 'jön'): CigSz. 19].

B

baba[1] *ritk* Nő, lány; **gádzsi. Ö: csuki~, kani~.**

baba[2] fn *ritk* **1.** Pénz; **éles. 2.** Ezer forint(os bankjegy); **rongy.**

babaagyú mn *ritk* Buta, ostoba; **dilinyós.**

babamáz fn *ritk* Közösülés; **dugás.**

babapörkölt fn *gyak, tréf* Tejberizs vagy tejbegríz; **bébipörkölt.**

babáresz (ritk. *bábáresz*) fn *gyak* Cigaretta; **bláz. Szj:** *~ a pittyembe!:* Adj egy cigarettát a számba! [**pabáresz** 'ua.'].

babás mn *ritk* Jó; **lácsó.**

babszem fn (és mn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

babszi fn *ritk* Buta; **dilinyós.**

badi fn *gyak* Testépítés. [ang. *body building* 'ua.'] — **gyurma.**

badis mn *gyak* Erős, izmos; **kajak.** [**badi** + *-s*]

badizós mn *gyak* Testépítő. — **gyúrós.**

bádogdoboz fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

bagaretta fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [**bagó** × *cigaretta*].

bágárez fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [**bábáresz × bagó**].

bagarol fn *ritk* Cigány; **bokszos.** [*Bagarol* 'egyféle cipőápoló paszta'].

bagázs fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.** [*bagázs* < *bagázsia* 'málha, poggyász'].

bagó fn *gyak* **1.** Cigaretta; **bláz. 2.** Pénz; **éles.** [2. **dohány**; ? *bagót se ér, bagóért*].

bagoly fn *ritk* A betörő segítője, aki a betörés ideje alatt őrt áll; **hesszelő.**

bagóra fn *ritk* Cigánykenyér, melynek összetevője só, liszt, szódabikarbóna.

bagós mn *gyak* Sokat dohányzó ember. — **füsthányó.**

bagz**ik** tn ige *ritk* Dohányzik; **blázol.** [Szójáték, *bagzik* '(nyúl, macsla) pározodik' × *bagózik*].

bájgúnár fn *ritk* Egyenes tartású, magára sokat adó és magával sokat foglalkozó személy, piperkőc.

bajtárs fn *ritk* A betörő segítője. — **bünti.** Vö. **hesszelő.**

bakanália fn *gyak* Homoszexuális aktus, anális közösülés; **análszex.** [*bak* 'hím állat' + *anál*is × *Bacchanalia* 'Bacchus görög isten tiszteletére tartott, orgiáig fokozódó szertartás'].

bakancs *Feldobja/leadja a ~ot:* Meghal; **megpusztul.**

bakasári fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

bakelló (ritk. *bakeló*) fn *gyak* **1.** Bakancs. — **bakesz, baki, bakeró, barelló, nyeles dübörgő, pacsker. 2.** *ritk* Cipő; **skárpi. 3.** *ritk* Csizma; **meszkó.**

bakeró fn *gyak* Bakancs; **bakelló.**

bakesz fn *ritk* **1.** Bakancs; **bakelló. 2.** Cipő; **skárpi.**

baki fn *gyak* **1.** Bakancs; **bakelló. 2.** Cipő; **skárpi.**

báktáló fn *ritk* Szerencse; **mák.** [< cig. *baxtālo* 'szerencsés' (Vek. 31)].

bakter fn **1.** *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** *ritk, tréf* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya. 3.** *gyak* Rendőr; **zsaru.**

bál fn *ritk* Haj; **hári.** [< cig. *bal* 'haj(szál)' (Vek. 32)].

baldóver mn *ritk* Élelmes. [< argó *baldóver* 'lopást kitervelő tolvaj' < ném. argó *Baldower* 'tolvajvezető, alkalomszerző' + jid. *baldóver* < héb. *báál-davar* 'akinek szava van, aki már számít a többiek szemében': Raj 35–6, Dahn 17)].

balek fn (és mn) *gyak* **1.** Áldozat; **pancser. 2.** Ügyetlen, kétbalkezes (személy); **balfék. 3.** Fogvatartott; **sittes.** [oszm. *balık* 'hal' (TESz. I, 228); + 'hiszékeny ember' a török-jiddis *balik*-ból, amelynek jelentése 'hal'.(JB)].

balfácán fn és mn **1.** *gyak* Ügyetlen, kétbalkezes (személy); **balfék. 2.** *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

balfasz fn és mn **1.** *gyak* Ügyetlen, kétbalkezes (személy); **balfék. 2.** *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

balfék fn és mn *gyak* Ügyetlen, kétbalkezes (személy). — **balek, balfácán, balfasz, béna, droid, elsőpályás, faszkalap, gagyi, gagyis, idegbeteg, kecske[1], kezdő, madár, nyomorék, nyomoronc, pancser, sete, suta, tanonc, topa, veréb, zöldfülű.**

balhé fn *gyak* **1.** Bűncselekmény. *(El)viszi a ~t: gyak* Beismeri a bűntényt, akár társai helyett is vállalja a büntetést. *Kimossa a ~ból: ritk* Nem tesz rá terhelő vallomást, így kimenti a felelősségrevonás alól. *Megáll ~: ritk* A vád be van bizonyítva (Ph.). **Ö: kajak~, pacek~. — akció, balkusz, beutaló, bevetés, buli, hakni, hepaj, móka[1], mutatvány, okosság, slenk, smenk, srenk, stikli, újítás, ügy, zrí. 2.** Verekedés; **matek. 3.** Baj, szerencsétlenség. *Beesik a ~ba:* **a)** Bajba kerül; **betép. b)** Bűncselekmény részese lesz. [ném. argó *Balhe* 'lárma, rajtakapás, baj' < < jid. *beholo* 'lárma, kiabálás, tumultus' < héb. *behālā(h)* 'rémület, riadalom' (TESz. I, 229, EWUng. 74, Dahn 17)].

balhécím fn *gyak* Betörésre alkalmasnak tűnő helyszín címe; **tipp.**

balhés mn *gyak* **1.** Erőszakos, verekedős (ember); **kajmár. 2.** Rossz; **tré. 3.** Rendszeresen fegyelemsértést elkövető (fogvatartott).

balhéz**ik** tn ige *gyak* Verekszik; **brusztol.** [*balhé*]

bálintgazda fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [A televízióból ismert népszerű kertészről, Bálint gazdáról.]

balkáni mn *ritk, pej* Délszláv, román (nemzetisége miatt lenézett ember).

balkusz fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.** [***balhé*** + *-usz*].

báló (*baló* is) fn *gyak* **1.** Disznó. **2.** Kövér ember; **vadmalac. 3.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 4.** *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.** [< cig. *bālo* 'disznó' (Vek. 32].

baltásangyal fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

bamba fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

bambi fn *gyak* Üdítőital. — **buborék, buzivíz, dobi[1], lónyál, majomvíz, pluszdobi, szappanosvíz.**

bandázs fn *ritk* Kesztyű. [*bandázs* 'az ökölvívó kezét védő vászonszalag'].

bandzsa mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

bangó fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [cig. *bango* 'görbe, sánta' (Vek. 32)].

bank fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.** [Ti. neki még vannak hazulról hozott tartalékai, pénze.]

bankár fn és mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

bankó fn *ritk* Hamis pénz; **állé.**

bántó fn *ritk* Ügyész. — **pap.**

bantu fn Cigány; **bokszos.**

bantukán fn *ritk* Cigány; **bokszos.** [Szójáték, *Batu kán* × **bantu** 'cigány'.]

banya fn *gyak* **1.** Öregasszony. — **kriptaszökevény, nyanya, rányi, tiszta szégyen nyanya, vén gádzsi/kurva/retek/szutyok. 2.** Csúnya nő; **szutyok. 3.** Nő; **gádzsi.**

bánya fn *ritk* **1.** Munkahely. — **culáger, vastanya. 2.** Munka; **bulcsi.**

bányadolgozó fn *ritk* A börtönben dolgozó személy (pl. fegyőr vagy nevelő). — **élmunkás, gályázó.**

bányaló fn *ritk* Csúnya nő; **szutyok.**

bár fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

barakk fn *ritk* Több személyes épületsor (Tököl).

bárányka fn *ritk, tréf* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.**

barátnő fn *gyak* Női börtönben a leszbikus nő szintén leszbikus partnere.

barbi fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

bárcás fn *gyak* Prostituált; **rinya.** Vö. **cédulás.** [*bárca* 'hivatásos kéjnők hatósági igazolványa'].

bárdos fn *ritk* **1.** Gyermekgyilkos; **álmágos[1]. 2.** Gyilkos; **killer.**

barelló fn *ritk* Bakancs; **bakelló.**

baresz mn *gyak* Jó; **lácsó.** [**baró** + *-esz*; vö. még cig. *bāres* 'nagyon' (CigSz. 22)].

barlang[1] fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

barlang[2] fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

barna fn *ritk* Szabálysértés miatt börtönbe került fogvatartottak nadrágja. Vö. **kalca.**

barnamaci fn *gyak* Széklet; **kula.**

barnamackó fn *gyak* Széklet; **kula.**

barnamedve fn *ritk* Széklet; **kula.**

baró mn *gyak* Jó; **lácsó.** [< cig. *bāro, baro* 'nagy' (Vek. 33) × *baromi (jó)*].

báró[1] mn és fn *gyak* Nagy termetű (ember); **bigi.** [< cig. *bāro* 'nagy' (Vek. 33) × *báró* 'főnemes'; vö. **baró**].

báró[2] fn A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

barolajtos mn *ritk* Jó; **lácsó.** [argó *baroraj* 1. 'nagy, jó'; 2. 'főnök, gazdag, tekintélyes személy' (Faz. 97); cig. *bāro raj* 'nagyúr' (CigSz. 22, 97; Vek. 139) × *lajt* 'kerekes vízhordó tartály'].

barom fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

baromarcú mn *ritk, tréf* Szemtelen, pimasz.

bárónő fn *ritk* Gazdag nő. Vö. **vastag.**

baróti mn *ritk* Jó; **lácsó.** [Szójáték: *Baróti,* családnév × **baró**].

bartók fn *gyak* Ezerforint(os bankjegy); **rongy.** [A régi ezerforintos bankjegyen Bartók Béla arcképe volt látható].

bárváló mn *ritk* Gazdag; **vastag.** [< cig. *barvalo, barvālo, bārvalo* 'gazdag' (Vek. 33)].

basa fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.**

baszik *Ne félj, embert még nem basztam, csak te leszel a huszonhetedik!* **R:** *Kis gatyában nagy faszom, ~ni jöttem, angyalom.*

baszós fn *ritk* **1.** Prostituált; **rinya. 2.** (gyak. E/1. szraggal: *~om*) Nő, lány; **gádzsi.**

bászté fn *ritk* Fegyintézet; **kalitka.** [*Bastille*].

básztij fn *ritk* Fegyintézet; **kalitka.** [*Bastille*].

batár fn *ritk* Autó; **verda.** [*batár* 'üveges, fedett hintó'].

báter msz *ritk* ⟨Átok, átkozódás után használt kifejezés annak nyomatékosítására⟩. *Hogy folyjon ki a szemed, báter!* [< cig. *bāter* 'úgy igaz, ámen; bizonyisten': CigSz. 22, Vek. 34].

Batman Ld. **betmen.**

baton fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smaszszer.**

bátya fn *gyak* ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása; azt az idősebb fogvatartottat szólítják így meg, akit tisztelet övez⟩; **darátom.**

bazsevál tn ige *gyak* Zenél. [< cig. *bašavel* 'hegedül; muzsikál, hangszeren játszik' (Vek. 33)].

bazsevás fn *ritk* Zenészcigány.

bea fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [*Bea* 'női név'].

bead ts ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

beakaszt tn ige *gyak* Berúg. — **beáll, bebaszik, bekávézik, bemátózik, benyal[2], benyes, benyom[1], bepiál, berág[2], beszipuzik, beteker, elájul, elázik, elkábul, kiakad, kimered, kimerevedik, lepusztul, leszopja magát, teletankol.** Vö. **tintás.**

beáll tn ige *ritk* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

beaváz tn ige *ritk* Bemegy. Vö. **avázik.** — **bedzsal, beevez.**

bebáláz ts ige Elítél; **megmér.**

bebalhéz**ik** tn ige *ritk* Bajba kerül; **betép.**

bebasz**ik** tn ige *gyak* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

bébi fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

bébipörkölt fn *gyak, tréf* Tejbegríz vagy tejberizs. — **babapörkölt.**

beborít ts ige *gyak* Megüt. — **állon pattint, bepadlóztat, betámad, bevág, csépáz, elkapál, elmáráz, elmárel, elpicsáz, elvarr, faszra ránt, gyilkol, kajakra vág, lebombáz, lecsalaváz, lecsap, lecsavar, ledurrant, lefenyít, legépel, lekokiz, leküld sóderért, lemáráz, lemárel, lematekol, lenyom, lepadlóz, lepattint, leplekniz, leplenyóz, lerúg, letapos, lever, lezúz, malaváz, márel, megbasz, megbombáz, megdádáz, megfektet, megkóstol, meglegyint, megmáráz, megsimogat, megtör, nyom[2], padlót fogat, padlóztat, puhít, rápakol, rátesz, ráver, sajogat, szétbassza a fejét, szétbombáz, szétcsap, szétüt, taccsra vág, tarol, telever, telibe vág, vekeckedik, villanyoz.** Vö. **plekniz.**

bebuk**ik** tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül. — **árnyékra megy, becsúszik, bedől, bekattan[1], bereccsen[1], bezúg, bukik, csúszik, dől, elcsúszik, eldől, elesik, elhasal, eltéved, gajra megy, fűbe harap, kicsúszik[1], lebukik, leesik, lesre fut, mattra fut, megbukik, megcsúszik, megdől, meghasal, megzuhan, odaragad, pukkra megy, vízen van.** Vö. **bukta, kampec. 2.** Bajba kerül; **betép.**

bebuzul tn ige *gyak* Homoszexuálissá válik. — **átáll, bejátszik[1]; bejött mint Rómeó, kimegy mint Júlia; bemelegszik, buzul, elferdül, melegedik[1], melegszik.** Vö. **kétütemű.**

becumiz**ik** tn ige *ritk* Rajtaveszt, ráfarag.

bécsákó fn *ritk* Ötven forint(os bankjegy); **rákóci.** [*bé* 'kettő' *csákó* 'tíz' v. 'öt', *csá* 'öt'].

becsavarod**ik** tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

becsenget ige *gyak* Betör. — **ájerol, beoson, berepül[1], beruccan, besurran, bezuhan, brékel, ciánozik, felnyom[1], feszít, hazalátogat, kinyit, kirámol, lyukat üt, markecol, matat, meglátogatja a**

kérót, nyit, riglizik, slenkel, smenkel, srenkel.

becserkész[1] ts ige *ritk* **1.** Befolyása alá von. **2.** Rávesz valamire; **befíröl. 3.** Kiismer valakit.

becserkész[2] *~i a gyíkot.*

becsinál tn ige *gyak* Megijed; **berinyál.**

becsipog tn ige *ritk* Fémet jelez a fémkereső biztonsági kapu.

becsobban tn ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

becsüsz**ik** tn ige *ritk* A rendőrség. illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

becsületsüllyesztő fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

becsülettipró fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

bedekó fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.** [*Bedeco* 'kakaómárka'].

bedob Szj: *~ja magát: gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** *Dobd be a hárid!*

bedolgozó fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

bedől tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

bedönt ts ige *gyak* Lop; **csór.**

beduin fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

bedupláz tn ige *gyak* A kölcsönadó (miután a kölcsönkérő nem adja meg határidőre) megduplázza a kölcsönkért összeget.

bedurran tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bedzsal tn ige *ritk* Bemegy; **beaváz.** Vö. **dzsal.**

béemvéleves fn *ritk* Rossz, szinte felismerhetetlen leves. [*BMV* (autómárka): *B*enne *M*inden *V*acak megtalálható.] — **fradileves, hangszerleves, kamuleves, leningrádi leves, öntsdkileves, petőfileves, szappanleves.** Vö. még **szégyenkaja.**

beépített fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** ~ *tégla:* Ua.

beeresztőz**ik** tn ige *ritk* Erősít, edz; **gyúr.**

beesik *~ a balhéba.*

beevez tn ige *ritk* Bemegy; **beaváz.**

befalcol tn ige *gyak* **1.** Öngyilkossági kísérletet követ el (leggyakrabban pengével, késsel vagy üveggel elvágja valamilyen testrészét/felvágja az ereit); **befarcol. 2.** A test valamelyik pontján vágást ejt. [**falc** 'öngyilkossági kísérlet; karon vagy más testrészen található metszés, vágás'].

befarcol ige *gyak* Öngyilkossági kísérletet követ el. — **befalcol, behúz, benyel[1], beránt, besvarcol, csonkol, falcol, farcol, hazateszi/hazavágja/kicsinálja/kivonja magát, karácsonyfát nyel, kaszál[1], megy a levesbe gyökérnek, nyakra húz, pókot nyel, pukkra vágja magát. 2.** A test valamelyik pontján vágást ejt. [Vö. **farc**]. **Ik: le~.**

befenyít tn ige *gyak* Megbüntet; **megmér.**

befeszít *~ a rottyantóba.*

befíröl ts ige *ritk* **1.** Becsap; **megvezet. 2.** Rávesz valamire. — **becserkész[1].**

befog ts ige *ritk* Előzetes letartóztatásba helyez; **bevarr.**

befoly**ik** tn ige *gyak* Elmenekül; **télakol.**

befordul tn ige *ritk* Nem bírja a börtönt.

befúj ts ige *ritk* Elárul; **bevamzerol.**

befűz ts ige *gyak* Rábeszél, korábbi véleménye megváltoztatására bír. — **beolt[1], firöl.**

begazol tn ige *gyak* Megijed; **berinyál.**

begégéz ts ige *ritk* Eldug, elrejt valamit. Vö. **bepurol.**

begerjed tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön. — **agyára ment a víz, becsavarodik, bedurran, begurul, beindul (a hangyája), beizgul, bekattan[2], belázad, bepipul, bepöccen, bepörög, bepörren, berág[1], beromcsizik, betokosodik, bevadul, elborul az agya, elönti az agyát a szar, felkapja a cukrot/vizet, felmegy a pumpa.**

begurul tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

begyullad tn ige *gyak* Megijed; **berinyál.**

behajtó fn *gyak* A másikat dolgoztató és attól a pénzt elvevő fogvatartott a börtönben.

behegeszt Szj: *~ik az ajtót.*

behidal tn ige *ritk* Elámul, leesik az álla.

behúz tn ige *ritk* Öngyilkossági kísérletet követ el; **befarcol.**

beindul tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.** *~ a hangyája: ritk* Ua.

beindulós fn *ritk* Határozottan, megállíthatatlanul bűntényt elkövetni elinduló személy.

beizgul tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bejáratás fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerülő fogvatartottak ugratása, avatása; **bekóstolás.**

bejárónő fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

bejátszik[1] *ritk* Homoszexuálissá válik a börtönben; **bebuzul.**

bejátsz**ik[2]** ts ige *ritk* Megjelöli a kártyát, hogy csalásra alkalmassá váljon; **cinkel.**

bejön Szj: *Bejött mint Rómeó, kimegy mint Júlia.*

béka[1] fn *ritk* Biszexuális. — **retúros.** [Ti. „kétéltű”].

béka[2] *Lemegy ~ba:* Megverik; **elcsúszik.**

bekaszniz ts ige *gyak* Börtönbe zár. [*kaszni* ’szekrény; láda’]. — **bekasztliz, bemeszel, bespájzol[2], beszipkáz, bezsákol, bezsuppol, hidegre tesz/vág, hűvösre vág, kapdováz, lemeszel, sittre vág.** Vö. **bevarr.**

bekasztliz ts ige *ritk* Börtönbe zár; **bekaszniz.** [*kasztli* ’szekrény; láda’].

bekattan[1] tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

bekattan[2] tn ige *gyak* **1.** Idegileg kimerül; **bereccsen[2]. 2.** Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bekávéz**ik** tn ige *gyak* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

békehozó fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

beken ts ige *ritk* Pofon vág, arcul üt. — **bemos, benyom[2], bever[1], leképel, lenyom egy flekket, leplekniz, lesóz egyet, nyomat egy sallert, pofán gyűr/nyom, telibe vág.**

bekóstolás fn **1.** *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás. 2.** *gyak* A büntetésüket kezdők (gyakran durva) ugratása. — **bejáratás, kóstolgatás, kuglizás.** Vö. még **csajkafelvarrás, csajkavári ügyészezés, csillagrúgatás, házasságkötés, kiöntés, seprűhúzás, űrhajcsizás.**

beköcsögölés fn *gyak* Erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás.**

beköp ts ige *gyak* Elárul; **bevamzerol.**

beköpő fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

bekrepál tn ige *gyak* Meghal; **megpusztul.**

bekúr ts ige *gyak* Közösül; **dug.**

bél Szj: *Húzd el a beled!*

bélás *ritk* **I.** fn Kétforint(os). **II.** szn Kettő. [argó *bé* 'kettő' (Szir. 17; másképp: Somogyi 1975)].

belázad tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

beles mn *gyak* Örökké éhes ember. Vö. **kajás.**

beletesz ~ *a levesbe.*

belganyelvű fn *ritk* Idegen, külföldi ember. — **földönkívüli, korcs, külhoni,** nyámcó**.**

belő ts ige **1.** Kábítószert ad be (magának). *Belövi magát:* Intravénásan kábítószert ad be magának. *Be van lőve: gyak* Bekábítószerezett, valamilyen bódító anyag hatása alatt áll. Vö. **elszáll. 2.** *Be van lőve: ritk* Részeg. Vö. **tintás. 3.** *Belövi a sérót.*

bélyeg *ritk* **Szh:** *Lenyomja, mint a ~et:* Nagyon megver; **beborít** (Gyula).

bémallér fn *gyak* Húsz forint(os). Vö. **duplamallér.** [< argó *bé* 'kettő' + *malér* 'tíz' (Szir. 17, 36)].

bemátóz**ik** tn ige *ritk* Berúg; **beakaszt.**

bemelegsz**ik** tn ige *gyak* Homoszexuálissá válik; **bebuzul.** [**meleg**].

bemér ts ige *gyak* Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér.**

bemeszel ts ige *gyak* **1.** Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér. 2.** A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére juttat, elfog; **bekaszniz.**

bemos tn ige *ritk* Pofon vág, megüt; **beken.**

bemószerol ige *ritk* Elárul; **bevamzerol.**

bemózerol ige *ritk* Elárul; **bevamzerol.**

béna fn (és mn) *ritk* **1.** Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék. 2.** Kancsal; **szemes.**

benga fn (és mn) **1.** *gyak* Erős, izmos ember; **kajak. 2.** Nagy növésű ember; **bigi.** [< cig. *beng* 'ördög' (Vek. 34)]. **3.** *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [< cig. *bēng* 'csendőr', *bengālo* 'börtönőr' (Vek. 34); vö. ném. argó *Benga* 'csendőr' < cig. (Wolf 49)].

bennfentes (*benfektes* alakban is) fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

bent *Neked is van ~ egy téglád.*

benyal[1] tn ige *gyak* Hízeleg, kedveskedik valakinek a saját előbbrejutás érdekében; **nyal[1].**

benyal[2] tn ige *ritk* Lerészegedik; **beakaszt.**

benyel[1] ts ige *gyak* **1.** Öngyilkossági kísérletet követ el valamilyen tárgy (penge, tű, kanál, drót, szög) lenyelésével; **befarcol. 2.** *ritk* A fogvatartott cérnára köt egy szalonnadarabot, lenyeli, majd másnap visszahúzza. (Ezzel az eljárással az elítélt rosszullétet, betegséget tud imitálni, amivel kórházba kerülhet.) **3.** *~i a gyíkot.*

benyel[2] ts ige **1.** A kölcsönkért összeget nem adja meg. **2.** Orgazda a neki vitt áruért nem fizet. **3.** A nevelő a levelet nem adja oda a fogvatartottnak, vagy nem adja fel a fogvatartott levelét a postán.

benyelős fn *gyak* Öngyilkossági kísérletet elkövető személy.

benyes tn ige *ritk* Berúg; **beakaszt.**

benyom[1] tn ige *gyak* Berúg, lerészegedik; **beakaszt.**

benyom[2] tn ige *ritk* Pofon vág, arcul üt; **beken.**

benyom[3] ts ige *gyak* Megeszi az ételt.

beolt[1] ts ige *gyak* **1.** Becsap; **megvezet. 2.** Rábír, rábeszél valamire; **befűz.**

beolt[2] ts ige *ritk* Megszúr.

beoson tn ige *ritk* Betör; **becsenget.**

bepadlóztat ts ige *gyak* Leüt, megüt valakit; **beborít.**

bepakol ~ *a kufferba.*

bepaliz ts ige *gyak* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.** [**pali**].

bepangás ~ *ideje: ritk* Az az időszak, amikor az elítéltnek elfogyott a cigarettája.

beparáz**ik** tn ige *gyak* Megijed; **berinyál.**

bepiál tn ige *gyak* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

bepipul tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bepöccen tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bepörög tn ige *gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bepörren tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bepurol ts ige *ritk* Valamit eldug a fogvatartott a társai elől, hogy ne kelljen nekik adni belőle. — Vö. **begégéz.**

berág[1] tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

berág[2] tn ige Lerészegedik; **beakaszt.**

berak[1] ts ige *ritk* Csal a kártyában; **cinkel.**

berak[2] ~ *a levesbe:* Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér.**

beránt tn ige *ritk* Öngyilkossági kísérletet követ el úgy, hogy összevagdalja magát; **befarcol.**

bereccsen[1] tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

bereccsen[2] tn ige *gyak* Idegileg kiborul. — **bekattan[2], megreccsen.**

bérenc fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

berepül[1] tn ige *gyak* Betör valahová; **becsenget.**

berepül[2] ~*t a gólya.*

berepülés fn *gyak* Betörés; **srenk.**

berepülő fn *gyak* **1.** Áruló, besúgó; **vamzer. 2.** Betörő; **berepülős.**

berepülőpilóta fn *gyak* **1.** Betörő; **berepülős. 2.** Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.**

berepülős fn **1.** *gyak* Betörő. — **berepülő(pilóta), besurranó, gengszter, házaló, hétvégi, kulcsos, pocok, riglizős, spájszis, speckós, srenker, srenkes, surranó, újítós.** Vö. **boltos, fésűs, mackós, profisztár, ugrótolvaj. 2.** *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [Vö. **malévreklám**].

berezel tn ige *gyak* Megijed; **berinyál.**

bérgyilok fn *ritk* Bérgyilkosság.

berinyál tn ige *ritk* Megijed. — **beáll nála a remaj, becsinál, begazol, begyullad, beparázik, berezel, berosál, beszarik, betrapecol, betrézik, fosik.** Vö. **darázik.**

beromcsiz**ik** tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.** [? cig. *ruminel, rominel* 'elront, megront, elpusztít' (Vek. 143); vö. még *beroncsizik* 'mérges lesz' (Dahn 32)].

berosál tn ige *ritk* Megijed; **berinyál.**

berregő fn *ritk* A börtönben készített merülőforraló; **keráló.**

beruccan tn ige *ritk* Betör; **becsenget.**

besokall tn ige *ritk* **1.** Elege lesz valamiből. **2.** Megbolondul.

besóresz fn *ritk* Haszon, nyereség. [< jid. (Faz. 99, Dahn 32)].

bespájzol[1] (*bespejzol* is) ts ige *ritk* A fogvatartott bevásárol a börtön boltjában.

bespájzol[2] (*bespejzol* is) ts ige *ritk* Nagy ítéletet ad, több évre börtönbe zár; **bekaszniz.**

bestáz ts ige *ritk* Büntetését tölti; **kitapos. Ik: le~.** [cig. *bešel* 'ül; lakik' (Vek. 35)].

besurran tn ige *ritk* Betör; **becsenget.**

besurranó fn *gyak* Betörő; **berepülős.**

besvarcol tn ige *ritk* Öngyilkossági kísérletet követ el; **befarcol.**

beszállós fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

beszar**ik** tn ige *gyak* Megijed; **berinyál.**

beszél *Kanyarba ~.*

beszélő fn **1.** *gyak* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom. — **borbáló, borbiszáló, csacsogó, csácsogó, csicsergő, csipogó, dumáló, emlékeztető, etető, pofázó, presszó, síróterem, suttogó, tátogó[1], vorbiszáló. 2.** *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

beszerez ts ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

beszerzőkörút fn *ritk* Kórházba vagy valamilyen más helyre történő szállítás, amikor bizonyos javakhoz hozzájuthat a fogvatartott.

beszipkáz ts ige *ritk* Letartóztat, őrizetbe vesz; **bekaszniz.**

beszipuz**ik** tn ige *ritk* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

betagad tn ige *gyak* Nem veszi tudomásul a börtönbüntetését, minden engedelmességet megtagad; fellázad. — **bezereg.**

betalál ts ige *ritk* Értékre bukkan valahol.

betámad ts ige *ritk* **1.** Autót feltör; **felnyom[1]. 2.** Megver; **beborít.**

betáraz ts ige *ritk* A szűkösebb időkre spórol, bizonyos mennyiségű dolgot (elsősorban cigarettát, kávét) elrak magának későbbre.

beteker tn ige *ritk* Berúg; **beakaszt.**

betesz *~i a levesbe:* Agyonüt; **szétver**

betép tn ige *ritk* Bajba kerül. — **beesik a balhéba, bebalhézik, bebukik, elcsúszik, görcsben van, grízes lesz, hurokba lép, lapáton van, leesik, megcsúszik, nyakig van a gittben, sáros lesz, szarba lép, trébe fut/jut, trére fut.**

betmen fn *ritk* Magas, nagynövésű ember; **bigi.** [*Batman* nevű filmhősről].

betokosod**ik** ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

betonábécé fn *ritk* Dögkút. [*ABC* 'élelmiszer-vegyesbolt'].

betondoboz fn *ritk* Páncélszekrény; **mackó.**

betonmenő fn *ritk* A szórakozóhelyeken és az „utcán" tiszteletnek örvendő személy.

betrapecol tn ige *ritk* Megijed; **berinyál.**

betréz**ik** ige *ritk* Megijed; **berinyál.** [**tré** 'rossz, zűrös, veszélyes'].

bettiszerkó fn *ritk* A betörő szerszámai.

betyár[1] fn *ritk* Rabló; **punyer.**

betyár[2] fn *ritk, tréf* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

beugrás fn *ritk* Betörés; **srenk.**

beugró fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

beújít tn ige *gyak* Lop; **csór.**

beutaló fn *ritk, tréf* Bűncselekmény; **balhé.**

beültet ~ *a pörgőbe: gyak* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet** (Ph.). *Jól beültettük a pörgőbe a verebet* 'Jól becsaptuk az illetőt'. [Eredetileg a kifejezést kártyával kapcsolatban használták, ha ketten összejátszottak egy harmadik ellen.]

beüt tn ige *gyak* **1.** Közösül; **dug. 2.** Análisan közösül; **megköcsögöl.** *Ne dumálj, mert be leszel ütve!*

bevadul tn ige *ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

bevág tn ige *gyak* Megüt; **beborít.**

bevágódik ~*tam a fegyházba, mint egy fél tégla.*

bevágtat ~ *a kiscsikó.*

bevállal *ritk* Olyan bűncselekményeket is meg mer csinálni, amitől más tartózkodik. *Fekvő nyolcast* ~. Meggyilkol; **hazavág.** [**fekvő nyolcas** 'életfogytiglani büntetés'].

bevállalós **I.** mn *gyak* Erőszakos, verekedős; **kajmár. II.** fn *ritk* (Főleg a különböző dolgokra specializálódott) tolvaj; **bugás.**

bevamzerol ts ige *gyak* Elárul, besúg. — **alápakol, alátesz, a mózer feldobja a tenkest, átráz, befúj, beköp, bemószerol, bemózerol, bevetésre megy, cincog, cseveg, csicsereg, csiripel, dalol, énekel, feldob[1], feldörzsöl, felnyom[2], kitesz az asztalra, köp, levesbe tesz, mószerol, mózol, pitézik, smúzol, susog, tálal, terít, tolja a piros biciklit, vamzerkodik, vamzerol.** Vö. **drót[1].**

bevarr ts ige *gyak* Előzetes letartóztatásba helyez. — **befog, bezsákol.** Vö. **ámokfutóképző, kajaküdülés, kaszinózik; bekaszniz.**

bevéd ts ige *gyak* Gyengébb embert oltalmaz.

bever[1] ts ige *gyak* Pofon vág, arcul üt; **beken.**

bever[2] ~*i a cöveket a gazosba;* ~*i a lompost: gyak* Közösül; **dug.**

bévés fn *gyak* Börtönben dolgozó személy. [*b*üntetés-*v*égrehajtás].

bévésruha fn *ritk* Rabruha. — **csíkos malac, kaki, lelencruha, origigi, öltöny, posztó, rongy, sitiruci, szütyő.** Vö. **mákos[1], molinó(r), rab, sanelkosztüm, versácsi.**

bevetés fn **1.** *ritk* Betörés; **srenk. 2.** *ritk* Bűncselekmény; **balhé. 3.** ~*re megy: gyak* Árulkodni megy, hogy információt adjon az elítéltek szabályellenes dolgairól; **bevamzerol.**

bevetős fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

bevirít tn ige *ritk* Szemérmetlenül magát mutatja.

bevisz ~ *a sűrűbe (és ott felejt): gyak* Becsap, félrevezet; **megvezet.** ~ *az erdőbe:* Ua. (Szeged).

bevonulós fn *gyak* Az ítélet letöltésre önként jelentkező elítélt.

bezavar ~*ja a macit a málnásba.*

bezereg tn ige *ritk* Fellázad a börtönben; **betagad.**

bezúg tn ige *ritk* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

bezuhan tn ige *ritk* Betör valahová; **becsenget.**

bezsákol ts ige *ritk* **1.** Előzetes letartóztatásba helyez; **bevarr. 2.** Elfog; **bekaszniz.**

bezsuppol ts ige *ritk* Börtönbe zár; **bekaszniz.** [*kizsuppol* 'kitoloncol'].

bibi fn *ritk* Széklet; **kula.**

biblia fn *ritk* Büntetőtörvénykönyv.

bibliatéka fn *ritk* Könyvtár; **molytár.**

biboldó fn *gyak* Zsidó. — **ausvici, bibsi, metszettfaszú.** [< cig. *biboldo* 'megkereszteletlen; zsidó'].

bibsi fn *gyak* Zsidó; **biboldó.**

bicikli *Tolja a piros ~t:* **a)** *gyak* Hízeleg, annak érdekében, hogy előbbre jusson; **nyal. b)** *ritk* Elárul, felad; **bevamzerol.** *Eltolja a ~:* Elmegy; **elavázik. Szj:** *Told el a ~d (mert kirúgom a küllőidet)!:* Menj innen (mert nagyon megverlek)! Vö. **leakad.**

biciklileves fn *gyak* Húsleves. [szleng 'rosszminőségű leves' ← a kerékpáros kihordók által régebben széthordott ételről].

biciklis mn és fn *gyak* Állandóan az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, talpnyaló fogvatartott; **nyálgép.** [Ti. **pedálozik** 'a fogvatartott a kedvezmények reményében az elöljárók kedvében jár'].

bicskásbunkó fn *ritk* Emberölést elkövető személy, gyilkos; **killer.**

bige fn *gyak* **1.** Nő, lány; **gádzsi. 2.** Csinos nő; **donor.** [? *bige* 'egy fajta játékszer, mindkét végén hegyes fadarab' (TEsz. I, 299, EWUng. 105].

bigi fn *gyak* Nagy termetű ember. — **báró[1], benga, betmen, colos, cölöp, dromedár, felhő, gorilla, hegy, herkules, hosszúpuska, létra, lóbaszó, medve[1], szekrény, terminátor, zorál, zsiráf.** [? < ang. *big* 'nagy'].

bika fn **1.** Nagy szexuális teljesítő képességű férfi. **2.** Férfi, fiú; **fószer. 3.** *ritk* Erős, izmos férfi; **kajak.** *Az emelet ~ja:* Az adott szinten a legerősebb ember. **4.** *gyak* Prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer. 5.** *ritk* Az a homoszexuális férfi, akié a férfi szerep közösülés közben. — **kajmán**, **kajmár.**

bikacsök fn *gyak* Gumibot. — **gyima, lőcs, négerfasz, vibrátor, vibró.**

bikatej fn *gyak* Feketekávé, cikória kávé. — **bivalytej, kuffi, négerhúgy.**

biliárd *Egylyukas ~:* *ritk* Homoszexuális aktus; **análszex.**

bindzsergál ts ige *ritk* Piszkál; **buzerál.**

bindzsi fn *gyak* **1.** Kis méretű, házilag barkácsolt rádió, melyet elítéltek készítettek a börtönben, amikor még tiltva volt a rádiózás a zárkában. — **bindzsura, kimzsi. 2.** Rádió. **3.** A börtönben a központi rádió. Vö. **hadovaláda.**

bindzsura fn *ritk* Házilag készített rádió; **bindzsi.**

bír ts ige *gyak* Szeret, kedvel; **kamel.**

birka fn *ritk* Buta; **dilinyós.**

birkalegelő fn *ritk* Udvar; **brodvéj.**

birkanyírás fn *ritk* Hajnyírás, az elítélt hajának börtönbeli levágása.

birtokos mn és fn *ritk* Gazdag; **vastag.**

bivaly fn *gyak* Erős ember; **kajak.**

bivalybőr fn *ritk* Tepertő.

bivalytej fn *ritk* Feketekávé; **bikatej.**

bizergő fn *ritk* Bizományi áruház.

biznisz fn *gyak* Üzlet, adásvétel lebonyolítása. [< ang. *business* 'üzlet']. — **seft.** Vö. **okosság.**

bizniszel tn ige *gyak* Üzletel, kétes adásvételt bonyolít. — **bojtol, boltol, bonyolít, csencsel, feketézik, kajferkodik, kupeckodik, leboltol, megüli a bulit, összehozza a bulit, seftel, smenkel.**

biztosúr fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

bizsu[1] mn és fn **1.** *ritk* Hamis arany; **gagyi. 2.** *gyak* Arany; **fuksz. 3.** *gyak* Rossz; **tré.**

bizsu[2] fn *ritk* Kedvence valakinek, protekciós; **csókos.**

blágyi fn *ritk* Kanna.

blank mn *ritk* Felesleges. ~ *lap: ritk* Rossz, használhatatlan lap a kártyában. [*blank* 'egymagában lévő kártyalap vmely színből'].

blatt[1] mn *ritk* Nincstelen. [? **blank**].

blatt[2] fn Kártya; **zsuga.** *Veri a ~ot: gyak* Kártyázik; **zsugázik.** [*blatt* 'lap, kártya' (vö. EWUng. 111)].

blattol tn ige *ritk* Cigarettázik; **blázol.** [? **blázol**].

bláz fn *gyak* **1.** Cigaretta. *Nyomass egy ~t a csacsogómba!* 'Adj egy cigarettát a számba!' *Gyűrj egy ~t!:* 'Csavarj egy cigarettát!' — **babáresz, bagaretta, bágárez, bagó, bűzrúd, cirok, csavar, dohánygerenda, dollár, dzsanga, gerenda, gigi, langesz, mellbemaró, nikotinrúd, ördögfüst, pabáresz, pabáró, pampi, pipu, rakéta, spagóca, spandi, spangli, stab, stalli, staub, stób, sziga, tab, tabak, tabáré, tubák, tubálesz, tubáló, tubáresz, vatta.** Vö. **mezítlábas. 2.** Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** *Laza ~t a vigyorgódba!:* Menj a fenébe! (Tkp. Ernyedt péniszt a szádba!) Vö. **leakad.** [ném. *blasen* 'fúj' (Faz. 100)].

blázol tn ige *gyak* Cigarettázik. **Ö: le~.** — **bagzik, blattol, éget, füstöl, nyal[2], püfékel, slukkol, spanglizik, stabozik, szigózik.**

blehol ts ige *ritk* Fizet, megfizet, kifizet; **kicsenget.** [ném. *blechen* 'ua.'].

blokkol tn ige *gyak* **1.** Lehúzza a WC-t. **Szj:** *~j, csöves (nem a kukoricásban vagy)!:* ⟨Felhívás a WC lehúzására, ha büdös van a WC-n ülő miatt.⟩ **2.** Nagydolgát végzi; **kulázik.**

blöró fn *ritk* Dzseki; **jakó.**

blúz *ritk Nyomja a ~t:* Dolgozik; **bulcsizik**. [*blues*].

BMV-leves Ld. **béemvéleves.**

bobi fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [ang. *bobby* 'londoni rendőr'].

bocskoros mn és fn *ritk* Román (ember); **szőröstalpú**.

bodag fn *ritk* Kenyér; **máró.** [*bodag* 'vakarékból sütött lepény, kenyér'].

bódító fn *gyak* Szeszesital; **csopánka.**

bódítószer fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

bogár fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

bogárimre fn *ritk* Hóhér; **gallérkészítő.** [vö. Dahn: *balimihály*].

bogárka fn *gyak* Volkswagen típusú személygépkocsi. [*bogárhátú*].

bogyó fn **1.** *gyak* Gyógyszer. — **anyag, gyógyiszer. 2.** *ritk* Kábítószer; **kábszi. 3.** *Ritk* Extasi tabletta.

bohóc[1] fn Fegyőr; **smasszer.**

bohóc[2] *Fényesíti a ~ot: ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

bojler fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.** [Ti. *meleg.*]

bojtol tn ige *ritk* Üzletel valakivel; **bizniszel.** [? **boltol**].

bokázás fn *ritk* Labdarúgás; **esőtánc.**

bokhaló (*bokheló* is) fn *ritk* Étel; **kajesz.** [**bokhalós** 'éhes', vö. cig. *bokhalo, bokhālo* 'éhes' (Vek. 38)].

bokhalós (ritk. *bokhelós*) mn *gyak* Éhes; **kajás.** [cig. *bokhalo, bokhālo* 'éhes' (Vek. 38)].

bokor fn *ritk* Haj; **hári.**

bokorugró[1] fn *gyak* Újonnan börtönbe kerülő; **újonc.** [? kat. szl. *bokorugró* 'lövészkatona', megvetett fegyvernem].

bokorugró[2] fn *ritk* Határsértő, illegális határátlépő. [A zöldhatár növényzetéről.]

bokrétás *Aranygombos, ~ ember.*

bokszoló fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

bokszos fn és mn *gyak* Cigány. — **bagarol, bantu, bantukán, beduin, brazil, büdösbőrű, cigi[1], cigiri-bigiri, csoki, dakota, dögevő, dzsipszi, feka, fekete, feketeretek, feketerigó, füstifecske, indiai, indián, kakaócsempész, káló, kannibál, kányabőrű, keóma, koheró,**

kokeró, kokszos[1], kolompár, kormos, korvald, köszörűs[2], mó, more, néger, negró, negrosz, nigger, pirított hógolyó/magyar, prala, próbanéger, purdé, putris, raffael, rézbőrű, rom, roma, sárgalábú, sátoros, sültréce, széntabletta, tekenyős, teknővájó, teknyős, újmagyar, üszkös, varjú. Vö. **kancigány, oláh.**

boldogító fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

bolond fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

bolsenyica fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.** [? or. *больше* 'több'].

boltiszarka fn *ritk* Bolti tolvaj. Vö. **bugás.**

boltnyitás fn *ritk* Boltba való betörés. Vö. **srenk.**

boltol tn ige *ritk* Üzletel; **bizniszel.**

boltos fn *ritk* Olyan betörő, aki csak boltokba tör be. Vö. **berepülős.**

bombázó[1] fn *gyak* **1.** Szép nő; **donor. 2.** Nő, lány; **gádzsi.** [*bomba jó*]**.**

bombázó[2] fn *gyak* Visszaeső, többszörösen büntetett fogvatartott; **zuhanóbombázó.** [**zuhanóbombázó** 'visszaeső'].

bombázó[3] fn *gyak* Fenék; **bul.** [? utalás a székletre és a szellentésre].

bon (*bón* is) fn *gyak* A forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz, amellyel a börtön boltjában vásárolhatnak a fogvatartottak. (Régen erre a célra egy börtön által kibocsátott papír szolgált, manapság a börtönbolt tartja számon, hogy ki mennyiért (ld. **adomány**) vásárolhat.) [*bon* 'kötelezvény, utalvány']. — **boni, bonpénz, gomb, kúdúsfillér, lé, tompa.** Vö. **adomány.**

boncmester fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

boncoló fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

boni (*bóni* is) fn *gyak* A forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz, amellyel a börtön boltjában vásárolhat a fogvatartott; **bon.**

bonosztás (*bónosztás* is) fn *gyak* Fizetés a börtönben.

bonpénz (*bónpénz* is) fn *gyak* Börtön által adott fizetés; **bon.**

bonyolít ts ige *ritk* Üzletel; **bizniszel.**

borbáló fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.** [**borbiszál**].

borbiszál ts ige *gyak* Beszél. [**vorbiszál** 'ua.']. — **borviszál, cincog, csipog, csiripel, dalol, dumál, duruzsol, hadovál, hinti a rizsát, kalótyál, nyomja a sódert/vakert, orbizál, pampog, penázik, penel, recseg, regél, rizsázik, sóderol, szövegel, vakerál, vorbiszál, zsizsázik.**

borbiszáló fn *gyak* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

boríték *Szürke ~ba kerül: ritk* Meghal a börtönben; **megpusztul.** *~ban szabadul:* Ua. (BpK., Szeged).

borvirágos mn *ritk* Alkoholista; **alkesz.**

borviszál ts ige *ritk* Beszél, beszélget; **borbiszál.** [**borbiszál** 'ua.'].

boszi fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [*boszorkány*].

bossz fn *ritk* Férfi; **fószer.** [ang. *boss* 'főnök'].

bot fn *ritk* Férfi nemi szerv; **dákó.**

botcsótány fn *ritk* Egyetlen fogvatartott által sem kedvelt fegyőr, börtönőr; **smasz-**

szer.

botkormány fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

botos ~ *csótány.*

botoz**ik** ige *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.** [**bot** 'férfi nemi szerv'].

bóvli **I.** fn **1.** *gyak* Értéktelen, nem eredeti, hamis áru. **2.** *ritk* Hamis pénz; **állé. II.** mn **1.** *gyak* Rossz; **tré.**

bóvlisuska fn *ritk* Hamis pénz; **állé.**

bozótlakó fn *ritk* Hajléktalan; **csöves.**

bő mn *gyak* Gazdag; **vastag.**

bögy fn *gyak* Női mell. — **alma, cickó, csöcsi, csúcsi, csuró, didkó, duda, kanna, körte, lökhárító, pattyonás, szappantartó, szügy, tejcsárda, tejcsarnok, tüdő, ütköző, zsömle, zsömlécske.**

bökiz ts ige *ritk* A fegyőr nem hagy békén, molesztál; **buzerál.**

bökő fn *gyak* Kés; **bugyli.**

böllér fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

bömbi fn *ritk* BMW típusú személygépkocsi; **bömös.**

bömcsi fn *ritk* BMW típusú személygépkocsi; **bömös.**

bömörő fn *ritk* BMW típusú személygépkocsi; **bömös.**

bömös fn *gyak* BMW típusú személygépkocsi. — **bömbi, bömcsi, bömörő.**

bőr fn *gyak* Lány, nő; **gádzsi.**

bőrfotelos ~ *pali: ritk* A főfelügyelővel vagy annál magasabb beosztású intézeti alkalmazottal jóban lévő, azt jól ismerő fogvatartott; **csókos.**

böri fn *gyak* Börtön; **sitt.**

bőrnyúzó fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

börtön *Női ~.*

börtönkoktél fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerülőkkel zárkatársaik által megitatott (pl. samponból, fogkrémből, borotvahabból, szappanból, mosóporból stb. összeállított) ital.

börtöntöltelék fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

braggesz mn *ritk* Dühös. [< argó *brajgesz* 'dühös, haragos' < jid. (Faz. 101, Dahn 44)].

bráner fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** [? *Browning* pisztoly (Faz. 101, Dahn 44)].

branyec fn *ritk* Renitens, különleges bánásmódban, őrzésben részesített fogvatartott. [? argó *brahis* 'erőszakos, verekedő, bicskás, kockáztató' (BSz. 25)]. — **cinkes.**

bratyiz**ik** tn ige *gyak* Barátkozik, ismerkedik. [< szlk./szl. *brat* 'fivér'].

brazil fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

bré fn *gyak* **1.** Kalap. **2.** Sapka. [ném. argó *Bre* 'kalap' (Wolf 62, Dahn 44)].

brejzli fn *ritk* Műszaki cikk. [?< ném. (Dahn 44)].

brékel tn ige *tréf* Betör; **becsenget.** [szleng *brékel* 'egyfajta modern könnyűzenére táncol' ang. *break* 'törik, törés'].

brékes fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [szleng *brékel* 'egyfajta modern könnyűzenére táncol'].

brenkó mn **1.** *gyak* Gyanakvó. ~ *vagyok rá:* Gyanakszom rá. — **smekker. 2.** Bosszúszomjas. ~ *vkire:* Bosszút szeretne állni rajta. **3.** Ideges, ingerült.

brennöl ts ige *ritk* Fizet, megfizet, kifizet; **kicsenget.** [< osztr. *brennen* 'fizet' (Dahn 45)].

brifkó fn *gyak* Pénztárca. — **briftacsni, bufár, bugyelláris, buksza, butykos, erszény, kanta, kasta, kástáli, kastáló, kastás, kasti, kestartó, lóvéharmónika, lóvélakás, matél, tanyiszli.** [ném. *Brieftasche* '(levél)tárca' + *-kó* képző].

2. *gyak* Női nemi szerv; **mizs. 3.** *ritk* Nő; **gádzsi.**

briftacsni fn *ritk* Pénztárca; **brifkó. [** ném. *Brieftasche* '(levél)tárca'].

bringa[1] fn *gyak* Nő; **gádzsi.**

bringa[2] Szj: *Told el a ~t!:* Menj el innen! Vö. **leakad.**

bringás mn és fn *gyak* **1.** Olyan fogvatartott, aki állandóan a felügyelet nyomában van, és azoknak minden óhaját teljesíti; **nyálgép. 2.** Áruló, besúgó; **vamzer.**

bringáz**ik** tn ige *ritk* Vizel, pisil; **brunyál.**

bringli mn *ritk* Jó; **lácsó.**

brinyó fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

brodvéj fn *ritk* Az udvar, ahol a fogvatartottak felügyelettel sétálhatnak. [ang. *Broadway* 'New York Manhattan kerületét átszelő utca, a színházi élet központja']. — **alakulótér, birkalegelő, buzitér, galoppálya, hősöktere, jártató, korzó, legelő, placc, sétáló, szusszantó, üzletrész, zsiki.** Vö. **frisslevegő.**

brokesz fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

broki fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** [*Browning* revolvermárka hibásan ejtett n. röv. torz., vö. Revolver, 1930 ZolGed.]

brokkoli fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** [Szójáték, **broki** × *brokkoli* 'karfiolhoz hasonló zöldségféle'].

bröncsi fn *ritk* Börtön; **sitt.**

brugó fn *gyak* Kenyér; **máró.** [diákszl. *brúgó* 'kenyér, barna diákkenyér'].

brummol tn ige *ritk* Alszik; **szovel.** [? ném. *brummen* 'dörmög, morgás' × *brummog* (a téli álmáról is ismert medve hangja)].

brunzol tn ige **1.** *gyak* Vizel; **brunyál. 2.** *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.** [*brunzol* 'vizel' — ném. *brunzen* 'ua.'].

brunyál tn ige **1.** *gyak* Vizel. — **bringázik, brunzol, brunyol, brúzol, csapol, csövel, hugyál, hugyil, hugyizik, kicsavarja a répát/zoknit, könnyezteti a krokodilt, locsol, mutrál, mutrázik, olajat cserél, pislant, pössent, siel. 2.** *ritk* Nagyon fél; **darázik.** [**brunzol** 'vizel'].

brunyol tn ige *ritk* Vizel; **brunyál.**

bruszli fn *gyak* Erőszakos, verekedős ember; **kajmár.** [*Bruce Lee,* karatefilmjeiről ismert színész × *bruszt* 'verekedés'].

brusztol ts ige *gyak* Verekszik. [ném. argó *brusten* 'verekedést, veszekedést kezdeményez' (Wolf 65, Dahn 45)]. — **abriktol, balhézik, csalaváz(ik), csibészkedik, csihiz, csörtézik, drunsztozik, gyapál, gyepál, halaváz, hargenol, hirigel, márázkodik, marelkodik, matekol, mórel, összeüt, szólózik.** Vö. **menősködik, nem bír a vérével.**

brutális fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

brúzol tn ige **1.** *gyak* Vizel; **brunyál. 2.** Szellent; **kanyerol.** [**brunzol** 'vizel'].

Bú fn *ritk* Börtön Újság; **Kiblicájtung.**

bubó fn *gyak* Börtönorvos; **mengele.** [*Dr. Bubó,* a „Kérem a következőt!" c. rajzfim szereplője.]

buborék fn *ritk* Üdítőital; **bambi.**

búbos ~ *köcsög* .

búbostaxi fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

buci fn *ritk* Fej; **búra.** *Átveri a ~ját:* Becsap, félrevezet, rászed; **megvezet.**

budi fn *gyak* Illemhely; **retyó.**

budli fn *ritk* Kés; **bugyli.**

bufár fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

búfelejtő fn *gyak* Kocsma; **krimó.**

bugajakab fn *ritk* Tolvaj; **bugás.** [*Buga Jakab,* „A Tenkes kapitánya" c. filmből ismert kuruckori személy. [**bugás, bugázik.**]

bugás fn *gyak* Tolvaj. [Ld. Kis 2003]. — **bevállalós, bugajakab, bugázó, enyves(kezű), fedeles[2], ganef, hunyó, kotorászó, lopakodó, markecoló(s), markecos, nyúló, nyúlógép, nyúlós, rajzoló, sebes, szajrés, szarka, szemes, tollés vajkereskedő, tollfosztó, újítós, villanó, zsivány.** Vö. **boltiszarka, poszotyis, zsebes.**

bugáz**ik** ts ige *gyak* Lop; **csór.** [Ld. Kis 2003].

bugázó fn *gyak* Tolvaj; **bugás.** [Ld. Kis 2003].

bugeszol ts ige *ritk* Lop; **csór.** [< argó *bugesz* 'lopás'].

bugyanglós mn *ritk* Rafinált; **rafkós.** [**buzsángló** < cig. *buzhanglo* 'rafinált, sokat tudó' (CigSz. 28), cig. *budžanglo, bužanglo* 'ravasz' (Vek. 41)].

bugyelláris fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

bugyi *Csípi a ~ját:* Szereti, kedveli, tetszik neki; **kamel.** *Kinőttem ebből a ~ból: ritk* Ez már nem nekem való (Gyula). *Le ~, be Gyuri.* Vedd le a bugyid! ⟨Közösülésre való felszólítás⟩ (Tököl).

bugyli fn *gyak* Kés. | A börtönben használatos (alumíniumból készült, életlen) kés. | Zsebkés. — **anyósölő, bökő, budli, buncsakó, csori, csuri, halef, kasza, suri, szokerálós.**

buherál ts ige *gyak* Szerel.

buhi fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.** [**buzi**].

buk fn *ritk* Könyv. — **kisokos.** [ang. *book* 'ua.'].

buké fn *ritk* Szag.

buk**ik** tn ige A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik. Szh:** *~, mint Rottenbiller: ritk* Ua.

bukovári fn *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerülés; **bukta.**

buksza fn **1.** *gyak* Pénztárca; **brifkó. 2.** *ritk* Női nemi szerv; **mizs.** *~ra vadászik.* **3.** Női fenék; **bul. 4.** *gyak* (Csinos) nő; **gádzsi. 4.** *ritk* A homoszexuális férfi végbélnyílása.

bukta fn *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerülés. — **bukovári, buktautca, buktavári, padló.** Vö. **bebukik.**

buktautca fn *ritk* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerülés; **bukta.**

buktavári fn *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerülés; **bukta.**

bul (*búl* is, ritk. *bull*) fn *gyak* **1.** Fenék. — **alváz, buksza, bombázó[3], bula, bulgária, bulkesz, búlkesz, buló, csokiraktár, fingtartály, fingtartó, füstös, kakáló, karosszéria, kaszni, kipufogó, koffer, korpás, kuffer, lökhárító, pecsa, picsa, rotyogtató, rottyantó, segg, seggi, személyigazolvány, topla, ülőbútor, ülőgumó. 2.** Női nemi szerv; **mizs. 3.** *ritk* Fej; **búra.** [< cig. *bul* 'fenék, far' (Vek. 39)].

bula fn **1.** *gyak* Fenék; **bul. 2.** *ritk* Női nemi szerv; **mizs. 3.** *gyak* Nő; **gádzsi.** [< cig. *bul* 'fenék, far' (Vek. 39)].

bulcsa fn *gyak* Munka; **bulcsi.**

bulcsáz**ik** tn ige *gyak* Dolgozik; **bulcsizik.**

bulcsi fn *gyak* Munka. [**bútyi** < cig. *būtji, būti* 'munka, dolog' (Vek. 41)]. — **bánya, bulcsa, bultyi, burcsa, burcsi,**

burtyesz, burtyi, bútya, bútyi, csikó[5], gálya, meló, melódia, mertyó, robi, robot[1].

bulcsiz**ik** ts ige *gyak* Dolgozik. — **bulcsázik, bultyizik, burcsázik, burcsizik, bútyel, bútyizik, butyózik, gályázik, mercsizik, nyomja a blúzt, robotol.**

bulgária fn *ritk* Fenék; **bul.** [Szójáték, **bul** 'fenék'].

buli fn *gyak* Bűncselekmény; **balhé.** *Megüli/összehozza a ~t: ritk* Üzletet köt; **bizniszel.**

bulizik tn ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

bulkaszni fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.** [**bul(kesz)** 'női nemi szerv' × **kaszni** 'fenék', *kaszni* 'láda, szekrény'].

bulkesz (ritk. *búlkesz*) fn *ritk* **1.** Fenék; **bul. 2.** Női nemi szerv; **mizs.**

buló fn *ritk* (Női) fenék; **bul.**

bultyi fn *gyak* Munka; **bulcsi.** [**bútyi** 'ua.'].

bultyizik ts ige *gyak* Dolgozik; **bulcsizik.**

buncsakó fn *ritk* Kés; **bugyli.** [? *nuncsaku* 'távol-keleti ütőfegyver']

bunda fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

bundás ~ *virsli* .

bundázik tn ige *gyak* Lefizet; **potovázik.**

bungesz fn *ritk* Lopás; **capcara.**

bungeszol ts ige *ritk* Lop; **csór.**

bunker fn *gyak* Lakás; **kéró.**

bunkó fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

bunyós mn *gyak* Erőszakos, verekedős ember; **kajmár.**

búra fn **1.** *gyak, tréf* Fej. — **buci, bul, dió, fazon, feji, gálává, képernyő, pacek, séró, szerkezet, torzó, tök, tumor.** *Átvágja a ⅄ját:* Becsap; **megvezet.** *Csípi a ⅄ját:* Szereti, kedveli, tetszik neki; **kamel. 2.** *ritk* Haj; **hári.**

burcsa fn *gyak* Munka; **bulcsi.**

burcsázik tn ige *gyak* Dolgozik; **bulcsizik.**

burcsi fn *gyak* Munka; **bulcsi.**

burcsizik tn ige *gyak* Munkát végez, dolgozik; **bulcsizik.**

burkol tn ige *gyak* Eszik. — **abrakol, csápol, csócsál, csumizik, flammol, flamózik, halózik, hamzsol, hasel, haszel, hilózik, kajol, silózik, termel, tömi a majmot, zabál, zabbincsol.** Vö. **burkolás.** [? cig. *buka* 'falat', *bukadel* 'bekap' (Kakuk 56)].

burkolás fn *gyak* Étkezés. — **burok, etetés, flamó, habzsolás, haló, moslékolás, siló, túrás, vályúzás, zaba.** Vö. **burkol.**

burmol tn ige *ritk* Alszik; **szovel.** [**durmol** 'ua.'].

burok fn *gyak* Ebéd, étkezés; **burkolás.**

burtyesz fn *gyak* Munka; **bulcsi.**

burtyi fn *gyak* Munka; **bulcsi**.

burzsuj fn *gyak* Gazdag; **vastag.**

busman fn *ritk* Erőszakos ember; **kajmár.**

busz *Tele van, mint a déli ~.*

buszmegálló fn *ritk* Az a hely, ahová munkamegtagadáskor kiállítják az elítéltet.

bútor *Öreg/ régi ~.*

bútordarab *Régi ~.*

bútya (*butya* is) fn *ritk* Munka; **bulcsi.** [**bútyi** < cig. *bũtji* 'munka, dolog' (Vek. 41)].

bútyel (*butyel* is) tn ige *ritk* Dolgozik; **bulcsizik.** [**bútyi** < cig. *bũtji* 'munka,

dolog' (Vek. 41), ? cig. *butyarel* 'dolgozik' (Sztojkó 55)].

bútyi (*butyi* is) fn *ritk* Munka; **bulcsi.** [< cig. *būtji* 'munka, dolog' (Vek. 41)].

bútyiz**ik** (*butyizik* is) tn ige Dolgozik; **bulcsizik.** [**bútyi** 'munka'].

butykos fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

butyóz**ik** tn ige *ritk* Dolgozik; **bulcsizik.**

búvár fn *ritk* Vízszerelő.

buzerál ts ige *ritk* Nem hagy békén, piszkál. — **bindzsergál, bökiz, gecizik, stuffoskodik, szuttyongat, zrikál.**

buzeráns fn *gyak* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

buzerátor fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

buzi fn **1.** *gyak* ⟨Nem kedvelt személy megszólítása⟩; **gennygóc. 2.** Homoszexuális férfi; **ratyi.** *Retúros ~: ritk* Mindkét nem szerepét alakító homoszexuális férfi. **Ö: operett~.**

buzikarkötő fn *ritk* Bilincs; **acélkarperec.**

buzilak fn *ritk* Börtön; **sitt.**

buzitér fn *ritk* Börtönudvar; **brodvéj.**

buzivíz fn *ritk* Üdítőital; **bambi.**

buznyák fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.** [Szójáték, szleng *buznyák* '(apró)pénz' × **buzi**].

buzogány[1] fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.** [Szójáték, **buzi**].

buzogány[2] *Csontos ~: ritk* Ököl; **temető.**

buzul tn ige *gyak* Homoszexuálissá válik; **bebuzul.**

buzzancs fn *gyak* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

buzsángló mn *ritk* Okos; **duplafejű.** [< cig. *bužanglo* 'ravasz, rafinált, sokat tudó' (Vek. 41, CigSz. 28].

büdi fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [Szójáték: **budi** × *büdös*].

büdösbőrű fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

büdösgyökér fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

büdöske *ritk Falazatlan ~:* Illemhely; **retyó** (BpK.).

büdösszájú fn *ritk, gúny* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

büfike fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [Szójáték: *büfé* × *büfög*].

bűnbánó fn **1.** *ritk* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos. 2.** Öngyilkossági kísérletet elkövető személy; **farcos.**

bűnbarlang fn **1.** *gyak* Kocsma; **krimó. 2.** *ritk* Edzőterem a börtönben.

bűn ~ *háza* .

bűnöző *Nyakkendős ~: ritk* Csaló; **simlis.**

bünti fn **1.** *gyak* Bűntárs; **cinkos. 2.** *ritk* A betörő segítője; **bajtárs.**

bűvös ~ *lyuk: ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

bűzrúd fn *gyak* Cigaretta; **bláz.**

C

cafat fn *ritk* Nő, lány; **gádzsi.**

cafka fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

cájg fn *ritk* Nadrág; **kalca.** [*cájg* 'gyenge minőségű pamutszövet; ruhához való kellék'].

cajka fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

cápa[1] fn *gyak* Nő; **gádzsi.**

cápa[2] *Vén ~.*

capcara fn *ritk* Lopás. — **bungesz, csemcsem, csencsen, csirikli, csóresz,**

csornojemore, holkabolka, kölcsönátvevés, lopatika, mangesz, mángesz, markec, nyitás, toll- és vajkereskedés, veszegetés.

capcará**zik** fn *ritk* Lop; **csór.** [? lengy. *cap!* 'kapd el!' (Faz. 104)].

cápi fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

cédulás fn *ritk* Prostituált; **rinya.** Vö. **bárcás.**

cefre fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

cefrés mn *ritk* Részeg; **tintás.**

célakás fn *ritk* Zárka; **cella.**

cella fn **1.** *gyak* Zárka. — **áresz, átmeneti otthon, célakás, emberkínzó, gettó, héder, hegyező, hodály, hotel, ideiglenes lakhandi, intimszoba, kakasülő, kalitka, kamra, kaptár, kégli, kéró, ketrec, koporsó, kóter, kotter, kuckó, kutrica, lakhadi, lakosztály, lecsó[1], malacól, odú, ól, összkomfortos lakosztály, pulykaól, putri, rezidencia, saslyuk, szeretetotthon, szoba, szociálisotthon, tömlöc, végállomás, verem, vigyorgó[2].** Vö. **kancakolostor. 2.** *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

célpont fn *rikt* Ádozat; **pancser.**

célszerszám fn *ritk* Fegyver. — **acélmaris, áru, csúzli[1], flinta, gyilok, köpködő[2], stukker, vas, zsebágyú.**

centi fn *gyak* A katonaságnál és a börtönökben használt, általában közönséges 150 centiméteres mérőszalag (szabócentiméter), ami az elítéltek szabadulásig hátra levő 150 napjának visszaszámlálására szolgál, minden nap levágva belőle egy centiméternyit.

cerka fn *gyak* Láb; **virgács.**

cérna *~ra fűzi a tarhonyát: ritk* Rendkívül óvatosan, lassan, félve eszik, nem meri megenni az ételt. (Elsősorban arra az újonnan bekerült fogvatartottra mondják, aki fél, hogy beteg lesz az ételtől, vagy arra a köztudottan női szerepet alakító homoszexuális fogvatartottra, aki minden étkezés után attól tart, hogy az étel nem marad meg benne.) (Szeged).

céutca fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

Chanel kosztüm Ld. **sanelkosztüm.**

ciánoz ts ige *gyak* Zárkamotozást végez, átkutat; **hipizik.**

ciánoz**ik** tn ige *ritk* Betör; **becsenget.**

cibál *~ja a répát.*

cica fn *gyak* Nő, lány; **gádzsi.**

cickó fn *gyak* Női mell; **bögy.** [*cici*]

cicó fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

cicóz**ik** tn ige *ritk* Viccelődik.

cicus fn **1.** *gyak* Nő, lány; **gádzsi. 2.** *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

cidáz**ik** tn ige *gyak* Orálisan közösül, szájjal elégít ki; **obizik.** [< cig. *cidel* 'húz' (Vek. 43); vö. **cirdel**]. **Ik: le~.**

cidris mn Félős, gyáva; **majrés.**

cidriz**ik** tn ige *ritk* Nagyon fél; **darázik.** [szleng *cidrizik* 'didereg; reszket' baj.-osztr. *zidri* 'reszketős' (TESz. I, 428); vö. cig. *citrel* 'remeg' (Erd.)].

cifrapalota fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

cigányfaszú fn *ritk* Olyan fegyőr vagy felügyelő a börtönben, akinek mindig az oldalán lóg a fekete színű kombinált gumibot; **smasszer.**

cigánykárász fn *ritk, tréf* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

cigaretta *Kint ég a ~ja: gyak* Nem rég került börtönbe. Vö. **csikk.**

cigi[1] fn és mn *gyak* Cigány; **bokszos.** [*cigány;* szójáték, vö. *cigi* 'cigaretta'].

cigi[2] *Még ég a ~je odakint:* **a)** *gyak* Nem rég került börtönbe. **b)** *ritk* Idő előtt szabadul. *Még ég a ~je, amit eldobott a kapuban:* Ua. Vö. **csikk.** (Bgy.).

cigiri-bigiri fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

cigiz**ik** tn ige *ritk* Orálisan közösül; **obizik.**

ciglis fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smaszszer.** [< cig. *cigla* 'tégla' (Vek. 42)].

cignó mn és fn *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.** [< cig. *cigno* 'kicsi' (Vek. 43].

cikk[1] fn *gyak* Lopott tárgy; **áru.**

cikk[2] Szj: *~be néz és cakkba lát: gyak* Kancsal; **szemes.**

cimbi fn **1.** *gyak* Barát; **kampi. 2.** *ritk* ⟨Fegyőr bizalmas megszólítása⟩. Vö. **smasszer.**

cimbora fn *gyak* Barát; **kampi.**

cincog ts ige **1.** *gyak* Beszél; **borbiszál. 2.** *gyak* Árulkodik, elárul; **bevamzerol.**

cindázó fn *ritk* Olyan homoszexuális férfi, akik együtt él egy másik férfival, nyíltan vállalja kapcsolatát. — **nyitott.** Vö. **ratyi.**

cingár mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

cinkel tn ige *gyak* Csal a kártyában, megjelöli a kártyalapokat. — **bejátszik[2], berak[1], gyufázik, hintázik, kikever, lenyálaz, lerafinál, paklizik, sikít, szakít.** Vö. **húzás.** [< argó *cinkel* 'megjelöl' (Szir. 19) < ném. argó *zinken* 'ua.' (Wolf 349, Dahn 53)].

cinkelő fn *ritk* Kártyajátékban csaló, hamiskártyás; **cinkes.**

cinkes fn és mn **1.** *gyak* Kártyjátékban csaló, hamiskártyás. — **cinkelő, hamis, hamisjátékos, húzó(s), játékos, lehúzó(s), leszedő, levevő, sipista, spiller, trükkös. 2.** *ritk* Bűnös; **sáros. 3.** *gyak* Nagyon rossz; **tré. 4.** *ritk* Kötekedős, verekedős, erőszakos ember; **kajmár. 5.** *gyak* Renitens, különleges bánásmódban, őrzésben részesített fogvatartott; **branyec. 6.** *ritk* Feltűnő.

cinkos mn *gyak* Bűntárs. — **bünti.**

cinó mn és fn *gyak* Kicsi, kis termetű (ember). [< cig. *cino* 'kicsi' (Vek. 43)]. — **abortuszmaradék, babszem, cignó, cseppó, csökött, kertitörpe, liberós, lilliputi, mélynövésű, menhelyes, pelenkás, pitlák, semmi, tampon, törpe, tyúkszem, uszkár, zsebköcsög, zsebóra.**

cinórákló fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.** [< cig. *cino* 'kicsi' + *rāklo* 'nem cigány fiú' (Vek. 43, 139)].

cipi fn *ritk* Pénz; **éles.** [? cig. *cipa* 'bőr' (Vek. 43)]

cipiciplátor fn *ritk* Pénz; **éles.**

cirdatúráztatás fn *gyak* Az az eset, amikor több ember egy embert kényszerít orális közösülésre. Vö. **orálszex.**

cirdel ts ige *gyak* Orálisan közösül; **obizik.** [< cig. *cirdel* 'húz' (Vek. 43), *cjérdel* 'szív, ránt, húz' (Erd.); vö. **cidázik**].

cirkálás fn *ritk* Napi séta a börtönudvaron; **körözés.**

cirkli fn *gyak* A zárka ajtaján lévő kémlelő nyílás. — **hessz, hesszablak, hesszlyuk, hesszelő, kukker, kukucska, repedés.** [*cirkli* 'körző'].

cirok fn *gyak* Cigaretta; **bláz.**

citerás fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

citromos fn *ritk* Körletfelügyelő, a börtönőrök parancsnoka. — **csajkafejű, porondmester, véresszemű mari néni.** Vö. **smasszer.**

civil[1] fn *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

civil[2] fn *ritk* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smaszszer. 2.** Nyomozó; **nyominger.**

C lakás Ld. **célakás**

colos fn és mn *gyak* Nagy, magas ember; **bigi.** [*col* 'régi hosszmérték, hüvelyk].

cölöp mn *ritk* Nagy, magas ember; **bigi.**

cövek *Beveri a ~et a gazosba.*

cucc fn **1.** *gyak* Lopott tárgy; **áru.** *Nyúlt ~: ritk* Ua. **Ö: kamu~.** [Elvonás a *cuccol*-ból]. **2.** *gyak* Kábítószer; **kábszi.**

cuccol tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

cuccos fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.**

cukor *Felkapja a cukrot.*

cuccmáger fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.**

cukorka *Ne kóstolgass, mert nem vagyok ~!*

cukrosbácsi fn *ritk* Összekötő tiszt a börtön és a rendőrség között; **szimat.**

culáger fn *ritk* Munkahely; **bánya**. [*culág* 'építőipari segédmunkás' × *láger* 'koncentrációs tábor'].

cumiz**ik** tn ige *gyak* Orálisan közösül; **obizik.**

cumó fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.**

C utca Ld. **céutca**

Cs

csá *gyak* Szia ⟨köszönés⟩. [*csaó*]. — **ahoj rokk efem!, csákó[3], csocsi, cső[1], csőváz, csövi[2], csumi[1], csumiz, hali, szasz.**

csacsifogat fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

csácsesz mn *ritk* Jó; **lácsó.** [**csácsó**].

csácsó mn *gyak* Jó; **lácsó.** [< cig. *čāčo* 'igaz' (Vek. 44)].

csacsog tn ige *gyak* Vallomást tesz; **dalol.**

csacsogó fn **1.** *ritk* Száj; **muj.** *Nyomass egy blázt a csacsogómba!* 'Adj egy cigarettát a számba!' **2.** *gyak* Áruló; **vamzer. 3.** A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

csácsogó fn *gyak* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

csaj fn *gyak* Nő, lány; **gádzsi.** [< cig. *čhaj, čaj* '(cigány)lány' (Vek. 46)].

csája fn *ritk* Tea; **csopa.** [< or. *чаŭа* 'tea' (birt.)].

csajka fn *gyak* **1.** Tányér. **2.** Mindenfajta edény a börtönben. **3.** Műanyag tál.

csajkadekni fn *ritk* Étkezőedény fedele; **dekni.**

csajkafejű fn *ritk* **1.** Körletfelügyelő; **citromos. 2.** Biztonsági felügyelő, fegyőr; **smasszer.**

csajkafelvarrás fn *gyak* Az újonnan börtönbe került fogvatartott egyféle ugratása. (Egy edénybe vizet tesznek és felakasztják a zárkaajtó fölé, hogy ha belép az újonnan börtönbe került fogvatartott, ráömöljön a víz.) Vö. **bekóstolás.**

csajkavári ~ *ügyészezés: gyak* A nem régen börtönbe került fogvatartott egyféle ugratása. (*a)* Villanyoltás után az egyik fogvatartott a zárkaajtóhoz megy, és a **csajka** (tányér) vagy a kanna öblébe mondja, hogy X. Y. nevű előzetes letartóztatásban lévő fogvatartott pakoljon össze, mert azonnali hatállyal szabadlábra helyezték, vagy *b)* a börtönbe újonnan érkezett elítéltnek kell elmondania büntetése okát a **csajka** vagy kancsó öblébe. Ezután a rangidős fogvatatott úgy szokott dönteni, hogy az újonc nem bűnös. Mindkét esetben a „felmentett" fogvatartottnak össze kell csomagolnia holmiját, majd zörögnie a felügyeletnek, hogy a csajkavári ügyész utasítása alapján engedjék ki.) Vö. **bekóstolás.**

csajszi fn *gyak* Nő, lány; **gádzsi.**

csákiszalmája fn *ritk* Mindenkié, közös. Vö.: *Kié ez a tányér? Csákiszalmája.*

csaklómej mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

csákó[1] fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [szleng *csávó, csákó* 'ember, férfi'].

csákó[2] fn *ritk* Ötforintos érme. **Ö: bé~, nagy~.** [argó *csá* 'öt'].

csákó[3] fn *gyak* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.** [**csá**].

csaladi mn *gyak* Bolond, hülye; **dilinyós.** [cig. *čalado* 'buta, hülye' (Vek. 44)].

csaladó mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.** [< cig. *čalado* 'buta, hülye' (Vek. 44)].

csalaváz ts ige *gyak* Ver, verekszik; **brusztol. Ik: le~.** [cig. *čalavel* '(meg)üt' (Vek. 44, CigSz. 31)].

csalaváz**ik** tn ige *gyak* Ver, verekszik; **brusztol.** [< cig. *čalavel* '(meg)üt' (Vek. 44, CigSz. 31)].

csali fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [? cig. *čalavel* 'üt' (Vek. 44); cig. *čālo* 'jóllakott' (Vek. 44)].

csálinger fn *ritk* Pincér. [? ném. ***Zahl****kellner* 'fizetőpincér' + *-inger* (vö. Szir. 12, Bárczi 1932: 22). (Kevéssé valószínű, hogy a szó a cig. *čāro* 'tál' (Vek. 45) többes számú birtokos melléknevéből *(čārengero)* származna, vö. http://www.romapage.hu/kultura/index.php?kozep=ismer08.htm]. — **csárlinger.**

csámcsogó fn *ritk* Száj; **muj.**

csandáz**ik** tn ige *ritk* Hány, okádik. — **kidobja a taccsot.** [cig. *čhandel, čhāndel* 'hány, okádik' (Vek. 46)].

csandra fn *ritk* Köpés. [cig. *čhandel , čhardel* 'hány, okádik' (Vek. 46)].

csáp fn *gyak* Kar. — **kampó, pajszer, svédfogó, szárny.**

csapágyas mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.**

csapda fn **1.** *ritk* Fogda; **fogszi. 2.** *ritk* Vizsgálati fogság. — **szieszta.**

csapliz**ik** tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

csapol tn ige *ritk* Vizel; **brunyál.**

csápol tn ige *gyak* Eszik; **burkol.**

csárlinger fn **1.** *ritk* Férfi; **fószer. 2.** *ritk* Pincér; **csálinger.** [**csálinger** 'pincér' × *Charlie* (angol személynév)].

csász *Szodi ~?* Vö. **császó.**

császár fn *gyak* Olyan fogvatartott, aki anyagi, testi, szellemi vagy bármi más adottsága miatt a többiek felé emelkedik; **menő.** ~ *lesz:* Szabadulás előtt áll; vö. **szabálysértő.**

csaszi[1] fn *gyak* Karóra; **császó.** [or. *часы* 'óra' (tsz.)].

csaszi[2] fn *ritk* Olyan fogvatartott, aki anyagi, testi, szellemi vagy bármi más adottsága miatt a többiek felé emelkedik; **menő.** [**császár**].

császó fn *ritk* Óra. *Szode ~?:* Hány óra van? Mennyi az idő? [< cig. *čāso* 'óra; idő' (Vek. 45)]. — **csaszi[1], krumpli.**

csattanó fn *gyak* Pofon. — **flekk, frász, füles, lángos, laska, laskás, maflás, mokesz, pleki, plekni, saller, tagló, tasla, tasli, tenyeres, tizenegyes, torta, vutángos.**

csaucseszku fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.** [*Ceauşescu,* kommunista román diktátor].

csavar fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

csávó fn **1.** *gyak* Fiú; **fószer. 2.** *ritk* Gyerek; **kiscsávó. 3.** *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [< *čhāvo, čāvo* '(cigány)fiú' (Vek. 46]. **Ö: kis~, menő~.**

csecsebogyó fn *ritk* Szem; **jákó.** [A

Holló mondja a szemednek, hogy csecsebogyó m. u. elvon.]

cseherli fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [osztr. *Tschecherl* 'kocsma' (Dahn 58).].

csehó fn *gyak* Kocsma; **krimó.** [*cseherli* 'ua.'].

csehszlovák mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.**

csékategóriás fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*cs* ***c*sicska**].

cseléd fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

cselez ts ige *ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

cselló fn *ritk, tréf* Láb; **virgács.** *Tré a csellód* 'Rossz a lábad'.

csemcsem fn *ritk* Lopás; **capcara.**

csen ts ige *gyak* Lop; **csór.**

csencsel ts ige **1.** *gyak* Elvesz, eltulajdonít, ellop; **csór. 2.** *ritk* Üzletel; **bizniszel.** [? ang. *change* 'cserél'].

csencsen fn *ritk* Lopás; **capcara.**

csenget tn ige Fizet, kifizet; **kicsenget. Ik: ki~.**

csépáz ts ige *ritk* Megver; **beborít.** [*(el)csépel* 'ua.'].

csépel *~i az ürest: ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

cseppó fn és mn *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

cserél *Olajat ~.*

cseresznye fn *ritk* Szerencse; **mák.**

Cséri fn *ritk* A budapesti Ecseri piac.

cserpák fn *gyak* Orr; **hefti.** [*cserpák* 'vízmerítő edény'].

csesz**ik** tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

cseszkó fn *ritk* Cseh nemzetiségű. [cseh *Československo* 'Csehszlovákia' (cseh *česko-* 'cseh')].

csészolgálatos fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*cs* ***c*sicska**].

cseter ts ige *ritk* Cigarettát csavar.

cseterfild fn *ritk* Házilag, csikkdohányból csavart cigaretta. [**cseter** × *Chesterfield* cigarettamárka].

cseveg ts ige **1.** *gyak* Pletykál. **2.** *ritk* Árulkodik, elárul; **bevamzerol.**

csibe fn **1.** *gyak* Nő, lány; **gádzsi. 2.** *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

csibész mn *ritk* Olyan fogvatartott, aki anyagi, testi, szellemi vagy bármi más adottsága miatt a többiek felé emelkedik; **menő.**

csibészked**ik** tn ige *ritk, tréf* Verekszik; **brusztol.**

csicsedli fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

csicsereg tn ige *gyak* Elárul, árulkodik; **bevamzerol.**

csicsergő fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

csicska fn **1.** *gyak* Az a megalázott, az elítéltek hierarchiájában a legalsó fokon lévő fogvatartott, akinek ki kell szolgálnia zárkatársait. (Ezeknek az egyéneknek kötelességük zárkatársaikra mosni, főzni, takarítani, mert ha ezt nem teszik, megverik őket.) *Köcsög leszel, csicska vagy!* [**csicskás**]. — **ákombákom, alattvaló, alkalmazott, asszony, bejárónő, bogár, bolond, brékes, csákó[1], csékategóriás, csészolgálatos, csicsedli, csicskás, csicsmarek, csicsó, csicsuéletű, csíra, csiribiri, csirikli(pali), csótány, daru(madár), dokkmunkás, droid, dzsóker, egyénivállalkozó, fácán, fegyverhordozó, ferkó, fiam, fiú, frincsa,**

gubernátor, gyökér, hasznos, házicica, házikutya, helytartó, inas, katona[2], kezes, kíber, kintekunta, kisember, komornyik, kuka, kullancs, kutya[1], kutyafejű, kuzin, londiner, madár, megbaszott darumadár, melós, mikrobi, mosógép, mosónő, napos, nasi, nyuszi, palimadár, pancser, papagáj, papucs, portás, robot[2], seggbe baszott darumadár, segéd, sikamatyi, szégyentelen, szolga, szöcske, taxis, terminátor, titkár, tolatós, ventilátor, veréb, zsan. Vö. **zsanmari. 2.** *ritk* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc. 3.** *ritk* Gyenge; **gizda.**

csicskahely fn *ritk* Emeletes ágy felső része; **dobcsi.**

csicskaőrmester fn *gyak* Őrmesteri fokozatban lévő, börtönben dolgozó személy; **őrmi.**

csicskarinyó fn *ritk* Olyan fogvatartott, akit a társai színleg barátként kezelnek, de közben mindenét elveszik, kihasználják. Vö. **csicska, rinyó.**

csicskás fn *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*csicskás* 'tiszti szolga'].

csicskatasli fn *ritk* Enyhébb ütés a csupasz nyakra. — **tockos.**

csicskáztat ts ige *gyak* (Újonnan börtönbe kerülőt) ugrat, dolgoztat.

csicsmarek fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

csicsó fn *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

csicsuéletű fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

csígút mn *ritk* Rossz; **tré.** [< cig. *čī, či, čhi* 'nem' (Vek. 48) + ném. *gut* 'jó'].

csihiz ts ige *ritk* Megver; **brusztol.** [? *csihi-puhi*].

csiholószerszám fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

csík fn *gyak* Egy karton (tíz doboz) cigaretta. *Adj érte egy csík cigit!* 'Adj érte tíz doboz cigarettát!'

csiken fn *ritk* Zsír. [< cig. *čiken* 'zsír' (Vek. 49)].

csikk *Még ég/füstöl a ~(e) a kapu előtt: gyak* Nemrég került börtönbe. Vö. **cigaretta, cigi[2], újonc.**

csikkes fn *gyak* Olyan ember (leginkább hajléktalan), aki félig elszívott cigarettákat gyűjt.

csikkez**ik** tn ige *gyak* Cigaretta csikkeket szed össze. — **igazoltat.**

csikó[1] fn *gyak* Fiatal, tapasztalatlan, nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

csikó[2] fn **1.** Új bűntény, amire az előző bűntény tárgyalása után derült fény; **sárgacsikó. 2.** Folyamatban lévő ügy.

csikó[3] fn *ritk* Büntetési év; **mázsa.** *Egy csikó:* Egy év börtönbüntetés.

csikó[4] fn **1.** *gyak* A felmosó fához hasonlító takarítóeszköz a börtönben, mely a padló fényesítésére szolgál; **dzsesza.** (Ketten húzzák, és egy ember rajta ül.) **2.** *ritk* Varrószék a börtön varrodájában (gyulai börtön).

csikó[5] fn *ritk* Munka; **bulcsi.**

csikós fn *ritk* Autó; **verda.** [lóerő].

csíkos[1] fn **1.** *ritk* Fegyház; **agymosó[1]. 2.** *ritk* Rendőrautó; **meseautó.** ~ *taxi/verda:* *ritk* Ua.

csíkos[2] ~ *csótány* . | ~ *malac* .

csikótelep fn *ritk* Folyosó; **trepni.**

csikóz ts ige *gyak* A viasszal bekent padlót fényesíti; **dzseszál.**

csiliárdos mn *ritk* Gazdag; **vastag.** [? *milliárdos* × Annyi pénze van, mint *csillag* az égen].

csillag[1] fn *ritk* Mercedes típusú autó;

merdzsó. [Az autó emblémájáról].

csillag[2] *Sarki ~.*

Csillag fn *gyak* **1.** A szegedi börtön elnevezése. [Az épület alakjáról]. — **Kubláj. 2.** A börtön egyik szárnya, ami egy középpontból ágazik el.

csillagász fn *gyak* Kancsal; **szemes.**

csillagrúgatás fn *gyak* A büntetésüket kezdők durva ugratása. (Az újonnan börtönbe kerülők lábujjai közé papírt tesznek zárkatársai és meggyújtják.) Vö. **bekóstolás. — kigyújtás.**

csillagszálló fn *ritk* Börtön; **sitt.**

csillogó fn *ritk* Arany; **fuksz.**

csin fn *ritk* Arany; **fuksz.**

csincs szn *ritk* Öt. — **félix.**

csingálló (ritk. *csingáló*) fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru. 2.** *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [**singáló**].

csíp ts ige *gyak* Szeret, kedvel; **kamel.** *~i a bugyijá/búráját:* Szereti, kedveli, tetszik neki.

csipáz ts ige *gyak* Tetszik neki, szeret, kedvel; **kamel.** *A bíró szerelmes belém, ~za, hogy itt vagyok:* A bíró hosszúra szabta a büntetésemet (Gyula).

csipog tn ige **1.** *gyak* Vallomást tesz; **dalol. 2.** *ritk* Beszél, beszélget; **borbiszál.**

csipogó fn **1.** *gyak* Áruló; **vamzer. 2.** *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

csippant ts ige *gyak* Szeret, kedvel; **kamel.**

csíra (gyak. *csira*) fn **1.** *gyak* Homoszexuális; **ratyi. 2.** *ritk* Nő, lány; **gádzsi. 3.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 4.** *gyak* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc. 5.** *ritk* Kétszínű, nem megbízható ember. [*csira* 'hermafrodita; homoszexuális férfi'].

csíráz**ik** (*csirázik* is) tn ige *gyak* Lop; **csór.**

csiribiri fn (és mn) **1.** *gyak* Másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska. 2.** *gyak* Homoszexuális; **ratyi.** | Másokat kiszolgáló homoszexuális fogvatartott. **3.** *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós. 4.** *ritk* Gyenge; **gizda.**

csirikli fn **1.** *ritk* Könnyen becsapható ember; **palimadár. 2.** *gyak* Másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska.** [**madár** 'könnyen becsapható, kihasználható ember' < cig. *čirikli* 'madár, veréb' (Vek. 50)]. **3.** *ritk* Lopás; **capcara.** [? **csór** 'lop'].

csiriklipali fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

csiriklizik fn *ritk* Lop; **csór.** [? **csór** 'lop'].

csiripel ts ige **1.** *gyak* Elárul; **bevamzerol. 2.** *gyak* Beszél, beszélget; **borbiszál.**

csiripelő fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

csirizes fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

csirke[1] fn **1.** *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc. 2.** *ritk, tréf* Becsületes ember; **flott. 3.** *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő. 4.** *ritk* Nő, lány; **gádzsi.**

csirke[2] *Robbantott ~.*

csiszamisza fn *ritk* Takarítás, kőmosás; **sikamika.**

csiszolt mn *ritk* Tapasztalt. — **dörzsölt.**

csiváz**(ik)** ts ige *ritk* Lop; **csór.**

cs-kategóriás Ld. **csékategóriás.**

csócsa fn *gyak* Étel; **kajesz.**

csócsál ts ige *gyak* Eszik; **burkol.**

csocsesz fn *ritk* **1.** Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő. 2.** Öreg, idős;

púró. *Öreg ~:* Ua.

csocsi *gyak* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.**

csóka[1] fn *gyak* A fogvatartottak téli ruházata; **varjú.**

csóka[2] fn *ritk* Férfi; **fószer.**

csoki fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

csokiraktár fn *ritk, tréf* Fenék; **bul.**

csókos fn és mn **1.** *gyak* Áruló; **vamzer. 2.** Protekciós, protezsált (személy). Olyan fogvatartott, akinek ismerőse van a személyzeti állományban, ezért jobb bánásmódban részesül. — **bizsu[2], bőrfotelos pali, felkarolt, fia, gyermeke, kabala, kampi, kivételes, libling, nyálas, nyalis, nyalós, operás, pedálgép, pedálos, pirostelefonos, protis, protkós, puncsos, simlis, talpnyaló.** Vö. **benne van a jóban, embere, hátszele van, jól áll nála.**

csomag fn *gyak* Lopott tárgy; **áru.**

csomago *Avel a ~.*

csomagos fn *gyak* Gazdag; **vastag.**

csónak fn *ritk* Csizma; **meszkó.**

csonkol ts ige *gyak* Öngyilkossági kísérletet követ el, öncsonkolást végez; **befarcol**

csont fn Kedvezmény nélkül, teljes egészében kitöltött ítélet. *~tal szabadul: ritk* Letölti az egész ítéletét, nem kap semmilyen kedvezményt. Vö. **kitapos.**

csontos ~ *buzogány* .

csontkorrekciós mn *ritk* Sovány; **gizda.**

csontrakéta fn **1.** *ritk* Gyenge, sovány; **gizda. 2.** *ritk* Öreg férfi; **szivar.**

csontvilág fn *ritk* Gyógyító-nevelő körletben raboskodó, alkoholelvonó kúrán résztvevő fogvatartottak közössége.

csopa fn *gyak* **1.** Nagyon erős, sok filterből készült, kábítószerként használt (cukor nélkül fogyasztott) tea; **dobi[1]. 2.** Tea. — **csája, dáhi.**

csopánka fn *gyak* Szeszesital. — **bedekó, bódító, boldogító, cefre, dena, dobi[1], falmelléki, flakonos, gyorsító, gyümölcskoktél, hörpi, kecmec, kéttengelyes, lé, lőre, majomfröccs, mákony, nemesnedű, nyakolaj, nyegó, pancs, pia, piesz, ratyija, retyija, rizsbor, szesz, szeszkó, szittyó, targyi, tinta, tintorettó, tüzesvíz.**

csór ts ige *gyak* Lop. [**csórel** 'ua.' < cig. *čōrel* 'lop' (Vek. 50)]. — **bedönt, beújít, bugázik, bugeszol, bungeszol, capcarázik, csen, csencsel, csírázik, csiriklizik, csiváz(ik), csórázik, csórel, csurel, csuvázik, dob, dönt, durrant, dűt, elbugáz, elcsap[2], elemel, emel, elköt, emel, gyűjtöget, happol, kastál, kastázik, kaszál[2], kölcsönkér, kölcsönvesz, lehúz, lenyal, lenyúl, mangál, mangel, mangeszol, markecol, megcsap, megdobbant, megdönt, megdurrant, megfúj, meglovasít, megment, megnyúl, nyúl[1], operál, pecázik, purol, sumáz, süllyeszt, szajrézik, szakít, takarít, újít, ürít.** Vö. **firkál.**

csóráz**ik** tn ige *ritk* Lop, lopásból tartja fenn magát; **csór.** [**csór(el)** 'lop' < cig. *čōrel* 'ua.' (Vek. 50)].

csóré fn *gyak* Szegény; **csóri.** [**csóró** < cig. *čōro* 'szegény' (Vek. 50)].

csórel (gyak. *csorel*) ts ige *gyak* Lop; **csór.** [< cig. *čōrel* 'lop' (Vek. 50)].

csóreló fn *gyak* Kéz; **csülök.**

csóresz fn *ritk* Lopás; **capcara.**

csori fn *ritk* Kés; **bugyli.** [cig. *čhūri* 'kés' (Vek. 48), vö. **csuri, suri** 'ua.'].

csóri mn *gyak* Szegény. [**csóró** < cig. *čōro* 'szegény' (Vek. 50)]. — **csóré, csóringer, csóró, csövi[1], csöves (kukorica), élettelen, kódis, nyálcsurgató, putris, rongyos, ruppótlan, semminélküli, senkiházi, simlis, sóher, sóherbuzi, tag-**

baszakadt.

csóringer mn *ritk* Szegény; **csóri.** [**csóró/csóri** 'ua.' + *-inger*].

csornojemore fn *ritk* Lopás; **capcara.** [Szójáték: or. *Чёрное мope* 'Feketetenger' × **csór** 'lop'].

csóró mn *gyak* Szegény; **csóri.** [< cig. *čōro, čoro, čorro, čhōro* 'szegény' (Vek. 50)].

csótány fn *gyak* **1.** A többiek által megvetett, utált ember. ⟨Megszólításként is; **gennygóc**⟩. *Csíkos ~: ritk* Ua. *Botos ~: ritk* Egyetlen fogvatartott által sem kedvelt fegyőr, börtönőr; **smasszer. Ö: bot~.** — **megbaszott, patkány, szenya. 2.** *ritk* Öreg férfi; **szivar.** *Öreg ~.* **3.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

cső[1] msz *gyak* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.**

cső[2] **~re rántja magát:** *ritk* Mindent beszerez, ami szükséges. *~re van rántva: gyak* Gazdag, jól áll anyagilag; **vastag.** *Csövön van:* Gazdag; **vastag.**

csöcs fn *ritk* Nő, lány; **gádzsi.**

csöcsi fn *ritk* Női mell; **bögy.**

csökött mn (és fn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

csőlakó fn *ritk* **1.** Férfi; **fószer. 2.** Áruló; **vamzer. 3.** Hajléktalan; **csöves.**

csőnaci fn *ritk* Farmernadrág; **fari.**

csőr fn *ritk* Orr; **hefti.**

csörgő fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

csörög tn ige *ritk* Telefonál.

csőrmester fn *ritk, tréf* Őrmester; **őrmi.**

csörtéz**ik** tn ige *ritk* Verekszik; **brusztol.**

csősz fn *gyak, tréf* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. Ö: fő~, punci~.**

csőváz *ritk* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.**

csövel tn ige *ritk* Vizel, pisil; **brunyál.**

csöves fn **1.** *gyak* Fogvatartott; **sittes. 2.** *gyak* Hajléktalan. — **bozótlakó, csőlakó, csövi[1]. 3.** *ritk* Szegény; **csóri.** *~ kukorica:* Ua. ⟨Megszólításként is; **darátom.**⟩ **4.** *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

csövi[1] fn és mn **1.** *gyak* Hajléktalan; **csöves. 2.** *ritk, gúny* Szegény; **csóri.**

csövi[2] msz *gyak* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.**

cs-szolgálatos Ld. **csészolgálatos.**

csúcs mn *gyak* Nagyon jó; **lácsó.**

csúcsfej mn *ritk* Okos; **duplafejű.**

csúcsi fn *gyak* Női mell; **bögy.** [< cig. *čūči* 'emlő, (női) mell' (Vek. 51, CigSz. 33)].

csúf mn *ritk* Rossz; **tré.**

csuhás fn *gyak* Pap. — **pópa.**

csuhé fn *ritk* Pénz; **éles.**

csuka fn *gyak* Cipő; **skárpi.**

csukibaba fn *ritk, tréf* Női fegyőr, börtönőr. — **debilla, dzsesztehén, holleanyó, lina, luca, ludmilla, nyanya, robébi, szőrmanci, vasszűz.**

csukló **~ra** *gyúr.*

csumi[1] msz *gyak* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.**

csumi[2] fn *ritk* Étel; **kajesz.** [cig. *csumi* 'csók' (Pall.; vö. Vek. 51)].

csumidáz**ik** ts ige *gyak* Csókolózik. [cig. *čumidel* '(meg)csókol' (Vek. 51, CigSz. 33)].

csumiz ts ige *ritk* **1.** Szeret; **kamel. 2.** Csókol. *~lak:* Szia ⟨köszönés⟩; **csá.** [cig. *čumidel* 'csókol' (Vek. 51), cig. *csumi* 'csók' (Pall.; vö. Vek. 51)].

csumiz**ik** ts ige *ritk* Eszik; **burkol.** [cig. *čumidel* 'csókol' (Vek. 51)].

csúnya fn *ritk* Ötezer forint(os bankjegy); **rozsdás.**

csurel ts ige *ritk* Lop; **csór.**

csuri (gyak. *csúri*) fn *gyak* Kés; **bugyli.** [< cig. *čhūri* 'kés' (Vek. 48), vö. **csuri, suri** 'ua.'].

csurma (gyak. *csúrma*) fn *gyak* **1.** A rendőrségeken, illetve a börtönökben található ideiglenes megőrző helyiség, szállítózárka. Vö. **futkosó. 2.** Rabszállítás. [? kat. szl. *csurma* 'laktanyai fogda' (KatSzl. 73) or. *тюрма* 'börtön'].

csurmó (*csúrmó* is) fn *ritk* Börtön; **sitt.** [**csurma** 'ua.'].

csuró fn *ritk* Női mell; **bögy.** [? **csúcsi** < cig. *čūči* 'emlő' (Vek. 51)].

csúsz**ik** tn ige *gyak* Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik; **bebukik.** *Pléhre ~: gyak* Pórul jár (Sú.).

csúsztató fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

csutora *Agyarára kapja a ¼: ritk* Orálisan elégít ki valakit; **obizik** (Szeged).

csuva (*csúva* is) fn *gyak* Tetű; **dzsuva[1].** [**dzsuva** < cig. *džuva* 'tetű, tetvek' (Vek. 61)].

csuvás (*csúvás* is) mn *gyak* Tetves; **dzsuvás.**

csuváz**ik** tn ige *ritk* Lop; **csór.** [? **csór** 'lop'].

csúver fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smaszszer.** [? cig. *čhuvel* 'tesz, rak' (Vek. 48), ? cig. *csuv* 'tetű' (Pall.)].

csúzli[1] fn *gyak* (Lő)fegyver, pisztoly; **célszerszám.**

csúzli[2] fn *gyak* **1.** Száj; **muj.** [Vö. **csúzliszájú**].

csúzliszájú mn *ritk* Széles szájú, homoszexuális fogvatartott, akit szeretnek az orális közösülést kedvelő társai; **ratyi.**

csúzó fn *ritk* Csizma; **meszkó. Ö: meszkó~.**

csücsül tn ige *ritk* Börtönbüntetését tölti; **ül.**

csülök fn *gyak* Kéz. — **csóreló, jatt, jattos, pajszer, pracli, satu, spajszer, vaszkó, vasztó, vesztó.**

csűrdöngölő fn *ritk* Láb; **virgács.**

D

dafke hsz Azért is. [< jid. *dafke* 'csak azért is' (Raj 227–8), vö. *dáfke* 'csak azért se' (Száj. 20)].

dáhi fn *ritk* Tea; **csopa.**

dajna fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

dákesz fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

dákó fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző. ['a biliárdgolyó lökésére szolgáló rúd']. — **ág, ágyú, betyár[2], bláz, bot(kormány), bráner, brokesz, broki, brokkoli, bundás virsli, cigánykárász, csiholószerszám, dákesz, dorong, drót[1], durung, eperfejű kobra, fallesz, fallosz, farok, fogkefe, fullánk, fuvola, gally, goj, hancúrléc, himbáló, himbi, kábel[1], kár, kard, káresz, kári, káró, kárszeg, kékeres, kilincs, kolbász, kormolókefe, kuki, kupak, lókefe, lompos, lőcs, maci, málnakeverő, mandró, negyvenötös, nyalóka, nyeles aszpirin, nyílvessző, obsitos, okoska, öcsi, pakk, parókás virsli, péló, pisztoly, pucus, répa, stift, subler, szerszám, sztelli, virgonc, vitéz, zászlórúd[1].**

dakota fn és mn *gyak* Cigány; **bokszos.**

dalol ts ige *gyak* **1.** Beszél; **borbiszál. 2.** Vallomást tesz. — **bead, csacsog, csipog, derít, drótol, énekel, gyón, imádkozik, köhög, köp, megtörik, mesél, muzsikál, nyálaz, susog, terít vamzerkodik.** Vö. **(el)viszi a balhét. 3.** Elárul; **bevamzerol.**

dalosmadár fn *ritk* Dollár; **dolcsi.**

dáma *Pikk ¼ oszt: ritk* Megbüntet va-

lakit, büntetést kiszab valakire; **megmér.**

dan fn *ritk* Valamilyen ital (elsősorban kávé vagy tea) erősségi foka. (Arra utal, hogy hány kanál kávét tesz a pohárba, illetve hány teafiltert a **dobi**hoz. Vö. **dobizik, egy-, két-, háromdanos.** [*dan* 'a karatéban megszerezhető övfokozat].

dandó fn *gyak* Fog. [cig. *dand* 'fog' (Vek. 52)]. — **daráló, dendó, kerítés.**

dani fn *ritk* Dollár; **dolcsi.** [Szójáték, a *Dani* személynév ugyanazzal a hanggal kezdődik, mint a *dollár;* vö. **dezső**].

dara fn *gyak* Félelem; **majré.** [**darál**; < cig. *dār* 'félelem' (Vek. 52)].

darál tn ige *gyak* Fél; **darázik.** [< cig. *daral, dāral* 'fél' (Vek. 52)].

daráló fn *gyak* Fog; **dandó.**

darát fn *gyak* ⟨Megszólításként E/1. birt. szraggal:⟩ *~om:* Barátom. — **bátya, csöves, kukorica, faszi, faszkalap, fazon, ficsúr, figura, firma, fószer, földim, frizura, gádzsó, hapsim, haver, ipse, kampi, kisköcsög, manus, öccse, öcsém, öreg, pacák, pali, peppínó, prala, pupák, rakló, rinoldó, spanom, tesó, töki, tökös.**

darázik tn ige *gyak* Fél. [**darál**; cig. *daral, dāral* 'fél' (Vek. 52)]. — **beáll nála a remaj, brunyál, cidrizik, darál, darel, drasel, drazel, fosik, majrézik, parázik, priccol, rezel, rezonál, rinyál, rinyázik, risel, rovázik, stokkol, trasel, traskel, zsasel.** Vö. **berinyál.**

darázs fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [? **zsaru** (visszafelé mondva) × szleng *megcsíp* 'elfog'].

darázsfészek fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

darel tn ige *gyak* Fél; **darázik.** [< cig. *dārel* 'fél' (Vek. 52)].

daresz fn *ritk* Félelem; **majré.** [**dara** 'félelem' / cig. *dār* 'ua.' (Vek. 52) + *-esz*].

darizik ts ige *ritk* Kéreget; **lejmol.** [ném. *dariziren* 'koldul'].

daru fn *ritk* Másokat kiszolgáló, társai által megvetett, megalázott fogvatartott; **csicska.**

darumadár fn *ritk* Másokat kiszolgáló, társai által megvetett, megalázott fogvatartott; **csicska.** *Megbaszott ~, seggbe baszott ~:* **a)** Ua. **b)** *ritk* Női szerepet alakító homoszexuális férfi; **köcsög** (Tököl).

debil mn Bolond, hülye; **dilinyós.**

debilitátusz ~ *mentánusz: ritk* Bolond, hülye; **dilinyós** (Tököl).

debilla fn *ritk, tréf* Női fegyőr, börtönőr; **csukibaba.** [*debella* 'nagy testű nő' × *debil(is)* 'értelmi fogyatékos'].

dedós mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.** [*dedós* 'infantilis' 'óvodás'].

degész fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.** [*dögész*].

dekás fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.** [? *detektív*].

dekk fn *gyak* **1.** Már egyszer használt cigaretta maradéka, cigarettavég, csikk. — **mandzsi, rigó[1]. 2.** Gyufásskatulya oldala.

dekkol tn ige *gyak* **1.** Pihen, (széken, ágyon) ül. **2.** Bujkál, megbújik (pl. a rendőrség elől). — **lapul, szinyel. 3.** Vár, várakozik.

dekli fn Csajkafedő, evőedény fedője; **dekni.**

dekni fn *gyak* Csajkafedő, evőedény fedője. — **csajkadekni, dekli.**

dela fn *ritk* Pénz; **éles.** [cig. *del* 'ad' (Vek. 53)].

deláz**ik** tn ige *ritk* Fizet; **kicsenget. Ik: ki~, le~.** [cig. *del* 'ad' (Vek. 53)].

deles fn *ritk* Ebéd. — **flamó, hapi[2], tunk.**

della fn *gyak* Pénz; **éles.** [cig. *del*

’ad’ (Vek. 53)].

deltás mn *gyak* Izmos, kisportolt testű; **kajak.** [? *deltaizom,* a kart emelő háromszögalakú izom a vállon].

démárk fn *ritk* Német márka; **maki.** [ném. *d*eutsche *Mark* ’ua.’].

dena fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.** [? *denaturált* szesz]

dendó fn *ritk* Fog; **dandó.** [**dandó**].

derít tn ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

des szn *ritk* Tíz; **iksz.** [< cig. *deš* ’tíz’ (Vek. 54)].

deszka fn *ritk* Asztal. — **hastók, kecske[2], meszeja, vályú.**

desztó fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru.** *Jönnek a ~k* ’Jönnek a rendőrök’. **2.** *ritk* Rendőrség; **jard.** *Bevittek a ~ra* ’Bevittek a rendőrségre’. [? cig. *desto* ’nyél, bot’ (ti. gumibot?): Vek. 54].

detox mn *ritk* Részeg; **tintás.** [*detoxikál* ’méregtelenít, kijózanít’].

dettós mn *ritk* Szerelmes; **kamelós.**

dezső fn *gyak* USA dollár; **dolcsi.** [Szójáték, a *Dezső* személynév ugyanazzal a hanggal kezdődik, mint a *dollár;* vö. **dani**].

dianás fn és mn *gyak* **1.** Alkoholista; **alkesz.** [*Diana* sósborszesz]. **2.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

didkó fn *ritk* Női mell; **bögy.**

díjaz tn ige *ritk* Szeret, kedvel; **kamel.**

dikáz**(ik)** ts ige *gyak* Néz, figyel. [cig. *dikhel* ’lát, néz’ (Vek. 54)]. — **dikhel, filóz(ik), fülel, gájerban van, gájerol, gusztál, kandizik, kukkerol, kukkol, látnokol, pilácsol, résen van, sasol, skubizik, skugizik, smírol[1].**

dikhel ts ige *gyak* Néz, figyel; **dikázik.** [< cig. *dikhel* ’lát, néz’ Vek. 54)].

dikó fn *gyak* Ágy. [*dikó* ’keskeny lócaszerű ágy’]. — **főbérlet, koporsó, kuckó, priccs, steka, vacok.**

dilaj mn *gyak* Bolond, hülye; **dilinyós.** [< **dili** ’ua.’].

dili mn *gyak* Bolond, hülye; **dilinyós.** [**diló, dilinyós** ’ua.’; cig. *dilo, dilino* ’bolond’ (Vek. 55)].

dilibogyó fn *gyak* Nyugtató.

diliflepni fn *gyak* Elmegyógyintézeti (pszichiátriai) igazolás. Vö. **flepni.**

dilikocsi fn *ritk, tréf* Rabszállító autó; **rabó.**

dilinyós mn *gyak* Bolond, hülye. [cig. *dilino* ’bolond’ (Vek. 55)]. — **agyament, agyilag zokni, analfabéta, analfusz, babaagyú, babszi, birka, csaklómej, csaladi, csaladó, csapágyas, csehszlovák, csiribiri, debil, debilitátusz mentánusz, dedós, dilaj, dili, dilmájer, diló, dilonszán, dilós, diloszán, dinka, dinó, dió, emeis, émeis, évült, faszagy, flepnis, gyepes, gyógyítós, gyökér, hammer, íkúlájt, imeis, izomagyú, javítós, kágyékás, kapaszökevény, két tűvel kötött, ketyó, ketyós, kettyós, kolompárlala, korrekciós, kuplungos, labilis, lipót(mezei), máládó, marhasült, nyomott, oktondi, pilló, sárgalapos, sötét, szellemi toprongy, terápiás, tóti, veréb, zizi, zizzent, zokni.** Vö. **rendőrcsizma.**

dilmájer mn *gyak* Bolond, hülye; **dilinyós.** [? **dili** ’bolond’ + **májer** ’vezető’].

diló mn *gyak* Bolond, hülye; **dilinyós.** [< cig. *dilo* ’bolond’ (Vek. 55)].

dilós mn *gyak* Bolond, hülye; **dilinyós.** [**diló** < cig. *dilo* ’bolond’ (Vek. 55)].

diloszán mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.** [cig. *dilo san* ’bolond vagy’ (Vek. 55)].

dinamit fn *ritk* Becsempészett alkohol; **zugpia.**

dinka mn *gyak* Hülye, bolond; **dilinyós.**

dinó mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.** [Szójáték: *Dinó,* a „Frédi és Béni, a két kőkorszaki szaki" c. rajzfilmsorozat dinoszaurusz szereplője × **dili, dilós** 'bolond'].

dió fn és mn **1.** *ritk* Fej; **búra. 2.** *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.**

dióbél fn *ritk* Aprópénz; **hecsi.**

diótörő fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.** [Ti. fel*töri* az autót].

diplomás fn *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.** [Ti. „elvégezte" az **egyetem**et. Vö. **végzős**.]

dirmol ts ige *ritk* Pusztít.

dísz *Alkalmi ~: ritk* Bilincs; **acélkarperec.**

disznó fn *ritk, pej* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

dob ts ige *ritk* Lop; **csór.**

dobbant tn ige *gyak* Megszökik; **télakol.**

dobbantó(s) mn *gyak* Olyan fogvatartott, aki minden körülmények között megpróbál megszökni.

dobbantyú fn *gyak* Erős tea; **dobi[1].**

dobcsi fn *gyak, tréf* Emeletes ágy felső része. [**doberdó**]. — **csicskahely, doberdó, dobi[2], felsőpolc, kakasülő, kilátó, kripta, mafi, magasles, padlás, panoráma, plató, polc, vaddisznóles.** Vö. **alsópolc.**

dobcsis mn *gyak* Az emeletes ágy felső részén alvó fogvatartott.

doberdó fn **1.** *gyak* Emeletes ágy felső része; **dobcsi. 2.** *gyak* A külső őr figyelő helye; őrtorony, őrhely. **3.** *ritk* Rögeszme. **4.** *ritk* Autó; **verda.**

doberdós fn *ritk* Külső őr, aki az őrtoronyban áll; **smasszer.**

dobi[1] fn **1.** *gyak* Nagyon erős, sok filterből készült, kábítószerként használt (cukor nélkül fogyasztott) tea. (Főzési aránya változó: fél liter vízben kifőzött 5-10 teafiltertől két deci vízben egy doboz teáig. Ha úgy adódik, gyógyszert is kevernek hozzá. Magas koffein tartalma miatt erős szívdobogást okoz.) *Felkerálja a ~t: ritk* Teát főz, kifőzi a teafiltereket. — **csopa, dobbantyú, drabó, gyorsító, narkó, nitroglicerin.** Vö. **dan, dobizik, zorkó. 2.** *ritk* Kábítószer; **kábszi. 3.** Szeszesital; **csopánka. 4.** *ritk* Üdítőital; **bambi.** [? szív*dobogás,* **dobbant**]. **Ö: plusz~, trink~.**

dobi[2] fn *gyak* Emeletes ágy felső része; **dobcsi.** [**doberdó**].

dobiz**ik** tn ige *gyak* Kevés vízből és sok teafilterből készült italt iszik, melynek hatása az alkohol vagy a kábítószer hatásához hasonló. Különböző erősségi fokai vannak. Vö. **dan**, **dobi[1].**

dobogó[1] fn *ritk* **1.** Rendkívül erős tea **(dobi[1])** nyugtatóval összekeverve. **2.** Kávé és tea összekeverve. — **koktél.**

dobogó[2] fn *gyak* Szökés; **télak.** [**dobbant**].

dobogóz**ik** tn ige *ritk* Megszökik; **télakol.**

doboz fn **1.** *gyak* Rádió; **hadovaláda. 2.** Televízió; **zajláda. 3.** Hangszóró; **hangos. 4.** *ritk* Autó; **verda.** | *ritk* Trabant típusú gépkocsi.

dobre mn *ritk* Jó; **lácsó.** [szlk. *dobre* 'jól'].

dohány fn *gyak* Pénz; **éles.**

dohánygerenda fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

dojcsi fn **1.** *gyak* Pénz; **éles. 2.** *gyak* USA dollár; **dolcsi.**

dokkmunkás fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

doksza mn *ritk* Jó; **lácsó.** [Szójáték:

Doxa, óramárka × **dobre**].

doktor ~ *agy* . **2.** ~ *mengele* .

dolcsevíta fn *ritk, tréf* Dollár; **dolcsi.** [Szójáték: ol. *dolce vita* 'édes élet' × **dolcsi**].

dolcsi fn *gyak* USA dollár. — **amcsi, dalosmadár, dani, dezső, dojcsi, dolcsevíta, donald, zöldhasú.** *Gagyi ~: ritk* Hamis pénz; **állé.**

dolgoz**ik** tn ige *ritk* Nagydolgát végzi az illemhelyen; **kulázik.**

dollár fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

dollárpapa fn *ritk* Pénzhamisító; **művész.** [Egy ugyanilyen című régi magyar film után].

donald fn *ritk* USA dollár; **dolcsi.** [Szójáték, az angol *Donald* személynév ugyanazzal a hanggal kezdődik, mint a *dollár;* vö. **dani**].

donga fn *gyak* Láb; **virgács.**

donor fn *ritk* Szép, csinos nő. — **bige, bombázó[1], dögös[2], dzsingi, emánuel, eszmeralda, gágyi, sukárs.** Vö. **gádzsi.**

dopas fn *ritk* (Pénz, cigaretta, kávé, ennivaló) megfelezése. Vö. **risztel.** [< cig. *dopaš* 'fél, fele' (Vek. 57, CigSz. 37)].

dorkó fn *gyak* Cipő; **skárpi.** [*dorkó* 'tornacipő' *Dor-Co* márkájú gumitalpú, vászon félcipő].

dorong fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

doszt fn *ritk* Elég.

doszta fn *ritk* Elég. [cig. *dosta* 'elég' (Vek. 57)].

dög fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

dögész fn **1.** *gyak* Börtönorvos; **mengele. 2.** *ritk* Ápoló; **tökösnővér.**

dögevő fn **1.** *ritk, pej* Cigány; **bokszos. 2.** *ritk* Szabálysértés miatt letartóztatott fogvatartott. — **simlis.**

dögkeselyű fn *ritk* ⟨Még a halálos ítélet idejében használt szó:⟩ A fegyőr, aki az akasztásra viszi a fogvatartottat. Vö. **smasszer.**

döglánc fn *ritk* **1.** Bilincs; **acélkarperec. 2.** Vastag aranylánc.

döglégy fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

dögös[1] fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

dögös[2] mn *gyak* **1.** Csinos, jól öltözött, jó alakú (nő); **donor. 2.** Jó; **lácsó.**

dől tn ige *ritk* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

döngölés fn *ritk* Padófényesítés.

döngölő fn *ritk* A felmosófához hasonló, a padló fényesítésére szolgáló faszerkezet, melynek fejrésze kb. egy méter hosszú és harminc centiméter széles. Vö. **dzsesza.**

dönt ts ige *gyak* Lop; **csór.** *Ez a cucc ~ött:* Ez a tárgy lopott.

döntés ~ *az arcba: ritk* Ivás.

döntetlen fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [0 : 0]

döntött ~ *nyolcas* .

dörzsölt mn **1.** *gyak* Rafinált hétpróbás (ember); **rafkós. 2.** Okos (ember); **duplafejű. 2.** *ritk* Iskolázott, túl okos. **3.** *ritk* Tapasztalt; **csiszolt.**

drabó fn *gyak* Sok filterből készült tea; **dobi[1].** [cig. *drab* 'gyógyfű, gyógyszer' (Vek. 57)].

drágaréz fn *ritk* Arany; **fuksz.**

dras fn Félelem; **majré.**

drasel tn ige *gyak* Fél; **darázik.** [**trasel** 'fél' < cig. *trasel* 'megijed, megretten' (Pall.); vö. cig. *traš* 'félelem' (Vek. 162)].

drazel tn ige *ritk* Fél; **darázik.** [**drasel** 'ua.'].

drejsz fn *ritk* Pénz; **éles.**

drobliz**ik** tn ige *ritk* Kockáztat. [*driblizik* '(futballban) cselez'].

drogica fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

droid fn **1.** *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 2.** *gyak* Újonnan börtönbe kerülő személy; **újonc. 3.** *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes ember; **balfék.** [*droid,* szolgák a Csillagok háborúja c. filmben].

dromedár fn *ritk* Nagy növésű ember; **bigi.**

drót[1] fn *ritk* **1.** Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó. 2.** Haj; **hári. 3.** A cellaablak rácsa; **ablakdísz. 4.** *Kiadja/leadja a ~ot: ritk* Kiadja az információt. Vö. **bevamzerol.**

drót[2] *(Annyit) ül, mint varjú a ~on.*

drótháló fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

drótkerítés *Annyit ül, mint veréb a ~en.*

drótol tn ige **1.** *gyak* Vallomást tesz; **dalol. 2.** *gyak* Üzen, értesít valamiről. **3.** *ritk* Jelt ad. [*drót:* 1. Tol.=Értesítés, hír, jeladás. 2. Tol.=Vészjel. 3. Ált.=Távirat. Drót, huzal, mert ezen közvetítik a híreket, pars pro toto.]

drótos fn *gyak* Áruló; **vamzer.**

drótoz**ik** tn ige **1.** *ritk* Üzen, értesít valamiről. **2.** *ritk* Jelt ad.

drunszt fn *ritk* Verekedés; **matek.** [? *brunszt* ? argó *bruszt* 'verekedés'].

drunsztoz**ik** tn ige *ritk* Verekszik; **brusztol.**

duda fn *gyak* Női mell; **bögy.**

dudli fn *ritk* Orr; **hefti.**

dudva fn *gyak* Pénz; **éles.**

dug tn ige *gyak* Közösül. **Ik: meg~.** — **aláfeszít, alákúr, aláver, baszik, becserkészi a gyíkot, bekúr, beüt, beveri a cöveket a gazosba, beveri a lompost, bezavarja a macit a málnásba, cuccol, cseszik, dugaszol, dugványoz, érintkezik, farokra kapja, felpróbál, fúr, fűrészel, galoppol, gépel, gyík, hancurmancizik, kamatyol, karóba húz, kefél, ketyerózik, ketymetyel, kettyint, kettyol, kiékel, kisámfáz, kitömi a muffot, korpázik, kufircol, kupakol, kúr, kúrel, kurfecol, kurgyel, landol, lök a nyúlnak, lyukon vág, lyukazik, megbibéz, megdug, megfarkal, meghegyibéz, megkufircol, megkúr, meglőcsöl, megpörgeti a hancúrlécen, mórázik, nyom[3], nyomat[1], pisztolyoz, pumpál, rejszol, sakkozik, szexel, tapsol, telekúr, toszik, töcsköl.**

dugás fn Közösülés. — **babamáz, kuráftye, retúr, tözsoá.**

dugaszol tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

dugó *gyak* ⟨Elhallgatásra való felszólításként:⟩ *~!:* Csönd! **Szj:** *Nyeljél már ~t!:* Fogd be a szád!

dugóhúzó fn *ritk* Autófeltöréssel foglalkozó bűnöző; **autóroncsoló.**

dugványoz tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

duma fn *gyak* Beszéd; **sóder[2].** *Engedi a ~t:* Hazudik, lódít; **kamuzik.** [< cig. *duma* 'hang' (Pall.), *duma del* 'beszél, szól' (Vek. 59)]. **Ö: sittes~, skribrer~.**

dumafranci fn *ritk* Sokat beszélő, fecsegő ember; **szófosó.**

dumagép fn *ritk* Sokat beszélő, fecsegő ember; **szófosó.**

dumál ts ige *gyak* Beszél; **borbiszál.** [**duma** 'beszéd' < cig. *duma del* 'beszél, szól' (Vek. 59; TESz. I, 687)]

dumáló fn **1.** *gyak* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő. 2.** *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

dupla fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.**

duplafejű mn *ritk, tréf* Okos. — **agyas, agytröszt, buzsángló, csúcsfej, doktor agy, dörzsölt, dzsamista, fineszes, firnyák(os), gógyis, lexikon, mindentudó, okostudor, ott van (a spiccen), penge, profi, rafkós, seggfej, sokszakmás, tudósgeci.** Vö. **fehérgalléros.**

duplamallér szn és fn **1.** *ritk* Húsz. **2.** *ritk* Húsz év börtönbüntetés. Vö. **mallér, bémallér.**

duplane fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

duplaszem fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

duplavé fn *ritk* Áruló; **vamzer.** [a vamzer írásban gyak. *wamzer*-ként szerepel].

durmol tn ige *gyak* Alszik; **szovel.** [ném. argó *durmen* 'ua.' (Wolf 81) × *durmol* 'dorombol, duruzsol' (TESz. I, 691, Zolnai 1956b)].

durrant ts ige *gyak* Ellop; **csór. Ik: meg~.**

durrantott ~*áru* .

durung fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

duruzsol tn ige *gyak* Beszél; **borbiszál.**

dutyi fn *gyak* Börtön; **sitt.** [*duttyán* 'kis sötét kamra' (tájszó): TESz. I, 694].

dutyó fn *ritk* Börtön; **sitt.** [**dutyi** 'ua.'].

dutty fn *ritk* Börtön; **sitt.** [**dutyi** 'ua.'].

duzzogó fn *gyak* Fogda; **fogszi.**

dübörgő *Nyeles ~: ritk* Bakancs; **bakelló.**

dühöngő fn **1.** *gyak* Erős szövettel, ponyvával bevont szivaccsal bélelt speciális helyiség, ahová az önmagukban kárt tenni szándékozó elítélteket helyezik; **gumiszoba. 2.** *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó. 3.** *ritk* Kocsma; **krimó.**

dűlöngélő fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

dűt ts ige *ritk* Lop; **csór.**

dűtött ~ *áru* .

Dzs

dzsal tn ige *gyak* Megy; **avázik. Ik: be~, el~.** [< cig. *džal* 'megy' (Vek. 60)].

dzsalóz**ik** tn ige *gyak* Megy; **avázik.** [**dzsal** 'megy' < cig. *džal* 'megy' (Vek. 60)].

dzsamista fn *ritk* Okos; **duplafejű.**

dzsanáz ts ige *gyak* Tud, ért. [cig. *džanel* 'tud, ismer' (Vek. 60)]. — **vág, veszi a lapot.**

dzsanga fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

dzsassz fn (Mondatszóként:) *ritk* Indulás! [< cig. *džas* 'te mégy' (cig. *džal* 'megy': Vek. 60)].

dzsavel tn ige *gyak* Megy; **avázik.** [**dzsal** × **avel**].

dzsémszbandi fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [*James Bond,* a 007-es ügynök].

dzsenta fn *ritk* Pénz; **éles.**

dzsesza fn **1.** *gyak* Padló fényesítésére használt eszköz. — **csikó[4].** Vö. **döngölő. 2.** ~*ra megy: ritk* Elájul.

dzseszafejű mn *ritk* Kopasz; **úszósapkás.**

dzseszakefe fn *gyak* Padló fényesítésére használt kefe.

dzseszál tn ige *gyak* **1.** Kövezetet fényesít, padlót kefél. ~*ja a trepnit:* Takarítja a folyosót (Vác). — **csikóz. 2.** Fel-

mos; **felsakkoz.**

dzseszarongy fn *gyak* Padló fényesítéséhez használt rongy.

dzsesztehén fn *ritk, pej* Női börtönőr; **csukibaba.**

dzsigoló fn *ritki* A prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.** [*dzsigoló* 'parkett-táncos; selyemfiú'].

dzsina fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [? **dzsingáló** × *Gina,* női név]

dzsingáló fn *gyak* Rendőr; **zsaru.** [**singáló** < cig. *šingālo* 'csendőr' (Vek. 154) × cig. *džungalo* 'csúnya' (Vek. 61)].

dzsingeló fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [**dzsingáló** 'ua.'].

dzsingi fn *ritk* Szép nő; **donor.**

dzsipszi fn *gyak* Cigány; **bokszos.** [ang. *Gipsy* 'cigány'].

dzsodzsó fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

dzsoint fn *ritk* Marihuánából sodort cigaretta; **fű[1].** [< ang. *joint* 'ua.'].

dzsóker fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

dzsoki fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [*Jockey,* a Dallas c. filmsorozat egyik ellenszenves főszereplője].

dzsova fn *ritk* Tetű; **dzsuva[1].** [**dzsuva** < cig. *džuva* 'tetű, tetvek' (Vek. 61)].

dzsovás mn *ritk* Tetves; **dzsuvás.** [**dzsuvás**].

dzsukel fn és mn **1.** *ritk* Kutya. **2.** *ritk* Rossz természetű (ember). **3.** *ritk* Gyenge, rossz minőségű; **tré.** [< cig. *džukel* 'kutya' (Vek. 61)].

dzsukelszalonna fn *gyak* A legrosszabb minőségű sós, fehér szalonna. — **kutyaszalonna.**

Dzsumbuj fn *ritk* Budapesten a IX. kerület egyik hirhedt lakónegyede. [ált.=Bpest IX. ker. Kén utca és Vágóhíd környéke, 1930. *Dzsungel* + *lebuj*.]

dzsunga **I.** fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. II.** mn *ritk* Csúnya. [**dzsungáló**, ld. még ott].

dzsungáló fn **1.** *ritk* Rendőr; **zsaru.** [**dzsingáló** 'ua.']. **2.** *ritk* Csúnya. [< cig. *džungalo* 'csúnya' (Vek. 61)].

dzsungelharcos fn *ritk* Az adott napon takarító személy. — **londiner, napos.**

dzsuva[1] fn *gyak* Tetű. [< cig. *džuva* 'tetű, tetvek' (Vek. 61)]. — **csuva, dzsova.** Vö. **lapos[1].**

dzsuva[2] fn *ritk* Kártya; **zsuga.** [**zsuga**].

dzsuvás mn *gyak* Koszos, piszkos, tetves. — **csuvás, dzsovás, leprás, redvás.** Vö. **fikamatyi.**

E, É

écaadó fn *ritk* Betörési helyszínhez tippet adó ember; **tippadó.** [szleng *éca* 'tanács, ötlet' < jid. *éce* 'tanács' (Száj. 21) < héb. *ecā(h)* 'ua.' (TESz. I, 705)].

ecset fn *ritk* Seprű; **anyósmotor.**

edzőcipő *Mezőgazdasági ~.*

efendi fn *ritk* A fogvatartott-társak által elfogadott, tisztelt, közülük való vezető; **menő.** [*efendi* 'úr, uram'].

ég[1] *Szeme keresztttüzében ~ek. Még ~ a cigije odakint. Még ég a cigije, amit eldobott a kapuban. Még ég/füstöl a csikk(e) a kapu előtt.*

ég[2] *Eget fenyegető karó.*

egér fn *ritk* Gyenge; **gizda.**

egeres fn *gyak* Fogda; **fogszi.**

egerész**ik** tn ige *ritk* Keresgél valamit.

egérlyuk fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

éget ts ige *ritk* Cigarettázik; **blázol.**

egydanos mn *gyak* Egy filterből készült tea. Vö. **dan.**

egyénivállalkozó fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

egyetem fn *gyak* Börtön; **sitt.**

egyetemista fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

egyház fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].** [Szójáték: *(f)egyház*].

egylyukas ~ *biliárd* .

egyszemélyes fn *ritk* Gyengélkedő; **gyengusz.**

éhbér fn *gyak* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

éhes ~ *a genyóra.*

éjféli ~ *pillangó/tündér: gyak* Prostituált; **rinya.**

éjszaka *Ezeregy ~ meséi.*

éjszakai ~ *pillangó.*

ejtőernyős fn *gyak* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.**

ékszer fn *ritk* Bilincs; **acélkarperec.**

eladó fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.**

elájul tn ige *ritk* Lerészegedik; **beakaszt.**

elájulós fn *ritk* **1.** Politikai fogoly. — **kémeri. 2.** Epilepsziás.

elaltat ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

elás ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

elaváz**ik** tn ige *gyak* Elmegy. Vö. **avázik. — eldzsal, elkavar, elpárolog, eltolja a biciklit, elvitorlázik, lekoccol.**

eláz**ik** tn ige *gyak* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

elborul ~ *az agya: gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

elbugáz ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

elcsap[1] ts ige *ritk* Megbüntet; **megmér.**

elcsap[2] ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

elcsúsz**ik** tn ige *gyak* **1.** A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik. 2.** Megverik. — **kap a pofájára, lemegy békába. 3.** Bajba kerül; **betép.**

eldől tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

eldugul tn ige *ritk* Csendben marad.

eldzsal tn ige *ritk* **1.** Elmegy; **elavázik. 2.** Elesik; **letestel. 3.** Elájul. **4.** Szexuálisan kielégül.

elélvez ~*ett a lőcs.*

elemel ts ige *gyak* Ellop; **csór.**

elemózsia fn *gyak* A börtön által adott fizetés; **adomány.**

éles fn *gyak* (Civil) pénz. ~*re van töltve: tréf* Gazdag; **vastag. — baba[2], bagó, cipi, cipiciplátor, csuhé, dela, della, dohány, dojcsi, drejsz, dudva, dzsenta, fitying, gázsi, geld, gempa, gepa, gersli, guba, hárki, jájen, játék[1], kápé, kavics, kes, kittya, korpa, lé, lecsó[2], lekvár, lóvé, lóvécska, lóvéság, lovetta, lőszer, manesz, mani, mankó, manna, merzsa, mija, mogyoró, morzsa, nehéz, nóta, pelyva, perka, pezó, rongy, ropogós, ruppó, stek, steksz, suska, szoldi, töltény, tüske, zseton, zsozsó, zsuga, zsuzska[1].** Vö. **gedva.**

élesalkohol fn *ritk* Börtönbe becsempészett alkohol; **zugpia.**

eles**ik** tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

élespénz fn *ritk* Csúszópénz; **jatt.**

élet K: *Szép az ~ idekint, de odabent meg rossz: ritk* ⟨Sikeres betörés után mondják egymásnak a bűnelkövetők, mikor elgondolkodnak a bűnténye és félni kezdenek a büntetéstől⟩ (Tököl).

életfogytos mn *gyak* Életfogytiglanra

ítélt fogvatartott. — **fogytos, hullaszagú, nehézbombázó.**

élettelen mn *ritk* Szegény ember; **csóri.**

elfektet ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

elfekvő fn *ritk* Betegszoba, gyengélkedő; **gyengusz.**

elferdül tn ige *gyak* Homoszexuálissá válik a börtönben; **bebuzul.**

elföldel ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

elgáncsol ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

elhagy *~ja a pokol kapuját: ritk* Kiszabadul a börtönből; **pótert megy** (Gyula).

elhasal tn ige *gyak* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

elhúz[1] ts ige *ritk* Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér.**

elhúz[2] Szj: *Húzd el a beled!: ritk* Menj innen! Vö. **leakad, húz.**

elitnegyed fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].**

elkábul tn ige *ritk* Lerészegedik, berúg; **beakaszt.**

elkapál ts ige **1.** *gyak* Megöl; **hazavág. 2.** Megver; **beborít.**

elkaszál ts ige *ritk* Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér.**

elkavar tn ige *gyak* Elmegy; **elavázik.**

elköt ts ige *gyak* (Elsősorban autót) ellop; **csór.**

elkülönítő fn *gyak* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

ellenség fn *ritk* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Rendőr; **zsaru.**

ell**ik** ts ige *gyak* Gyermeket szül. — **fial, jógázik, leellik, lefial, lepetél, lepetézik, ömleszt, porontyol.**

elmáráz ts ige *ritk* Megver; **beborít.** Vö. **lemáráz, megmáráz.** [**elmárel** 'ua.'].

elmárel ts ige *ritk* Megver; **beborít.** [**márel** 'megver' < cig. *mārel* 'ver' (Vek. 107)].

elmegy Szj: *Én ~ek, te itt halsz meg: ritk* ⟨Szabadulás előtt álló fogvatartott mondja zárkatársának, aki előtt még hosszú büntetés áll⟩ (Vác).

elmeszel ts ige *gyak* Büntetést kiszab, megbüntet; **megmér.**

élmunkás fn *ritk* A börtönben dolgozó személy (pl. fegyőr vagy nevelő); **bányadolgozó.**

elnyargal tn ige *gyak* Elmenekül; **télakol.**

elnyom ts ige *ritk* Elad; **elpasszol.**

elosztó fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

előadó fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru. 2.** *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

előállító fn *gyak* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

élő *~ halott* .

elönt *~i az agyát a szar: ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

elpárolog tn ige *gyak* Elmegy; **elavázik.**

elpasszol ts ige *gyak* Elad. — **elnyom, kinyom, passzra/piacra vág, passzol, túlad, túltesz, üzletbe vág, üzletel.**

elpatkol tn ige *gyak* Meghal; **megpusztul.**

elpicsáz ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

elpukkant ts ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

elpusztul tn ige *ritk* Elmenekül; **télakol.**

elrisztel ts ige *gyak* Szétoszt. Vö. **risztel.**

elsikál ts ige *ritk* Elintéz valamit. — **lezsíroz.** *El van ~va: gyak* El van intézve.

elsinkel ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

[? cig. *šinel* 'vág' (Vek. 46), cig. *singrel* 'tép' (Pall.) × *elsinkófál*].

elsőáldozó fn *ritk gyak* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

elsőbálos fn és mn *gyak* Első bűntényes fogvatartott. — **bűnbánó, elsőáldozó, elsőbugyis, frissáru, frisshús, hamvasseggű, iparitanuló, procli, tanuló, újhús, újonc, vekucs.**

elsőbugyis mn *ritk* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

elsőpályás mn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes, járatlan valamiben; **balfék.**

elsős fn *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

elspuriz**ik** tn ige *ritk* Elfut, elmenekül a bűntett helyszínéről; **spurizik.**

elszáll tn ige *ritk* Kábítószer hatása alatt áll. Vö. **be van lőve.**

eltakarító fn *gyak* Gyilkos; **killer.**

eltakarodás fn *ritk* Villanyoltás, takarodó a börtönben.

eltesz ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.** ~ *láb alól:* Ua.

eltéved tn ige *ritk* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

eltol ~*ja a biciklit.* **Szj:** *Told el a biciklid/ bringát (mert kirúgom a küllőidet)!*

elvág ts ige *gyak* Büntetést kiszab, megbüntet; **megmér.**

elvarr ts ige *ritk* Megüt; **beborít.**

elvesz ~*i a forgalmit.*

elvetemült fn *gyak* Gyilkos; **killer.**

elvisz ~*i a balhét.*

elvitorláz**ik** tn ige *gyak* Elmegy, távozik; **elavázik.**

elvtársnő *Sűrűn használt ~: gyak* Prostituált; **rinya** (Sú.).

elzett fn *ritk* Lakat. [*Elzett,* lakatmárka].

emánuel fn *ritk* Szép nő; **donor.** [*Emanuelle,* egy erotikus film címszereplője].

ember fn **1.** *Aranygombos, bokrétás ~.* **Szj:** *Ne félj, ~t még nem basztam, csak te leszel a huszonhetedik!* **2.** *~e* vkinek*: gyak* Egy fegyőr vagy nevelő kedvence. Vö. **csókos.**

emberkínzó fn *ritk* Zárka; **cella.**

emberrabló fn *ritk* A Munkába Állító Bizottság, akiknek tagjai eldöntik, hogy egy illető elítéltet munkába állítanak vagy sem.

emeis mn *gyak* Bolond; **dilinyós.** [**imeis**].

émeis mn *ritk* Bolond; **dilinyós.** [**emeis**].

emel ts ige *gyak* Lop; **csór.**

emelet *Az ~ bikája* .

emésztett ~ *kenyér* .

emlékezető fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

emtévéplusz fn *ritk* Az a televízió, amit általános villanyoltás után (22.30) használnak a fogvatartottak. Úgy kötik össze a vezetékeket, hogy villanyoltás után is tudják nézni a televíziót. Vö. **zajláda.** [*MTV* 'Magyar Televízió'].

emzé fn *gyak* Rendőrségi fogda; **futkosó.** [m*agánzárka*]

emzés fn *ritk* Előzetes letartóztatott; **fogszis.**

énekel tn ige **1.** *gyak* Árulkodik; **bevamzerol. 2.** *gyak* Vallomást tesz; **dalol.**

énekes fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

énekkaros fn *ritk* Áruló, besúgó; **vam-**

zer.

enyhe fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

enyves fn *gyak* Tolvaj; **bugás.**

enyveskezű fn *gyak* Tolvaj; **bugás.**

eperfejű ~ *kobra: ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

érces mn *ritk* AIDS fertőzött. [a kiejtés helytelen értelmezésén alapul v. szójáték.]

erdő *Bevisz az ~be.*

érintgetés fn *ritk* Gyilkosság; **gyilok.**

érintkez**ik** tn ige *ritk* Közösül valakivel; **dug.**

erősember fn *ritk* Rabló; **punyer.**

erőszakmetszős fn *ritk* Erőszakos gyilkos; **killer.**

erőszakos 1. ~ *(kölcsön)kéregetés: gyak* Rablás; **rabi. 2.** ~ *makkszopás/reszelés: gyak* Erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás. 3.** ~ *kéregető: gyak* Rabló; **punyer.**

erszény fn *gyak* Pénztárca; **brifkó.**

esőtánc fn *ritk* Labdarúgás. — **bokázás, gilózás, labdaszédítés.** Vö. **gurít.**

esti ~ *nassolás* .

eszmeralda fn *ritk* Szép nő; **donor.** [Az *Esmeralda* c. szappanopera női főszereplőjének nevéből].

etet[1] ts ige *gyak* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

etet[2] *~i a zsuzsát.*

etetés fn *gyak* Étkezés; **burkolás.**

etető fn **1.** *gyak* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő. 2.** *gyak* Száj; **muj. Szj:** *Lökj egy gerendát az ~mbe!:* Adj egy cigarettát!

etyepetye Szj: *Ami másnak ~, neked bele potty: ritk* Ami másnak jól esik, ahhoz neked semmi közöd (Tököl).

éva *~, az örök nő: ritk* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

evéeszes mn *gyak* Az enyhébb végrehajtási szabály alá eső fogvatartott, aki például hétvégeken hazajárhat. [*EVSZ,* enyhébb végrehajtási szabály].

évi ~ *rendes szabadság.*

évült mn *ritk* Bolond, hülye; **dilinyós.**

ex fn *ritk* Extasi tabletta.

extra fn *gyak* Óvszer nélküli és orális közösülés együtt mint a prostituált egyik szolgáltatása.

ezeregy ~ *éjszaka meséi: ritk* Hosszú börtönbüntetés; **teknősbéka** (Tököl).

F

fa *(Annyit) ül, mint varjú a ~n.*

fácán fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [Vö. or. kat. szl. *фазан* (tkp. fácán) 'tavasszal bevonult újonc' (http://saturday.ng.ru/things/2001-02-24/3_muza.html, http://magazines.russ.ru/nz/1999/5/knor.html, http://www.rg.ru/2004/02/20/lopata.html)].

fácános fn *gyak* Fogda; **fogszi.** [*fogoly*[1–2] 'fogságban levő személy' és 'fácánnal rokon madár']

fafej fn *ritk* Félénk; **majrés.**

faggatás fn *gyak* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

faggatósdi fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás**.

fagyigyár fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

fagyiz**ik** tn ige *ritk* (Prostituált) szájával elégíti ki partnerét; **obizik.**

fain mn **1.** *gyak* Becsületes, megbízha-

tó; **flott. 2.** *gyak* Nagyon jó; **lácsó.**

fájront fn **1.** *ritk* Alvás; **héder. 2.** *ritk* Vége van, be van fejezve.

fakabát fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru. 2.** *ritk* Börtönőr, fegyőr; **smasszer.** [*fakabát* '(katonai) őrbódé'].

fakabátos fn *gyak* Rendőr; **zsaru.**

fakopács fn *ritk* Asztalos.

falaz tn ige **1.** *gyak* Fedezi, biztosítja a társát bűncselekmény elkövetésekor és utána is. **2.** A bűncselekmény elkövetése közben őrt áll; **hesszel.**

falazatlan ~ *büdöske* .

falazó fn *gyak* A betörő segítője, aki őrt áll; **hesszelő.**

falbontásos ~ *kecskebaszó* .

falc fn *gyak* **1.** Öngyilkossági kísérlet; **farc.** Vö. **befarcol. 2.** Karon vagy más testrészen található metszés, vágás. [*falc* 'horony, vájat'].

falcol tn ige **1.** *gyak* Ereit vagy valamely testrészét felvágja. **2.** *gyak* Öngyilkossági kísérletet követ el (úgy, hogy éles eszközzel átvágja az ereit); **befarcol. 3.** *ritk* Megszökik; **télakol. Ik: be~.**

falcolós fn *gyak* Öngyilkossági kísérletet elkövető személy; **farcos.**

falikutya fn *ritk* Hangszóró; **hangos.**

fallesz fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

fallosz fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

falmelléki fn *gyak* Szeszesital (elsősorban rossz bor); **csopánka.**

fals (ritk. *fars*) mn *gyak* **1.** Hamis; **akremos.** ~ *dohány/lóvé: ritk* Hamis pénz; **állé.** ~ *pénz: gyak* Ua. **2.** Nem egyenes, képmutató. [*fals* 'hamis, téves' < ném. *falsch* 'hamis'].

fáncsi mn *gyak* Kíváncsi ember. [*Kíváncsi Fáncsi*, Richly Zsolt rajzfilm sorozatának elefántlánya].

fapados fn **1.** *gyak* Rendőrségi fogda; **futkosó. 2.** *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [Hajdan a harmadosztály, a legolcsóbb vasúti kocsiosztály volt a fapados].

fáraszt ts ige *ritk* Sportol.

fárasztás fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

farbarúgás fn *ritk* Zárkában készített szeszesital fogyasztása.

farc fn *gyak* Öngyilkossági kísérlet. — **falc.** Vö. **befarcol, felszállás.** [**falc**].

farcol tn ige *gyak* **1.** Ereit vagy valamely testrészét felvágja. **2.** Öngyilkossági kísérletet követ el (úgy, hogy éles eszközzel átvágja az ereit) (Az öngyilkossági kísérlet célja gyakran csak az, hogy elkövetője kórházba kerüljön, de közben ügyel rá, hogy nehogy halálos sérülést okozzon magának); **befarcol. 3.** ~*na érte: ritk* Szerelmes belé. [**falcol**].

farcos fn Öngyilkos. — **bűnbánó, falcolós.**

fari fn *ritk* Farmernadrág. — **csőnaci, faros, fartyó, kopottáru, rongy.** Vö. **kalca.**

farm *A ~, ahol élünk: ritk* Börtön; **sitt.** [*A farm, ahol élünk,* egy amerikai tévéfilmsorozat címe].

farok fn **1.** *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** ~*ra kapja:* Közösül vele; **dug. 2.** *ritk* Könnyen becsapható ember; **palimadár.**

farokmarcsa fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

farokverés fn *ritk* A férfi kézzel történő kielégítése mint a prostituált egyik szolgáltatása.

fárol tn ige *ritk* Üzletszerűen kéjeleg, útszélen gépkocsis ügyfeleket vár; **rodázik.** [szleng *fárol* 'gépkocsin vagy motoron megy, utazik' ném. *fahren* 'utazik, halad'].

faros fn *ritk* Farmernadrág; **fari.**

fars mn *ritk* Nem megbízható; hamis, félrevezető; **akremos.** [**fals**].

fartyó fn *ritk* Farmernadrág; **fari.**

fasírt *~ban van (valakivel): gyak* Ellenséges viszonyban áll valakivel.

fasz[1] fn *gyak* Rendőr; **zsaru.**

fasz[2] 1. *~ra ránt: gyak* Megver; **beborít.** *Feláll a ~, az ész megáll: ritk* ⟨Nemi erőszak magyarázatára használt mondás⟩ (Tököl). Vö. **kajakkúrás.** *Vadászik a ~ra.* **R:** *Kis gatyában nagy ~om, baszni jöttem, angyalom.*

faszagy fn *ritk* Buta ember; **dilinyós.**

faszcibáló fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

faszi fn *gyak, tréf* Férfi, fiú; **fószer.** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩.

faszkalap fn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.** ⟨Megszólítás is; **darátom**⟩.

faszleső fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

fasznyelő fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

faszol ts ige *ritk* **1.** Vételez. **2.** Vásárol; **smekkel. 3.** Bűnhődik. [m. *faszol* 'felvételez'].

faszos[1] fn **1.** *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

faszos[2] mn *ritk* Becsületes; **flott.**

faszrázó fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

faszszívónő fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

faszszopó[1] fn *gyak* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Rendőr; **zsaru. 3.** *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

faszszopó[2] mn Rossz; **tré.** *~ ebéd: ritk* Rossz ebéd.

fasztarisznya fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

fasztolvaj fn *ritk* **1.** Homoszexuális; **ratyi. 2.** Prostituált; **rinya.**

fater fn **1.** *gyak* Apa. — **fatros, ős, vén kandúr. 2.** *ritk* Férfi; **fószer.** [< ném. *Vater* 'apa'].

fatestápoló fn *gyak* Baseball ütő. [Szójáték: *Fa* márkanév × a baseball ütő anyaga (fa). Vö. **testápoló**.]

fatörzs fn *ritk* Főtörzs.

fatros fn *ritk* Apa; **fater.**

faxos fn *ritk* A rendőrségen dolgozó ember. — **állami pali, rákos, röcsög.**

fáziskergető fn *ritk* Villanyszerelő. — **villanyász.**

fazon fn **1.** *gyak* Férfi; **fószer.** Fiú; ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. **2.** *ritk* Fej; **búra.**

fecsegő fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

fedeles[1] fn *ritk* **1.** Ház.

fedeles[2] fn *ritk* Tolvaj; **bugás.**

fedő fn *ritk* A betörő egyik segítője, aki őrt áll betörés közben; **hesszelő.**

fegyenc fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

fegyences fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

fegyencjárat fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

fegyház Szj: *Bevágódtam a ~ba, mint egy fél tégla, azt se tudom merre vagyok arccal: ritk* ⟨Állandó formában visszatérő kifejezés:⟩ Hirtelen börtönbe kerültem.

fegyi fn *gyak* Fegyház; **agymosó[1].**

fegyilap fn *rikt* Fegyelmi lap; **zsugalap.**

fegyveres *~ kéregetés , ~ kéregető* .

fegyverhordozó fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

fegyverszakértő fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

fehérgalamb fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

fehérgalléros mn *ritk* Okos, aki a bűntényt is okosan hajtja végre. Vö. **duplafejű.**

fehérház fn **1.** *ritk* Börtön; **sitt. 2.** *ritk, tréf* Rendőrség; **jard.** [*Fehér Ház* (Washingtonban)].

fej *Szétbassza a ~ét.*

fejásztró fn *ritk* Ablak; **kilátó.** [< cig. *fejāstra, feljāstra* 'ablak' (Vek. 63)].

fejes fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** | Magasabb beosztású rendőr.

fejeszseka fn *ritk* Rendőri vezető, magasabb beosztású rendőr; **főgóré.** Vö. **zseka.**

feji fn *ritk* Fej; **búra.**

fejszecsapás fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

feka fn *ritk* Cigány; **bokszos.** [szleng *feka* 'néger' *fekete*].

fekete fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

fekete-erdei ~ *klinika* .

feketepálinka fn *ritk* Kóla.

feketeretek fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

feketerigó fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

feketeveszedelem fn *ritk* Csúnya nő; **szutyok.**

feketéz**ik** tn ige *gyak* Üzletel; **bizniszel.**

fékrongy fn *gyak* Az ejakulátum felfogására használt ruha, rongydarab; **ragarongy.**

fekszemle fn *ritk, tréf* Szemle.

fektet *Kábelt ~.*

fektetett ~ *nyolcas* .

fekvő ~ *nyolcas* .

fél *Ne ~j, embert még nem basztam, csak te leszel a huszonhetedik: ritk* ⟨Nem régen börtönbe került fogvatartottak ijesztgetésére mondják zárkatársai⟩.

feláll ~ *a fasz, az ész megáll.*

felállít ts ige *ritk* Verekedni hív. — **felpakoltat.**

felcukkol ts ige *gyak* Felidegesít; **felhúz.**

felcser fn *gyak* Börtönorvos; **mengele.**

feldob[1] ts ige *gyak* Elárul, besúg; **bevamzerol.**

feldob[2] *~ja a bakancsot. A mózer feldobja a tenkest.*

feldörzsöl ts ige *ritk* Elárul; **bevamzerol.**

félelemház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

feles fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.** [Az ***al****es* 'alezredes' „ellentéteként": ***fel****es*.]

feleség Szj: *Úgy jársz, mint a volt ~em: jól meg foglak baszni: ritk* ⟨Ijesztgetésképpen a nem régen börtönbe került fogvatartottnak mondják zárkatársai⟩.

felettes fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

felfényez *~i az aranyerét.*

felhő mn *ritk* Nagy; **bigi.**

felhúz ts ige *gyak* Felidegesít. — **felcukkol, frejkol, stuffol.**

félidős fn *gyak* Az a fogvatartott, aki a büntetésének a felét már letöltötte. — **féllábas.**

félix fn *ritk* Öt; **csincs.** [Szójáték: *fél X,* ti. római tíz.]

felkap *~ja a cukrot: ritk* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.** *~ja a vizet: gyak* Ua.

felkarolt fn és mn *gyak* Az a fogvatartott, aki kedvence valamelyik fegyőrnek vagy nevelőnek; **csókos.**

felkerál *~ja a dobit: ritk* Teát főz, kifőzi a teafiltereket.

felkérdezés fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

féllábas fn *ritk* **1.** Büntetése felét letöltött fogvatartott; **félidős. 2.** Szabadulás

előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

felmegy ~ *a pumpa.*

félmillás mn *ritk* Olyan nő, akinek szilikon van a mellében. [Utalás a plasztikai műtét költségeire, vö. **milla**].

felnyom[1] ts ige *gyak* **1.** Autót feltör. ~ *egy verdát:* Feltör egy autót. — **becsobban, betámad, bulizik, elpukkant, kipucol egy gépet, meghúz[1], megjavít, megnyom, nyitogat, nyom[1], pattint[1], poráz, porcizik, pukkra vág, rácsap, ráüt, recscsent, riglizik, szakít, szardéniázik. 2.** Betör; **becsenget.**

felnyom[2] ts ige *gyak* Elárul; **bevamzerol.**

félő mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

felpakol ts ige *gyak* Felrakja a kezét, bokszoló állást vesz fel. ~*j fel!:* Emeld fel a kezed, és védd magad!

felpakoltat ts ige *ritk* Verekedni hív; **felállít.**

felpróbál ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

felsakkoz ts ige Felmos. *Sakkozd fel a folyosót!:* Töröld fel a folyosót! — **dzseszál.**

felsőpolc fn *gyak* Az emeletes ágy felső része; **dobcsi.** Vö. **polc.**

felszabadítás fn *ritk* Idő előtti szabadulás, amnesztia, közkegyelem; **amó.**

felszállás fn *ritk* Öngyilkosság. Vö. **farc.**

félszemű mn *gyak* Kancsal; **szemes.**

felszívód**ik** tn ige *gyak* **1.** Hirtelen eltűnik. **2.** Megszökik; **télakol.**

fenék *Rojtos ~ra üli a fenekét.*

fény ~*t kap: gyak* Eltűnik, elmenekül; **télakol.**

fényes fn *ritk* Arany; **fuksz.**

fényesít ~*i a bohócot.*

fer mn **1.** *gyak* Becsületes; **flott. 2.** *ritk* Jó; **lácsó. 3.** *ritk Nem ~:* Egyoldalú, nem kölcsönös. [< ang. *fair* 'tisztességes, korrekt'].

ferde fn *gyak* Homoszexuális; **ratyi.**

ferdeszemű **1.** mn *ritk* Kancsal; **szemes. 2.** ~ *kaja* .

féreg fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.**

ferkó fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

festőművész fn *ritk, tréf* (Nagyon precíz) pénzhamisító; **művész.**

fésű fn *gyak* Fésű alakú, két tollú kulcshoz hasonlító zárnyitó betörőeszköz. Vö. **pilinszka, piliszka, zárkihúzó, zárnyitó, zártörő. — zárfésű.**

fésűs fn *ritk* Az a betörő, aki a zárfésűt használja betörésnél. Vö. **berepülős.**

feszeng tn ige *gyak* Erősködik, erejével hivalkodik, az izmait mutogatja.

feszít tn ige *ritk* Betör valahová; **becsenget.**

fia Ld. **fiú.**

fial ts ige *gyak* Gyermeket szül; **ellik.**

fiatal fn és mn **1.** *ritk* Gyerek; **kiscsávó. 2.** ~ *játékos: gyak* Újonnan a börtönbe került személy; **újonc.** ~ *versenyző: ritk* Ua.

ficsúr fn *gyak* Fiatal, kezdő bűnöző. ⟨Megszólítás is; **darátom**⟩.

fidi fn **1.** *gyak* Levél; **liló. 2.** *ritk* Levél útján fenntartott kapcsolat. [ném. *Fidibus* 'pipa v. szivar meggyújtására használt, összesodort papírdarab, fidibusz' (Dahn 99)].

fidilevél fn *ritk* Az a levél, amit az egyik fogvatartott ír a másik fogvatartottnak; **liló.**

fidiz**ik** ts ige *gyak* **1.** (Titokban a börtönön belül) levelezik; **lilózik. 2.** Nő és férfi (titokban) levelezik egymással a börtönben. **3.** Ellenkező nemű rabbal tart tiltott kapcsolatot, beszélget. (A beszélgetések

gyakran erőteljesen szexuális töltetűek.) | Az ablakon keresztül udvarol. **4.** (Ablakon, falon át) beszélget (esetleg jelbeszéddel); **ábécéz.**

figaró fn *ritk* Fodrász. [*Figaró,* Mozart „Sevillai borbély" c. operájának főszereplőjének neve].

figura fn *ritk* Ember, férfi; **főszer.** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩.

figuramanci fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

figyelő fn *gyak* Olyan bűntárs, akinek a feladata, hogy a bűntény elkövetése közben őrt álljon; **hesszelő.**

figyiz**ik** tn ige *ritk* (A **rabábécé** kopogtatásának segítségével) a falon keresztül egy másik helyiségben lévővel érintkezik; **ábécéz.** [**fidizik** 'ua.' × *figyel*].

fikamatyi fn *ritk* Koszos fogvatartott. — **koszfészek.** Vö. **dzsuvás.**

filléres mn *ritk* Erőszakos, verekedős ember; **kajmár.**

filóz**(ik)** tn ige **1.** *gyak* Gondolkodik. **2.** *ritk* Figyel; **dikázik.**

findzsa (ritk. *fincsa*) fn *gyak* Pohár.

fine msz *ritk* Vége van. | ⟨Elsősorban arra mondva, mikor bűncselekmény közben tetten érnek valakit:⟩ lebukott. **Kampec.** [< ol. *fine* 'vég' (olasz filmek végfelirata)].

fineszes mn *gyak* Okos; **duplafejű.**

fingtartály fn *ritk* Fenék; **bul.** *Meglékeli a ~t: ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl** (Szeged).

fingtartó fn *gyak* Fenék; **bul.**

firgli fn *ritk* Ing.

firhang fn *ritk* Az illemhelyet leválasztó függöny.

firkál ts ige *gyak* Zsebből lop. Vö. **csór, firkás.** [argó *firol* 'becsap' (Szir. 25) × argó *rajzol* 'lop' (Szir. 42)].

firkás fn *gyak* Zsebtolvaj; **zsebes.**

firma fn *gyak* Jellemtelen ember. *Jó firma:* ⟨Megszólításként; **darátom**⟩.

firnyák fn *ritk* Eszes, okos; **duplafejű.**

firnyákos mn *ritk* **1.** Ravasz, rafinált; **rafkós. 2.** Okos; **duplafejű.**

firnyó fn *ritk* Kapzsi, irigy ember; **smucig.**

firöl ts ige *ritk* Rábeszél valamire; **befűz.** [argó *firol* 'becsap, félrevezet, tévútra vezet' ném. *führen* 'vezet' (Faz. 114)].

fitneszszalon fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

fitt mn *ritk* Erős; **kajak.**

fitying fn *ritk* Pénz; **éles.**

fiú fn **1.** *Fiam: gyak* Olyan másokat kiszolgáló fogvatartott, akit a munkájáért az erősebb megvéd másoktól és eltartja, cigarettát, kávét is ad neki. Vö. **csicska. 2.** *Fia: ritk* Az a fogvatartott, aki valamelyik személyzeti állományban lévő embernek az ismerőse; **csókos.**

fiús mn *ritk* Leszbikus; **leszbi.**

fix mn *ritk* Biztos. — **frankó, hótziher, okés, tuti, tutifix, tuttifrutti.**

fixíroz tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

flakonos fn Szeszesital; **csopánka.**

flammol ts ige *gyak* Eszik; **burkol.**

flamó (*flammó* is) fn **1.** *gyak* Étkezés; **burkolás. 2.** *ritk* Ebéd; **deles. 3.** *ritk* Éhség. **4.** *gyak* Étel; **kajesz.** [? ném *Flamme* 'láng' (ti. ég a gyomra az éhségtől): ZG; ? román *flămînd* 'éhes' (Dahn 101)].

flamós mn *ritk* Éhes; **kajás.**

flamóz**ik** tn ige *gyak* Eszik; **burkol.**

flehós mn **1.** *ritk* Csalafinta, trükkös; **ahrem. 2.** *ritk* Szélhámos, nem egyenes (ember). **3.** *ritk* Nem igaz; **akremos**. **4.** Megbízhatatlan, kiszámíthatatlan, jellem-

telen (ember); **link.**

flekk fn *gyak* Pofon; **csattanó.** *Lenyom egy ~et: gyak* Pofon üt; **beken.** [ném. *Fleck* 'folt'].

flekni fn *gyak* Igazolvány; **flepni.**

fleó fn *gyak* Hazugság, csel; **vaker.**

fleós fn és mn *gyak* **1.** Megbízhatatlan, kiszámíthatatlan, jellemtelen (ember); **link. 2.** Hamis, nem igaz; **akremos**.

flepni fn *gyak* **1.** Igazolvány. — flekni**. 2.** Igazolás. **Ö: dili~.** [< ném. argó *Fleppe(n), Flebbe(n)* 'igazolvány, hivatalos okmány' (Wolf 100, Dahn 102)].

flepnis mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

flinta fn *ritk* Pisztoly, fegyver; **célszerszám.**

flott mn *ritk* Igazságos, becsületes. — **csirke[1], fain, faszos[2], fer, frankó, frankójankó, jó gyerek, műanyag[1], okos[1].**

flüki fn *ritk* Koszos, büdös zokni.

fog *Padlót ~.*

fogat *Padlót ~.*

fogdmeg[1] fn *gyak* Rendőr; **zsaru.**

fogdmeg[2] fn *ritk* Felmosórongy; **fóka.**

fogi fn *gyak* Fogház; **lánynevelde.**

fogkefe fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** (Az nevezi így saját nemi szervét, aki előnyben részesíti, ha orálisan kielégítik.)

foglár fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smaszszer.**

fogoly fn *gyak* Fogvatartott; **sittes.**

fogszi fn *gyak* Fogda (a börtönben vagy a rendőrségen). — **akvárium, alagsor, céutca, csapda, duzzogó, egeres, évi rendes szabadság, fácános, gombozó, gumiszoba, jergli, kakasülő, kaptár, kínzókamra, kóter, kotter, lapos[2], nemdohányzó szakasz, ól, panda, pandavec, patkányól, patkányszálló, pavilon, pince, pulykaól, sósutca, sötétlyuk, sötétzárka, szotüdülő, tizenhármas, tyúkól, vécé.** Vö. **kalitka.**

fogsziman fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [**fogszi** + ang. *man* 'férfi, ember'].

fogszis fn *gyak* Előzetes letartóztatott. — **emzés.**

fogytos fn **1.** *gyak* Életfogytiglan tartó büntetést töltő fogvatartott; **életfogytos. 2.** *ritk* Gyilkos; **killer.**

fóka fn *gyak* Felmosórongy. *Motoros ~: gyak* Felmosórongy felmosó fával. [kat. szl. *fóka* 'ua.']. — **fogdmeg[2], sikáló.**

fókabébi fn *ritk* Kis méretű felmosórongy.

fókamotor fn *ritk* Felmosófa, T alakú nyél, amire a felmosórongyot tekerik. — **gyesza, motor.**

foki fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

folyosó Szj: *Rövid ~ ideiglenes lakói, sorakozó!: ritk* ⟨Sorakozásnál használt vezényszó⟩.

fordító fn *gyak* Egy betörési eszköz: zárfordító a **piliszká**hoz.

forgalmi *Elveszi a ~t: ritk* Megöl; **hazavág.**

forgalom *Kivon a ~ból.*

forint *Egy forint: ritk* Százezer.

formás mn *ritk* Jó; **lácsó.**

forró[1] fn és mn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [**meleg**].

forró[2] Szj: *~ a levegő, szar van a palacsintában.*

forródrót fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

fortuna *~ja van: ritk* Szerencséje van; **mákja van.**

fosásigbaszás fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

fosatólé fn *ritk* Tejeskávé.

fos**ik** tn ige **1.** *gyak* (Nagyon) fél; **darázik. 2.** *gyak* Megijed; **berinyál.**

fostéria fn *ritk* Rossz dolog; **tré.**

fostömlő fn *ritk* Kövér ember; **vadmalac.**

fószer fn *gyak* Férfi, fiú. ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. — **bika, bossz, csárlinger, csávó, csóka[2], csőlakó, faszi, fater, fazon, fickó, figura, frizura, gádzsó, gácsó, gázsó, gorenje, hapek, hapi[1], hapsi, hobó, ipse, kan, kannibál, kecske[1], kolbász, krapek, kripli[1], lőcsös, madár, mamutember, mandró, manus, manusz, mó, mókus, more, motoros[1], muki, muksó, nemecsek, nyeles, orca, öcskös, öreg, pacák, pali, pupák, púró, srác, surmó, szivar, térnó, tódi, ürge, veréb.**

fosztás fn *ritk* Rablás; **rabi.**

foxi-maxi fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.** [**fogszi,** szójáték egy rajzfilmfigura *Foxi Maxi* nevére]

főbérlet fn *ritk* Ágy; **dikó.**

főcsősz fn *gyak* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.**

főfejsze fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

főgóré fn *gyak* Rendőri vezető, magasabb beosztású rendőr. — **fejeszseka, kutyafej, nagyfej.**

föl- Ld. **fel-.**

földi fn *gyak* **1.** Olyan fogvatartott-társ, akivel azonos helyről származik az illető fogvatartott. Megszólításként is: *~m!;* **darátom. 2.** Barát; **kampi.** Vö. **kisföldi.**

földönkívüli fn *ritk* Nem magyar nemzetiségű, idegen; **belganyelvű.**

főmufti fn *gyak* Börtönparancsnok.

főnök fn *gyak* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** | Fegyőr vagy rendőr megszólítása. **2.** Olyan fogvatartott, aki nem hivatalos rangban a többi fogvatartott fölött áll; **menő.**

főrabbi fn *ritk* Fegyveres rablás; **rabi.** [Szójáték, **rabi, rabbi**]

föslény fn *ritk* Az a fogvatartott, aki nem hagyja magát kihasználni.

főtér fn *ritk* Folyosó; **trepni.**

fradileves fn *gyak* Olyan (ált. rossz) leves, amiről nem lehet megállapítani, hogy mit tartalmaz; **béemvéleves.** [*Mindent bele!,* a szurkolók jelmondata].

frájer fn *ritk* Hiszékeny ember; **palimadár.** [argó *frájer, frejer* 'nem tolvaj, meglopandó áldozat' (vö. Szir. 25) < ném. argó *Freier* 'hiszékeny ember, meglopandó áldozat' (Wolf 105, Dahn 105)].

francia fn *gyak* Különleges közösülési mód mint a prostituált egyik extra szolgáltatása. Vö. **orálszex.**

frankó mn *gyak* **1.** Megfelelő; (nagyon) jó, tökéletes; **lácsó. 2.** Becsületes, megbízható; **flott. 3.** Igazi, eredeti, biztos; **fix.** [szleng *frankó* 'becsületes, őszinte; jó, tetszetős; biztos' < ném. < ol. *franco* 'szabad, szabadon; őszinte'].

frankójankó fn *ritk* Megbízható, becsületes ember; **flott.**

frankón hsz *gyak* Biztosan; **frankóra.**

frankóra hsz *gyak* Biztosan. — **frankón.**

frankóz**ik** tn ige *ritk* Becsületesen él.

franyesz mn *gyak* Megfelelő; (nagyon) jó, tökéletes; **lácsó.**

frász fn *gyak* Pofon; **csattanó.**

fráter fn *ritk* Hazudós ember; **kanyhalló.**

frejkol ts ige *ritk* Idegesít, cukkol, ugrat; **felhúz.**

fricc fn *ritk* Német ember; **nyámcó.**

frici fn *ritk* Prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.**

frincsa fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

frissáru fn *gyak* Első bűntényesként börtönbe került elítélt; **elsőbálos.**

frisshús fn *gyak* **1.** Életében először börtönbe került fogvatartott; **elsőbálos.** [A homoszexuális fogvatartottak szinte verekednek azért, hogy ki zárkájába kerüljön be.] **2.** Nem rég börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

frissítőház fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

frisslevegő fn *gyak* A kijelölt időben történő séta a börtönudvaron. — **szabadlevegő, szabadság.** Vö. **brodvéj.**

frizura fn *ritk* Ember; **fószer.** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩.

fugesz (*fúgesz* is) fn *ritk* Arany; **fuksz.** [**fugsz* (**fuksz**) 'ua.'].

fuksz fn *gyak* Arany (ékszer). — **angrussó, bizsu[1], csillogó, csin, drágaréz, fényes, fugesz, fukszer, gambi, gold, karát, keményréz, réz, rupun, sárga, sárgaréz, smuk, steksz, szomnákáj.** [argó *fuksz* 'arany, ékszer' ném. argó *Fuchs* 'arany'].

fukszer fn *ritk* Arany; **fuksz.**

fukszos mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

full fn *gyak* Gazdag; **vastag.** *~on van: gyak* Ua. [< ang. *full* 'teljes'].

fullánk fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

fullextra fn *gyak* A prostituált szolgáltatása: minden közösülési mód együtt.

fullextrás[1] fn *ritk* Sok és sokféle bűntényt elkövetett fogvatartott. Vö. **sittes.**

fullextrás[2] fn *ritk* Olyan prostituált, aki mindenre hajlandó. Vö. **rinya.**

fullos mn *gyak* **1.** Gazdag; **vastag. 2.** Jó minőségű, extrákkal ellátott tárgy.

funálás fn *ritk* Homoszexuálisok közötti anális közösülés; **análszex.**

funya fn *ritk* Anális közösülés mint a prostituált egyik szolgáltatása; **análszex.** [? < cig. *fundo* 'alj, fenék'].

fúr tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

furkó fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

furulyáz**ik** tn ige *gyak* Orálisan közösül; **obizik.**

fut[1] ige *gyak* Üzletszerű kéjelgést folytat; **rodázik.**

fut[2] *Lesre ~.*

futkosó fn *ritk* Rendőrségi fogda. — **cella, dühöngő, egérlyuk, elkülönítő, előállító, emzé, fapados, foxi-maxi, hűvös, izzasztó, kaptár, kaszni, kuckó, kutrica, lyuk[1], nyúlketrec, ól, pandesz, pihenő, pulykaól, rabosztály, szárazhugyozó, tetűrágó, tipró, vérszívó, zúzda, zsibongó.** Vö. **csurma.**

futómű fn **1.** *gyak* Láb; **virgács. 2.** *ritk* Cipő; **skárpi.**

futtat ts ige **1.** *gyak* Prostituáltat dolgoztat. — **pecérkedik. 2.** *~ja magát: ritk* Hazudik, valótlant állít; **kamuzik** (Vác).

futtató fn *ritk* Prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.**

futtatott fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

fuvaros fn *ritk* Munkáltató.

fuvola fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** (Elsősorban az orális szexet kedvelők használják a szót.)

fuvoláz**ik** tn ige *gyak* Orális közösül; **obizik.**

fű[1] fn *gyak* Marihuána, marihuánás cigaretta. — **dzsoint, gyep, zöld, zöldség.** Vö. **kábszi.**

fű[2] *~be harap: ritk* A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

függöny mn *ritk* Részeg; **tintás.**

fül Szj: *Vigyázz, mert a ~ed közé vágok!: ritk* Maradj csendben, mert ha nem, pofon váglak!

fülbemászó fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

fülel tn ige *gyak* **1.** Figyel; **dikázik. 2.** Betörés közben őrt áll; **hesszel.**

füles fn *gyak* **1.** Hír, információ. | Betörésre alkalmasnak tűnő helyszín címe; **tipp.** *~t ad:* Tippet ad | Információ bűncselekményről. **2.** Pofon; **csattanó.**

füleskancsó fn *ritk* (Fiatal) homoszexuális; **ratyi.**

fülke fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

fűrészel tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

fűrészelés fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

fürgeürge fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

fürgéz**ik** tn ige *ritk* Siet. — **ível, kotor, pucol, tempózik.**

füsthányó fn *ritk* (Sokat) dohányzó ember; **bagós.**

füstifecske fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

füstöl tn ige **1.** *ritk* Dohányzik; **blázol. 2.** *Még ~ a csikk a kapu előtt.*

füstös fn *ritk* Fenék; **bul.**

G

gabika fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [*Gabika* személynév × **bika**].

gácsó fn *ritk* Férfi; **fószer.** [*gádzsó*].

gádzsi fn *gyak* **1.** Nő, lány. ⟨Megszólításként is⟩. *Vén ~: ritk* Idősebb nő; **banya. — anyag, anyóca, baba[1], banya, baszós, bébi, bige, bombázó[1], boszi, bőr, brifkó, bringa[1], buksza, bula, cafat, cápa[1], cápi, cica, cicus, csaj, csajszi, cseléd, csibe, csíra, csirke[1], csöcs, gép[2], hamvaspicsa, husi, kéjhézag, kerítésléc, koffer, lácsa, liba, lotyó, lubár, luvnya, maca, macska, manöken, monaliza, muff, nyanya, picsa, picsavera, pillangó, pipi, punci, puniella, ramnyi, rányi, ricsaj, rifke, romnyi, rondi, rumnya, sé, séj, sék, siksze, spiné, sukár, sukársé, szuka, tojó, tyúk, vágott, zsenya.** Vö. **donor. 2.** Cigánylány; **romnyi. 3.** Barátnő, szerető. — **romnyi.** [< cig. *gādži* 'nem cigány asszony' (Vek. 65)].

gádzsó fn *gyak* **1.** Férfi; **fószer.** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. **2.** ⟨Cigányok által használva:⟩ Nem cigány, magyar; **paraszt.** [< cig. *gādžo* 'nem cigány férfi, paraszt' (Vek. 65)].

gagyi fn és mn *gyak* **1.** Hamis arany. — **bizsu[1]. 2.** Hamis, értéktelen (ékszer), hamisítvány, nem eredeti; **akremos.** *~ dolcsi/pénz: ritk* Hamis pénz; **állé. 3.** Rossz, silány minőségű; **tré. 4.** *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.** [szleng *gagyi* 'rossz, ügyetlen' 'értéktelen' 'hamis arany/gyűrű' *gagyista* 'hamis gyűrűvel csaló'; ? ném. argó *Gadern, Gattern* 'gyűrű' (Wolf 108, Dahn 109)].

gágyi *ritk* (Szép) lány; **donor.** [**gádzsi** 'nő, lány' < cig. *gādži, gāži, gajži* 'nem cigány asszony' (Vek. 65)].

gagyis mn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.**

gaj *~ra megy: gyak* **a)** A rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik. b)** Elromlik; **tropára megy.** *~ra tesz/vág: gyak* Megöl; **hazavág.** [< argó *gajdesz*].

gájer *~ban van: gyak* Néz, figyel; **dikázik.** [**gájerol** 'figyel, néz'].

gájerol ts ige *gyak* Figyel, néz; **dikázik.** [argó *gájerol, gejerol* 'kukkol, mások szerelmeskedését, közösülését lesi' < ném. *geil* 'kéjsóvár, buja' (Faz. 117, Dahn

111)].

gajó fn *ritk* Szem; **jákó.** [? **gájerol** ’figyel, néz’].

gálává fn *ritk* Fej; **búra.** [? or. *голова* ’fej’]

galeri fn *gyak* Banda, társaság.

gallérkészítő fn *ritk* Hóhér — **bogárimre, galóca, majsztró, vihodár.**

galóca fn *ritk* **1.** Gyilkos; **killer. 2.** Hóhér; **gallérkészítő.** [*gyilkos*galóca].

galoppálya fn *ritk* A börtönudvar, ahol a fogvatartottak sétálnak; **brodvéj.**

galoppol tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

gálya fn **1.** *gyak* Munka; **bulcsi. 2.** *ritk* Prostituált; **rinya.**

gályahajcsár fn *ritk, gúny* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

gályaőr fn *ritk, gúny* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

gályaspejz fn *gyak* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

gályaszer fn *ritk* Munkaeszköz.

gályáz**ik** tn ige *gyak* Dolgozik, (nehéz) munkát végez; **bulcsizik.**

gályázó fn *ritk* A börtönben dolgozó személy (pl. fegyőr vagy nevelő); **bányadolgozó.**

gally fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

gally ld. **gaj.**

gamba fn *ritk* Orr; **hefti.**

gambi fn *ritk* **1.** Arany; **fuksz. 2.** Tűzcsiholó cigarettához. — **gombi. 3.** Orr; **hefti.**

ganef fn *ritk* Tolvaj; **bugás.** [ném. argó *Gannew, Ganef(f)* ’tolvaj’ (Wolf 110) < jid. *ganef* ’tolvaj; ravasz kópé, furfangos, csirkefogó’ < héb. *ganav* ’tolvaj’ (Raj. 86)].

gányó mn *ritk* Szedett-vedett. [? nyj. *(össze)gányol* ’nagyjából, szakértelem nélkül csinál, készít’].

garázdabillegető fn *ritk* Kidobóember. — **kuveros.**

garszíja fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [sp. *García,* a börtönőr neve a Zorro c. filmsorozatban].

gatya R: *Kis ∱ban nagy faszom, baszni jöttem, angyalom: ritk* ⟨A prostituáltak megszólításakor használt mondás⟩ (Tököl).

gatyó fn *gyak* Nadrág; **kalca.**

gauszer fn *ritk* Csaló; **simlis.**

gazda fn *ritk* Prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.**

gazdáskod**ik** tn ige *ritk* Nagyképűsködik; **jasszoskodik.** [? szleng *gizdáskodik* ’kötekedik, nagyképűsködik’].

gazos *Beveri a cöveket a ~ba.*

gázsi fn *ritk* **1.** Fizetés; **adomány. 2.** Pénz; **éles.**

gázsó fn *ritk* Férfi; **fószer.** [cig. *gāžo* ’nem cigány férfi, paraszt’ (Vek. 65); vö. **gádzsó** ’⟨cigányok által használva:⟩ nem cigány, magyar’].

geci[1] fn *ritk* Áldozat; **pancser.**

geci[2] mn *gyak* Rossz; **tré.**

gecitároló ~ *ház* .

gecizik tn ige *ritk* Újonnan börtönbe került zárkatársát ugratja; **buzerál.**

gedva fn *ritk* Pénz, ami nem teljesen tiszta úton került az illetőhöz. *~, amihez elég sok redva tapad.* Vö. **éles.**

géhás fn *ritk* Konyhavezető a börtönben. [*GH* ’gazdasági hivatal’].

gejrác fn *ritk* Prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.**

geld fn *ritk* Pénz; **éles.** [< ném. *Geld* ’ua.’].

geller *~t vesz: ritk* Megszökik; **télakol.**

gempa fn *gyak* Pénz; **éles.**

gengszter fn *ritk* **1.** Bűnöző; **szabadfoglalkozású.** | Betörő; **berepülős.** | Rabló; **punyer. 2.** Fogvatartott; **sittes.**

genny *Húzz a ~be!*

gennygóc fn *ritk* **1.** Homoszexuális; **ratyi. 2.** Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc. 3.** ⟨Nem kedvelt személy megszólítása⟩. — **buzi, csótány, genyóláda, köcsög.**

genyó *Éhes a ~ra:* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik** (Bgy.).

genyóláda fn *ritk* **1.** Homoszexuális; **ratyi. 2.** Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc. 3.** ⟨Nem kedvelt emberek megszólítása⟩; **gennygóc.**

genyós *~ ítélet: ritk* Hosszú börtönbüntetés; **teknősbéka.**

gép[1] fn *gyak* Autó; **verda.** *Kipucol egy ~et: ritk* Feltör egy autót; **felnyom[1].**

gép[2] fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

-gép Ld. **dumagép, kúrógép, nyálgép, nyúlógép, pedálgép, vamzergép.**

gepa fn *ritk* Pénz; **éles.** [**gempa** 'ua.'].

gepárd[1] fn *ritk* Autó; **verda.**

gepárd[2] *Szakadt ~: ritk* Csúnya nő; **szutyok.**

gépel tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

géppityu fn *gyak, tréf* Géppisztoly.

gépsárkány fn *ritk* Autó; **verda.**

gerenda fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** *Lökj egy ¼t az etetőmbe!:* Adj egy cigarettát! (Sú.).

gerő fn *ritk* Irigy ember; **smucig.**

gersli fn *ritk* Pénz; **éles.**

gestapó fn *ritk* Német; **nyámcó.**

gettó fn *gyak* **1.** Börtön; **sitt. 2.** Zárka; **cella.**

gigi fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [? *cigi*].

gilózás fn *ritk* Labdarúgás; **esőtánc.**

girnyó fn *gyak* Gyenge, sovány, félénk ember; **gizda.** [*girhes* 'betegesen sovány' + *-nyó*].

gitt fn Széklet, ürülék; **kula. Szj:** *Nyakig van a ~ben:* Bajban van, bajba kerül; **betép** (Sú.).

gittel tn ige *gyak* Nagydolgát végzi; **kulázik. Ik: ki~.**

gizda mn és fn *gyak* **1.** Nagyképű; **gyökérkefe.** [cig. *gizdavo* 'büszke' (Vek. 67)]. **2.** Gyenge, sovány ember. — **átlátszó, cingár, csicska, csiribiri, csontkorrekciós, csontrakéta, egér, félő, girnyó, göthös, habos, harmatos, hurka, húszdekás, húszkilós, kecske[1], kislány, nyúl[2], nyüzge, perec, piti, pitiáner, pitlák, plenyós, ropi[1], széllelbélelt, szúnyogcsődör, tápszeres, tré, veréb, vízisiklóhátú, zsenge.**

gizdáskod**ik** tn ige *ritk* Vitatkozik. [szleng *gizdáskodik* 'kötekedik, nagyképűsködik' cig. *gizdavo* 'büszke' (Vek. 67)].

gógyi fn *gyak* Ész. [< cig. *gõdji* 'ész, agy' (Vek. 68, CigSz. 46)].

gógyis mn *gyak* Eszes, okos; **duplafejű.**

goj fn *ritk* **1.** Kolbász. [< cig. *goj* 'kolbász' (Vek. 68)]. **2.** Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** [**goj 1.** 'kolbász']. **3.** Szem; **jákó.** [? **gajó** 'szem'].

gójer fn *ritk* Rabság.

gold fn *gyak* Arany; **fuksz.** [< ang. *gold* 'arany'].

gólya *Berepült a ~: ritk* Zárkamotozás volt, melynek célja a tiltott vagy veszélyes tárgyak felkutatása (Szeged). Vö. **hipi.**

gomb fn *ritk* A forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz; **bon.**

gombi fn *ritk* Tűzcsiholó szerszám; **gambi.**

gombozó fn *ritk* Fogda, sötét helyiség; **fogszi.**

gondolat *Repülve jön ki a zárkából a ~a: ritk* Gyorsan vág az esze (Gyula).

gondűző fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

gonzi fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

góré fn **1.** *ritk* Főnök, vezető. — **penge. 2.** *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 3.** *ritk* Rendőr; **zsaru. 4.** *gyak* Prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer. 5.** *ritk* Az a személy, aki tippet ad a betörőnek a betöréshez; **tippadó. Ö: fő~.** [cig. *gōro* (hívóesetben: *gōre*) 'paraszt, gazda' (Vek. 68; vö. TESz. I, 1078), ?× *góré* 'kukoricatároló építmény'].

góréhely fn *ritk* Nevelői szoba.

gorennye fn *ritk* Férfi; **fószer.** [? *Gorenje,* hűtőszekrény márka × **góré**].

gorilla fn *ritk* Nagy növésű ember; **bigi.**

gönc fn *gyak* Ruhanemű. — **gúnya.**

görbe fn *ritk* Egy évnél több börtönbüntetés.

görcs *~ben van: ritk* Bajba kerül; **betép.**

görcsös mn *ritk* Részeg; **tintás.**

göris fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.**

göthös mn *ritk* Sovány, gyenge; **gizda.**

grafit fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

grandhotel fn *ritk* Börtön; **sitt.**

grízes *~ lesz: ritk* Bajba kerül; **betép.**

gründol ts ige *ritk* Csempész. [szleng *gründol* 'kéteshitelű, kimenetű üzletet, vállalkozást alapít' ném. *gründen* 'alapít']. — **síbol.**

guba fn *gyak* Pénz; **éles.** [*guberál* 'aprópénzt egyenként előszed' × *guba* 'hengerded, kerekded tésztafajta', amely hasonló a pénzdarabhoz (TESz. I, 1102, Zolnai 1953a)].

gubernátor fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

guggol tn ige *ritk* Börtönbüntetését tölti; **ül. Ik: le~.**

gugli fn *ritk* Cukor. [cig. *guglo* 'cukor' (Vek. 69)].

gumi fn *ritk* Fiatal, újonnan börtönbe került fogvatartott. Vö. **újonc.**

gumikapás mn *ritk* A börtön gazdaságában dolgozó fogvatartott. Vö. **házicica, princ.**

guminő fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

gumiszoba fn **1.** *gyak* Az a szoba ahová a magára és másokra veszélyes fogvatartottakat zárják. — **dühöngő, kínzókamra, vörösszalon. 2.** Fogda; **fogszi.**

gumizik[1] tn ige *ritk* Kettős játékot játszik: hol a rendőrök, hol pedig a bűnözők oldalán áll.

gumizik[2] tn ige *ritk* Sakkban a már megtett lépést visszvonja.

gúnya fn *ritk* Ruhanemű; **gönc. Ö: mákos~.**

guriga fn *gyak* Egymillió forint; **milla.**

gurít ts ige *ritk* Futballozik. — **(bőr)bogyót kerget.** Vö. **esőtánc.**

gurul tn ige *ritk* Megy; **avázik.** ⟨Elsősorban felszólításként:⟩ *Gurulj odébb!:* Menj innen! Vö. **leakad.**

gurulójáték fn *ritk* Autó; **verda.**

gusztál ts ige *ritk* **1.** Óvatosan megszagol, megkóstol, megnéz. **2.** Néz; **dikázik.**

gút mn *ritk* Jó; **lácsó.** [ném. *gut* 'jó']. **Ö: csí~,**

Gy

gyalogkakukk fn *ritk, tréf* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Rendőr járőr. [A *Kengyelfutó gyalogkakukk* c. rajzfilmből].

gyapál ts ige *ritk* Ver; **brusztol.**

gyapjas fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

gyárihibás mn *ritk* Beteg; **rokkos.**

gyengisz fn *ritk* Gyengélkedő a börtönben; **gyengusz.**

gyengusz fn *gyak* Gyengélkedő. — **egyszemélyes, elfekvő, gyengisz, halálzárka, haldokló, nőgyógyászat, siratő, szanatórium, szülészet, temető.**

gyep fn *ritk* Marihuánás cigaretta; **fű**[1]**.** [**fű**[1]].

gyepál ts ige *ritk* Ver; **brusztol.**

gyepes mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

gyér mn *ritk* Rossz; **tré.**

gyerek *Jó ~: ritk* **a)** Sok börtönt megjárt ember; **kemény**[2]**. b)** Verekedős ember; **kajmár. c)** Becsületes ember; **flott.**

gyermek fn ⟨birt. szraggal⟩ *~e: ritk* Kedvenc, protezsált személy; **csókos.**

gyesza fn *ritk* Felmosó fához hasonló takarítóeszköz; **fókamotor.** [Vö. **dzsesza** 'padló fényesítésére használt eszköz'].

gyetva fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

gyík *Becserkészi a ~ot: gyak* Közösül; **dug.** *Benyeli a ~ot: ritk* Orálisan elégít ki; **obizik.** (Szeged)

gyíkfej fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

gyíkhús fn *ritk* Vagdalthús.

gyilkol ts ige *ritk* Megüt; **beborít.**

gyilkosgalóca fn *gyak* **1.** Gyermekgyilkos; **álmágos**[1]**. 2.** Gyilkos; **killer.**

gyilkosmenhely fn *ritk* Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézet (GYIVI). — **kóter, kotter.**

gyilok fn **1.** *gyak* Emberölés, gyilkosság. — **érintgetés, meleg játék, ritkítás.** Vö. **hazavág. Ö: bér~. 2.** *gyak* Fegyver; **célszerszám.**

gyima fn *ritk* Gumibot; **bikacsök.** [?orosz férfi név, *Дима*].

gyógyiszer fn *ritk* Gyógyszer; **bogyó.**

gyógyítós mn *ritk, tréf* Bolond, hülye; buta; **dilinyós.**

gyogyós mn *ritk* Személyiségzavarral vagy más pszichológiai problémával küzdő fogvatartott, aki a számukra elkülönített körleten, az úgynevezett Gyógyító és Nevelő Csoportban vannak elhelyezve. — **kágyékás.**

gyógyszerzabáló mn *ritk* Olyan erős, izmos ember, aki a testépítésnek és a hormontablettáknak köszönheti alakját; **kajak.**

gyón ts ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

gyors fn *ritk* Speed kábítószer tabletta. — **gyorsító, pörgető.** Vö. **kábszi.**

gyorsbaszás fn *gyak* Nemi erőszak, Erőszakos közösülés; **kajakkúrás.**

gyorsbaszó fn *gyak* Nemi erőszakot elkövető egyén; **kajakkúró.**

gyorsító fn *ritk* **1.** Erős tea vagy kávé; **dobi**[1]**. 2.** Szeszesital; **csopánka. 3.** Speed tabletta; **gyors.**

gyorskezű fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

gyorsköszörülés fn Erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás.**

gyorskúrás fn *gyak* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

gyorslábú fn *ritk* Rabló; **punyer.**

gyökér fn (és mn) **1.** *gyak* Buta, ellenszenves ember; **dilinyós. 2.** *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer. 3.** *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 4.** *gyak* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc. 5.** *Seggbe baszott ~: ritk* Homoszexuális; **ratyi. 6.** Bíró; **mázsáló.**

gyökérkefe fn *gyak* Nagyképű, társával

szemben lenéző magatartást tanúsító fogvatartott. — **gizda.**

gyökérség fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

gyufáz**ik** tn ige *ritk* **1.** Csal a kártyával; **cinkel. 2.** (A betörni szándékozó bűnöző este) a kapuzár nyelvére gyufát helyez, és ezzel ellenőrzi, hogy használták-e a kaput, hazamentek-e a tulajdonosok.

gyúr tn ige **1.** *gyak* Erősít, edz; testépítést végez. — **beeresztőzik, papucsozgat, gyurmázik, kondizik, tuningol. 2.** *Csuklóra ~: gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

gyurma fn *gyak* Erősítés, testépítés; **badi.**

gyurmáz**ik** tn ige *ritk* Erősít; **gyúr.** [*gyúr*]

gyúrós fn és mn **1.** *gyak* Body buildinges, testépítő; **badizós. Ö: zárka~. 2.** *ritk* Izmos, erős, kisportolt testalkatú (ember); **kajak.** *(Kitetovált) ~ állat:* Izmos, erős ember; **kajak** (Bgy.).

Gyűjtő fn *gyak* A Budapesti Fegyház és Börtön a Kozma utcában. [régi *Gyűjtőfogház*].

gyűjtöget ts ige **1.** *ritk* Koldul; **lejmol. 2.** *gyak* Lop; **csór. 3.** *ritk* Kirabol; **kiciánoz.**

gyümölcskoktél fn *ritk* Börtönben készített alkohol tartalmú ital; **csopánka.** (Gyümölcshöz cukrot és vizet adnak, néhány hétig állni hagyják, leszűrik és úgy fogyasztják.)

gyűr ts ige Cigarettát csavar. *~j egy blázt!: ritk* Csavarj egy cigarettát!

gyűrű fn *ritk* Bokszer. (Négy bütykös gyűrűszerű részből és fogantyúból álló, ált. fémből készült öklöző eszköz.)

gyűrűs fn *ritk* Az a prostituált, aki Budapesten a körgyűrű mellett áll; **rinya.**

H

H_2O Ld. **hákettőó**

habalaba fn *ritk* Arab ember.

habos mn *ritk* **1.** Rossz; **tré. 2.** Gyenge; **gizda.**

habzó fn *ritk* Száj; **muj.**

habzsolás fn *gyak* Étkezés; **burkolás.**

hadova fn *gyak* (Felesleges) beszéd (ami nem — vagy csak részben — fedi a valóságot); **sóder[2].** [Vö. héb. *ha-davar* 'a szó' (JB.)].

hadovál ts ige *gyak* **1.** Beszél; **borbiszál. 2.** Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

hadovaláda fn *gyak* **1.** Rádió — **doboz, hazugláda, sípláda, zenedoboz, zeneláda.** Vö. **bindzsi. 2.** Hangszóró; **hangos.**

hájbáj fn *ritk* Kövér ember; **vadmalac.**

hajcsiz**ik** tn ige *gyak* Alszik; **szovel.**

hajlakol tn ige *ritk* **1.** Ott marad, elidőzik valahol. **2.** Megszökik; **télakol.** [argó *hajlakol* 'fut, menekül' jid. *hojlejch* 'megy' (Dahn 120)].

hájpacni fn *gyak* Kövér ember; **vadmalac.**

hajt ts ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

hajtós fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

hajtóslány fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

háká fn *ritk* Házikórház, rabkórház. [*HK* '***h****ázi* ***k****órház']. — **Kálló, halálkórház, krematórium, lélekpihenő.**

hákettőó fn *ritk* Víz. — **páji.**

hakmecol tn ige *ritk* Nagyzol, dicsek-

szik.

hakni fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.**

hakniz**ik** tn ige *ritk* Hazudik, túloz; **kamuzik.**

hal *Öreg ~*

halálkórház fn *ritk* Börtönkórház; **háká. [h***alál***k***órház HK* ’***h***ázi ***k***órház’**]**

halálország fn *ritk* Alvilág.

halálosztó fn *gyak* Gyilkos; **killer.**

halálraítélt fn *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

haláltábor fn *ritk* Fegyház; **agymosó**[1]**.**

halálzárka fn *ritk* Betegszoba, gyengélkedő; **gyengusz.**

halandzsa fn *gyak* Hamis beszéd, hazugság; **vaker.** [*halandzsa* ’értelmetlen, összefüggéstelen szöveg; zavaros, lódító, nagyképű fecsegés; mellébeszélés’].

halandzsál ts ige *gyak* Hazudik, félrevezet; **kamuzik.**

halaváz ts ige *ritk* Ver; **brusztol.**

hálazsozsó fn *ritk* Megvesztegetés céljából adott pénz. — **potova.**

haldokló fn *ritk tréf* Gyengélkedő; **gyengusz.**

halef fn *gyak* Kés, tőr; **bugyli.** [< *chaleff* ’kés’; *chálef* ’metszőkés, sakterkés’ (Száj. 16)].

hali *gyak* Szia; **csá.**

hallgató fn *gyak* Fül; **lokátor.**

hallóka fn *gyak* Fül; **lokátor.**

haló fn *gyak* **1.** Étel, ennivaló; **kajesz. 2.** Étkezés, evés; **burkolás.** [*xal, hal* ’eszik’, *xalimo* ’evés’ (Vek. 71)].

háló fn *gyak* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

halódia fn *ritk, tréf* Étel; **kajesz.** [— **haló** ’étel’].

halódiás mn *ritk* Éhes; **kajás.**

hálószoba fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

halott *Élő ~: ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

halóz**ik** ts ige *gyak* Eszik, étkezik; **burkol.** [< **haló** *xal, hal* ’eszik’ (Vek. 71)].

halpiac Szj: *Vagány vagy, öcsém, a ~on halszatyorban.*

hamelós fn *ritk* Étel; **kajesz.** [szleng *hamel* ’eszik’ **halózik** ’eszik’ × *hamham,* (az étel bekapását utánzó gyermeknyelvi szó)].

hámhám fn *ritk* Étel; **kajesz.** [*hamham, hám-hám* (az étel bekapását utánzó gyermeknyelvi szó)].

hamis mn és fn *ritk* **1.** Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** Csaló; **simlis.**

hamisjátékos fn *ritk* Kártyjátékban csaló; **cinkes.**

hammer mn *ritk* Buta; **dilinyós.**

hamvaspicsa fn *ritk* Lány; **gádzsi.**

hamvasseggű fn *ritk gyak* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos.** [Mert a börtönben szexuális zaklatásnak van kitéve].

hamzsol ts ige *gyak* Eszik; **burkol.** [*habzsol* ’mohón, sietve eszik’].

hancúrléc fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** *Megpörgeti a ~en:* Közösül; **dug** (Szeged).

hancurmanciz**ik** tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

hangdoboz fn *ritk* Hangszóró; **hangos.**

hangos fn *gyak* Hangszóró. — **doboz, falikutya, hadovaláda, hangdoboz, hazugláda, recsegő, távrecsegő, telefon, vamzerdoboz, vamzerláda, zajdoboz, zajláda.**

hangszerleves fn *ritk* Nagyon rossz leves; **béemvéleves.**

hangya *Beindul a ~ja.*

hanta fn *gyak* Hazugság; **vaker.**

hantáz**ik** tn ige *gyak* Hazudik; **kamuzik.** [ném. *hantieren* 'foglalatoskodik, tesz-vesz'].

hányás Szj: *Mi a ~, haver?: gyak* Mi újság van?

hapacsol tn ige *ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

hapek fn *ritk* Férfi, fiú; **fószer.** [**hapsi** 'férfi, fiú'].

hapi[1] fn *gyak* Férfi; **fószer.** [**hapsi** 'férfi, fiú'].

hapi[2] fn fn *ritk* Ebéd; **deles.** [? *hami* 'evés, étel'].

happol ts ige *ritk* **1.** Gyorsan elvesz valamit valaki elől. **2.** Lop; **csór.** [ném. *happen* 'vmi után kap'].

hapsi fn *gyak* **1.** Férfi, fiú; **fószer. 2.** Barát; **kampi.** ⟨A fogvatartottak egymás közötti megszólításaként:⟩ *~m*; **darátom.** ⟨Névismeret hiányában egy idegen ember megszólítása is lehet⟩. **Szj:** *Okos légy, ~m, mert belefutsz a nehézbombázómba!* [***hav*er** + *-si* (TESz. II, 51)].

harácsol tn ige *ritk* A börtönben a cigarettát, kávét a duplájáért adja hitelbe.

harap *Fűbe ~.*

harcos *Öreg/ Régi ~:* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.**

háré fn *gyak* Haj; **hári.**

háreműr fn *ritk* Az a férfi, aki a prostituáltakat dolgoztatja; **májer.**

hargenol ts ige *ritk* Ver; **brusztol.** [ném. argó *hargenen* 'megöl' jid. *hárgenen* 'megölni, gyilkolni' (Száj. 27, Dahn 123)].

hari fn *ritk* Rablás; **rabi.**

hári fn *gyak* Haj. *Dobd be a ~d!:* Fésülködj meg! [< ném. *Haare* 'haj']. — **bál, bokor, búra, drót[1], háré, kazal, kóc, lobogó, lobonc, pikkely, rőzse, séró, sörény, sörte, taréj, toll.**

hárki fn *ritk* Pénz; **éles.**

hármasügynök fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

harmatos mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

háromárbocos fn *ritk* Rum. [A rumos üveg címkéjén látható hajóról].

hárombetűs fn *gyak* Fogvatartott; **sittes.** [*s + i + t (tes)*].

háromdanos mn *gyak* Három filterből készült tea. Vö. **dan.**

hárul ts ige *ritk* Tagad.

hasadék *Tordai ~: ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

hasel ts ige *ritk* Eszik; **burkol.**

hasisos mn *ritk* Hasisfogyasztó. Vö. **anyagos.**

haska fn *ritk* Hasis. — **haskó.**

haskó fn *ritk* Hasis; **haska.**

hastók fn *ritk* Asztal; **deszka.**

haszel ts ige *gyak* Eszik; **burkol.**

hasznos fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

hat *Nálad már fél ~ van: ritk* ⟨Impotens, nemi aktusra képtelen férfinak mondják⟩ (BpK.). [Ti. félhatkor az óra mindkét mutatója lefelé „lóg"].

hát *ritk* **Szj:** *Ülj le a ~adra és járkálj!*

hátszél *Hátszele van: gyak* Protekciós. Vö. **csókos.**

haver fn *gyak* Barát; **kampi.** ⟨Megszólítás is; **darátom**⟩. *Mi a hányás, ~?* 'Mi újság van?' (Ph.). [(< ném. argó *Chawer* 'barát, cinkostárs': Wolf 71) < jid. *χawər, chawer* 'barát, társ' < héb. *hāβēr* 'ua.' (TESz. II, 76)].

haverláda fn *ritk* Barát; **kampi.**

havernő fn *gyak* Női börtönökben így nevezik egymást azok a fogvatartottak, akik barátságban vannak, de nem leszbikusok.

ház fn **1.** *gyak* Börtön; **sitt. 2.** *Bűn ~a: ritk* A rendőrség épülete; **jard.** *Gecitároló/infralámpás ~: ritk* Bordélyház; **kupi.** *Szűzek ~a: ritk* Börtön; **sitt. 3.** *Telt ~ van nála: ritk* Gazdag; **vastag. Ö: álom~, félelem~, frissítő~, jard~, ketreces~, lámpás~, lincs~, moly~, rab~, ratyi~, tudás~, vamzer~, zsaru~.**

hazaáruló fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

hazabasz ts ige *ritk* Meggyilkol; **hazavág.**

hazafeszít ts ige *ritk* Meggyilkol; **hazavág.**

hazafeszül tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul.**

hazajáró ~ *lélek: ritk* Visszaeső, többszörösen büntetett fogvatartott; **zuhanóbombázó.**

hazalátogat tn ige *ritk* Betör; **becsenget.**

házaló fn *gyak* Betörő; **berepülős.**

hazamenő fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

hazárdíroz**ik** tn ige *ritk* Kártyázik; **zsugázik.**

házasságkötés fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülők egyfajta beavató ugratása. Vö. **bekóstolás.**

hazatesz ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.** ~*i magát: ritk* Öngyilkosságot követ el; **befarcol.**

hazavág ts ige *gyak* Megöl. ~*ja magát: ritk* Öngyilkosságot követ el; **befarcol.** — **agyonpuszavel, átküld,** el**altat, elás, elfektet, elföldel, elgáncsol, elkapál, elsinkel, eltesz (láb alól), elveszi a forgalmit, fekvő nyolcast bevállal, gajra tesz/vág, hazabasz, hazafeszít, hazatesz, hidegre tesz/vág, hűt, jegel, jégre tesz, kettéharap, kicsinál, kifingat, kigittel, kiiktat, kikészít, kinyiffant, kinyír, kinyuvaszt, kipurcant, kipusztít, kivégez, kivonja a forgalomból, leoltja a villanyt örökre, leöl, levadász, levág, levesbe vág, likvidál, megkímél, megpusztít, mudárel, mundarel, pacsra tesz, padlóra küld, pukkra tesz, puszavál, puszavel, puszovál, sírba rak, taccsra tesz, takarít, trére tesz.** Vö. **gyilok.**

házi fn *ritk* Takarító a börtönben.

házicica fn *ritk* **1.** A börtönben dolgozó női elítélt (Tököl). Vö. **gumikapás, princ. 2.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

házikutya fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

házimozi fn *ritk* Tévészoba a börtönben.

háziszárnyas fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

hazugláda fn *ritk* **1.** Rádió; **hadovaláda. 2.** Hangszóró; **hangos.**

hé fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru. 2.** *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 3.** *ritk* Nyomozó; **nyominger.** [argó *hé* 'rendőrség' < ném. argó *Heh, Höh* 'rendőrség' (TESz. II, 87)].

hebrencs mn *gyak* Dadogó ember.

hecsi fn *ritk* Aprópénz. — **dióbél.**

héder fn **1.** *gyak* Alvás, pihenés. — **fájront, henye, szieszta. 2.** *ritk* Lakás, illetve hálóhely; **kéró. 3.** *ritk* Zárka; **cella.** [< jid. *chéder* 'szoba, iskola' (Száj. 17)].

héderel tn ige *gyak* Alszik; **szovel.** *Héderel a lakhandiban* 'Alszik a lakásban' (Vác).

héderez**ik** tn ige *gyak* **1.** Alszik; **szovel. 2.** Fekszik; **szinyel. 3.** Erdőben, parkban, nem saját lakáson alszik, pihen. **Ik: le~.**

hefti fn *gyak* Orr. [ném. argó *Heft*

'orr' (Dahn 126)]. — **cserpák, csőr, dudli, gamba, gambi, ormány, szimat, szivattyú, tokmány, turbó.**

hegedű fn *ritk* Fűrész.

hegesztés fn *ritk* A börtönajtó zárása.

hegy fn *ritk* Magas ember; **bigi.**

hegyező fn *ritk* Zárka; **cella.**

hekus fn *gyak* Rendőr; **zsaru.** [**hé** 'ua.'].

hekuskocsi fn *ritk* Rendőrautó; **meseautó.**

helytartó fn *rikt* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

hemi mn *ritk* Szemüveges ember. — **kukker, ókulárés.**

hengerzártörő fn *gyak* A hengerzárak közepének kettétörésére szolgáló eszköz, hogy a zár eltávolítása után a betörő a saját zára segítségével kinyithassa az ajtót.

hentes fn *ritk, gúny* **1.** Börtönorvos; **mengele. 2.** Gyilkos; **killer.**

hentesmetsző fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

henye fn *ritk* Pihenés; **héder.**

hepaj fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.**

hepciás mn *ritk* Erőszakos ember; **kajmár.**

herkules mn *ritk* Magas ember; **bigi.**

hernyó fn *ritk* Heroin. Vö. **kábszi.**

herót fn *gyak* Undor. *~ja van: gyak* Utál valakit, undorodik valamitől. *~om van a munkától!:* Munkaundorom van! [jid. *charóte* 'az elhatározás megbánása, visszavonás' (Faz. 121)].

héség fn *gyak* Rendőrség; **jard.** [**hé** 'rendőr' + *-ség*].

hessz fn *gyak* **1.** A zárka ajtaján lévő kémlelőnyílás; **cirkli. 2.** A fogvatartottak ellenőrzése a zárkaajtó kémlelőnyílásán. *Hessz (van)!:* (Vigyázz!) Figyel az őr! Vigyázat! Jön az őr! Vigyázat, figyelnek! **3.** Ablak; **kilátó. 4.** Figyelés. [**hesszel** 'néz, figyel'].

hesszablak fn *gyak* A zárkaajtón lévő kémlelőnyílás; **cirkli.**

hesszel ts ige *gyak* **1.** Betörés közben őrt áll, figyel. — **falaz, fülel, résen van, spiccel, spiccen áll, stírel, stíröl, szasszerol. 2.** Néz, figyel; **dikázik.** [argó *hessz* 'óvatos, ügyes' ném. argó *chess, kess* 'okos, értelmes, a bűnözésben jártas' < jid. *chess* (Wolf 161, Dahn 128)].

hesszelő fn *gyak* **1.** A zárkaajtón lévő kémlelőnyílás; **cirkli. 2.** A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll és figyel. — **bagoly, falazó, fedő, figyelő, jeltadó, kamerázó, kommandós, ködös, kukker(oló), lámpafény, leső(ember), sasoló, sasszem, simító, súgó, szentinel, takaró, testőr, törzsvásárló.** Vö. **bajtárs, pajszeros, spiccen áll.**

hesszlyuk fn *gyak* A zárkaajtón lévő kémlelőnyílás; **cirkli.**

hét-nyolc-kilenc msz *ritk* Itt az őr! Figyelnek! ⟨Így jeleznek észrevétlenül a fogvatartottak társuknak, ha veszélyt észlelnek⟩ (Vác, BpK.).

hétvégi fn *ritk* Nyaralókba betörő bűnöző; **berepülős.**

hévíz fn *ritk* Zuhanyzó; **uszoda.**

hibernátor fn *ritk, gúny* Börtönorvos; **mengele.**

híd *~ba tesz: gyak* Becsap; **megvezet.**

hideg *~re tesz/vág: gyak* **a)** Megöl; **hazavág. b)** Börtönbe zár; **bekaszniz.** Vö. **hűt.** [bécsi ném. *kalt machen* (tkp. hidegre csinál) 'meggyilkol'].

hiéna fn *ritk* **1.** Az a fogvatartott, aki saját érdekeit nézve mindenkin átgázol. **2.** Az a fogvatartott, erőszakkal elveszi társa csomagját. **3.** *Parancsnokra leső ~:* Áruló, besúgó; **vamzer** (Sú.). **4.** Koldus, kéregető; **lejmos**. **5.** (Még a halálos ítélet

idejében használt szó:) A halálra ítéltet az akasztásra vivő fegyőr. Vö. **smasszer.**

hiénáz**ik** tn ige *ritk* Az ételt észrevétlenül elveszi a másiktól.

hilóz**ik** tn ige *ritk* Eszik; **burkol.** [argó *hilózik* 'többszörös pénzfelváltás ürügyén becsap' × **silózik** 'eszik'].

himbáló fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

himbi fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

himihumipali fn *ritk* Jelentéktelen ember; **pitiáner.**

hímringyó fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

hint ~*i a rizsát.*

hintáz**ik** tn ige *gyak* Kártyával csal; **cinkel.**

hipi fn *gyak* Zárkaellenőrzés. — **hipis, hippis, ravanc.** Vö. **berepült a gólya.**

hipis fn *gyak* Zárkamotozás, melynek célja a tiltott vagy veszélyes tárgyak felkutatása; **hipi.** [jid. *hippis, hipiš* 'kutatás, motozás' (Bihari 1969)].

hipiz ts ige **1.** Motoz. **2.** Más holmiját átnézi. **Hippel.**

hipiz**ik** tn ige *gyak* Zárkamotozást végez. — **cián**oz, hippel, hippizik.**

hippel ts ige *gyak* **1.** Motoz. — **hipiz, kutat, matat, taperol, tapiz. 2.** Más holmiját átnézi. **3.** Zárkamotozást végez; **hipizik.**

hippi fn *ritk* Garázdálkodó, erőszakos ember; **kajmár.**

hippis fn *gyak* Zárkamotozás; **hipi.**

hippiz**ik** tn ige *gyak* Zárkamotozást végez; **hipizik.**

híradós fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

hirigel tn ige *ritk* Verekszik; **brusztol.** [argó *hirig* 'verés, verekedés' (< ném. argó *Harigo, Harige* 'gyilkosság') < jid. *hereg, hariga, harîge* 'gyilkosság' (TESz. II, 117)].

hitler fn **1.** *gyak* Német; **nyámcó. 2.** *ritk* Szobafestő; **pamacs.**

hitlerszalonna fn *gyak* Kemény gyümölcsíz.

hivatal fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

HK ld. **háká.**

hobó fn *ritk* Férfi, fiú; **fószer.**

hodály fn *ritk* Zárka; **cella.**

hófehérke fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

hógolyó *Pirított* ~.

hóhem fn *gyak* **1.** Csavargó. **2.** Alvilági ember. — **jassz, tróger, vagabund, zsivkó. 3.** Vagány, belevaló; **jassz.** [argó *hóhem* 'ravasz, okos, ügyes' (Szir. 28) jid. *chóchem* 'okos, bölcs (Száj. 19)].

hóhér fn *ritk* **1.** Bíró; **mázsáló. 2.** Nyomozó; **nyominger.**

hokihelyiség fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [*hoki* 'önkielégítés'].

hokitokihely fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [*hoki* 'önkielégítés' × ang. *walkie-talkie* 'hordozható rádiótelefon'].

hokiz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

hókuszpók fn *ritk, tréf* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [*Hókuszpók,* a Hupikék törpikék c. rajzfilmsorozat gonosz, de kétbalkezes varázslója].

holkabolka fn *ritk* Lopás; **capcara.** [? *Lolka* és *Bolka,* egy lengyel rajzfilmsorozat két szereplője].

holleanyó fn *ritk* Női fegyőr, börtönőr; **csukibaba.** [*Holle anyó,* a Grimm testvérek egyik meséjének szereplője].

holmi fn *gyak* Lopott tárgy; **áru.**

homályvágó fn *ritk* Szem; **jákó.**

hombárfejű mn *ritk* Nagyfejű ember.

homi fn Homoszexuális; **ratyi.**

homó fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

homokos fn *gyak* Homoszexuális; **ratyi.** Vö. *Olyan, mint a tengerpart, langyos és homokos: gyak* Homoszexuális; **ratyi.** [*homoszexuális*].

horpaszt tn ige *ritk* Alszik; **szovel.**

hosszúpuska fn *ritk* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Magas ember; **bigi.**

hotel fn *gyak* **1.** Börtön; **sitt. 2.** Zárka; **cella.**

hótziher mn *gyak* Biztos; **fix.**

hóvirág fn *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

hörpi fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

hősöktere fn *ritk* Börtönudvar; **brodvéj.** [*Hősök tere,* Budapesten].

hugyál tn ige *ritk* Vizel; **brunyál.**

hugyi fn *ritk* Vizelet; **mutra.**

hugyil tn ige *ritk* Vizel; **brunyál.**

hugyiz**ik** tn ige *gyak* Vizel; **brunyál.**

hulla mn *ritk* Részeg; **tintás.**

hullaszagú fn *gyak* Életfogytiglani börtönbüntetésre ítélt fogvatartott; **életfogytos.**

hullaszállító fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

hunyó fn *ritk* Tolvaj; **bugás.**

hurcolkod**ik** tn ige *ritk* Megy; **avázik.**

hurka mn *ritk* Gyenge ember; **gizda.**

hurok ~*ba lép: ritk* Bajba kerül; **betép.**

husi fn *gyak* Nő, lány; **gádzsi.**

húskonzerv fn *ritk* Kövér ember; **vadmalac.**

húszdekás mn *ritk* Sovány, gyenge, vézna ember; **gizda.**

húszkilós mn *gyak* Sovány, gyenge, félénk ember; **gizda.**

hússzállító fn *gyak* Rabszállító autó; **rabó.**

húz *Karóba* ~. *Nyakra* ~. **Szj:** ~*z a gennybe!,* ~*z a picsába!: gyak* Menj innen! Takarodj! Vö. **elhúz[2], leakad.**

húzás fn *gyak* Kártyával való csalás. Vö. **cinkel.**

húzó fn *gyak* Kártyajátékban csaló; **cinkes.**

húzós[1] mn *gyak* Veszélyes; **rázós.**

húzós[2] *gyak* **I.** mn **1.** ⟨Kártyára mondva:⟩ Olyan ⟨kártya⟩, amely lapjainak oldalát az ászok kivételével nagyon finom smirglivel lecsiszolták, így az ászokat könnyen ki lehet venni, húzni a pakliból. **2.** Gazdag; **vastag. II.** fn **1.** Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** Zsebtolvaj; **zsebes.**

húzóskártya fn *ritk* Hamiskártya.

hülyít ts ige *gyak* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

hűsöl tn ige *ritk* Börtönbüntetését tölti; **ül.**

hűt ts ige *gyak* Gyilkol; **hazavág.** Vö. **hidegre tesz.**

hűvös fn *gyak* **1.** Börtön; **sitt.** ~*re vág: gyak* Börtönbe zár; **bekaszniz. 2.** Rendőrségi fogda; **futkosó.**

I, Í

idegbeteg mn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.**

ideiglenes ~ *lakhandi* .

igazmondó fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

igazoltat ts ige *ritk* Cigaretta csikkeket szed össze; **csikkezik.**

igazságosztó fn *gyak* Rendőr; **zsaru.**

igazságszerető fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.**

iksz szn *ritk* Tíz. — **des.** Vö. **mallér.** [római *X*].

íkúlájt fn *ritk* Buta; **dilinyós.** [*IQ light*]

imádkoz**ik** tn ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

imeis mn *ritk* Bolond, elmegyógyító kezelésre szoruló; **dilinyós.** [< *IMEI* 'Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet'].

inas fn **1.** *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 2.** *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

indexes fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

indiai fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

indián fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

indul ~ *a gépezet: gyak* ⟨Szabadulás előtt álló fogvatartottak mondják:⟩ Hamarosan szabadulok (Db., Nyh.). *Üzletelni* ~.

informatikus fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

informátor fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

informer fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

infralámpás ~ *ház* .

ingyenélő fn *ritk* **1.** Az a férfi, aki a prostituáltakat dolgoztatja; **májer. 2.** Fegyőr; **smasszer.**

intézet fn *ritk* Börtön; **sitt.** *Pajkos fúk ~e:* 'ua.' (Szeged).

intimszoba fn *ritk* Zárka; **cella.**

iparitanuló fn *ritk* Elsőbűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

ipse fn *gyak* Férfi; **fószer.** ⟨Megszólítás is; **darátom**⟩. [< lat. *ipse* 'ő maga'].

IQ light Ld. **íkúlájt.**

irány *ritk* **Szj:** ~ *a megélhetés!:* ⟨Szabadulás előtt használt kifejezés⟩ (Db., Nyh.).

iroda fn *ritk* **1.** Illemhely; **retyó. 2.** Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

iskola fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

istálló fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

isten *ritk* **Szj:** ~ *áldjon, visz a víz!* ⟨Szabadulás előtt álló fogvatartottnak mondják társai búcsúzóul⟩ (Tököl).

iszapszemű *Vén iszapszemű rája.*

iszkiri fn *gyak* Szökés; **télak.**

iszkiriz**ik** tn ige *gyak* Megszökik; **télakol.**

iszkol tn ige *ritk* Elmenekül; **télakol.**

itatás Szj: ~*ra összeáll!*

ítélde fn *ritk* Bíróság.

ittasvezetés fn *ritk* A csalás egyik módja, amikor a csaló az ittas embert félrevezeti és elveszi a pénzét.

ível tn ige Siet; **fürgézik.**

ivó fn *gyak* Kocsma; **krimó.**

izélős mn *ritk* Erőszakos nemi közösülést elkövető személy; **kajakkúró.**

izomagyú mn *gyak* Tudatlan, agresszív, buta; **kajak, dilinyós.**

izomkodó mn *ritk* Verekedős ember; **kajmár.**

izomtorony fn *ritk* Izmos, kisportolt testű ember; **kajak.**

ízület fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

izzasztó fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

J

jagelló fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru. 2.** *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [cig. *jagalo, jagālo* 'rendőr' (Vek. 79) × *Jagelló* (történelmi uralkodó család)].

jagellóság fn *gyak* Rendőrség; **jard.**

jájen fn *gyak* Pénz; **éles.** [argó *jajem, jajen* 'borravaló' jid. *jajin* bor (Dahn 139)].

jakab *Pofon vágja ~ot: ritk* Önkielégítést végez; **rejszol** (Szeged).

jákás fn *gyak* Szem; **jákó.**

jakesz fn *ritk* Dzseki; **jakó.**

jakó fn *gyak* Dzseki. [< ném. *Jackett, Jacke* 'kabát' (Faz. 124)]. — **blöré, jakesz, lajbi, ujjas, zakó, zubbony, zubonó, zupuna.**

jákó fn *gyak* Szem. [cig. *jākh, jāk* 'szem' (Vek. 79)]. — **csecsebogyó, gajó, goj, homályvágó, jákás, kamera, kukella, látóka, leső, messzelátó, pásztázó, pilács, skuló, távcső.**

jaksi fn *ritk* A huszonegyeshez hasonló kártyajáték, ahol a játékosnak előre meg kell mondani, hogy mennyit üt a végére. [? argó *jakab* '(a huszonegyes kártyajátékban) húsz' (Dahn 139)].

jakuza fn *ritk* Gyilkos; **killer.** [*Jakuza,* a japán maffia neve]

jamesbandi Ld. **dzsémszbandi.**

jampi fn *ritk* **1.** Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő. 2.** Utcagyerek. [< szleng *jampec* 'divatmajom' < jid. *jampoc* (tsz. *jampec*) 'bolond, ütődött' (TESz. II, 258, Bihari 1966).

japán ~ *áru: ritk* Hamis pénz; **állé.** [argó *japanise szojre* 'könnyen felismerhető lopott holmi'].

jár Szj: *Úgy ~sz, mint a volt felségem: jól meg foglak baszni.*

jard (írásban gyak. *yard)* fn *gyak* **1.** Rendőrség. — **álomház, barlang[2], bűn háza, cifrapalota, darázsfészek, desztó, fehérház, félelemház, gyökérség, héség, jagellóság, jardház, klub, kopóság, kripta, madárkalitka, menedékház, mesepalota, milícia, mókusörs, óberhé, palota, policáj, police, rabház, ratyiház, trépalota, vamzerház, vár, vidám fiúk klubja, zsaruház, zsarupalota, zsaruság, zsarutanya. 2.** Rendőr; **zsaru.** [ang. *Scotland Yard* 'a brit rendőrség (központja)' (Faz. 124)].

jardház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

járgány fn *gyak* Autó; **verda.**

járkálda fn *ritk* Napi séta a börtönben; **körözés.**

jártató fn *ritk* Börtönudvar; **brodvéj.**

jassz fn *gyak* **1.** Vagány, belevaló. — **hóhem, vagabund, zsivkó. 2.** Alvilági ember; **hóhem.** [? ném. argó *Jasser* 'kabáttolvaj', *Jaß* 'kabát' (TESz. II, 264)].

jasszkari fn *ritk* Büszke, rátarti.

jasszoskod**ik** tn ige *gyak* Vagánykodik, nagyképűsködik. — **arcoskodik, gazdáskodik, purcinál, veri magát/a nyálát, vetít.**

játék[1] fn *ritk* Pénz; **éles.**

játék[2] *Meleg ~.* **Ö: guruló~.**

játékos fn **1.** *ritk* Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** *ritk* Csaló; **simlis. 3.** *Fiatal ~.*

játszik *Seggbeverősdit ~.*

jatt fn **1.** *gyak* Borravaló, csúszópénz. — **élespénz. 2.** *ritk* Kéz; **csülök. 3.** *ritk* Kézfogás. [< ném. *Jad, Jat* 'kéz' < jid. *jad* 'kéz' (EWUng. 641, JB.)].

jattol ts ige Kifizet; **kicsenget. Ik: le~.**

jattos fn *ritk* **1.** Kéz; **csülök. 2.** Izmos, erős ember; **kajak.**

javítós mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

Jean Ld. **zsan.**

jég[1] fn *ritk* Kokain; **koksz.**

jég[2] *~re tesz: gyak* Megöl; **hazavág.**

jegel ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

jegy *A másvilágra vált ~et: ritk* Meghal; **megpusztul.**

jek szn *ritk* Egy. [< cig. *jek* 'egy' (Vek. 62)].

jeksej fn *ritk* Száz forint(os bankjegy, illetve pénzérme); **kiló.** [cig. *jek* 'egy' + *šel* 'száz' (Vek. 62, 153)].

jeltadó fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

jergli fn *ritk* Fogda; **fogszi.** [argó *jergli* 'toloncház'].

jó ~ *gyerek: ritk* **a)** Sok börtönt megjárt ember; **kemény**[2]**. b)** Verekedős ember; **kajmár. c)** Becsületes ember; **flott.** ~ *a pálya: gyak* Minden rendben van; **lácsó.** ~ *a térképen: ritk* Jó, kedvező; **lácsó.** *Benne van a ~ban: ritk* Protekciós a börtönben. Vö. **csókos.**

jóga *Lemegy ~ba: ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

jógáz**ik** tn ige *ritk* Gyermeket szül; **ellik.**

jogegyenlítő fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

joint Ld. **dzsoint**

jojó fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

jól ~ *áll vkinél: gyak* Protekciós a börtönben. Vö. **csókos. 4.** ~ *fekszik: ritk* ⟨Társait jókedvre derítő, vicces fogvatartottra mondva:⟩ Kedvelik, szeretik.

jótevő fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

józsi fn *ritk* Kabát; **pufi. Ö: kis~.**

jön ~ *a kaja/moslék: gyak* Ebédosztás van.

júdás fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

jugó fn *gyak* A volt Jugoszlávia területéről érkezett ember.

Júlia Szj: *Bejött mint Rómeó, kimegy mint ~: gyak* Homoszexuálissá válik a börtönben; **bebuzul.**

juliska fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

K

K. O. Ld. **káó.**

kabala fn *ritk* Kedvence valakinek, protekciós; **csókos.**

kábel[1] fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

kábel[2] *~t fektet: ritk* Nagydolgát végzi, székel; **kulázik.**

kabi fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

kábít ts ige *gyak* Mellébeszél, hiteget. — **altat, ámít, cselez, csépeli az ürest, etet**[1]**, hadovál, hapacsol, hülyít, kamuzik, kanyhallóskodik, nyomja a kanyhallót/rizsát/sódert/vakert, palizik, pörget, púderol, rizsázik, sárkányosat beszél.** Vö. **kamuzik.**

kábszi fn *gyak* Kábítószer. — **angyalpor, anyaeper, anyag, bódítószer, bogyó, cucc, dobi**[1]**, drogica, dzsodzsó, gonzi, jég**[1]**, jojó, kabi, kokó, narkó, nyalóka, por, repülősó, selyem, skip, spinyó, szer**[1]**, szinyó, tápszer.** Vö. **fű**[1]**, gyors, hernyó, koksz, krekk, szipu.**

kacor fn *ritk* Macska.

kacsa[1] fn *ritk* Páncélfeszítő. Vö. **pajszer.**

kacsa[2] fn *gyak* Nem igaz hír, hazugság; **vaker.**

kacsaszájú fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.** [Ti. „jár a szája, mint a kacsa picsája"].

kadét fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

kafa mn *gyak* Jó; **lácsó.** [szleng

klafa klassz 'ua.'].

kafesztó fn *ritk* Étel; **kajesz.**

kágyékás mn és fn *gyak* **1.** Bolond, buta (ember); **dilinyós. 2.** Kényszergyógykezelés alatt álló (fogvatartott); **gyogyós.**

kagyló fn *gyak* Fül; **lokátor.**

kagylóz**ik** tn ige *gyak* Hallgatózik; **radarozik.**

kaja fn *gyak* Étel; **kajesz.** *Ferdeszemű ~:* Rizs. *Jön a ~: gyak* Ebédosztás van. [szleng *kajál* 'eszik' cig. *xal, hal* 'eszik' (Vek. 71). A cig. *x-* > m. *k-* megfelelésre vö. **kohavel, kokavel** 'hazudik' < cig. *xoxavel* 'becsap, rászed'. A *kajál* kétszótagúságát valószínűleg a *pijál (piál)* 'iszik' analógiája alakította (Bárczi 1932: 22), amit befolyásolhatott az is, hogy a bizonyos cigány nyelvjárásokban a *xal, hal* múlt idejű alakjában az *l* helyén *j* áll (vö. magyar cigány *hāja* 'evett': Vekerdi 32; vö. még TESz. II, 306)].

kajak mn és fn *gyak* **1.** Erős, izmos (kisportolt) (ember). *Az lesz a fogvatartottak között vezető, aki kajakabb és nagyobb élettapasztalata van bent.* — **állat, arnoldka, badis, benga, bika, bivaly, deltás, fitt, gyógyszerzabáló, gyúrós (állat), izomagyú, izomtorony, jattos, kajakos, kitetovált gyúrós állat, kottás, ott van a spiccen/szeren, szálkás, ütőképes, vadúz, zorál, zoráló, zorkó. 2.** Erőszakos, verekedős (ember); **kajmár. 3.** Erőszak. *~ra:* Akarata ellenére, erővel, erőszakkal. *~ra vág:* Megver; **beborít. 4.** Nemi erőszak; **kajakkúrás.** [jid. *kojach, kojech* 'erő' (Dahn 143)].

kajakbalhé fn *gyak* Erőszakos bűncselekmény. Vö. **balhé.**

kajakbaszás fn *gyak* Nemi erőszak, erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás.**

kajakbaszó fn *gyak* Erőszakos nemi közösülés bűntette miatt elítélt fogvatartott; nemi erőszakot elkövető egyén; **kajakkúró.**

kajakember fn *ritk* Erőszakos ember; **kajmár.**

kajakkenu fn *ritk, tréf* Erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás.**

kajakkenus fn *ritk* Erőszakos nemi közösülés bűntette miatt elítélt fogvatartott; nemi erőszakot elkövető egyén; **kajakkúró.**

kajakkéregető fn Rabló; **punyer.**

kajakkúrás fn *gyak* Nemi erőszak; erőszakos nemi közösülés. — **beköcsögölés, erőszakos makkszopás/reszelés, fosásigbaszás, fűrészelés, gyorsbaszás, gyorsköszörülés, gyorskúrás, kajak, kajakbaszás, kajakkenu, kajakmakkszopás, kajaknyalás, köszörű, köszörülés, mandulavizit, motorozás, pecázás.** Vö. **feláll a fasz, az ész megáll.**

kajakkúró fn *gyak* Erőszakos nemi közösülést elkövető személy. — **gyorsbaszó, izélős, kajakbaszó, kajakkenus, köszörűs[1], nyúldugó, pisztolyozó.**

kajakmakkszopás fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

kajaknyalás fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

kajakos mn *gyak* **1.** Erős, izmos (kisportolt); **kajak. 2.** Erőszakos, verekedős; **kajmár.**

kajakoskod**ik** tn ige *gyak* Erőszakoskodik; **kajmárkodik.**

kajaküdülés fn *ritk* Előzetes letartóztatás. — **kínpad, láger, megtörés, melegentartás.** Vö. **bevarr.**

kajás mn *gyak* Éhes. — **bokhalós, flamós, halódiás.** Vö. **beles.**

kajesz fn *gyak* Étel. — **abrak, bokheló, csócsa, csumi[2], flamó, haló, halódia, hamelós, hámhám, kafesztó, kaja, menázsi, moslék, siló, takarmány,**

táp, túrnivaló, zaba.

kajfer fn **1.** *gyak* Orgazda. — **nepper, orgazmumus, ószeres, passzer. 2.** *ritk* Barát; **kampi.** [ném. *Käufer* 'vevő, vásárló' (Dahn 143)].

kajferkod**ik** tn ige *ritk* Üzletet köt; **bizniszel.**

kajli mn *gyak* Szerelmes. ~ *valakibe:* Szerelmes valakibe; **kamelós.** [argó *kajle* 'beteg' (Faz. 126)].

kajmán fn *gyak* **1.** Az a homoszexuális férfi, akié a férfi szerep közösülés közben; **bika. 2.** Erőszakos ember; **kajmár.**

kajmár fn **1.** *gyak* Erőszakoskodó, verekedős ember. — **állat, balhés, bevállalós, bruszli, bunyós, busman, cinkes, filléres, hepciás, hippi, izomkodó, jó gyerek, kajak(ember), kajakos, kajmán, kannibál, kóbifickó, kutya[1], link, márázkodó, menőerő, menősködő, parazita, pitbull, rambó, terminátor, ütőképes, vandálkodó, vandamm, vérszívó, zorálós. 2.** *ritk* Az a homoszexuális férfi, aki a férfi szerepet alakítja közösülés közben; **bika.**

kajmárkod**ik** ige *ritk* Erőszakoskodik. Vö. **kajmár. — kajakoskodik.**

kajol ts ige *gyak* Eszik; **burkol.**

kakáló fn *ritk* Fenék; **bul.**

kakaócsempész fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

kakastaréj fn *ritk* (Sült) szalonna. Vö. **katona[1].**

kakasülő fn *ritk* **1.** Zárka; **cella. 2.** Fogda; **fogszi. 3.** Az emeletes ágy felső része, felső ágy; **dobcsi.**

kákávés fn *ritk* Különösen közveszélyes elítélt. Vö. **kávés, zaccos.** [*kkv.*]

kaki fn *ritk* A fogvatartottak ruhájának elnevezése; **bévésruha.**

kalácsképű mn *ritk* Kerek arcú ember.

kalambó fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.** [*Colombo,* egy amerikai krimisorozat nyomozója].

kalap fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

kalca (ritk. *kálcá*) fn *gyak* Nadrág. [< cig. *kalca* (Vek. 82), *kālca* (CigSz. 57) 'nadrág']. — **alsó, cájg, gatyó, karca, nadi, nasztró, zsávoly.** Vö. **aranyérkukkoló, barna, fari, szoptatósnadrág.**

Kalef fn *ritk* Moszkva tér (Budapest). [*Kálmán,* a Moszkva tér korábbi Széll Kálmán tér nevéből].

kalitka fn **1.** *gyak* Fegyintézet. — **bászté, básztij.** Vö. **agymosó[1], fogszi, sitt. 2.** *gyak, tréf* Zárka; **cella. 3.** *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

Kálló fn *ritk* Tököli BV Rabkórház. [Nagy*kálló,* ahol egy elmegyógyintézet található].

kalmopirin-ejtőernyős fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

káló fn *ritk* Cigány; **bokszos.** [argó *káló* 'fekete' (Dahn 144) cig. *kālo* 'fekete' (Vek. 82)].

kalótyál ts ige *ritk* Beszél; **borbiszál.**

kalucsni fn *ritk* Cipő; **skárpi.** [*kalucsni* 'sárcipő'].

kamaftu Ld. **kamavtu.**

kamál ts ige *gyak* Kedvel, szeret; **kamel.** [**kamel** 'ua.' < cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82)].

kamálós fn és mn **1.** *gyak* Barát; **kampi. 2.** *ritk* Szerelmes; **kamelós.**

kamandusz fn *ritk* Nem a valóságnak megfelelő állítás, hazugság; **vaker.** [**kamu**].

kamatyol ts ige *gyak* Közösül; **dug.**

kamavtu mn *ritk* Szerelmes; **kamelós.** [cig. *kamav tut* 'szeretlek' (Vek. 82)].

kamáz ts ige *gyak* Szeret, kedvel;

kamel. [**kamel** 'ua.' < cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82)].

kamel ts ige *gyak* Szeret, kedvel. [< cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82)]. — **bír, csíp(i a bugyiját/búráját), csipáz, csippant, csumiz, díjaz, kamál, kamáz, komál, komáz, ural, zsukel.**

kamelós *gyak* **I.** fn Barát; **kampi. II.** mn Szerelmes. — **dettós, kajli, kamaftu, kamálós.** Vö. **picsaimádó, pinaimádó.**

kamera fn *ritk* Szem; **jákó.**

kamerázó fn *ritk* Figyelő, a betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

kamikázé fn *ritk* Olyan fogvatartott, akiről fogvatartott társai azt vallják, hogy azért szállítanak egyik börtönből a másikba, hogy információkat gyűjtsön a személyi állomány részére. Vö. **vamzer.**

kamionos fn *ritk, pej* Szabolcsi ember. [*tirpák: TIR* 'nemzetközi kamionjelzés']. — **tirpák.**

kamp fn *ritk* Barát; **kampi.**

kampec msz *gyak* Vége van. | ⟨Elsősorban arra mondva, mikor bűncselekmény közben tetten érnek valakit:⟩ lebukott. Vö. **bebukik.** — **fine, kampobasszó.**

kampelós (*kampellós* is) fn *gyak* Barát; **kampi.** [? cig. *kampel* 'kell' (Vek. 82)].

kampi fn **1.** *gyak* Barát. — **cimbi, cimbora, földi, hapsi, haver, haverláda, kajfer, kamálós, kamelós, kamp, kampelós, kampli, kapi, kisföldi, koma, komálós, krapek, prala, sapci, tesó, testvér.** Vö. **rinyós. 2.** *ritk* Protekciós a börtönben; **csókos. 3.** *gyak* ⟨Névismeret hiányában egy idegen megszólítása; **darátom.**⟩

kampli fn *ritk* Barát; **kampi.**

kampó fn *gyak* Kar; **csáp.**

kampobasszó msz *ritk* Vége van. | ⟨Elsősorban arra mondva, mikor bűncselekmény közben tetten érnek valakit:⟩ lebukott. **Kampec.** [*Campobasso,* olasz város × **kampec**].

kamra fn *ritk* Zárka; **cella.**

kamu **I.** fn *gyak* Hazugság, blöff; **vaker. II.** mn *gyak* Hamis; **akremos. 3.** fn *ritk* Hamis pénz; **állé.** [ném. < fr. *camouflage* 'álcázás, eltitkolás' (Faz. 126)].

kamucucc fn *ritk* Rossz áru.

kamuleves fn *rik* Felismerhetetlen leves; **béemvéleves.**

kamuz**ik** tn ige *gyak* **1.** Hazudik, lódít. — **engedi a dumát, futtatja magát, haknizik, halandzsál, hantázik, hinti a rizsát, kanyarba beszél, kanyhalózik, kohável, kokavázik, kokável, kokovál, kokovázik, kokovel, nyomja a kanyhallót, oltogat, vakerál. 2.** Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

kan fn *ritk* Férfi, fiú; **fószer.**

kanári fn *ritk* Áldozat; **pancser.** [**madár**].

kanbuli fn *ritk* Homoszexuális aktus; **tökretök.**

kanca fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

kancakolostor fn *ritk* Zárka a női börtönben. Vö. **cella.**

kancigány fn *ritk, pej* Megtermett, testes cigány ember. Vö. **bokszos.**

kancsi fn *ritk* Női szerepet alakító homoszexuális férfi; **köcsög.** [*kancsó* + szójáték: *kancsi* 'kancsal'*; K-ancsi*-ként tagolva szójáték az *Ancsi* női becenévvel.]

kancsó fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a nőt játssza; **köcsög.**

kancsóvilla fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a nőt játssza; **köcsög.**

kandesz *gyak* **I.** mn Büdös, szagos. **II.** fn Bűz, büdösség. [cig. *khand* 'bűz' (Vek. 89) + *-esz*]. — **kandi.**

kandi *gyak* **I.** mn Büdös, szagos. **II.** fn Bűz, büdösség. **Kandesz.** [cig. *khand* 'bűz' (Vek. 89)].

kandiz**ik** tn ige *gyak* Figyel; **dikázik.** [? *kandikál*].

kandúr fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** *Vén ~: ritk* Apa; **fater.**

kanibaba fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** Vö. **baba**[1]**.**

kankalin *Sarki ~.*

kanna fn *ritk* Női mell; **bögy.**

kannibál fn *ritk* **1.** Verekedős, erőszakos ember (aki ált. a gyengébbektől elveszi értékeiket); **kajmár. 2.** Cigány; **bokszos. 3.** Férfi; **fószer.**

kanta fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

kantin fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

kántor fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.** [*Kántor,* híres nyomozókutya, akiről Szamos Rudolf könyvet írt, és ebből film is készült].

kánya fn *ritk* Fogvatartottak téli ruhája (sötétkék vagy fekete posztókabát és -nadrág); **varjú.**

kányabőrű fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

kanyar *~ba beszél: ritk* Hazudik, lódít; **kamuzik** (Bgy.).

kanyaráz**ik** tn ige *gyak* Szellent; **kanyerol.** [**kanyerol**].

kanyerol tn ige *gyak* Szellent. [*khanjarel, khanjārel* 'fingik' (Vek. 89). — **brúzol, kanyarázik, púzol.**

kanyhalló fn **1.** *gyak* Rafinált, furfangos elítélt, aki szellemileg társai felett áll; **rafkós. 2.** mn és fn *gyak* Hazug (ember). — **fráter, kanyhaló, karaj, link, oltós. 3.** Hazugság; **vaker.** *Nyomja a ~t:* Hazudik; **kamuzik.** [**kanyhaló**].

kanyhallóskod**ik** tn ige *ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

kanyhaló fn *ritk* Hazug, hazudós (ember); **kanyhalló.** [? cig. *kanjhi* 'tyúk' (Vek. 89) + *-ālo* (melléknévképző, vö. MNyTK. 117. sz. 21): 'csirkefogó' (tkp. 'tyúkos')].

kanyhalóz**ik** tn ige *ritk* Hazudik; **kamuzik.**

kanyhi fn *ritk* Tyúk. **tavuk.** [cig. *khānji, khajnji,* ***kanjhi, kānjhi*** 'tyúk' (Vek. 89)].

káó fn *ritk* Életfogytiglani börtönbüntetés; **fekvő nyolcas.** [ang. *K. O.* 'knock out; kiütés a bokszban'].

kap *~ a pofájára. Fényt ~.*

kapaszökevény fn *ritk* Buta; **dilinyós.**

kapdova fn *gyak* **1.** Razzia. **2.** Elfogás, letartóztatás. [**kapdováz** 'letartóztat, őrizetbe vesz'].

kapdováz ts ige *gyak* Letartóztat, őrizetbe vesz. Vö. **bekaszniz.**

kápé fn *ritk* Pénz (készpénz); **éles.**

kapi fn *ritk* Barát; **kampi.**

kapitány fn *ritk* **1.** Áruló, besúgó; **vamzer. 2.** Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.**

kapóresz fn *ritk* Kár, veszteség (üzletben, kártyán). [argó *kapóresz, kaporész* 'meghalt, tönkre ment, vége van' < ném. argó *kapores* 'meghal, vége van < jid. < héb. (Dahn 146)].

káposztaszállító fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [*káposztáskocsi* 'lovas rabszállító kocsi' *Zöld káposzta* színe u.]

kaptár fn *gyak* **1.** Börtön; **sitt. 2.** Fogda; **fogszi. 3.** Rendőrségi fogda; **futkosó. 4.** Zárka; **cella.**

kapu *Elhagyja a pokol ~ját. Még ég a cigije, amit eldobott a ~ban. Még ég a csikke a ~ előtt. Még füstöl a csikk a*

~ előtt.

kaput (*kaputt* is) állítm-i névszó *gyak* **1.** Meghalt. Vö. **megpusztul.** 2. Tönkrement. [< ném. *kaputt* 'megsemmisült, tönkrement'].

kár fn *gyak* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** [< cig. *kār* 'ua.' (Vek. 83)].

karácsonyfa fn *ritk* Speciálisan hajlított drótdarab, melyet lenyelés után csak műtéti úton lehet eltávolítani. (A fogvatartottak ezzel az eszközzel kísérelnek meg öngyilkosságot elkövetni.) *~ nyel:* Öngyilkossági kísérlet követ el; **befarcol.**

karaj fn *ritk* Hazudós, nem kedvelt fogvatartott; **kanyhalló.**

karalábétolvaj fn *gyak* Kisstílű, kisebb bűntényért, kevés időre ítélt fogvatartott; **tyúktolvaj.**

karalábézsivány fn *ritk* Kisstílű, kisebb bűntényért, kevés időre ítélt fogvatartott; **tyúktolvaj.**

karát fn *ritk* Arany; **fuksz.**

karca fn *ritk* Nadrág; **kalca.**

karcer fn *ritk* Börtön; **sitt.**

kard fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

kardnyelés fn *ritk* Orális közösülés; **orálszex.**

kardoz**ik** tn ige *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

káresz fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** [**kár** 'ua.'].

kári fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** *Veri a ~t:* Önkielégítést végez; **rejszol.** [**kár** 'ua.'].

kárigolyó fn *ritk* Férfi nemiszerv, here. [**kári** 'hímvessző'].

kárikatona fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [Szójáték: *kárókatona* 'egyféle vízimadár', **kári, káró** 'hímvessző'].

karkötő fn *gyak* Bilincs; **acélkarperec.**

karlánc fn *gyak* Bilincs; **acélkarperec.**

karnáló fn (*kárnáló* is) *ritk* Rendőr; **zsaru.**

karó *Eget fenyegető ~: ritk* Láb; **virgács.** *~ba húz: gyak* Közösül; **dug. Szj:** *(Annyit) ül, mint varjú a ~n.*

káró fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** [Szójáték: **kár** 'ua.' × *káró* 'a franciakártya piros négyzettel jelölt színe'].

karosszéria fn *ritk* Női fenék; **bul.**

karperec fn *gyak* Bilincs; **acélkarperec.**

kárszeg fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** [**kár** 'ua.' + *szeg*].

karton fn *ritk* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

kaserol tn ige *ritk* Mentegetőzik, magyarázkodik; szépít. [< ném. *kaschieren* 'palástol, leplez, rejteget' (Dahn 147)].

kasta fn **1.** *gyak* Pénztárca; **brifkó. 2.** *ritk* Lopott tárgy; **áru.** [? argó 'fa' (Kiss 65) < cig. *kašt, kašta* 'fa' (Vek. 84)].

kastál ts ige *gyak* ⟨Zsebtolvaj⟩ lop; **csór.**

kastáli (*k stáli* is) fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

kastáló (*kastálló* is) fn **1.** *gyak* Pénztárca; **brifkó. 2.** *ritk* Pénztárcatolvaj, zsebtolvaj; **zsebes.** [cig. *kaštālo* 'fás' (Vek. 84)].

kastálós (*kastállós* is) fn *gyak* Pénztárcatolvaj, zsebtolvaj; **zsebes.**

kastás fn **1.** *gyak* Zsebtolvaj; **zsebes. 2.** *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

kastáz**ik** tn ige *gyak* ⟨Zsebtolvaj⟩ lop; **csór.**

kastázó fn *gyak* Zsebtolvaj; **zsebes.**

kastély fn *ritk* Börtön; **sitt. Ö: álom~, kéj~, zebra~.**

kasti fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

kasu mn *gyak* Süket. [**kasúki** 'ua.']. — **kasúki.**

kasúki mn *gyak* Süket; **kasu.** [cig. *kašuko* 'ua.' (Vek. 84)].

kasza fn *ritk* Kés; **bugyli.**

kaszál[1] ts ige *ritk* Öngyilkossági szándékkal felvágja az ereit; **befarcol.**

kaszál[2] ts ige *ritk* **1.** Behatja a tartozásokat; **kaszíroz. 2.** Kevés befektetéssel sok pénzre tesz szert. **3.** Lop; **csór.**

kaszinóz**ik** tn ige *ritk* Előzetes letartóztatásban van. [*kaszinózik* 'az időt lopva társalog, diskurál']. — **nyaral.** Vö. **bevarr.**

kaszíroz tn ige *gyak* Pénzt beszed, behajt. — **kaszál[2].**

kaszkadőr fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

kaszni (ritk. *kasznyi*) fn *gyak* **1.** Fenék; **bul.** Vö. **bulkaszni. 2.** Rendőrségi fogda; **futkosó. 3.** Börtön; **sitt. 4.** Autó; **verda.**

kasznitolvaj (*kasznyitolvaj* is) fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.**

káten fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.** [? cig. *kathe, khate* 'itt' (Vek. 85), + ?*-(u)no* melléknévképző: ?'itteni'].

katona[1] fn **1.** *gyak* Szalonna. — **mozgóhús, túlómasz.** Vö. **kakastaréj.**

katona[2] fn **1.** *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 2.** *ritk* Rabló; **punyer. 3.** *ritk* Másokat egy általa főnöknek elfogadott társa parancsára bántalmazó ember.

kávés mn *gyak* Közveszélyes, környezetére és önmagára is veszélyes személy. Vö. **kákávés.** [*kv.* 'közveszélyes'].

kavics fn *ritk* Pénz; **éles.**

kazal fn *ritk* Haj; **hári.**

kazamata fn *ritk* Börtön; **sitt.**

kazánfűtőkörlet fn *ritk* Az a körlet a büntetés-végrehajtási intézetben, ahol nem dolgozó fogvatartottak vannak.

kecmec fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

kecsa fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

kecske[1] fn *ritk* **1.** Férfi; **fószer. 2.** Gyenge ember; **gizda. 3.** Ügyetlen, kétbalkezes ember; **balfék.**

kecske[2] fn *ritk* **1.** *tréf* Asztal; **deszka.** [*kecskelábú*].

kecskebaszó *Falbontásos ~: ritk* Pedofil bűnöző; **pedró.**

kefél tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

kégli fn *gyak* **1.** Lakás; **kéró. 2.** Zárka; **cella.** [< ném. argó *Kegel* 'lakás' (EWUng. 719)].

kegyelemdöfés fn *ritk* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

kegyelmesúr fn *ritk, rég* Halálra ítélt, de kegyelemben részesített elítélt.

kegyetlen fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

kehely fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

kéjbarlang fn *ritk* Női nemi szerv; **mizs.**

kéjeleg tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kéjhézag fn *ritk* **1.** Nő; **gádzsi. 2.** Női nemi szerv; **mizs.**

kéjkastély fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

Kéjkút fn *ritk* Pálhalmai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet Mélykúti Alegység. [*Mélykút*].

kéjosztó fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

kékeres fn Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

kékhasú fn *ritk* Ötszáz forint(os bankjegy); **adi.**

kékvérű fn és mn *ritk* Angol. — **albi, lord.**

kékvillám fn *ritk* **1.** *tréf* Tubusos Bip folyékony mosószer.

kék-zöld fn *gyak* Többszörös visszaeső; **zuhanóbombázó.** ~ *visszaeső:* Ua. [Kék és zöld, mert visszaesik és „megüti magát"].

kellet ~*i magát/a picsáját: gyak* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kém fn *gyak* Besúgó, áruló; **vamzer.**

kemény[1] fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].**

kemény[2] fn *ritk* Sok börtönt megjárt fogvatartott. — **jó gyerek.**

kéményes fn *ritk* Rendőrautó; **meseautó.**

keménymag fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].**

keményréz fn *ritk* Arany; **fuksz.**

kémeri fn *ritk* **1.** Politikai fogoly; **elájulós. 2.** Besúgó, áruló; **vamzer.** [? Szójáték: *Kémeri,* családnév × *kém*].

kendermagos fn *ritk* Fogvatartottak szürke nyári ruhája; **mákos[1].**

kenyér *Emésztett ~: ritk* Széklet; **kula.**

kényszerzubbony fn *ritk* Kabát; **pufi.**

keóma fn *ritk* Cigány; **bokszos.** [*Keoma,* egy olasz westernfilm címe és indián félvér főszereplőjének neve].

képernyő fn *ritk* Fej; **búra.**

kerál ts ige *ritk* **1.** Valamit tesz, csinál; **kerázik. 2.** Vizet melegít. [cig. *kerel* 'csinál, tesz, készít' (CigSz. 59, Vek. 87), *kerāl* 'csináltat' (Vek. 87)].

keráló (ritk. *kerálló*) fn *gyak* Vízmelegítő, merülőforraló. (Két, vezetékek végére erősített fémlapból — általában egy-egy borotvapengéből — összeállított szerkezet, amit a konnektorhoz vagy ennek hiányában a villanykörte helyére csatlakoztatnak.) — **berregő, ketyera.**

kerázik tn ige *ritk* Valamit tesz, csinál. [cig. *kerel* 'csinál, tesz, készít' (CigSz. 59, Vek. 87), *kerāl* 'csináltat' (Vek. 87)]. — **kerál.**

kéregetés *Fegyveres ~: gyak* Fegyveres rablás; **rabi.** *Erőszakos/Leütéses ~: gyak* Rablás; **rabi.**

kéregető fn *gyak* Rabló; **punyer.** *Erőszakos/Fegyveres ~: gyak* Rabló; **punyer. Ö: kajak~.**

kerekes fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.**

kerekeszebra fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

kerékpármegőrző fn *ritk* Börtön; **sitt.**

kerékpározó fn *ritk* Az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, ezért kedvezményekben részesülő fogvatartott; **nyálgép.**

kerengő fn *ritk* Napi séta a börtönben; **körözés.**

kereső fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

keresztlátású mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

kerget ~*i a (bőr)bogyót: ritk* Futballozik; **gurít.**

kerít ts ige *gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kerítés fn *ritk* Fog; **dandó.**

kerítésléc fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

kerítő fn *gyak* Prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

kéró fn *gyak* **1.** Lakás. *Meglátogatja a ~t: ritk* Betör; **becsenget. Ö: mujkesz~.** — **bunker, héder, kégli, kuckó, kunyhó, lakhadi, lakhandi, pecó, putri, viskó. 2.** *tréf* Zárka; **cella.** [cig. *kher, khēr* 'ház' (Vek. 90)].

kertbenéző mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

kertitörpe fn *ritk* Kis növésű ember; **cinó.**

kes (ritk. *kess*) fn *gyak* Pénz; **éles.** *Hamis ~: ritk* Hamis pénz; **állé.** [ang. *cash* 'készpénz'].

késdobáló fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

keselyű fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

késes fn **1.** *gyak* Gyilkos; **killer. 2.** *gyak* Gyermekgyilkos; **álmágos**[1]**. 3.** *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

kestartó fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

készpénz *~t kölcsönző.*

kétdanos fn *gyak* Két filterből készült tea. Vö. **dan, dobi**[1]**.**

kétéltű fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

ketrec fn **1.** *gyak* Zárka; **cella. 2.** *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

ketrecesház fn *ritk* Börtön; **sitt.**

kétszínű fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

kettéharap ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

kéttengelyes fn *ritk* Két deciliteres szeszes ital; **csopánka.**

kétütemű fn *ritk* A börtönben homoszexuálissá vált férfi. Vö. **bebuzul.**

ketyera fn *ritk* Börtönben készített vízmelegítő; **keráló.**

ketyeróz**ik** tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

ketymetyel tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

ketyó fn és mn *gyak* Meggondolatlan, kissé bolondos (ember); **dilinyós.**

ketyós mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

kettyint tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

kettyol nt ige *ritk* Közösül; **dug.**

kettyós mn *gyak* Bolond; **dilinyós.**

kevés ⟨A másik ember (az általa kifejtett vélemény vagy cselekvés) jelentéktelenségének, lenézésének kifejezésére:⟩ *Kevés (vagy)!:* Nem érdekel(sz), nem foglalkozom vele(d), semmit nem tehet(sz) ellenem, nem szólhat(sz) bele! **Szh:** *~ vagy, mint lelencházban a szülőértekezlet:* Ua. *~ vagy, mint napon a vaj: ritk* Ua.

kezdő fn *gyak* **1.** Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc. 2.** Ügyetlen, járatlan valamiben, kétbalkezes; **balfék.**

kezes fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

kézimarcsáz**ik** tn ige fn *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

kézimunkáz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

kgyk-s Ld. **kágyékás.**

ki Szj: *~ vele, ha van nyele!: ritk* **a)** Mondd, mi a problémád! **b)** Elegem van a siránkozásából/siránkozásodból, dobjuk ki/takarodj! (Tököl)

kiad *~ja a drótot.*

kiakad tn ige *gyak* Berúg, lerészegedik; **beakaszt.**

kiáll tn ige *gyak* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kibekkel ts ige *ritk* Fogda büntetését tölti. [sportszl. *kibekkel* 'kivédekez'].

kíber fn **1.** *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** *ritk* Rendőr; **zsaru. 3.** *gyak* Nyomozó; **nyominger. 4.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [bécsi ném. *Kieberer* 'detektív' < ném. *Kieberer* 'kopó'].

kibli fn *gyak* Illemhely helyetti vödör. (Elsősorban rabszállító buszon használatos eszköz.) [ném. *Kübel* 'sajtár']. — **kübli, pikli.**

Kiblicájtung fn *ritk* Börtön Újság című hetilap. — **Bú, Rabcájtung, Rabcejtung.** [**kibli** + ném. *Zeitung* 'újság'].

kibuk**ik** tn ige *gyak* Kártyán mindenét elveszti.

kiciánoz tn ige Kirabol. *~za a lakást:* Kirabolja a lakást (Gyula). — **gyűjtöget.**

kicsap[1] ts ige *ritk* Agyonüt; **szétver.**

kicsap[2] *~ja a lasszót: ritk* Önkielégítést

végez; **rejszol.**

kicsáráz ts ige *ritk* Orálisan elégít ki; **obizik.** [cig. *čārel* 'nyal' (Vek. 45)].

kicsavar *~ja a répát/zoknit: ritk* Vizel; **brunyál.**

kicsenget ts ige *gyak* Kifizet. *Csengesd ki a sarad!* 'Fizesd ki az adósságod!' — **blehol, brennöl, csenget, delázik, jattol, kideláz(za a pénzt), kipenget, kiperkál, kiteszi a lét, leperkál, leszurkol(ja a lóvét), perkál, tejel.**

kicsinál ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.** *~ja magát:* Öngyilkosságot követ el; **befarcol.**

kicsúsz**ik**[1] tn ige *ritk* Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik; **bebukik.**

kicsúsz**ik**[2] tn ige *ritk* **1.** Kiszabadul a börtönből; **pótert megy. 2.** Idő előtt szabadul, amnesztiát kap. Vö. **amó.**

kideláz ts ige *ritk* Fizet, megfizet, kifizet; **kicsenget.** *~za a pénzt:* Ua. [cig. *del* 'ad' (Vek. 53)].

kidob *~ja a taccsot.*

kiékel ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

kiétkezés fn *gyak* Vásárlás a börtönben lévő boltban.

kifeksz**ik** tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul.**

kifingat ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

kifutó fn *ritk* Folyosó; **trepni.**

kigittel ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

kigyújtás fn *gyak* A büntetésüket kezdők durva ugratása; **csillagrúgatás.** (Az újonnan börtönbe kerülők lábujjai közé papírt tesznek zárkatársai és meggyújtják.) Vö. **bekóstolás.**

kihallgató fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

kiiktat ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

kijáró fn *ritk* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Nyomozó; **nyominger.**

kiképzőbázis fn *ritk* Fegyház; **agymosó**[1]**.**

kikészít ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.**

kikever ts ige *ritk* Csal a kártyában; **cinkel.**

kilátó fn **1.** *gyak* Ablak. — **fejásztró, hessz, kinéző, kukkoló, lelátó, lyuk**[1]**, nyílás, terasz, vágykeltő, világság. 2.** *ritk* Emeletes ágy felső része; **dobcsi.**

kilencujjú fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

kilincs fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

kilincskoptató fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

killer fn Gyilkos. [ang. *killer* 'gyilkos'] — **baltásangyal, bárdos, békehozó, bicskásbunkó, böllér, bőrnyúzó, brutális, eltakarító, elvetemült, erőszakmetszős, fogytos, (gyilkos)galóca, halálosztó, hentes(metsző), jakuza, kegyetlen, késes, kopkiller, létszámcsökkentő, ölős, sírásó, tábormenő, takarító, tettrekész, virágárus.** Vö. **álmágos**[1]**, lékelős.**

kiló fn *gyak* Száz forint(os bankjegy, pénzérme). — **jegsej, lepedő, piros, róka**[1]**, rudi, vörös.**

kilóosztás fn *ritk* Csomagosztás. Vö. **avel a csomago.**

kilós fn *ritk* **1.** Százados. **2.** Gazdag; **vastag.**

kimenős fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

kimered tn ige *ritk* Lerészegedik; **beakaszt.**

kimerevedik tn ige *gyak* Lerészegedik; **beakaszt.**

kimos *~sa a balhéból: ritk* Kimenti szorult helyzetéből. (Ált. nem tesz rá terhelő vallomást, és így elkerülheti a bün-

tető eljárást, büntetést.)

kimurdel tn ige *gyak* Meghal; **megpusztul.** [**murdel** 'ua.'].

kimzsi fn *ritk* Rádió; **bindzsi.**

kinéző fn *ritk* Ablak; **kilátó.**

kínoz ts ige *ritk* Kihallgat. — **megbasz, sunál.** Vö. **vamzeroltatás.**

kinő *~ttem ebből a bugyiból.*

kínpad fn *ritk* Előzetes letartóztatás; **kajaküdülés.**

kint *~ ég a cigarettája.*

kintekunta fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*Kinte Kunta*, az Alex Haley regényéből készült Gyökerek c. film rabszolga szereplője].

kínzókamra fn *ritk* **1.** Az a helyiség ahová a magára és másokra veszélyes fogvatartottakat zárják; **gumiszoba. 2.** Fogda; **fogszi.**

kinyiffan tn ige *gyak* Meghal; **megpusztul.**

kinyiffant ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.**

kinyílik Szj: *Nincs olyan ajtó, ami ki ne nyílna egyszer.*

kinyír ts ige *gyak* Meggyilkol, megöl; **hazavág.**

kinyit ts ige *gyak* Betör; **becsenget.**

kinyom ts ige *ritk* Elad; **elpasszol.**

kinyuvaszt ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

kiöntés fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerülőt úgy fogadják zárkatársai, hogy egy vödör vizet kiöntenek a zárkába, és azt az új személynek fel kell mosnia. Vö. **bekóstolás.**

kipakol ts ige *ritk* **1.** Mindent elvisz. **2.** Mindent elmond.

kipenget ts ige *gyak* Fizet; **kicsenget.**

kiperkál ts ige *gyak* Fizet, megfizet, kifizet; **kicsenget.**

kipiszkál *~ja a fészekből a kis szarkát: ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl** (Szeged).

kiplankol ts ige *ritk* Észrevesz valamit.

kipucol *~ egy gépet: ritk* Feltör egy autót; **felnyom[1].**

kipufogó fn *ritk* Fenék; **bul.**

kipurcan tn ige *gyak* **1.** Meghal; **megpusztul. 2.** Tönkremegy; **tropára megy.**

kipurcant ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

kipusztít ts ige *ritk* Megsemmisít, megöl; **hazavág.**

kirakat fn *ritk* Arc.

király mn *ritk* **1.** Jó; **lácsó. 2.** Gazdag; **vastag.**

királylány fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

kirámol *gyak* Betör valahová; **becsenget.** *~ egy srenket:* Kirabol egy szekrényt.

kisámfáz tn ige *ritk* Közösül; **dug**

kisasszony fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja, főleg orális közösülésnél; **köcsög.**

kiscivil fn *ritk* Szabadulás előtt álló személy; **szabálysértő.**

kiscsávó fn *gyak* Gyerek. — **cinórákló, csávó, fiatal, inas, kiscserkész, kiskrapek, kissrác, kölyökkutya, malac[1], mandró, öcskös, pancser, pedó, rajkó, retekfejű, retkesnyakú, skac, surmó, tanonc, töki, tudatlan, zabi, zsenka.**

kiscserkész fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

kiscsikó *Bevágtat a ~: ritk* Folyamatban lévő ügyről, illetve annak tárgyalásáról hivatalos kiértesítést, idézés érkezik. Vö. **sárgacsikó.**

kisdobos fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő személy; **újonc.**

kisember fn *ritk* Másokat kiszolgáló,

megalázott fogvatartott; **csicska.**

kisföldi fn *ritk* Barát; **kampi.** Vö. **földi.**

kisimít ts ige *ritk* Agyonver; **szétver.**

kisjózsi fn *ritk* Zakó. Vö. **józsi.**

kisköcsög fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩.

kiskrapek fn *gyak* Kisfiú; **kiscsávó.**

kislány fn *gyak* **1.** Gyenge; **gizda. 2.** Homoszexuális; **ratyi.**

kisokos fn *ritk* Könyv; **buk.**

kissrác fn *gyak* Gyerek; **kiscsávó.**

kiszakad *Szakadj ki innen!: gyak* Menj innen! Vö. **leakad.**

kiszellőztetés fn *ritk* Betörés; **srenk.**

kitanult fn *ritk* Csaló; **simlis.**

kitapos ts ige *ritk* Letölti a büntetését. — **bestáz, kitérdel, lebestáz, leguggol, lehasal, lekuksol, végiggályáz.** Vö. **csonttal szabadul.**

kitartott fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

kitérdel ts ige *ritk* Letölti a büntetését; **kitapos.**

kitérő fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.** *Vébetűs ~* (leírva gyak.: *W betűs*): A parancsnoki szoba, ahová egyesek árulkodni járnak. [*W* < *wamzer*].

kitesz ~ *az asztalra:* Árulkodik, elárul; **bevamzerol.** *~i a lét: gyak* Kifizet; **kicsenget.**

kitetovált *~ gyúrós állat.*

kitöm *~i a muffot.*

kittya fn *ritk* Pénz; **éles.**

kivarr ts ige *gyak* Tetovál, tetoválást készít vkinek. — **tetkózik.** Vö. **tetkó.**

kivégez ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.**

kivégzés fn *ritk* Bírósági tárgyalás; **akasztás.**

kivételes mn *ritk* Protekciós; **csókos.**

kivon *~ja magát: ritk* Öngyilkosságot kísérel meg; **befarcol.** *~ a forgalomból: gyak* Megöl; **hazavág.**

kkv-s Ld. **kákávés.**

kleba fn *gyak* Kenyér; **máró.** [?szlk. *chleba* 'ua.', ?or. *хлеба* 'ua.' (birt. eset)].

klep fn *ritk* Megszökés; **télak.** [**kleppel** 'megszökik'].

kleppel fn *ritk* Megszökik; **télakol.** [? ném. *kleppern* 'üget, sürög-forog'].

klinika *Fekete-erdei ~: ritk* Börtön; **sitt.** [A klinika (Schwarzwaldklinik) c. filmsorozat helyszíne].

kló fn *gyak* Illemhely; **retyó.** [**klozett** 'ua.'].

klotyó fn *gyak* Illemhely; **retyó.** [**klozett** 'ua.'].

klozett fn *gyak* Illemhely; **retyó.**

klozi fn *gyak* Illemhely; **retyó.** [**klozett** 'ua.'].

klub fn *ritk* **1.** Bordélyház; **kupi.** *Menők ~ja:* Ua. **2.** Rendőrség; **jard.** *Vidám fiúk ~ja:* Ua. (Tököl).

knassz fn *gyak* Ítélet. [< jid. *knass* 'büntetés' (Dahn 161)].

knasszol ts ige Elítél; **megmér.** *Lejmre ~:* Ártatlanul elítél.

kóbifickó fn *ritk* Verekedős, erőszakos ember; **kajmár.**

kobra[1] fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

kobra[2] *Eperfejű ~: ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

kóc fn *ritk* Haj; **hári.**

kocc msz *Kocc!:* Menj innen! Vö. **leakad.**

koccol Szj: *~olj innen!: gyak* Menj innen! Vö. **leakad. Ö: le~.**

kóceráj fn *gyak* **1.** Épület. **2.** Rendetlen helyiség.

kockásbusz fn *ritk* Taxi.

kocuca msz *Kocuca!:* Menj innen! Vö. **leakad.** [**kocc, koccol**].

kocsilopó fn *gyak* Autótolvaj; **verdás.**

kocsis fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.**

kocsitörő fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.**

kódis mn *ritk* Szegény; **csóri.**

koffer fn **1.** *gyak* Fenék; **bul. 2.** *ritk* Nő; **gádzsi.**

koheró fn és mn *gyak* Cigány (ember); **bokszos.** [? **kokeró**].

kohável (ritk. *kohavel*) tn ige *ritk* Hazudik; **kamuzik.** [cig. *xoxavel* 'becsap, rászed', *xoxel* 'hazudik' (CigSz. 51), *xoxavel, hohavel, hohāl* 'hazudik; becsap; csal, csábít' (Vek. 75)].

koka fn *ritk* Kábítószer, kokain; **koksz.**

kokain fn *ritk* Por alakú felmosószer.

kokavá**zik** tn ge *ritk* Hazudik; **kamuzik.** [**kokavel**]. [cig. *xoxavel* 'becsap, rászed', *xoxel* 'hazudik' (CigSz. 51), *xoxavel, hohavel, hohāl* 'hazudik; becsap; csal, csábít' (Vek. 75)].

kokável (ritk. *kokavel*) ts ige *gyak* Hazudik; **kamuzik.** [cig. *xoxavel* 'becsap, rászed', *xoxel* 'hazudik' (CigSz. 51), *xoxavel, hohavel, hohāl* 'hazudik; becsap; csal, csábít' (Vek. 75)].

kokeró fn és mn *gyak* Cigány; **bokszos.** [? **kokszos[1]**].

koki fn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.** [**kokszos[2]** 'ua.'].

kókler fn *ritk* Csaló; **simlis.**

kokó fn *gyak* **1.** Kokain; **koksz. 2.** Kábítószer; **kábszi.**

kokós mn *ritk* Kokainfogyasztó. Vö. **anyagos.**

kokovál ts ige *ritk* Hazudik; **kamuzik.** [cig. *xoxavel* 'becsap, rászed', *xoxel* 'hazudik' (CigSz. 51), *xoxavel, hohavel, hohāl* 'hazudik; becsap; csal, csábít' (Vek. 75)].

kokováz**ik** tn ige *gyak* Hazudik; **kamuzik.** [**kokavázik** 'ua.'].

kokovel ts ige *ritk* Hazudik; **kamuzik.** [**kokavel** 'ua.'].

koksz fn *gyak* Kokain. [Szójáték: *koksz* 'kőszénből nyert tüzelőanyag' × *kokain*]. — **jég[1], koka, kokó.** Vö. **kábszi.**

kokszos[1] fn és mn *gyak* Cigány; **bokszos.**

kokszos[2] fn és mn *gyak* Részeg; **tintás.** [szleng *koksz* 'szeszesital'].

koktél fn *ritk* Tea és kávé összekeverve, amit a fogvatartottak készítenek a börtönben; **dobogó[1].**

kólásüveg fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [? **sötét** 'nagyon buta', mint a kóla + **köcsög** 'homoszexuális; ellenszenves', mint az üveg].

kolbász fn **1.** *gyak* Hímvessző; **dákó.** *Nyeli a ~t, mint kacsa a nokedlit: ritk* ⟨Orális szexet magas színvonalon szolgáltató prostituáltakra mondják⟩. **2.** *ritk* Férfi; **fószer.**

kolbászol tn ige **1.** *gyak* Jön-megy, intézkedik. **2.** *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

koldusbér fn *ritk* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

kolko Ld. szkolko.

kollégium fn *ritk* Börtön; **sitt.**

kolompár fn *gyak* Cigány; **bokszos.** [*Kolompár* (gyakori cigány családnév)].

kolompárlala fn *ritk* Tudatlan, buta; **dilinyós.**

koma fn *gyak* Barát; **kampi.**

komál ts ige *gyak* Kedvel, szeret;

kamel. [**kamel** 'ua.' < cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82). Az első szótagi *o* alakulásában egyrészt szerepe lehetett a m. *koma* szónak, de nem zárható ki a szinto cigány nyelv szerepe sem, vö. szinto cig. *komel* 'szeret' (MNyTK. 153. sz. 39)].

komálós fn *ritk* Barát; **kampi.**

komáz ts ige *gyak* Szeret, kedvel; **kamel.** [**komál** 'ua.' < cig. *kamel* 'szeret, akar' (Vek. 82, ?szinto cig. *komel* 'szeret': MNyTK. 153. sz. 39) × *komáz* 'pajtáskodik, cimborál'].

komenzi Szj: ~ *hirtelen!: ritk* Gyere ide! (Db., Nyh.). [ném. *Kommen Sie!* 'Jöjjön ide!'].

kommandós fn *ritk* **1.** Áruló, besúgó; **vamzer. 2.** A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

kommunista fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

komornyik fn *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

komplett fn *gyak* A prostituált egyik szolgáltatása: vaginális és orális közösülés együtt.

kondi fn *ritk* Erő.

kondiz**ik** tn ige *gyak* Erősít, edz; **gyúr.**

konzerva fn *gyak, tréf* Konzerv; **páncélos.**

konzerváló fn *ritk* Börtön; **sitt.**

konzervdoboz fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

konzulátus fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

konyha Szj: *Szegény ~, úri pompa.*

kopasz fn *gyak* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.** [kat. szl. *kopasz* 'újonc'].

kopcsó fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.** [kat. szl. *kopcsó* 'újonc' (KatSzl. 114)].

kópé fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [? **kopó**].

kopinger fn *gyak* Nyomozó; **nyominger.** [? **nyominger** × kat. szl. *kopinger* 'újonc': KatSzl. 114].

kopírozó fn *gyak* Pénzhamisító; **művész.**

kopkiller fn *ritk* Gyilkos; **killer.** [*kop-* < *?kopó,* ang. *top* 'csúcs' + **killer**].

kopó fn *gyak* **1.** Rendőr; **zsaru. 2.** Nyomozó; **nyominger.**

kopófő fn *ritk* Magasabb rendfokozatú rendőr; **zsaru.**

koporsó fn *ritk* **1.** Zárka; **cella. 2.** Életfogytiglani büntetés; **fekvő nyolcas. 3.** Ágy; **dikó.**

koporsópénz fn *gyak* Szabadulási pénz, amit zárolnak és a fogvatartott szabadon bocsátásakor adnak neki oda. — **villamosravaló.**

kopóság fn *gyak* Rendőrség; **jard.**

kopottáru fn *ritk* Farmernadrág; **fari.**

korcs fn *ritk* Nem magyar, más nemzetiségű ember; **belganyelvű.**

kóré fn *ritk* Ittas, részeg; **tintás.**

kormolókefe fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.** (Ált. a férfi szerepet alakító homoszexuális férfi nevezi így saját hímvesszőjét.)

kormos fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

korpa fn *ritk* Pénz; **éles.**

korpás fn *gyak* Fenék; **bul.** *~on vág/ver: gyak* Análisan közösül; **megköcsögöl.**

korpáz**ik** tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

korpusz fn *ritk* Lopott tárgy, ami egyben bizonyítékul is szolgál. Vö. **áru.** [lat. *corpus delicti* 'bűnjel'].

korrekciós mn *ritk* Bolond, buta; **dilinyós.**

korsó K: *Addig jár a ~ a kútra, míg*

meg nem basszák a vízhordó lányt: Ha valaki több bűncselekményt követ el, nagy az esélye, hogy egyszer elfogják.

korvald fn *gyak* Cigány; **bokszos.** [? *cornwall,* feketén pigmentált bőrű és szőrzetű angol sertésfajta].

korzó fn *ritk* Börtönudvar; **brodvéj.**

korzóz**ik** tn ige *gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kóser mn *gyak* **1.** Jó, szép, kiváló, elsőrangú; **lácsó. 2.** Olyan (személy), aki nincs gyanú alatt, nincs priusza. **3.** Olyan (személy), akinek elfogásakor nincs nála bűnjel, akit az áldozatok nem ismernek fel. [jid. *kóser* 'tiszta, egyenes, helyes, megengedett; vallástörvények szerint használható' (Száj. 34; ld. még TESz. II, 586)].

koslat tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kóstál ts ige *ritk* Érdeklődik.

kóstol tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kóstolgat ts ige *gyak* Kötekszik. **Szj:** *Ne kóstolgass (mert nem vagyok cukorka)!: gyak* Ne kötekedj! ⟨Az erősebb elítélt mondja a gyengébbnek, hogy letorkollja⟩ (Tököl).

kóstolgatás fn *gyak* **1.** Kihallgatás; **vamzeroltatás. 2.** Újonnan börtönbe kerültek ugratása; **bekóstolás.**

koszfészek fn *ritk* Koszos, gondatlan (ember); **fikamatyi.**

kóter fn *gyak* **1.** Börtön; **sitt. Ö: sit(t)i~. 2.** Fogda; **fogszi. 3.** Zárka; **cella. 4.** Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézet (GYIVI); **gyilkosmenhely.** Vö. **kótler, kotter.** [baj.-osztr. *Kotter* 'elmebetegek ketrece; kutyaól' (TESz. 591)].

kótler fn *ritk* Börtön; **sitt.** [**kóter** 'ua.'].

kotor tn ige *ritk* Siet; **fürgézik.**

kotorászó fn *ritk* Tolvaj; **bugás.**

kotta fn *gyak* Hamis pénz; **állé.** [argó *kotta* 'a hamisjátékra összeállított kártyacsomag kezdetének és rendszerének kulcsa'].

kottás mn és fn *ritk* Izmos, erős, kisportolt testű (ember); **kajak.**

kotter fn *ritk* Börtön; **sitt. 2.** Fogda; **fogszi. 3.** Zárka; **cella. 4.** Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézet (GYIVI); **gyilkosmenhely.** [< **kóter** 'ua.'].

kotton fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

köcsli fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

köcsög **I.** fn **1.** *gyak* Homoszexuális férfi, aki a párkapcsolatban női szerepet alakítja. **Szj:** *~ leszel, csicska vagy!:* ⟨Az újonnan börtönbe kerülőknek szokták mondani zárkatársai⟩ (Db., Nyh.). *Menők előre, ~ök hátra!* | ⟨Nem kedvelt személy megszólítása is⟩; **gennygóc**. *Búbos/polinéz ~: ritk* Ua. **Ö: kis~, zseb~.** — **agyagedény, amfóra, ankülé, anyu; éva, az örök nő; faszszívónő, hímringyó, juliska, kancsi, kancsó, kancsóvilla, kisasszony, köcsli, kulacs, lábas, megbaszott darumadár, népművészeti agyagedény, nyanya, öcsigörl, pedé, porcelán, rányi, seggbe baszott darumadár, szakállaslány, szépművészeti agyagedény, tököslány, tökösmenyasszony, tökösnővér.** Vö. **ratyi. 2.** *ritk* Rendőr; **zsaru. 3.** *Vén ~: ritk* Öreg férfi; **szivar. II.** mn *gyak* Rossz; **tré.**

köcsöggyógyász fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

ködös fn *ritk* A betörő segítője, aki a betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

ködösít tn ige *ritk* Kiáll valaki mellett a tárgyaláson, nem árulja el.

ködvágó fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

köhög ts ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

kölcsönátvevés fn *ritk, tréf* Lopás; **capcara.**

kölcsönkér ts ige *ritk* Ellop; **csór.** *~i bizonytalan időre: ritk* Ua. (Bgy.).

kölcsönkéregetés *Erőszakos ~: gyak* Rablás; **rabi.** *Önkéntes ~:* Betörés; **srenk.**

kölcsönvesz ts ige *gyak, tréf* Ellop; **csór.**

kölcsönző *Készpénzt ~: ritk* Rabló; **punyer.**

költöztetés *Önkéntes ~:* Betörés; **srenk** (Db., Nyh.).

kölyökkutya fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

kőnyalólé fn *ritk* Kőmosásra használt víz.

könnyeztet *~i a krokodilt.*

könnyűlány fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

könyöradomány fn *ritk* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

köp ts ige *gyak* **1.** Elárul; **bevamzerol. Ik: be~. 2.** Vallomást tesz; **dalol.**

köpködő[1] fn *gyak* Kocsma; **krimó.**

köpködő[2] fn *ritk* Pisztoly, fegyver; **célszerszám.**

köpőcsésze fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

köpőlégy fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

körguggolda fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

körlet fn **1.** *gyak* Folyosó; **trepni. 2.** *Női ~.*

körletmenő fn *gyak* Az adott körleten a legerősebb fogvatartott. Vö. **menő.**

körözés fn *gyak* Napi séta a börtönudvaron. — **cirkálás, járkálda, kerengő, szamba, totyogás, tüdőtágítás.**

körte fn *ritk* Női mell; **bögy.**

körút fn *ritk* Séta üzletszerű kéjelgés céljából az utcán. Vö. **rodázik.**

köszörű fn *gyak* Erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás.**

köszörülés fn *gyak* Erőszakos nemi közösülés; **kajakkúrás.**

köszörűs[1] fn és mn *gyak* Nemi erőszakot elkövető személy; **kajakkúró.**

köszörűs[2] fn és mn *ritk* Cigány; **bokszos.**

kötéltáncos mn *ritk* Részeg; **tintás.**

kövér mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

közhasznú fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

közlekedő fn *ritk* Folyosó; **trepni.**

közvitéz fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

krabótt fn és mn *ritk* Horvát nemzetiségű (ember).

krajcár fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

krapek fn **1.** *gyak* Férfi; **fószer. 2.** *ritk* Barát; **kampi. Ö: kis~.** [szlk. *chlapík* 'férfi, derék fickó' (EWUng. 833)].

krek(k) fn *ritk* Fehéres, szürkés színű, kavicsokra emlékeztető kábítószer, a kokain szabad bázisa, amit elsősorban elfüstölve inhalálnak Vö. **kábszi.** [< ang. *crack* 'ua.' 'lövés, durranás'].

krematórium fn *ritk* Börtönkórház; **háká.**

kricsma fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

kricsmi fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [szlk. *krčma* 'kocsma'].

kricsni fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [**kricsmi** 'ua.']

krimó fn *gyak* Kocsma. [**kricsmi** 'ua.']. — **becsületsüllyesztő, becsülettipró, beugró, búfelejtő, büfike, bűnbarlang, cseherli, csehó, csirizes, dühöngő, dűlöngélő, elosztó, gondűző, hivatal, ivó, jogegyenlítő, kantin, késdobáló, köpködő[1], kricsma, kricsmi, kricsni, kripli[2], kúrahely, lebuj, lucskos, mű-**

hely, népszája, öblögető, örömtanya, pénzrabló, piálda, piáló, spi, spíl, szinyó, találka, talpaló, talpas[1], talponálló, továbbképző-helyiség.

krinyó fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

kripli[1] fn *ritk* **1.** Férfi; **fószer. 2.** Öreg (ember); **szivar. 3.** Beteg; **rokkos.** [*kripli* 'nyomorék'].

kripli[2] fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [**kricsmi** 'ua.' × *kripli*].

kripta fn **1.** *gyak* Rendőrség; **jard. 2.** *ritk* Fegyház; **agymosó[1]. 3.** *ritk* Az emeletes ágy felső része; **dobcsi.**

kriptaszökevény fn *ritk* Idősebb nő; **banya.**

krokodil *Könnyezteti a ~t: ritk* Vizel; **brunyál** (Sú., Nyh.).

krőzus mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

krumpli fn *ritk* Óra; **császó.** *Mennyi a ~?: ritk* Mennyi az idő? Vö. **Szkolko szicsász?**

Kubláj fn *ritk* Szegedi Fegyház és Börtön; **Csillag.**

kuckó fn **1.** *gyak, tréf* Zárka; **cella. 2.** *gyak, tréf* Lakás; **kéró. 3.** *ritk, tréf* Ágy; **dikó. 4.** *ritk, tréf* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

kúdúsfillér fn *ritk* A forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz; **bon.**

kuffer fn *gyak* Fenék; **bul.** *Bepakol a ~ba: ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl** (Szeged).

kuffervizit fn *ritk* A fenék szemrevételezése vagy megtapogatása.

kuffi fn *ritk* Kávé; **bikatej.**

kufircol tn ige *gyak* Szeretkezik, közösül; **dug. Ik: meg~.**

kuglizás fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülők egyféle ugratása; **bekóstolás.**

kuka fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

kukabúvár fn *ritk* Szemétben túrkáló, guberáló ember.

kukella fn *ritk* Szem; **jákó. Ö: vak~.**

kuki fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

kukker fn **1.** *gyak* A betörő bűntársa, aki a betörés közben őrt áll; **hesszelő. 2.** *ritk* Szemüveges ember; **hemi. 3.** *gyak* A zárka ajtaján lévő kémlelőnyílás; **cirkli.**

kukkerol ts ige *gyak* Figyel; **dikázik.**

kukkeroló fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

kukkol ts ige *gyak* Figyel; **dikázik.**

kukkoló fn *ritk* Ablak; **kilátó. Ö: aranyér~.**

kukorica *Csöves ~.*

kukucska fn *ritk* A zárkaajtón lévő kémlelőnyílás; **cirkli.**

kul (*kull* is) fn *ritk* Széklet; **kula.** [< cig. *khul* 'ürülék' (Vek. 90)].

kula fn *gyak* Széklet. [**kul** < cig. *khul* 'ürülék' (Vek. 90)]. — **barnamaci, barnamackó, barnamedve, bibi, emésztett kenyér, gitt, kul, kulhanek, légyfogó, minyom, mudra, salak.**

kulacs fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

kulák fn *ritk* Gazdag; **vastag.** [*kulák* 'nagygazda, zsírosparaszt'].

kuláré fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [? *kulakabaré* 'klozett' (Kabdebó 30); vö. **kula** 'széklet' < cig. *khul* 'ürülék' (Vek. 90)].

kulázik tn ige *gyak* Nagydolgát végzi, székel. [**kula** < cig. *khul* 'ürülék, szar' (Vek. 90)]. — **blokkol, dolgozik, eteti a zsuzsát, kábelt fektet, gittel, kulmant, mudrázik, pottyant, rostál, salakol, trágyázik, trónol, trotyizik.**

kulázó fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

kulcsár fn *ritk* Fegyőr, börtönőr;

smasszer.

kulcsos fn *ritk* **1.** Betörő; **berepülős. 2.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

kulhanek fn *ritk* Széklet; **kula.** [*Kulhanek*, családnév × **kula** 'széklet'].

kullancs fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

kulmant tn ige *ritk* Nagydolgát végzi, székel; **kulázik.** [**kulázik** 'székel' × szleng *kummant* '⟨ált. munka, feladat elvégzése elől⟩ elbújik; ⟨míg mások a feladatot végzik⟩ (rejtekhelyen) pihen' (KatSzl. 115)].

kuloár fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [**kula** 'széklet' × *budoár* 'kis női öltözőszoba'].

kultúr fn *gyak* Kulturális helyiség a börtönben.

kultúrláda fn *ritk* Intézeti rádió. — **kultúrzacskó.**

kultúrzacskó fn *gyak* Intézeti rádió, ami az intézeti műsort, közleményeket közvetítik; **kultúrláda.**

kuncsaftol tn ige *ritk* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kunyerbál tn ige *ritk* Kéreget; **lejmol.** [*kunyerál* '(megalázkodva) könyörög, kér'].

kunyhó fn *ritk* Lakás; **kéró.**

kupak fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

kupakol ige *ritk* Közösül; **dug.**

kupeckod**ik** tn ige *ritk* Üzletet köt; **bizniszel.**

kupi fn *gyak* Bordélyház. [*kupleráj* 'bordélyház']. — **álomország, bár, gecitároló/infralámpás ház, kéjkastély, klub, kurvabarlang, kurvaodú, kurvatelep, lámpásház, lebuj, menők klubja, örömház, örömtanya, piroslámpás ház, tanya.**

kuplungos mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

kúr ts ige *gyak* Közösül; **dug. Szj:** *Rojtosra ~om a segged!: gyak* ⟨Nem régen börtönbe került fogvatartottnak mondják társai ijesztésképpen⟩. [**kúrel** < cig. *kūrel* 'közösül' (Vek. 98)].

kuráftye fn *ritk* Közösülés; **dugás.** [**kúrel** 'közösül'].

kúrahely fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

kúrel (*kurel* is) tn ige *gyak* Közösül; **dug.** [< cig. *kūrel* 'ua.' (Vek. 98), *kurrel* 'ua.' (CigSz. 65)].

kurfecol tn ige *ritk* Közösül; **dug.** [**kúrel** 'ua.' × *kufircol* 'siet, szedi a lábát'].

kurgyel tn ige *ritk* Közösül; **dug.** [**kúrel** 'ua.'].

kurkász fn *ritk, pej* Börtönorvos; **mengele.**

kúrógép fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

kuruc fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [*kurva* 'ua.'].

kurva fn **1.** *gyak* Prostituált; **rinya.** *Vén ~: ritk* Idősebb nő; **banya. 2.** *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

kurvabarlang fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

kurvahajcsár fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

kurválkod**ik** tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

kurvanéni fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

kurvaodú fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

kurvatelep fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

kurvinyó fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

kutat ts ige *gyak* Motoz; **hippel.**

kutató fn *ritk* Az a prostituált, aki ügyfelet keresve sétálgat. Vö. **rinya, rodázik.**

kutrica fn *ritk* **1.** Rendőrségi fogda; **futkosó. 2.** Zárka; **cella.** [*kutrica* ól, ketrec; az anyakoca számára készített el-

különítő rekesz’]

kutya[1] fn **1.** *gyak* Az újonnan börtönbe került személy; **újonc. 2.** *gyak* Másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska. 3.** *ritk* Erőszakos ember; **kajmár. 4.** *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 5.** *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

kutya[2] fn *gyak* **1.** Tolózár a zárkaajtón. [argó *kutya* ’lakat’ (Szir. 33) ném. argó *Hund* ’lakat’ (Wolf 140), vö. ném. *Hund* ’kutya’]. **2.** Lopott tárgy; **áru.**

kutyafej fn *ritk* A rendőrök vezetője; **főgóré.**

kutyafejű fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

kutyapóráz fn *gyak* Rabvezető szíj; **póráz.**

kutyaszalonna fn *gyak* (Rossz minőségű sós) fehér szalonna; **dzsukelszalonna.**

kutyaütő mn *ritk* Rossz; **tré.**

kuveros fn *ritk* Kidobó ember; **garázdabillegető.**

kuzin fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

kübli fn *ritk* Az emberi szükség végzésére való (fedeles) edény, vödör.

küld *Padlóra ~.*

külhoni mn *ritk* Idegen, külföldi (ember); **belganyelvű.**

küllóvé fn *ritk* Külföldi pénz.

küllő[1] fn *ritk* Láb; **virgács.**

küllő[2] 1. *Told el a biciklid, mert kirúgom a ~idet!*

küllőszemű fn *ritk* Kancsal; **szemes.**

küszöb *Annyit ül, mint veréb a ~ön.*

kv-s Ld. **kávés.**

L

láb *ritk* **Szj:** *A ~uk elindul, de a szájuk nem!* ⟨Sorakozónál használt vezényszó a börtönben⟩.

labardi fn *ritk* Láb; **virgács.**

lábas fn *ritk* (Megunt, senkinek sem kellő) homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

labdás fn és mn *gyak* Futballlabdavarrással foglalkozó fogvatartott (BpK.).

labdaszédítés fn *ritk* Labdarúgás; **esőtánc.**

labilis mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

lábszagú fn *ritk* Körömpörkölt.

lácsa fn *gyak* Nő; **gádzsi.** [cig. *lāčho, lāčo* ’jó’ (Vek. 99)].

lácsi mn *ritk* Jó; **lácsó.** [cig. *lāčho, lāčo* ’jó’ (Vek. 99)].

lácsó mn *gyak* Jó. Vö. **nájlácsó.** [< *lāčho, lāčo* ’jó’ (Vek. 99)]. — **ász, babás, baresz, baró, barolajtos, baróti, bringli, csácsesz, csácsó, csúcs, dobre, doksza, dögös[2], elmegy a térképen, fain, fer, formás, frankó, franyesz, gút, jó a pálya, jó a térképen, kafa, király, kóser, lácsi, lácsoj, lácsós, lásoj, menő, okés, oltári, oxigén, penge, pipec, profi, raj, szuper, szupicsek, tuti, vagány.**

lácsoj mn *gyak* Jó; **lácsó.** [cig. *lāčho, lāčo* ’jó’ (Vek. 99)].

lácsós mn *ritk* Jó; **lácsó.** [**lácsó** ’ua.’].

láda fn *gyak* Doboz (általában cigarettára mondva). *Egy ~:* Egy doboz cigaretta. *Egy ~ széna:* Egy pakli dohány.

láger fn *ritk* **1.** Börtön; **sitt. 2.** Előzetes letartóztatás; **kajaküdülés.**

laház**ik** tn ige *gyak* Nevet; **lahol.** [ném. *lachen* ’ua.’].

lahol tn ige *gyak* Nevet. [ném. *lachen* 'ua.']. — **laházik.**

lajbi fn *ritk* Dzseki; **jakó.**

lakat *Műanyag ~ van az ajtón: ritk* Nem lehet tudni, hogy mikor szabadul. | *Rászárad a ~: ritk* Sokára szabadul a börtönből. (Ph.).

lakhadi fn *ritk* **1.** Lakás; **kéró. 2.** Zárka; **cella.**

lakhandi fn *gyak* Lakás; **kéró.** *Ideiglenes ~: ritk* Zárka; **cella.** [? nyj. *lakhandi* 'földbe ásott, gazzal, náddal fedett kunyhó' (ÚMTsz. III, 708) ? *lak* 'kisebb lakóház' + cig. *hanel* 'ás' (vö. Kakuk 94)].

lakosztály fn *gyak* Zárka; **cella.** *Összkomfortos ~: gyak* Ua.

lambadás mn és fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

lámpa fn **1.** *Piros ~ alatt áll.* **2.** *ritk* Az út szélén álló, magát kínáló prostituált; **rinya.**

lámpafény fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

lámpaoltás fn *ritk* Leütés.

lámpásház fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

landol tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

langesz fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

lángos fn *gyak* Pofon; **csattanó.**

lángosképű mn *ritk* Nagyon csúnya arcú ember.

langyi fn *gyak* Homoszexuális férfi; **ratyi.** [**langyos** 'ua.'].

langyos fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [**meleg** 'ua.'].

lánykörlet fn *ritk, tréf* Fogház; **lánynevelde.**

lánynevelde fn *ritk* Fogház. [Ti. a fogház a legenyhébb szabdságvesztési fokozat. Ld. még a szinonimákat is.] — **enyhe, fagyigyár, fitneszszalon, fogi, foki, frissítőház, iskola, lánykörlet, leánynevelde, leányotthon, női börtön, női körlet, óvoda, piti, szálloda, szanatórium, üdítő, üdülő(telep).**

lányosképű fn *ritk* Fiatal fiú.

lap *~ot kap: gyak* Fenyítést kap a börtönben. *Veszi a ~ot: gyak* Tudja, érti; **dzsanáz.**

lapát *~on van: ritk* Bajba kerül; **betép.** *~ra tesz: gyak* Megszakítja a párkapcsolatot.

lapos[1] fn *ritk* Lapostetű. Vö. **dzsuva[1].**

lapos[2] fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

lapul tn ige *ritk* Bujkál; **dekkol.**

laska fn *gyak* Pofon; **csattanó.**

laskás fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

lásoj (ritk. *lásój*) mn *gyak* Jó; **lácsó.**

lasszó *Kicsapja a ~t.*

látásgátló fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

látnokol tn ige *ritk* Figyel; **dikázik.**

látóka fn *ritk* Szem; **jákó.**

laza[1] fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

laza[2] mn Könnyed életvitelű, nemtörődöm. **R:** *Azért vagyok ilyen ~, nemsokára megyek haza: gyak* ⟨Szabadulás előtt használt rigmus⟩. (Tököl)

lázad tn ige *ritk* Ellenáll, nem hagyja, hogy zárkatársai elvegyék tőle a holmiját.

lazítás fn *ritk* Önkielégítés; **rejszolás.**

lé fn **1.** *gyak* Pénz; **éles.** *Kiteszi a ~t: gyak* Kifizet; **kicsenget.** *Lecsengeti a ~t: gyak* Lefizet, megveszteget; **potovázik. 2.** *ritk* A börtön által adott fizetés; **bon. 3.** *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

lead[1] ts ige *ritk* Elad (főleg lopott árut).

lead[2] *~ja a bakancsot. ~ja a drótot.*

leadóz**ik** tn ige *ritk* Lefizet, megveszteget; **potovázik.**

leakad tn ige Elmegy, békén hagy. *Akadj le!: ritk* Menj innen! — **lekopik.** Vö. még **arc[2], ávkáte, bicikli, bláz, bringa[2], elhúz[2], gurul, húz, kiszakad, koc(col), kocuca, léc, lekoccol, lyuk[2], széthúz, víz.**

leánynevelde fn *gyak* Fogház; **lánynevelde.**

leányotthon fn *gyak* Fogház; **lánynevelde.**

lébecol tn ige *gyak* Téblából, semmit nem csinál. [ném. *leben-* él + fnyi *-ec* képző + igeképző].

lebestáz ts ige *ritk* Letölti a büntetését; **kitapos.** [cig. *bešel* 'ül; lakik' (Vek. 35)].

leblázol ts ige *ritk* Orálisan elégít ki; **obizik.** [**blázol** 'cigarettázik, cigarettát szív'].

leboltol tn ige *ritk* Üzletet köt; **bizniszel.**

lebombáz ts ige *gyak* Leüt; **beborít.**

lebuj fn **1.** *gyak* Kocsma; **krimó. 2.** *ritk* Bordélyház; **kupi.**

lebuk**ik** tn ige *gyak* Tetten érik, bűncselekmény elkövetése közben elfogják; **bebukik.**

léc *~, öcsi!: ritk* Menj innen! Vö. **leakad.**

lécel tn ige *gyak* Megszökik; **télakol.** [jid. *leschem-* megy (ZG.)]. **Ik: le~.**

lecidáz ts ige *ritk* Orálisan kielégít; **obizik.** [< cig. *cidel* 'húz' (Vek. 43)].

lecsalaváz ts ige *ritk* Megüt, leüt; **beborít.** [cig. *čalavel* '(meg)üt' (Vek. 44, CigSz. 31)].

lecsap ts ige *gyak* Megüt, leüt; **beborít.**

lecsavar ts ige *ritk* Megüt, leüt; **beborít. Szh:** *Csavard le, mint egy hatos anyát!: ritk* Üsd le!

lecsenget *~i a lét.*

lecsó[1] fn *ritk* Zárka; **cella.** *Mész a ~ba/süllyesztőbe* (Annak az addig szabadon mozgó fogvatartottnak mondják, akit visszazárnak a zárkába.)

lecsó[2] fn *ritk, tréf* Pénz; **éles.**

ledeláz ts ige *gyak* Fizet, lefizet, megveszteget; **potovázik.** [cig. *del* 'ad' (Vek. 53)].

ledrótoz ts ige *gyak* Megbeszél.

ledurrant ts ige *ritk* Megüt, leüt; **beborít.**

leell**ik** tn ige *gyak* Gyermeket szül; **ellik.**

lees**ik** tn ige *ritk* **1.** Bajba kerül vö. **betép. 2.** Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik; **bebukik.**

lefarcol tn ige *gyak* Megszökik; **télakol.**

lefarol tn ige *ritk* Elmenekül, megszökik; **télakol.**

lefenyít ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

lefial ts ige *gyak* Gyermeket szül; **ellik.**

legelő fn *ritk* Börtönudvar; **brodvéj.**

legelőpóráz fn *ritk* Rabvezető szíj; **póráz.**

legépel ts ige Megüt; **beborít.**

legombol *~ja a lóvét.*

leguggol ts ige *ritk* Letölti a büntetését; **kitapos.** *Tíz évet ~t:* Tíz évet töltött börtönben.

légyfogó fn *ritk* Széklet; **kula.**

lehallgató fn *ritk* Fül; **lokátor.**

lehasal ts ige *ritk* Letölti a büntetését; **kitapos.**

lehéderez**ik** tn ige *ritk* Lefekszik.

lehúz **1.** ts ige *gyak* Csal. — **lenyúl,**

libbent, rafináltkodik, síbol, simliskedik, simlizik. 2. ts ige *ritk* Becsap; **megvezet. 3.** tn ige *ritk* Ellop; **csór.**

lehúzó fn *gyak* **1.** Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** Csaló; **simlis.**

lehúzós fn *ritk* **1.** Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** Csaló; **simlis. 3.** Ügyvéd; **óvó.**

leírás fn *ritk* Idő előtti szabadulás, amnesztia, közkegyelem; **amó.**

lejattol tn ige *gyak* Lefizet, megveszteget; **potovázik.**

lejm mn **1.** *ritk* Biztos. ~ *re megy:* Biztosra megy. **2.** ~*re knasszol:* Ártatlanul elítél. [**lejmol** 'kéreget, koldul'].

lejmol ts ige *gyak* Kéreget, koldul. [ném. *leim* 'enyv', *leimen* 'léprecsal, becsap']. — **darizik, gyűjtöget, kunyerbál, mángál, pitizik, tarhál.**

lejmos fn *gyak* Kéregető, kéregetésből élő ember, koldus. — **hiéna.**

lekáderez ts ige *ritk* Információt szerez valakiről.

lekaszál ts ige *ritk* Büntetést kiszab; **megmér.**

lékelős fn *ritk* Gyilkos, aki késsel követ el gyilkosságot. Vö. **killer.**

leképel ts ige *ritk* Pofon vág, arcul üt; **beken.**

lekoccol tn ige *gyak* **1.** Elmenekül, megszökik; **télakol. 2.** Elmegy; **elavázik.** *Koccolj le!:* **a)** *gyak* Menj innen! Vö. **leakad. b)** *ritk* Hallgass el! Vö. **lelő.**

lekokiz ts ige *ritk* Megüt; **beborít.**

lekop**ik** tn ige *gyak* Elmegy, békén hagy; **leakad.**

lekuksol ts ige *ritk* Letölti a büntetését; **kitapos.**

lekvár fn *ritk* Pénz; **éles.**

lelátó fn *ritk* Ablak; **kilátó.**

lelécel tn ige *gyak* Megszökik, elmenekül; **télakol.**

lélek *Hazajáró ~.*

lélekpihenő fn *ritk* Börtönkórház; **háká.**

lelenc fn *ritk* Börtön; **sitt.**

lelencház fn *ritk* Börtön; **sitt. Szh:** *Kevés vagy, mint ~ban a szülőértekezlet.*

lelencruha fn *ritk* Rabruha; **bévésruha.**

lelép tn ige *gyak* Megszökik; **télakol.** *~ a térképről:* Ua.

lelkiturkász fn *ritk, tréf* Pszichológus; **nagysámán.**

leló fn *ritk* Levél; **liló.**

lelő Szj: *Lődd le magad!: gyak* Hallgass el! — Vö. **lekoccol, megszűnik, nyista, pofa, recsegő, vaker.**

lemáráz ts ige *gyak* Megüt; **beborít.** Vö. **elmáráz, megmáráz.** [**lemárel** 'ua.'].

lemárel ts ige *ritk* Megüt, leüt; **beborít.** [**márel** 'megver' < cig. *mārel* 'ver' (Vek. 107)].

lematekol ts ige *gyak* Megver; **beborít.** [Vö. **matek**].

lemegy ~ *jógába* . ~ *békába* .

lemeszel tn ige *gyak* Bűncselekmény elkövetése közben tetten ér, elfog; **bekaszniz.** [szleng *lemeszel* '(rendőr közúti ellenőrzés során) széles, függőleges karmozdulatokkal járművet megállít, leint'].

leningrádi ~ *leves* .

lenyal ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

lenyálaz ts ige *ritk* Csal, főleg kártyában; **cinkel.**

lenyel ts ige *ritk* Megvásárol valamit, de az árát nem fizeti ki.

lenyom ts ige **1.** *gyak* Agyonüt; **szét-**

ver. 2. *gyak* Megüt; **beborít. Szh:** *~ja, mint a bélyeget:* Nagyon megveri; **beborít**. **3.** *~ egy flekket: gyak* Pofon vág; **beken. 4.** *ritk* Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér.**

lenyúl ts ige *gyak* **1.** Ellop; **csór.** *Ezt az ürgét le kellene nyúlni* 'Ezt az embert ki kellene zsebelni'. **2.** Csal; **lehúz. 3.** Becsap, félrevezet; **megvezet.**

leöl ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

lép *Olajra/ vízre ~.*

lepadlóz ts ige *ritk* Megver, leüt, padlóra küld; **beborít.**

lepakol ts ige *ritk* Fizet, lefizet; **potovázik.**

lepasszol ts ige *ritk* **1.** Nem vállal. **2.** Utcalányt továbbad a dolgoztatója.

lepattan tn ige *ritk* Megszökik; **télakol.**

lepattint ts ige *gyak* Megüt, leüt; **beborít.**

lepcselő fn *ritk* Száj; **muj.**

lepcsesszájú fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

lepedő fn **1.** *gyak* Ezer forint(os bankjegy); **rongy. 2.** *ritk* Tízezer forint(os bankjegy); **tana. 3.** *ritk* Egymillió forint; **milla. 4.** *ritk* Száz forint(os bankjegy); **kiló. 5.** *ritk* Papírpénz, bankjegy.

lepedőakrobata fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

lépegető fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

lepényleső fn *ritk* Száj; **muj.**

leperkál ts ige *gyak* Pénzt megad, kifizet; **kicsenget.** *~ja a lóvét:* Kifizeti, leteszi a pénzt.

lepetél tn ige *ritk* Gyermeket szül; **ellik.**

lepetéz**ik** tn ige *gyak* Gyermeket szül; **ellik.**

leplekniz ts ige *gyak* **1.** Pofon vág, arcul üt; **beken. 2.** Megver; **beborít.**

leplenyóz ts ige *ritk* Megüt, leüt; **beborít.**

lepotováz ts ige *gyak* Megveszteget; **potovázik.**

lepra mn *gyak* Ócska, vacak.

leprás mn *ritk* Tetves; **dzsuvás.**

lepucolás fn *ritk* Rablás; **rabi.**

lepusztul tn ige *ritk* Lerészegedik; **beakaszt.**

lerafinál ts ige *ritk* Kártyát megjelöl; **cinkel.**

leránt ts ige *ritk* **1.** Valakit becsap; **megvezet. 2.** Orálisan kielégít; **obizik.**

lerúg ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

les[1] ts ige *gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

les[2] *~re fut: ritk* Tetten érik, bűncselekmény elkövetése közben elfogják; **bebukik.**

lesmárol ts ige *gyak* Megcsókol.

lesóz *~ egyet: ritk* Pofon vág, arcul üt; **beken.**

leső fn **1.** *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő. 2.** Szem; **jákó.**

lesőember fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

lespangliz ts ige Orálisan közösül; **obizik.**

leszbi fn (és mn) *gyak* Leszbikus. — **fiús, pincsi, táti.** Vö. **operettbuzi.**

leszedő fn *ritk* **1.** Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** Csaló; **simlis.**

leszív ts ige *ritk* Orálisan kielégít; **obizik.**

leszop *~ja magát: ritk* Lerészegedik; **beakaszt.**

leszurkol ts ige *gyak* Fizet, megfizet, kifizet; **kicsenget.** *~ja a lóvét:* Kifizeti a

pénzt.

letaglóz ts ige *gyak* Leüt, agyonüt; **szétver.**

letapos ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

letélakol tn ige Megszökik; **télakol.**

letestel tn ige *ritk* Elesik. — **eldzsal, padlót fog.**

letiplizik tn ige *gyak* Elmenekül, megszökik; **télakol.** [**tipli**].

letör *~i a szarvát.*

létra fn *gyak* Nagy, magas ember; **bigi.**

létszámcsökkentő fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

leül Szj: *Ülj le a hátadra, és járkálj!: ritk* Maradj nyugton!

leütéses *~ kéregetés/lopás: gyak* Rablás; **rabi.**

levadász ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

levág ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

lévás fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

levegő Szj: *Forró a ~, szar van a palacsintában: ritk* Veszélyes a helyzet. (Vác) **Ö: friss~, szabad~.**

lever ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

leves 1. *Leningrádi ~: ritk* Nagyon rossz leves; **béemvéleves.** *Szigorított ~, hányd ki második* (Db., Nyh.). Felismerhetetlen, nagyon rossz étel; **szégyenkaja. Ö: béemvé~, bicikli~, fradi~, hangszer~, kamu~, öntsdki~, petőfi~, rongy~, stoki~, szappan~. 2.** *Beletesz a ~be: gyak* Becsap; **megvezet.** (Gyula)| *~be tesz: ritk* Elárul; **bevamzerol.** | Kihagy valami jóból. | *Megy a ~be:* Rossz(abb) helyre/helyzetbe kerül (Szeged, BpK.). **3.** *Berak a ~be: ritk* Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér. 4.** *Beteszi a ~be: gyak* Agyonüt; **szétver. 5.** *~be vág:* Megöl; **hazavág.** | *Megy a ~be gyökérnek: ritk* Öngyilkossági kísérletet követ el; **befarcol.**

levesz ts ige *ritk* **1.** Szexuálisan kielégít. **2.** Trükkel vagy erőszakkal kifoszt; **megtépked.**

levevő fn *ritk* **1.** Kártyajátékban csaló; **cinkes. 2.** Csaló; **simlis.**

lexikon fn *ritk* Okos; **duplafejű.**

lezúz ts ige *ritk* Megüt, leüt; **beborít.**

lezsíroz ts ige *gyak* **1.** Elintéz; **elsikál. 2.** Lefizet, megveszteget; **potovázik.**

liba fn *gyak* Nő; **gádzsi.**

libbent ts ige *ritk* Csal; **lehúz.**

libeg tn ige *ritk* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

liberós mn (és fn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.** [*Libero,* papírpelenka].

libling fn *ritk* Valakinek a kedvence a börtönben; **csókos.** [< ném. *Liebling* 'kedvenc'].

lift fn *gyak* Kisebb tárgyak emeletek közötti átadására szolgáló eszköz a börtönben: zsinór, cérna, spárga, madzag vagy lepedőcsík (végén egy zacskóval), ritkábban partvisra kötött nejlonzacskó.

liftezik tn ige *gyak* Két vagy több szint között az ablakon át **lift**tel leenged vagy felhúz valamit.

likvidál ts ige Megöl; **hazavág.**

lila fn *ritk* Ötszáz forint(os bankjegy); **adi.** [A régi ötszáz forintos bankjegy színéről].

lilliputi mn *ritk* Kicsi, kis termetű; **cinó.**

liló fn **1.** *gyak* Levél. — **leló, fidi, fidilevél, pakett, szíj. 2.** *ritk* Kártya; **zsuga.** [cig. *lil* 'postai levél, üzenet' (Vek. 102, CigSz. 70)].

lilósztás fn *gyak* Levélosztás.

lilózik tn ige *gyak* Levelet ír; levelezik. [**liló**]. — **fidizik**

limó fn *ritk* Limuzin.

limuzin fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

lina fn *ritk, tréf* Fegyőrnő, börtönőrnő; **csukibaba.**

lincs fn *gyak* (Csoportos) verés a börtönben.

lincsház fn *ritk* Börtön; **sitt.**

link mn és fn **1.** *gyak* Megbízhatatlan (ember), szélhámos. — **avétos, flehós, fleós, linkóci, pulos, simlis. 2.** *ritk* Hazudós (fogvatartott); **kanyhalló. 3.** *ritk* Erőszakos (ember); **kajmár.** [ném. argó *link* 'hamis, gyanús, kétes, rossz' ném. *link* 'bal' (TESz. II, 773)].

linkóci mn és fn *ritk* Nem megbízható (ember); **link.**

lipót mn *ritk* Bolond; **dilinyós.** [A budapesti lipótmezei elmegyógyintézetről].

lipótmezei mn *ritk* Bolond; **dilinyós.** [A budapesti lipótmezei elmegyógyintézetről].

lóápoló fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

lóbaszó mn *ritk* Nagy növésű ember; **bigi.**

lobogó fn *ritk* Haj; **hári.**

lobonc fn *ritk* Haj; **hári.**

locsol tn ige *ritk* Vizel; **brunyál.**

lódoki fn *gyak* Börtönorvos; **mengele.**

lófej fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

lóhere fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.**

lokálás fn *ritk* Italozás. [? *lokál*].

lokátor fn **1.** *gyak* Fül. — **adóvevő[2], hallgató, hallóka, kagyló, lehallgató, radar. 2.** *ritk* A zárkában a vezető személy; **menő.**

lókefe fn *ritk* Cigány férfi nemi szerve, hímvesszője. Vö. **dákó.**

lókötő fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.**

lókupec fn *ritk, gúny* Börtönorvos; **mengele.**

lólé fn *ritk* Börtönben készített alkohol, bódító ital; **lötty.** [*ló* + *lé,* vö. **lónyál** 'üdítőital'].

lompos fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** *Beveri a ~t:* Közösül; **dug.** *Veri a ~t:* Önkielégítést végez; **rejszol.**

londiner (*londéner* is) fn *ritk* **1.** Az a fogvatartott, aki aznap takarít; **dzsungelharcos. 2.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*londiner* 'szállodai szolga'].

lónyál fn *ritk* Üdítőital; **bambi.**

lopakodó fn *ritk* **1.** Autó; **verda.** [Mert az autó hangosan berreg, zörög??]. **2.** Tolvaj; **bugás.** [Szójáték, *lopkodó*].

lopás *Leütéses/verekedéses ~: gyak* Rablás; **rabi.**

lopatika fn *ritk* Lopás; **capcara.**

lord fn *ritk* Angol; **kékvérű.**

lordokháza fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].**

lótifuti fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

lotyó fn *gyak* **1.** Nő; **gádzsi. 2.** Prostituált; **rinya.**

lóvé fn *gyak* Pénz; **éles.** *Fals/meleg/rossz/unfrankó ~:* Hamis pénz; **állé.** *Leszurkolja/legombolja/leperkálja a ~t: gyak* Kifizeti, leteszi a pénzt; **kicsenget. Ö: kül~, mű~.** [< cig. *lōve* (tsz.) 'pénz' (Vek. 103)].

lóvécska fn *ritk* Pénz; **éles.**

lóvéharmónika fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

lóvélakás fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

lóvés mn *gyak* Gazdag; **vastag.**

lóvéság fn *ritk* Pénz; **éles.** [**lóvé** 'ua.' + *-ság*].

lovetta fn *gyak* Pénz; **éles.**

lőcs fn **1.** *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó. 2.** *ritk* Gumibot; **bikacsök.**

Elélvezett a ~: ritk A kombinált gumibot könnygázszóró részét használták.

lőcsös fn *ritk* Férfi; **fószer.**

lök 1. Szj: *~j egy gerendát az etetőmbe!: gyak* Adj egy cigarettát! **2.** *~ a nyúlnak: ritk* Közösül; **dug.**

lökhárító fn *gyak* **1.** Női mell; **bögy. 2.** Fenék; **bul.**

lőre fn **1.** *gyak* Rossz ital (főleg bor). **2.** *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

lőszer fn *ritk* Pénz; **éles.**

lötty fn *ritk* A börtönben készített alkohol. — **lólé, trágyalé, trinkdobi.** Vö. **zugpia.**

lövés fn *ritk* Kábítószeradag.

lubár fn *gyak* Prostituált; **rinya. 2.** *ritk* Nő; **gádzsi.** [cig. *lubnya* 'kurva' (CigSz. 71), cig. *lubnji, lubni* 'ringyó' (Vek. 104)].

lubáré fn *gyak* Prostituált; **rinya.** [cig. *lubnya* 'kurva' (CigSz. 71), cig. *lubnji, lubni* 'ringyó' (Vek. 104)].

lubáró fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [cig. *lubnya* 'kurva' (CigSz. 71), cig. *lubnji, lubni* 'ringyó' (Vek. 104)].

lubnya fn *gyak* Prostituált; **rinya.** [< cig. *lubnya* 'kurva' (CigSz. 71)].

luca fn *ritk* Fegyőrnő, börtönőrnő; **csukibaba.**

lucskos fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

ludmilla fn *ritk* Fegyőrnő, börtönőrnő; **csukibaba.** [szleng *ludmilla* **'**buta nő' *Ludmilla,* női név × szleng *liba* (= *lúd*) 'buta nő' (ZG.)].

lufi fn *ritk* Kövér ember; **vadmalac.** [*lufi* 'luftballon, léggömb'].

lugnya fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [< cig. *lugnya* 'kurva' (CigSz. 71)].

lugnyi fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [**lugnya** 'ua.'].

luk Ld. **lyuk**

lunya fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [**lubnya, lugnya, luvnya** 'ua.'].

luvnya fn **1.** *gyak* Prostituált; **rinya. 2.** *ritk* Nő; **gádzsi.** [**lubnya** 'ua.'].

lúki mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

Ly

lyuk[1] **1.** *gyak* Ablak; **kilátó. 3.** *gyak* Női nemiszerv; **mizs.** *Bűvös ~: ritk* Ua. *~on vág: ritk* Közösül; **dug. 4.** *Minden pénzt felemésztő ~: ritk* Illemhely; **retyó. 5.** fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

lyuk[2] *~at üt:ritk* Betör; **becsenget. Szj:** *Húzd szét a ~ad és koccolj le!: ritk* Menj innen! Vö. **leakad.**

lyukaz**ik** tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

M

maca fn *gyak* **1.** Nő, lány; **gádzsi. 2.** Prostituált; **rinya.** *Laza erkölcsű ~:* 'Ua.' (Szeged).

maci fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** *Bezavarja a ~t málnásba:* Közösül; **dug.**

mackó fn **1.** *gyak* Páncélszekrény. — **betondoboz. 2.** *ritk, tréf* Feltört tárgy; **áru.**

mackós fn *ritk* **1.** Kasszafúró. — **mackótolvaj. 2.** Az a betörő, akinél a lopott tárgy van. Vö. **berepülős.**

mackótolvaj fn *ritk* Páncélszekrényeket feltörő tolvaj, kasszafúró; **mackós.**

macska fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

macskaevő fn és mn *ritk* Olasz (ember).

macskajancsi fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő személy; **újonc.**

madár fn **1.** *gyak* Újonnan börtönbe kerülő személy; **újonc. 2.** *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 3.** *gyak* Könnyen becsapható, naiv ember; **palimadár. 4.** *gyak* Áldozat; **pancser. 5.** *gyak* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék. 6.** *ritk* Férfi; **fószer.**

madárkalitka fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

mafi fn *ritk* Fölső ágy a zárkában; **dobcsi.** [kat. szl. *mafi* 'az emeletes ágy felső tagja' 'magasles, *ma*gas*fi*gyelő']

maflás fn *gyak* Pofon; **csattanó.**

magasles fn *ritk* Emeletes ágy felső része; **dobcsi.**

magnetofon fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.**

magnó fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

magnum fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

magyar *Pirított ~.*

mahorka fn *ritk* Rossz minőségű dohány. Vö. **széna.** [*mahorka* 'egyfajta kapadohány' < or. *махорка* 'ua.']

májer fn **1.** *gyak* A prostituáltakat dolgoztató férfi. — **alfonz, báló, báró[2], bika, dzsigoló, frici, futtató, gazda, gejrác, góré, háremőr, ingyenélő, jótevő, kerítő, kitartott, kurvahajcsár, munkáltató, pecér, pinafelügyelő, polgármester, puncicsősz, rigó[3], segítő, selyemfiú, strici, strigó, strihó, szépfiú, szerző, tornatanár, védőangyal.** Vö. **májerkodik. 2.** *ritk* Az a fogvatartott, aki kihasználja társait. — **simlis. 3.** fn és mn *ritk* Gazdag; **vastag. Ö: dil~, mű~, prézli~, stuk~.** [ném. *Meier* 'majorosgazda, tejesgazda, kasznár' (Faz. 136, Dahn 191)]

májerkod**ik** tn ige *gyak* A prostituáltakat irányítja. Vö. **májer.**

majom[1] fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

majom[2] *Tömi a majmot: ritk* Eszik; **burkol.**

majomcsapda fn *ritk* Önkielégítés; **rejszolás.** [**makiverem**].

majomfogó fn *gyak* Burgonyafőzelék. [Egzotikus leírásokból, regényekből ism. majomfogás, hogy kirakott csizmába ragasztót öntenek és az embert utánzó majom azt felhúzva fogságba esik (ZG.)].

majomfröccs fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

majomketrec fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

majomszállító fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

majomvíz fn *ritk* Üdítőital; **bambi.**

majré fn *gyak* Félelem, ijedtség. [< jid. *majre* 'félelem' (Száj. 39; JB., Dahn 191)]. — **dara, daresz, dras.**

majrés mn és fn *gyak* Félős, gyáva (ember). — **alamuszi, cidris, fafej, műmájer, nyúl[2], nyuszi, rinyáló, rinyálós, rinyás, szarfaszú.** Vö. **svagi.**

majréz**ik** tn ige *gyak* Fél; **darázik.**

majsztró fn *ritk* Hóhér; **gallérkészítő.** [*majsztró* 'mester' < ol. *maestro* 'ua.']

mák fn *gyak* Szerencse. — **báktáló, cseresznye, mázli, picsagyümölcs.** *~ja van: gyak* Szerencséje van. — **fortunája/malaca/rulettje van.**

makeráz**ik** ts ige *ritk* Hamisan vall.

makesz fn *ritk, tréf* Német márka; **maki.**

maki fn *gyak, tréf* Német márka. — **démárk, makesz, marcsi, maresz, margit, márk.**

makiverem fn *ritk* Önkielégítés; **rejszolás.** [*Ma kiverem*].

makiz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést vé-

gez; **rejszol.**

makkszopás *Erőszakos ~.* **Ö: kajak~.**

mákony fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

mákos[1] fn *gyak* A fogvatartottak ruházata, szürke alapon kis fehér pettyes ruha. — **kendermagos, mákosgúnya, mákoskollekció, mákosruha.** Vö. **bévésruha.**

mákos[2] mn *gyak* Szerencsés. — **malacos, mázlista, rulettes.**

mákos[3] mn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.**

mákos[4] *~ra üli a seggét.*

mákosgúnya fn *ritk* Rabruha; **mákos.**

mákoskollekció fn *ritk* Rabruha; **mákos.**

mákosruha fn *gyak* A fogvatartottak nyári ruházata; **mákos.**

mákostészta[1] fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

mákostészta[2] Szh: *Állj össze , mint a ~!* (Db., Nyh.)

makszos mn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.**

malac[1] fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

malac[2] *~a van: gyak* Szerencséje van; **mákja van.**

malac[3] *Csíkos ~: : ritk* A fogvatartottak régi ruhája; **bévésruha.**

malacarc fn *gyak* **1.** Fejhús, disznósajt; **malacorca. 2.** Székelykáposzta disznófejjel. **3.** *gúny* Kövér fegyőr. Vö. **smasszer.**

malacól fn *ritk* Zárka; **cella.**

malacorca fn *ritk* Disznófejből készült étel, disznósajt. — **malacarc.**

malacos mn *ritk* Szerencsés; **mákos[2].**

máládó mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

malav fn *ritk* Verekedés; **matek.** [**malaváz** 'megver'].

malaváz ts ige *gyak* Megver; **beborít.** [cig. *malevel* 'üt' (Vek. 106)].

malévreklám fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.** [Vö. **berepülő(s), repülős**; „Szállunk rendelkezésére": MALÉV-szlogen].

mallér fn *gyak* **1.** Tíz forint(os bankjegy, pénzérme). **2.** Tízéves börtönbüntetés. **Ö: bé~, dupla~.** Vö. **iksz.** [argó *mal(l)ér* 'tíz' (Szir. 36) ném. < fr. *malheur* 'baj, szerencsétlenség' (Faz. 137)].

malmoz ts ige *ritk* Becsap, kicselez; **megvezet. Ik: megmalmoz.**

málnakeverő fn *ritk, tréf* **1.** Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó. 2.** Láb; **virgács.**

mamusz fn *ritk* A börtönök és fegyházak fogdáin rendszeresített papucs; **patusz.**

mamutember fn *ritk* Férfi; **fószer.**

mancsova fn *gyak* Bilincs; **acélkarperec.** [? < **mandzsetta, mandzsova**; vö. még *mancs* 'kéz' + *-ova* (ZG.)].

mancsováz ts ige *gyak* Megbilincsel. [**mancsova** 'bilincs'].

mandró fn **1.** *gyak* Férfi; **fószer. 3.** *ritk* Gyerek; **kiscsávó. 3.** *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** [? *mandró* 'pogácsa; kenyér' < cig. *mandro, manro, maro* 'kenyér' (TESz. II, 835–6) × **manus** férfi, fiú' (< cig. *manuš* 'ember', *manušōro* 'emberke': Vek. 107), ném. *Mann* 'ember'].

mandula fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

mandulavizit fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

mandzsetta fn *ritk* **1.** Bilincs; **acélkarperec. 2.** Cigarettavég befogására alkalmas eszköz.

mandzsi fn *gyak* **1.** Bilincs; **acélkarperec. 2.** Cigarettacsikk; **dekk.**

mandzsova fn *gyak* Bilincs; **acélkarperec.**

manesz fn *ritk* Pénz; **éles.** [**mani** ’ua.’].

mangál (ritk. *mángál*) ts ige *ritk* **1.** Kéreget; **lejmol. 2.** Lop; **csór.** [**mangel** ’lop’; vö. még ném. argó *mangen* ’koldul’, *Manger* ’koldus’ (Dahn 193)].

mangel ts ige *ritk* Lop; **csór.** [< cig. *mangel* ’kér’ (Vek. 107); vö. még ném. argó *mangen* ’koldul’, *Manger* ’koldus’ (Dahn 193)].

mangesz (gyak. *mángesz*) fn *gyak* Lopás; **capcara.** [**mangel** ’lop’].

mangeszol ts ige *ritk* Lop; **csór.** [**mangesz** ’lopás’].

mángó fn és mn *ritk* Beteg; **rokkos.**

mani fn *gyak* Pénz; **éles.** [ang. *money* ’pénz’].

mankó fn *ritk* Pénz; **éles.** [Szójáték, **mani**].

manna fn *ritk* Pénz; **éles.** [Szójáték, **mani**].

manöken fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

manus fn *gyak* Férfi, fiú; **fószer** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. [< cig. *manuš* ’ember’ (Vek. 107)].

manusz fn *ritk* **1.** Férfi; **fószer. 2.** Áldozat, meglopott, kirabolt ember; **pancser.** [**manus** ’férfi’].

márázkod**ik** tn ige *gyak* Verekszik; **brusztol.** [**márel** ’megver’].

márázkodó mn *gyak* Verekedős, erőszakos ember; **kajmár.**

marci fn *ritk* Mercedes típusú autó; **merdzsó.** [Szójáték, **merci**].

marcsi fn *ritk* Német márka; **maki.** [Szójáték].

márel ts ige *gyak* Megver; **beborít. Ik: el~, le~.** [< cig. *mārel* ’ver’ (Vek. 107)].

marelkod**ik** tn ige *gyak* Verekszik; **brusztol.** [**márel** ’megver’ < cig. *mārel* ’ver’ (Vek. 107)].

maresz fn *ritk* Német márka; **maki.**

margit fn *ritk* Német márka; **maki.** [Szójáték].

marhasült fn *ritk* Bolond; **dilinyós.** [*marha* ’bolond’]

marikmarcsáz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

márk fn *ritk* Német márka; **maki.**

markec fn *gyak* **1.** Lopás; **capcara. 2.** Betörés; **srenk.**

markecol tn ige **1.** *gyak* Lop (a nyílt utcán); **csór. 2.** *gyak* Betör valahová; **becsenget. 3.** *ritk* Részeg embert kifoszt. Vö. **megtépked.** [jid. *marheccen* ’fosztogat, kizsebel, rabol’ (Faz. 137, Dahn 195)].

markecoló fn **1.** *gyak* Besurranó tolvaj. — **simlis, vizesnyolcas. 2.** *gyak* Zsebtolvaj; **zsebes. 3.** *gyak* Utcai tolvaj; **bugás.**

markecolós mn *gyak* Utcai tolvaj; **bugás.**

markecos fn *gyak* **1.** Utcai tolvaj; **bugás. 2.** Zsebtolvaj; **zsebes.**

markoz**ik** tn ige *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.** [*marok*].

máró fn *gyak* Kenyér. — **bodag, brugó, kleba, punya.** Vö. **vekni.** [cig. *māro, mānro, mārro* ’kenyér’ (Vek. 107)].

marokmarcsa fn Önkielégítés; **rejszolás.** *Összefekszik ~val:* Önkielégítést végez; **rejszol** (Szeged).

marokmarcsáz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

masina fn *gyak* Gyufa. [*masina* ’régi gyufaféle’ / < cig. *mašina* ’gyufa’ (Vek. 108)]. — **rejbi.** Vö. **svéd, szálfa.**

másoló fn *gyak* Pénzhamisító; **művész.**

másvilág *A ~ra vált jegyet.*

masz (*massz* is) fn **1.** *gyak* Hús. — **túlómasz.** Vö. **mozgóhús. 2.** *ritk* Rántotthús. [< cig. *mas* 'hús' (CigSz. 75)].

maszti fn *ritk* Önkielégítés; **rejszolás.** [*maszturbál* 'önkielégítést végez'].

masztizik tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

matahari fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [*Mata Hari,* nevezetes kémnő].

matat *ritk* **1.** tn ige Betör; **becsenget. 2.** ts ige Megmotoz; **hippel.**

matatás fn *ritk* Takarítás; **sikamika.**

matató fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

matek fn *gyak* Verekedés. [szleng *matek* 'matematika', ti. a kiütött ellenfelet ki*számol*ják]. — **balhé, drunszt, malav, míting, svédtorna, zamek.**

matekol ts ige *gyak* Verekszik; **brusztol. Ik: le~.** [szleng *matek* 'matematika', ti. a kiütött ellenfelet ki*számol*ják].

matél fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.** [**matér** 'ua.'].

matér fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.** ['pénztárca' 'pénz' < ném. *Materie* 'anyag' (Dahn 195)].

mátó fn *gyak* Részeg; **tintás.** [< cig. *māto* 'részeg' (Vek. 108)].

matt[1] mn *gyak* Részeg; **tintás.** [**mátó** 'ua.'].

matt[2] *~ra fut: ritk* Elfogják, a rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik** (Szeged).

matyi fn *gyak* Önkielégítés; **rejszolás.**

mátyis mn *ritk* Részeg; **tintás.** [**mátyós** 'ua.'].

matyizik tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

mátyós mn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.** [cig. *māto* 'részeg', *mātjol* 'berúg, (le)részegedik' (Vek. 108, CigSz. 75)].

mautnerszálló fn *ritk* Szabad ég alatti szállás. [szleng *mautnerszálló* 'a „természet lágy öle", liget, park (ahová azok a párok járnak, akiknek nincs pénzük, lehetőségük szobára' (Faz. 137–8) *Mauthner,* ismert magkereskedő, aki a Kossuth Lajos utcai kirakatába terményeket állított, így nagy méretű tököt is (vö. szleng *mautner* 'férfi szeméremteste, heréje' (uo. 137)].

maximális *Ott van ~an: gyak* Nagyon jó valamiben (Ke.).

mázli fn *gyak* Szerencse; **mák.** [< ném. argó *Mas(s)el* 'ua.' jid. *masel, masol, mazel* 'szerencsecsillag; sors, végzet' (TESz. II, 866)].

mázlista mn *gyak* Szerencsés; **mákos[2].**

mazur *ritk* **Szj:** *Urak vagyunk, nem ~ak!:* Urak vagyunk, nem rabok! ⟨A rossz bánásmód ellen tiltakozva szokták mondani az elítéltek⟩ (Tököl).

mázsa fn *gyak* Év (mint a börtönbüntetés ideje). *Hány mázsát kaptál?* 'Hány évet kaptál?'. *Egy mázsa:* Egy év börtönbüntetés. [*mázsa,* s ú l y mérték s ú l y os büntetés]. — **csikó[3], méter, perc.**

mázsál tn ige *gyak* Büntetést kiszab; **megmér. Ik: meg~.**

mázsáló fn *ritk* Bíró. — **atya, gyökér, hóhér, operatiszt, ügynök, végrehajtó.** Vö. **mázsamester.**

mázsamester fn *ritk* Büntető bíró. Vö. **mázsáló.**

medve[1] fn **1.** *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 3.** *ritk* Nagy növésű ember; **bigi.**

medve[2] fn *gyak* Rabvezető szíj; **póráz.**

medveöv fn *ritk* Rabvezető szíj; **póráz.**

megáll *~ a balhé. Feláll a fasz, az ész ~.*

megbasz ts ige **1.** *gyak* Büntetést kiszab; **megmér. 2.** *ritk* Megver; **beborít.**

3. *ritk* Leüt, agyonüt; **szétver. 4.** *ritk* Kihallgat; **kínoz.**

megbaszott fn *ritk* Társai által megvetett fogvatartott; **csótány.** ~ *darumadár* .

megbibéz ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

megbombáz ts ige *ritk* **1.** Megüt; **beborít. 2.** Agyonüt; **szétver.**

megbuk**ik** tn ige *gyak* Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik, a rendőrség, illetve a büntetés-végrehajtás kezére kerül; **bebukik.**

megcsap ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

megcsúsz**ik** tn ige *gyak* **1.** Bajba kerül; **betép. 2.** Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik; **bebukik.**

megdádáz ts ige *gyak* Megver; **beborít.**

megdobban tn ige *ritk* Megszökik; **télakol.**

megdobbant ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

megdől tn ige *gyak* A bűncselekménye lelepleződik; **bebukik.**

megdönt ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

megdug ts ige *gyak* Közösül; **dug.**

megdurran tn ige *ritk* Megszökik; **télakol.**

megdurrant ts ige *gyak* Ellop; **csór.**

megesz ts ige *ritk* (Hazugságot) elhisz; **megkajál.**

megfarkal ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

megfektet ts ige *ritk* **1.** Megüt; **beborít. 2.** Agyonüt; **szétver.**

megfúj ts ige *gyak* Ellop; **csór.**

meghasal tn ige *gyak, tréf* A bűncselekménye lelepleződik; **bebukik.**

meghegyibéz ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

meghúz[1] ts ige *gyak* Autót feltör; **felnyom[1].**

meghúz[2] ts ige *gyak* Becsap; **megvezet.**

megjátsz**ik** tn ige *ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl.**

megjavít ts ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

megkajál ts ige *ritk* (Hazugságot) elhisz. — **megesz.**

megkímél ts ige *ritk* Megöl; **hazavág.**

megkóstol ts ige *ritk* Megüt; **beborít.**

megköcsögöl ts ige *ritk* Homoszexuális férfi análisan közösül. Vö. **análszex.** — **befeszít a rottyantóba, bepakol a kufferba, beüt, felfényezi az aranyerét, kipiszkálja a fészekből a kis szarkát, korpáson vág/ver, megjátszik, meglékeli a fingtartályt, seggbe pisztolyoz, seggbeverősdit játszik.**

megkrepál tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul.** [*krepál* < ném. *krepieren* 'megdöglik'].

megkufircol ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

megkúr ts ige *gyak* Közösül; **dug.**

meglátogat ~*ja a kérót.*

meglegyint ts ige Megüt; **beborít.**

meglékel ~*i a fingtartályt.*

meglép tn ige *gyak* Elmenekül, megszökik; **télakol.**

meglovasít ts ige *gyak* Ellop; **csór.**

meglőcsöl ts ige *gyak* Közösül; **dug.**

megmalmoz ts ige *gyak* Becsap; **megvezet.**

megmáráz ts ige *gyak* Megver; **beborít.** Vö. **elmáráz, lemáráz.**

megmázsál ts ige *gyak* Súlyos ítéletet, több évnyi börtön- vagy fegyházbüntetést szab ki. Vö. **megmér, ménes.** [**mázsa** 'év (mint a börtönbüntetés ideje)'].

megment ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

megmér ts ige *gyak* Megbüntet, büntetést kiszab. — **bebáláz, befenyít, bemér, bemeszel, berak a levesbe, elcsap[1], el-**

húz[1], elkaszál, elmeszel, elvág, knasszol, lekaszál, lenyom, mázsál, megbasz, megmázsál, megzsugáz, pikk dámát oszt, pihenni küld, ráver.

megmeráz**ik** tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul.** [cig. *merel* 'meghal' (Vek. 110)].

megmurdel tn ige *gyak* Meghal; **megpusztul.** [**murdel** 'ua.'].

megnyom ts ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

megnyúl ts ige *ritk* Ellop; **csór.**

megpattan tn ige *gyak* Megszökik; **télakol.**

megplekniz ts ige *gyak* Váratlanul, orvul megüt, megtámad; **plekniz.**

megplenyóz ts ige Váratlanul, orvul megüt, megtámad; **plekniz.** Vö. **plenyóz.**

megpörget *~i a hancúrlécen.*

megpucol tn ige *ritk* Megszökik; **télakol.**

megpusztít ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.**

megpusztul tn ige *gyak* Meghal. — **bekrepál, borítékban szabadul, elpatkol, feldobja a bakancsot, hazafeszül, a másvilágra vált jegyet, kifekszik, kimurdel, kinyiffan, kipurcan, leadja a bakancsot, megkrepál, megmerázik, megmurdel, megtér, merel, murdel, az örök harcmezőkre megy pihenni, pusztul, szürke borítékba kerül.** Vö. **ausz, kaput.**

megreccsen tn ige *gyak* Idegileg kikészül, nem bírja a bezártságot; megtörik a börtönben; **bereccsen[2].** *Meg van reccsenve:* Idegileg kikészült.

megsimogat ts ige Megüt; **beborít.**

megszívat ts ige *gyak* **1.** Kitol valakivel, kellemetlenséget, bosszúságot okoz neki. Vö. **alápakol. 2.** Orálisan kielégítteti magát.

megszűnik Szj: *Szűnj meg!: gyak* Hallgass! Maradj csendben! Vö. **lelő.**

megtelepített mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

megtépked ts ige *ritk* Kifoszt. — **levesz.** Vö. **markecol.**

megtér tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul.**

megtör ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

megtörés fn *ritk* Előzetes letartóztatás; **kajaküdülés.**

megtör**ik** tn ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

megugr**ik** tn ige *ritk* Megszökik; **télakol.**

megül *~i a bulit.*

megvesz ts ige *ritk* Megveszteget; **potovázik.**

megvezet ts ige *gyak* Félrevezet, becsap, rászed. — **átbundál, átbundáz, átejt, átkúr, átráz, átsuhant, átvág(ja a búráját), átver(i a buciját), befíröl, beletesz a levesbe, beolt[1], bepaliz, beültet a pörgőbe, bevisz a sűrűbe (és ottfelejt), bevisz az erdőbe, hídba tesz, lehúz, lenyúl, leránt, malmoz, meghúz[2], megmalmoz, palira vesz, rászed, vízre visz és szomjan hoz vissza.**

megzuhan tn ige *gyak* Lelepleződik, bűncselekmény elkövetése közben tetten érik; **bebukik.**

megzsugáz ts ige *ritk* **1.** Fegyelmez, megírja a fegyelmi lapot, megbüntet. **2.** Büntetést kiszab; **megmér.**

megy *Árnyékra ~. ~ a levesbe (gyökérnek). Pukkra ~.*

meláló fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.** [cig. *melālo* 'rendőr; piszkos' (Vek. 109)].

meleg[1] fn *gyak* Homoszexuális; **ratyi.**

meleg[2] ~ *áru: ritk* Lopott tárgy; **áru. ~**

játék: *ritk* Gyilkosság; **gyilok.** ~ *lóvé: gyak* Hamis pénz; **állé.**

meleged**ik**[1] tn ige *ritk* Homoszexuálissá válik; **bebuzul.**

melegedik[2] *ritk* **Szj:** *Meg sem ~ett, már megy is:* Amnesztiát kap (Bgy.).

melegentartás fn *ritk* Előzetes letartóztatás; **kajaküdülés.**

melegház fn *ritk* Börtön; **sitt.** [Szójáték: *melegház* 'fűthető növényház' × **meleg** 'homoszexuális'].

meleghely fn *ritk* Fegyház; **agymosó**[1]**.** [szleng *meleg* 'veszélyes'].

melegszendvics fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

melegsz**ik** tn ige *gyak* Homoszexuálissá válik; **bebuzul.**

mellbemaró fn *ritk* Házilag, csikkdohányból csavart cigaretta; **bláz.**

meló fn *gyak* Munka; **bulcsi.** [(ném. argó *Maloche, Meloche* 'ua.') < jid. *melôche, melocho* 'ua.' (TESz. II, 884)].

melódia fn *gyak* Munka; **bulcsi.** (**meló** 'ua.'].

melódiás mn *ritk* Munkás nevű cigaretta. [**meló(dia)** 'munka']

melós fn *gyak* Másokat kiszolgáló fogvatartott; **csicska.**

mélynövésű mn *gyak* Kicsi, alacsony, kis termetű; **cinó.**

mélyrepülő fn *gyak* Visszaeső, többszörösen büntetett fogvatartott; **zuhanóbombázó.**

menázsi fn *ritk* Ennivaló, étel; **kajesz.** [*menázsi* 'katonai élelem, ellátás'].

menedékház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

menekült fn *ritk* Magyarországon tartózkodó román állampolgárságú ember; **szőröstalpú.**

ménes fn *ritk* Sok évre kiterjedő ítélet. Vö. **megmázsál.** [Sok **csikó**[3] 'büntetési év'].

mengele fn *gyak* Börtönorvos. *Doktor ~: ritk, gúny* Ua. [*dr. Mengele,* az auschwitzi koncentrációs tábor hírhedt orvosa]. — **agymosó**[2]**, agyzsugorító, állatorvos, boncmester, boncoló, bubó, csaucseszku, degész, dögész, dögös**[1]**, felcser, hentes, hibernátor, kalmopirinejtőernyős, keselyű, késes, köcsöggyógyász, kurkász, lóápoló, lódoki, lókupec, mészáros, óvszeres, pádári, pancser, román, sintér, szimula, vagács, vagdalka.**

menhelyes mn (és fn) *gyak* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

menő fn és mn *gyak* **1.** Kiváltságos személy, nem hivatalos főnök, olyan fogvatartott, aki társai vezetőjének tekinti magát, illetve akit társai — gyakran félelemből, fizikai ereje vagy éppen esze, esetleg pénze, a börtönben eltöltött hosszabb büntetése miatt — vezetőjükként fogadnak el. Vö. **álmenő.** ~ *csávó: ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő. Szj:** *~k előre, köcsögök hátra!:* ⟨Sétánál használt kifejezés, mikor sorba rendeződnek a fogvatartottak⟩ (Debr., Nyh.) **Ö: ál~, beton~, körlet~, tábor~, zárka~. — császár, csaszi**[2]**, csibész, efendi, főnök, lokátor, menőjenő, sztár, tábormenő, toldi, vagány, vasember.** Vö. **rabminiszter. 2.** Első osztályú (dolog, holmi); jó, kiemelkedő; **lácsó.**

menőcrő fn *ritk* Verekedős ember; **kajmár.**

menőjenő fn *ritk, tréf* Kiváltságos fogvatartott, kisebb közösségének nem hivatalos főnöke; **menő.**

menőmanó fn *ritk* Önmagát erősnek, bátornak mutató fogvatartott, aki ennek egyébként éppen az ellenkezője; **pléhvagány.** *Belevaló ~.* Ua. [**menő** ×

Menő Manó, rajzfilm-sorozat].

menősköd**ik** tn ige *ritk* Erőfölény nélkül verekedést provokál. Vö. **brusztol.**

menősködő mn és fn *gyak* Verekedős, a verekedéseket kedvelő, azokba ált. belekeveredő (ember); **kajmár.**

menőverda fn *ritk* Mercedes típusú autó; **merdzsó.**

mentánusz *Debilitátusz ~.*

mennyhelyes fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.** [Szójáték, vö. *menhely* 'otthontalan szegények tömegszállása' × *menny* 'mennyország'].

merci fn *gyak* Mercedes típusú autó; **merdzsó.**

mercsiz**ik** tn ige *ritk* Dolgozik; **bulcsizik.**

merdő fn *ritk* Rossz; **tré.**

merdzsó fn *gyak* Mercedes típusú gépkocsi. — **csillag[1], marci, menőverda, merci, merga, mernyó.**

meredtszemű fn *ritk* Ötszáz forint(os bankjegy); **adi.** [Ady Endre arcképéről, ami a régi bankjegyen volt látható].

merel tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul.** [< cig. *merel* 'meghal' (Vek. 110), vö. **megmerázik** 'meghal'].

mérföldlépő fn *ritk, tréf* Cipő; **skárpi.**

merga fn *gyak* Mercedes típusú gépkocsi; **merdzsó.**

mernyó fn *ritk* Mercedes típusú gépkocsi; **merdzsó.**

mertyó fn *ritk* Munka; **bulcsi.**

merzsa fn *ritk* Pénz; **éles.**

meseautó fn **1.** *gyak* Rendőrautó. — **csíkos[1] (taxi/verda), hekuskocsi, kéményes, taxi, villogó verda. 2.** *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [A *Meseautó* c. filmben szereplő remek gépkocsi, illetve a filmcím után].

meseautós fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

mesehallgatás fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

mesél ts ige *gyak* Vallomást tesz; **dalol.**

mesélő fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

mesepalota fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

mészáros fn *gyak, gúny* Börtönorvos; **mengele.**

meszeja (ritk. *meszejá*) fn *gyak* Asztal; **deszka.** [cig. *meselja, mesalja* 'asztal' (Vek. 110)].

meszkó fn *gyak* Csizma. [? *veszkó westerncsizma*]. — **bakelló, csónak, csúzó, meszkócsúzó.** Vö. **mezőgazdasági edzőcipő/tornacipő.**

meszkócsúzó fn *ritk* Csizma; **meszkó.**

messzelátó fn *ritk* Szem; **jákó.**

méter fn *gyak* **1.** Év mint a büntetés időtartama; **mázsa.** *Hány métert kaptál?* 'Hány évet kaptál?' **2.** *~re vadászik.*

metszettfaszú fn és mn *ritk* Zsidó (ember); **biboldó.**

metsző fn *gyak* Zsebtolvaj; **zsebes.**

mézesbödön fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

mezítlábas fn *gyak* Füstszűrő nélküli cigaretta. Vö. **bláz.**

mezőgazdasági *~ edzőcipő/tornacipő:* Gumicsizma. Vö. **meszkó.**

mihály szn *ritk* Millió; **milla.**

mij fn *ritk* Ezer forint(os bankjegy); **rongy.** [cig. *mija, mije* 'ezer' (Vek. 110)].

mija (gyak. *mijja*) fn **1.** *gyak* Ezer forint(os bankjegy); **rongy. 2.** *ritk* Millió; **milla. 3.** *ritk* Pénz; **éles.** [< cig. *mija* 'ezer' (Vek. 110)].

mikádó fn *gyak* Fogvatartottak téli kabátja; **pufi.** [kat. szl. *mikádó* '(3/4-es) vattás télikabát; pufajka' (KatSzl. 126); a büntetés-végrehajtás a hadseregtől kapta ezeket a ruhadarabokat].

mikrobi fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*Mikrobi,* Mata János rajzfilmsorozatának címe és robot főszereplőjének neve].

milcsis mn *ritk* Gazdag; **vastag.** [Tkp. *milliomos*].

milícia fn *gyak* Rendőrség; **jard.**

milkó fn *gyak* Millió, egymillió forint; **milla.**

mill fn *ritk* Millió, egymillió forint; **milla.**

milla (ritk. *mila*) fn *gyak* **1.** Millió, egymillió forint. [*mill*ió]. — **guriga, lepedő, mihály, mija, milkó, mill, misi. 2.** *ritk* Ezer forint; **rongy.** [cig. *mija* 'ezer' (Vek. 110)].

mincsó fn *gyak* Női nemiszerv; **mizs.** [cig. *minč* 'női szeméremtest' (Vek. 110), vö. **mindzsó** 'ua.'].

mindenevő fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

mindentudó mn *ritk* Okos; **duplafejű.**

mindzsó fn *gyak* Női nemiszerv; **mizs.** *Széthúzza a ~t:* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik** (Vác). [cig. *mindž* 'női szeméremtest' (Vek. 110)].

mindzsura fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.** [**mindzsó** 'ua.' cig. *mindž* 'női szeméremtest' (Vek. 110)].

minyom fn *ritk* Széklet; **kula.** [*mignon, minyon* 'egyféle cukrászsütemény'].

misi fn *gyak* **1.** Ezer forint, ezerforintos bankjegy; **rongy. 2.** Millió; **milla.**

míting fn *ritk* Verekedés; **matek.** [ang. *meeting* 'gyűlés, összejövetel'].

mizs fn *gyak* Női nemiszerv. [< cig. *mizh* 'hüvely, vagina' (CigSz. 77), *mīž* 'női szeméremtest' (Vek. 110)]. — **barlang[1], brifkó, buksza, bul, bula, bulkaszni, bulkesz, bunda, bűvös lyuk, cicus, fejszecsapás, gyetva, ízület, kehely, kéjbarlang, kéjhézag, lyuk[1], mandula, mézesbödön, mincsó, mindzsó, mindzsura, muff, nuni, nyíltseb, odú, orchidea, öreglik, picsa, pinus, punci, puncus, repedés, rés[1], tordai hasadék.** Vö. **szakállasszemle.**

mó fn *gyak* **1.** Férfi; **fószer. 2.** Cigány; **bokszos.** Vö. **szoszimó vakereszmó.** [cig. *mo* 'hé, te cigány!' (CigSz. 77), *mo!, more!* 'hé, barátom!' (Vek. 112)].

mogyoró fn *ritk* Pénz; **éles.**

móka[1] fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.**

móka[2] Szj: *Lesz még ~: ritk* ⟨Szabadulás utáni mulatság rendezésére szokták mondani⟩ (Tököl).

mokesz fn **1.** *gyak* Szem alatti lila folt. **2.** *ritk* Pofon; **csattanó.**

mókus fn *ritk* Férfi; **fószer.** [? **mó**].

mókusörs fn *ritk, tréf* Rendőrség; **jard.**

mólés mn *ritk* Ittas, részeg; **tintás.** [argó *mólé* 'szeszes ital' < jid. *móle, mólé* 'tele (gúnynév a részeg emberre)' (Száj. 46) × cig. *mol* 'bor' (Vek. 111)].

molinó fn *gyak* Jéger alsó és felső, téli alsó ruházat. [kat. szl. *molinó* 'meleg alsóruházat: téli ing és nadrág (jégeralsó)': KatSzl. 127]. — **molinór.** Vö. **bévésruha.**

molinór fn *gyak* Fogvatartottak pulóvere; **molinó.**

molyház fn *ritk* Könyvtár; **molytár.**

molytár fn *gyak* Könyvtár. — **bibliatéka, molyház, nagyokos, tudásház, zsibongó.**

monaliza fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [*Mona Lisa,* Leonardo da Vinci híres festménye].

mórá**zik** ts ige *gyak* Közösül; **dug.** [argó *mórel* 'szeretkezik' cig. *mōrel* 'reszel, dörzsöl' (Vek. 112)].

more fn **1.** *gyak* Cigány; **bokszos. 2.** *ritk* Férfi; **fószer.** [cig. *more* 'hé, te cigány!' (CigSz. 77), *more!* 'hé, barátom!' (Vek. 112)].

mórel (gyak. *morel*) ts ige *gyak* Verekszik; **brusztol.** [< cig. *mōrel* 'reszel, dörzsöl' (Vek. 112)].

morzsa fn *gyak* Pénz; **éles.**

moslék fn *gyak, tréf* Ebéd vagy egyéb alkalommal adott ennivaló; **kajesz.** *Jön a ~: gyak* Ebédosztás van.

moslékolás fn *ritk* Étkezés; **burkolás.**

mosógép fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

mosolyog Szj: *~j, a holnap rosszabb lesz a mánál!: ritk* ⟨Nem régen börtönbe került fogvatartottnak mondják zárkatársai⟩.

mosónő fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

mószer fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** [< ném. argó *Mosser, Masser* 'ua.' < jid. *môser, mosser* 'ua.' (EWUng. 998; JB.)].

mószerol ts ige *gyak* Elárul valakit, főleg a rendőrségnek; **bevamzerol. Ik: be~.** [ném. argó *mosern, massern* 'ua.' < jid. *môser, mosser* 'áruló, besúgó' (EWUng. 998)].

motor fn **1.** *gyak* Felmosófa; **fókamotor. 2.** *ritk* Seprű; **anyósmotor.**

motoros[1] fn *ritk* Férfi; **fószer.** *Régi ~.*

motoros[2] *~ fóka* .

motorozás fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

motyó fn *gyak* **1.** Postai küldemény. **2.** Lopott tárgy; **áru.**

móz fn *gyak* A fájer néven is ismert kártyajáték. [? argó *móz* 'pénz' < ném. argó *Moos* 'ua.' < jid. *muojss* 'ua.' (Dahn 209)].

mózer fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** *A ~ feldobja a tenkest:* A besúgó elárulja a társát; **bevamzerol** (Gyula). [**mószer** × argó *móz* 'pénz'].

mozgatás *Ott van a ~on: ritk* Gazdag; **vastag.**

mozgóhús fn *ritk* **1.** Romlott hús. — **teveszar.** Vö. **masz. 2.** Szalonna; **katona[1]**

mozi**zik** tn ige **1.** *gyak* (Elalvás előtt) elmereng, magában fantáziál, álmodozik, ábrándozik. **2.** *gyak* Visszaemlékezik. **3.** *gyak* Hazagondol. **4.** *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

mózol tn ige **1.** *gyak* Kártyázik, a fájer néven is ismert kártyajátékot játssza. Vö. **zsugázik. 2.** *ritk* A kártyában vakon (anélkül, hogy megnézné a lapját) adja meg a tétet. **3.** *ritk* Elárul; **bevamzerol.**

MTV Ld. **emtévé.**

mudárel ts ige *gyak* Megöl; **hazavág.** [< cig. *mudārel* 'megöl' (Vek. 112)].

mudra fn *gyak* Széklet; **kula.** [**mutra** 'vizelet'].

mudrá**zik** tn ige *gyak* Nagydolgát végzi; **kulázik.** [**mutrázik** 'vizel' / **mutra** 'széklet'].

muff fn **1.** *gyak* Női nemiszerv; **mizs.** *Ad egy nyelvest a ~ra:* Nőt orálisan kielégít. Vö. **obizik.** *Kitömi a ~ot: ritk* Közösül; **dug. 2.** *ritk* Prostituált; **rinya. 3.** *ritk* Nő; **gádzsi.** [*muff* 'ált. szőrméből készült, hengeres, a végein nyitott, a kezet beledugva melegen tartó ruhadarab'].

mufli fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smaszszer.** [? *mufti* 'mohamedán jogtudós', *Mofli, az utolsó koala,* egy film címe].

muj fn *gyak* Száj. [< cig. *muj* 'száj' (Vek. 113)]. — **csacsogó, csámcsogó,**

csúzli[2], etető, habzó, lepcselő, lepényleső, mujáló[2], mujkesz, mujkeszkéró, mujó, munyó, paplan, recsegő, tárogató, vigyorgó[1].

mujáló[1] fn *gyak* Rendőr; **zsaru.** [< cig. *mujālo* 'bíró' (CigSz. 78), 'vajda; házigazda' (Vek. 113)].

mujáló[2] fn *ritk* Száj; **muj.** [< cig. *muj* 'száj', *mujālo* 'szájas' (CigSz. 78)].

mujkesz fn *ritk* Száj; **muj.**

mujkeszkéró fn *ritk* Száj; **muj.** [**mujkesz** 'száj' + **kéró** 'lakás'].

mujó fn *gyak* Száj; **muj.**

muki fn *gyak* Férfi; **fószer.** [*Muki,* személynév *Nepomuk* (TESz. II, 972)].

muksó fn *gyak* Férfi; **fószer.** [**muki** 'ua.' (TESz. II, 972)].

múló mn *ritk* Halott; **murdesz.** [< cig. *mūlo* 'halott' (Vek. 113)].

múmia fn *ritk* Idősebb férfi; **szivar.**

mundarel ts ige *ritk* Megöl, gyilkol; **hazavág.** [cig. *mundarel* 'megöl' (Vek. 112)]

munkáltató fn *ritk* Prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.**

munyó fn *ritk* Száj; **muj.**

murdel tn ige *gyak* Meghal; **megpusztul. Ik: ki~, meg~.** [< cig. *murdel* megdögleszt' (CigSz. 78)].

murdelt fn *ritk* Halott; **murdesz.**

murdesz fn **1.** *gyak* Halott. [**murdel** 'meghal' < cig. *murdel* megdögleszt' (CigSz. 78)]. — **múló, murdelt. 2.** *ritk* Belsőség, disznó vagy marha belső szervei mint étel. [vö. cig. *murdicko mas* 'döghús' (CigSz. 79)].

muszájdzseki fn *ritk* Kényszerzubbony.

musztáca fn *ritk* Bajusz. [< cig. *mustāca* 'bajusz' (Vek. 114)].

mutatvány fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.**

muter[1] fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.** [szleng *muter* 'anya' < ném. *Mutter* 'ua.'].

muter[2] fn *ritk* Vizelet; **mutra.** [< cig. *muter* 'pisi, húgy, vizelet' (CigSz. 79, Vek. 114)].

mutra fn *ritk* Vizelet. [cig. *muter* 'húgy, vizelet' (Vek. 114, CigSz. 79), tsz.: *mutra*]. — **hugyi, muter[2], páji, sör, szájvíz, tea.**

mutrál tn ige *gyak* Vizel; **brunyál.** [cig. *mutrel* 'ua.' (Vek. 114)].

mutráz**ik** tn ige *ritk* Vizel; **brunyál.** [**mutrál** cig. *mutrel* 'vizel' (Vek. 114)].

mutrosz fn *ritk* Anya. [szleng *muter* 'anya' < ném. *Mutter* 'ua.']. — **őslány, tyúkanyó.**

mutyiz**ik** tn ige *ritk* Osztozik valamin, megfelez; **risztel**. [? fr. *moitié* 'fél, felerész' (TESz. II, 984)].

muzsikál tn ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

műanya fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

műanyag[1] fn *ritk* Becsületes ember; **flott.**

műanyag[2] ~ *lakat van az ajtón.*

műbankó fn *ritk* Hamis pénz; **állé.**

műhely fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

műlóvé fn *ritk* Hamis pénz; **állé.**

műmájer fn *ritk* Szájhős, gyáva; **majrés.**

műsorújság fn *gyak* Szexlap.

művelt mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

művész fn *ritk, tréf* Pénzhamisító. — **dollárpapa, festőművész, kopírozó, másoló, nyomó.**

mz Ld. **emzé.**

N

nadi fn *ritk* Nadrág; **kalca.**

nagyarc fn *ritk* Beképzelt ember.

nagybátyó fn *ritk* Feszítővas; **pajszer.**

nagycsákó fn *ritk* Ötszáz forint(os bankjegy); **adi.** [argó *csá* 'öt'].

nagyfej fn *ritk* A rendőrök vezetője; **főgóré.**

nagyfejű fn *gyak* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.**

nagyi fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

nagyjózsi fn *ritk* Nagykabát; **pufi.** Vö. **józsi.**

nagykutya fn *gyak* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy. — **ales; aranygombos, bokrétás ember; aranytollas, bakter, basa, bolsenyica, dupla, feles, főcsősz, muter[1], nagyfejű, nagymogul, nagytégla, taxistörtető, törzsfőnök, zsiletteszű.**

nagymogul fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.** [*mogul* 'indiai uralkodó'].

nagyokos fn *ritk* Könyvtár; **molytár.**

nagysámán fn *ritk* Pszichológus. — **lelkiturkász, varázsló, vudu.**

nagytégla fn *ritk* **1.** Magas beosztású, börtönben dolgozó személy; **nagykutya. 2.** Áruló, besúgó; **vamzer.** | Magas beosztású bv. alkalmazott (pl. a parancsnok vagy parancsnokhelyettes beépített embere.

nájlácsó *ritk* Rossz; **tré.** [cig. *naj* 'nincs, nem' (Vek. 115) + cig. *lāčho, lāčo* 'jó' (Vek. 99)].

nap[1] fn *ritk* A tárgyalás napja.

nap[2] Szj: *Csak képen vagy újságban lát ~ot: ritk* Börtönbüntetését tölti (Bgy.). Vö. **ül.**

napos fn *gyak* **1.** Az adott napon takarító személy; **dzsungelharcos. 2.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

naposcsibe[1] fn *gyak* A szabadulás előtt álló személy; **szabálysértő.** [Ti. már csak napjai vannak hátra a börtönben.]

naposcsibe[2] fn *gyak* Újonnan börtönben került személy; **újonc.**

naposcsirke fn *gyak* A szabadulás előtt álló személy; **szabálysértő.** [Ti. már csak napjai vannak hátra a börtönben.]

narkó fn *gyak* **1.** Kábítószer; **kábszi. 2.** Erős tea; **dobi[1].** [*narkotikum* 'kábítószer'].

nasi fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*inas* 'személyi szolgálatokat végző férfi'].

nassolás *Esti ~: ritk* Vacsora.

nasztró fn *ritk* Nadrág; **kalca.**

naszul mn *ritk* Rossz; **tré.** [< cig. *nāsul* 'rossz' (Vek. 116)].

néger fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

négerfasz fn *ritk* A fegyőrök derekán lógó fekete színű kombinált gumibot; **bikacsök.**

négerhúgy fn *ritk* Fekete kávé; **bikatej.**

negró fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

negrosz fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

négykerék fn *ritk* Audi típusú gépkocsi. [Az Audi márka összefonódó négy körből álló emblémájáról].

negyvenötös fn *ritk* Férfi nemi szerv, hímvessző; **dákó.**

nehéz fn *ritk* Pénz; **éles.**

nehézbombázó fn *ritk* Életfogytiglani

büntetést töltő fogvatartott; **életfogytos.**

neked ~ *is van bent egy téglád.*

nemdohányzó ~ *szakasz: ritk* Fogda **fogszi.**

nemecsek fn *ritk* Fiú; **fószer.** [*Nemecsek* Ernő, Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk c. regényének egyik szereplője].

nemesnedű fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

népművészeti ~ *agyagedény* .

nepper fn *gyak* Orgazda; **kajfer.** [ném. argó *Nepper* 'csaló' (Dahn 214)].

népszája fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

nevcsi fn *ritk* Nevelőtiszt; **apu.**

nevelőkínja fn *ritk* Olyan fogvatartott, aki sok gondot okoz a nevelőnek.

nigger fn *gyak* Cigány; **bokszos.**

nikotinrúd fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

nitroglicerin fn *ritk* Erős tea; **dobi[1].**

nóta fn *ritk* Pénz; **éles.**

nőgyógyászat fn *ritk* Betegszoba, gyengélkedő; **gyengusz.**

női ~ *börtön: ritk* Fogház; **lánynevelde.** ~ *körlet: gyak* Ua.

nullásbüfé fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

numera fn *ritk* Prostituálttal való közösülés. [argó *numera* 'nemi közösülés egyszeri ténye' *numera* 'számjegy'; vö. ném. *eine Nummer machen* 'közösül a bordélyban' (TESz. II, 1028)].

nuni fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

Ny

nyak ~*ig van a gittben.* ~*ra húz: gyak* Öngyilkossági kísérletet követ el, felakasztja magát; **befarcol.**

nyakas mn *ritk* Telhetetlen ember.

nyakkendős ~ *bűnöző* .

nyakolaj fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

nyal[1] tn ige *gyak* Hízeleg, törleszkedik, (mások rovására, ált. árulkodással) a maga önző céljainak igyekszik megnyerni valakit (elsősorban az elöljárókat, őröket). **Ik: be~. — benyal[1], nyálaz(ik), pedálozik, pitizik, tolja a piros biciklit.** [*Talpat nyal, segget nyal*].

nyal[2] tn ige *ritk* Cigarettázik; **blázol.**

nyál *Veri a ~át: gyak* **a)** Ragaszkodik a saját igazához, mindig csak egyet hajt. **b)** Nagyképűsködik; **jasszoskodik.**

nyálas mn **1.** *gyak* Protekciós fogvatartott; **csókos. 2.** *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer. 3.** *ritk* Simulékony, alázatos ember.

nyálaz tn ige *ritk* Vallomást tesz; **dalol.**

nyálaz**(ik)** tn ige *ritk* Hízeleg, törleszkedik, a maga önző céljainak igyekszik megnyerni valakit; **nyal[1].**

nyálcsurgató fn *ritk* Szegény; **csóri.**

nyálgép fn *gyak* (Elsősorban az elöljáróknak, felügyelőknek) hízelgő, fogvatartott. — **biciklis, bringás, kerékpározó, nyaligáló, nyalis, nyalós, nyelv, pedálgép, perigéc, sitiperigéc.** Vö. **pedálos.**

nyalifali fn *ritk* Leszbikus közösülés. — **nyelvművelő szakkör.**

nyaligáló mn *ritk* Az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, fogvatartott; **nyálgép.**

nyalis mn **1.** *gyak* Protekciós fogvatartott; **csókos. 2.** *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer. 3.** mn *ritk* Az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, fogvatartott; **nyálgép.**

Nyalocsa fn *gyak* Kalocsai Fegyház és Börtön.

nyalóka fn *ritk* **1.** Férfi nemiszerv,

hímvessző; **dákó. 2.** Kábítószer; **kábszi.**

nyalós mn és fn **1.** *gyak* Protekciós fogvatartott; **csókos. 2.** *ritk* Az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, fogvatartott; **nyálgép.**

nyámcó fn *ritk* **1.** Német. — **fricc, gestapó, hitler. 2.** Külföldi; **belganyelvű.** [< cig. *nyāmco* 'német (férfi)' (CigSz. 82)].

nyanya fn **1.** *gyak* Öregasszony; **banya.** *Tiszta szégyen ~:* Ua. **2.** *ritk, tréf* Nő; **gádzsi. 3.** *Ritk* Fegyőrnő; **csukibaba. 4.** *ritk* Női szerepet alakító homoszexuális férfi; **köcsög.**

nyaral tn ige **1.** *gyak* Börtönbüntetését tölti; **ül. 2.** *ritk* Előzetes letartóztatásban van; **kaszinózik.**

nyegó fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

nyegós mn *ritk* Ittas, részeg; **tintás.**

nyel tn ige **1.** *gyak* Drótot vagy más fémtárgyat lenyel öngyilkosság céljából; **befarcol.** *Pókot ~:* Ua. **2.** *~jél már dugót! ~i a kolbászt, mint kacsa a nokedlit.*

nyeles[1] fn *ritk, tréf* Férfi; **fószer.**

nyeles[2] *~ aszpirin . ~ dübörgő .*

nyelős fn *gyak* Olyan fogvatartott, aki különböző tárgyakat nyel le (pl. kanál, fenyőág, penge, drót stb.), hogy elérje a célját (a hazamenetelt vagy ügyének meggyorsítását).

nyelv fn *ritk* (Elsősorban az elöljáróknak, felügyelőknek) hízelgő, fogvatartott; **nyálgép.** [Ti. a *nyelv*-évelnyal].

nyelves *Ad egy ~t a muffra.*

nyelvművelő *~ szakkör .*

nyema *ritk* Nem; **nyista**. [or. *нема* 'nem, nincs'].

nyilas fn *ritk* **1. A** másiknak mindig ellentmondó személy. **2.** Szadista. **3.** Embergyűlölő.

nyílás fn *gyak* Ablak; **kilátó.**

nyíltseb fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

nyílvessző fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

nyista *gyak* Nem, nincs. **Szj:** *~ vaker!:* Ne beszélj! Hallgass el! Vö. **lelő.** [< or. *нечто* 'semmi', cig. *nyishta* 'semmi' (CigSz. 82)]. — **nyema.**

nyit tn ige *ritk* Betör valahová; **becsenget.**

nyitás fn **1.** *gyak* Betörés; **srenk.** *Zárás után ~: gyak* Ua. **2.** *ritk* Lopás; **capcara. 3.** *ritk* Reggeli létszámellenőrzés a börtönben. Vö. **zárás.**

nyitó fn *ritk* A betörő egyik eszköze, feszítővas; **pajszer.**

nyitogat tn ige *ritk, tréf* Autót feltör; **felnyom[1].**

nyitott mn *ritk* Olyan homoszexuális ember, aki nyíltan együtt él partnerével; **cindázó.** Vö. **ratyi.**

nyolcas *Döntött ~: ritk* Életfogytiglani börtönbüntetés; **fekvő nyolcas.** *Fekvő/fektetett ~: gyak* Ua. [A végtelen ∞ jeléből]. — **döntött/fektetett nyolcas, káó, koporsó.**

nyom[1] ts ige *gyak* **1.** Autót feltör; **felnyom[1]. Ik: fel~, meg~.**

nyom[2] Megüt; **beborít. Ik: be~, le~.**

nyom[3] tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

nyom[4] *~ja a kanyhallót. ~ja a rizsát:* Mellébeszél, hiteget; **kábít.** *~ja a sódert:* **a)** *gyak* Beszél; **borbiszál. b)** *ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.** *~ja a vakert.*

nyomat[1] tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

nyomat[2] *~ja a blúzt. ~ egy sallert. Nyomass egy blázt a csacsogómba!*

nyomci fn *ritk* Áldozat, sértett; **pancser.**

nyominger fn **1.** *gyak, tréf* Nyomozó. — **álruhás, civil[2], dekás, előadó, faszszopó[1], hé, hóhér, kalambó, kántor, két-**

színű, kíber, kihallgató, kijáró, kopinger, kopó, kutya[1], lótifuti, magnum, meláló, szaglász, szimat, szimatfoxi, szimatka, varga, zsernyák. 2. *ritk* Rendőr; **zsaru.**

nyomó fn *ritk* Pénzhamisító; **művész.**

nyomorék mn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.**

nyomoronc fn *ritk* Ügyetlen kétbalkezes; **balfék.**

nyomott mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

nyomul tn ige *ritk* Megy; **avázik.** *Na, most már ~juk!* 'No, induljunk!'

nyugdíj fn *ritk* A börtön által adott fizetés; **adomány.**

nyugdíjas fn *ritk* Már hosszabb ideje büntetését töltő fogvatartott; **púró.**

nyugdíjszépség fn *ritk* Csúnya nő; **szutyok.**

nyugvó *Szegények ~ja:* Börtön; **sitt.**

nyúl[1] ts ige *gyak* Lop; **csór.** *~t cucc:* Lopott tárgy; **áru. Ik: le~, meg~.**

nyúl[2] fn *gyak* **1.** Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc. 2.** Félénk; **majrés. 3.** Gyenge ember; **gizda. 4.** *Lök a ~nak.*

nyúldugó fn *ritk* Nemi erőszakot elkövető személy; **kajakkúró.**

nyúlketrec fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

nyúló fn *ritk* **1.** Tolvaj; **bugás. 2.** Zsebtolvaj; **zsebes.**

nyúlógép fn *ritk* Tolvaj; **bugás.**

nyúlós fn *gyak* **1.** Zsebtolvaj; **zsebes. 2.** Tolvaj; **bugás.**

nyúltorta fn *ritk* Káposztás sütemény.

nyuszi fn **1.** *gyak* Félénk; **majrés. 2.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

nyúzás fn *gyak* Kihallgatás; **vamzerolltatás.**

nyüzge mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

O, Ó

óberhé fn *gyak* **1.** Rendőrség; **jard. 2.** Rendőr; **zsaru. 3.** Áruló, besúgó; **vamzer.** [argó *óberhé* 'főkapitányság' < ném. argó *Oberheh* 'ua.' / < ném. *ober-* 'fő, felső' + argó *hé* 'rendőrség'].

óberkod**ik** tn ige *ritk* Hangoskodik, kötözködik. [szleng *óber* 'jó, szép; nagy'].

obiz**ik** tn ige *ritk* Orálisan kielégít. — **agyarára kapja a csutorát, átmegy pincsikutyába, benyeli a gyíkot, cidázik, cigizik, cirdel, cumizik, fagyizik, furulyázik, fuvolázik, kicsáráz, leblázol, lecidáz, leránt, lespangliz, leszív, oboázik, rodázik, pipázik, spanglizik, szakszizik, szivatóval indul, torokmaszszázst vesz.** Vö. **ad egy nyelvest a muffra, torkosborz.**

objektum fn *ritk* Az a hely a börtönben, ahol éppen biztonsági ellenőrzés folyik.

oboa fn *gyak* Orális közösülés; **orálszex.**

oboáz**ik** tn fn *gyak* Orálisan közösül; **obizik.**

obsitos fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

odá fn *gyak* Áldozat; **pancser.**

odákovics fn *ritk* Paraszt; **prosztó.**

odaragad tn ige *ritk* Bűncselekmény elkövetése közben tetten érik; **bebukik.**

odi fn *gyak* A beszélgetésnél jelenlévő kívülálló (aki a beszélgetők szándékának megfelelelően nem veszi észre, hogy róla beszélnek).

odú fn **1.** *gyak* Zárka; **cella. 2.** *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

okés mn *gyak* **1.** Biztos; **fix. 2.** Jó; **lácsó.** ~ *a vas: ritk* Rendben van az autó: már egyezik a forgalmi engedélyben szereplő rendszám és a lopott autó rendszáma.

okos[1] mn *ritk* Becsületes; **flott.**

okos[2] Szj: ~ *légy, mert hülyéből sok van!: ritk* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartottnak mondják zárkatársai, bemutatva a börtönéletet. ~ *légy, hapsim, mert belefutsz a nehézbombázómba!: ritk* Vigyázz, mert megverlek!

okoska fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

okosság fn *gyak* **1.** Lopott tárgy; **áru. 2.** Bűncselekmény; **balhé. 3.** Üzleti fogás. Vö. **biznisz. 4.** Becsempészett tiltott áru a börtönben, amellyel a fogvatartottak egymás között üzletelnek. — **anyag, áru, sasfióka.**

okostudor fn *ritk* Okos (ember); **duplafejű.**

oktatóiskola fn *ritk* Börtön; **sitt.**

oktondi fn *ritk* Buta; **dilinyós.**

ókulárés mn *gyak* Szemüveges (ember); **hemi.**

ól fn *ritk* **1.** Zárka; **cella. 2.** Rendőrségi fogda; **futkosó. 3.** Fogda; **fogszi.**

oláh fn *ritk* Oláhcigány. — **oláhborjú.** Vö. **bokszos.**

oláhborjú fn *ritk, gúny* Oláhcigány; **oláh.**

olaj ~*at cserél: ritk* Vizel; **brunyál.** ~*ra lép: gyak* Megszökik; **télakol.**

olcsólány fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

oltári mn *ritk* **1.** Nagy. **2.** Nagyon jó, fantasztikus. Vö. **lácsó.**

oltogat ts ige *gyak* **1.** Hazudik, félrevezet; **kamuzik. 2.** Ráerőltet, rávesz, befolyásol.

oltós mn *gyak* Hazudós, kötekedős ember; **kanyhalló.**

opera fn *ritk* A börtönben dolgozó rendőr, operatív tiszt; **szimat.**

operaénekes fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

operál ts ige *gyak* Ellop; **csór.**

operás mn **1.** *gyak* A börtönben dolgozó rendőr, operatív tiszt; **szimat. 2.** *gyak* Áruló, (az operatív tiszt) besúgója, beépített embere; **vamzer. 3.** *ritk* Protekciós; **csókos. 4.** *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

operatiszt fn **1.** *gyak* Operatív tiszt; **szimat. 2.** *ritk* Bíró; **mázsáló.**

operatőr fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

operettbuzi fn *ritk* Leszbikus nő, aki nem vállalja másságát. Vö. **leszbi.**

orálszex fn *gyak* Orális közösülés. — **kardnyelés, oboa, spangli, szakszi, szopinger.** Vö. **cirdatúráztatás, francia.**

orbizál ts ige *ritk* Beszél; **borbiszál.**

orca fn *ritk* Férfi; **fószer.**

orchidea fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

orgazmumus fn *ritk* Orgazda; **kajfer.**

origigi fn *ritk* Rabruha; **bévésruha.** [*originált*].

ormány fn *ritk, tréf* Orr; **hefti.**

országház fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

ószeres fn *ritk* Orgazda; **kajfer.**

ott ~ *van: gyak* **a)** Okos; **duplafejű. b)** Tud, ért. *Ott van a mozgatáson. Ott van maximálisan. Ott van a spiccen. Ott van a szeren. Ott van a toppon.*

otthon *Átmeneti ~: ritk* Zárka; **cella.** *Szegények ~a:* Börtön; **sitt.**

óvó fn *ritk* Ügyvéd. — **lehúzós,**

pénznyelőautomata, ügynök.

óvóbácsi fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

óvoda fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

óvóhely fn *ritk* Börtön; **sitt.**

óvszeres fn *ritk, tréf* Börtönorvos; **mengele.**

oxigén *gyak* **1.** hsz ⟨Felelőszóként⟩ Rendben van, jól van. **2.** mn ⟨Az állítmány névszói részeként⟩ Jó; **lácsó.** [szleng *okszi* 'rendben van' < *oké* 'ua.'].

Ö, Ő

öblögető fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

öcs ⟨Birt. szraggal:⟩ *~cse, ~ém: gyak* ⟨(Kissé lekezelő) megszólítás a fogvatartottak között⟩; **darátom.**

öcsi fn *ritk* **1.** Jelentéktelen, nem ismert elítélt; **pitiáner. 2.** Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

öcsigörl fn *ritk* Az a homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.** [*öcsi* + ang. *girl* 'lány'].

öcskös fn *gyak* **1.** Férfi; **fószer. 2.** Gyerek; **kiscsávó.**

ölős fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

öltöny fn *ritk* Rabruha; **bévésruha. Ö: pingvin~.**

ömleszt ts ige *ritk* Gyermeket szül; **ellik.**

önkéntes ~ *kölcsönkéregetés* . ~ *költöztetés* .

önkielégítő fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

öntsdkileves fn *gyak* Ehetetlen, rossz leves; **béemvéleves.**

ördög mn *ritk* Rossz; **tré.**

ördögfüst fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

öreg fn és mn *gyak* **1.** Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.** ~ *bútor(darab): gyak* Ua. ~ *csocsesz/harcos: gyak, tréf* Ua. ~ *hal: ritk* Ua. *Az ~ hal már nem nagyon hall: ritk* ⟨(Ált. felszólításra adott) elutasító válasz utalva rá, hogy a régebbi fogvatartott ezt már meg se hallja⟩ (Vác). ~ *róka: gyak* Ua. ~ *sittes: gyak* Ua. ~ *zsivány: gyak* Ua. **2.** Férfi; **fószer** ⟨megszólításként is; **darátom**⟩. ~ *csótány: ritk* Ijesztő külsejű, idős ember.

öreg**fiú** fn *gyak* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.**

öreglik fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

örkör fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [*őr* × *ökör*].

őrmi fn *gyak, tréf* Őrmester. — **csicskaőrmester, csőrmester, őrmike.**

őrmike fn *ritk* Fegyőr (őrmesteri rangban); **őrmi.**

örök *Az ~ harcmezőkre megy pihenni* .

örömház fn *gyak* Bordélyház; **kupi.**

örömhölgy fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

örömlakó fn *ritk* Sikeres bűntényt elkövető, akit nem érnek tetten.

örömlány fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

örömtanya fn **1.** *gyak* Bordélyház. **kupi. 2.** *ritk* Kocsma; **krimó.**

őrúr fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

őrült ~ *úr: ritk* Fegyőr; **smasszer.**

ős fn *gyak* Apa; **fater.**

őskövület fn *ritk* Öreg férfi; **szivar.**

őslány fn *ritk* Anya; **mutrosz.**

összeáll tn ige Fegyelmezetten, pontosan sorakozik. **Szh:** *Állj össze, mint a mákostészta!: gyak* Sorakozó! Fegyelmezetten, pontosan állj be a sorba! *~ni, mint az égett tészta!: ritk* ⟨Létszámellenőrzéskor használt szóláshasonlat⟩. **Szj:** *Itatásra*

~!: gyak Sorakozó!

összefekszik ~ *marokmarcsával* .

összehoz *~za a bulit.*

összeüt ts ige *gyak* Verekszik; **brusztol.**

összkomfortos ~ *lakosztály* .

őzike fn *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

P

pabáresz (*pábáresz* is) fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** [cig. *phabārel* 'éget, rágyújt' (Vek. 128)].

pabáró (*pábáró* is) fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [cig. *phabārel* 'éget, rágyújt' (Vek. 128)].

pacák fn *gyak* Férfi, fiú; **fószer** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. [**pacek** 'arc, fej'; vö. TESz. III, 50)].

pacal fn *ritk* Kövér ember; **vadmalac.**

pacek fn *gyak* **1.** Fej; **búra. 2.** Arc. [jid. *parzeff* 'pofa, álarc', *parzuph* 'arc' (TESz. III, 50)].

pacekbalhé fn *ritk* Olyan bűncselekmény, ahol a személyes fellépés lényeges (pl. csalás, házasságszédelgés). [**pacek** + **balhé**; vö. argó *pacekbalhé* 'olyan bűntény, amelynek elkövetésénél a károsult látta a tettes arcát (Faz. 144)].

pacs *~ra tesz: ritk* Megöl; **hazavág.** [? **taccs**].

pacsirta fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** [Ti. **énekel** 'elárul'].

pacsker fn *gyak* Bakancs; **bakelló.**

pacsuli fn *ritk* Kölni.

pádári fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

padlás fn *ritk* Felső ágy a zárkában; **dobcsi.**

padló fn **1.** *~t fog: gyak* Leütik, ütéstől elesik; **letestel**; elájul. *Fejezd be, mert ~t fogsz!* 'Hagyd abba, mert leütlek!' *~t fogat* Megver; **beborít.** *~ra küld:* Megöl; **hazavág. 2.** *ritk* Lebukás; **bukta.** Vö. **bebukik.**

padlóztat ts ige *ritk* Megver; **beborít. Ik: be~.**

páji (*paji* is) fn *ritk* **1.** Víz; **hákettőó. 2.** Vizelet; **mutra.** [< cig. *pāji* 'víz' (CigSz. 84, Vek. 123)].

pajszer (*pájszer* is) fn *gyak* **1.** Feszítővas mint a betörő egyik eszköze. — **nagybátyó, nyitó, spajszer(vas).** Vö. **kacsa[1]. 2.** (Erős) kéz; **csülök. 3.** (Erős) kar; **csáp.** *Hányas a ~od?* 'Hány centi vastag a karod?'

pajszeros (*pájszeros* is) fn *ritk* A betörőnek az a segítője, aki a **pajszer**t használja. Vö. **hesszelő.**

pakett fn *ritk* Levél; **liló.**

pakk fn **1.** *gyak* (Hazulról küldött élelmiszert tartalmazó) csomag; **rahedli. 2.** *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

pakkos mn *gyak* Gazdag; **vastag.**

paklizik tn ige *gyak* Csal a kártyában; **cinkel.**

pálca fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

pálesz fn *gyak* Pálinka. — **ratyija, retyija.**

pali fn *gyak* **1.** Könnyen becsapható ember; **palimadár.** *~ra vesz: gyak* Becsap, félrevezet; **megvezet. 2.** Sértett, áldozat; **pancser. 3.** Férfi; **fószer** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. *Állami ~: ritk* Rendőrségen dolgozó ember, rendőrségi alkalmazott; **faxos**. *Bőrfotelos ~.* **Ö: csirikli~, himihumi~.** [*Pali* × **balek**; vö. TESz. III, 71].

palimadár fn *gyak* **1.** Könnyen becsapható ember. — **csirikli, farok, frájer, madár, pali, pancser, papagáj. 2.** Máso-

kat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 3.** Áldozat; **pancser.**

palis mn *ritk* Nem igazi, hamis; **akremos**.

paliz**ik** tn ige *ritk* **1.** Mellébeszél, hiteget; **kábít.** [**pali** ’könnyen becsapható ember]. **2.** A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** [**pali** ’férfi’].

palota fn *ritk* **1.** Börtön; **sitt. 2.** Rendőrség; **jard. Ö: cifra~, mese~, tré~, zsaru~.**

pálya *~n van: ritk* Gazdag; **vastag.** *Jó a ~: gyak* Minden rendben van; **lácsó.**

pamacs fn *ritk* Szobafestő-mázoló. — **hitler, pemzli.**

pamella fn *ritk, tréf* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

pampabusz fn *ritk* **1.** Az elítélteket mezőgazdasági munkára szállító autóbusz az ezzel foglalkozó börtönökben. **2.** Rabszállító autó; **rabó.**

pampi fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

pampog ts ige *ritk* Beszél; **borbiszál.**

páncélos fn *gyak* Konzerv. — **konzerva.**

pancs fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

pancser fn és mn **1.** *gyak* Ügyetlen, kétbalkezes, hozzá nem értő (ember); **balfék. 2.** *gyak* Sikertelen bűncselekményt végrehajtó bűnöző. **3.** *gyak* Durva vagy régi, elavult módszereket alkalmazó betörő. **4.** *gyak* Könnyen becsapható ember; **palimadár. 5.** *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 6.** *gyak* Újonnan börtönbe kerülő személy; **újonc. 7.** *gyak* Bűncselekmény sértettje, áldozat. — **alany, balek, célpont, geci[1], kanári, madár, manusz, nyomci, odá, pali(madár), paraszt, préda, szopós, veréb, verebentyű. 8.** mn *ritk* Rossz; **tré. 9.** *ritk* Gyerek; **kiscsávó. 10.** *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

panda fn *gyak* Fogda; **fogszi.** [cig. *phandavel* ’(be)zárat, (be)csukat’, *phandel* ’(be)köt, (be)zár’ (CigSz. 94)].

pandavec fn *gyak* **1.** Fogda; **fogszi. 2.** Börtön; **sitt.** [cig. *phandavel* ’(be)zárat, (be)csukat’, *phandel* ’(be)köt, (be)zár’ (CigSz. 94)].

pandesz fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.** [**pandavec**, cig. *phandavel* ’(be)zárat, (be)csukat’, *phandel* ’(be)köt, (be)zár’ (CigSz. 94)].

pandúr fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

pangás fn *gyak* **1.** Hiány, nincstelenség („börtönszegénység”), olyan időszak a börtönben, amikor nincs a fogvatartottaknak sem pénzük, sem cigarettájuk, sem élelmük. **2.** Unatkozás.

panoráma fn *ritk* Az emeletes ágy felső része a zárlában; **dobcsi.**

pap fn *ritk* Ügyész; **bántó.**

papagáj fn *gyak, tréf* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 3.** Könnyen becsapható fogvatartott, ember; **palimadár.**

paplan fn *ritk* Száj; **muj.**

papucs fn *ritk* **1.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 2.** Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.**

papucsi (*p pucsi, pápúcsi* is) fn *ritk* Cipő; **skárpi.** [< cig. *papuči* (tsz.) ’cipő’ (Vek. 123)].

papucsozgat tn ige *ritk* A megfenyíteni kívánt zárkatársat kifeszítik egy széken meztelen hassal fölfelé, és a papucstalpával verik a hasát.

parádéskocsis fn *ritk* Rabszállító autó sofőrje.

parancsnok *~ra leső hiéna.*

paraszt fn *gyak* **1.** ⟨Cigányok által használva:⟩ Nem cigány, magyar. — **gá-**

dzsó, prosztó, ungró. Vö. **rakló, sápadtarcú. 2.** Áldozat, meglopott, kirabolt ember; **pancser.**

parasztlengő fn *ritk* Tapasztalatlan verekedő széles, csapkodó ütése.

paráz**ik** tn ige *gyak* Fél; **darázik. Ik: be~.** [< ***para****noia* 'üldözési mánia'].

parazita fn *ritk* Erőszakos, verekedős ember; **kajmár.**

paripa fn *ritk* Autó; **verda.**

parókás ~ *virsli* .

pasotraszta fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

passz ~*ra vág: ritk* Elad; **elpasszol.**

passzer fn *gyak* Orgazda; **kajfer.** [< ném. argó *Passer* 'ua.' (Wolf 238, Dahn 230)].

passzol ts ige Elad; **elpasszol. Ik: el~, le~.** [ném. argó *verpassen* 'elad' (Wolf 238)].

pásztáz tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

pásztázó fn *ritk* Szem; **jákó.**

pata fn *gyak, tréf* Láb; **virgács.**

patásördög fn *ritk* Fegyőr börtönben; **smasszer.**

patkány fn *ritk* Nem kedvelt személy; **csótány. Ö: szürkepatkány.**

patkányól fn *gyak* Fogda; **fogszi.**

patkányszálló fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

pattan tn ige *gyak* Szökik, menekül; **télakol. Ik: le~, meg~.**

pattanás fn *gyak ~!:* ⟨Reggeli vezényszó a börtönben:⟩ Ébresztő!

pattint[1] ts ige *ritk* Feltör egy autót; **felnyom[1].**

pattint[2] *Állon* ~. **Ik: le~.**

patusz fn *ritk* Papucs. — **mamusz.**

pattyonás fn *ritk* Női mell; **bögy.** [? *pattanás*].

páváskod**ik** tn ige *gyak* Mutogatja magát, kihívóan viselkedik.

pavilon fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

pecázás fn *ritk* Nemi erőszak; **kajakkúrás.**

pecáz**ik** tn ige *ritk* Lop; **csór.** [argó *horgászik* 'lop' (BSz. 29) — 'nyitott ablakon keresztül lop' (Szir. 29), vö. argó *horgász* 'tolvaj, aki nyitott ablakon át horoggal lop' (JV. 76, 65)].

pecér fn *gyak* Prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.** [*kurvapecér* 'prostituáltak szolgáltatásait gyakran igénybe vevő férfi'].

pecérked**ik** tn ige *ritk* Prostituáltakat irányít; **futtat.**

pecó fn *ritk* **1.** Lopott tárgy; **áru. 2.** Lakás; **kéró.**

pecsa fn *ritk* Fenék; **bul.** [*picsa* 'ua.'].

pedálgép fn *gyak* **1.** (Elsősorban az elöljáróknak, felügyelőknek) hízelgő, talpnyaló fogvatartott; **nyálgép. 2.** Áruló; **vamzer. 3.** Protekciós fogvatartott; **csókos.**

pedálos mn *gyak* **1.** A szükségesnél több feladatot teljesítő, kedvezményekre számító elítélt. Vö. **nyálgép. 2.** Áruló; **vamzer. 3.** Protekciós fogvatartott; **csókos.**

pedáloz**ik** tn ige *gyak* A fogvatartott a kedvezmények reményében az elöljárók kedvében jár; **nyal[1].**

pedé fn *ritk* Az a homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.** [? *pedofil* Vö. fr. *pédé* 'buzi'].

pedó fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.** [? *pedofil*].

pedró fn *ritk* Pedofil bűnöző. — **falbontásos kecskebaszó, petsopbojszos.**

pejsli fn *ritk* Tüdő. [*pejsli* 'tüdő; szalontüdő'; vö. TESz. III, 146)].

pekta fn *gyak* Szemüveg.

pelenkás mn (és fn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

péló fn *gyak* **1.** Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó. 2.** Tökfőzelék. [< cig. *pēlo* 'here' (CigSz. 87)].

pelyva fn *gyak* Pénz; **éles.**

pemzli fn *ritk* Szobafestő-mázoló; **pamacs.**

penáz**ik** ts ige *ritk* Mond, beszél; **borbiszál.** [**penel** 'beszél' < cig. *phenel* 'mond' (Vek. 130)].

penel ige *ritk* Beszél; **borbiszál.** [< cig. *phenel* 'mond' (Vek. 130)].]

penge mn és fn *gyak* **1.** Gazdag; **vastag. 2.** Kiemelkedő képességű (ember). **3.** Főnök, vezető; **góré. 4.** Okos ember; **duplafejű. 5.** Jó; **lácsó.**

pengés fn *ritk* Zsebmetsző; **zsebes.**

pengő fn *ritk* Forint.

pénz *Fals/gagyi/piszkos pénz: ritk* Hamis pénz; **állé.** *Minden pénzt felemésztő lyuk.*

pénznyelőautomata fn *ritk* Ügyvéd; **óvó.**

pénzrabló fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

peppínó fn *ritk* ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása⟩; **darátom.**

perc fn **1.** *~eim vannak: gyak* Hamarosan szabadulok. **2.** ⟨A büntetésből hátralévő idő megnevezésére:⟩ Év; **mázsa.** *Van még egy percem: gyak* 'Még egy év van hátra a börtönbüntetésemből' (Szeged).

perec fn *ritk* Gyenge; **gizda.**

perigéc fn *ritk* Az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, nekik szolgálatot tevő fogvatartott; **nyálgép.** Vö. **sitiperigéc.**

perka fn *ritk* Pénz; **éles.** [**perkál**].

perkál ts ige *ritk* Fizet, kifizet; **kicsenget**. **Ik: ki~, le~.**

perzekútor fn *ritk, tréf* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [*perzekutor* 'pandúr']

petőfileves fn *gyak* Megnevezhetetlen leves, eldönthetetlen a leves fajtája; **béemvéleves.** [Petőfi Sándor: Minek nevezzelek? c. verse].

petsopbojszos fn *ritk* Pedofil bűnöző; **pedró.** [< *Pet Shop Boys* együttes].

pezó fn *ritk* Pénz; **éles.** [< sp. *peso*].

pia fn *gyak* Szeszesital; **csopánka.** [**piál** 'iszik (leginkább szeszesitalt)'].

piac *~ra vág: ritk* Elad; **elpasszol.**

piál ts ige *gyak* Iszik (leginkább szeszesitalt). Vö. **anyagozik. Ik: be~.** [cig. *pijel, piel* 'iszik' (Vek. 132)]. — **piázik, szürpög, tankol.**

piálda fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

piáló fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

piás mn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.**

piáz**ik** tn ige *gyak* Iszik (leginkább szeszesitalt); **piál.** [cig. *pijel, piel* 'iszik' (Vek. 132)].

picsa fn *gyak* **1.** Női nemiszerv; **mizs.** *Kelleti a ~ját: gyak* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** *Üres a ~ja: ritk* Ua. **Szj:** *Húzz a ~ba!* **2.** Fenék; **bul. 3.** Nő; **gádzsi.**

picsagyümölcs fn *ritk* Szerencse; **mák.**

picsaimádó fn *ritk* Szerelmes férfi; **pinaimádó.** Vö. **kamelós.**

picsavera fn *ritk* Lány; **gádzsi.** [*picsa* 'fenék' + *Vera*, női név × ol./sp. *primavera* 'tavasz' (gyakori üzlet- és márkanév)].

piesz fn *ritk* **1.** Szeszesital; **csopánka. 2.** Ivás. [**pia** 'szeszesital'].

pigmeus fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

pihen *~ni küld: ritk* Büntetést kiszab; **megmér.** *Az örök harcmezőkre megy ~ni: ritk* Meghal; **megpusztul.**

pihenő fn *gyak* Börtön; **sitt. 2.** Rendőrségi fogda; **futkosó.** *Sarki ~.*

pihi fn *ritk* Szabadidő.

pikk *~ dámát oszt.*

pikkely fn *gyak* Haj; **hári.**

pikli fn *gyak* Illemhely helyetti műanyag vagy fémedény; **kibli.** [*pitli* 'edény, vödör'].

pikpók fn *ritk* Zsebmetsző, zsebtolvaj; **zsebes.** [< ang. *pickpocket* 'zsebtolvaj']

pilács fn *gyak* **1.** Szem; **jákó. 2.** Lámpa.

pilácsol tn ige *ritk* Figyel; **dikázik.**

pilinszka fn *ritk* Zárnyitó. Vö. **fésű.**

piliszka fn *gyak* Zárnyitó. Vö. **fésű.**

pillangó fn *gyak* **1.** Nő, lány; **gádzsi. 2.** Prostituált; **rinya.** *Éjszakai/éjféli ~: gyak* Ua.

pilló fn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

pilóta fn *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.** *~ idegenben:* Áruló; **vamzer.**

pina *Szétkúrt ~ piros lámpával. Ír. vadászik.*

pinafelügyelő fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

pinaimádó fn *ritk* Szerelmes férfi. Vö. **kamelós. — picsaimádó.**

pinavadász fn *ritk* Prostituáltat kereső férfi.

pince fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

pincsi fn *ritk* Leszbikus; **leszbi.**

pincsikutya fn **1.** *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő. 2.** *Átmegy Ír.ba:* Orálisan elégít ki; **obizik** (Szeged).

pingvinöltöny fn *ritk* Frakk.

pinus fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

pipa fn *ritk* Láb; **virgács.**

pipáz**ik** tn ige *ritk* Orálisan közösül; **obizik.**

pipec mn *ritk* Nagyon jó minőségű, első osztályú, jó; **lácsó.**

pipi fn *gyak* Nő; **gádzsi.**

pipő fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

pipu fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

pirított *~ hógolyó/magyar: ritk* Cigány; **bokszos.**

piros fn *ritk* Százforintos bankjegy; **kiló.**

piros *~ autó: ritk* Ablaktisztító szer. *Szétkúrt pina ~ lámpával: ritk* Prostituált; **rinya.** *~ lámpa alatt áll:* Prostituált az út szélén áll, és magát kínálja. Vö. **rodázik.**

piroslámpás[1] fn *gyak* Prostituált; **rinya.** *~ ribanc: ritk* Ua. **~ ház** fn *ritk* Bordélyház; **kupi.**

piroslámpás[2] fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

pirosmasnis mn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

pirostelefonos fn **1.** *gyak* Protekciós fogvatartott; **csókos. 2.** *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

pirosszőnyeg fn *gyak* Parancsnoki szoba. — **hálószoba, iroda, kitérő, operás, országház, piroslámpás[2], ravatalozó, siratő, szopalda, vamzerklub, vamzerszoba, vamzertanya, vébetűs kitérő.**

pislant tn ige *gyak* Vizel, pisil; **brunyál.** [Szójáték, *pisál, pisil*].

pisomó fn *ritk* Bolha. [cig. *pišom* 'bolha' (Vek. 133)].

piszkos *~ pénz* .

pisztér mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

pisztoly fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

pisztolyoz ts ige *gyak* Közösül, szeretkezik; **dug.** *Seggbe ~:* Análisan közösül; **megköcsögöl.**

pisztolyozó fn *ritk* Nemi erőszakot elkövető; **kajakkúró.**

pisztolyszemű mn *gyak* Kancsal; **szemes.**

pitbull fn *ritk* **1.** (Nagyon kemény, olykor már kegyetlen) fegyőr, börtönőr. Vö. **smasszer. 2.** Verekedős ember; **kajmár.**

pitéz**ik** tn ige *ritk* Árulkodik, elárul; **bevamzerol.**

piti fn és mn *ritk* **1.** Fogház; **lánynevelde. 2.** Kevés, kicsi; **tiknó. 3.** Értéktelen; **pitláger. 4.** Rossz, nem jó; **tré. 5.** Gyenge; **gizda.** [fr. *petit* 'kicsi' × *pici* 'ua.' (EWUng. 1169)].

pitiáner mn *gyak* **1.** Gyenge; **gizda. 2.** Kisstílű bűnöző. **3.** Nem számottevő, jelentéktelen ember. — **himihumipali, öcsi, vizesnyolcas.**

pitiz**ik** tn ige *gyak* **1.** Kéreget; **lejmol. 2.** A nála erősebb, népszerűbb fogvatartottnak kedveskedik, hízeleg; **nyal**[1]**.** [*pitizik* '(kutya) szolgál; könyörög'].

pitláger mn *ritk* Értéktelen. — **piti.**

pitlák mn és fn *ritk* Gyenge; **gizda. 2.** Rossz; **tré. 3.** Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

pitty Szj: *Babáresz a ~embe!*

placc fn *ritk* **1.** Zárka elülső része. **2.** Folyosó; **trepni. 3.** Börtönudvar; **brodvéj.** [*placc* '(beépítetlen) tér'].

placcol tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

plató fn *ritk* Emeletes ágy felső része a zárkában; **dobcsi.**

pléh *~re csúszik.*

pléhvagány fn *gyak* Olyan fogvatartott, aki alacsony testi és szellemi képességeinek ellenére megpróbál elítélt társai előtt kitűnni, vagy azokon felülemelkedni. — **menőmanó, vagabunkó.** Vö. **vagány, álmenő.**

pleki fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

plekni fn *gyak* Váratlan ütés, pofon; **csattanó.**

pleknis mn *gyak* **1.** Alattomos. **2.** Váratlanul, orvul támadó. — **plenyós.**

plekniz**(ik)** ts és tn ige *gyak* Váratlanul, orvul (meg)üt, (meg)támad. Vö. **beborít. Ik: le~, meg~. — megplekniz, megplenyóz, pleknyiz(ik), plenyóz.**

pleknyiz**(ik)** ts és tn ige Váratlanul, orvul (meg)üt, (meg)támad; **plekniz.**

plenyós mn *gyak* **1.** Váratlanul, orvul, hátulról támadó, kiszámíthatatlan; **pleknis. 2.** Gyenge ember; **gizda.**

plenyóz**(ik)** ts és tn ige *ritk* **1.** Váratlanul, orvul (meg)üt, (meg)támad; **plekniz. 2.** Agyonver; **szétver. Ik: le~, meg~.**

pletykás fn *gyak* Áruló; **vamzer.**

pluszdobi fn *ritk* Üdítőital; **bambi.**

pluszdoboz fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

pocok fn *ritk* Betörő; **berepülős.**

poén fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

pofa *~n gyűr/nyom: gyak* Pofon vág, arcul üt; **beken.** *Kap a ~jára:* Megverik; **elcsúszik. Szj:** *~ be, roló le!: ritk* Csendben légy! Vö. **lelő.**

pofázó fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

pofon *~ vágja jakabot.*

pohos mn *ritk* Gazdag; **vastag.**

pók *~ot nyel: gyak* Öngyilkossági kísérletet követ el, úgy, hogy cérnával összekötözött zsilettpengéket vagy acéldara-

bokat nyel le, ami a gyomrában szétnyílik, és roncsolja a belső szerveket; **befarcol.** (A cél gyakran csak az, hogy a fogvatartott orvoshoz kerüljön.) Vö. **nyel.**

pokol *Elhagyja a ~ kapuját.*

pokrócol ts ige *gyak* (Több személy) pokrócot rádobva megver. — **pokrócoz.**

pokrócoz ts ige (Több személy) pokrócot rádobva megver; **pokrócol.**

polc fn *ritk* Az emeletes ágy felső része a zárkában; **dobcsi.** Vö. **alsópolc, felsőpolc.**

polgármester fn *ritk* Prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

policáj fn *gyak* **1.** Rendőrség; **jard. 2.** Rendőr; **zsaru.** [< ném. *Polizei* 'rendőrség'].

police (ejtsd: *police*) fn *gyak* Rendőrség; **jard.** [< ang. *police* 'ua.'].

polinéz ~ *köcsög* .

polip fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [A *polip*nak sok karja van, amivel megfog].

ponyva fn *ritk* Lepedő.

pópa fn *ritk* Pap; **csuhás.**

popószex fn *ritk* Anális közösülés; **análszex.**

popsigőz fn *ritk, tréf* Szellentés; **végbélfütty.**

por fn *ritk* Kábítószer; **kábszi. Ö: angyalpor.**

poráz ts ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

póráz fn *gyak* Rabvezető szíj. — **kutyapóráz, legelőpóráz, medve[2], medveöv.**

porcelán fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.** [Ti. *köcsög váza,* ami pordelánból készül].

porciz**ik** tn ige *ritk* Gépkocsit feltör; **felnyom[1].**

pore fn *ritk* Porche típusú személygépkocsi.

porkoláb fn *gyak* **1.** Fegyőr, börtönőr; **smasszer. 2.** Rendőr; **zsaru.**

pornófejű mn *ritk* Kopasz; **úszósapkás.**

porondmester fn *ritk* Körletfelügyelő, a börtönőrök parancsnoka; **citromos.**

porontyol tn ige *ritk* Gyermeket szül; **ellik.**

portás fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

portásszemű mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

portyáz**ik** tn ige *ritk* **1.** Felderíti a környéket, körülnéz; **terepel. 2.** Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

posta fn *ritk* Kábítószeres bélyeg.

postásszemű fn *ritk* Kancsal; **szemes.**

poszoknya fn *ritk* Rejtett zseb a ruhán, amelybe a lopott tárgyakat teszi a tolvaj; **poszotyi.** [**po*szütyő*** × *szoknya*, ti. a szoknyán is lehet].

poszotyi fn *ritk* Áruházi tolvaj ruhája alatti rejtett zseb, tolvajzseb. [< cig. *posotyi* 'zseb' (CigSz. 90)]. — **poszoknya, poszütyő.**

poszotyis fn *ritk* Áruházi tolvaj, akinek a ruhája alatt rejtett zseb (úgynevezett tolvajzseb, vö. **poszütyő**) van. Vö. **bugás.** [**poszotyi**].

posztó fn *ritk* **1.** Rabruha; **bévésruha. 2.** Durva ember.

poszütyő fn *ritk* Lopott tárgy elrejtésére szolgáló tartó a ruhán; **poszotyi.** [cig. *posotyi* 'zseb' (CigSz. 90) × *szütyő* 'táska']. — **poszoknya.**

póter fn *gyak* Börtönből való szabadulás. — **zsatér.** *~t megy/dzsal:* Szabadlábra kerül, kiszabadul. [ném. *poter* 'szabadon van, szabadlábon van', jid.]. — **elhagyja a pokol kapuját, kicsúszik[2], bedobja a törülközőt.**

póteros mn *gyak* Idő előtt kiszabaduló, amnesztiában részesülő.

pótlék fn *ritk* Az az étel a börtönben, amit reggelinél a kenyér mellé adnak (pl. vaj, sajt, dzsem).

pótnyom fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

potova fn *gyak* **1.** Adomány, ajándék. **2.** A börtönben a védelemért adott cigaretta, kávé. **3.** Kenőpénz, megvesztegetésre felajánlott pénz; **hálazsozsó.** [**potovázik** 'lefizet, megveszteget'; vö. argó *potova!* 'add vissza!' (Szir. 42)].

potováz**ik** ts ige *gyak* Lefizet, megveszteget. [? cig. *potjinel* 'fizet' (Vek. 135)]. — **bundázik, leadózik, lecsengeti a lét, ledeláz, legombolja a lóvét, lejattol, lepakol, lepotováz, lezsíroz, megvesz, potyenol, potyináz(ik), smírol[2].**

potyenol ts ige *gyak* Lefizet, megveszteget; **potovázik.** [cig. *potjinel* 'fizet' (Vek. 135)].

potyináz**(ik)** ts és tn ige *ritk* Lefizet, megveszteget; **potovázik.** [cig. *potjinel* 'fizet' (Vek. 135)].

potty *ritk* **Szj:** *Ami a másiknak etyepetye, neked bele ~.*

pottyant tn ige *gyak* Székel, nagydolgát végzi az illemhelyen; **kulázik.**

pottyantó fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

pöcköz**ik** tn ige *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

pörget ts ige Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

pörgető fn *ritk* Speed nevű kábítószer; **gyors.**

pörgő *Beültet a ~be.*

pössent tn ige *ritk* Vizel, pisil; **brunyál.**

pracli fn *gyak* Kéz; **csülök.**

prala fn *gyak* **1.** Cigány; **bokszos. 2.** Testvér. ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. **3.** Barát; **kampi.** [cig. *phral* (hívó esetben: *phrala*) 'fivér' (CigSz. 95), *pral* (*prala,* hívó eset) 'ua.' (Vek. 135)].

préda fn *ritk* Áldozat; **pancser.**

presszó fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség; **beszélő.**

prézlimájer fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő fogvatartott; **újonc.**

priccol tn ige *ritk* Fél; **darázik.**

priccs fn *ritk* Kemény deszkaágy a börtönfogdában; **dikó.**

prikézsia fn *gyak* Szerencsétlenség. [< cig. *prikezhija* 'szerencsétlenség, baleset' (CigSz. 91)].

princ fn *gyak* **1.** A börtönben jó helyen dolgozó fogvatartott (pl. könyvtáros). Vö. **gumikapás, házicica. 2.** Vezető beosztású elítélt a börtönben, például írnok, raktáros. **Ö: siti~.** [ném. *Prinz* 'herceg'].

próbálkozás fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

próbanéger fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

procli fn *ritk* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

profi mn (és fn) *gyak* **1.** Jó; **lácsó. 2.** Okos (ember); **duplafejű.**

profisztár fn *ritk* Nagyon jó betörő. — **sztár.** Vö. **berepülős.**

profosz fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

pronyó fn *gyak* ⟨Sértésként⟩: Paraszt; **prosztó.**

prosti fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

prosztó fn *gyak* **1.** Paraszt ⟨ált. nem sértésként használják⟩. — **odákovics, pronyó, zsírosnyakú. 2.** Nem cigány ember; **paraszt.** [cig. *prōsto* 'paraszt' (Vek. 136)].

protis mn *ritk* Protekciós; **csókos.**

protkós mn *gyak* Protekciós, valamelyik elöljáró kedvence; **csókos.**

pröli fn *ritk* Honda Prelude kétajtós sportautó.

pubi fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

pucol tn ige *gyak* **1.** Elszökik; **télakol. Ik: meg~. 2.** Siet; **fürgézik.**

pucolós fn *gyak* **1.** Szökésben lévő, körözött személy. **2.** Olyan ember, aki mindig megpróbál megszökni a börtönből. — **szökős, tiplis, tiplizős.**

pucus fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

púder fn *gyak* Nagyot mondás, füllentés; **vaker.**

púderol tn ige Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

púderszöveg fn *ritk* Hazugság; **vaker.**

pufajka fn Dzseki, kabát; **pufi. Szh:** *Vastag, mint a ~ ujja.*

pufi fn *gyak* Kabát. — **józsi, kényszerzubbony, mikádó, nagyjózsi, pufajka, pufiruha, zubonó.**

pufiruha fn *ritk* Kabát; **pufi.**

puhít ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

pukk *~ra megy:* **a)** Mindent elveszít. **b)** Megbetegszik. **c)** Bűncselekménye lelepleződik a rendőrség előtt; **bebukik.** | *~ra tesz: gyak* **a)** Megöl; **hazavág. b)** Leüt, agyonüt; **szétver.** | *~ra vág:* Feltör egy autót; **felnyom[1].** | *~ra vágja magát: gyak* Öngyilkosságot követ el; **befarcol.** | *~on van:* Kifogyott, elfogyott mindene, elszegényedett.

pul (*púl* is) fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.** *~ban: gyak* Titokban.

puláru fn *ritk* Börtöbe becsempészett alkohol; **zugpia.**

pulicer fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [Szójáték: **police** 'rendőrség' × *Pullitzer József,* magyar származású újságíró, az egyik legrangosabb újságírói díj névadója].

pulos (*púlos, pullos* is) mn *gyak* **1.** Gazdag; **vastag. 2.** Irigy, önző, aki társai elől eldug mindent; **smucig. 3.** Kiszámíthatatlan; **link. 4.** Titokban, feketén dolgozó ember.

puloskodó fn *ritk* Csaló; **simlis.**

pulyka fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

pulykaól fn *gyak* **1.** Zárka; **cella. 2.** Fogda; **fogszi. 3.** Rendőrségi fogda; **futkosó. 4.** Magánzárka, egyszemélyes elkülönítő zárka.

pumpa *Felmegy a ~: gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed.**

pumpál tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

punci fn *ritk* **1.** Női nemiszerv; **mizs. 2.** Nő; **gádzsi.**

puncicsősz fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

puncus fn *ritk* Női nemiszerv; **mizs.**

puncsos mn *gyak* Olyan fogvatartott, akinek ismerőse van a börtönben dolgozó személyi állományban, protekciós; **csókos.**

puniella fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

punya fn *ritk* Kenyér; **máró.**

punyer fn *gyak* Rabló. — **betyár[1], erősember, erőszakos/fegyveres kéregető, gengszter, gyorslábú, kajakkéregető, katona[2], kéregető, készpénzt kölcsönző, rabis, rablófajzat, rózsasanyi, útonálló, zsivány.**

pupák fn *ritk* Férfi; **fószer** ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩.

purcinál tn ige *ritk* Többnek akar látszani, mint amilyen valójában, nagyképűsködik; **jasszoskodik.**

purdé fn *ritk* **1.** Cigány; **bokszos. 2.** Cigányasszony, feleség. [*purdé* 'ci-

gány gyerek’].

púró (*puró* is) fn *gyak* **1.** Már hosszabb ideje büntetését töltő fogvatartott ⟨megszólításként is⟩. — **csocsesz, kapitány, nyugdíjas, öreg, öreg bútor(darab)/csocsesz/csótány/hal/harcos/róka/sittes/zsivány, öregfiú, rája, régi bútor(darab)/harcos/hús/motoros/zsivány, róka[2], teknős, vén iszapszemű rája, vén cápa/róka/sittes/szárcsa, veterán.** Vö. **sittes. 2.** Férfi; **fószer. 3.** Idős férfi; **szivar.** [< cig. *phūro, phuro* ’öreg’ (Vek. 131].

purol ts ige *ritk* **1.** Lop; **csór. 2.** Mentegeti magát. **Ik: be~.** [? cig. *purril* ’elárul, beárul’ (CigSz. 92)].

puska fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

puszavál ts ige *ritk* Megöl, leszúr; **hazavág.** [cig. *pusavel* ’(meg)szúr, agyonszúr’ (CigSz. 92, Vek. 138)].

puszavel ts ige *ritk* Megöl, leszúr; **hazavág. Ik: agyon~.** [cig. *pusavel* ’(meg)szúr’ (CigSz. 92, Vek. 138)].

puszedó fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [cig. *pusado* ’rendőr’ (CigSz. 92)].

puszira ragos fn *gyak* Ellenszolgáltatás nélküli.

puszovál ts ige *gyak* **1.** Megöl, leszúr; **hazavág. 2.** Megkésel. [cig. *pusavel* (meg)szúr’ (CigSz. 92, Vek. 138)].

pusztul tn ige *ritk* Meghal; **megpusztul. Ik: el~, le~, meg~.**

pusztulat fn *gyak* Betegség.

putri fn *ritk* **1.** Zárka; **cella. 2.** Lakás; **kéró.**

putris fn *gyak* **1.** Cigány; **bokszos. 2.** Szegény; **csóri.**

puttony fn *ritk* **1.** Szigorított őrizet. (Már megszűnt büntetési nem.) **2. A** többszörös visszaeső kiszabott ítéletéhez hozzáadott plusz öt év. (Már megszűnt büntetés.)

putyerka fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.**

putyilovművek fn *ritk* Börtönben lévő üzem, ahol a fogvatartottak dolgozhatnak. [*Putyilov Művek,* az orosz-szovjet munkásmozgalom történetéből ismert szenpétervári gyár].

púzol tn ige *ritk* Szellent; **kanyerol.**

püfán de merdő *ritk* Nagyon rossz (?). Vö. **tré.**

püfékel tn ige *gyak* Cigarettázik; **blázol.**

R

rab fn *ritk* Piros csíkos nadrág, amit az elítéltek viselnek a börtönben. Vö. **bévésruha.**

raba fn *gyak* Rabszállító autó; **rabó.**

rabábécé fn *ritk* Az elítéltek kopogásos jelbeszéde, amit ma már csak nagyon kevesen ismernek és használnak.

rabamobil fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

rabb fn *ritk* Rablás; **rabi.**

rabbér fn *ritk* A börtön által adott fizetés; **adomány.**

rabbi fn *ritk* Rablás; **rabi.**

Rabcájtung fn *ritk* Börtön Újság; **Kiblicájtung.**

Rabcejtung fn *gyak* Börtön Újság; **Kiblicájtung.**

rabfogó fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

rabház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

rabi fn *gyak* Rablás. — **erőszakos (kölcsön)kéregetés, fegyveres kéregetés, fosztás, főrabbi, hari, lepucolás, leütéses**

kéregetés/lopás, rabb, rabbi, verekedéses lopás.

rabia fn *gyak* Börtön; **sitt.**

rabis fn *ritk* Rabló; **punyer.**

rablófajzat fn *ritk* Rabló; **punyer.**

rabminiszter fn *ritk* **1.** A felügyelet szolgálatában álló fogvatartott. Vö. **vamzer. 2.** A fogvatartottak vezetője, képviselője a személyi állomány előtt. Vö. **menő.**

rabnarancs fn *ritk* Hagyma.

rabó fn *gyak* Rabszállító autó. — **bádogdoboz, búbostaxi, csacsifogat, dilikocsi, fapados, fegyencjárat, hullaszállító, hússzállító, kalitka, káposztaszállító, kerekeszebra, konzervdoboz, limuzin, majomszállító, meseautó, pampabusz, raba, rabamobil, rabómobil, rabotursz, rácsos busz, rimaráma, szürke[1], találkozó, taxi, tornádó, turistabusz, vurdon, zsatartravel.**

rabómobil fn *gyak* Rabszállító autó; **rabó.** [*rab + (autó)mobil*].

rabosztály fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

rabotursz fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [*rab + tours*].

rabszolga fn *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

rácsap tn ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

rácsos fn *gyak* Börtön; **sitt.** ~ *akadémia/doboz/egyetem/kaptár/szálló: gyak* Ua. ~ *busz: gyak* Rabszállító autó; **rabó.**

radar fn *gyak* Fül; **lokátor.**

radaroz**ik** tn ige *gyak* Hallgatózik. — **kagylózik, sunál, sunázik.**

radáz**ik** tn ige *ritk* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

radiátor fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [Ti. **meleg**].

rádió fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

rádiós fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

raffael fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

rafináltkod**ik** tn ige *rtik* Csal; **lehúz.**

rafkós mn *gyak* **1.** Ravasz, rafinált, furfangos. — **bugyanglós, dörzsölt, firnyákos, kanyhalló, róka[3], sumák. 2.** Okos, eszes; **duplafejű.**

raga fn *ritk* Önkielégítés; **rejszolás.**

ragad *ritk* **Szh:** ~ *a keze, mint a kenyérre a vaj:* Nagyon szeret lopni (Tököl).

ragarongy fn *gyak* Használt ruha vagy rongydarab, ami önkielégítés után az ejakulátum felfogására szolgál. — **fékrongy.**

ragáz**ik** fn *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

ragyi fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

rahedli fn *gyak* Börtönbe küldött élelmiszercsomag.

ráhegeszt ~*ik az ajtót.*

ráizgul tn ige *gyak* Beleszeret.

raj mn *gyak* **1.** Nagyon jó; **lácsó. 2.** Hozzáértő, valamiben nagyon jó. **3.** Gazdag; **vastag.** [cig, *raj* 'úr; király' (CigSz. 97)].

rája fn *ritk* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.** *Vén iszapszemű ~: gyak* Ua.

rajcsos fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.** [**rajzos**].

rajkó fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

rajzolás fn *ritk* Pénzhamisítás.

rajzoló fn *gyak* Tolvaj; **bugás.**

rajzos fn *gyak* Zsebtolvaj; **zsebes.** [argó *rajzol* 'lop' < ném. *reißen* 'szakít, magához ragad, megkaparint'].

rakéta fn *ritk* **1.** Cigaretta; **bláz. 2.** Öreg férfi; **szivar. Ö: csont~.**

rakló fn *gyak* Magyar ember. Vö. **pa-**

raszt. ⟨Megszólításként is; **darátom**⟩. [< cig. *raklo, rāklo* 'nem cigány fiú' (Vek. 139)].

rákóci fn *ritk* Ötvenforintos bankjegy. — **bécsákó.** [A régi ötvenforintos bankjegyen II. Rákóczi Ferenc képe volt látható]rákócitér fn *ritk* Folyosó a női börtönben. [A prostituáltjairól hírhedt budapesti Rákóczi térről].

rákos fn *ritk* Rendőrségen dolgozó személy; **faxos**.

rambó fn *gyak* **1.** Fegyőr; **smasszer. 2.** Verekedős ember; **kajmár.** [*Rambo,* amerikai akciófilmek magányos hőse].

ramnyi fn *gyak* Nő, lány; **gádzsi.** [cig. *romnyi* 'cigány asszony; feleség' (CigSz. 100) × **rányi**].

ránt *Csőre rántja magát. Csőre van rántva. Faszra ~.*

rányi fn **1.** *gyak* Nő, lány; **gádzsi. 2.** *ritk* Prostituált; **rinya. 3.** *ritk* Idős hölgy; **banya. 3.** *ritk* A börtönben homoszexuális szolgáltatást nyújtó férfi. Vö. **köcsög.** [cig. *rānji* 'úrnő' (Vek. 139)].

rápakol tn ige *ritk* Megüt; **beborít.**

ráránt tn ige *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.**

rászárad ~ *a lakat.*

rászedő fn *ritk* Csaló; **simlis.**

rata fn *ritk* Öreg férfi; **szivar.** [—Szójáték: *Rata* 'II. világháborús szovjet harcirepülőgép vadászgép (Polikarpov I–16)' × **ratata** 'öreg férfi']

rátapad tn ige *gyak* Követ.

ratata fn *ritk* Öreg férfi; **szivar.** [Szójáték, *tata*].

rátesz tn ige *ritk* Megver; **beborít.**

ratyi (ritk. *rátyi*) fn *gyak* Homoszexuális. [? cig. *rātji* 'este, éjszaka' (Vek. 140) / ? cig. *rāklji, raklji, rakji, rakli* '(nem cigány) lány' (Vek. 139)]. — **bea, bojler, buhi, buzeráns, buzerátor, buzi, buznyák, buzogány[1], buzzancs, csíra, csiribiri, csúzliszájú, faszleső, faszrázó, fasztolvaj, ferde, forró[1], füleskancsó, gabika, gennygóc, genyóláda, homi, homó, homokos, kajmán, kandúr, kanibaba, kétéltű, kislány, krajcár, kurva, langyi, langyos, meleg[1], melegszendvics, műanya, nagyi, pirosmasnis, radiátor, ragyi, ratyikutya, retúros (köcsög), retvás, rezsó, seggbe baszott gyökér, spanglis, spermahajder, szokeráló, szokerálós, szopós, tátó, tátos, tréboj, végbélkéjenc.** Vö. **cindázó, köcsög, nyitott, szarfaszú, zsanmari; tengerpart.**

ratyiház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

ratyija fn *gyak* **1.** Szeszesital; **csopánka. 2.** Pálinka; **pálesz.** [< cig. *rātjija* 'pálinka' (Vek. 140)].

ratyikutya fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

ráüt tn ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

ravanc fn *ritk* Motozás; **hipi.** [*rovancs* 'leltári ellenőrző vizsgálat'].

ravatalozó fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

ráver tn ige *gyak* **1.** Megbüntet, büntetést kiszab; **megmér. 2.** Megver; **beborít.**

rázizzen tn ige *ritk* A neki tetsző dolgot megpróbálja megszerezni.

rázós mn *ritk* Veszélyes. — **húzós[1].**

reccsent ts ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

recseg tn ige *ritk* Beszél; **borbiszál.**

recsegő fn *ritk* **1.** Száj; **muj.** *Fogd be a ~det!:* Legyél csendben, hallgass el! Vö. **lelő. 2.** Hangszóró; **hangos.**

recska fn *gyak* Önkielégítés; **rejszolás.**

recskáz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

redva fn *gyak* Kosz.

redvás mn *gyak* Koszos; **dzsuvás**

regcsi fn *ritk* Reggeli.

regél tn ige *ritk* Beszél; **borbiszál.**

régi ~ *bútor(darab)/harcos/hús/motoros/zsivány: gyak* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.**

rejbi fn *ritk* Gyufa; **masina.** [ném. argó *Reiberl* 'ua.' (Wolf 265, Dahn 249)].

rejsz fn *gyak* Önkielégítés; **rejszolás.**

rejszol tn ige *ritk* **1.** *gyak* Önkielégítést végez. [ném. *reißen* 'ránt, rángat, cibál' (Dahn 249)]. — **botozik, brunzol, cibálja a répát, csuklóra gyúr, fényesíti a bohócot, hokizik, kardozik, kézimarcsázik, kézimunkázik, kicsapja a lasszót, lemegy jógába, makizik, marikmarcsázik, markozik, marokmarcsázik, masztizik, matyizik, mozizik, összefekszik marokmarcsával, pofon vágja jakabot, pöcközik, ragázik, ráránt, recskázik, siel, szálkásít, veri a kárit/lompost, veri magát, zsibizik. 2.** Közösül; **dug.**

rejszolás fn *gyak* Önkielégítés. — **lazítás, majomcsapda, makiverem, marokmarcsa, maszti, matyi, raga, recska, rejsz, zsibi.**

rekluzion fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].** [fr. *reclusion* 'visszavonultság, elzárkózás', *reclusion perpétuelle* 'életfogytiglani börtön'].

remaj *Beáll nála a ~: ritk* **1.** Megijed; **berinyál** (Szeged). **2.** Fél; **darázik.**

rend *ritk* **Szj:** *Tegyél ~et, mert ha bejön a főtörzs megbassza a méhedet!:* ⟨Felhívás takarításra, reggeli takarítás előtt használt kifejezés⟩ (Db., Nyh.).

rendőr fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

rendőrcsizma *gyak* **Szh:** *Olyan, mint hat pár ~:* Buta; **dilinyós.**

rendőrpárti fn *ritk* Besúgó, áruló; **vamzer.**

renegát fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [*renegát* 'aki átáll az ellenséghez, áruló].

répa fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** *Cibálja a ~: ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.** *Kicsavarja a ~t: ritk* Vizel; **brunyál.**

repedés fn *gyak* **1.** Női nemi szerv; **mizs. 2.** A zárka ajtaján lévő kémlelőnyílás; **cirkli.**

repedtsarkú fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

repül *~ve jön ki a zárkából a gondolata.*

repülőpilóta fn Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

repülős fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [Vö. **malévreklám**].

repülősó fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

rés[1] fn *gyak* Női nemiszerv; **mizs.**

rés[2] *~en van: gyak* **1.** Betörés közben őrt áll, figyel; **hesszel. 2**. Néz, figyel; **dikázik.**

reszelés *Erőszakos ~.*

retek fn *ritk* **1.** ⟨A fegyőrök által használva:⟩ Elítélt; **sittes. 2.** Csúnya nő; **szutyok.** *Vén ~:* Idősebb nő; **banya.**

retekfejű fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

reterát fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

retkes mn *ritk* Rossz; **tré.**

retkesnyakú fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

retúr fn *ritk* Közösülés; **dugás.**

retúros fn és mn *gyak* **1.** Homoszexuális; **ratyi.** ~ *köcsög:* Ua. **2.** Biszexuális; **béka[1].** ~ *buzi: ritk* Mindkét nem szerepét alakító homoszexuális férfi.

retúrozás fn *gyak* Homoszexuális párkapcsolat.

retvás fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

retyi fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

retyija fn *ritk***1.** Szeszesital; **csopánka. 2.** Pálinka; **pálesz.** [**ratyija** 'ua.' < cig. *rãtjija* 'pálinka' (Vek. 140)].

retyó fn *gyak* Illemhely. — **budi, büdi, döntetlen, falazatlan büdöske, fülke, hokihelyiség, hokitokihely, iroda, istálló, kló, klotyó, klozett, klozi, konzulátus, körguggolda, krinyó, kuláré, kulázó, kuloár, lévás, mindenevő, minden pénzt felemésztő lyuk, nullásbüfé, önkielégítő, pottyantó, reterát, retyi, révás, revattó, rotyi, rotyó, rötyi, rötyó, sarki pihenő, sklozett, slozé, slozett, slozi, szavazóhelyiség, toalett, tojoda, tojolda, tötyi, zsuzsa, zsuzsi, zsuzsika.**

révás fn *gyak* Illemhely; **retyó.** [*révai* 'ua.' (Szir. 41). A *révai* alakulására: ***ret****erát,* ***reti****rát* 'illemhely' ***reti****k* 'illemhely' (< ném. *Rettig* 'retek') *révai* 'illemhely' (*rettig/retik révai: Révay utca* < *Rettig utca* (Bp. VI. ker.): Szir. 12, Bárczi 1932: 24].

revattó fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [*révai* 'ua.' (Szir. 42)].

réz fn *gyak* Arany; **fuksz. Ö: drága~, kemény~.**

rézbőrű fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

rezel tn ige *ritk* Fél; **darázik.**

rezidencia fn *gyak, tréf* Zárka; **cella.**

rezonál ts ige *ritk* Fél; **darázik.**

rezsó fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [Ti. **meleg**].

ribanc fn *gyak* Prostituált; **rinya.** *Piroslámpás ~: ritk* Ua.

ribi fn *gyak* Prostituált; **rinya.** [**ribanc**].

ribikóka fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [Szójáték, **ribi** × *libikóka* 'mérleghinta'].

ricsaj fn *ritk* Nő, lány; **gádzsi.** [Szójáték, **csaj**].

riccs fn *ritk* Módos, gazdag, tehetős; **vastag.** [< ang. *rich* 'gazdag'].

ricse fn *ritk* Rizses bab. [**1.** jid. *ricset* 'babból és árpakásából készült szombati zsidó étel' (Száj. 54). **2.** ? *Ricse,* a b a b o s kendőt viselő Betrice együttes becenevéből].

rifke fn *gyak* **1.** Nő; **gádzsi. 2.** Prostituált; **rinya.** [Jid. *rüfke-* nő].

rigli fn *ritk* Zár.

riglizik tn ige **1.** Feltör egy autót; **felnyom[1]. 2.** *ritk* Betör; **becsenget.**

riglizős fn *ritk* Betörő; **berepülős.**

rigó[1] fn *gyak* Cigarettacsikk; **dekk.** *Lövöm a ~t!* 'Igényt tartok a csikkre!'

rigó[2] fn *ritk* Pörkölt csőtésztával.

rigó[3] fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató féfi; **májer.** [? **strigó**].

riherongy fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

riheskutya fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

rimaráma fn *ritk* A női börtönök rabszállító autója. Vö. **rabó.**

ringyó fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

rinoldó fn *ritk* ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása⟩; **darátom.**

rinya fn *gyak* Prostituált. — **ágybetét, aranylány, bakasári, bárcás, baszós, cafka, cajka, cédulás, dajna, dög, döglégy, éjféli pillangó/tündér, éjszakai pillangó, elvtársnő, farokmarcsa, faszcibáló, fasznyelő, fasztarisznya, fasztolvaj, fegyverszakértő, figuramanci, fullextrás[2], futtatott, gálya, guminő, gyűrűs, hajtós(lány), kanca, kárikatona, kéjosztó, kereső, kotton, könnyűlány, közhasznú, kúrógép, kuruc, kurva, kurvanéni, kurvinyó, lepedőakrobata, lotyó, lubár, lubáré, lubáró, lubnya, lugnya, lugnyi, lunya, luvnya, maca, muff, olcsólány, örömhölgy, örömlány, pillangó, piroslámpás[1]**

(ribanc), pluszdoboz, prosti, rányi, repedtsarkú, ribanc, ribi, ribikóka, rifke, riherongy, ringyó, ripacs, rodamári, rodás, rodázó, sarki csillag/kankalin, sároshátú, singyi, spermabank, stopposlány, sűrűn használt elvtársnő, szajha, szakadt, szétkúrt pina piros lámpával, szextanár, szextudós, szutyok, tutajos, útszéli, ürömlány, üzletasszony, vadáru, vadász, vécépumpa. Vö. **kutató, lámpa.**

rinyál tn ige *gyak* Fél; **darázik.** [? cig. *rinji* 'fűrész' (Vek. 141) *rinyál* 'fűrészel' 'remeg, fél', vö. *citerázik;* vagy: cig. *rinel* 'csurog, folyik' (Erd.), tkp. összepisili magát, bevizel a félelemtől].

rinyáló mn *gyak* Félős ember; **majrés.**

rinyálós mn *gyak* Félős ember; **majrés.**

rinyás mn *gyak* Félős ember; **majrés.**

rinyáz**ik** tn ige *gyak* Fél; **darázik.**

rinyi fn *gyak* Nagyon jó barát a börtönben, akivel mindent meg lehet osztani; **rinyós.**

rinyó mn *gyak* Feles, közös. **Ö: csicska~.**

rinyós fn *gyak* Barát, akivel mindenben oszozik a társa: mindenük közös, közösen használják mindenüket. — **rinyi, risztes (csávó), span, spanos.** Vö. **kampi. Ö: titkos~.**

ripacs fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

risel tn ige *ritk* Fél; **darázik.**

riszál *~ja magát: gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

risztel ts ige *gyak* Megfelez valamit, a barátjával megoszt. **Ik: el~.** [argó *risztel* 'osztozkodik a zsákmányon' ném. *reißen (rißt)* 'szakít', vö. ném. *Riß* 'préda, nyereség']. — **mutyizik.** Vö. **dopas.**

risztes fn *gyak* Barát, társ a börtönben, akivel a másik mindent megoszt; **rinyós.** ~ *csávó:* Ua.

ritkítás fn *ritk* Emberölés; **gyilok.**

rizsa fn *gyak* Hazugság; **vaker.** *Hinti a ⅄: ritk* **a)** Beszél; **borbiszál. b)** Hazudik; **kamuzik.** *Nyomja a ⅄:* Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

rizsaszemű fn és mn *gyak* Ázsiai (kínai, mongol vagy japán) ember; **vágottszemű.**

rizsáz**ik** tn ige *gyak* **1.** Beszél; **borbiszál. 2.** Mellébeszél, hiteget; **kábít.**

rizsbor fn *ritk* Börtönben készített alkohol tartalmú ital; **csopánka.**

rizsevő fn *ritk* Kínai ember.

robbantott ~ *csirke: gyak* **a)** Rizzsel összekevert csirkehús. **b)** Olyan sült csirke, ami annyira égett, hogy szinte felismerhetetlen.

robébi fn *ritk* Fegyőrnő; **csukibaba.** [Szójáték, *Probébi* (csecsemőtápszer) × **bébi** 'nő' × **robija** 'börtön'].

robi fn *gyak* Munka; **bulcsi.** [**robot** 'ua.'].

robija (*róbija* is) fn *gyak* Börtön; **sitt.** [< cig. *robija* 'börtön' (Vek. 141)].

robot[1] fn *gyak* Munka; **bulcsi.** ~ *a zingeren: gyak* Munka a kalocsai intézet varróműhelyében. [*robot* 'kényszermunka'].

robot[2] fn *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*robot* 'automata gép'].

robotol tn ige *gyak* Dolgozik; **bulcsizik.**

robotoló fn *ritk* Fenyítés miatti külön büntetését töltő fogvatartott.

Rock FM Ld. **Ahoj rokk efem!**

rodamári fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

rodás fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

rodázik tn ige **1.** *gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat. — **árul(ja magát), bedobja magát, beszerez, csaplizik, éhes a genyóra, fárol, fixíroz, fut[1], hajt, kéjeleg, kelleti magát/a picsáját, kerít, kiáll, kolbászol, korzózik, koslat, kóstol, kuncsaftol, kurválkodik, les[1], libeg, méterre vadászik, palizik, pásztáz, placcol, portyázik, radázik, riszálja magát, spárgázik, stájszol, stikkel, strihel, strikel, szambázik, szellőztet, széthúzza a mindzsót, tárogat, üzletben van, üres a picsája, üzletelni indul, vadászik (a faszra), virtol.** Vö. **körút, kutató, piros lámpa alatt áll. 2.** *ritk* Orálisan közösül; **obizik. 3.** *ritk* Pénzt keres. [cig. *rodel* 'keres (pénzt is)' (Vek. 141)].

rodázó fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

rojtos *~ra üli a fenekét.* **Szj:** *~ra kúrom a segged!*

róka[1] fn *ritk* Száz forint(os bankjegy); **kiló.** [Piros színe miatt].

róka[2] fn *gyak* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.** *Vén ~:* Ua.

róka[3] fn *ritk* **1.** Ravasz (ember); **rafkós. 2.** Házasságszédelgő.

rokkos fn *ritk* Beteg. — **gyárihibás, kripli[1], mángó, rühes, százlábú, telepes, zombi.** [? *rokkant*].

rom fn és mn *gyak* Cigány; **bokszos.** [< cig. *rom* 'cigány (ember)' (Vek. 142)].

roma fn és mn *gyak* Cigány; **bokszos.** [< cig. *rom* 'cigány (ember)', *roma!* 'cigány! (hívó eset)' (CigSz. 100, Vek. 142)].

román fn és mn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

Rómeó Szj: *Bejött, mint ~, kimegy, mint Júlia: gyak* Homoszexuálissá válik a börtönben; **bebuzul** (BpK.).

romi fn *ritk* Alfa Romeo típusú gépkocsi; **alfa.**

romizik tn ige *ritk* Dühöng. [cig. *rominel* 'megront, elpusztít' (Vek. 143)].

romnyi fn *gyak* **1.** Nő; **gádzsi. 2.** Cigánylány. — **gádzsi. 3.** Barátnő, menyasszony, feleség; **gádzsi.** [< cig. *romnyi* 'cigány asszony; feleség' (CigSz. 100)].

romungró fn *gyak* Elmagyarosodott cigány. [< cig. *romungro* 'magyarcigány férfi (nem tud cigányul)' (CigSz. 100)]. — **rúdugró, rumungrica, rumungró.**

rondi fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [? **romnyi** 'nő' × *ronda* 'csúnya'].

rongy fn **1.** *gyak* Ezer forint(os bankjegy). — **baba[2], bartók, lepedő, mij(a), milla, misi, ropi[2], rugó, szoptatós, zöldhasú, zsuzska[1]. 2.** *gyak* Pénz; **éles. 3.** *ritk* Farmernadrág; **fari. 4.** *ritk* Rabruha; **bévésruha.**

rongyleves fn *ritk* Tojásleves.

rongyos mn *gyak* Szegény; **csóri.**

ropi[1] fn *ritk* **1.** A cellaablak rácsa; **ablakdísz. 2.** Fegyőr; **smasszer. 3.** Gyenge (ember); **gizda.** [*Ropi,* sós pálcika].

ropi[2] fn *ritk* Ezer forint, ezerforintos bankjegy; **rongy.** [**ropogós** 'pénz'].

ropogós fn *ritk* Pénz; **éles.**

rostál tn ige *ritk* Nagydolgát végzi, székel; **kulázik.**

rossz *~ lóvé* .

Rottenbiller Szh: *Bukik, mint ~.*

rotyi fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

rotyó fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

rotyogtató fn *ritk* Fenék; **bul.**

rottyantó fn *ritk* Fenék; **bul.** *Befeszít a ~ba: ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl** (Szeged).

rovancs fn *ritk* (Felszerelési tárgyak, eszközök) ellenőrzése.

rovázik tn ige **1.** *gyak* Sír. — **rovel. 2.**

Fél; **darázik.** [cig. *rovel, rōvel* 'sír' (Vek. 143)].

rovel tn ige *gyak* Sír; **rovázik.** [< cig. *rovel, rōvel* 'sír' (Vek. 143)].

rózsasanyi fn *ritk* Rabló; **punyer.** [*Rózsa Sándor,* híres 19. századi betyár].

rózsázás fn *ritk* Takarítás; **sikamika.** [? a WC tisztítással járó „illatok" után].

rozsdás fn *gyak* Ötezer forint(os bankjegy). — **csúnya.**

röcsög fn *ritk* Rendőrségen dolgozó ember; **faxos**.

rötyi fn *gyak* Illemhely; **retyó.**

rötyó fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

rövidítés fn *ritk* Öncsonkítás.

rőzse fn *gyak, tréf* Haj; **hári.**

rudi fn *ritk* Száz forint(os bankjegy); **kiló.** [*Róka Rudi,* mesefigura **róka**[1] 'száz forint(os bankjegy)'].

rudoncsepp fn *ritk* Spermium. [ti. *rúdon csepp*].

rúdugró fn *ritk, gúny* Elmagyarosodott cigány; **romungró.** [Szójáték, **rumungró**].

rugó fn *gyak* Ezer forint(os bankjegy); **rongy.** [? szleng *rupó* 'pénz'].

rulett *~je van: ritk* Szerencséje van; **mákja van.**

rulettes mn *ritk* Szerencsés; **mákos**[2]**.**

rumnya fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [**romnyi** 'ua.' < cig. *romnyi* 'cigány asszony; feleség' (CigSz. 100)].

rumungrica fn *ritk* **1.** Elmagyarosodott cigány; **romungró. 2.** Sátoros cigány. [cig. *romungrica* 'magyarcigány nő (nem tud cigányul)': CigSz. 100].

rumungró fn *ritk* **1.** Elmagyarosodott cigány; **romungró.** [cig. *romungro* 'magyarcigány férfi (nem tud cigányul)': CigSz. 100].

ruppó fn *gyak* **1.** Pénz; **éles. 2.** Egyforintos pénzérme. [cig. *rup* 'ezüst; forint' (Vek. 143), *rupūno* 'ezüstpénz' (CigSz. 101)].

ruppótlan mn *gyak* Nincstelen, pénztelen, szegény ember; **csóri.**

rupun fn *ritk* Arany; **fuksz.** [*rupuno, ruppuno* 'ezüstből való, ezüst-' (Vek. 143)].

ruszki fn és mn *gyak* Orosz vagy ukrán (ember). — **szovjetszkije.**

rühes mn *ritk, tréf* Beteg; **rokkos.**

S

sajogat ts ige *ritk* Bántalmaz; **beborít.**

sakkoz**ik** tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

salak fn *gyak* Széklet; **kula.**

salakol tn ige *gyak* Nagydolgát végzi az illemhelyen, székel; **kulázik.**

saller fn *gyak* Pofon; **csattanó.** *Nyomat egy ~t: ritk* Pofon vág, arcul üt; **beken.**

samesz fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [*samesz* 'egyházfi; templomszolga' < jid. *sámesz* 'szolga, egyházfi, hiköszségi altiszt' (Száj. 55, vö. TESz. III, 481)].

sandaszemű mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

sanelkosztüm fn *ritk* Női rabruha. Vö. **bévésruha.** [*Chanel,* nőiruha-márka].

sápadtarcú mn és fn *ritk* Nem cigány, fehér bőrű (ember). Vö. **paraszt.**

sapci fn *ritk* Barát; **kampi.**

sár fn *gyak* Adósság, tartozás. [**saras, sáros** 'adós'].

saras mn *gyak* **1.** Adós. **2.** Bűnös valamiben. **Sáros.**

sárga fn *gyak* Arany; **fuksz.**

sárgacsikó fn *gyak* Új bűnügy, amire akkor derül fény, mikor a fogvatartott már egy előző bűntény miatt börtönben van. Vö. **bevágtatott a kiscsikó. — csikó[2].**

sárgalábú fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

sárgalapos mn *gyak* Bolond, gyengeelméjű; **dilinyós.**

sárgaréz fn *ritk* Arany; **fuksz.**

sárhányó fn *ritk, tréf* Láb; **virgács.**

sárkányos *~at beszél: ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít.** [Vö. *„Majd azt is meséld el, amikor a sárkánynak tüzet adtál!”*].

sarki *~ csillag: gyak* Prostituált; **rinya.** *~ kankalin: ritk* Ua. *~ pihenő: ritk* Illemhely; **retyó.**

sarok *Beáll a ~ba: ritk* Meghunyászkodik (Ke.).

sáros fn *gyak* **1.** Bűnös valamiben, bűncselekményt követett el. *~ lesz:* Bajba kerül; **betép.** Vö. **betép. — cinkes, saras. 2.** Adós valakinek. — **saras.** [Ném. *kotig* (tkp. sáros) ’adós’].

sároshátú fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

sasfióka fn *gyak* Tiltott áru a börtönben, amellyel a fogvatartottak egymás között üzletelnek; **okosság** (BpK.).

saslyuk fn *ritk* Zárka; **cella.**

sasol ts ige *gyak* Figyel; **dikázik.**

sasoló fn *ritk* A betörő segítője, aki a bűncselekmény elkövetése közben őrt áll; **hesszelő.**

sasszem fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

Satarata fn *gyak* A Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön elnevezése.

sátoros fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

satu fn *ritk* Kéz; **csülök.**

sé fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [cig. *šej, šēj* ’(cigány)lány’ (Vek. 46)].

sebes fn *ritk* Tolvaj; **bugás.**

seft fn *gyak* Üzlet, adásvétel lebonyolítása; **biznisz.** [ném. *Geschäft* ’ügy, üzlet(kötés)’ (Dahn 256)].

seftel tn ige *gyak* **1.** Üzletel; **bizniszel. 2.** Csereberél. **3.** Pénzt vált.

seftes fn és mn *gyak* **1.** Üzleteléssel foglalkozó (ember).

segéd fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

segg fn *gyak* Fenék; **bul.** *~be pisztolyoz:* Análisan közösül; **megköcsögöl**. Vö. **pisztolyoz.** *~be baszott gyökér/ darumadár. Mákosra üli a ~ét.* **Szj:** *Rojtosra kúrom a segged! Ütnöd kell a ~edért!*

seggbekuki fn *ritk* Anális közösülés; **análszex.**

seggbetetoválás fn *ritk* Anális közösülés; **análszex.**

seggbeverősdi fn *ritk* Anális közösülés; **análszex.** *~t játszik: ritk* Análisan közösül; **megköcsögöl** (Szeged).

segges *~ nemi szeretkezés: ritk* Anális közösülés; **análszex.**

seggfej fn *ritk* Okos; **duplafejű.**

seggi fn *ritk* Fenék; **bul.**

segglehelet fn *ritk, tréf* Szellentés; **végbélfütty.**

segítő fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

séj fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [< cig. *šēj* ’(cigány)lány’ (Vek. 46)].

sék fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [cig. *šej, šēj* ’(cigány)lány’ (Vek. 46)].

selyem fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

selyemfiú fn *gyak* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

selyemgyerek fn *ritk* Beépített ember, áruló, besúgó; **vamzer.**

semmi mn és fn *ritk* Kicsi, kis termetű

(ember); **cinó.**

semminélküli mn *ritk* Szegény; **csóri.**

senkiházi mn *ritk* Szegény; **csóri.**

seprűhúzás fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerültek ugratására szolgáló próbatétel. (Az újoncot oldalt ráfektetik egy földre leterített pokrócra helyezett seprűnyélre (újabban félig megtöltött, nagy méretű műanyag üvegre), és azon — egy ember a lábánál, egy a fejénél — húzzák, mozgatják. Durvább esetben egy vagy két ember rá is ül az újoncra. A beavatás ezen formája zúzódásokhoz, esetleg bordatöréshez is vezethet.) Vö. **bekóstolás.**

séró fn *gyak* **1.** Haj; **hári.** *Belövi a ~t:* Megfésülködik. **2.** Fej; **búra.** [< cig. *šēro* 'haj' (Vek. 153)].

sertepertélés fn *ritk* Sepregetés.

sérvesfaszú fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

sétáló fn *gyak* Börtönudvar; **brodvéj.**

sétány fn *ritk* Folyosó; **trepni.**

sete fn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.**

síber fn *gyak* Csempész. [*síber* 'csempészéssel nyerészkedő személy' < ném. *Schieber* 'tisztességtelen üzleteken nyerészkedő személy; értékeket a határon átcsempésző személy' (TESz. III, 530)].

síbol ts ige *ritk* **1.** Csempész; **gründol**. **2.** Csal; **lehúz.** [*síbol* 1. '(nagyban) csempész', 2. 'kártyázásban a talont kicseréli' ném. argó *schieben* 'ua.' (TESz. III, 531)].

siel tn ige *gyak* **1.** Vizel, pisil; **brunyál. 2.** Önkielégítést végez; **rejszol.**

sikáló fn *gyak* Felmosórongy; **fóka.**

sikamatyi fn *ritk* Másokat ellenszolgáltatás nélkül kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

sikamika fn *gyak* Takarítás. — **csiszamisza, matatás, rózsázás, sikárolás.**

sikamikaszer fn *gyak* Takarítószerek összefoglaló neve.

sikárolás fn *ritk* Kőmosás; **sikamika.**

sikátor fn *ritk* Folyosó; **trepni.** [Ti. *sikálni* kell.]

siker mn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.** [(< ném. argó *Schicker* 'részeg': Wolf 283) < jid. *siker* 'részeg, berúgott' (Száj. 57, vö. Zolnai 1953b)].

sikít tn ige *ritk* **1.** Csal, főleg kártyában; **cinkel. 2.** Pénzt sikkaszt. — **sikkant.** [*sikkaszt* 'rábízott értéket jogtalanul eltulajdonít, saját hasznára fordít'].

sikító fn *gyak* Sikkasztó. — **sikítós.**

sikítós mn *ritk* Sikkasztó; **sikító.**

sikkant fn *ritk* Sikkaszt, csal; **sikít.**

siksze fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [*siksze* 'cselédlány' (Raj. 91), jid. *schiksse* 'nem zsidó (paraszt) lány' (Dahn 259)].

siló fn *gyak* **1.** Étel; **kajesz. 2.** Étkezés; **burkolás.**

silóz**ik** fn *gyak* Eszik; **burkol.**

sima[1] fn *ritk* ⟨A prostituált egyik szolgáltatásaként:⟩ csak közösülés.

sima[2] fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [? *simabőrű* 'az ember megnevezése a „rókák nyelvében" Fekete István Vuk c. regényében'].

simító fn *ritk* A betörő egyik segítője, aki betörés közben őrt áll, figyel; **hesszelő.**

simlis fn és mn **1.** *gyak* Csaló. — **gauszer, hamis, játékos, kitanult, kókler, lehúzó(s), leszedő, levevő, nyakkendős bűnöző, puloskodó, rászedő, svindler, svindlis, szerencsejátékos, trükkös, uzsorás, ügyeskedő, zsivány. 2.** *ritk* Besurranó tolvaj; **markecoló. 3.** *ritk* Olyan (fogvatartott), akinek kevés az ítélete a bűncselekményeihez képest. **4.** *ritk* Sza-

bálysértés bűntette miatt börtönben tartózkodó (fogvatartott); **dögevő. 5.** *ritk* Pénzbüntetés meg nem fizetése miatt börtönbe került (fogvatartott). **6.** *ritk* Társait kihasználó (fogvatartott); **májer. 7.** *ritk* Protekciós (fogvatartott); **csókos. 8.** *gyak* Megbízhatatlan (személy); **link. 9.** *gyak* Szökevény. **10.** *ritk* Szegény; **csóri. 11.** mn *gyak* Rossz; **tré.** [ném. argó *Schimmler* 'szökött fogoly' (Dahn 259, Wolf 285)].

simlisked**ik** tn ige *gyak* Csal; **lehúz.**

simlisszajré fn *ritk* A börtönbe becsempészett dolog. — **zugáru.**

simliz**ik** tn ige *gyak* Csal; **lehúz.**

singáló fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [cig. *šingālo* 'csendőr' (Vek. 154)].

singyi fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

sintér fn *ritk, gúny* Börtönorvos; **mengele.**

sipista fn *ritk* Hamiskártyás; **cinkes.** [ném. *Sipist* 'ua.'; | ném. *Schippen* 'kártyában pikk, illetve zöld' (Faz. 152, Dahn 260)].

sípláda fn *ritk* Vezetékes rádió; **hadovaláda.**

sír *~ba rak: ritk* Megöl; **hazavág.**

siralomház fn *gyak* Fegyház; **agymosó**[1]**.**

sírásó fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

sirató fn *ritk* **1.** Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg. 2.** Betegszoba; **gyengusz.**

síróterem fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség; **beszélő.**

sitikóter fn *ritk* Börtön; **sitt.**

sitiperigéc fn *ritk* Az elöljáróknak, felügyelőknek hízelgő, szolgálatot tevő fogvatartott; **nyálgép.** Vö. **perigéc.**

sitiprinc fn *gyak* Jó beosztású elítélt a börtönben (pl. írnok, raktáros).

sitiruci fn *ritk* Rabruha; **bévésruha.** [**siti** + *ruci* 'ruha'].

sitkó fn *gyak, tréf* Börtön; **sitt.**

sitt fn *gyak* Börtön. *~re vág: ritk* Letartóztat; **bekaszniz.** [argó *sittel* 'börtönbe zár' *besittel* 'ua.' ném. argó *verschütten* 'elfog, letartóztat, becsuk' (TESz. III, 550); vö. még cig. *čhitto* 'rab' (Vek. 47)]. — **a farm, ahol élünk; akadémia, állatkert, álomkastély, áristom, böri, bröncsi, buzilak, csillagszálló, csurmó, dutyi, dutyó, dutty, egyetem, fehérház, feketeerdei klinika, gettó, grandhotel, ház, hotel, hűvös, intézet, kaptár, karcer, kastély, kaszni, kazamata, kerékpármegőrző, ketrecesház, kollégium, konzerváló, kóter, kótler, kotter, láger, lelenc(ház), lincsház, melegház, oktatóiskola, óvóhely, palota, pandavec, pihenő, rabia, rácsos (akadémia/doboz/egyetem/kaptár/szálló), robija, sitikóter, sitkó, sittikóter, szálló, szegények otthona/nyugvója, szénbánya, szűzek háza, továbbképző, tömlöc, tömlönc, túlvilág, végállomás, zebrakastély, zebraól.** Vö. **kalitka.**

sittes fn **1.** *gyak* Fogvatartott, rab. *Vén ~.* — **akadémikus, akemált, balek, balfácán, balfasz, börtöntöltelék, csöves, egyetemista, fegyenc(es), fogoly, gengszter, hárombetűs, kadét, káten, mennyhelyes, retek, szám, zsivány.** Vö. **újonc, púró, fullextrás**[1]**. 2.** ritk Többszörös visszaeső fogvatartott; **zuhanóbombázó.**

sittesduma fn *ritk* A börtönben használt, a fogvatartottak által beszélt nyelv, börtönszleng.

sittikóter fn *ritk* Börtön; **sitt.**

sivár fn *ritk* Kisebb bűntényért, kevés időre ítélt fogvatartott; **tyúktolvaj.**

skac fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.** [?*Srác* torz.]

skálni fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

skápli fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

skárpi (gyak. *skarpi)* fn *gyak* Cipő. [*eszkarpen, Escarpin* 'tánccipő, könnyű cipő']. — **bakelló, baki, bakesz, csuka, dorkó, futómű, kalucsni, ködvágó, lépegető, mérföldlépő, pápúcsi, pipő, skálni, skápli, skárpit, skárpli, surci, súz, tengó, topogó.**

skárpit fn *ritk* Cipő; **skárpi.** [**skárpi** 'ua.' × *kárpit*].

skárpli fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

skip fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

sklozett fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [**klozett**].

skribrerduma fn *ritk* Hamis beszéd, hazugság; **vaker.** [*skribler* 'tehetségtelen író, zugfirkász; illetéktelen jogászi tevékenységet kifejtő személy' + **duma** 'beszéd'].

skubiz**ik** ts ige *ritk* Néz, figyel; **dikázik.**

skugiz**ik** ts ige *ritk* Figyel; **dikázik.**

skuló (ritk. *skúló*) fn **1.** *gyak* Lőszer. **2.** *ritk* Szem; **jákó.**

slenk fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.** [**srenk**].

slenkel tn ige *ritk* Betör valahová; **becsenget.** [**srenkel**].

slíc fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [**slissz** 'ua.'].

sliktol ts ige *ritk* Bezár. [*slihtol* 'aprított fát raktározás végett halomban felrak'].

slissz (gyak. *slisz*) fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [argó *slisszer* 'ua.' (BSz. 37) < ném. *Schließer* 'ua.' (Dahn 262)].

slisszmajszter fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [**slissz** 'ua.' + *majszter* 'mester'].

slisszol tn ige *gyak* Elszökik, elmenekül, de nem börtönből, hanem valaki vagy valami elől, általában bűncselekmény helyszínéről. Vö. **télakol.**

slozé fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [**klozett** 'ua.'].

slozett fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [**klozett** 'ua.'].

slozi fn *gyak* Illemhely; **retyó.** [**klozett** 'ua.'; vö. **klozi** 'ua.'].

slukkol tn ige *ritk* Cigarettázik; **blázol.** [*slukk* 'szippantás cigarettából'].

smaci fn *ritk* Csók. — **smár.** [ném. (argó) *Smatz* 'cuppanós csók' (vö. Zolnai 1959: 261)].

smafu mn *ritk* **1.** Hamis; **akremos**. **2.** Hazugság; **vaker.** [fr. *je m'en fou* 'fütyülök rá, nem érdekel' (Balasssa 24)].

smakkol tn ige *ritk* Tetszik, megfelel. [ném. *schmecken* 'ízlik'].

smár fn *ritk* Csók; **smaci.** [szleng *smárol* 'csókol' (vö. Zolnai 1959)].

smaszi fn *gyak, tréf* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

smasszer fn **1.** *gyak* Fegyőr, börtönőr. — **árnyék[1], asszony, bakter, bálintgazda, báló, bamba, barbi, barom, baton, benga, bohóc[1], bokszoló, botcsótány, botos csótány, büdösgyökér, büdösszájú, cicó, cigányfaszú, ciglis, civil[2], csajkafejű, csali, csávó, csingálló, csősz, csúver, dianás, disznó, doberdós, duplaszem, dzsina, dzsoki, dzsunga, ellenség, fakabát, faszos[1], faszszopó[1], foglár, főfejsze, főnök, gályahajcsár, gályaőr, garszíja, góré, grafit, gyalogkakukk, gyapjas, gyíkfej, hé, hiéna, hófehérke, hókuszpók, hosszúpuska, ingyenélő, jagelló, kecsa, kíber, kijáró, kilencujjú, királylány, kobra[1], kólásüveg, kommunista, közvitéz, kulcsár, kulcsos, kutya[1], lófej, ma-**

jom[1], mákostészta[1], medve[1], mufli, óvóbácsi, örkör, őrúr, őrült úr, pamella, papagáj, patásördög, perzekútor, pitbull, porkoláb, profosz, pulyka, puska, rambó, rendőr, riheskutya, ropi[1], samesz, sérvesfaszú, sima[2], singáló, slíc, slissz, slisszmajszter, smaszi, szakadjmegvezető, szarrágó, szlisszer, szputnyik, szürke[1], szürkepatkány, talpas[2], táncoslábú, tanki, trepnihuszár, trokhár, tűznyelő, tyijár, tyúkfej, varjú, vegyőr, vipera, vitamingolyó, zupi, zsernyák, zsuzsika[2], zsuzska[2]. Vö. **cimbi, citromos, dögkeselyű, hiéna, malacarc, szimat. 2.** *ritk* Rendőr; **zsaru.**

smekkel ts ige *ritk* **1.** Haragszik valakire. **2.** Vásárol. — **faszol.** Vö. **spájzol. 3.** Gyanakszik. [ném. *schmecken* 'ízlel', vagyis próbálgatja, kóstolgatja a tennivalót].

smekker fn *ritk* Gyanakvó; **brenkó.** [< ném. *Schmecker* 'ízlelő, kóstoló'].

smenk fn *ritk* **1.** Betörés; **srenk. 2.** Bűncselekmény; **balhé.** [**srenk** 'betörés'].

smenkel tn ige *ritk* **1.** Betör; **becsenget. 2.** Üzletet köt; **bizniszel.** [**srenkel** 'betör'].

smírol[1] ts ige *ritk* Figyel; **dikázik.** [ném. argó *schmieren* 'figyel' (TESz. III, 562)].

smírol[2] ts ige *ritk* Veszteget; **potovázik.** [argó *smírol* 1. 'kártyajátékban a partner ütéseibe lapot ad', 2. 'veszteget' baj.-osztr. *schmieren, schmiren* 'zsírral beken; megveszteget; a partner ütéseiben lapot ad' (TESz. III, 562)].

smuci mn *ritk* Irigy; **smucig.** [**smucig** 'ua.'].

smucig mn *ritk* Irigy. — **firnyó, gerő, pulos, smuci, sóher, tárolós.**

smuk *(smukk)* fn *gyak* Arany, aranyékszer; **fuksz.** [*smukk* 'ékszer' < baj.-osztr. *schmuck* 'ékszer, ékesség' (TESz. III, 562)].

smúz fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** [jid. *smúz* '„hallomásos" (fülbesúgásos) hírek továbbítása' (Raj. 222)].

smúzol ts ige *ritk* Elárul; **bevamzerol.** [argó *smúzol* 'összebújik, szerelmesen suttog; törleszkedik, hízeleg; fecseg, beszélget' jid. *schmusen* 'beszél, elbeszél'; vö. Raj. 222].

smúzoló fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

smúzos fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

snóbli fn *gyak* Marokba rejtett pénzzel, két-három személy által játszott szerencsjáték. (Mindenkinél van három pénzérme, és ki kell találni, ki mennyit dugott el belőle.) [ném.].

snúr fn *gyak* Játék, melynek során pénzérméket kell egy vonalra (vagy fal tövéhez) dobni; akié közelebb van a vonalhoz, az nyer. [ném. *Schnur* 'zsineg, egyenes'].

sóder[1] *Leküld ~ért: ritk* Leüt, megüt; **beborít** (Vác).

sóder[2] fn *gyak* Beszéd. *Nyomja a sódert:* **a)** *gyak* Beszél; **borbiszál. b)** *ritk* Mellébeszél, hiteget; **kábít. — duma, hadova, vaker.**

sóderol tn ige **1.** *gyak* Fecseg. **2.** *ritk* Beszél; **borbiszál.**

sóhaj *~ok útja: ritk* Folyosó; **trepni.**

sóher mn **1.** *gyak* Szegény; **csóri. 2.** *ritk* Irigy, fukar; **smucig.** [< jid. *sócher* 'fekete, leégett; pénztelen, szegény' (Száj. 59; TESz. III, 568)].

sóherbuzi fn *ritk* Szegény; **csóri.**

sokszakmás mn *ritk* Okos; **duplafejű.**

sólyom fn *ritk* Kancsal ember; **szemes.**

sólyomszemű mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

sor *Beáll a ~ba: gyak* Áruló lesz belőle. **Szj:** *Nagy ~ vagy fájer:* Vagy elítélik, vagy sem (Tököl).

sóravaló fn *ritk* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

sósutca fn *gyak* Fogda; **fogszi.**

sotoki fn *ritk* Sárgaborsófőzelék; **stoki.** [< **stoki** 'ua.'].

sör fn *ritk* Vizelet; **mutra.**

sörény fn *ritk* Haj; **hári.**

sörét fn *ritk* Tarhonya.

sörte fn *ritk* Haj; **hári.**

sötét mn *gyak* Nagyon buta; **dilinyós.**

sötétlyuk fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

sötétzárka fn *gyak* Börtönfogda; **fogszi.**

spagóca fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

spajszer fn *gyak* **1.** Betörő eszköze, feszítővas; **pajszer. 2.** Kéz; **csülök.**

spajszervas fn *gyak* Betörő eszköze, feszítővas; **pajszer.**

spájszis fn *ritk* Olyan betörő, aki *spájszer*-ral dolgozik; **berepülős.**

spájz (*spejz* is, elsősorban Budapesten) fn *gyak* **1.** Bolt a börtönben, ahol a fogvatartottak meghatározott időközönként vásárolhatnak. **2.** Vásárlás a börtön boltjában. (Havonta egy alaklommal a börtöntől kapott letéti pénzből vásárolhat a fogvatartott a börtön boltjában. Itt főleg élelmiszert és dohányárut szoktak venni.) **3.** Börtön által adott fizetés; **adomány.**

spájzol (*spejzol* is, elsősorban Budapesten) tn ige *gyak* Bevásárol a börtön boltjában. Vö. **smekkel.** *Mennyiért spejzolsz?* 'Mennyiért vásárolsz?' (Érdeklődés a másik anyagi helyzete iránt. Szokás nagyképűségből magasabb összeget mondani.)

span fn *gyak* Nagyon jó barát, akivel mindenben osztozik a társa; **rinyós.** *~om:* ⟨Megszólítás⟩; **darátom.** [ném. argó *spannen* 'lát, megfigyel, ügyel, vigyáz' (Dahn 266)].

spandi fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

spangli fn *gyak* **1.** Cigaretta; **bláz. 2.** Orális közösülés; **orálszex.** [ol.–ném.].

spanglis fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

spanglizik tn ige *gyak* **1.** Dohányzik; **blázol. 2.** Orálisan kielégít; **obizik.**

spanos fn *gyak* Nagyon jó társ, barát a börtönben, akivel mindenben osztozik a társa, mindenük közös; **rinyós.**

spárgázik tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

speckós fn *ritk* Betörő; **berepülős.** [? *specalista*].

speditőr fn *ritk* Drogszállító. [*speditőr* 'szállít(mányoz(ó'].

sperhakni fn *ritk* Álkulcs.

spermabank fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

spermahajder fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [Szójáték: *sperma* × *pernahajder*].

spí fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [ném. argó *Spie* 'kocsma' (Dahn 267)].

spicc *Ott van a ~en: gyak* **a)** Nagyon jól érzi magát. **b)** Gazdag; **vastag. c)** Erős; **kajak. d)** Okos; **duplafejű. e)** Szabadulás előtt áll. Vö. **szabálysértő.** *~en áll: ritk* A betörő segítője betörés közben őrt áll; **hesszel.** Vö. **hesszelő.** *Legyél ~en!: ritk* **a)** Figyelj! **b)** Légy élelmes! [*spicc* 'a hegye vminek'].

spiccel ts ige *gyak* Figyel; **hesszel.**

spicces mn *ritk* Ittas, részeg; **tintás.** [*spicc* 'enyhe részegség'].

spicli fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

spidi fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

spíl fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [**spi**

’ua.’].

spiller fn *ritk* Hamiskártyás; **cinkes.** [ném. *Spieler* ’játékos’].

spiné fn *gyak* Nő; **gádzsi.** [ném. argó *Spinne* ’kéjnő’ ném. *Spinne* ’pók’ × argó *spi, spí* ’kocsma tulajdonosa’ + *-né* (TESz. III, 590)].

spinyó fn *ritk* **1.** Áruló, besúgó; **vamzer.** [< **spicli, spion**]. **2.** Kábítószer; **kábszi.** [< ?].

spion fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

spisu fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

sportkukac fn *ritk* Sportoló.

sprengol ts ige *ritk* Robbant. [ném. *sprengen* ’robbant, szétzúz’].

spúlos mn és fn *ritk* **1.** Magánakvaló, visszahúzódó. **2.** Olyan (személy), aki titokban csinál valamit, titkolózó. **3.** Önző, olyan (személy, aki) a másiktól a cigarettát elfogadja, de ő nem ad másnak.

spuri fn *ritk* Futás.

spuriz**ik** tn ige *gyak* Elmenekül a bűntett helyszínéről. [ném. argó *spuren* ’megy’ (Dahn. 268)]. — **elspurizik, tiplizik.** Vö. **tipli.**

srác fn *gyak* Férfi, fiú; **fószer. Ö: kis~.** [< ném. argó *Schratz* ’gyerek; tolvajgyerek, csibész’ (Wolf 299) < jid. *schraz* ’gyerek’ (TESz. III, 593, Zolnai 1956a)].

srenk fn **1.** *gyak* Betörés. — **berepülés, beugrás, bevetés, kiszellőztetés, markec, nyitás, önkéntes kölcsönkéregetés/költöztetés, smenk, surranás, villanyoltogatás, zárás után nyitás.** Vö. **boltnyitás, vakrepülés. 2.** *ritk* Lopott tárgy; **áru. 3.** *Kirámol egy ~et:* Kirabol egy szekrényt. **4.** *ritk* Bűncselekmény; **balhé.** [**srenkel** ’betör’].

srenkel tn ige *gyak* Betör valahová; **becsenget.** [ném. argó *schränken* ’betör’ (Dahn 268, Wolf 298)].

srenker fn *ritk* Betörő; **berepülős.** [< ném. argó *Schränker* ’betörő’ (Dahn 268, vö. Wolf 298)].

srenkes **I.** fn *gyak* Betörő; **berepülős. II.** mn *ritk* Rossz; **tré.** [**srenkel** ’betör’].

stab fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** [**staub** ’ua.’].

staboz**ik** tn ige *ritk* Dohányzik; **blázol.**

stájszol tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

stalli fn *ritk* Cigaretta; **bláz.**

stanga fn *ritk* A betörő egyik eszköze.

staub fn *gyak* Cigaretta; **bláz. [** ném. argó *Staub* ’dohány, cigaretta’ (Dahn 269) ném. *Staub* ’por’].

stek fn *ritk* Pénz; **éles.** [? **steksz**]

steka fn **1.** *gyak* A két ágy közötti (közlekedésre alkalmas) hely a zárkában. **2.** *ritk* Ágy a zárkában; **dikó.**

steksz fn *gyak* **1.** Pénz; **éles. 2.** Arany; **fuksz.** [ném. *verstecktes (Geld) versteck’s!* (Dahn 269) | *(ver)stecken* ’dug, dugpénz’].

stekszes mn *gyak* Gazdag; **vastag.**

stenker fn *ritk* A börtönben a formaruhához tartozó egyensapka.

stenkerol tn ige *ritk* Bujtogat, (fel)izgat. [ném. *stänkern* ’veszekedik, veszekedést szít; hőzöng’ (Dahn 269)].

stift fn *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** [*stift* ’szeg, szegecs’].

stikkel tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** [**strihel** × *stikkel* ’hímez’].

stikli fn *ritk* Bűncselekmény; **balhé.** [*stikli* ’csíny’].

stírel tn ige *ritk* A betörő segítője betörés közben őrt áll és figyel; **hesszel.** [ném. *stieren* ’kutat, keres’].

stirlic fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.** [Szójáték: „A tavasz tizenhét pillanata” c. szovjet film *Stirlitz* nevű kém főszereplője × *stírel, stíröl* ’figyel’].

stíröl ts ige *gyak* Betörés közben őrt áll, néz, figyel; **hesszel.** [ném. *stieren* ’kutat, keres’].

stób fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [**staub** ’ua.’].

stokeráj fn *gyak* Sárgaborsó főzelék; **stoki.**

stoki fn **1.** *gyak* Sárgaborsó főzelék. — **sotoki, stokeráj, stokifőzelék. 2.** *gyak* A zárkában rendszeresített fa, műanyag vagy fém ülőke, támlátlan szék. [? kat. szl. *stoki* ’ua.’ (KatSzl. 154) < ném. *Stockerl* ’zsámoly, sámli’]. **3.** *ritk* A rabruha precíz, pontos, összehajtogatott formában. [kat. szl. *stoki* ’az ülőkére ráhajtogatott ruházat’ (KatSzl. 154)].

stokifőzelék fn *gyak* Sárgaborsó főzelék; **stoki.**

stokileves fn *gyak* Sárgaborsó leves.

stokiz**ik** tn ige *ritk* A ruhát pontosan, élre összehajtja. [kat. szl. *stokizik* ’a ruházatát a katonai ülőkére hajtogatja’ (KatSzl. 154)].

stokkol ts ige *ritk* Fél; **darázik.** [szleng *stokkol* ’néz, figyel; meghúzódik’].

stopposlány fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

strici fn *gyak* Az a férfi, aki a prostituáltakat dolgoztatja; **májer.** [< ném. nyj. *Strizzi, Striezel* ’kitartott’ (Dahn 271)].

strigó fn *gyak* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.** [**strici** ’ua.’].

strihel *(strihhel* is) tn ige *gyak* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** [szleng *strih* ’prostituált üzletszerző utcai sétája’ ném. *Strich* ’vonulás’ (Faz. 155, Dahn 271)].

strihó fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.** [**strigó** ’ua.’].

strikel tn ige *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** [**strihel** ’ua.’].

stuffol ts ige *gyak* **1.** Uszít, biztat valaki ellen. **2.** Idegesít, felmérgesít; **felhúz.** [ném. *stupfen* ’noszogat, unszol’ (Dahn 271)].

stuffoskod**ik** tn ige *ritk* Kötekedik, ugrat; **buzerál.**

stukker fn *gyak* **1.** Pisztoly. **2.** Fegyver; **célszerszám.** [ném. *Stück* ’löveg, ágyú’ (Dahn 271)].

stukmájer fn *ritk* Társait kigúnyoló fogvatartott.

subler fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.** [*subler* ’tolómérő’].

súgó fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

suká mn *ritk* Szép (főleg nőkre mondva). [**sukár** ’ua.’].

sukár *gyak* **I.** mn Szép, csinos (főleg a nőkre mondva). **II.** fn *ritk* Nő, lány; **gádzsi.** [< cig. *šukār* ’szép’ (Vek. 155)].

sukársé fn *ritk* **1.** Nő; **gádzsi. 2.** Szép nő; **donor.** [**sukár** ’szép’ + **sé** ’nő’].

súlytalanítás fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerülő fogvatartott értéktárgyainak cigarettára, kávéra cserélése.

sumák mn *ritk* Rafinált; **rafkós.**

sumákol ts ige *gyak* Elhallgat valamit.

sumáz ts ige *ritk* Lop; **csór.**

sunál ts ige *ritk* **1.** Kihallgat; **kínoz. 2.** Hallgatózik; **radarozik.** [cig. *shunel* ’hall’ (CigSz. 112)].

sunáz**ik** tn ige *ritk* Hallgat, hallgatózik; **radarozik.** [cig. *šunel* ’hall’ (Vek. 155)].

sunnyogó fn *ritk* Áruló; **vamzer.**

surci fn *gyak* Cipő; **skárpi.**

suri (*súri* is) fn *ritk* Kés; **bugyli.** [< cig.

šūri 'kés' (Vek. 48), vö. **csori, csuri** 'ua.'].

surmó fn *gyak* **1.** Gyerek; **kiscsávó. 2.** Férfi; **fószer.**

surranás fn *gyak* Betörés; **srenk.**

surranó fn *gyak* Betörő; **berepülős.** [*besurranó* tolvaj].

suska fn *gyak* Pénz; **éles. Ö: bóvli~.**

susog ts ige *gyak* **1.** Elárul valakit; **bevamzerol. 2.** Vallomást tesz; **dalol. Szh:** *~, mint a tavaszi szél:* Ua.

susogó fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

susogós fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

suta mn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.**

suttogó fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

súz fn *ritk* Cipő; **skárpi.** [? ném. *Schuhe* 'cipő'].

sültréce fn *ritk* Nagyon fekete bőrű cigány; **bokszos.**

süllyeszt tn ige *ritk* Lop; **csór.**

sündisznó fn *ritk* Súrolókefe; **süni.**

süni fn *ritk* Súrolókefe. — **sündisznó, sünkefe.**

sünkefe fn *gyak* Súrolókefe; **süni.**

sűrű *Bevisz a ~be (és ott felejt).*

sűrűn ~ *használt/baszott elvtársnő.*

svagi fn és mn *ritk* Önmagát bátornak mutató, de egyébként gyáva (ember). Vö. **majrés.**

svarcer mn *ritk* Illegálisan tevékenykedő, feketéző. [< ném. *Schwarzer* 'néger'].

svéd fn *ritk* Gyufásdoboz oldala. (Ti. ez jobban eldugható pár szál gyufával, ezért csak ezt őrzik, nem az egész dobozt.) Vö. **masina.** [A régi svéd gyártmányú gyújtók után].

svédfogó fn *ritk* Kar; **csáp.**

svédtorna fn *ritk* Verekedés; **matek.** [*svédtorna* 'a test minden izmát megmozgató, rendszerint szabadgyakorlatokból álló, egészségügyi célú torna'].

svindler fn *ritk* Csaló, szélhámos; **simlis.**

svindlis mn *ritk* Csaló; **simlis.**

Sz

szabadfoglalkozás fn *ritk* Bűnöző életmód.

szabadfoglalkozású fn *ritk* Bűnöző. — **gengszter.**

szabadlevegő fn *ritk* A kijelölt időben történő séta a börtönudvaron; **frisslevegő.**

szabadság fn *ritk* **1.** *Évi rendes ~: ritk* Fogdabüntetés; **fogszi. 2.** A kijelölt időben történő séta a börtönudvaron; **frisslevegő.**

szabadul *Csonttal ~: ritk* Letölti az egész ítéletét, nem kap kedvezményt. *Borítékban ~:* Meghal a börtönben. **Szj:** *Te sem ~sz már egyedül!:* Olyan sokára szabadulsz, hogy addigra megőrülsz (BpK.). *Mire ~sz, több füled lesz, mint fogad:* Nagyon sokára fogsz kiszabadulni (BpK.).

szabaduló fn *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

szabálysértő fn *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott. — **civil[1], csirke[1], csocsesz, csöves, diplomás, élő halott, fehérgalamb, féllábas, halálraítélt, hazamenő, jampi, kimenős, kiscivil, lambadás, laza[1], menő csávó, naposcsibe[1], naposcsirke, pilóta, pincsikutya, repülőpilóta, szabaduló, szerelő, szerencsegyerek, túzok, úriember, végzős, vi-**

gyorgó[2]. Vö. **császár, ott van a spiccen.**

szadizás fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

szadomazo fn *ritk* Szadista-mazochista szexuális kielégítés mint a prostituált egyik szolgáltatása.

szaglász fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

szajha fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

szajré fn *gyak* **1.** Lopott tárgy; **áru.** *Enyém a ~, tiéd a balhé:* (Sikeres betörés után használt tréfás szlogen) (Tököl). **Ö: simlis~. 2.** *ritk* Csomag; **rahedli.** [ném. argó *Schojre, Sore, Schore* 'áru, lopott holmi' < jid. *ss'chojru, schojro* 'ua.' (TESz. III, 648)].

szajrés mn *ritk* **1.** Gazdag; **vastag. 2.** Tolvaj; **bugás.**

szajrézik tn ige *gyak* Lop; **csór.**

szájvíz fn *ritk* Vizelet; **mutra.**

szakadék fn *ritk* Csúnya nő; **szutyok.**

szakadjmegvezető fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

szakadt **1.** ~ *gepárd: ritk* Csúnya nő; **szutyok. 2.** fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [szleng *szakadt* 'elhanyagolt öltözékű, rosszul öltözött'].

szakállaslány fn *ritk* Homoszexuális férfi; **köcsög.**

szakállasszemle fn *ritk* Női nemiszerv fogdosása. Vö. **mizs.**

szakasz *Nemdohányzó ~.*

szakít ts ige *gyak* **1.** Autót feltör; **felnyom[1]. 2.** Csal, főleg kártyában; **cinkel. 3.** Lop; **csór.**

szakkör *Nyelvművelő ~: ritk* Leszbikus közösülés; **nyalifali.**

szakszi fn *gyak* **1.** Szakaszvezető. **2.** Orális közösülés; **orálszex.**

szakszizik tn ige *ritk* Orálisan elégít ki; **obizik.** [szleng *szakszi* 'hímvessző' < *szaxofon*].

szalámis fn *ritk* Élelmiszerboltok kirablója.

szálfa fn *gyak* Kettéhasított gyufa. Vö. **masina.**

szálkás mn *ritk* Erős, izmos; **kajak.**

szálkásít tn ige *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.** [szleng *szálkásít* '(testépítő) speciális edzéssel az izomszövetből eltávolítja a zsírokat'].

szálló fn *ritk* Börtön; **sitt.** *Rácsos ~: gyak* Ua. **Ö: csillag~, mautner~, patkány~.**

szálloda fn *gyak* Fogház; **lánynevelde.**

szám fn *ritk* Fogvatartott; **sittes.**

szamba fn *gyak* Napi séta a börtönben; **körözés.**

szambázik tn ige *ritk* **1.** Megy; **avázik. 2.** A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik. 3.** Csavarog.

szanatórium fn *gyak* **1.** Fogház; **lánynevelde. 2.** Gyengélkedő a börtönben, betegszoba; **gyengusz.**

szanel tn ige *ritk* Alszik; **szovel.**

szappan *Lehajol a ~ért:* ⟨Újonnan börtönbe kerültre mondva:⟩ Homoszexuálissá fog válni ⟨ti. a börtönhagyomány szerint, aki a beavatási szertartások során lehajol a ledobott szappanért, homoszexuális lesz⟩.

szappanleves fn *ritk* Ehetetlenül rossz leves; **béemvéleves.**

szappanosvíz fn *ritk* Üdítőital; **bambi.**

szappantartó fn *ritk* Női mell; **bögy.**

szar *Elönti az agyát a ~. ~ba lép: ritk* **a)** Bajba kerül; **betép. b)** Szerencséje lesz. **Szj:** *Batyu ~t!: ritk* ⟨A fogvatartottak kívánják egymásnak szabadulás előtt:⟩ Sok szerencsét! *Forró a levegő, ~ van a palacsintában.*

szárazhugyozó fn *gyak* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

szárcsa *Vén ~.*

szardéniáz**ik** tn ige *ritk* Autót feltör; **felnyom[1].**

szarfaszú fn *ritk* **1.** Az anális közösülést kedvelő homoszexuális férfi. Vö. **ratyi. 2.** Nem elég bátor, gyáva fogvatartott; **majrés.**

szarka **1.** *Kipiszkálja a fészekből a kis ~t.* **2.** fn *ritk* Tolvaj; **bugás. Ö: bolti~.**

szárny fn *ritk, tréf* Kar; **csáp.**

szarrágó fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

szartaposó fn *ritk, tréf* Láb; **virgács.**

szartaxis fn *ritk* Az éjjeli edényeket, kübliket ürítő fogvatartott.

szarzsák fn *gyak* Kövér ember; **vadmalac.**

szasz *gyak* Szia; **csá.** [*szevasz*].

szasszerol ts ige *gyak* Betörés közben őrt áll, néz, figyel; **hesszel.** [argó *szaszerol* 'bűncselekményre alkalmas helyet kikémleli' < ném. argó *sassern* 'útbaigazít, felvilágosít'; jid. *sassern* 'útbaigazít, felvilágosít' (Faz. 157, Dahn 277)].

szavazóhelyiség fn *ritk* Illemhely; **retyó.** [Mert itt „teszi le a voksot"].

százlábú fn *ritk, tréf* Beteg; **rokkos.**

szegény *~ek otthona/nyugvója:* Börtön; **sitt.** *ritk* **Szj:** *~ konyha, úri pompa:* ⟨Akkor mondják, mikor a szegény elítélt többet akar mutatni, mint amennyivel valóban rendelkezik⟩ (Tököl.)

szégyen *Tiszta ~: ritk* Csúnya nő; **szutyok.** *Tiszta ~ nyanya: gyak* Csúnya öregasszony; **banya.**

szégyenkaja fn *ritk* Nagyon rossz étel. **— szigorított leves , hányd ki második.** Vö. **béemvéleves.**

szégyentelen fn *ritk* Az a megalázott fogvatartott, aki másokat ellenszolgáltatás nélkül kiszolgál; **csicska.**

szekrény fn *ritk* Magas, széles vállú, nagy termetű (ember); **bigi.**

szekretárius fn *ritk* Irathamisító.

szél *Susog, mint a tavaszi ~.*

széleslátókörű mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

széllelbélelt mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

szellemi *~ toprongy* .

szellőztet tn ige *gyak* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

szem *~e keresztt*üzében *ég* vki: *ritk* ⟨Kancsal ember nézésére mondják⟩ (Tököl). Vö. **szemes.**

személyigazolvány fn *ritk* Fenék; **bul.**

szemes fn **1.** *gyak* Kancsal. **— bandzsa, béna, cikkbe néz és cakkba lát, csillagász, félszemű, ferdeszemű, keresztlátású, kertbenéző, küllőszemű, lűki, pisztolyszemű, portásszemű, postásszemű, sandaszemű, sólyom, sólyomszemű, széleslátókörű, szifonos, tikitaki, trükkösszemű, vakhangya, vakkukella, vakkutya, vaksi, vakszemű, vakvezető.** Vö. **szeme kereszttüzében ég. 2.** *ritk* Tolvaj; **bugás.**

széna fn *gyak* Dohány. *Egy láda ~:* Egy pakli dohány. Vö. **mahorka.**

szénbánya fn *ritk* Börtön; **sitt.**

szenna fn *ritk* Autótolvaj; **verdás.** [*Ayrton Senna,* brazil autóversenyző nevéből].

széntabletta fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

szentinel fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.** [*Sentinel, az őrszem,* egy filmsorozat címe].

szenya fn *ritk* Nem kedvelt személy, hitvány ember; **csótány.** [< *szenny, szemét*].

szép K: *~ az élet idekint, de odabent meg rossz.*

szépfiú fn *ritk* A prostituáltat dolgoztató férfi; **májer.**

szépművészeti ~ *agyagedény* .

szer[1] fn *ritk* Kábítószer; **kábszi.**

szer[2] Szj: *Ott van a ~en:* **a)** *gyak* Erős, izmos; **kajak. b)** *ritk* Boldog, nagyon jól érzi magát.

szerelmes *A bíró ~ belém, csipázza, hogy itt vagyok.*

szerelő fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

szerelvény *ritk* **Szj:** *~t igazíts!:* ⟨Sorakozásnál használt tréfás vezényszó, felszólítás rendezett sor létrehozására:⟩ Igazodj!

szerencsegyerek fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

szerencsejátékos fn *ritk* Csaló; **simlis.**

szeretetotthon fn *ritk* Zárka; **cella.**

szeretkezés *Segges nemi ~: ritk* Anális közösülés; **análszex.**

szerkezet fn *ritk* Fej; **búra.**

szerszám fn **1.** *gyak* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó. 2.** *ritk* A betörő eszközeinek összefoglaló neve.

szerző fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

szesz fn *gyak* Szeszesital; **csopánka.**

szeszkás mn *ritk* Ittas, részeg; **tintás.**

szeszkó fn *gyak* Szeszesital; **csopánka.**

szétbasz *~sza a fejét: ritk* Nagyon megveri; **beborít.**

szétbombáz ts ige *gyak* Megver valakit; **beborít.**

szétcsap ts ige *gyak* Megver valakit; **beborít.**

széthúz *~za a mindzsót.* **Szj:** *Húzd szét a lyukad, és koccolj le!: ritk* Menj innen! Vö. **leakad.**

szétkúrt ~ *pina piros lámpával.*

szétüt ts ige *gyak* **1.** Megver; **beborít. 2.** *ritk* Agyonver; **szétver. Szj:** *Szét leszel ütve!: gyak* Meg foglak/fognak verni ⟨ált. nem régen börtönbe került fogvatartottnak mondják zárkatársai megfélemlítésül⟩.

szétver ts ige *ritk* Agyonüt. — **beteszi a levesbe, kicsap[1], kisimít, lenyom, letaglóz, megbasz, megbombáz, megfektet, plenyóz, pukkra tesz, szétüt, telibe ver, zamekra tesz.**

szexel tn ige *gyak* Közösül; **dug.**

szextanár fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

szextudós fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

szieszta fn *ritk* **1.** Vizsgálati fogság; **csapda. 2.** Alvás; **héder.**

szifon fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

szifonos mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

sziga fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [*cigaretta* × *szi*var].

szigorított ~ *leves , hányd ki második.*

szigóz**ik** tn ige *ritk* Cigarettázik; **blázol.**

szíj fn *ritk* Levél; **liló.** [< argó *szi* < *sziverli* < *ksziverli* 'börtönbe, fogságba, vagy onnan csempészett, vagy egymásnak küldött tiltott levél'].

szimat fn **1.** *gyak* Operatív tiszt (a rendőrség állományához tartozó, de a börtönben dolgozó rendőr, akinek a feladata a még fel nem derített ügyek, illetve a börtönben történt bűncselekmények felszínre hozása). — **cukrosbácsi, opera, operás, operatiszt. 2.** *gyak* Nyomozó; **nyominger. 3.** *ritk* Az a fegyőr, börtönőr, aki egy fogvatartottat mindig szemmel kísér és nyomoz utána. Vö. **smasszer. 4.** *ritk* Rendőr; **zsaru. 5.** *ritk* Orr; **hefti.**

szimatfoxi fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

szimatka fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

szimula fn *ritk, tréf* Börtönorvos; **mengele.** [*szimuláns;* mert a börtönorvos gyakran ezt a „betegséget” állapítja meg].

szingó fn *ritk* Láb; **virgács.**

szinyel tn ige *ritk* **1.** Fekszik; **héderezik. 2.** Lapul, bujkál a rendőrség elől; **dekkol.**

szinyó fn *ritk* **1.** Kocsma; **krimó. 2.** Beszippantásra alkalmas, por alakú kábítószer; **kábszi.** [*szív* 1. ’iszik’, 2. ’felszív, felszippant’].

szipka[1] fn *gyak* Láb; **virgács.** [*cigarettaszipka*].

szipka[2] fn *ritk* Öreg férfi; **szivar.**

szipó fn *gyak* Bódító szagú kábítószer, ált. vmilyen ragasztó; **szipu.**

szippancs fn *ritk* Bódító szagú kábítószer, ált. vmilyen ragasztó; **szipu.**

szipu fn *ritk* Bódító szagú kábítószer, ált. vmilyen ragasztó. — **szipó, szippancs.** Vö. **kábszi.**

sziszifuszi fn *ritk* Aprólékos, precíz ember.

szityő fn *ritk* Vállra akasztható ételhordótáska, amiben a fogvatartottak a munkahelyre viszik az ennivalót; **abrakos.**

szittyó fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

szittyós mn *gyak* Ittas, részeg; **tintás.**

szívás ~ *orron keresztül: ritk* Kábítószerezés.

szivacs fn *ritk* Részeges ember; **alkoholbúvár.**

szivar fn **1.** *gyak* Öreg férfi. — **csontrakéta, csótány, kripli[1], múmia, őskövület, púró, rakéta, rata, ratata, szipka[2], tata, trotli, trottyos, vén köcsög. 2.** *ritk* Férfi; **fószer.**

szivató ~*val indul: ritk* Orálisan elégít ki; **obizik.**

szivattyú fn *ritk* Orr; **hefti.**

szívemheznőtt fn *gyak* Gyermek; **kiscsávó.**

szkolko ~ *szicsász?, Kolko csász?: ritk* Mennyi az idő? [or. *сколько* ’hány’, *час* ’óra’, *сейчас* ’most’]. — **Mennyi a krumpli/vekker? Szode császó? Szodi csász?**

szlisszer fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [argó *slisszer* ’börtönőr’; vö. **slissz**].

szlovenszki fn és mn *ritk* Szlovák. [< szlk. *slovenský* ’szlovák’].

szó *Fossa a ~t: gyak* Sokat beszél. — — **szófosása van, túráztat.**

szoba fn *gyak* Zárka; **cella.**

szobroz**ik** tn ige *gyak* Vár valamire, valakire.

szociálisotthon fn *ritk* Zárka; **cella.**

szode ~ *császó?: ritk* Hány óra van? Mennyi az idő? Vö. **Szkolko szicsász?** [< cig. *sode* ’mennyi, hány?’, *chāso* ’óra’ (CigSz. 106, 32)].

szodi ~ *csász?: ritk* Mennyi az idő? Vö. **Szkolko szicsász?** [cig. *sode* ’mennyi, hány?’, *chāso* ’óra’ (CigSz. 106, 32)].

szofesz fn *ritk* Csendes pihenő a börtönben. — **szusz.**

szófosás ~*a van: gyak* Sokat beszél; **fossa a szót.**

szófosó mn *ritk* Sokat beszélő, fecsegő ember. — **dumafranci, dumagép.**

szokeráló fn *gyak* Homoszexuális; **ratyi.**

szokerálós mn **1.** *gyak* Homoszexuális; **ratyi. 2.** *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer. 3.** *ritk* Kés; **bugyli.**

szoldi fn *ritk* Pénz.; **éles.**

szolga fn *ritk* **1.** Az a fogvatartott, akik társaiknak ellenszolgáltatás fejében fölajánlja segítségét. **2.** Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

szólóz**ik** tn ige *ritk* Egy ember több ellen verekszik; **brusztol.**

szomnákáj fn *ritk* Arany; **fuksz.** [< cig. *somnakaj* 'arany' (CigSz. 106)].

szopalda fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

szopinger fn *ritk* Orális közösülés; **orálszex.**

szopós fn *ritk* **1.** Homoszexuális; **ratyi. 2.** Olyan prostituált, aki vállalja az ügyfél szájjal történő kielégítését. **3.** Sértett, áldozat; **pancser.**

szoptatós fn *ritk* Ezer forint(os bankjegy); **rongy.** [Az ezerforintos bankjegy hátulján Medgyessy Ferenc Szoptató anya c. szobrának reprodukciója volt látható].

szoptatósnadrág fn *ritk* Olyan nadrág, melynek rossz a slicce. Vö. **kalca.**

szoszi msz *gyak* Mi újság? Mi a helyzet? [Tkp. *Szo szi?* cig. *so* 'mi?', *si* 'van' (CigSz. 106, 103)].

szoszimó msz *gyak* Mi újság, mi van, haver? [Tkp. *Szo szi, mó?* cig. *so* 'mi?', *si* 'van', *mo* 'hé, te cigány!' (CigSz. 106, 103, 77)].

szotüdülő fn *gyak* Fogda; **fogszi.**

szotyi ~ *veled?: gyak* Mi van veled? [**szoszi** 'mi újság?'].

szováz**ik** tn ige *gyak* Alszik; **szovel.** [cig. *sōvel* 'alszik' (CigSz. 106)].

szovel tn ige *gyak* Alszik. [< cig. *sōvel* 'alszik' (CigSz. 106)]. — **brummol, burmol, durmol, hajcsizik, héderel, héderezik, horpaszt, szanel, szovázik, szútyel.**

szovjetszkije fn *ritk* Orosz; **ruszki.** [or. *совeтские* 'szovjet' (többes számban)].

szöcske fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [Ti. a többiek kénye szerint ugrál].

szögel tn ige *ritk* Dörömböl a zárkaajtón a fogvatartott.

szökős mn *gyak* Szökésben lévő körözött személy; **pucolós.**

szőr Szj: *Ott lóg a ~ön: ritk* Nagyon jól sikerül neki valami.

szőrmanci fn *ritk* Fegyőrnő; **csukibaba.**

szőröstalpú fn *ritk* Román ember. — **bocskoros, menekült.**

szövegel tn ige *gyak* Beszél; **borbiszál.**

Szpídkár fn *ritk* Gyorskocsi utcai börtön. [ang. *speed* 'gyors' + *car* 'kocsi, autó'].

szputnyik fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

sztár fn **1.** *gyak* A börtönben az informális hierarchiában a többi fogvatartott fölött álló másik fogvatartott, akit társai is elfogadnak vezetőnek; **menő. 2.** *ritk* Jó betörő; **profisztár.**

sztelli fn *ritk, tréf* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

sztivi fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

sztorizás fn *ritk* **1.** A börtönbe kerülés történetének elmesélése. **2.** Beszélgetés.

szuka fn *gyak* Nő; **gádzsi.**

szuma fn *ritk* A fogvatartottak téli ruházata; **varjú.**

szumán fn *gyak* A fogvatartottak téli ruházata; **varjú.**

szumaruha fn *ritk* A fogvatartottak téli ruházata; **varjú.**

szúnyogcsődör mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

szuper mn *gyak* Jó; **lácsó.**

szupicsek mn *ritk* Jó; **lácsó.** [**szuper** 'ua.'].

szúróstea fn *ritk* Tiltott, kábítószerrel kevert tea a börtönben.

szusz fn *ritk* Csendes pihenő a börtön-

ben; **szofesz.**

szusszantó fn *ritk* A börtön udvara; **brodvéj.**

szútyel tn ige *gyak* Alszik; **szovel.** [cig. *sūtja* (a *sōvel* 'alszik' ige múlt ideje): Vek. 151].

szutyok fn **1.** *gyak* Csúnya, ápolatlan nő. — **banya, bányaló, feketeveszedelem, szakadt gepárd, nyugdíjszépség, retek, szakadék, tiszta szégyen. 2.** *ritk* Prostituált; **rinya. 3.** *Vén ~: ritk* Idősebb nő; **banya.**

szuttyongat ts ige *ritk* Molesztál, idegesít; **buzerál.**

szügy fn *ritk* Női mell; **bögy.**

szülészet fn *ritk* Gyengélkedő a börtönben; **gyengusz.**

szürke[1] fn **1.** *gyak* Fegyőr; **smasszer. 2.** *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

szürke[2] *~ borítékba kerül.*

szürkeegér fn *gyak* Rendőr; **zsaru.**

szürkemókus fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

szürkepatkány fn *gyak* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** Vö. **patkány.**

szürpög tn ige *ritk* Iszik; **piál**

szütyó fn *ritk* Fogvatartottak ruházatának elnevezése; **bévésruha.**

szütyő fn *gyak* Vállra akasztható ételhordótáska, amiben a fogvatartottak a munkahelyre viszik az ennivalót; **abrakos szűz** *~ek háza* .

T

tab fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** [**tabak** 'ua.' × **stab** 'ua.'].

tabak fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [*tabak* 'dohány'].

tabáré fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [**tabak** 'ua.'].

tábormenő fn *ritk* **1.** Az elítéltek között magasabb rendű, nem hivatalos vezető, akit a társai is elfogadnak vezetőnek; **menő. 2.** Gyilkos; **killer.**

tabu fn *ritk* **1.** Lopott tárgy; **áru. 2.** Titok.

taccs *Kidobja a ~ot: gyak* Hány; **csandázik.** *~on van: ritk* Anyagilag tönkre ment. *~ra tesz: gyak* Megöl; **hazavág.** *~ra vág: gyak* Megver; **beborít.**

tagbaszakadt mn *ritk* Rongyos, szegény ember; **csóri.** [szleng *szakadt* 'rongyos, szegény'].

tagló fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

tajsiker mn *ritk* Teljesen részeg. Vö. **tintás.** [*taj, tajt* ?ném. *Tod* 'halál' (Faz. 159) + **siker** 'részeg'].

takarék Szj: *Tedd magad ~ra!: gyak* Kicsit szerényebben viselkedj!

takarít ts ige **1.** *gyak* Lop; **csór. 2.** *ritk* Öl, gyilkol; **hazavág.**

takarító fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

takarmány fn *gyak* Étel, amit a börtönben adnak; **kajesz. Szj:** *Jó a ~, ratyi a moslék:* A takarmány is ízletesebb a börtönkosztnál (Bgy.).

takaró fn *ritk* A betörő egyik segítője; **hesszelő.**

tálal ts ige *ritk* Elmond, elárul valamit; **bevamzerol.**

találka fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

találkozó fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [Ti. a nők és a férfiak találkozásának helyszíne].

talpaló fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

talpas[1] fn *ritk* Kocsma; **krimó.** [— *talponálló* ''].

talpas[2] fn *ritk, tréf* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [? *talpas* 'gyalogos katona'].

talpnyaló fn *ritk* **1.** Áruló; **vamzer. 2.** Protekciós fogvatartott; **csókos.**

talponálló fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

tampon fn *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

tana fn *ritk* Tízezer forint(os bankjegy). — **lepedő.**

táncoslábú fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

Tangó fn **1.** *gyak* A budapesti ócskapiac (régebben az Ecseri úton, azelőtt a Teleki téren volt, jelenleg Nagykőrösi úton található. **2.** *ritk, rég* A budapesti Kozma utcai börtön hatalmas elosztó zárkája. [ném. *Tandelmarkt, Tändelmarkt* 'ócskapiac' (Faz. 159)].

tanki fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

tankol ts ige *ritk* Iszik; **piál.**

tankos mn *ritk* Ittas, részeg; **tintás.**

tanonc fn *ritk* **1.** Gyerek; **kiscsávó. 2.** Ügyetlen, kétbalkezes, járatlan valamiben; **balfék.**

tanuló fn *ritk* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

tanya fn **1.** *ritk* Bordélyház; **kupi. 2. R:** *Itt hagyom a ~tok, basszátok meg anyátok:* *ritk* ⟨Szabadulás előtt mondott rigmus⟩ (Bgy.). [Vö. kat. szl. *Itt hagyom a tanyátokat, basszátok az/meg anyátokat!* (Öregkatonák által üvöltözött rigmus a leszerelés felé közeledve): KatSz. 162].

tányérsapka fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

tányérsapkás fn *gyak* Rendőr; **zsaru.**

tanyiszli fn *ritk* Pénztárca; **brifkó.**

táp fn *gyak, tréf* Élelmiszer; **kajesz.**

taperol ts ige *gyak* Motoz; **hippel.** [szleng *taperol* 'ált. nőt fogdos, tapogat' < ném. *tappen* 'ügyetlenkedik, kétbalkezeskedik, botorkál, tapogatódzva megy' (Faz. 159)].

tapiz ts ige *ritk* Motoz; **hippel.** [szleng *tapiz* 'ált. nőt fogdos, tapogat'].

tápos fn *ritk* Kábítószer-fogyasztó; **anyagos.**

tapsol tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

tápszer fn *gyak, tréf* Kábítószer; **kábszi.**

tápszeres mn *gyak* **1.** Sovány ember; **gizda. 2.** Kábítószer-fogyasztó; **anyagos.**

tárcás fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

taréj fn *ritk* Haj; **hári.**

targyi fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.** [cig. *tardyi* 'rum, féldeci' (CigSz. 113)].

tarhál tn ige *gyak* Kéreget, koldul; **lejmol.** [jid. *tarchenen* 'vkinek terhére lenni' (Faz. 159)].

tarhonya *Cérnára fűzi a ~t.*

tárogat tn ige *ritk* Prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

tárogató fn *ritk* Száj; **muj.**

tarol ts ige *gyak* Megver valakit; **beborít.**

tárolós mn *ritk* Irigy ember; **smucig.**

tasla fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

tasli fn *gyak* Pofon; **csattanó.**

tata fn *gyak* Öreg férfi; **szivar.**

tatárkór fn *ritk* Részegség.

táti fn *gyak* Leszbikus; **leszbi.** [cig. *tāto* 'meleg' (Vek. 157)].

tátika fn *gyak* A zárkaajtókon lévő ételbeadó nyílás.

tátó fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.** [cig. *tāto* 'meleg' (Vek. 157)].

tátogó[1] fn *ritk* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

tátogó[2] fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

tátos fn *ritk* Homoszexuális; **ratyi.**

távcső fn *ritk* Szem; **jákó.**

távrecsegő fn *ritk* Hangszóró; **hangos.**

tavuk fn *ritk* **1.** Tyúk; **kanyhi. 2.** Sovány ember. [oszm. *tavuk* 'tyúk'. A török fogvatartottak honosították meg a szót Vácon, Zebegényben.]

taxi fn *gyak* **1.** Rabszállító autó; **rabó. Ö: búbos~. 2.** Rendőrautó; **meseautó.** *Csíkos ~: ritk* Ua.

taxis fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

taxistörtető fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.**

tea fn *ritk* Vizelet; **mutra.**

teás mn *ritk* Részeg; **tintás.**

tégla[1] fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer. Ö: nagy~.** [Be van építve, mint a tégla a falba].

tégla[2] *Neked is van bent egy ⅃d!: gyak* Te is bekerülhetsz még a börtönbe! **Ö: zsidó~.**

tejcsárda fn *ritk* Női mell; **bögy.**

tejcsarnok fn *ritk* Női mell; **bögy.**

tejel tn ige *gyak* Fizet, megfizet, kifizet; **kicsenget**

tekenyős fn és mn *ritk* Cigány; **bokszos.**

teknős fn *ritk* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.**

teknősbéka fn *ritk* Hosszú börtönbüntetés. **Szh:** *Annyit ül, mint a ~: ritk* Hosszú időt tölt börtönben. — **ezeregy éjszaka meséi; genyós ítélet.**

teknővájó fn és mn *ritk* (Elsősorban oláh)cigány; **bokszos.**

teknyős fn és mn *ritk* (Elsősorban oláh)cigány; **bokszos.**

télag fn *ritk* Szökés; **télak.**

télak fn *gyak* Szökés. *~ot vesz:* Megszökik; **télakol.** [**télakol** 'megszökik'; vö. ném. argó *Tailache* 'szökés']. — **dobogó[2], iszkiri, klep, télag, tipli.**

télakol tn ige *gyak* Megszökik. **Ik: le~.** [ném. argó *teilechen, telechen, teilachen* 'megszökik' < jid. *telechen* 'megszökik' (Faz. 159, Dahn 289)]. — **átfed, befolyik, dobbant, dobogózik, elnyargal, elpusztul, falcol, felszívódik, fényt kap, gellert vesz, hajlakol, iszkirizik, iszkol, kleppel, lécel, lefarcol, lefarol, lekoccol, lelécel, lelép, lepattan, letélakol, letiplizik, megdobban, megdurran, meglép, megpattan, megpucol, megugrik, olajra lép, pattan, pucol, slisszol, télakot vesz, tiplit vesz, tiplizik, ugrik, vízre lép.**

tele *~ van: gyak* Gazdag; **vastag.** *~ van lével: gyak* Ua. **Szh:** *~ van, mint a déli busz: ritk* Ua.

telefon fn *ritk* Hangszóró; **hangos.**

telekúr ts ige *ritk* Közösül; **dug.**

telepes fn *ritk* Gyengélkedőn fekvő beteg fogvatartott; **rokkos.**

teletankol ts ige *ritk* Lerészegedik; **beakaszt.**

telever ts ige *ritk* Megver; **beborít.**

temető fn *ritk* **1.** Ököl. — **csontos buzogány. 2.** Betegszoba a börtönben; **gyengusz.**

tempózik tn ige *gyak* Siet; **fürgézik.**

tengerpart Szh: *Olyan, mint a ~, langyos és homokos: gyak* Homoszexuális; **ratyi.**

tengó fn *ritk* Cipő; **skárpi.**

tenkes *A mózer feldobja a ~t: gyak* A besúgó elárulja a társát.

tenyeres fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

terápiás mn *ritk* Bolond; **dilinyós.**

terasz fn *ritk, tréf* Ablak; **kilátó.**

terel tn ige *ritk* Elhárítja magáról a fi-

gyelmet.

terepel tn ige *ritk* A betörő felderíti a terepet, ahová be akar törni. — **portyázik.**

terít ts ige *ritk* **1.** Vallomást tesz; **dalol. 2.** Valamit elmond, felfedi a titkot, elárul; **bevamzerol.** [?kártyás kif., a lapokat kiterítve felfedi?].

térkép *Elmegy/jó a ~en: ritk* Jó; **lácsó.** *Lelép a ~ről.*

termel ts ige *ritk* Eszik; **burkol.**

terminátor fn **1.** *gyak* Verekedős ember; **kajmár. 2.** *ritk* Magas (ember); **bigi. 3.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.** [*Terminátor,* egy Arnold Schwarzenegger főszereplésével készült amerikai akció-sci-fi-thriller legyőzhetetlen főhőse].

térnó fn *ritk* Férfi; **fószer.** [< cig. *terno* 'fiatal' (Vek. 159)].

tesó fn *gyak* **1.** ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása⟩; **darátom. 2.** Barát; **kampi.**

testál ts ige *gyak* Szabaduláskor a szabaduló fogvatartott valamelyik társára rábagy bizonyos személyes tárgyakat.

testápoló fn *ritk* Bot, baseball ütő, ütőfegyver. Vö. **fatestápoló.**

testőr fn *gyak* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

testvér fn *gyak* Barát; **kampi.**

tesz *Jégre/ hidegre/ gajra/ pacsra/ pukkra/ taccsra/ trére ~. Hídba ~. Lapátra ~. Levesbe ~. Vízre ~. Zamekre ~.* **Szj:** *Tedd arrébb az arcod! Tedd magad takarékra!*

tészta Szh: *Összeállni, mint az égett ~!*

tetkó fn *gyak* Tetoválás. (Gyakori szokás a börtönben, hogy sokszor rácsot vagy öt pontot tetoválnak testük feltűnő részére, úgy, hogy négy pont egyet vesz körbe, ami a rabot és a négy falat jelképezi.) — **tettó.** Vö. **kivarr.**

tetkós fn Tetoválást készíteni tudó személy.

tetkóz**ik** tn ige *gyak* Tetoválást készít; **kivarr.**

tettó fn *ritk* Tetoválás; **tetkó.** [ang. *tattoo* 'ua.'].

tettrekész fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

tetűrágó fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

teveszar fn *ritk* Rossz minőségű hús. **mozgóhús.**

tikitaki fn *ritk* Kancsal; **szemes.**

tiknó mn *ritk* Kevés. [< cig. *tikno* 'kicsi' (Vek. 161)]. — **piti.**

tinta fn *gyak* Szeszesital; **csopánka.**

tintás mn *ritk* Részeg. Vö. **alkoholbúvár, beakaszt. — alkeszos, alumínium, cefrés, detox, függöny, görcsös, hulla, koki, kokszos[2], kóré, kötéltáncos, mákos[3], makszos, mátó, matt[1], mátyis, mátyós, mólés, nyegós, piás, siker, spicces, szeszkás, szityós, tankos, teás, totál, totálkáros.** Vö. **be van lőve, taj siker.**

tintorettó fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.** [Szójáték: *Tintoretto* (olasz festő) *tintás* 'részeg']

tipli fn **1.** *gyak* Szökés; **télak. 2.** *ritk* Elmenekülés a bűntett helyszínéről. Vö. **spurizik.** *~t vesz: gyak* Megszökik; **télakol.** [**tiplizik** 'megszökik'].

tiplis mn *ritk* Szökésben lévő, körözött személy, aki bujkál a hatóságok elől; **pucolós.**

tiplizik tn ige **1.** *gyak* Megszökik; **télakol. 2.** Elmenekül a bűntett helyszínéről; **spurizik. Ik: le~.** [ném. argó *tippeln* 'megy, vándorol' (Wolf 329, Dahn 291)].

tiplizős fn *gyak* **1.** Szökésben lévő, kö-

rözött személy; **pucolós. 2.** Olyan ember, aki mindig megpróbál megszökni a börtönből; **pucolós.**

tipp fn *gyak* Betörésre alkalmasnak tűnő helyszín címe. — **balhécím, füles.**

tippadó fn *gyak* A betörőnek a betöréshez címet adó személy. — **écaadó, góré, tippes, tippmix, tippszer, tutis.**

tippes fn *gyak* Az a személy, aki címet ad a betörőnek a betöréshez; **tippadó.**

tippmix fn *gyak* Az a személy, aki címet ad a betörőnek a betöréshez; **tippadó.**

tippszer fn *gyak* Az a személy, aki címet ad a betörőnek a betöréshez; **tippadó.**

tipró fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

tirpák fn és mn *gyak* **1.** Nyíregyházi, szabolcsi ember; **kamionos. 2.** Faragatlan, modortalan ember. **3.** Vidéki (ember).

tiszta ~ *szégyen (nyanya).*

titkár fn **1.** *~a vkinek: gyak* Egy nála erősebb védelme alatt álló fogvatartott. **2.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

titkosrinyós fn *gyak* **1.** Áruló, besúgó, a nevelő titkos barátja; **vamzer.**

titkosügynök fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.**

tizenegyes fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

tizenhármas fn *ritk* Fogda; **fogszi** (Szeged).

toalett fn *ritk, tréf* Illemhely; **retyó.**

tockos fn *ritk* Enyhébb ütés a csupasz nyakra; **csicskatasli.**

tódi fn *ritk* Férfi, fiú; **fószer.**

tojó fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

tojoda fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

tojolda fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

tokmány fn *ritk* Orr; **hefti.**

tol *~ja a piros biciklit.*

tolatós fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

toldi fn *ritk* Erős fogvatartott, aki a fogvatartottak közötti informális hierarchia csúcsán áll; **menő.** [*Toldi* Miklós, rendkívüli erejéről híres, Arany János által is megénekelt középkori vitéz].

toll fn *ritk* Haj; **hári.**

tollas mn *gyak* Gazdag; **vastag.** [*megtollasodik* 'meggazdagszik'].

tollfosztó fn *ritk* Tolvaj; **bugás.** [? a **tollas**okat fosztja ki × *tol*vaj].

tollkereskedő *toll- és vajkereskedő: gyak* Tolvaj; **bugás.** [? *tol*vaj].

tollkereskedés *toll- és vajkereskedés: ritk* Lopás; **capcara.** [? *tol*vajlás].

tompa fn *ritk* A forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz; **bon.** [Vö. *éles* 'civil életben használt pénz'].

topa mn *ritk* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék.**

topis mn *ritk* Rongyos öltözetű. [*toprongyos* 'elhanyagolt külsejű, rongyos'].

topla fn *ritk* Fenék; **bul.**

topogó fn *ritk* Cipő; **skárpi.** [*topogás* u.]

topp *~on van/Ott van a ~on:* **a)** *gyak* Gazdag; **vastag. b)** *gyak* Nagyon jól érzi magát. [< ang. *top* 'csúcs'].

toprongy *Szellemi ~: ritk* Szellemileg leépült ember; **dilinyós.**

tordai ~ *hasadék* .

torkosborz fn *ritk* Az orális közösülést kedvelő nő. Vö. **obizik.** [*Szív/szop, mint a torkos borz*].

tornacipő *Mezőgazdasági ~.*

tornádó fn *gyak, tréf* Rabszállító autó; **rabó.** [*Tornado,* a rabszállító autók márkája].

tornatanár fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

torokmasszázs *~t vesz: ritk* Orálisan elégít ki; **obizik** (Szeged).

torta fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

torzó fn *ritk* Fej; **búra.**

tosz**ik** tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

totál mn *gyak* Részeg; **tintás.**

totálkáros mn *gyak* Részeg; **tintás.**

tóti mn *ritk* Buta; **dilinyós.** [?< *tót*].

totyogás fn *ritk* Napi séta a börtönben; **körözés.**

továbbképző fn *ritk* Börtön; **sitt.**

továbbképző-helyiség fn *ritk* Kocsma; **krimó.**

töcsköl tn ige *ritk* Közösül; **dug.**

tök fn *ritk* Fej; **búra.**

töki fn *ritk* **1.** ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása⟩; **darátom. 2.** Gyerek; **kiscsávó.**

tökös *gyak* **I.** fn ⟨Fogvatartottak egymás közötti megszólítása⟩; **darátom. II.** fn és mn Bátor férfi.

tököslány fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

tökösmenyasszony fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

tökösnővér fn *gyak* **1.** Ápoló. — **dögész. 2.** Homoszexuális férfi, aki a női szerepet alakítja; **köcsög.**

tökretök fn *ritk* Homoszexuális közösülés. — **kanbuli.** Vö. **análszex.**

töltény fn *ritk* Pénz; **éles.**

töm *~i a majmot.*

tömlöc fn *ritk* **1.** Zárka; **cella. 2.** Börtön; **sitt.**

tömlönc fn *ritk* Börtön; **sitt.**

törpe fn (és mn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

törülköző *Bedobja a ~t: ritk* Kiszabadul a börtönből; **pótert megy.**

törzsfőnök fn *gyak* Magasabb beosztású rendőrségi dolgozó; **nagykutya.**

törzsgárdatag fn *ritk* Visszaeső, többszörösen büntetett fogvatartott; **zuhanóbombázó.**

törzsvásárló fn *ritk* A betörő segítője, aki betörés közben őrt áll; **hesszelő.**

tötyi fn *ritk* Illemhely; **retyó.**

tözsoá fn *ritk* Közösülés; **dugás.** [? fr. *je t'aime* 'szeretlek'].

tragacs fn *gyak* Autó; **verda.** [*tragacs* 'rozoga járműʼ].

trágyalé fn *ritk* A börtönben készített alkohol; **lötty.**

trágyáz**ik** tn ige *ritk* Nagydolgát végzi, székel; **kulázik.**

transzi fn *gyak* Transzvesztita.

trasel tn ige *gyak* Fél; **darázik.** [< cig. *trasel* 'megijed, megretten' (Pall.); vö. cig. *traš* 'félelem' (Vek. 162)].

traskel tn ige *ritk* Fél; **darázik.** [**trasel** 'fél' < cig. *trasel* 'megijed, megretten' (Pall.); vö. cig. *traš* 'félelem' (Vek. 162)].

tré mn és fn **1.** *gyak* Rossz, zűrös, veszélyes. *~ a helyzet: gyak* Baj van. *~ a vonal: ritk* A lebukás veszélye áll fenn. — **avétos, balhés, bizsu[1], bóvli, cinkes, csígút, csúf, dzsukel, faszszopó[2], fostéria, gagyi, geci[2], gyér, habos, köcsög, kutyaütő, merdő, nájlácsó, naszul, ördög, pancser, piti, pitlák, retkes, simlis, srenkes, tréfás, tréfli, unfrankó, veréb.** Vö. **püfán de merdő. 2.** *ritk* Gyenge; **gizda. 3.** Baj, gond. *~be fut/jut: ritk* Bajba kerül; **betép.** *~ben van: gyak* Bajban van. *~re fut: gyak* Bajba kerül; **betép.** *~re tesz: ritk* Megöl; **hazavág.** *~ van: gyak* Baj van (pl. jön az őr). [**tréfli** 'rossz'].

tréboj fn *ritk* Homoszexuális szolgáltatást nyújtó férfi; **ratyi.** [**tré** 'rossz' + ang. *boy* 'fiú'].

tréfás mn *gyak, euf* Rossz; **tré.** [Szójáték, **tréfli**].

tréfli mn *ritk, euf* Rossz; **tré.** [jid. *tréfe, tréfli* 'olyan (étel), amit a vallástörvények szerint nem szabad megenni' (Száj. 66; TESz. III, 987)].

trélé fn *ritk* Hamis pénz; **állé.** [**tré** 'rossz' + **lé** 'pénz'].

trépalota fn *ritk* Rendőrség épülete; **jard.**

trepli fn *ritk* Folyosó a börtönben; **trepni.**

treplin fn *ritk* Folyosó a börtönben; **trepni.**

trepni fn *gyak* **1.** Folyosó a börtönben. **2.** A folyosók közötti szabad területet fedő drótháló (azért hogy senki le ne eshessen, illetve ne is tudjon leugrani). [*(lehet, hogy a drótháló miatt trepni???)*] — **csikótelep, főtér, kifutó, körlet, közlekedő, placc, sétány, sikátor, sóhajok útja, trepli, treplin, váciút.**

trepnihuszár fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

trikó fn *gyak* Tripper (nemi betegség).

trinkdobi fn *ritk* Olyan szeszesital, amit a fogvatartottak készítenek a börtönben; **lötty.** [ném. *trink* 'ital' + **dobi**].

tróger fn *ritk* **1.** Munkáltató. **2.** Piszkos, rongyos, csavargó; **hóhem.**

trokhár fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

trombitál tn ige *gyak* Kábítószert szippant fel.

trónol tn ige Nagydolgát végzi, székel; **kulázik.**

tropa ~*ra megy: gyak* Tönkremegy, elromlik. — **gajra megy, kipurcan.**

trotli fn *gyak* Öreg férfi; **szivar.**

trotyiz**ik** tn ige *ritk* Nagydolgát végzi, székel; **kulázik.**

trottyos fn *gyak* Öreg férfi; **szivar.**

trükkös fn **1.** *gyak* Kártyjátékban csaló; **cinkes. 2.** *ritk* Csaló; **simlis.**

trükkösszemű mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

tubák fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** [*tubák* 'burnót, porrá őrölt dohány'].

tubálesz fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** [**tubáló** *thuvālo, thuvāli* 'füstös; cigaretta, pipa' Vek. 160)].

tubáló fn *gyak* Cigaretta; **bláz.** [cig. *thuvālo, thuvāli* 'füstös; cigaretta, pipa' (Vek. 160), cig. *thubál* 'cigaretta' (Erd.)].

tubáresz fn *ritk* Cigaretta; **bláz.** [**tubálesz** cig. *thuvālo, thuvāli* 'füstös; cigaretta, pipa' (Vek. 160), cig. *thubál* 'cigaretta' (Erd.)].

tudásház fn *ritk* Könyvtár; **molytár.**

tudatlan fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

tudósgeci mn *ritk* Okos; **duplafejű.**

tuja fn *gyak* Villamos. ['villamosütköző' villamos há*tulja*].

tujáz**ik** tn ige *gyak* Jegy nélkül utazik a villamoson.

túlad tn ige *gyak* Lopott holmit elad; **elpasszol.**

túlélőcsomag fn *ritk* Csomag a börtönben; **rahedli.**

túlélőkenőcs fn *gyak* Tubusos májkrém.

túloldali fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

túlómasz fn *ritk* **1.** Hús; **masz. 2.** Szalonna; **katona[1].** [cig. *thūlo mas* 'szalonna' (tkp. kövér hús): CigSz. 119, *thulomas* 'szalonna' (Vek. 160)].

túltesz tn ige ~ *vmin: gyak* Lopott hol-

mit elad; **elpasszol.**

túlvilág fn *ritk* Börtön; **sitt.**

tumor fn *ritk* Fej; **búra.**

tuningol tn ige *ritk* Erősít, edz; **gyúr.** [*tuningol* 'a motor teljesítményét átalakítással növeli'].

tunk fn *ritk* Ebéd; **deles.** [*tunkol* 'mártogat' < ném. *tunken* 'mártogat'].

túrás fn *gyak* Étkezés; **burkolás.**

túráztat tn ige *ritk* Sokat beszél; **fossa a szót.**

turbó fn *ritk* Orr; **hefti.**

turistabusz fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.**

túrnivaló fn *ritk* Étel; **kajesz.**

túró fn *gyak* Semmi.

tutajos fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

tuti mn *gyak* **1.** Jó; **lácsó. 2.** Biztos; **fix.** *Van egy ~ tippem: gyak* Van egy biztos címem a betöréshez.

tutifix mn *gyak* Biztos; **fix.**

tutis fn *ritk* A betörőnek a betöréshez címet adó személy; **tippadó.**

tuttifrutti mn *ritk* Biztos; **fix.** [**tuti** 'ua.'].

túzok fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

tű *Két ~vel kötött: ritk* Bolond; **dilinyós.**

tüdő fn *ritk* Női mell; **bögy.**

tüdőtágítás fn *ritk* Napi séta a börtönudvaron; **körözés.**

tündér *Éjféli ~.*

tüske fn *ritk* Pénz; **éles.**

tütyő fn *gyak* Szatyor, táska. Vö. **abrakos.** [*szütyő* 'ua.'].

tüzesvíz fn *ritk* Szeszesital; **csopánka.**

tűznyelő fn *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

Ty

tyijár fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [? cig. *tjija, kija* 'kulcs' (Vek. 91)].

tyúk fn *gyak* Nő, lány; **gádzsi.**

tyúkanyó fn *gyak* Anya; **mutrosz.**

tyúkfej fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

tyúkól fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

tyúkszem fn (és mn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

tyúktolvaj fn *gyak* Kisebb bűntényért, kevés időre ítélt fogvatartott. — **karalábétolvaj, karalábézsivány, sivár.**

U, Ú

ufó fn *ritk* Autó; **verda.** [*ufó* 'földönkívüliek űrjárműve' < ang. *UFO* (unidentified flying object) 'nem azonosított repülő tárgy'].

ugr**ik** tn ige *gyak* ~~Meg~~Szökik; **télakol. Ik: megugrik.**

ugrótolvaj fn *ritk* Kertes házakat kifosztó tolvaj; **berepülős.**

újember fn *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

újfiú fn *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

újhús fn **1.** *gyak* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc. 2.** *ritk* Elsőbűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

újít ts ige *gyak* Lop; **csór. Ik: be~.**

újítós fn *gyak* **1.** Tolvaj; **bugás. 2.** Olyan bűnöző, aki különböző lopott holmit elad vagy cserél. **2.** Betörő; **berepülős.**

ujjas fn *gyak* Dzseki; **jakó.**

újlány fn *gyak* Női börtönben az újonnan börtönbe kerülő fogvatartott. Vö. **újonc.**

újmagyar fn *ritk* Cigány; **bokszos.** [Ld. Tompa 1976].

újonc fn **1.** *gyak* Nem régen (de nem okvetlenül először) börtönbe került fogvatartott. — **asszony, bank, bárányka, berepülőpilóta, bokorugró[1], csibe, csicska, csikó[1], csíra, csirke[1], droid, ejtőernyős, elsős, fiatal játékos/versenyző, frisshús, gennygóc, genyóláda, gyökér, hóvirág, kezdő, kisdobos, kisköcsög, kopasz, kopcsó, kutya[1], macskajancsi, madár, naposcsibe[2], nyúl[2], őzike, pancser, papucs, prézlimájer, rabszolga, újember, újfiú, újhús, veréb, zöldfülű.** Vö. **csikk, gumi, sittes, újlány. 2.** *ritk* Elsőbűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

ultra fn *gyak* Mindenféle mosószer összefoglaló neve a börtönben.

umbuldáns mn *ritk* Vicces kedvű. [? *umbulda* 'vminek kiügyeskedése, ravaszkodással való elérése' × *umbuldás* 'semmirevaló alak' 'akasztanivaló, semmirekellő' cig. *umblado* 'akasztott' (Vek. 165)].

unfrankó mn *gyak* **1.** Nem igaz, ál, hamis; **akremos.** ~ *lóvé: gyak* Hamis pénz; **állé. 2.** Rossz; **tré.** [argó *frankó* 'jó, nem bűnös, tiszta életű', ném. *un-* fosztó prefixum].

ungró fn *ritk* Magyar (ember); **paraszt.** [< cig. *ungro* 'magyar' (Vek. 165)].

úr ~*ak vagyunk nem mazurak.*

ural ts ige *gyak* Szeret, kedvel; **kamel.**

úri Szj: *Szegény konyha,* ~ *pompa.*

úriember fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.**

uszkár fn (és mn) *ritk* Kicsi, kis termetű (ember); **cinó.**

uszoda fn *ritk* Zuhanyzó. — **hévíz.**

úszósapkás mn *ritk* Kopasz. — **dzseszafejű, pornófejű.**

utazás fn *ritk* Hallucináció kábítószer hatására.

útonálló fn *ritk* Rabló; **punyer.**

útszéli fn *gyak* Prostituált; **rinya.**

uzsorás fn *ritk* Csaló; **simlis.**

Ü, Ű

üdítő fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

üdülő fn *gyak* Fogház; **lánynevelde.**

üdülőtelep fn *ritk* Fogház; **lánynevelde.**

ügy fn *gyak* Bűncselekmény; **balhé.**

ügyeskedő fn *ritk* Csaló; **simlis.**

ügyész fn *ritk* Az az elítélt, aki mindig okosnak akar látszani, de csak felületesen ismeri a BTK-t.

ügynök fn *gyak* **1.** Áruló, besúgó; **vamzer. 2.** Ügyvéd; **óvó. 3.** Bíró; **mázsáló.**

ügyvéd fn **1.** *gyak* A BTK-t jól ismerő elítélt. **2.** *ritk* Mindig beadványokat író elítélt.

ül tn ige *gyak* **1.** Börtönbüntetését tölti. **Szh:** *(Annyit)* ~*, mint varjú a dróton/fán/karón: gyak* Sokáig lesz börtönben. *Annyit* ~*, mint veréb a drótkerítésen/küszöbön: gyak* Ua. — **csücsül, guggol, hűsöl, nyaral.** Vö. **csak képen vagy újságban lát napot. 2.** *Mákosra* ~*i a seggét, Rojtosra* ~*i a fenekét:* Sok évet kell a börtönben töltenie.

ülőbútor fn *ritk* Fenék; **bul.**

ülőgumó fn *ritk* Fenék; **bul.**

üres ~ *a picsája.*

ürge fn *gyak* Férfi, fiú; **főszer. Szj:** *Át-*

ráz minden ~t: ritk Becsap mindenkit. *Kiengedik az ~t:* Kiszabadul a fogvatartott. **Ö: fürge~.**

űrgyűrűfütty fn *ritk* Szellentés; **végbélfütty.**

űrhajcsizás fn *ritk* A büntetésüket kezdők (gyakran durva) ugratása (a rabruha felső részét a fogvatartott fejére húzzák és a két ujjába vizet öntenek). Vö. **bekóstolás.**

ürít ts ige *ritk* Lop; **csór.**

ürömlány fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

üszkös fn *ritk* Cigány; **bokszos.**

üsző mn *ritk* Fekete.

üt *Lyukat ~: ritk* Betör; **becsenget. Szj:** *~nöd kell a seggedért!:* Vigyázni kell a börtönben, hogy nehogy homoszexuális szolgáltatásra kényszerítsenek (Tököl).

ütköző fn *ritk* Női mell; **bögy.**

ütőképes mn *ritk* **1.** Erős, izmos; **kajak. 2.** Jó felépítésű, jó megjelenésű. **3.** Verekedős ember; **kajmár.**

üzlet *~ben van: ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** *~be vág vmit: gyak* Elad; **elpasszol.**

üzletasszony fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

üzletel ts ige **1.** *gyak* Elad; **elpasszol. 2.** *~ni indul: ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

üzletrész fn *ritk* Börtönudvar; **brodvéj.**

V

váciút fn *ritk* Folyosó a börtönben; **trepni.**

vacok fn *gyak* Ágy; **dikó.**

vadáru fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

vadász fn *ritk* Prostituált; **rinya.** [??Ti. ügyfelekre **vadászik**].

vadász**ik** tn ige *gyak* **1.** A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.** *~ik a faszra:* Ua. *Méterre ~ik: ritk* Ua. **2.** A férfi prostituáltat keres. *Bukszára ~ik: ritk* Ua.; *Pinára ~ik: ritk* Ua.

vaddisznóles fn *ritk* Felső ágy a börtönben; **dobcsi.**

vadmalac fn *gyak* Kövér ember. — **báló, fostömlő, hájbáj, hájpacni, húskonzerv, lufi, pacal, szarzsák.**

vadparaszt fn *ritk* Rosszindulatú, érzéketlen ember.

vadúz mn *ritk* Izmos, kisportolt testű; **kajak.**

vág ts ige **1.** *gyak* Tud, ért; **dzsanáz. 2.** *Telibe ~: gyak* **a)** Üt, megüt; **beborít. b)** Pofon vág; **beken.** *kajakra/ taccsra/ telibe vág, pukkra vág(ja magát), hűvösre/ sittre vág, lyukon vág, passzra/ piacra/ üzletbe vág, gajra/ hidegre/ levesbe vág, korpáson vág.* **Szj:** *Vigyázz, mert a füled közé ~ok!*

vagabund fn *gyak* **1.** Vagány, belevaló; **jassz. 2.** Alvilági alak; **hóhem.**

vagabunkó fn *ritk* Önmagát bátornak, erősnek mutató személy, aki ennek éppen az ellenkezője; **pléhvagány.** [— **vagabund** × **bunkó**].

vagács fn *ritk* Börtönorvos; **mengele.**

vagány **I.** fn *gyak* A fogvatartottak nem hivatalos, társai által elfogad vezetője; **menő. Szj:** *~ vagy, öcsém, a halpiacon halszatyorban:* Csak ne tettesd magad erősnek és bátornak, ha ennek éppen az ellenkezője vagy. ⟨Fennhéjázó fogvatartottnak mondják zárkatársai⟩ (Tököl). **Ö: pléh~. II.** mn *ritk* Jó; **lácsó.**

vagdalka fn *ritk, tréf* Börtönorvos; **mengele.**

vágott fn *ritk* Nő; **gádzsi.**

vágottszemű fn és mn *gyak* Ázsiai (kínai, mongol vagy japán) ember. — **rizsaszemű.**

vágykeltő fn *ritk* Ablak; **kilátó.**

vaj Szh: *Kevés vagy, mint napon a ~.*

vajkereskedő *Toll- és ~: gyak* Tolvaj; **bugás.** [*Tol-vaj*].

vajzli fn *ritk* Kitiltás. [ném. *ausweisen* 'kitilt'].

vaker fn *gyak* **1.** Hazugság. — **fleó, halandzsa, hanta, kacsa[2], kamandusz, kamu, kanyhalló, púder(szöveg), rizsa, skribrerduma, smafu.** Vö. **akremos. 2.** Beszéd; **sóder[2].** *Nyomja a ~t:* Egyfolytában beszél; **borbiszál. Szj:** *Nyista ~!:* Ne beszélj! Hallgass el! Vö. **lelő.** [**vakerál** 'beszél; hazudik'].

vakerál ts ige *gyak* **1.** Beszél; **borbiszál. Szj:** *Ne ~j!:* Ne beszélj (mellé)! **2.** Hazudik; **kamuzik.** [< cig. *vakerel* 'beszél' (Vek. 167)].

vakereszmó msz *ritk* Beszélj csak! [cig. *vakeres* 'beszélj!' (a *vakerel* felsz. módja) + *mo* 'hé, te cigány!' (CigSz. 77)].

vakhangya fn *ritk* Kancsal ember; **szemes.**

vakkukella fn *ritk* Kancsal; **szemes.** Vö. **kukella.**

vakkutya fn *ritk* Kancsal; **szemes.**

vakrepülés fn *gyak* Találomra elkövetett betörés. Vö. **srenk.**

vaksi mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

vakszemű mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

vakvezető mn *ritk* Kancsal; **szemes.**

vallatás fn *gyak* **1.** Kihallgatás; **vamzeroltatás. 2.** Tárgyalás**; akasztás.**

vályú fn *ritk* Asztal; **deszka.**

vályúzás fn *gyak* Étkezés; **burkolás.**

vám fn *ritk* Lopott tárgy; **áru.**

vami fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

vamzer (írásban gyak. *wamzer)* fn **1.** *gyak* Áruló, besúgó. Vö. **rabminiszter. — adóvevő[1], akciós, bangó, bedolgozó, beépített (tégla), beköpő, bennfektes, bennfentes, berepülő, berepülős, beszállós, bevetős, bringás, brinyó, citerás, csacsogó, csipogó, csiripelő, csókos, csőlakó, csörgő, csúsztató, drótos, duplane, duplavé, dzsémszbandi, eladó, énekes, énekkaros, fecsegő, féreg, forródrót, fülbemászó, göris, gyökér, hármasügynök, hazaáruló, háziszárnyas, híradós, igazmondó, igazságszerető, indexes, informatikus, informátor, informer, júdás, kacsaszájú, kalap, kapitány, kaszkadőr, kém, kémeri, kilincskoptató, kommandós, köpőcsésze, köpőlégy, lepcsesszájú, magnetofon, magnó, malévreklám, matahari, mószer, mózer, nagytégla, nyálas, nyalis, óberhé, operaénekes, operás, operatőr, pacsirta, parancsnokra leső hiéna, pedálgép, pedálos, pilóta idegenben, pirostelefonos, pletykás, rádió, rádiós, rendőrpárti, renegát, repülős, selyemgyerek, smúz, smúzoló, smúzos, spicli, spidi, spinyó, spion, spisu, stirlic, sunnyogó, susogó, susogós, szifon, szokerálós, sztivi, talpnyaló, tátogó[2], tégla[1], titkosrinyós, titkosügynök, túloldali, ügynök, vami, vé, vézé, viperás.** Vö. **kamikázé, rabminiszter. 2.** *ritk* A rendőrség fizetett besúgója. [< ném. argó *Wamser* 'besúgó' < *verwamsen* 'besúg' (Dahn 306)].

vamzercsengő fn *gyak* Zárkában elhelyezett jelzőgomb.

vamzerdoboz fn *gyak* Hangszóró; **hangos.**

vamzergép fn *ritk* Elektromos fémkereső.

vamzerház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

vamzerklub fn *ritk* Parancsnoki szoba;

pirosszőnyeg.

vamzerkod**ik** (írásban gyak. *wamzerkodik)* tn ige *gyak* **1.** Árulkodik, elárul; **bevamzerol. 2.** Vall, vallomást tesz; **dalol.**

vamzerláda fn *ritk* Hangszóró; **hangos.**

vamzerol ts ige *gyak* Árulkodik, elárul; besúg; **bevamzerol.** [ném. argó *(ver)wamsen* 'üt, hazudik' (Dahn 306)].

vamzeroltatás fn *ritk* Kihallgatás. — **bekóstolás, beszélő, dumáló, faggatás, faggatósdi, fárasztás, felkérdezés, kóstolgatás, mesehallgatás, mesélő, nyúzás, poén, pótnyom, próbálkozás, szadizás, vallatás, vérszívás.** Vö. **kínoz.**

vamzerszoba fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

vamzertanya fn *ritk* Parancsnoki szoba; **pirosszőnyeg.**

vandálkodó mn *ritk* Erőszakoskodó ember; **kajmár.**

vandamm fn *ritk* Verekedős ember; **kajmár.** [*Jean-Claude van Damme,* akciófilmekből ismert színész]

vár fn *ritk* Rendőrség épülete; **jard.**

varázskapu fn *ritk, tréf* Zárkaajtó. — **vas, vudár.**

varázsló fn *ritk* Pszichológus; **nagysámán.**

varga fn *ritk* Nyomozó; **nyominger.**

varjú **1. Szh:** *(Annyit) ül, mint ~ a dróton/fán/karón.* **2.** fn *gyak* A fogvatartottak téli ruházata: vastag fekete posztónadrág és kabát. — **csóka[1], kánya, szuma, szumán, szumaruha, varjúruha. 3.** *gyak* Cigány; **bokszos. 4.** *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.**

varjúruha fn *gyak* A fogvatartottak téli ruházata: vastag fekete posztónadrág és kabát; **varjú.**

vas fn **1.** *gyak* Autó; **verda.** *Át van ütve a ~: gyak* Rendben van az autó: már egyezik az alvázszám és a motorszám egyezik a forgalmi engedélyben lévő számmal. *Okés a ~: ritk* Ua. **2.** *gyak* Fegyver; **célszerszám. 3.** *gyak* A cellaablak rácsa; **ablakdísz. 5.** *ritk* Zárkaajtó; **varázskapu.**

vasas fn *gyak* Autótolvaj; **verdás.**

vasember fn *ritk* Társai által is elfogadott vezető a fogvatartottak informális hierarchiájában; **menő.**

vasfüggöny fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

vaskeret fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

vastag mn *gyak* Gazdag, pénzes, módos, tehetős. **Szh:** *~, mint a pufajka ujja: ritk* Ua. (Szeged). — **ajser, bankár, bárváló, birtokos, bő, burzsuj, csiliárdos, csomagos, csőre van rántva, csövön van, élesre van töltve, fukszos, full(on van), fullos, húzós[2], kilós, király, kövér, krőzus, kulák, lóvés, májer, megtelepített, milcsis, művelt, ott van a mozgatáson/spiccen, pakkos, pályán van, penge, pisztér, pohos, pulos, raj, riccs, stekszes, szajrés, tele van, telt ház van nála, tollas, toppon van, vagyonos, zsidó, zsíros.** Vö. **bárónő.**

vastanya fn *ritk* Munkahely; **bánya.**

vaszkó fn *ritk* Kéz; **csülök.**

vasszűz fn *ritk* Fegyőrnő, börtönőrnő; **csukibaba.**

vasztálos fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

vasztó fn **1.** *gyak* Kéz; **csülök. 2.** *ritk* Karvastagság. [cig. *vast* 'kéz' (Vek. 168)].

vatta mn *ritk* **1.** Új, még használatlan árucikk. **2.** Cigaretta; **bláz.**

vé (írásban gyak. *W*) fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** [***v*amzer**].

vébetűs ~ *kitérő* .

vécé fn *ritk* Fogda; **fogszi.**

vécépumpa fn *ritk* Prostituált; **rinya.**

védőangyal fn *ritk* A prostituáltakat dolgoztató férfi; **májer.**

végállomás fn *gyak* **1.** Börtön; **sitt. 2.** Zárka; **cella.**

végbélfütty fn *ritk* Szellentés. — **alfarhang, popsigőz, segglehelet, űrgyűrűfütty.**

végbélkéjenc fn *ritk* Homoszexuális férfi; **ratyi.**

végiggályáz ts ige *ritk* Letölti a hosszú büntetését; **kitapos.**

végrehajtó fn *ritk* Bíró; **mázsáló.**

végzős fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; **szabálysértő.** [Ti. „elvégezte" az **egyetem**et. Vö. **diplomás**.]

vegyőr fn *ritk, tréf* Fegyőr; **smasszer.**

vekeckedik tn ige *ritk* Bántalmaz, megver; **beborít.**

vekker Szj: *Mennyi a ~?: gyak* Menynyi az idő? Vö. **Szkolko szicsász?**

vekli fn *ritk* Vödör.

vekni fn *gyak* (Egy darab) kenyér. Vö. **máró.**

vekucs fn *ritk* Első bűntényes fogvatartott; **elsőbálos.**

vén ~ *iszapszemű rája: gyak* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró.** ~ *cápa/szárcsa: ritk* Ua. ~ *róka/sittes ~: gyak* Ua. ~ *gádzsi/kurva/retek/szutyok: ritk* Idősebb nő; **banya.** ~ *köcsög: ritk* Öreg férfi; **szivar.** ~ *kandúr: ritk* Apa; **fater.**

ventilátor fn *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska.**

vény fn *ritk* Hamis pénz; **állé.**

ver *~i magát:* **a)** *gyak* Nagyképűsködik; **jasszoskodik. b)** *ritk* Önkielégítést végez; **rejszol.** *~i a kárit/lompost:* Önkielégítést végez; **rejszol.** *~i a blattot: gyak* Kártyázik; **zsugázik.** *~i a nyálát: gyak* **a)** Ragaszkodik a saját igazához, mindig csak egyet hajt. **b)** Nagyképűsködik; **jasszoskodik.** *Telibe ~: ritk* Agyonüt; **szétver.** *Korpáson ver: gyak* Análisan közösül; **megköcsögöl. Ik: alá~, át~, be~, le~, rá~, szét~, tele~.**

vér *Nem bír a ~évél: ritk* Állandóan verekszik; **brusztol.**

verda fn *gyak* Autó. *Csíkos ~: ritk* Rendőrautó; **meseautó.** *Villogó ~: gyak* Ua. **Ö: menő~**. [< cig. *verda* 'szekér' (Vek. 172), vö. **vurdon**]. — **batár, csikós, doberdó, doboz, gép[1], gepárd[1], gépsárkány, gurulójáték, járgány, kaszni, kasznyi, lopakodó, paripa, tragacs, ufó, vas, verolex.**

verdás fn *gyak* Autótolvaj. — **diótörő, kasznitolvaj, kerekes, kocsilopó, kocsis, kocsitörő, lókötő, szenna, vasas.**

veréb[1] **I.** fn **1.** *gyak* Sértett, áldozat; **pancser. 2.** *gyak* Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc. 3.** *ritk* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. 4.** *ritk* Férfi; **fószer. 5.** *ritk* Gyenge, sovány (ember); **gizda. 6.** *gyak* Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék. 7.** *Ritk* Buta; **dilinyós. II.** mn *ritk* Rossz; **tré.** [*Spac* ford., mert ném. *Spatz* 'veréb'].

veréb[2] *Annyit ül, mint ~ a drótkerítésen/küszöbön.*

verebentyű fn *ritk* Sértett, áldozat; **pancser.** [**veréb[1]**].

verekedéses ~ *lopás* .

verem fn *ritk* Zárka; **cella.**

véresszemű ~ *mari néni: ritk* Körletfelügyelő; **citromos.**

verolex fn *ritk* Autó; **verda.**

versácsi fn *ritk* Női rabruha; **bévésruha.** [*Versace* márkanév].

versenyző *Fiatal ~.*

vérszívás fn *ritk* Kihallgatás; **vamzeroltatás.**

vérszívó fn *ritk* **1.** Rendőrségi fogda; **futkosó. 2.** Erőszakos ember; **kajmár.**

vesz *Gellert ~. ~i a lapot. Palira ~. Télakot ~. Tiplit ~. Torokmasszázst ~.*

veszegetés fn *ritk* Lopás; **capcara.**

vesztó fn *ritk* Kéz; **csülök.** [**vasztó** 'ua.' < cig. *vast* 'kéz' (Vek. 168)].

veterán fn *ritk* Már hosszabb ideje büntetését töltő fogvatartott; **púró.**

vetít ts ige Hazudik, szájhősködik, nagyképűsködik; **jasszoskodik.**

vézé (írásban gyak. *WZ*) fn *gyak* Áruló, besúgó; **vamzer.** [***v*amzer**].

vibrátor fn *gyak* **1.** Gumibot; **bikacsök. 2.** WC-pumpa.

vibró fn *ritk* Gumibot; **bikacsök.** [< **vibrátor** 'ua.'].

vicces Szj: *A ~ része még hátra van, ne sírj!: ritk* ⟨Újonnan börtönbe került, elkeseredett fogvatartottnak mondják zárkatársai⟩.

viccosztály fn *gyak* Idegosztály.

videóz**ik** tn ige *gyak* A fogvatartott magában fantáziál, álmodozik.

vigyáz Szj: *~z, mert a füled közé vágok!*

vigyázz Szj: *Álljon ~ba, hogy még a szar is egyenesen jöjjön ki magából!:* ⟨Sorakozásnál használt felszólítás:⟩ Álljon rendesen! (Bgy.).

vigyorgó[1] fn *gyak* Száj; **muj.** *Laza blázt a vigyorgódba!:* Menj a fenébe! (Tkp. Ernyedt péniszt a szádba!)

vigyorgó[2] fn **1.** *gyak, tréf* Zárka; **cella. 2.** *ritk* Szabadulózárka, ahol a szabadulás előtt álló fogvatartottak vannak. **3.** *gyak* A rendőrségeken és börtönökben megtalálható ideiglenes megőrző helyiség. **4.** *gyak* Elkülönítő zárka. **5.** *gyak* Szabadulás előtt álló fogvatartott elnevezése; **szabálysértő.**

vihodár fn *ritk* Hóhér; **gallérkészítő.**

világság fn *ritk* Ablak; **kilátó.**

villamosravaló fn *ritk* Szabadulási pénz, amit zárolnak és a fogvatartott szabadon bocsátásakor adnak neki oda; **koporsópénz.**

villanó fn *ritk* Tolvaj; **bugás.**

villany Szj: *~ leó!: ritk* Kapcsold le a világítást! *Leoltja a ~t örökre: gyak* Meggyilkol; **hazavág.**

villanyász fn *ritk* Villanyszerelő; **fáziskergető.**

villanyoltogatás fn *ritk* Betörés; **srenk.**

villanyoz ts ige *gyak* Megüt; **beborít.**

villogó *~ verda* .

vipera fn *ritk* **1.** Fegyőr; **smasszer. 2.** Teleszkópos acélbot.

viperás (írásban gyak.: *wiperás)* fn *ritk* Áruló, besúgó; **vamzer.**

virágárus fn *ritk* Gyilkos; **killer.**

virgács fn *gyak, tréf* Láb. — **cerka, cselló, csűrdöngölő, donga, eget fenyegető karó, futómű, küllő[1], labardi, málnakeverő, pata, pipa, sárhányó, szartaposó, szingó, szipka[1].**

virgonc fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

virít tn ige *gyak* Nemiszervét megmutatja. (Ált. felszólításként *(Viríts!),* pl. szállításkor, amikor együtt utaznak a nők és a férfiak.) — **virtol.**

virsli *Bundás/parókás ~: ritk, tréf* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

virtol ts ige **1.** *gyak* Nemiszervét megmutatja; **virít. 2.** *ritk* A prostituált ügyfelet keresve sétálgat; **rodázik.**

viskó fn *ritk* Lakás; **kéró.**

visz *~i a balhét.*

viszkasz fn *ritk* Bácskai hurka. [*Whiskas,* macskaeledel]

visszaeső *Kék-zöld ~.*

vitamingolyó fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

vitaminos fn *ritk* Olyan nő, aki kifigyeli szórakozóhelyeken a leendő áldozatát, majd gyógyszert kever az italába, kávéjába, és utána meglopja.

vitéz fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

víz *Agyára ment a ~:* Mérges, ideges lett; **begerjed.** *Tedd ~re magad!: ritk* Menj innen! Vö. **leakad.** *~re lép: gyak* Megszökik; **télakol.** *~re tesz: gyak* (Amíg a férfi a börtönben van, a nő) szakít vele kiadja az útját, megszakítja vele a kapcsolatot. *Vizet ad: ritk* Ua. *Vízen van: gyak* Bűncselekményére fény derül; **bebukik.** *~re visz és szomjan hoz vissza: ritk* Becsap, félrevezet; **megvezet.** *Felkapja a vizet: gyak* Mérges lesz, indulatba jön; **begerjed. Szj:** *Isten áldjon, visz a víz!* **Ö: buzi~, majom~, szappanos~, száj~, tüzes~.**

vizesnyolcas fn *ritk* **1.** Jelentéktelen ember; **pitiáner. 2.** Besurranó tolvaj; **markecoló.** [szleng *vizesnyolcas* **'**kereskedősegéd' (régen a boltok padlóburkolatát reggelenként a segéd vékonyan csurgató edényből fellocsolta egymásbafonódó nyolcas alakban és utána felseperte, innen a gúnynév (Faz. 164].

vízisiklóhátú mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

vorbiszál tn ige *ritk* Beszél; **borbiszál.** [cig. *vorbil, vorbisārel* 'beszél, szól' (CigSz. 124), cig. *vorbisārel* 'beszélget' (Vek. 171)].

vorbiszáló fn *gyak* A fegyintézetben a látogatókkal való beszélgetésre használt helyiség. || Az ilyen beszélgetésre adott engedély vagy alkalom; **beszélő.**

vörös fn *ritk* Régi százforintos bankjegy; **kiló.**

vörösszalon fn *gyak* Az a szoba ahová a magára és másokra veszélyes fogvatartottakat zárják; **gumiszoba.**

vudár fn *ritk* Zárkaajtó; **varázskapu.** [< cig. *vudār* 'ajtó' (Vek. 171)].

vudu fn *ritk* Pszichológus; **nagysámán.** [*vudu* 'nyugat-afrikai eredetű, különösen Haitin elterjedt vallás'].

vurdon fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [< cig. *vurdon* 'szekér' (Vek. 172), vö. **verda**].

vutángos fn *ritk* Pofon; **csattanó.**

W

W Ld. **vé.** *W betűs (vébetűs) kitérő.*

wamzer Ld. **vamzer.**

wamzerkodik Ld. **vamzerkodik.**

WC fn Ld. **vécé.**

WC-pumpa Ld. **vécépumpa.**

wiperás Ld. **viperás.**

WZ Ld. **vézé.**

X

X Ld. **iksz.**

Y

yard Ld. **jard.**

Z

zaba fn *gyak* **1.** Étel; **kajesz. 2.** Étkezés; **burkolás.** ~ *van!: gyak* Elérkezett az étkezés ideje! [**zabál** 'eszik']

zabál ts ige *gyak* Eszik; **burkol.**

zabbincsol ts ige *ritk* Étkezik; **burkol.**

zabi fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

zaccos mn *gyak* Különösen veszélyes (fogvatartott). Vö. **kákávés.**

zacis mn *ritk* Állami gondozott. [szleng *zaci* 'zálogház']

zajdoboz fn *ritk* Hangszóró; **hangos.**

zajláda fn *gyak* **1.** Televízió. — **doboz.** Vö. **emtévéplusz. 2.** Hangszóró; **hangos.**

zakó fn *ritk* Dzseki; **jakó.**

zamek fn *ritk* Verés, verekedés; **matek.** *~ra tesz: ritk* Megsemmisít, agyonver; **szétver.** [? ném. *Senge* 'verés, haddelhadd', *einsenken* 'elsüllyeszt' (Faz. 165)]

záplátyi fn *ritk* Lengyel ember. [? a lengyel vásározók használta or. *заплатить* 'fizet'-ből]

zárás fn *ritk* **1.** Esti létszámellenőrzés a börtönben. Vö. **nyitás. 2.** ~ *után nyitás.*

zárfésű fn *gyak* A betörő eszköze, amivel a zárat kinyitja; **fésű**.

zárkacirkáló fn *ritk* Zárkafelelős.

zárkagyúrós fn *ritk* Az a fogvatartott, aki a saját zárkájában erősít. Vö. **gyúrós.**

zárkamenő fn *ritk* Az a fogvatartott, aki a saját zárkájában vezetőnek számít.Vö. **menő.**

zárkihúzó fn *ritk* Egyszerű dugóhúzó. (Autófeltöréshez használt eszköz, melyet a zárba becsavarnak, majd zárastul kihúznak.) Vö. **fésű.**

zárnyitó fn *gyak* A betörő egyik eszköze. Vö. **fésű.**

zártörő fn *ritk* A hengerzár negatív formája, amelyet kiívülről rátolnak a hengerzárra, így eltörik azt. (Csak akkor használható betöréshez az eszköz, ha a hengerzár kilóg az ajtószerkezetből.) Vö. **fésű.**

zászló fn *ritk* Papír vagy nejlon ceruzára vagy tollra erősítésével készített, zászlóra hasonlító cigarettacsavaró.

zászlórúd[1] fn *ritk* Férfi nemiszerv, hímvessző; **dákó.**

zászlórúd[2] fn *ritk* Zászlós fokozatban lévő, börtönben dolgozó személy.

zebrakastély fn *ritk* Börtön; **sitt.** [argó *zebra* '(csíkos rabruhát viselő) rab, fogoly' *zebra* 'fehér-feket csíkos állat' + **kastély** 'börtön']

zebraól fn *ritk* Börtön; **sitt.**

zenedoboz fn *gyak* Rádió; **hadovaláda.**

zeneláda fn *ritk* Rádió; **hadovaláda.**

zengő fn *ritk* A cellaablak rácsa; **ablakdísz.**

zinger *Robot a ~en.*

zizi fn *ritk* **1.** Elmebeteg, bolond; **dilinyós. 2.** Veszélyes helyzet, mikor a lebukás veszélye fennáll.

zizzen tn ige *gyak* Jön, megy; **avázik. Ik: rá~.**

zizzent mn *ritk* Megbolondult, bolond (ember); **dilinyós.**

zokni **1.** *Kicsavarja a ~t.* **2.** fn és mn *gyak* Bolond; **dilinyós.** *Agyilag ~:* Buta; **dilinyós.**

zombi fn *ritk* Beteg; **rokkos.**

zongoraművész fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.** [? A zongoraművészhez hasonló nagy kézügyességgel rendelkezik].

zongoráz**ik** tn ige *ritk* Folyamatosan a televízió távirányítóját kapcsolgatja.

zorál (*zorall*) mn **1.** *gyak* Erős, izmos; **kajak. 2.** *gyak* Félelmetes, ijesztő külsejű ember; **zorkó. 3.** *ritk* Magas, nagy növésű;

bigi. [**zoráló**].

zoráló mn és fn *gyak* Erős (ember); **kajak.** [< cig. *zorālo, zurālo* 'erős' (Vek. 173)].

zorálós mn *ritk* Verekedős ember; **kajmár.** [**zoráló** 'erős'].

zord fn *ritk* Fegyház; **agymosó[1].**

zorkó fn **1.** *gyak* Erős, izmos; **kajak. 2.** *gyak* Félelmetes, ijesztő külsejű. — **zorál.** Vö. **állat. 3.** Erős kávé vagy tea. Vö. **dobi[1].** [**zoráló** 'erős'].

zöld fn *ritk* Marihuánás cigaretta; **fű[1].**

zöldfülű fn *gyak* **1.** Ügyetlen, kétbalkezes; **balfék. 2.** Nem régen börtönbe került fogvatartott; **újonc.**

zöldhasú fn *gyak* **1.** Ezer forint(os) bankjegy; **rongy. 2.** Dollár; **dolcsi.**

zöldség fn *ritk* Marihuánás cigaretta; **fű[1].**

zrí fn *gyak* Bűncselekmény; **balhé.** [? argó *zrí, zri* 'rendőrség' argó *zrínyi* 'Zrínyi utcai kapitányság' (TESz. III, 1199)].

zrikál ts ige *ritk* Nem régen börtönbe került fogvatartottat ugrat; **buzerál.** [argó *zrika zri* 'lármás jelenet; hecc' (vö. TESz. III, 1199)].

zubbony fn *ritk* Dzseki; **jakó.**

zubonó fn *ritk* **1.** Kabát; **pufi. 2.** Dzseki; **jakó.** [? **zubbony** 'dzseki'].

zugáru fn *ritk* Börtönbe becsempészett dolog; **simlisszajré.**

zugpia fn *ritk* Börtönbe becsempészett alkohol. — **dinamit, élesalkohol, puláru.** Vö. **lötty.**

zuhanóbombázó fn *gyak* Többszörös visszaeső fogvatartott. — **bombázó[2], hazajáró lélek, kék-zöld (visszaeső), mélyrepülő, törzsgárdatag, zuhanórepülő.** Vö. **sittes.**

zuhanórepülő fn *ritk* Többszörös visszaeső fogvatartott; **zuhanóbombázó.**

zupi fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.** [? *zupás* 'továbbszolgáló'].

zupuna fn *gyak* Dzseki; **jakó.**

zúzda fn *ritk* Rendőrségi fogda; **futkosó.**

Zs

zsan (leírva gyak. *zsán)* fn *gyak* Másokat kiszolgáló, megalázott fogvatartott; **csicska. Szj:** *Nappal ~, este Mari: ritk* Olyan fogvatartott, aki mindent megcsinál, amit társai parancsolnak neki; **csicska.** Vö. **zsanmari.** [*Jean,* francia személynév, az Arisztid-viccekben az inas neve].

zsandár fn *ritk* Rendőr; **zsaru.**

zsanmari fn *gyak* Mindenkit kiszolgáló és emellett homoszexuális szolgáltatást nyújtó férfi fogvatartott. Vö. **csicska, ratyi, zsan.** [*Nappal Jean, este Mari:* nappal *Jean*, azaz „inas", éjszaka *Mari,* azaz szerető (Bgy.)].

zsaru fn *gyak* Rendőr. [*zsarol* 'erőszakkal kényszerít' (Zsilinszky 2003)]. — **angyalbőrös, bakter, bérenc, biztosúr, bobi, bunkó, csingálló, darázs, desztó, dzsingáló, dzsingeló, dzsungáló, ellenség, előadó, fakabát, fakabátos, fasz(szopó), fejes, felettes, fogdmeg[1], fogsziman, furkó, góré, hé, hekus, igazságosztó, jagelló, jard, karnáló, kíber, kópé, kopó, köcsög, meseautós, mujáló[1], nyominger, óberhé, pandúr, pigmeus, policáj, polip, porkoláb, pubi, pulicer, puszedó, smasszer, szimat, szürkeegér, szürkemókus, tányérsapka, tányérsapkás, zsandár, zseka, zsernyák.** Vö. **kopófő.**

zsaruház fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

zsarupalota fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

zsaruság fn *gyak* Rendőrség; **jard.**

zsarutanya fn *ritk* Rendőrség; **jard.**

zsasel tn ige *ritk* Fél; **darázik.** [? **trasel** 'fél'].

zsatar tn ige *ritk* Megy; **avázik.** [cig. *žal* 'megy' + *tar* 'el' (hátravetett igekötő): *ža-tar* 'takarodj' (Vek. 60, 157)].

zsatartravel fn *ritk* Rabszállító autó; **rabó.** [**zsatar** 'megy' + ang. *travel* 'utazás' (utazási irodák nevében gyakori szó)].

zsatér fn *ritk* Szabadulás; **póter.**

zsávoly fn *ritk* Nadrág; **kalca.**

zsebágyú fn *ritk* Fegyver; **célszerszám.**

zsebes fn *gyak* Zsebtolvaj. — **aranykezű, firkás, fürgeürge, gyorskezű, húzós[2], kastáló, kastálós, kastás, kastázó, markecoló, markecos, matató, metsző, nyúló(s), pengés, pikpók, rajcsos, rajzos, tárcás, vasztálos, zongoraművész, zsebmetsző, zsebpiszok.**

zsebköcsög fn *ritk* Kis növésű ember; **cinó.**

zsebmetsző fn *ritk* Zsebtolvaj, aki felvágja a zsebet a lopáshoz; **zsebes.**

zsebóra fn *ritk* Kis növésű ember; **cinó.**

zsebpénz fn *gyak* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

zsebpiszok fn *ritk* Zsebtolvaj; **zsebes.**

zseka fn *ritk* Rendőr; **zsaru.** [*zsaru, zsernyák*]. **Ö: fejes~.**

zsenge mn *ritk* Gyenge; **gizda.**

zsenka fn *ritk* Gyerek; **kiscsávó.**

zsenya fn *ritk* Nő; **gádzsi.** [szl. *žena* 'nő, asszony' × *Zsenya,* női név].

zsernyák fn **1.** *gyak* Rendőr; **zsaru. 2.** *ritk* Nyomozó; **nyominger. 3.** *ritk* Fegyőr, börtönőr; **smasszer.** [**zsaru** 'rendőr'].

zseton fn *gyak* **1.** Pénz; **éles. 2.** Hamis pénz; **állé.** [*zseton* '(kerek) játékpénz'].

zsibi fn *ritk* Maszturbálás, önkielégítés; **rejszolás.**

zsibiz**ik** tn ige *gyak* Önkielégítést végez; **rejszol.**

zsibongó fn *ritk* **1.** Könyvtár; **molytár. 2.** Rendőrségi fogda; **futkosó.**

zsidó fn *ritk* Gazdag; **vastag.**

zsidóháj fn *ritk* Szappan; **zsidótégla.**

zsidótégla fn *gyak* Szappan. — **zsidóháj.** Vö. **amnesztia.**

zsiki fn *ritk* A börtön udvara; **brodvéj.**

zsiletteszű fn *ritk* Magasabb rendfokozatú, börtönben dolgozó személy; **nagykutya.**

zsiráf fn *ritk* Nagy növésű ember; **bigi.**

zsíros mn *gyak* Gazdag; **vastag.** [szleng *zsír* 'pénz'].

zsírosnyakú fn *ritk* Paraszt; **prosztó.**

zsírozott mn *ritk* Új.

zsivány fn *gyak, tréf* **1.** Fogvatartott; **sittes.** *Öreg/régi ~: gyak* Már hosszabb ideje büntetését töltő, börtönben lévő fogvatartott; **púró. 2.** Csaló; **simlis. 3.** Tolvaj; **bugás. 4.** Rabló; **punyer. Ö: karalábé~.**

zsivkó fn *ritk* **1.** Vagány, belevaló; **jassz. 2.** Alvilági ember; **hóhem.** [*zsivány* 'bűnöző'].

zsizsáz**ik** tn ige *ritk* Beszél; **borbiszál.** [**rizsázik** 'ua.'].

zsold fn *gyak* Börtön által adott fizetés; **adomány.**

zsozsó fn *gyak* Pénz; **éles. Ö: hála~.**

zsömle fn *ritk* Női mell; **bögy.**

zsömlécske fn *ritk* Női mell; **bögy.**

zsuga fn **1.** *gyak* Kártya. — **blatt[2], dzsuva[2], liló. 2.** *ritk* A börtönben indított fegyelmi eljárás a fogvatartottal szemben.

3. *gyak* Fegyelmi lap a börtönben; **zsugalap.** *↓ ír: gyak* Fegyelmi lapot ír. **4.** *ritk* Pénz; **éles.** [*zsuga* 'kártya' (vö. TESz. III, 1226)].

zsugabubus fn *ritk* Olyan ember, aki állandóan kártyázik [*Zsugabubus,* az „És megint dühbe jövünk" c. filmben az állandóan kártyázó, Terence Hill játszotta főhős egyik neve].

zsugalap fn *gyak* Fegyelmi lap — **fegyilap, zsuga.**

zsugás fn *ritk* **1.** Kártyás, kártyajáték-függő személy. **2.** Jegyüzér.

zsugáz**ik** tn ige *gyak* Kártyázik. [ol. *giocare* 'játszik']. — **hazárdírozik, mózol, veri a blattot.**

zsukel ts ige *ritk* Szeret; **kamel.**

zsuzsa fn *gyak* Illemhely; **retyó.** *Eteti a ↓: ritk* Nagydolgát végzi az illemhelyen, székel; **kulázik** (Szeged).

zsuzsi fn *gyak* Illemhely; **retyó. Szj:** *Az ebédem nekiadtam ~nak: gyak* Kiöntöttem a WC-be az ebédem, mert nem ízlett.

zsuzsifogkefe fn *gyak, tréf* WC-kefe.

zsuzsika[1] fn *gyak* Illemhely; **retyó.**

zsuzsika[2] fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**

zsuzska[1] fn **1.** *gyak* Pénz; **éles. 2.** *ritk* Ezer forint; **rongy.** [Vö. **suska** 'ua.'].

zsuzska[2] fn *ritk* Fegyőr; **smasszer.**